

Türkiye Cumhuriyeti
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

81 İL SANAYİ DURUM RAPORU

SANAYİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ARALIK 2013 / ANKARA

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	4
1 ADANA	5
2 ADIYAMAN.....	12
3 AFYONKARAHİSAR.....	19
4 AĞRI.....	25
5 AMASYA.....	30
6 ANKARA.....	35
7 ANTALYA.....	41
8 ARTVİN.....	47
9 AYDIN	52
10 BALIKESİR.....	58
11 BİLECİK.....	63
12 BİNGÖL.....	69
13 BİTLİS	74
14 BOLU	78
15 BURDUR	84
16 BURSA.....	89
17 ÇANAKKALE.....	96
18 ÇANKIRI	101
19 ÇORUM	107
20 DENİZLİ.....	112
21 DİYARBAKIR.....	119
22 EDİRNE	125
23 ELAZIĞ	130
24 ERZİNCAN.....	136
25 ERZURUM	140
26 ESKİŞEHİR	146
27 GAZİANTEP	151
28 GİRESUN.....	158
29 GÜMÜŞHANE	164
30 HAKKARİ	168
31 HATAY	172
32 ISPARTA	179
33 (İÇEL) MERSİN	186
34 İSTANBUL	192
35 İZMİR.....	201
36 KARS	210
37 KASTAMONU	214
38 KAYSERİ.....	219
39 KIRKLARELİ.....	224
40 KIRŞEHİR	230

41	KOCAELİ	236
42	KONYA	243
43	KÜTAHYA	253
44	MALATYA	259
45	MANİSA	265
46	KAHRAMANMARAŞ	271
47	MARDİN	276
48	MUĞLA	282
49	MUŞ	288
50	NEVŞEHİR	293
51	NİĞDE	298
52	ORDU	303
53	RİZE	308
54	SAKARYA	313
55	SAMSUN	319
56	SİİRT	326
57	SİNOP	331
58	SİVAS	336
59	TEKİRDAĞ	342
60	TOKAT	349
61	TRABZON	356
62	TUNCELİ	362
63	ŞANLIURFA	366
64	UŞAK	372
65	VAN	377
66	YOZGAT	382
67	ZONGULDAK	387
68	AKSARAY	393
69	BAYBURT	398
70	KARAMAN	403
71	KIRIKKALE	408
72	BATMAN	415
73	ŞIRNAK	420
74	BARTIN	424
75	ARDAHAN	428
76	İĞDIR	433
77	YALOVA	437
78	KARABÜK	442
79	KİLİS	448
80	OSMANİYE	453
81	DÜZCE	458

ÖNSÖZ

Sanayileşme, sosyo-ekonomik kalkınmanın temelini oluşturan vazgeçilmez bir süreç olmakla birlikte, bilgi ve teknoloji toplumuna giden yolun da temel taşlarından biridir.

Teknoloji geliştirme, sanayileşme ve sanayileşirken de ileri teknolojiden yararlanarak yeni alanlar ve ürünler oluşturma yarışı her geçen gün daha ileri bir boyuta ulaşırken, bu yolla erişilen güç milletler için dünya piyasalarında büyük bir rekabet alanını da beraberinde getirmektedir. Bu yarışta başarılı olmanın temel şartları sürekli kalite, ileri teknolojiye ulaşma, ürün skalasında zenginlik, eğitilmiş ve nitelikli iş gücü ve ucuz maliyet olarak belirginleşmektedir. Yani, hammadde ve emek yoğun bir sanayi yerine bilgiye, teknolojiye, gerek üretme, geliştirme yoluyla, gerek transfer yoluyla sahip olmaya dayalı, kalite egemen bir sanayi anlayışı hakim olmaktadır.

Dünya, son yıllarda sanayi sektöründe yaşanan yapısal değişimlerden dolayı hızlı bir değişim sürecine girmiştir. Bu süreç içerisinde özellikle gelişmiş ülkelerin imalat sanayilerinde teknoloji hızlı bir gelişme göstermiş ve Ar-Ge faaliyetleri ile elde edilen sonuçların ticarileştiği modern ve bilgi teknolojilerinin uygulandığı sistemler benimsenerek, sadece ham madde ve emeğe dayalı üretim metotları terk edilmiştir. Dolayısıyla ekonomilerin mukayeseli üstünlüğünü artık teknolojik yapılar belirler hale gelmiştir.

O halde, teknoloji üretmeyen bir ülkenin kalkınmasını da düşünmek elbetteki artık mümkün görülmemektedir. Dolayısıyla bundan sonra yapacaklarımız tamamen teknoloji kültürünün yerleşmesine ve teknolojinin üretimine yönelik eylemler olmalıdır. Teknoloji kültürü; insanların örgütlenip, diğer canlılar ve makinalardan da yararlanarak, bilimsel veya başka bir düzenli bilgiyi sistemli bir şekilde uygulamaya dönük işler için kullanması biçimi olup, tüm kesimler tarafından benimsenmesi gerekmektedir.

Teknoloji üretimi içinde yer alan ve teknolojik bilgiyi üretmek, ileri teknolojilere ulaşmak, bilgi ve teknoloji yoğun üretim ve girişimciliği desteklemek ve yenilikçi mal ve hizmet üretimi ile rekabet gücünü artırmak için kamu, üniversite ve özel sektörün işbirliğiyle akademik, sosyal ve ekonomik yapının bütünleştiği, gerekli alt yapı ile donatılan ve girişimcinin hizmetine sunulan Ar-Ge merkezi ve enstitüleriyle üretim birimlerinin yer aldığı yerleşim alanları olan Teknoloji Geliştirme Bölgeleri ise son derece önemlidir.

Ülke kalkınmasında ve bölgesel potansiyellerin en iyi şekilde değerlendirilmesinde, mevcut kaynakların verimli ve gerçekçi kullanımı ve bunlara dayalı olarak küçük ve orta ölçekli sanayinin yurt sathında yaygınlaştırılması, desteklenmesi ve geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bunun için de mevcut sanayi yapısı profilinin ortaya konulması, gelişme imkân ve kabiliyetinin belirlenmesi, geleceğe yönelik yeni yatırım hedef ve stratejilerin tasarlanması ve uygulanması da üzerinde ciddiyetle durulması gereken hususların başında gelmektedir. Ancak bu şekilde verileri ortaya koyarak yatırımcılarımızın doğru teşviki, sağlıklı yatırım kararlarının alınması ve eldeki kaynakların rasyonel bir şekilde değerlendirilmesini sağlamak mümkündür.

Bu çalışma; Genel Müdürlüğümüz veri tabanında kaydı tutulan, Sanayi Sicil verileri, **(Sanayi Sicil kaydı bulunan firmalar esas alınmıştır)** il müdürlüklerimizden gelen bilgiler ile Sanayi Bölgeleri Genel Müdürlüğü (KSS ve OSB bilgileri 17.12.2013 tarihi itibarıyla), Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğü ve Ekonomi Bakanlığı'ndan alınan bilgiler doğrultusunda, tüm illerimizin yatırım ortamı ile ilgili gerekli değerlendirmeleri yapılarak hazırlanmış olup, girişimcilerimizin doğru karar almalarına yardımcı olacak tüm argümanların bir araya getirilmesine çalışılmış ve yapabilecekleri yatırımlar ortaya konulmuştur.

Söz konusu bu çalışmanın girişimcilerimize faydalı olacağını ümit ediyoruz.

Süfyan EMİROĞLU
Sanayi Genel Müdürü

1 ADANA

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Adana ili sanayisi, tarıma dayalı sanayi olarak gelişim göstermiştir. Tarıma dayalı tekstil ve bitkisel yağ sanayi ön plana çıkmaktadır.

Adana'nın sanayi üretiminde ilk sıralarda yer almasının nedenleri; yatırım ikliminin müsait olması, hammaddenin kaynağında bulunması ve yatırım-ihracat için çok çeşitli imkan ve altyapının mevcut olmasıdır.

Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölgesi, Yumurtalık Serbest Bölgesi, enerji nakil hatları, uluslararası havalimanı, TEM otoyolu ve demiryolu, yetişmiş istihdam desteği, Çukurova Üniversitesi, Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi ve su kanalları ile Adana ili yatırım iklimi açısından önemli avantajlara sahiptir.

İlde son 30 yılda, sadece Adana Organize Sanayi Bölgesi'nde modern teknoloji ve küresel rekabet koşullarına uygun 250'den fazla fabrika kurulmuştur.

İstanbul Sanayi Odası tarafından açıklanan " Türkiye'nin ilk 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" sıralamasına Adana ilinden 12 Sanayi firması girmiştir. "Türkiye'nin ikinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" sıralamasında da Adana ilinden 17 sanayi firması bulunmaktadır.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İlde imalat sanayi faaliyetleri tarımsal faaliyetlere, özellikle pamuğa dayalı olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla ticaret de bu sektörlerde gelişmiştir. İmalat sanayinde pamuğa dayalı üretim dışında; gıda, hazır giyim, kimya ve orman ürünleri sanayi gelişmiştir. Ayrıca narenciye alanları genişletilmiş, seracılık yaygınlaşmaya başlamıştır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a. Türkiye Sanayisi ve Adana İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Adana ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 1.555'tir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %2' lik bir oran ile sanayisi gelişmiş 12 il arasında yer almaktadır.

Akdeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %25'lik bir oran ile Adana ilk sırada yer almaktadır. Adana ilini takip eden iller sırasıyla; Mersin(%19), Antalya(%16), Hatay(%13), Kahramanmaraş(%11), Burdur(%6), Isparta(%6) ve Osmaniye(%4) olarak görülmektedir.

b. Adana İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Adana ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına baktığımızda, %20 gıda ürünleri imalatı, %9 tekstil ürünleri imalatı ve %8 başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı sektörleri ilk sıralarda yer almaktadır.

Diğerleri sırasıyla;

% 8 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizatı hariç),

% 8 Kimyasalların ve kimyasal ürünleri imalatı,

- % 7 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,
- % 4 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 4 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,
- % 4 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı(mobilya hariç),
- % 3 Mobilya imalatı,
- % 3 Ana metal sanayi,
- % 3 Diğer madencilik ve taşocakçılığı imalatı,
- % 2 Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı,
- % 2 Elektrikli teçhizat imalatı,
- % 2 Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı,
- % 2 Madeni yağ geri kazanımı.
- % 2 Deri ve ilgili ürünlerin imalatı,
- % 2 Metal cevherleri madenciliği imalatı,
- % 1 Diğer imalatlar,
- % 1 Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı imalatı,
- % 1 Bilgisayarların elektronik ve optik ürünlerinin imalatı,
- % 1 Motorlu kara taşıtlarının bakım ve onarımı,
- % 1 Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması imalatı,
- % 1 İçecek imalatı,
- % 1 Diğer (ham petrol ve doğal gaz çıkarımı ve saha arama, petrol, temel eczacılık ürünleri imalatı, diğer ulaşım araçlarının imalatı, kömür ve linyit çıkartılması,kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı, elektrik, gaz,buhar ve havalandırma sistemi üretimi ve dağıtımı)

c. Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Adana ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı toplam 45.987'dir.

Ar-Ge birimi olan firma sayısı 47, çalışan sayısı 252'dir. Toplam personelin %1'i Ar-Ge'de çalışmaktadır. Kalite kontrol birimi olan firma sayısı 157, çalışan sayısı 931'dir. Toplam personelin %2'si kalite kontrol biriminde istihdam edilmektedir.

d. Genel Değerlendirme

Sanayide çalışanların %17'si tekstil ürünleri imalatı sektöründe, %16'sı gıda ürünlerinin imalatı sektöründe istihdam edilmektedir.

Sanayi istihdamının %70'i işçi, %4'ü mühendistir.

Adana ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %45'i mikro ölçekli, %44'ü küçük ölçekli, %9'u orta ölçekli, %2'si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Temsa Global Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Advansa Sasa Polyester Sanayi A.Ş.
- Kıvanç Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Bossa Ticaret ve Sanayi İşl. Ticaret A.Ş.
- Abdioğulları Plastik ve Ambalaj Sanayi

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Gemi İnşa Sanayisi: Yumurtalık Serbest Bölgesi'nin yanındaki genişleme alanı bu sektör için oldukça uygun koşullara sahiptir. İskenderun Demir-Çelik Fabrikası, gemi üretimi için gerekli olan yassı mamulleri üretmektedir.

Enerji ve Petro-Kimya Sanayi: Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattının Ceyhan ilçesinden denize açılıyor olması, enerji ve petro-kimya sektörlerinin gelişmesini sağlamıştır.

Tarım ve Tarıma Dayalı Sanayi: Tarımda geleneksel ürünlerden katma değeri yüksek ürünlere geçilmiş, kütle ürünlerde birim başına verimlilik AB ülkeleri seviyesine ulaşmıştır. Önümüzdeki yıllarda; ürün yelpazesini geliştirmek, tarım ürünlerini işleyerek sanayi ürünü haline getirmek ve katma değerini yükselterek ihraç etmek hedeflenmektedir.

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

2012 yılında Adana’da yatırım teşvik belgesine sahip yabancı sermaye yatırımları; enerji sektöründe 3, hizmetler sektöründe 1, imalat sektöründe 1 olmak üzere toplam 5 adettir. Ayrıca enerji sektöründe 6, hizmetler sektöründe 22, imalat sektöründe 52, madencilik sektöründe 2 ve tarım sektöründe 2 olmak üzere 84 adet yerli sermaye yatırım gerçekleştirilmiştir.

2012 yılında Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölgesinde; petrol ürünleri (1), tohumculuk (2), tekstil (3), plastik (4), gıda (1), metal (6), yapı elemanları (3), ağaç (2), ambalaj (2) ve kimya (1) olmak üzere toplam 25 yeni yatırım olmuştur.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Adana ili ihracatı ağırlıklı olarak Avrupa Birliği ülkelerine yöneliktir. Ayrıca G-8 ülkeleri, komşu ülkeler ve Ortadoğu ülkelerine de ihracat yapılmaktadır. Irak, Almanya, İtalya, Fransa, İspanya, Rusya Federasyonu, Hollanda, Çin Halk Cumhuriyeti, İngiltere ve Suriye ihracat yapılan ülkelerdir. İhracata konu ürünler; dokumaya elverişli maddeler ve bunlardan mamul eşya grubu ile plastik ve kauçuk ürünler, nakil vasıtaları, bitkisel ürünler ve gıda sanayi ürünleridir.

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

İhracata konu olan sektörler: Tekstil ve hammaddeleri, kimyevi maddeler ve mamulleri, taşıt araçları ve yan sanayi, hububat, bakliyat, yağlı tohumlar, yaş meyve ve sebze, ağaç mamulleri ve orman ürünleri, su ürünleri ve hayvancılık mamulleri, hazır giyim ve konfeksiyon, makine ve aksamları, çelik, iklimlendirme sanayi, maden ve metaller, elektrik–elektronik, demir ve demir dışı metaller, meyve sebze mamulleri, çimento cam seramik ve toprak ürünleri, savunma ve havacılık sanayi, halı, deri ve deri mamulleri, süs bitkileri ve mamulleri, kuru meyve ve mamulleri, gemi ve yat , fındık ve mamulleri, zeytin ve zeytinyağı, diğer sanayi ürünleri, değerli maden ve mücevherat.

İthalata konu olan sektörler: Başta kimya sanayi ve buna bağlı sanayi ürünleri olmak üzere, dokumaya elverişli maddeler ve bunlardan mamul eşya, makinalar ve mekanik cihazlar- elektrik malzemeleri; bunların aksam ve parçaları, sanat eserleri-koleksiyon eşyası ve antikalar, nakil vasıtaları, plastik-kauçuk ve mamulleri, adi metaller ve adi metallere eşya, bitkisel ürünler, hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar, mineral maddeler, canlı hayvan ve hayvansal ürünler, kağıt-karton ve mamulleri, muhtelif mamul eşya, taş-alçı-çimento-amyant, mika veya benzeri maddelerden eşya, ağaç ve ağaç ürünleri, gıda sanayi müstahzarları, deriler, köseleler, postlar, kürkler ve bu maddelerden mamul eşya, tabii veya kültür inciler, kıymetli veya yarı kıymetli taşlar-kıymetli metaller, silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarları.

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli

Petro-kimya sanayi, tekstil ve hammaddeleri ile hazır giyim-konfeksiyon imalatı, gıda ve içecek ürünleri, kağıt ve kağıt ürünleri, plastik ve kauçuk ürünleri, bitkisel ürünler, mobilya imalatı, ana metal sanayi, tarım ve tarım ürünleri sektörleri dış ticarete konu olabilecek potansiyele sahip sektörlerdir.

Adana İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	839	1.135.887
2010	856	1.351.269
2011	915	1.756.356
2012	935	1.915.935
2013(Ocak-Temmuz)	832	1.222.464

Adana İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	870	1.692.782
2010	961	2.228.986
2011	1.079	2.974.779
2012	1.054	3.046.332
2013(Ocak-Temmuz)	869	1.645.846

6.ADANA İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Adana ili Gelişmiş İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %3'tür. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 11 yıldır.

Adana ilinde 2 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %65'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Adana Hacı Sabancı OSB'de %50 indirimli,

-Kozan OSB'de ise %60 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Adana Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölgesi :

- 1510 hektar büyüklüğündedir.
- 2001 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 591 adet sanayi parselinin 510 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 362 adedi üretim, 35 adedi inşaat, 113 adedi proje aşamasındadır. 81 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 27.000 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; dokuma, demir-çelik ve plastik sanayidir.
- Bölgenin kullanma suyu ihtiyacı temini için Ceyhan nehrinin kenarında 1000 lt/sn kapasiteli kullanma suyu arıtma tesisi kurulmuştur.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 36.000 m³/gün dür.

Adana-Kozan Organize Sanayi Bölgesi :

- 164 hektar büyüklüğünde olup, 100 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 2007 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 78 adet parselin 63 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerde; 21 adedi üretim, 17 adet inşaat, 25 adet proje aşamasındadır. 15 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 80 kişi istihdam edilmektedir.

- Ağırlıklı sektör grubu; gıda ve pişmiş kil sanayidir.

b.Endüstri Bölgesi

Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi

2013 yılı Yatırım Programında “Etüt, 1347 hektar altyapı” olarak, toplam 1.000.000.-TL ödenek ile yer almaktadır. Bölgenin faaliyete geçebilmesi için yapılması gereken altyapı çalışmalarına yönelik planlama ve projelendirme çalışmaları öncesinde kamulaştırma çalışmaları ilgili mevzuat çerçevesinde sürdürülmektedir.

c.Sanayi Siteleri

Adana ili Gelişmiş İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %3’tür. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 11 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	ADANA DOĞU (YÜREĞİR) SS	198	190	8	96
2	ADANA CEYHAN SS	233	233	0	100
3	ADANA KOZAN SS	294	294	0	100
4	ADANA MERKEZ (AĞAÇ İŞLERİ) SS	391	391	0	99
5	ADANA MERKEZ (METAL İŞLERİ) SS	634	630	4	99
6	ADANA İMAMOĞLU SS	122	112	10	92
7	ADANA SEYHAN SS	73	33	40	45
TOPLAM		1.945	1.883	62	97

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Sanayi atıklarının toplanması, taşınması, depolanması, yeniden değerlendirilmesi ve bertaraf edilmesi için tehlikeli katı atık imha tesisine ihtiyaç duyulmaktadır.
- Hızlı gelişen ve sürekli kendini yenileyen kent merkezi ile Seyhan ve Yüreğir İlçelerinde dağınık bir şekilde faaliyet gösteren ve büyük çoğunluğunu küçük ölçekli işletmelerin oluşturduğu KOBİ’leri; kent dışında, imar planlarına uygun ve sektörel bazda gruplandırılmış sanayi sitelerinin kurulması gerekmektedir.
- İç göçler ile nüfusun artması ve altyapının yetersiz hale gelmesi nedeniyle “yeniden yapılanma ve kalkınma projesine” ihtiyaç bulunmaktadır. Bu çerçevede yeni konutlar, okullar, hastaneler, yollar ve iş sahaları açılması hayati önem taşımaktadır. İlde, Türkiye ortalamasının üzerinde işsiz barınmaktadır. İşsizliğin azaltılması için bilimsel ve organik tarım desteklenmeli, tarımda miras yasasının değerlendirilmesi yapılmalı ve Tarımsal İhtisas OSB’nin açılması gerekmektedir. Ayrıca kalifiye eleman yetiştirmek amacıyla BM ve AB fonları dahil pek çok destek projelerinden faydalanılmalıdır. Konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin öncülüğünde vasıfsız iş gücünün kalifiye hale gelmesi için projeler hazırlanarak hayata geçirilmelidir.
- Yetişmiş ve nitelikli iş gücü, bölgenin rekabet etme kabiliyeti ve üretimin verimliliği açısından önemlidir. İş gücü ihtiyacına yönelik piyasa analizleri yapılarak iş gücü arz ve talepleri belirlenmelidir.
- Katma değeri yüksek sebze ve meyve türlerinin üretimine yönelik projelere ve planlı tarım yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Tarımın ve tarıma dayalı yan sanayinin uygun projelerle etkinleşmesi sağlanmalıdır.
- Çukurova Bölgesinde yüksek teknoloji ile tohum üretecek bir Ar-Ge merkezinin kurulması gerekmektedir.

- 1. sınıf tarım arazilerinin iskana ve sanayi yatırımlarına açılmaması, çiftçilerin teknik ve zirai bilgi konularında eğitilmesi, arazi haritalarının yapılması ve uygulanması sağlanmalıdır. Organik tarım uygulaması teşvik edilmelidir.
- Marka tescil çalışmalarının karmaşıklığı, uzun zaman alması ve markalaşma maliyetinin yüksek olması nedeniyle bu alanda teşvik verilmelidir. Marka oluşturma alanlarında kurumlar ve meslek odaları ile koordinasyon sağlanarak, bu konuda yönlendirmeyi yapacak ofisler oluşturulmalıdır. Sektör ve alt sektörlerin birleşmesi sonucunda ortak marka yaratılması ve markalaşma ile ilgili bir veri bankası oluşturulması faydalı olacaktır.
- Sanayi üretiminde marka yaratabilmek ve dış pazarda ürün çeşitliliği oluşturmak için uluslararası kuruluşlarca onaylanmış test ve araştırma laboratuvarı kurulmalıdır.
- Rafineri yatırım kararı ilan edilmiş olan enerji ihtisas bölgesinde gelişecek olan yatırımlara yönelik ön hazırlık çalışması yapılmalıdır.
- Yeni ürün ve teknoloji geliştirmek amacıyla kurulan Teknopark'ın etkin bir şekilde kullanılması sağlanmalıdır.
- Üniversite-sanayi işbirliği ile yapılan Ar-Ge çalışmalarının sayısı sürekli artmaktadır. Söz konusu artış çoğunlukla büyük işletmeler tarafından kullanılmaktadır. Küçük ve orta ölçekli işletmelerin de Ar-Ge çalışmalarından faydalanması sağlanmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Çukurova Kalkınma Ajansı

Vizyon: Stratejik konumunu ve zengin kaynaklarını değere dönüştüren, Doğu Akdeniz'in lider bölgesi olmak

- Bölge, stratejik konumu ve mukayeseli üstünlüklerini avantaja dönüştürmek suretiyle rekabet yeteneklerini üst seviyelere taşıyarak,
- Genç insan kaynağının niteliklerini istihdam artışını sağlayacak şekilde yapılandırarak,
- Doğal kaynaklarını sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde değerlendirerek,
- Bölge içinde toplumun farklı kesimleri arasında uyumu sağlayarak,
- Bölgenin cazibesi yüksek bir yaşam alanı haline gelmesi için yaşam kalitesini artırarak,
- Bölge içi gelişmişlik farklarını azaltarak Doğu Akdeniz'de lider bölge konumuna gelecektir.

Bu çerçevede, Çukurova Bölgesi, vizyonuna ulaşmak için 4 ana tematik ekseninde gelişme sağlayacaktır:

1. REKABET GÜCÜ;

- Lider sektörlerde katma değer artırılması(tarım ve tarıma dayalı gıda sanayi, kimya sanayi ve tekstil-giyim eşyası sanayi),
- Güçlü sektörlerin pazar ağlarının genişletilmesi(metal eşya-makine sanayi, lojistik sektörü ve kağıt ürünleri sanayi),
- Gelişen sektörlerin arz yönünden güçlendirilmesi(turizm sektörü, mobilya sektörü ve yenilenebilir enerji sektörü),
- Girişimciliğin geliştirilmesi,
- Yatırım ortamının iyileştirilmesi ve bölgenin tanıtımı(yatırım ortamının iyileştirilmesi ve bölgenin markalaşması ve marka olarak tanıtılması),
- İnsan kaynaklarının geliştirilmesi(işgücü arz ve taleplerinin belirlenmesi, işgücü niteliğinin artırılması),
- Öne çıkan sektörlerde Ar-Ge ve inovasyonun geliştirilmesi(bölgedeki üniversiteler ile sanayi kuruluşları arasında Ar-Ge'ye yönelik işbirliği çalışmalarının geliştirilmesi ve bölgenin inovasyon kapasitesinin geliştirilmesi).

2.SOSYAL UYUM;

- Göçle gelen nüfusun sosyal ve iktisadi uyumunun sağlanması(göçle gelen nüfusun mesleki ve sosyal adaptasyonunun sağlanması, nüfusun yaşadığı bölgelerde kentsel yaşam kalitesinin yükseltilmesi ile nüfusun mesleki ve sosyal adaptasyonunun sağlanması),
- Dezavantajlı grupların iş hayatına ve sosyal yaşama katılımının artırılması(çocuk ve gençlere yönelik faaliyetlerin geliştirilmesi, kadınların sosyal yaşama katılması ve statüsünün iyileştirilmesi ve yaşlı ve engellilerin yaşam kalitesinin yükseltilmesi),
- Sivil toplum faaliyetlerinin geliştirilmesi(bölgesel sivil toplum örgütlenmesinin geliştirilmesi ve kurumlararası işbirliğinin geliştirilmesi).

3.YAŞAM KALİTESİ;

- Sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi,
- Eğitim hizmetlerine yönelik insan mekansal altyapısının geliştirilmesi,
- Kentsel çevrenin kalitesinin artırılması ve altyapının geliştirilmesi,
- Kentlerin güvenliğinin geliştirilmesi.

4.ÇEVRE;

- Katma değeri yüksek endemik bitkilerin değerlendirilmesi,
- Güneş ve rüzgar enerji kaynaklarının değerlendirilmesi,
- Hassas bölgelerin korunması,
- Çevre dostu faaliyetlerin geliştirilmesi,
- Çevre sorunları hakkında farkındalık yaratılması,
- Kültürel mirasın korunması ve yaşatılmasıdır.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler <ul style="list-style-type: none">▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Çukurova Üniversitesine ait toplam 9 proje▪ Çukurova Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi▪ Ar-Ge Merkezi kapsamında▪ Teknogirişim Sermayesi Desteği	<ul style="list-style-type: none">▪ Proje tamamlanmıştır.▪ 2007 yılında faaliyete geçmiştir▪ 3 işletmeye Ar-Ge Merkezi Belgesi verildi▪ 15 işletmenin projesi desteklenmiştir.
2.	İlde Devam Eden İşler <ul style="list-style-type: none">▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Çukurova Üniversitesine ait toplam 12 proje	<ul style="list-style-type: none">▪ Destek çalışmaları sürdürülmektedir.

2 ADIYAMAN

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Adıyaman ilinde ekonomi ağırlıklı olarak tarıma dayalıdır. İl ekonomisinde sanayi sektörü tarım sektöründen sonra ikinci sırada yer almaktadır.

Sanayi büyük, orta ve küçük ölçekli işletmeler şeklinde gelişmiştir. Sanayi yatırımları içerisinde tekstil sektörü ilk sırada bulunmaktadır. Gıda sanayi, maden- taş ve toprağa dayalı sanayi, pamuk işleme sanayisine yönelik üretimler yapılmaktadır.

Sanayi işletmelerinin büyük bir çoğunluğu il merkezindedir. Özel sektör, kamu sektörüne göre daha fazla katma değer meydana getirmiştir. Sanayi sektörü içerisinde tekstil sanayisinin gıda sektörüne göre daha fazla katma değer meydana getirdiği görülmektedir.

En önemli yer altı zenginliği petroldür. Özel sektör üretimleri ile birlikte ülkemiz ham petrolünün yaklaşık %28'i Adıyaman ilinde üretilmektedir. Maden kaynakları bakımından oldukça zengin potansiyele sahiptir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Adıyaman'da ticaret ağırlıklı olarak tarıma dayanmaktadır. Temel gıda maddeleri ile dayanıklı tüketim mallarının büyük bir bölümü, başta Gaziantep ve Adana olmak üzere diğer merkezlerden temin edilmektedir.

Buğday, arpa, nohut, mercimek, pamuk, tütün, fıstık, üzüm, kilim, savan ve el dokuma halıları ile iplik üretilmekte ve diğer illere gönderilmektedir.

Ticaret borsasında; buğday, arpa, mısır, çavdar, yulaf, buğday kepeği, buğday unu, kuru fasulye, nohut, mercimek, ayçiçeği, yer fıstığı, tereyağı, sade yağ, badem, ceviz, et, canlı hayvanlar, beyaz ve kaşar peynir, pamuk ipliği, keçi kılı, yapağı, hayvan derileri, bağırsak, çeltik, pirinç, bulgur, razmol, bal, tavuk ve piliç eti, yumurta, antepfıstığı, kuru üzüm ve muhtelif özelliklerdeki pamuk kotaya dahil ürünler olarak değerlendirilmektedir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a. Türkiye Sanayisi ve Adıyaman İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Adıyaman ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 243'tür. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.3'lük bir oran ile sanayisi gelişmekte olan iller arasında yer almaktadır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, % 65'lik bir oran ile Gaziantep ili ilk sırada yer almaktadır. Gaziantep ilini takip eden iller sırasıyla; Şanlıurfa(%10), Diyarbakır(%9), Adıyaman(%6), Batman(%4), Mardin(%3), Kilis(%1), Siirt(%1), Şırnak(%1) olarak görülmektedir.

b. Adıyaman İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Adıyaman ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %24 ile gıda ürünleri imalatı ve %16 ile tekstil ürünleri imalatı sektörlerinin ilk sıralarda yer almaktadır.

Diğer sektörler sırasıyla;

% 14 Giyim eşyası imalatı, kürkün işlenmesi ve boyanması,

% 10 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,

% 8 Diğer metalik olmayan mineral ürünleri imalatı,

% 5 Ham petrol ve doğal gaz,

% 3 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizatı hariç),

% 3 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı,

% 3 Mobilya imalatı,

% 2 Kok kömürü rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıt imalatı,

% 2 İçecek imalatı,

% 2 Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretimi ve dağıtımı,

% 1 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı ,

% 1 Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı,

% 1 Ana metal sanayi,

% 1 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,

% 1 Deri ve ilgili ürünlerin imalatı,

% 1 Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı,

% 2 Diğer(kömür ve linyit çıkartılması, kağıt ve kağıt ürünleri imalatı,ağaç ve mantar ürünleri imalatı, bilgisayarların elektronik ve optik ürünlerinin imalatı, motorlu kara taşıtı, treyler ve yarı treyler).

c. Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Adıyaman ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı toplam 9.230'dur.

Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 13, çalışan sayısı 17'dir. Toplam personelin %1'i Ar-Ge biriminde çalışmaktadır.

d.Genel Değerlendirme

Adıyaman ilinde sanayi çalışanlarının, %2'si tekstil ürünleri sektöründe istihdam edilirken, %24'ü giyim eşyası imalatı sektöründe istihdam edilmektedir.

İstihdamın %84'ü işçi, %3'ü mühendistir.

Adıyaman ilinde bulunan sanayi işletmelerinin % 28'i mikro ölçekli, %58'i küçük ölçekli, %12'si orta ölçekli, %2'si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Büyüklüğüne Göre Firmalar:

- Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Adıyaman Bölge Müdürlüğü
- Sanko Tekstil İşletmeleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.Adıyaman Şubesi
- Betaş Mensucat Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Çimko Çimento ve Beton Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- İnternet Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIMLAR

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar:

Tarım sektöründe gerçekleştirilebilecek 9 yatırım alanı belirlenmiştir:

- Sert buğday üretimine yönelik yatırımlar,
- Renkli pamuk üretimine yönelik yatırımlar,
- Seracılık (sebze ve süs bitkisi) yatırımlar,
- Bağ-bahçe yatırımları,
- Meyve ve sebze yetiştiriciliğine yönelik yatırımlar,

- Ceviz, badem ve antep fıstığı yetiştiriciliğine yönelik yatırımlar,
- Kültür mantarı üretimine yönelik yatırımlar,
- Damızlık (hibrit) tohum üretim tesisi,
- Susam yağı, tahin, pekmez ve helva üretim tesisi.

Hayvancılık sektöründe gerçekleştirilebilecek 9 yatırım alanı belirlenmiştir:

- Su ürünleri üretimi ve işleme tesisi,
- Arıcılık ve bal üretimi,
- Tiftik keçisi yetiştiriciliği,
- Et besiciliği,
- Süt besiciliği,
- Yumurta tavukçuluğu,
- Et tavukçuluğu,
- Hindi yetiştiriciliği,
- Devekuşu yetiştiriciliği.

Madencilik sektöründe gerçekleştirilebilecek 4 yatırım alanı belirlenmiştir:

- Bakır madeni ocak işletmeciliği,
- Linyit kömürü ocak işletmeciliği,
- Mermer ocak işletmeciliği,
- Mermer işleme atölyeleri.

Diğer Sektörlerde gerçekleştirilebilecek 7 yatırım alanı belirlenmiştir:

- Gıda sanayi sektörü,
- Turizm sanayi sektörü ,
- İnşaat sanayi sektörü ,
- Yer altı kaynaklarına dayalı maden, petrol sanayi sektörü,
- Orman ürünlerine dayalı ve mobilya sanayi sektörü,
- Yedek parça sanayi sektörü,
- Genel imalat sanayi sektörü.

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar:

Gıda sektöründe gerçekleştirilebilecek 5 yatırım alanı belirlenmiştir:

- Makarna üretim tesisi,
- Patates cipsi ve mısır çerezi üretim tesisi,
- Ayçiçek yağı üretim tesisi,
- Bisküvi ve gofret üretim tesisi,
- Fıstık esaslı, çikolata ve kakaolu mamuller üretim tesisi.

Tekstil sektöründe gerçekleştirilebilecek 3 yatırım alanı belirlenmiştir:

- Kumaş boyama tesisi,
- Akrilik battaniye üretim tesisi,
- Tekstil makinaları imalatı tesisi.

Diğer sektörlerde gerçekleştirilebilecek 11 yatırım alanı belirlenmiştir:

- Katı atık ayırma ve geri dönüşüm tesisi,
- Polipropilen çuval üretim tesisi,
- Beton kiremit imalatı tesisi,
- Su şişeleme tesisi,
- Sabun üretim tesisi,
- Bakliyat eleme ve paketleme tesisi,
- Kriko esaslı sabit kaldırıcı cihazları üretim tesisi,
- Sulama ekipmanları üretim tesisi,

- CTP boru imalatı tesisi,
- Kraft torba kağıdı üretim tesisi,
- Toprak işleme makinaları imalatı tesisi.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Adıyaman İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	35	58.091
2010	36	71.509
2011	49	61.223
2012	43	104.826
2013(Ocak-Temmuz)	29	63.620

Adıyaman İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	36	33.336
2010	42	85.425
2011	55	88.959
2012	40	35.585
2013(Ocak-Temmuz)	41	26.154

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

Ürün Grubu	İhracat Miktarı (\$)	Sektörün İl İhracatındaki Payı (%)
Tahıl ve başka yerde sınıflandırılmamış bitkisel ürünler	3.182.369	3,04
Öğütülmüş tahıl ürünleri	6.678.153	6,37
Tekstil elyafından iplik ve dokunmuş tekstil	3.925.981	3,75
Trikotaj (örme) ürünleri	8.881.695	8,47
Giyim eşyası (kürk hariç)	17.359.578	16,56
Tıpta ve eczacılıkta kullanılan kimyasal ve bitkisel kaynaklı ürünler	4.844.036	4,62
Çimento, kireç ve alçı	46.414.037	44,28
Elektrik motoru, jeneratör, trasformatörler	5.336.564	5,09
Mobilya	2.281.085	2,18
Diğer	5.922.877	5,65
TOPLAM	104.826.375	100,00

Ürün Grubu	İthalat Miktarı (\$)	Sektörün İl İthalatındaki Payı (%)
Tahıl ve başka yerde sınıflandırılmamış bitkisel ürünler	10.305.022	28,96
Sığır, koyun, keçi, at, eşek, bardo, katır v.b.	949.137	2,67
Tekstil elyafından iplik ve dokunmuş tekstil	2.193.319	6,16
Rafine edilmiş petrol ürünleri	3.356.942	9,43
Sentetik kauçuk ve plastik hammaddeler	5.538.943	15,57
Başka yerde sınıflandırılmamış kimyasal ürünler	444.031	1,25
Suni ve sentetik elyaf	2.505.232	7,04
Ateşe dayanıklı seramik ürünleri	536.968	1,51
İçten yanmalı motor ve türbin; (uçak, motorlu taşıt ve motosiklet motorları hariç)	1.700.923	4,78
Maden, taşocağı ve inşaat makineleri	714.069	2,01

Tekstil, giyim eşyası ve deri işlemede kullanılan makineler	1.679.394	4,72
Motorlu kara taşıtlarının motorlarıyla ilgili parça ve aksesuarları	1.035.230	2,91
Diğer	4.626.111	13,00
TOPLAM	35.585.321	100,00

6.ADIYAMAN İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Adıyaman ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık % 1'dir Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır. Adıyaman ilinde 4 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %42'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Adıyaman OSB'de %70 indirimli,

-Gölbaşı OSB'de %90 indirimli,

-Kahta OSB'de %90 indirimli,

-Besni OSB'de ise %90 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Adıyaman Organize Sanayi Bölgesi :

- 232 hektar büyüklüğünde (ilave alan dâhil) olup, 150 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 2001 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 94 adet sanayi parselinin 93 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 87 adedi üretim, 6 adedi inşaat aşamasındadır. 1 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 4.160 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; dokuma, gıda ve orman sanayidir.

Adıyaman-Gölbaşı Organize Sanayi Bölgesi:

- 50 hektar büyüklüğündedir.
- 2011 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 37 adet sanayi parselinin 10 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 5 adedi üretim, 5 adedi inşaat aşamasındadır. 27 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 60 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda sanayidir.

b. Sanayi Siteleri

Adıyaman ili Kalkınmada Öncelikli Yöre Kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi, inşaat bitiminden sonra 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Küçük Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI(%)
1	ADIYAMAN MERKEZ SS	350	350	0	100
2	ADIYAMAN GÖLBAŞI SS	60	57	3	95
3	ADIYAMAN BESNİ SS	258	200	58	78
4	ADIYAMAN ÖZKAHTA SS	150	127	23	85
TOPLAM		818	734	84	90

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Besni, Kahta ve Gölbaşı Organize Sanayi Bölgelerinin altyapı çalışmalarının desteklenmesi ve etap şeklinde kamulaştırma yerine tüm alanın bir defada kamulaştırması yapılmalıdır.
- Adıyaman Organize Sanayi Bölgesi arıtma tesisi inşaatının ihalesi yapılmalıdır.
- İhtisas Besicilik (Hayvancılık) Organize Sanayi Bölgesi kurulmalıdır.
- Zengin maden potansiyelinin verimli şekilde değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
- Tarıma dayalı sanayinin canlanması için planlanan sulama projeleri başlatılmalı baraj ve pompaj istasyonları devreye konulmalıdır.
- Tekstil sektöründeki firmaların markalaşmaya ve ihracata yönelmesi ile gerekli altyapı ve pazar araştırmaları için ilgili kuruluşların öncü olmaları sağlanmalıdır.
- Gölbaşı ilçesine kadar gelen demiryolu Adıyaman ve Kahta OSB'lerine bağlanmalıdır.
- Ar-Ge ve inovasyon ile sanayi sektörünün rekabet gücü artırılmalıdır.
- Üniversite-sanayi işbirliğine hız verilmesi ve teknokent kurulması gerekmektedir.
- İşletmelerdeki mevcut kalifiye elemanların çalışma şartları ve ücretlerinin iyileştirilmelidir.
- Firma sahiplerinin yetki devri yapmasını sağlamak üzere, ilde üst düzey yöneticiler istihdam edilmelidir.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

İpekyolu Kalkınma Ajansı:

Vizyon: Bölgenin üretken faktörlerini ve dinamiklerini bir araya getirerek; üretim ve istihdamı artırmak, sahip olduğu kültürel miras ile turizm zenginliği yaratmak, geçmişten gelen ticaret birikimiyle Ortadoğu'da lojistik merkezi haline gelmek, tarımdaki çeşitliliği ve sanayideki rekabet gücünü geliştirerek sürdürülebilir kalkınmanın öncüsü olmak.

Misyon: Etkin insan kaynakları politikası ile nitelikli beşeri sermayesini verimli şekilde kullanarak; bölgesel potansiyeli, dinamikleri ve özgünlükleri ortaya çıkaracak politika ve stratejiler üretmek, kurumlararası koordinasyon ve işbirliği kültürünü yaygınlaştırmak, yenilikçi ve rekabete dayalı destek mekanizması ile bölge plan ve programlarını hedeflerine ulaştıracak projelere destek olmak, uygulama süreçlerini izlemek, değerlendirmek ve uygulama kapasitesini geliştirmek, yatırım ortamının iyileştirilmesi ve yatırım imkanlarının tanıtılması yoluyla bölgenin rekabet gücünü artırmak, tüm kesimlerde kalkınma bilinci ve ivmesi oluşturmaktır.

STRATEJİLER:

Lojistik sektöründe “Ortadoğu’da lojistik merkez haline gelmek” amacına yönelik olarak;

- Lojistik bölge potansiyelinin değerlendirmesi,
- Lojistik sektörde bilgi iletişim teknolojilerinin geliştirilmesi,
- Lojistik bölgelerde ulaşım, ticaret ve taşımacılık sektörlerine ilişkin istihdam politikası geliştirilmesi,
- TRC1 Bölgesi'nin ‘acil durum planlaması’nın yapılması planlanmaktadır.

Tarım sektöründe “tarımsal işletmeleri rekabetçi ve etkin bir yapıya kavuşturmak” amacına yönelik;

- Üretim kapasitesinin artırılması ve bilgi ağının geliştirilmesi,
- Sulama altyapısının geliştirilmesi,
- Tarımsal faaliyetlerin geliştirilmesi,
- Tarımsal ürünlerin işlenmesine ve pazarlanmasına yönelik yapıların güçlendirilmesi,

- Tarıma dayalı imalat sanayinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.
- Turizm sektöründe “turizm sektöründe destinasyon merkezi olmak” amacıyla;
- Bölge’de yer alan kültürel, tarihi ve doğal varlıkların turizme kazandırılması,
 - Bölgede geceleme sayısının artırılması,
 - Bölgede turizmcilik bilincinin artırılması,
 - Alternatif turizm çeşitlerinin geliştirilmesi planlanmaktadır.
- Sanayi sektöründe ise “sanayi rekabet gücünü artırmak” amacıyla;
- Sanayi sektöründe istihdamın artırılması,
 - İşletmelerin üretim ve teknoloji altyapısının güçlendirilmesi,
 - İhracata dönük sanayileşmenin geliştirilmesi,
 - Ar-Ge altyapısının ve üniversite-sanayi işbirliğinin geliştirilmesi planlanmaktadır.

3 AFYONKARAHİSAR

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Afyonkarahisar ekonomisi genel olarak tarım ve hayvancılığa dayalıdır. Sanayileşme gerçek anlamda 1980’li yılların başında lastik ve kauçuk sektörünün oluşumuyla başlamış olup mermercilik sektörüyle ilerleme kaydetmiştir. Ülke ihracatına çok önemli katkısı olan gıda sektöründe; şekerleme-lokum, et ve et ürünleri, un ve unlu mamuller ile yumurta üretimi ilk sıralarda yer almaktadır. Afyonkarahisar’da faaliyet gösteren diğer sanayi sektörleri; mermer, doğal-taş sanayi, beyaz et, beyaz et ürünleri, yapı malzemeleri ve çimento sanayi,vb. olarak sıralanabilir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İlde üretilerek diğer illere gönderilen ürünler arasında; çimento, canlı hayvan, lastik ayakkabı, sucuk, taze et, yün ve yapağı, sebze ve meyve, lokum, pişmaniye, reçel ve kaymak, hububat, un, bitkisel yağ, hayvan yemi, çeşitli tohumlar, malt, konveyör band, inşaat tuğlası bulunmaktadır.

Diğer illerden alınan ürünler ise; manifatura, konfeksiyon, tuhafiyeye, inşaat malzemeleri, sebze ve meyve, gıda maddeleri, oto yedek parçaları, sanayi hammaddeleri, ilaç, mefruşat, kösele ve kavafiye olarak sıralanabilir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a. Türkiye Sanayisi ve Afyonkarahisar İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71’i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48’i Marmara Bölgesinde, %17’si İç Anadolu Bölgesinde, %14’ü Ege Bölgesinde, %8’i Akdeniz Bölgesinde, %6’sı Karadeniz Bölgesinde, %5’i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2’si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Afyonkarahisar ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 793’tür. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %1’lik bir oran ile sanayisi gelişmiş illerimiz arasında yer almaktadır.

Ege Bölgesi’ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %37’ lik bir oran ile İzmir ili ilk sırada yer almaktadır. İzmir ilini takip eden iller sırasıyla; Denizli(%18), Manisa(%11), Uşak(%9), Afyonkarahisar(%7), Aydın(%7), Muğla(%6), Kütahya(%5) olarak görülmektedir.

b.Afyonkarahisar İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Afyonkarahisar ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında; %43 diğer madencilik ve taşocakçılığı imalatı, %23 gıda ürünleri imalatı, %15 metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı sektörleri ilk sıralarda yer almaktadır.

Diğerleri sırasıyla;

- % 3 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı ,
- % 2 Fabrikasyon metal ürünleri imalat (makine ve teçhizatı hariç)
- % 2 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),
- % 2 Kimyasalların ve kimyasal ürünler imalatı,
- % 1 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 1 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 1 Ana metal sanayi,

% 1 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı,
% 1 Mobilya imalatı,
% 1 Kok kömürü rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıt imalatı,
% 1 Derinin ve ilgili ürünlerin imalatı,
% 1 İçecek imalatı,
% 2 Diğer (elektrikli teçhizat imalatı, kömür ve linyit çıkartılması, kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı, temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı, diğer imalatlar, elektrik,gaz,buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı,motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı).

c. Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Afyonkarahisar ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 17.658'dir.Ar-Ge birimi bulunan sanayi işletmesi sayısı 31, çalışan sayısı 66'dır.

d. Genel Değerlendirme

Afyonkarahisar ili sanayi sektöründe çalışanların, %27'si gıda ürünleri imalatı, %25'i diğer madencilik imalatı, %19'u giyim eşyası imalatında istihdam edilmektedir. İstihdamın %84'ü işçi, %3'ü mühendistir. Sanayi işletmelerinin %48'i mikro ölçekli, %43'ü küçük ölçekli, %8'i orta ölçekli, %1'i büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Hera Tekstil Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
- Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Afyon Şeker Fabrikası
- Toprak Mahsulleri Ofisi Afyon Alkoloidleri Fab. İşl. Mdl.
- Demmer Demireller Mermer Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Gamme Giyim Ev Tekstil Ürün Ltd.Şti.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Sanayi sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Lojistik,
- İnşaat-gayrimenkul geliştirme,
- Mermer makinaları,
- Un ,
- Makarna ve bisküvi,
- Patates ürünleri ve cips,
- Kauçuk sanayi.

Tarım ve hayvancılık sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Organik tarım ve seracılığın yaygınlaştırılması,
- Modern gıda ve hayvancılığın yaygınlaştırılması,
- Yerli ırk besiciliğinin geliştirilmesi,
- Pastörize yumurta sektörü.

Madencilik sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Mermer artıklarının değerlendirilmesi,
- Doğaltaş ürünleri ve firmalarının yurtdışı tanıtımlarının yapılması.

Turizm sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Jeotermal enerjinin kullanım alanlarının çeşitlendirilmesi,
- İldeki kültür, tarih, inanç ve SPA turizminin tanıtılması,yaygınlaştırılması,
- Dinlenme tesisi sayısının artırılması,

- Frig Vadisi turizm kuşağı ile ilgili tanıtımlar yapılması.

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Mermer, doğal-taş sanayi,
- Sağlık turizm hizmetleri,
- Toptan ve perakende gıda ticareti,
- Şekerleme sanayi.

4.İLİN DIŞ TİCARETİ

Afyon İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	213	208.636
2010	209	217.225
2011	232	291.682
2012	213	314.442
2013(Ocak-Temmuz)	199	210.574

Afyon İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	109	40.512
2010	125	72.653
2011	149	91.309
2012	147	62.578
2013(Ocak-Temmuz)	120	53.545

6.AFYONKARAHİSAR İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Afyon ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 3 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Afyonkarahisar ilinde 9 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı; karma OSB'lerde %37, ihtisas OSB'lerde %22'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

-Afyonkarahisar OSB'de %70 indirimli,

-Afyon Bolvadin OSB'de %90 indirimli,

-Afyon Emirdağ OSB'de %90 indirimli,

-İscehisar Mermer OSB'de %90 indirimli,

-Sandıklı OSB'de %90 indirimli,

-Afyonkarahisar Dazkırı Dokuma ve Konfeksiyon OSB'de %90 indirimli,

-Afyon Dinar OSB'de %90 indirimli,

-Şuhut OSB'de %90 indirimli,

-Sinanpaşa İlçesi Afyonkarahisar Merkez II OSB'de ise %90 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Afyonkarahisar Organize Sanayi Bölgesi:

- 702,6 hektar büyüklüğünde olup, 275 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 1994 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgenin atık suyu Belediye arıtma tesisine bağlanmıştır.
- Bölgedeki 307 adet parselin tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 298 adedi üretim, 5 adedi inşaat, 4 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 7.570 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, çimento, tarım alet ve makineleri sanayidir.

Afyonkarahisar-Bolvadin Organize Sanayi Bölgesi :

- 128 hektar büyüklüğündedir.
- 2008 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 67 adet parselin 45 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parseller proje aşamasındadır. 22 adet parsel tahsis edilmemiştir.

Afyonkarahisar-Sandıklı Organize Sanayi Bölgesi :

- 50 hektar büyüklüğündedir.
- 2008 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 45 adet parselin 23 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 3 adedi üretim, 5 adedi inşaat, 15 adedi proje aşamasındadır. 22 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 10 kişi istihdam edilmektedir.

İscehisar Mermer Organize Sanayi Bölgesi :

- 150 hektar büyüklüğündedir.
- 2008 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 56 adet sanayi parselinin 51 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 10 adedi üretim, 15 adedi inşaat, 26 adedi proje aşamasındadır. 5 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 200 kişi istihdam edilmektedir.

Afyonkarahisar-Emirdağ Organize Sanayi Bölgesi :

- 105 hektar büyüklüğündedir.
- 2009 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 58 adet sanayi parselinin, 57 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 3 adedi üretim, 8 adedi inşaat, 46 adedi proje aşamasındadır. 1 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 40 kişi istihdam edilmektedir.

Afyonkarahisar-Dinar Organize Sanayi Bölgesi :

- 52 hektar büyüklüğündedir.
- 2010 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 78 adet sanayi parselinin 3 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 1 adedi üretim, 2 adedi inşaat aşamasındadır. 75 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 50 kişi istihdam edilmektedir.

b. Sanayi Siteleri

Afyon ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	AFYONKARAHİSAR BOLVADİN SS	288	228	60	79
2	AFYONKARAHİSAR ÇAY SS	216	105	111	49
3	AFYONKARAHİSAR DAZKIRI SS	31	18	13	58
4	AFYONKARAHİSAR DİNAR SS	252	215	37	85
5	AFYONKARAHİSAR EMİRDAĞ I+II SS	136	136	0	100
6	AFYONKARAHİSAR MERKEZ (I.BÖLÜM) SS	348	348	0	100
7	AFYONKARAHİSAR MERKEZ (II.BÖLÜM) SS	1.000	800	200	80
8	AFYONKARAHİSAR SANDIKLI SS	195	150	45	77
9	AFYONKARAHİSAR ŞUHUT SS	101	101	0	100
10	AFYONKARAHİSAR İSCEHİSAR (MERMER) SS	133	59	74	44
TOPLAM		2.700	2.160	540	80

7. İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Sanayi sektöründeki güncel sorunlar kısaca; işletmelerde kurumsallaşma eksikliği, eğitim kalitesinin düşük olması, ulaşımdaki yetersizlikler, ortaklık bilincinin olmaması, çarpık kentleşme, Merkez O.S.B'nin yetersizliği, bilinçsiz tarım ve hayvancılık, markalaşamama, Ar-Ge yetersizliği, yatırımcıların bilinçsizliği olarak sıralanabilir.

Ticaret odası, esnaf odası gibi meslek örgütleri ve zafer kalkınma ajansı aracılığıyla işletmelerde kurumsallaşma, eğitim, ortaklık bilinci, markalaşma, Ar-Ge gibi konularda işletme sahipleri bilinçlendirilmelidir.

Ulaşım, imar gibi konulardaki çalışmalar devam etmelidir. Merkez O.S.B'nin genişlemesi ile ilgili girişimler sonuçlandırılmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Zafer Kalkınma Ajansı

Stratejik Amaç ve Hedefler:

Sanayide rekabet gücünün artırılmasına yönelik olarak;

- İmalat sanayinde üretim kapasitesinin ve ürünlerinin katma değerinin artırılması,
- İmalat sanayinde faaliyet gösteren işletmelerde Ar-Ge çalışmaları ve inovasyon kapasitesinin artırılması,
- İmalat sanayinde ürünlerin tanınırlığının artırılması,
- İşletmelerde kurumsal etkinlik ve işbirliği çalışmalarının artırılması,
- Sanayi işletmelerinin teknik altyapılarının geliştirilmesi,
- Sanayi işletmelerinde yönetim kapasitesinin artırılması, kurumsallaşmanın desteklenmesi,
- İşletmeler arasında işbirliği ve kümelenme çalışmalarının desteklenmesi,
- Üniversite ve sanayi işbirliğinin sağlanması,
- Bölgede teknoloji geliştirme ve tasarım merkezlerinin kurulması,
- Üniversiteler ve işletmeler arasında alternatif işbirliği kanallarının yaratılması,
- Bölgedeki enerji üretim kapasitesinin artırılması,
- Bölgedeki mevcut tesisler modernize edilmesi, yeni tesis kurulmasının teşvik edilmesi,

- Bölgede jeotermal ve rüzgâr enerjisi kullanımlarının artırılması.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler <ul style="list-style-type: none">▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Kocatepe Üniversitesine ait 1 proje▪ Teknogirişim Sermayesi Desteği	<ul style="list-style-type: none">▪ Proje tamamlanmıştır.▪ 3 işletmenin projesi desteklenmiştir.
2.	İlde Devam Eden İşler <ul style="list-style-type: none">▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Kocatepe Üniversitesi 1 proje için	<ul style="list-style-type: none">▪ Destek çalışmaları sürdürülmektedir.

4 AĞRI

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Ağrı ilinde mevcut sanayi, tarım sektörüne özellikle de hayvancılığa bağlı olarak gelişmiştir. İlin başlıca gelir kaynakları tarım, hayvancılık, sınır ticareti ve turizmdir. Aktif nüfusun büyük kesimi tarım ve hayvancılık alanında istihdam edilmektedir.

İlde kamu ve özel sektöre ait yatırımlar bulunmaktadır. Şeker fabrikası ve Et Balık Kombinası ilin kalkınmasında önemli bir rol oynamaktadır.

İlde bulunan Organize Sanayi Bölgesi'nin alt yapı çalışmaları tamamlanarak, yatırım yapmaya hazır hale getirilmiştir. Halihazırda OSB'nde özel sektöre ait 4 tesisin yatırım çalışmaları devam etmektedir.

Ağrı Merkez, Doğubayazıt, Patnos, Diyadin, Eleşkirt Küçük Sanayi Siteleri tamamlanmış, Tutak Küçük Sanayi sitesi ise ihale aşamasındadır.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Ağrı ili, ticari anlamda diğer illere bağlı durumdadır. İlin sanayi ürünleri genellikle uzak illerden sağlanmaktadır. Diğer illere canlı hayvan ve hayvansal ürünler, yeşil mercimek, buğday ve ot satılmakta; karşılığında sebze-meyve, nebatî yağlar, giyim eşyası, sanayi ürünleri, dayanıklı tüketim malları ile bazı hububatlar satın alınmaktadır. İl ticaret hasılasının % 45'ini toptan ve perakende ticaret, % 55'ini ise otel ve lokanta hizmetleri oluşturmaktadır.

Ağrı'da ticaret hayatına etki eden başlıca kuruluşlar; Ağrı ve Doğubayazıt Ticaret ve Sanayi Odası, Ağrı Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği bünyesinde faaliyet gösteren 15 meslek odası ve çeşitli alanlarda faaliyet gösteren kooperatiflerdir. İl genelinde 8403 şirket mevcut olup, bunların 6462'si şahıs şirketi, kalan 1941 adet ise sermaye şirketleridir.

Ağrı ilinde bulunan Gürbulak Sınır Kapısı Türkiye'yi İran'a bağlayan en önemli sınır kapısıdır. Bölgede Gümrük işlemlerinin gerçekleştirildiği tek iç gümrük olan Doğubayazıt Gümrüğü fizikî altyapı yetersizlikleri nedeniyle yeterli hizmet sunamamaktadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Ağrı İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Ağrı ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 59'dur. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %0,1'lik bir oran ile sanayisi az gelişmiş iller arasında yer almaktadır.

Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %29'luk bir oran ile Malatya ilk sırada yer almaktadır. Malatya ilini takip eden iller sırasıyla Elazığ(%18), Erzurum(%13), Erzincan(%9), Van(%9), Ağrı(%5), Kars(%3), Bingöl(%3), Bitlis(%3), Ardahan(%2), Muş(%2), Iğdır(%2), Hakkari(%1), Tunceli(%1) olarak görülmektedir.

b.Ağrı ilinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Ağrı ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %53 gıda ürünleri imalatı sektörünün ilk sırada olduğu görülmektedir.

Diğerleri sırasıyla;

% 15 Diğer madencilik taşocakçılığı,

% 7 Tekstil ürünleri imalatı,

% 5 Deri ve ilgili ürünlerin imalatı

% 5 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,

% 3 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,

% 2 Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürün,

% 2 Ham petrol ve doğalgaz çıkarımı ve saha arama ve tetkiki,

% 2 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,

% 2 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,

% 2 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,

% 2 Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı.

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Ağrı ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 1.147'dir. Ar-Ge birimi bulunan sanayi işletmesi sayısı 5, çalışan sayısı ise 14'tür.

d.Genel Değerlendirme

Ağrı ilinin sanayisi, yerel hammadde kaynaklarına uygun olarak gelişme göstermiştir. Gıda ürünleri imalatı ve diğer madencilik ve taşocakçılığı imalatı ilin en önemli sektörleridir. Diğer sektörler bu iki sektöre uygun bir kümelenme içerisinde yapılmıştır.

Sanayide çalışanların %62'si gıda ürünleri imalatı, %17'si diğer madencilik ve taşocakçılığı sektörlerinde istihdam edilmektedir. İstihdamın %86'sı işçi, %2'si mühendistir.

Ağrı ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %56'sı mikro ölçekli, %40'ı küçük ölçekli, %2'si orta ölçekli, %2'si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler

- Türkiye Şeker Fabrikası A.Ş.
- Mek Turizm İnşaat Taahhüt ve Ticaret Ltd. Şti.
- Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğü Ağrı Et Kombinası Müdürlüğü
- Alptaş İnşaat Turizm Tekstil Enerji Dış Ticaret Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
- NESCE İnşaat Enerji ve Ticaret A.Ş.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Artırmaya Yönelik Yatırımlar

Tarım sektörüne yönelik yatırımlar:

- Jeotermal seracılık,
- Meyve-sebze yetiştiriciliği,
- Baklagil yetiştiriciliği,
- Kültür cevizi yetiştiriciliği,
- Yem bitkileri üretimi.

Hayvancılık sektörüne yönelik yatırımlar:

- Organik tarıma dayalı hayvancılık,
- Su ürünleri üretimi,
- Arıcılık,
- Damızlık et ve süt sığırcılığı,
- Koyuncululuğu geliştirme.

Turizm sektöründe yönelik yatırımlar:

- Yerel tanıtım ve turizm konseyinin kurulması,

- Turizm ürünlerinin çeşitlendirilmesi,
 - Kırsal turizmin geliştirilmesi.
- Enerji sektörüne yönelik yatırımlar:
- Rüzgar enerjisi santrallerinin kurulması,
 - Perlitin değerlendirilmesi,
 - Ponza taşının değerlendirilmesi.

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

Gıda sanayisektörüne yönelik yatırımlar:

- Karma yem üretimi tesisleri,
- Helva ve lokum üretim tesisleri,
- Bisküvi-gofret üretim tesisleri,
- Makarna ve benzeri unlu mamuller üretim tesisleri.

Tekstil sektöründe yönelik yatırımlar:

- Tekstil giyim üretimi,
- Çorap üretimi,
- El halısı ve kilim dokuma tesisleri,
- Yün iplik üretim tesisleri.

Plastik sanayi sektörüne yönelik yatırımlar:

- PVC profil doğrama, PVC ve PE boru üretimi,
- Plastik eşya ve ambalaj malzemesi üretimi.

4.İLİN DIŞ TİCARETİ

Ağrı İli 2012 Yılı Dış Ticaret İstatistikleri

Ülke adı	İhracat TL	İthalat TL
Almanya		19.328
İspanya		22.596
Avusturya		801.109
Bulgaristan		3.436
Ukrayna		573.841
Gürcistan	233.717	
Azerbaycan	4.122.527	193.581
Kazakistan	142.269	429.521
Türkmenistan	3.179.065	3.609.184
Özbekistan		30.841.958
Tacikistan		7.907
Kırgızistan	131.679	1.673.369
Tunus		128.702
Madagaskar		10.783
A.B.D.		324.465
Kanada		35.430
Brezilya		9.985
Şili		185.151
Arjantin		14.554
K.K.Türk.Cum.	123.590	5.640
İrak	319.326	
İran	67.582.083	31.474.656
İsrail		100.228
Kuveyt	126.276	
B.A.E.		264.576
Afganistan		1.873.299
Pakistan		291.627
Hindistan		3.832.001

Sri Lanka		37.698
Tayland		118.344
Vietnam		4.021.963
Endonezya		25.953
Malezya		170.800
Çin		55.909.800
Japonya		503.855
TOPLAM	75.960.532	137.515.340

Ağrı İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Yapan Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	43	44.339
2010	54	76.904
2011	53	77.697
2012	51	42.138
2013(Ocak-Temmuz)	42	29.909

Ağrı İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Yapan Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	67	45.227
2010	109	58.973
2011	148	71.206
2012	196	76.221
2013(Ocak-Temmuz)	218	47.580

6.AĞRI İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a. Organize Sanayi Bölgeleri

Ağrı ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık % 1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Ağrı ilinde 1 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %4'dür.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

-Ağrı OSB'de %100 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Ağrı Organize Sanayi Bölgesi :

- 100 hektar büyüklüğünde olup, 61 hektarlık kısmı kredilendirilmiştir.
- 2010 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 110 adet sanayi parselinin 4 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 3 adedi üretim, 1 adedi inşaat aşamasındadır. 106 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 60 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda sanayidir.

b. Sanayi Siteleri

Ağrı ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık % 1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	AĞRI DOĞUBEYAZIT SS	100	80	20	80
2	AĞRI MERKEZ SS	312	312	0	100
3	AĞRI ELEŞKİRT SS (DAP)	50	25	25	50
4	AĞRI PATNOS SS (DAP)	90	87	3	97
TOPLAM		552	504	48	91

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Organize sanayi bölgesi ve küçük sanayi sitelerinde yapılan alt yapı çalışmaların kısa sürede tamamlanması gerekmektedir.
- Yatırımcıların ilgisini çekebilmek için, yeni teşvik sistemi kapsamında sağlanan desteklerin tanıtım toplantıları düzenlenmelidir.
- KOBİ'lerin büyümelerini sağlamak için, devlet ve KOSGEB tarafından verilen destek ve krediler hakkında danışmanlık yapılmalıdır.
- Ar-Ge ve inovasyon çalışmalarının yapılması ve özendirilmesi için merkezler kurulmalıdır.
- Kalifiye insan gücüne erişimin artması ve hammadde maliyetlerinin düşmesinde etkili olacak kümelenme faaliyetleri gerçekleştirilmelidir.
- Doğubayazıt Gümrüğü fizikî altyapı yetersizliklerinin giderilmesi, dış ticaretin gelişmesine büyük katkı sağlayacaktır.
- Üniversite-sanayi işbirliğinin geliştirmesi için paneller, oturumlar, çalıştaylar düzenlenmelidir.
- Erzurum-Ağrı-İran demiryolu hattının döşenmesi gerekmektedir.
- İlde sınır ticaretinin gelişebilmesi için, gümrükte uygulanan kotaların artırılması, bürokratik sorunların giderilmesi ve geçiş işlemlerinin hızlandırılması sağlanmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Serhat Kalkınma Ajansı

Vizyon: Bölgesindeki aktörlerle güçlü bir etkileşime sahip, güven inşa etmiş, bilgi merkezi olmuş, yetişmiş insan kaynakları ile öngörü gücü yüksek, kalkınmada lider bir ajans olmak.

Misyon: Bölgenin vizyonuna ulaşma hedefi ve katılımcılık ilkesi doğrultusunda, bölgenin sosyo-ekonomik yapısının gelişmesi için gerekli plan, program ve faaliyetleri başarıyla uygulamak.

5 AMASYA

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Amasya ili GSYİH'sı Türkiye GSYİH'sının 0,4'üne karşılık gelmektedir. İl GSYİH'sının %63'ü hizmetler, %30'u tarım ve %7'si sanayi sektörü tarafından oluşturulmaktadır.

Amasya ilinde gıda ürünleri ve içecek imalatı, madencilik ve taşocakçılığı, taşa toprağa dayalı sanayi ile başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı sektörleri öne çıkmaktadır.

Merzifon'da bulunan aspiratör ve davlumbaz fabrikası, 2011 yılında Rusya, Almanya, İngiltere, Yunanistan, Irak, İran, Suriye, Türki Cumhuriyetleri, Ukrayna, Norveç ve İsrail'in de aralarında bulunduğu 60 ülkeye ihracat yaparak sektörün canlanmasına katkıda bulunmuştur. İldeki toplam istihdamın %24'ü bu sektör tarafından karşılanmıştır.

Amasya yöresindeki Amasya Beji doğal taş yatakları rezervi, Türkiye'de kayıtlı doğal taş rezervinin %21'ini, dünyadaki bilinen rezervlerin ise yaklaşık %10'unu oluşturmaktadır. Sarı (bal rengindeki) doğal taşı(mermeri), görünüm ve kalitesiyle ulusal ve uluslararası ölçekte adını duyurmuştur. 2011 yılında, Çin Halk Cumhuriyeti, Hindistan, Bangladeş, Tayvan, Lübnan, Suriye, Suudi Arabistan başta olmak üzere 45 ülkeye ihracat gerçekleştirilmiştir. 2011 yılı ihracat tutarı 41 Milyon ABD dolarını aşmıştır.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İl ticareti çoğunlukla perakende ticaret üzerine kurulmuştur. Amasya ili gelirinin büyük bölümünü, tarımsal ürünlerin satışlarından sağlanan gelirler oluşturmaktadır. Tarım ürünlerinin alım-satımına dayanan il ticareti, küçük ölçekli olup, en çok İstanbul, Ankara ve Samsun illeri ile yapılmaktadır.

Şeker pancarı, kuru soğan, nohut, mercimek, fasulye, şeker, ayçiçeği yağı, süt ve süt mamulleri, yumurta, hayvan yemi, un, kireç, tuğla, kiremit, linyit kömürü, dayanıklı tüketim maddeleri, çimento, demir, narenciye gibi ürünler il ticaretinde en önemli ürünlerdir.

Mermer, kuru maya, ankastre mutfak tipi aspiratör, davlumbaz, tekstil ürünleri, rivet, mobilya ve ofis mobilyaları, linyit, metal sanayi ürünleri, kimyevi ve plastik sanayi ürünlerinin yurt içi ve yurt dışına ticareti yapılmaktadır.

Amasya hayvancılık yönünden de önemli bir potansiyele sahiptir. İlde hayvancılık genelde aile işletmesi şeklindedir. Son yıllarda yapılan bazı çalışmalar ve destekler sonucu Kültür hayvancılığında önemli ilerlemeler olmuştur. İlin 2011 yılı toplam büyükbaş hayvan sayısı 146.514'tür. Ayrıca Suluova'da hizmete açılan yumurta üretim tesisi, Türkiye üretiminin %2,5'ini karşılayacak kapasitededir.

2006 yılında kurulan Amasya Üniversitesi, il ticaretinin olumlu yönde gelişmesine katkıda bulunmuştur.

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Marka Kent Projesi kapsamına alınan Amasya'da turizm sektörü de gelişmektedir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a. Türkiye Sanayisi ve Amasya İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Amasya ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 213'tür. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.3'lük bir oran ile sanayisi gelişmekte olan illerimiz arasında yer almaktadır.

Karadeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %19'luk bir oran ile Samsun ilk sırada yer almaktadır. Samsun ilini takip eden iller sırasıyla; Düzce(%10), Trabzon(%10), Çorum(%10), Bolu(%7), Kastamonu(%6), Ordu(%5), Rize(%5), Amasya(%4), Tokat(%4), Zonguldak(%4), Karabük(%4), Sinop(%3), Giresun(%3), Bartın(%3), Gümüşhane(%1), Artvin(%1), Bayburt(%1) olarak görülmektedir.

b. İlde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Amasya ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına baktığımızda, %27 ile gıda ürünleri imalatı ve %16 ile diğer madencilik ve taşoçaklılığı ürünleri imalatı sektörlerinin ilk sıralarda olduğu görülmektedir.

Bunları sırasıyla aşağıdaki sektörle takip etmektedir:

- % 11 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,
- % 9 Mobilya imalatı,
- % 6 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,
- % 6 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı,
- % 5 Ana metal sanayi,
- % 4 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç),
- % 4 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 3 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 2 Elektrikli teçhizat imalatı,
- % 2 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),
- % 1 Kömürve linyit çıkartılması,
- % 1 Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,
- %3 Diğer (deri ve ilgili ürünlerin imalatı, diğer imalatlar, elektrik gaz buhar ve havalandırma sistem üretim ve dağıtımı, içecek imalatı, kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı, başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipmanlar imalatı.)

c. Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Amasya ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı toplam 7.073'tür. Ar-Ge birimi olan firma sayısı 5, çalışan sayısı 98'dir.

d. Genel Değerlendirme

Sanayide çalışanların %27'si gıda ürünleri imalatı sektöründe, %11'i giyim eşyası imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. Sanayideki istihdamın %82'si işçi, %3'ü mühendistir. Amasya ilinde sanayi siciline kayıtlı işletmelerin % 40'ı mikro ölçekli, % 47'si küçük ölçekli, % 12'si orta ölçekli, % 1'i büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Timay Çıt Çıt River ve Perçin Sanayi ve Ticaret A.Ş. Merzifon Şubesi
- Amasya Şeker Fabrikası
- Silverline Endüstri ve Ticaret
- Aps Giyim Sanayi ve Ticaret Merzifon Şubesi
- Yeni Çeltik Kömür ve Madencilik A.Ş. Yeni Çeltik Linyit İşletmesi

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Gıda ürünleri ve içecek imalatı,
- Hayvancılıkla entegre işleme tesisleri yatırımları,
- Madencilik (mermer,taş ocaklılığı, linyit madenciliği ve briketlenmesi),
- Soğuk hava depoları (yaş sebze ve meyveler için),

- HES yapımı,
- Meyve ve sebzelerin kalibre boylama, paketlenme ve ambalajlama tesisleri.

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Suluova Besi OSB,
- Mermer Ocakları ve işleme tesisleri,
- Gıda (et-süt işleme üniteleri),
- Başka yerlerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı (elektrikli, elektriksiz ev aletleri imalatı),
- Mobilya imalatı.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İhracatın Sektörel Dağılımı

Sektörler	2012 Yılı(\$)
İmalat sanayi	55.419.729
Tarım ve ormancılık	8.003.607
Madencilik ve taşocakçılığı	1.555.744
Toptan ve perakende ticaret	71.200
Toplam	65.050.280

İthalatın Sektörel Dağılımı

Sektörler	2012 Yılı(\$)
Tarım ve Ormancılık	47.530.536
İmalat Sanayi	37.441.038
Toplam	84.971.574

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli

Mermer, maya, un ve tahıl ürünleri, elma, kiraz ve kuru soğan dış ticarete konu olabilecek ürünler arasındadır.

Amasya İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	32	21.629
2010	30	52.911
2011	34	63.373
2012	42	65.050
2013(Ocak-Temmuz)	31	38.634

Amasya İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	32	13.072
2010	46	41.629
2011	40	104.237
2012	46	84.972
2013(Ocak-Temmuz)	35	23.269

6.AMASYA İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a. Organize Sanayi Bölgeleri

Amasya ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık % 1'dir.

Kredinin vadesi; kredinin kullandırıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır. Amasya ilinde 3 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, karma OSB’lerde doluluk oranı %46’dır.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

-Amasya OSB’de %70 indirimli,

-Amasya Merzifon OSB’de %90 indirimli,

-Suluova OSB’de %90 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Amasya Organize Sanayi Bölgesi :

- 75 hektar büyüklüğündedir.
- 2001 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 34 adet sanayi parselinin 30 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 22 adedi üretim, 8 adedi proje aşamasındadır. 4 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 340 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; orman, gıda ve plastik sanayidir.

Amasya-Merzifon Organize Sanayi Bölgesi :

- 150 hektar büyüklüğündedir.
- 2002 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 49 adet sanayi parselinin 47 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 35 adedi üretim, 7 adedi inşaat, 5 adedi proje aşamasındadır. 2 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 2.630 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; elektrik makineleri, plastik ve gıda sanayidir.

Amasya-Suluova Organize Sanayi Bölgesi:

- 75 hektar büyüklüğündedir.
- 2009 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 85 adet sanayi parselinin 15 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin 5 adedi üretim, 5 adedi inşaat, 5 adedi proje aşamasındadır. 70 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 60 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda sanayidir.

b. Sanayi Siteleri

Amasya ili Kalkınmada Öncelikli Yöre Kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1’dir. Kredinin vadesi, inşaat bitiminden sonra 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	AMASYA GÜMÜŞHACIKÖY SS	70	70	0	100
2	AMASYA MERKEZ SS	256	256	0	100
3	AMASYA MERKEZ (II.BÖLÜM) SS	187	187	0	100
4	AMASYA MERZİFON SS	240	204	36	85
5	AMASYA SULUOVA SS	170	164	6	96
6	AMASYA TAŞOVA SS	104	102	2	100
7	AMASYA GÖYNÜCEK SS	30	-	30	0
TOPLAM		1057	983	74	93

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- İhracatçıların yaşadığı sıkıntıların çözüme kavuşması ve ihracatın artırılması amacıyla, il sanayicileri tarafından gümrük kurulması talep edilmektedir. Ayrıca, gümrük gözetim ve denetiminde etkinlik ve verimliliğin artırılması amacıyla Gümrük Müdürlüğünün kurulması gerekmektedir.
- İhracat kapasitesinin artırılması için dış ticaret ve pazarlama şirketlerinin kurulmasına ihtiyaç duyulmaktadır.
- Nitelikli ara eleman yetiştirecek mesleki ve teknik okulların açılması sağlanmalıdır.
- OSB'lere demiryolu bağlantısı yapılması ile nakliye maliyetlerinde azalma sağlanacaktır.
- Suluova OSB'de sanayicinin enerji ihtiyacının düşük maliyetle karşılanması amacıyla doğalgaz bağlantısı yapılması gerekmektedir.
- Atık arıtma sistemleri kurulmalıdır.
- Mermer artıkları değerlendirilerek çevrenin olumsuz etkilenmesinin önlenmesi ve ekonomiye katma değer sağlayacak şekilde geri dönüşümlerinin yapılması gerekmektedir.
- Teşvik Uygulama Sisteminde 4. Bölge teşviklerinden faydalanmakta olan Amasya ilinin, Tokat ilinde olduğu gibi 5. Bölge teşviklerinden faydalanacak şekilde yeniden bölge değerlendirmesinin yapılması gerekmektedir.
- Soğuk hava depo sayısı ve kapasitelerinin artırılması ile gıda işleme sanayinin gelişmesi sağlanmalıdır.
- Bakanlığımızın 2013 yılı yatırım programında da yer alan 44 ha büyüklüğündeki Merzifon OSB tevsii alanı için sorunlar giderilerek kamulaştırma ve altyapı işlemlerine biran evvel başlanması gerekmektedir.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER:

Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı

Vizyon:Bölgesinde yerel dinamikleri harekete geçirerek sağlıklı ve sürdürülebilir bir kalkınmanın gerçekleştirilmesinde öncü, ulusal ve uluslararası platformlarda saygın, tanınır ve etkin çalışan bir ajans olmaktır.

Misyon: Bölgesinde ekonomik ve sosyal alanlarda sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak amacıyla hazırladığı plan ve programlar doğrultusunda, etkin teknik ve mali destekler ile yatırım ve tanıtım mekanizmalarını kullanan; uluslararası, ulusal ve yerel aktörlerle işbirliği içinde bölgenin kapasitesini ve rekabet gücünü geliştiren bir ajans olmaktır.

Stratejik Amaçlar:

- Etkin bir mekansal organizasyon oluşturulması,
- İnsan kaynaklarının ve toplumsal yapının geliştirilmesi,
- İşletmelerin rekabet gücünün artırılması ve dışa açılmanın sağlanması,
- Ekolojik dengelerin, çevrenin korunması ve durumunun iyileştirilmesi,
- Kurumsal yapının güçlendirilmesi.

6 ANKARA

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Ankara ili sanayinin büyük çoğunluğunu küçük ve orta ölçekli sanayi işletmeleri oluşturmaktadır. 10 ve daha fazla işçi çalıştıran işyeri sayısı dikkate alındığında, en fazla işyeri, demir ve metal işleri sanayi ile gıda sanayi sektörlerinde bulunmaktadır.

Savunma sanayinin oluşturduğu altyapı ve talep sonucu makine ve metal sanayi il ekonomisinde önemli bir seviyeye ulaşmıştır. MKE Kurumu, Türk Havacılık ve Uzay Sanayi (TAD), Aselsan, Roketsan ve Havelsan gibi savunma sanayi firmaları ilde faaliyet göstermektedir. Bunların yanı sıra 50'den fazla orta ölçekli firma ile teknoloji geliştirme ve organize sanayi bölgelerinde yerleşik, sayıları yüzlerle ifade edilebilecek, küçük tasarım ve imalat işyerleri bu sektörde faaliyet göstermektedir.

Son yıllarda Kazan, Akyurt ve Çubuk ilçeleri önemli sanayi bölgeleri haline gelmiştir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Sanayi ve ticaret mallarının önemli bir bölümü, gelişmiş kara, hava ve demir yolu bağlantıları ile Ankara üzerinden gönderilmekte, dolayısıyla ilin ticaret potansiyeli de gelişmektedir.

Ankara'da 5 Ticaret Odası ve 4 Ticaret Borsası faaliyet göstermektedir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a. Türkiye Sanayisi ve Ankara İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Ankara ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 5.191'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %7'lik bir oran ile, sanayisi gelişmiş 3. ildir .

İç Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %45 ile Ankara ilk sırada yer almaktadır. Ankara ilini takip eden iller sırasıyla; Konya(%24), Kayseri(%10), Eskişehir(%5), Sivas(%3), Karaman(%2), Kırıkkale(%2), Aksaray(%2), Nevşehir(%2), Yozgat(%2), Niğde(%1), Çankırı(%1) ve Kırşehir(%1) olarak görülmektedir.

b. Ankara İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Ankara ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında;

- % 14 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,
- % 12 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç),
- % 10 Gıda ürünlerinin imalatı,
- % 8 Mobilya imalatı,
- % 6 Ana metal sanayi,
- % 6 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,
- % 5 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 5 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,
- % 4 Elektrikli teçhizat imalatı,

- % 3 diğ er madencilik ve taşocakçılığı,
- % 3 Giyim eşyası imalatı; kùrkùn işlenmesi ve boyanması,
- % 3 Diğ er imalatlar,
- % 3 Motorlu kara taşıtı, treyler (ròmork) ve yarı ròmork imalatı,
- % 3 Bilgisayarların elektronik ve optik ùrünlerin imalatı,
- % 2 Ağaç ve mantar ùrünleri imalatı (mobilya hariç),
- % 2 Tekstil ùrünleri imalatı,
- % 2 Deri ve ilgili ùrünlerin imalatı,
- % 2 Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması,
- % 1 Kağıt ve kağıt ùrünleri imalatı,
- % 1 Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı,
- % 1 Diğ er ulaşım araçlarının imalatı,
- % 1 Kok kòmürü, rafine edilmiş petrol ùrünleri imalatı,
- % 1 Metal cevherleri madenciliği,
- % 2 Diğ er (içecek imalatı, temel eczacılık ùrünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı, elektrik, gaz, sıcak su üretimi ve dağıtımı, kòmür ve linyit çıkartılması).

c. Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Ankara ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 174.210'dur.

Ar-Ge birimi olan firma sayısı 469'dur. Toplam personelin %4'ù Ar-Ge biriminde çalışmaktadır. Kalite kontrol birimi olan firma sayısı 814'tür. Toplam personelin %2'si kalite kontrol biriminde çalışmaktadır. Ar-Ge birimi olan firma sayısı 471, çalışan sayısı 8930'dur. Kalite kontrol birimi olan firma sayısı 813, çalışan sayısı 16.608'dir.

d. Genel Değerlendirme

Ankara ilinde sektörlerin dağılımı doğal bir kümelenme görünümündedir. Bu işletmelerin Teknoloji Bölgeleri'ndeki Ar- Ge faaliyetleri nedeniyle, Ar-Ge'deki istihdam dikkat çekicidir. Sanayi sektörlerinde çalışanların %12'si başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı, %10'u fabrikasyon metal ùrünleri imalatı(makine ve teçizat hariç) sektöründe istihdam edilmektedir. İstihdamın %57'si işçi, %8'i mühendistir.

İlde bulunan sanayi işletmelerinin %47'si mikro ölçekli, %44'ù küçük ölçekli, %8'i orta ölçekli, %1'i büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Tusaş Türk Havacılık ve Uzay Sanayi A.ř
- Aselsan Elektronik Sanayi ve Ticaret A.ř
- Türk Traktör ve Ziraat Makineleri
- Gün-Ka Mobilya Orman İnş.Otom.Ltd.şti.
- Tega Müh.San ve Ticaret A.ř.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Bilgisayar, elektrik, elektronik, hazır giyim, teknik-endüstriyel tekstil gibi çevre kirliliği yaratmayan ihtisas organize sanayi bölgeleri kurulmalıdır.

- Tıp ve sağlık, elektronik ve bilgisayar, malzeme ve imalat, inşaat ve savunma sanayi sektörleri kapsamında nano teknoloji vb. ileri elektronik uygulamalarına yönelik yatırımlar

yapılmalı, ileri teknoloji gerektiren ürünlerin üretimine yönelik bu tür yatırımlar teşvik edilmelidir.

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Bilgi ve iletişim teknolojileri,
- Malzeme teknolojileri,
- Nanoteknoloji,
- Tasarım teknolojileri,
- Üretim süreç ve teknolojileri,
- Enerji ve çevre teknolojileri.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Ankara İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	3.340	4.911.248
2010	3.403	5.621.013
2011	3.694	6.597.118
2012	3.846	7.143.143
2013(Ocak-Temmuz)	3.288	4.650.137

Ankara İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	5.411	7.303.001
2010	5.808	9.050.989
2011	6.449	11.917.402
2012	6.241	10.489.176
2013(Ocak-Temmuz)	5.279	6.151.253

6.ANKARA İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Ankara ili Gelişmiş İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %3'tür. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 11 yıldır.

Ankara ilinde 10 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, karma OSB'lerde doluluk oranı %19'dur.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

- Şereflikoçhisar OSB'de %50 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Ankara Sanayi Odası I.(1. ve 2. İlave) Organize Sanayi Bölgesi :

- 675 hektar büyüklüğünde olup, 400 hektarlık alan kredilendirilmiştir.

- 1991 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 321 adet sanayi parselinin 312 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 249 adedi üretim, 16 adedi inşaat, 47 adedi proje aşamasındadır. 9 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 30.000 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; Demirdışı metaller, plastik ve elektrikli makineler sanayidir.

Ankara-İvedik Organize Sanayi Bölgesi :

- 489 hektar büyüklüğündedir.
- 2001 yılında tamamlanmıştır.
- Bölge, Küçük Sanayi Sitelerinden oluşmakta olup, 7.056 sanayi parselinin 7.055 tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 6.859 adedi üretim, 9 adedi inşaat, 187 adedi proje aşamasındadır. 1 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 103.000 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; demir-çelik, gıda ve lastik sanayidir.

Ankara-OSTİM Organize Sanayi Bölgesi :

- 409 hektar büyüklüğündedir.
- 2001 yılında tamamlanmıştır.
- Bölge, Küçük Sanayi Sitelerinden oluşmakta olup, 4.503 adet sanayi parselinin 3.831 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 3.103 adedi üretim, 728 adedi inşaat aşamasındadır. 672 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 50.000 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; demir çelik, elektrikli makineler ve elektronik sanayidir.
- Müteşebbis Heyet imkanları ile tamamlanmıştır.

Polatlı Organize Sanayi Bölgesi :

- 263 hektar büyüklüğündedir.
- 2009 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 77 adet sanayi parselinin 68 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 28 adedi üretim, 28 adedi inşaat, 12 adedi proje aşamasındadır. 9 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 580 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; demir-çelik, tarım aletleri makineleri ve gıda sanayidir.

Ankara Sanayi Odası 2. ve 3. Organize Sanayi Bölgesi :

Türk Obası Kısmı;

- 618 hektar büyüklüğündedir.
- 2000 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki; bulunan 326 adet sanayi parselinin 299 adedi tahsis edilmiştir. Tahsisi yapılan parsellerin; 17 adedi üretim, 9 adedi inşaat, 273 adedi proje aşamasındadır. 27 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 950 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; elektriksiz makineler, demirdışı metaller ve plastik sanayidir.
- Müteşebbis Heyet imkanları ile tamamlanmıştır.

b. Sanayi Siteleri

Ankara ili Gelişmiş İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %3'tür. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 11 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	ANKARA POLATLI (MARANGOZ+MOBİLYA) SS	33	15	18	45
2	ANKARA BEYPAZARI MARANGOZLAR SS	192	140	52	73
3	ANKARA KIZILCAHAMAM SS	74	74	0	100
4	ANKARA MERKEZ (AĞAÇ İŞLERİ) SS	69	69	0	100
5	ANKARA MERKEZ (MADENİ EŞYA) SS	144	0	144	0
6	ANKARA MERKEZ (OTOMOBİLCİLER) SS	1.198	1.173	25	98
7	ANKARA MERKEZ (DÖKÜMCÜLER) SS	118	118	0	100
8	ANKARA MERKEZ II.BÖL.(DÖKÜM.) SS	79	79	0	100
9	ANKARA MERKEZ OSTİM (ALT YAPI)	0	0	0	0
10	ANKARA POLATLI SS	260	260	0	100
11	ANKARA MERKEZ (SAN.ÇARŞI)BİNA	0	0	0	0
12	ANKARA ŞEREFLİKOÇHİSAR KENAN EVREN SS	250	150	100	60
13	ANKARA HAYMANA YENİ SS	100	50	50	100
TOPLAM		2.517	2.128	389	85

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Sanayi sektörünün uluslararası piyasadaki rekabet gücünün korunması amacıyla, kayıt dışı ile mücadelede etkin denetim ve ceza sistemi uygulanmalıdır.
- KOBİ'lere ulusal ve uluslararası belgelendirmeler sırasında gerekli olan maddi desteğin sağlanması gerekmektedir. Belgelendirme konusunda yol gösterme amacıyla, sivil toplum kuruluşları (odalar, dernekler, vakıflar, mesleki-sektörel kuruluşlar vb.) etkin bir şekilde görev almalıdır.
- Sanayi sektörünün canlanması ve istihdamın artırılması için; kamu destekleri sağlanmalı, piyasaların mevcut durumu ithalat, vergi ve gümrük denetimleri yönünden değerlendirilmelidir.
- Sanayi sektöründe ürün güvenliği sorunlarına da yol açan kayıt dışı faaliyetlerin kayıt altına alınması ve haksız rekabetin önlenmesi amacıyla, karşı gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
- Lojistik, il sanayi sektörü maliyetlerinde önemli bir yer tutmaktadır. Lojistik planlama ve buna dayalı yatırım hizmetlerinin tamamlanması gerekmektedir.
- Organize Sanayi Bölgelerinin Emlak Vergisi yükünün azaltılmasına yönelik gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Enerji arzında süreklilik sağlanmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Ankara Kalkınma Ajansının temel amacı; kamu kesimi, özel sektör, yerel yönetimler, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle ulusal kalkınma planı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak ve bölgeler arası/bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmaktır.

Bu nedenle; Ankara Kalkınma Ajansının 2011-2013 kapsamında vizyonu “Yaşam kalitesi yüksek, dünya ile rekabet edebilen, düşünce ve yeniliğin başkenti Ankara”dır.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	<p>İlde Yapılmış Olan İşler</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Ankara Üniversitesine ait 2, Bilkent Üniversitesine ait 4, Gazi Üniversitesine ait 13, GATA 2, Hacettepe Üniversitesine ait 12, TOBB Üniversitesine ait 5, ODTÜ’ye ait ODTÜ 25, Başkent 1, Çankaya 2, olmak üzere toplam 66 proje ▪ ODTÜ Teknokent TGB ▪ Ankara Teknoloji Geliştirme Bölgesi ▪ Hacettepe Üniversitesi TGB ▪ Ankara Üniversitesi TGB ▪ Gazi Teknopark TGB ▪ Ar-Ge Merkezi kapsamında ▪ Teknogirişim Sermayesi Desteği 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projeler tamamlanmıştır. ▪ 2003 yılında kurulmuş olup faaliyette. ▪ 2002 yılında faaliyete geçmiştir. ▪ 2003 yılında faaliyete geçmiştir ▪ 2009 yılında faaliyete geçmiştir ▪ 2008 yılında faaliyete geçmiştir ▪ 14 işletmeye Ar-Ge Merkezi Belgesi verildi. ▪ 355 işletmenin projesi desteklenmiştir.
2.	<p>İlde Devam Eden İşler</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ASO Teknopark TGB ▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Ankara Üni. (8), Başkent (2), Bilkent (9), Çankaya (4), Gazi (28), Hacettepe (28), TOBB (12) ODTÜ (49) Atılım(4) GATA(2) Yıldırım Beyazıt (1) Üniversitelerine ait toplam 147 proje için 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Çalışmalar sürdürülmektedir.2008 yılında kurulmuştur. ▪ Destek çalışmaları sürdürülmektedir.

7 ANTALYA

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Antalya şehrinin ekonomisinde turizm, ticaret ve tarım ön planda olup; sanayi faaliyetleri son dönemde gelişme gösteren faaliyetlerdendir. İlde hayvancılık, madencilik gibi diğerlerine göre daha az yönelinen kollarında iş faaliyetleri de sürdürülmektedir.

Dokuzuncu Kalkınma Planı İşgücü Piyasası Özel İhtisas Komisyonu Raporu'na göre Batı Akdeniz Bölgesi'nde iş gücüne katılma oranı % 54,6'dır. İstihdam edilenlerin (15 yaş ve üstü) sektörel dağılımına bakıldığında % 33,9'unun tarım, % 27,5'inin ticaret, % 24,7'sinin hizmet, % 13,9'unun sanayide çalıştığı görülmektedir.

Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından 2003 yılında hazırlanan Düzey 2 İstatistikî Bölge Birimlerinin Sosyoekonomik Gelişmişlik Sıralaması çalışmasına göre iller düzeyinde gelişmişlik sıralamasında Antalya 10'uncudur.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Antalya ekonomisinde ticaret en önemli sektör konumundadır. Ticaret sektörünün Antalya GSYİH'sındaki payı % 32,1'dir.

Antalya'da ticaret sektörü çoğunlukla turizme ve inşaaat'a dönük küçük sermayeli işletmelerden oluşmaktadır.

İlde, Antalya Ticaret ve Sanayi Odası ile Antalya Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği bulunmaktadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a. Türkiye Sanayisi ve Antalya İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Antalya ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 880'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %1'lik bir oran ile sanayisi gelişmiş illerimiz arasında yer almaktadır.

Akdeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %25 lik bir oran ile Adana ilk sırada yer almaktadır. Adana ilini takip eden iller sırasıyla; Mersin(%19), Antalya(%16), Hatay(%13), Kahramanmaraş(%11), Burdur(%6), Isparta(%6) ve Osmaniye(%4) olarak görülmektedir.

b. Antalya İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Antalya ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %29'luk bir oran ile gıda ürünleri imalatı sektörünün ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

Diğer sektörler sırasıyla;

% 12 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,

% 10 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,

% 7 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı,

% 5 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,

% 5 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizatı hariç),

- % 4 Mobilya imalatı,
- % 4 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 3 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),
- % 2 Ana metal sanayi,
- % 2 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 2 Elektrik, gaz, buhar, ve havalandırma sistemi üretimi ve dağıtımı,
- % 2 Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı,
- % 2 Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması,
- % 2 Diğer ulaşım araçlarının imalatı,
- % 2 Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı,
- % 1 Diğer imalatlar,
- % 1 Elektrikli teçhizat imalatı,
- % 1 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 1 İçecek imalatı,
- % 1 Madeni yağ geri kazanım (kullanılmış sıvı yemeklik vb.),
- % 2 Diğer (metal cevherler madenciliği, bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerinin imalatı, yangın tüpü dolumu, motorlu kara taşıtların bakım ve onarımı, makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımını, kok kömürü ve rafine edilmiş pet ürünleri imalatı, ham petrol ve doğalgaz çıkarımı).

c. Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Antalya ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan sayısı toplam 25.629'dur.

Ar-Ge birimi olan firma sayısı 57, çalışan personel sayısı 1.064'tür. Kalite kontrol birimi olan firma sayısı 125, çalışan sayısı 2.356'dır.

d. Genel Değerlendirme

Antalya ilinde sanayi yerel hammadde kaynaklarına uygun olarak bir gelişme göstermiştir. Sanayide çalışanların, % 21'i gıda ürünleri imalatı sektöründe, %13'ü diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı sektöründe istihdam edilmektedir.

Sanayi istihdamının %69'u işçi, %4'ü mühendistir.

Antalya ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %41'i mikro ölçekli, %47'si küçük ölçekli, %11'i orta ölçekli, %1'i büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Ataç İnşaat ve Sanayi A.Ş. Anteks Dokuma Fabrikası Şb.
- Adopen Plastik ve İnşaat Sanayi A.Ş.
- Ekiciler Süt Gıda Tarım ve Hayvancılık Sanayi ve Ticaret
- Özel Sergün Günüsü İnşaat Malzemeleri Pazarlama ve Ticaret
- Levent Kimya Sanayi ve Ticaret A.Ş.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Madencilik, tekstil ve hazır giyim, gıda, kereste ve ağaç ürünleri sanayi ve makine imalat sanayi,
- Sağlık, eko, golf, kongre turizmleri,
- Güneş enerjisi, yatçılık, tohumculuk, tıbbi ve aromatik bitkiler, orman ve orman ürünleri, tarım makineleri ve ısıtma-soğutma sistemleri ve yapı malzemeleri sektörleri,
- İyi tarım uygulamaları, seracılık, hayvancılık, su ürünleri, ormancılık, arıcılık.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Antalya İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracatçı Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	710	653.230
2010	807	863.352
2011	843	960.587
2012	885	978.097
2013(Ocak-Temmuz)	758	638.459

Antalya İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalatçı Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	851	459.542
2010	942	815.442
2011	1.110	688.390
2012	1.108	666.537
2013(Ocak-Temmuz)	909	423.907

İhracatta en önemli potansiyel tarım alanındadır. İlk sıradaki ürün ise domatestir. Toplam ihracatta tarım ve sanayinin payı birbirine yakındır. Son yıllarda tarım ihracatı yatay seyrederken; kimya, plastik, madencilik, mermer, taş-toprağa bağlı sanayi ihracatı gelişme göstermektedir.

İhracat içinde 589 milyon dolar ile tarım sektörü en büyük paya sahiptir. Tarım ihracatının %81'i yaş meyve sebze ihracatı olup, ihracat değeri 478 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Sektörel Bazda İhracat Rakamları

SEKTÖRLER	OCAK-ARALIK		DEĞİŞİM (%)
	2012	2011	
I. TARIM	588.455.481	572.146.418	2,85
A.BİTKİSEL ÜRÜNLER	518.333.215	532.177.308	-2,60
YAŞ SEBZE VE MEYVE	478.088.262	458.697.521	4,23
B.HAYVANSAL ÜRÜNLER	23.611.768	17.915.567	31,79
C. AĞAÇ VE ORMAN ÜRÜNLERİ	46.510.498	22.053.543	110,90
II. SANAYİ	500.610.446	427.401.737	17,13
A. TARIMA DAYALI İŞLENMİŞ ÜRÜNLER	105.456.658	98.721.434	6,82
TEKSTİL VE HAMMADDELERİ	61.856.804	75.405.292	-17,97
B.KİMYEVİ MADDELER MAMÜLLERİ	VE 107.478.314	80.083.315	34,21
C.SANAYİ MAMÜLLERİ	287.675.474	248.596.990	15,72
III. MADENCİLİK	141.688.952	52.166.091	171,61
TOPLAM	1.261.996.358	1.072.303.783	17,69

6.ANTALYA İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a. Organize Sanayi Bölgeleri

Antalya ili Gelişmiş İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %3'tür. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 11 yıldır.

Antalya ilinde 2 adet sicil almış OSB bulunmakta olup; doluluk oranı karma OSB'lerde %89'dur.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Antalya OSB'de %50 indirimli,

-Kumluca Gıda İhtisas OSB'de ise %60 indirimli, olarak yatırımcılara bedelsiz parcel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Antalya Organize Sanayi Bölgesi :

- Bölge büyüklüğü 692,7 hektar büyüklüğündedir
- 196 hektarlık kısmı 1994 yılında, 175 hektar büyüklüğündeki kısmı 2002 yılında kredilendirilerek tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 320 adet sanayi parselinin, 257 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 144 adedi üretim, 73 adedi inşaat, 40 adedi proje aşamasındadır. 63 adet parcel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 9.100 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, plastik ve elektriksiz makineler sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 20.000 m³/gün dür.

b. Sanayi Siteleri

Antalya ili Gelişmiş İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %3'tür. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 11 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	ANTALYA ELMALI SS	242	216	26	89
2	ANTALYA GAZİPAŞA SS	164	164	0	100
3	ANTALYA KORKUTELİ SS	268	248	20	93
4	ANTALYA MERKEZ (AKDENİZ) SS	750	750	0	100
5	ANTALYA MERKEZ (I+II) SS	528	528	0	100
6	ANTALYA SERİK (İKMAL İNŞ.) SS	199	196	3	98
TOPLAM		2.151	2.102	49	98

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Öncelikli sanayi alanlarında firmaların teknoloji düzeyinin artırılması ve sektör geneline yaygınlaştırılması gerekmektedir.

- Aynı faaliyet kolunda üretim yapan firmalarda kümelenme çalışmaları yapılarak teknoloji düzeyinin ve rekabet gücünün geliştirilmesi sağlanmalıdır.
- Özel sektör ve kamu sektörü tarafından yürütülen Ar-Ge faaliyetlerinin artırılmasına yönelik çalışmalar yürütülmelidir.
- Antalya’da öne çıkan sanayi sektörleri tespit edilerek bu sektörler desteklenmeli; yerel ve uluslararası rekabet gücü arttırılmalıdır.
- OSB ve KSS sayıları arttırılmalıdır.
- Firmaların finansman kaynaklarına ulaşımı kolaylaştırılmalıdır.
- Antalya’da üniversiteler, teknokent ve işletmeler arasında Ar-Ge için işbirliği yapılarak firmaların teknolojik gelişimi sağlanmalıdır.
- Ar-Ge merkezlerinin kurulması, izlenmesi ve desteklenmesi ile firmaların teknik gelişimi sağlanmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı

Vizyon: Sürdürülebilir yerel kalkınmada öncü, istihdam ve rekabet gücünü artırarak Türkiye’nin yaşam kalitesi en yüksek bölgesi olmak,

Misyon: Isparta, Burdur ve Antalya’nın sürdürülebilir kalkınması için bütüncül bir yaklaşım ile yerel potansiyeli harekete geçirecek katılımcı araçlar geliştirmek ve uygulamaktır.

Amaç, Hedef ve Stratejiler:

Tarımın geliştirilmesi ve kırsal kalkınmanın sağlanması için;

- Bitkisel üretimde modernizasyon ve verimliliğin artırılması,
- Hayvancılıkta modern tekniklerin yaygınlaştırılması ve hayvansal üretimde katma değerini yükseltilmesi,

- Tarımda üretim ve pazarlama zincirinin güçlendirilmesi,

- Kırsal altyapının geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Turizmin geliştirilmesi ve kullanılmayan potansiyelin değerlendirilmesi için;

- Turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi,
- Ulusal ve uluslararası alanda bölgenin tanınırlığının artırılması hedeflenmektedir.

Çevre altyapısının geliştirilmesi için;

- Sanayide çevre dostu teknolojilerin yaygınlaştırılması ve atık yönetimi,
- Geri dönüşüm ve enerji verimliliği gibi sürdürülebilir çevre uygulamalarının yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

Sosyal sermaye ve sosyal altyapının geliştirilmesi için;

- İnsan kaynaklarının geliştirilmesi,
- Sosyal uyum ve sosyal içermenin sağlanması,
- Girişimcilik ve birlikte iş yapma kültürünün yaygınlaştırılması,
- Eğitim ve sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi hedeflenmektedir.

Sanayide rekabet edebilirliğin güçlendirilmesi için;

- İşletmelerde kurumsallaşmanın sağlanması ve rekabet gücünün artırılması,
- Potansiyel arz eden sektörlerin geliştirilmesi,
- Bölgenin tanıtımı yapılarak yatırımcılar için cazibe merkezi haline getirilmesi hedeflenmektedir.

Ulaşım altyapısının güçlendirilmesi için;

- Karayolu ağının geliştirilmesi,
- Havayolu ulaşımı altyapısının daha verimli kullanılması,

- Denizyolunun daha yaygın kullanımı,
- Demiryolu ağının yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

S.N.	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler <ul style="list-style-type: none"> ▪ Batı Akdeniz Teknokenti TGB ▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Akdeniz Üniversitesine ait 2 proje ▪ Teknogirişim Sermayesi Desteği 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 2006 yılında faaliyete geçmiştir. ▪ Projeler tamamlanmıştır. ▪ 13 işletmenin projesi desteklenmiştir
2.	İlde Devam Eden İşler <ul style="list-style-type: none"> ▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Akdeniz Üniversitesine ait 2 proje 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Destek çalışmaları sürdürülmektedir.

8 ARTVİN

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Artvin ilinin coğrafi konumuna bağlı olarak hammadde ve tüketim pazarlarına uzak olması, sanayi sektörünün gelişim sürecini olumsuz yönde etkilemiştir. Bununla birlikte ormancılık, madencilik ve tarım sektörlerinde, devlet tarafından gerçekleştirilen yatırımlar, sanayinin itici gücü olmuştur.

Çay, orman ürünleri ve madencilik sektörlerinde gerçekleştirilen kamu ağırlıklı yatırımların özelleştirilmesinin ardından; orman ürünleri ve madencilik sektörlerinde özel sektör ön plana çıkmıştır. Çay sektöründe ise kamu yanında özel sektör de sınırlı sayıda işletmeyle devreye girmiştir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Artvin ili ticaret sektörü, başta çay olmak üzere meyve sebze ağırlıklı tarımsal ürünler, balık ve süt gibi hayvansal ürünler, gıda maddeleri, giyim, ev araç ve gereçleri, bakır ve pirit cevheri, inşaat malzemeleri ile diğer tüketim mallarının alım ve satımlarının yapıldığı nispeten içe dönük bir yapı arz etmektedir.

İlde ihtiyaç duyulan sanayi ürünleri ve kimyasal ürünler genelde il dışından sağlanmaktadır.

Ticaret ve Sanayi Odaları, ticaret sektörünün örgütlenmesinde önemli rol oynamaktadır. 2013 yılı itibariyle faaliyet gösteren 4 adet Ticaret ve Sanayi Odasına kayıtlı 2.602 üye bulunmaktadır.

Ticaret ve Sanayi Odalarına İlişkin Mevcut Durum

Sektör	Şahıs	Tüzel	Toplam
Gıda maddeleri toptan ve perakende ticareti	256	101	357
Giyim eşyası, mobilya, döşeme, ev eşyası	235	89	324
Eczane, kuyumcu, kırtasiyeci	65	80	1145
Mali kuruluşlar ve sigortalar	45	98	143
Lokanta, otel, toplum hizmetleri ve kişisel hizmetler	98	138	236
Bayındırlık ve yapım işleri	98	105	203
Çimento, tuğla, demir, boya, cam	55	56	111
Taşıt araç ve aletleri ticareti, akaryakıt satış yerleri	80	76	156
Taşıma ve depolama	87	89	176
Kereste, sunta vb. orman ürünü satış yerleri	105	98	203
Komisyoncular	65	54	119
Deniz ticareti	3	-	3
Şehirlerarası taşımacılık	54	34	88
Tarım Orman Kooperatifi	125	213	338
Toplam	1371	1231	2602

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Artvin İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Artvin ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 42'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.05' lik bir oran ile sanayisi gelişmemiş iller arasında yer almaktadır.

Karadeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %19'luk bir oran ile Samsun ilk sırada yer almaktadır. Samsun ilini takip eden iller sırasıyla; Düzce(%10), Trabzon(%10), Çorum(%10), Bolu(%7), Kastamonu(%6), Ordu(% 5), Rize(%5), Amasya(%4), Tokat(%4), Zonguldak(%4),Karabük(%4), Sinop(%3), Giresun(%3), Bartın(%3), Gümüşhane(%1), Artvin(%1), Bayburt(%1) olarak görülmektedir.

b.Artvin İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Artvin ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına baktığımızda, % 36 ile gıda ürünleri imalatı ve % 18 diğer madencilik ve taş ocakçılığı imalatının ilk sıralarda olduğu görülmektedir.

Bunları sırasıyla aşağıdaki sektörle takip etmektedir:

- % 12 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),
- % 12 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı
- % 5 Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı,
- % 5 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı ,
- % 2 Mobilya imalatı,
- % 2 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı
- % 2 elektrikli teçhizat imalatı,
- % 2 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 2 Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı
- % 2 Metal cevherleri imalatı

b.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Artvin ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 3.923'tür. Ar-Ge'de çalışan personel sayısı 2, kalite kontrol biriminde çalışan personel sayısı 38'dir.

c.Genel Değerlendirme

Sanayide çalışanların, % 35'i gıda ürünleri ve içecek imalatı, % 25'i metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı sektörlerinde istihdam edilmektedir.

Sanayideki istihdamın % 84'ü işçi, % 4'ü mühendistir.

Sanayi işletmelerinin % 33'ü mikro ölçekli, % 43'ü küçük ölçekli, % 17'si orta ölçekli ve % 7'si büyük ölçekli işletmelerdir

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Eti Bakır Murgul İşletmesi
- Hopa Çay Fabrikası Müdürlüğü
- Arhavi Çay Fabrikası Müdürlüğü
- Çaykur Genel Müdürlüğü (Hopa Çay Fabrikası Müdürlüğü)
- Erg İnşaat Ticaret ve San. A.Ş.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Tarım ve hayvancılık sektöründe gerçekleştirilebilecek 9 yatırım alanı tespit edilmiştir:

- Arıcılık ve saf Kafkas ana arı üretimi,
- Et besiciliği,
- Gökkuşluğu alabalığı üretimi,
- Kaba yem üretimi (yonca, korunga, fiğ),

- Kafes balıkçılığı,
- Kültür cevizi ve kestane yetiştiriciliği,
- Organik tarım ürünleri üretimi (kapari, ayı üzümü, çay, fındık, mandalina, kivi, vb.)
- Seracılık (sebze ve kesme çiçek yetiştiriciliği)
- Süt sığırcılığı

Orman ürünleri sanayinde gerçekleştirilebilecek 3 yatırım alanı tespit edilmiştir:

- Gömme taban döşemesi,
- Modüler mobilya,
- Odun briketi üretimi

İmalat sanayinde gerçekleştirilebilecek 7 yatırım alanı tespit edilmiştir:

- Bal paketleme ve arı ürünleri entegre tesisi
- Balık yemi üretim tesisi,
- Entegre et ürünleri üretim tesisi,
- Entegre su ürünleri üretme tesisi,
- Kapari ve sebze işleme tesisi,
- Su şişeleme tesisi,
- Süt ürünleri üretim tesisi.

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

Sektörel talebi karşılamaya yönelik olarak önerilen 6 yatırım alanı tespit edilmiştir:

- Çorap üretimi,
- Elektrikli ev aletleri (küçük ebatlı, orta ve düşük nitelikli ürünler),
- Soğuk hava deposu (organik tarım ve su ürünleri için),
- Rekreasyon ve dinlenme tesisleri,
- Yayla ve dağ turizmi
- Otel

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlde dış ticaret, Sarp Sınır Kapısı'ndan yapılmaktadır. Ayrıca diğer gümrüklerde ihraç gümrükleme yapılan malların Sarp Sınır Kapısından transit geçişi yapılmaktadır.

Dört Temel Sektöre Göre 2012 Yılı İhracat ve İthalat Verileri

Sektör	İhracat Dolar	İthalat Dolar
Tarım ve ormancılık	2.092.594	24.655
Madencilik ve taşocakçılığı	477.805	65.082.062
İmalat sanayi	74.764.509	7.698.876
Toptan ve perakende ticaret	258.832	
Toplam	77.593.740	72.805.593

Artvin İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Yapan Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	87	54.987
2010	88	61.115
2011	88	62.091
2012	83	77.594
2013(Ocak-Temmuz)	73	28.761

Artvin İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Yapan Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	52	48.558
2010	20	62.088
2011	28	52.458
2012	22	72.806
2013(Ocak-Temmuz)	22	23.674

6.ARTVİN İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Artvin ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık % 1'dir Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Artvin ilinde tamamlanmış veya devam eden Organize Sanayi Bölgesi projesi bulunmamaktadır.

b. Sanayi Siteleri

Artvin ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık % 1'dir Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	ARTVİN HOPA SS	143	131	12	92
2	ARTVİN MERKEZ SS	102	102	0	100
3	ARTVİN ARHAVİ SS	91	45	46	49
TOPLAM		336	278	58	83

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Küçük Sanayi Siteleri'nin altyapı, arıtma tesisi, kalifiye işçi vb. sorunlarının giderilmesi ve bir Organize Sanayi Bölgesi kurularak sanayi tabanının güçlendirilmesi gerekmektedir.
- İlin coğrafi yapısı ve yapımı devam eden barajlardan dolayı ulaşımda sıkıntılar yaşanmaktadır. Barajların tamamlanmasının ardından yolların yeniden yapılması ve ulaşımdaki problemlerin giderilmesi planlanmaktadır. Ayrıca yapımı devam eden Cankurtaran Tüneli'nin tamamlanması, iç kesim ile sahil arasındaki ulaşımı kolaylaştıracaktır.
- Yerel sermayenin sanayi yatırımlarına yönlendirilmesi konusunda gerekli teşvikler ilgili kurumlarca sağlanmalıdır. KOBİ'lerin sermaye yapıları güçlendirilmeli ve kredi temini imkanları kolaylaştırılmalıdır. Artvin'de açılması planlanan KOSGEB şubesinin bir an önce faaliyete başlaması gerekmektedir.
- Küçük ve orta ölçekli işletmeler faaliyet alanları itibariyle bir araya gelip, dış pazarlara yönelik ihracat şirketleri oluşturulmalıdır. Bu kapsamda, Ticaret ve Sanayi Odalarının öncülüğünde yatırım ve ihracat-ithalat danışmanlık bürosu oluşturulmalıdır.

- İlin hammadde kaynaklarına uzak oluşu, yerel kaynakları değerlendirmeye dönük işletmeleri öne çıkarmaktadır. Yerel hammadde kaynaklarını işleyen işletmeler, en fazla katma değer oluşturacak ürün gruplarına yönelmeli ve ürünlerini de çeşitlendirmelidirler.
- Artvin sanayisinde birlikte iş yapma, güvene dayanan ortaklıklar kurma ve kurumsal işbirlikleri teşvik edilmelidir.
- İlde faaliyet gösteren işletmelerde eğitim ve Ar-Ge faaliyetlerine önem verilmelidir. Bu kapsamda KOSGEB gibi kurumlarla işbirliği programları geliştirilmeli ve uygulanmalıdır.
- Yolcu ve yük taşımacılığı karayolu ile yapılmaktadır. Özellikle Sarp Sınır Kapısı'nda gümrük işlemlerinden dolayı yoğunluk oluşmaktadır. Trabzon-Hopa-Batum boyunca geliştirilecek deniz taşımacılığı, maliyetlerin azaltılmasını ve deniz turizminin gelişmesini sağlayacaktır.
- Sarp Sınır Kapısı'ndaki yoğunluğun azaltılması amacıyla, Borçka - Muratlı Köyünde yeni bir sınır kapısının açılması için Valilik tarafından yürütülen çalışmalar devam etmektedir. Altyapı ve yolların tamamlanmasıyla birlikte faaliyete geçmesi planlanan Muratlı Sınır Kapısı, bölge ekonomisine büyük katkı sağlayacaktır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (DOKAP) :

Amaçlar:

- 1) Bölgenin ekonomik yapısını güçlendirerek ortalama gelir düzeyini yükseltmek ve bölge içi gelir dağılımını iyileştirmek.
- 2) Bölgenin sosyal gelişmesini ve dayanışmayı sağlayarak bölge içi entegrasyonu sağlamak.
- 3) Bölgenin doğal kaynaklarını ve çevre kapasitesini koruyarak uzun dönemli sürdürülebilir kalkınmayı sağlamaktır.

Kalkınma Stratejisi:

Ana ulaşım altyapısının geliştirilmesi, çok amaçlı su kaynaklarının geliştirilmesi, toprak mülkiyeti ve kullanımının iyileştirilmesi ve mahalli idarelerin güçlendirilmesidir.

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) :

Vizyon: Ekonomisi güçlü, yenilikçi ve rekabetçi, sosyal yönden gelişmiş ve bütünleşmiş, altyapısı tamamlanmış, sürdürülebilir çevre ve yüksek yaşam kalitesine sahip bir Doğu Karadeniz Bölgesi.

Misyon: TR90 Bölgesi için belirlenmiş olan ulusal ve yerel kalkınma planlarında ve programlarında öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak kamu, özel sektör ve sivil toplum arasındaki işbirliğini geliştirerek, bölgede sürdürülebilir ekonomik, çevresel, sosyal kalkınmayı sağlamak ve bölgenin rekabet edebilirliğini ve uluslararası tanınırlığını artırmak.

Stratejiler: Bölge planında belirlenen güçlü ve rekabetçi ekonomi temel eksenini çerçevesinde il ekonomisinin rekabet gücünü artırmak, ilde sağlanan istihdamı artırmak, bölgede tarımsal çeşitliliği artırmak ve tarıma dayalı sanayiye güçlendirmek.

Doğu Karadeniz İleri Hizmet ve Kalkınma Birliği (DOKAB) :

Vizyon: Dünyadaki gelişmeler doğrultusunda, insan odaklı, sürdürülebilir bölgesel kalkınma konusunda model bir kuruluş olmaktır.

Misyon : Bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarının giderilmesi amacıyla, sürdürülebilirlik ve katılımcılık ilkeleri doğrultusunda, bölgesel kalkınma stratejilerinin belirlenmesi, birlik üyesi olan illerin tarım, sanayi ve turizm alanlarındaki güçlü yönlerini, mevcut ekonomik kaynaklarını ve fırsatlarını etkin bir biçimde kullanarak, kuruluşlar arası yatay ve dikey koordinasyonun sağlanması ve bölgesel sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleştirilmesidir.

9 AYDIN

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Aydın ili sanayisi, tarıma dayalı sanayi olarak gelişim göstermiştir. İlde üretilen ürünler arasında; tarıma dayalı işlenmiş ürünler(tekstil), kimyevi maddeler ve mamuller(selüloz), bitkisel ürünler (zeytin, zeytinyağı, pamuk, tütün, yaş sebze ve meyve, vb.) ve otomotiv sanayi ürünleri, makine ve makine ekipmanları ilk sıralarda yer almaktadır.

Türkiye genelindeki zeytin ağacı sayısının %15'ini oluşturan 23.692.169 adet zeytin ağacı varlığı ve zeytinyağı sıkma makinası imalatı konusunda dünya markası olan firmaların şehirde faaliyet göstermesinin etkisiyle yılda yaklaşık 20.000 ton zeytinyağı üretilmektedir.

Aydın, kestane üretiminde, ülke genelinde ilk sırada yer almaktadır. Ayrıca ilde pamuk ve tütün üretimi önemli bir gelir kaynağıdır.

Aydın'ın en önemli yer altı zenginliği jeotermal enerji kaynaklarıdır. Germencik-Ömerbeyli jeotermal sahası 230°C ile Türkiye'de en yüksek sıcaklığa sahip jeotermal enerji sahasıdır. Ayrıca potansiyel bakımından da ülkemizin en zengin jeotermal alanıdır.

Sultanhisar ve Germencik ilçelerinde 3 adet jeotermal elektrik santrali, elektrik enerjisi üretmektedir. Jeotermal enerjiden arta kalan sıcak su seracılıkta kullanılmaktadır.

Önemli maden varlıkları arasında feldspat, kuvars, mermer, linyit, kireç taşı ve kil başta gelmektedir. Porselen, vitrifiye seramik hammaddesi olan feldspat, potasyum, sodyum ve kuvars; Çine ve yöresindeki maden rezervlerinden karşılanmaktadır (ülke genelindeki üretimin %95'i).

Çimento sanayinin önemli hammaddesi olan kaolen, kalker ve kil varlığı nedeniyle çimento sanayi gelişmiştir. İlin bazı ilçe ve köylerinde işletilen kireç taşı ve kil ocakları küçük ölçekli olup, temel olarak inşaat malzemeleri sanayine hammadde üretmektedirler.

Ayrıca yapımı tamamlanan, 600 tekne kapasiteli Didim Yat Limanı, marina ve teknik atölye personelinin yanı sıra, marina içindeki şirketler ve onlara hizmet sağlayan ticari kuruluşlarla birlikte bölgedeki istihdama büyük bir katkı sağlamaktadır.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Aydın Merkez ve İlçelerindeki Ticarete İlişkin Temel Veriler

Cinsi	Adet	Açıklama
Sanayi Odası	1	752 üye
Ticaret Odası	5	19820 üye
Ticaret Borsası	3	638 üye
Esnaf ve San. Meslek Kuruluşları	87	40000 çalışan
Kooperatif	372	Yapı koop.hariç: faal, tasfiye halinde ve münfesih
Anonim Şirket	876	
Limited Şirket	6.049	
Küçük Sanayi Sitesi	21	5500 İşyeri(yaklaşık)

İlde üretilen madenlerin, yılda yaklaşık 500.000–600.000 tonu iç piyasaya; 2.500.000 tonu dış piyasaya ihraç edilmektedir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Aydın İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesi'nde, %17'si İç Anadolu Bölgesi'nde, %14'ü Ege Bölgesi'nde, %8'i Akdeniz Bölgesi'nde, %6'sı Karadeniz Bölgesi'nde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesi'ndedir.

Aydın ilinde sanayi işletmesi 711'dir. Toplam sanayi işletmesi içinde %1'lik bir oran ile sanayisi gelişmiş illerimiz arasında yer almaktadır.

Ege Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %37' lik bir oran ile İzmir ili ilk sırada yer almaktadır. İzmir ilini takip eden iller sırasıyla; Denizli(%18), Manisa(%11), Uşak(%9), Afyonkarahisar(%7), Aydın(%7), Muğla(%6), Kütahya(%5) olarak görülmektedir.

b.Aydın İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Aydın ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına baktığımızda, %43 ile gıda ürünleri imalatı, %9 ile diğer madencilik ve taşocaklılığı imalatının ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir.

Bunları sırasıyla aşağıdaki sektörler takip etmektedir:

- % 8 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,
- % 6 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,
- % 5 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 3 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),
- % 3 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 2 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine teçhizatı hariç),
- % 2 İçecek imalatı,
- % 2 Elektrikli teçhizat imalatı,
- % 2 Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı,
- % 2 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı,
- % 1 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 1 Motorlu kara taşıtıların bakım ve onarımı,
- % 1 Ana metal sanayi
- % 1 Mobilya imalatı,
- % 1 Elektrik gaz buhar ve haval.sis.üret.ve dağıtımı,
- % 1 Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı,
- % 1 Deri ve ilgili ürünlerin imalatı,
- % 1 Kömür ve linyit çıkartması,
- % 1 Diğer ulaşım araçlarının imalatı,
- % 4 Diğer (LPG dolum sınav gaz dolum, madeni yağ geri kazanım kullanılmış yemek ve sıvı, metal cevherleri madenciliği).

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Aydın ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 21.843'tür. Ar-Ge birimi olan firma sayısı 44'tür. Ar-Ge de çalışan personel sayısı 817'dir. Kalite kontrol birimi olan firma sayısı 154'tür. Kalite kontrol biriminde çalışan personel sayısı 2.907'dir.

d.Genel Değerlendirme

Aydın ilinde, sanayide çalışanların, %37'si gıda ürünleri imalatı sektöründe, %8'i başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı sanayisinde istihdam edilmektedir. İstihdamın %81'i işçi, %3'ü mühendistir. Aydın ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %51'i mikro ölçekli, %38'i küçük ölçekli, %10'u orta ölçekli, %1'i büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- VF Ege Söke Giyim Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Söktaş Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Uğur Soğutma Makinaları Tekstil Serigrafi Baskı Maden ve Mermer San.veTic.A.Ş.
- Gabay Dış Ticaret ve Gıda Sanayi A.Ş.
- Osman Akça Tarım Ürünleri İthalat İhracat Sanayi ve Ticaret A.Ş.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Ekolojik ve iyi tarım uygulamaları,
- Tarımsal üretimin, ihracat odaklı özel ihtisas sanayi bölgelerinde işlenmesi ile ürünlerin daha çok katma değer yaratmasının sağlanması,
- Kestanenin işlenmesine yönelik yatırımlar,
- Jeotermal enerji üretiminden artan sıcak suyun seracılıkta kullanımına yönelik olarak, enerji santrallerinin yakınlarında seracılık yatırımlarının yapılması
- Çine bölgesine doğalgaz ve demiryolunun gelmesi ile özel sektör tarafından seramik üretiminde yatırım yapılmasına olanak sağlanması.

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Un, yem, tarım makinaları, memba suyu, tekstil, konfeksiyon, mobilya, PVC kapı ve pencere sistemleri, blok tuğla üretimi, ana metal ve makine, tarım makineleri ve taşıt sanayi.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

İlin dış ticaret hacmi en yüksek olan sektörü madencilik olarak göze çarpmaktadır. Ayrıca tarımsal makine imalatı da dış ticarete önemli bir yer tutmaktadır. Tarımsal üretimde ise; incir, kestane, zeytin, tütün, narenciye, çilek vb. ürünlerin ihracatı yapılmaktadır.

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli

Tarımsal üretimde;

- Sözleşmeli üretime geçilmesi,
- Tarımsal kalkınma kooperatiflerinin uluslararası pazarlama ağları ile bağlantısının sağlanması,
- İhracata yönelik işletme bazlı teşviklerin geliştirilmesi gerekmektedir.

Farmakoloji alanında;

- Tıbbi ve aromatik bitkilerin üretimi ve işlenmesine ilişkin yatırımlar yapılabilir.

Aydın İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	248	424.471
2010	255	552.344
2011	259	706.344
2012	259	711.349
2013(Ocak-Temmuz)	229	402.094

Aydın İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	191	127.631
2010	213	216.180
2011	242	312.652
2012	217	293.205
2013(Ocak-Temmuz)	172	181.193

6.AYDIN İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a. Organize Sanayi Bölgeleri

Afyon ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 3 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Aydın Organize Sanayi Bölgesi :

- 95 hektar büyüklüğündedir.
- 1996 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki; 67 adet sanayi parselinin tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 45 adedi üretim, 6 adedi inşaat, 16 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 2.120 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, dokuma ve demir-çelik sanayidir.

b.Sanayi Siteleri

Afyon ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Küçük Sanayi Siteleri

SIRA NO	KÜÇÜK SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	AYDIN ÇİNE KSS	322	322	0	100
2	AYDIN GERMENCİK KSS	92	92	0	100
3	AYDIN KUŞADASI KSS	150	150	0	100
4	AYDIN MERKEZ KSS	362	362	0	100
5	AYDIN SÖKE (I.BÖLÜM) KSS	210	210	0	100
6	AYDIN SÖKE (II.BÖLÜM) KSS	123	123	0	100
7	AYDIN SÖKE (GAYE) KSS	154	154	0	100
8	AYDIN YENİPAZAR KSS	46	46	0	100
9	AYDIN BOZDOĞAN KSS	66	66	0	100
TOPLAM		1.525	1.525	0	100

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Sanayi sektörü; ihracat odaklı, işletme bazlı teşvik sistemi ile desteklenmelidir.

- Tarımsal üretimde sözleşmeli üretime geçilmelidir.
- Sektörel düzeyde ihtisas OSB'ler kurulmalıdır.
- Sanayi işletmelerinin elektronik ticaret yapabilmeleri için dış ticaret bölümü kurmaları konusunda Sanayi ve Ticaret Odaları tarafından destek verilmelidir.
- Tarım, sanayi, ticaret ve hizmet sektöründe üniversite-sanayi işbirliği arttırılmalıdır.
- Çine-Aydın ile Çine-Bodrum-Güllük limanı arasındaki demiryolunun yapılması gerekmektedir.
- Organize sanayi bölgelerinin yakınından geçen demiryolunda yükleme istasyonlarının yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.
- Jeotermal enerjiden elde edilen elektrik enerjisi ve doğal kaynak suyunun ihracatı konuları araştırılmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİNDE BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Güney Ege Kalkınma Ajansı (GEKA)

AMAÇ	HEDEF	STRATEJİ
Bölge ürünlerini markalaştırarak pazarlamak	Markalaşma sürecindeki bölge ürünlerinin pazarlanması	<ul style="list-style-type: none"> ◆Bölgenin öne çıkan ürünleri için pazarlama stratejisi oluşturulacaktır. ◆Bölgenin öne çıkan ürünleri için yeni pazar arayışlarına ve pazarlama kapasitesinin artırılmasına destek sağlanacaktır. ◆Bölge ürünlerine yönelik reklam çalışmaları desteklenecektir.
	Dış Ticaret altyapısının geliştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ◆Dış ticaretle ilgili eğitim ve seminerler düzenlenecektir. ◆Dış ticaret için gerekli olan uluslararası kalite belgelerinin alınması teşvik edilecektir. ◆ E-ticaret ağının etkin kullanımı sağlanacaktır. ◆Konfeksiyon sektörü başta olmak üzere bölgede yoğunlaşmış olan sektörlerin ihracat kapasitesinin artırılması desteklenecektir.
Sektörlere yönelik Ar-Ge ve yenilikçilik çalışmaları yapmak	Ar-Ge ve yenilikçilik çalışmaları teşvik edilerek ileri teknolojik ürünlerin ve üretim tekniklerinin yaygınlaştırılması	<ul style="list-style-type: none"> ◆Bölgesel Ar-Ge ve yenilikçilik stratejileri oluşturulacaktır. ◆ Bölgede yenilikçilik bilinci oluşturulacaktır. ◆ Bölgede üniversite-sanayi iş birliği geliştirilecektir. ◆Ortak Ar-Ge laboratuvarları kurulacak ve var olanlar geliştirilecektir. ◆Tekstil başta olmak üzere sanayide akıllı ve ileri teknolojik ürünlerin üretilmesi teşvik edilecektir.
Sanayide verimliliği ve çeşitliliği arttırmak	Sanayide ürünlerin katma değerinin artırılması	<ul style="list-style-type: none"> ◆Bitkisel ve hayvansal ürünlerde gıda güvenliğinin artırılması teşvik edilecektir. ◆Zeytin, üzüm, incir ve kestane başta olmak üzere bölgedeki tarımsal ürünlerin işlenmesi, dondurulması, paketlenmesi ve depolanması için gerekli tesisler kurulacak ve var olan tesisler geliştirilecektir. ◆Mermer, traverten ve feldispat başta olmak üzere bölgede çıkartılan madenlerin etkin şekilde kullanılması için işleme tesisleri kurulacak ve mevcut tesislerin geliştirilmesi desteklenecektir. ◆Başta giyim eşyası olmak üzere tasarıma dayalı ürünler çeşitlendirilecektir. ◆İhtisas OSB'lerin etkinliği artırılarak bu bölgelerde kümelenme teşvik edilecektir. ◆Kümelenme bilinci oluşturulacaktır. ◆Bölgede yoğunlaşmış sektörlerin kümelenme stratejileri belirlenecek ve kümelenme çalışmaları desteklenecektir.
	Yatırım ortamının	◆Bölgede potansiyel yatırım alanlarının belirlenmesine

	iyileştirilmesi	yönelik çalışmalar yürütülecektir. ♦Potansiyel yatırımcılara danışmanlık hizmeti verilecektir. ♦ Yeni yatırımlara yönelik risk analizi yapılacaktır. ♦Doğrudan yabancı yatırımcıları bölgeye çekmeye yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.
Sektörlerin altyapısını güçlendirmek	Üretim altyapısının yenilenmesi, geliştirilmesi ve güçlendirilmesi	♦Sanayideki işletmelerin makine parkı ve teknolojik donanımları yenilenecektir. ♦Sanayideki işletmelerin enerji, ulaşım ve çevre altyapıları iyileştirilecektir. ♦İşletmelerin OSB'lere taşınması teşvik edilecektir.
	Hizmet kalitesinin artırılması	♦Sektörlere yönelik eğitimli personel istihdamı desteklenecektir. ♦Sektörlerde bilişim altyapısı güçlendirilecektir.
	Kurumsal yapının geliştirilmesi	♦Aile işletmelerinin kurumsallaşması teşvik edilecektir. ♦Modern yönetim anlayışının işletmeler tarafından benimsenmesi teşvik edilecektir. ♦İşletmelerde kalite yönetim sistemi uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.
İstihdam olanaklarını geliştirerek iş gücüne katılımı artırmak	Mesleki ve teknik eğitim olanaklarını geliştirerek iş gücü kalitesinin yükseltilmesi	♦Bölgesel iş gücü ihtiyaç analizi gerçekleştirilerek mesleki eğitim ilgili kurumlarda sektörel ihtiyaca göre düzenlenecektir. ♦Bölge üniversitelerinde ve meslek liselerinde ilgili bölümlerde sanayi ile iş birliği sağlanarak mesleki eğitim ve staj çalışmaları sağlanacaktır.
Yenilenebilir enerjinin kullanımını yaygınlaştırmak	Yenilenebilir enerjinin sektörlerde ve günlük yaşamda kullanımına yönelik altyapı çalışmalarının hızlandırılması	♦Bölgede yenilenebilir enerjiye yönelik makine ve ekipman üretimi desteklenecektir. ♦Yenilenebilir enerjinin ısıtma ve aydınlatma başta olmak üzere sanayi sektöründe kullanımı desteklenecektir.
Sürdürülebilir atık su yönetimini sağlamak	Sürdürülebilir atık su yönetiminin sağlanması	♦Zeytinyağı ve tekstil başta olmak üzere sanayi işletmelerinde arıtma tesislerinin kurulması, var olan tesislerin iyileştirilmesi ve etkin kullanımı sağlanacaktır.
Hava kirliliğini önlemek ve hava kalitesini yükseltmek	Sanayi kaynaklı hava kirliliğinin önlenmesi	♦Sanayide jeotermal enerji ve diğer çevre dostu kaynakların kullanımı yaygınlaştırılacaktır. ♦Sanayilerde baca gazı arıtma sistemlerinin etkin kullanımı sağlanacaktır.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler -SAN-TEZ projesi kapsamında Adnan Menderes Üniversitesine ait 1 proje -Ar-Ge Merkezi kapsamında	-Proje tamamlanmıştır. -1 işletmeye Ar-Ge Merkezi Belgesi verildi.

10 BALIKESİR

1.İLİN SANAYİ YAPISI

İlin ekonomisi genelde tarıma dayalıdır. Tarım ürünleri (sebze,meyve), beyaz-kırmızı et, zeytin ve zeytinyağı, süt ve süt mamulleri üretimi ön plana çıkmaktadır. Türkiye beyaz et üretiminin % 20'sini, yumurta üretiminin %10'unu, yem üretiminin %14'ünü Balıkesir ili karşılamaktadır. Ayrıca ülke genelinde süt üretiminde ikinci, kırmızı et üretiminde üçüncü sıradadır.

Yeraltı zenginlikleri olarak; bor, kömür, demir başta olmak üzere krom, mermer, kurşun, çinko, antimon, kaolin gibi maden yatakları bulunmaktadır. Bunlardan bor, krom, mermer, kurşun, çinko gibi mineraller yurt dışına da ihraç edilirken diğerleri ülke sanayine hammadde olarak verilmektedir.

Balıkesir'de ziraat aletleri ve makineleri üretimi son derece gelişmiş bulunmaktadır. Tarım için gerekli her çeşit alet üretilmekte ve bütün yurda dağıtılmaktadır.

Orman ürünleri üretim sektörü, Merkez Organize Sanayi Bölgesi'nin gelişimi ile önemli bir ilerleme kaydetmiştir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

8 ticaret odası, 1 sanayi odası, 5 ticaret borsası bulunan Balıkesir'de, üretilen ürünlerin büyük bir kısmı yurt içine gönderilmekte, bir kısmı da Bandırma Limanından ihraç edilmektedir. Kimyasal maddeler, elektrikli araçlar, sentetik, çuval, gıda, madencilik, mermer gibi ürünlerin ihracat ve ithalatı yapılmaktadır. İlin dış ticaret merkezi Bandırma Limanı'dır.

İlde zeytin ve zeytinyağı ticareti ilk sırayı almaktadır. İl ticaretinde turizm sektörü de önemli bir yere sahiptir. Bağcılık ve bahçeciliğinde yoğun yapıldığı ilde, bu alanda üretilen ürünlerin ticareti de yapılmaktadır.

Bor, krom, mermer, kurşun, çinko gibi mineraller yurt dışına ihraç edilmektedir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a. Türkiye Sanayisi ve Balıkesir İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesi'nde, %17'si İç Anadolu Bölgesi'nde, %14'ü Ege Bölgesi'nde, %8'i Akdeniz Bölgesi'nde, %6'sı Karadeniz Bölgesi'nde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesi'ndedir.

Balıkesir ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 1080'dir. Toplam sanayi işletmesi içersinde % 1.5'lik bir oran ile sanayisi gelişmiş illerimiz arasında yer almaktadır.

Marmara Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, % 65 ile İstanbul ilk sırada yer almaktadır. İstanbul ilini takip eden iller sırasıyla Bursa(%17), Kocaeli(%5), Tekirdağ(% 3), Balıkesir(% 3), Sakarya(% 2), Çanakkale(%1), Kırklareli(% 1), Edirne(% 1), Bilecik(% 1), Yalova(% 1) olarak görülmektedir.

b. Balıkesir ilinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Balıkesir ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında;

% 37 Gıda ürünlerinin imalatı,

% 10 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),

% 9 Diğer madencilik ve taş ocakçılığı,

% 7 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,

- % 6 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,
- % 4 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı(makine ve teçhizatı hariç),
- % 4 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 3 Ana metal sanayi,
- % 3 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,
- % 2 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 2 Motorlu kara taşıtı, treyler (römork), yarı treyler (yarı römork) imalatı,
- % 2 Mobilya imalatı,
- % 1 Elektrikli teçhizat imalatı,
- % 1 Metal cevherleri madenciliği,
- % 1 Deri ve ilgili ürünlerin imalatı,
- % 1 Diğer ulaşım araçları,
- % 1 Giyim eşyası imalatı, kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 1 Kâğıt ve kâğıt ürünlerinin imalatı,
- % 1 İçecek imalatı,
- % 1 Kömür ve linyit çıkarması,
- % 1 Madeni yağ geri kazanımı,
- % 2 Diğer (elektrik, gaz,buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı, kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması, kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı, temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı, makina ve ekipmanların kurulumu ve onarımı, bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı).

c. Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Balıkesir ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 31.821'dir.

Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 73, çalışan sayısı 1.368'dir. Kalite kontrol birimi olan firma sayısı 206, çalışan sayısı 3.895'tir.

d.Genel Değerlendirme

Balıkesir ilinde çalışanların %42'si gıda ürünlerinin imalatında, %9'u ise diğer madencilik ve taşoçakçılığı ürünleri imalatı sektöründe istihdam edilmektedir.

İstihdamın %80'i işçi, %4'ü mühendistir.

Balıkesir ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %51'i mikro ölçekli, %39'u küçük ölçekli, %8'i orta ölçekli, %2'si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- İşbir Sentetik Dokuma San.A.Ş.
- Banvit Bandırma Vitaminli Yem Sanayi Ömerköy Kavşağı Tesisleri
- Şeker Piliç ve Yem Sanayi Ticaret (Kesim Tesisleri)
- Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü Bandırma Bor ve Asit Fabrikaları İşletme Müdürlüğü
- Starwood Orman Ürünleri

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye ve Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Bor tuzlarının işlenmesi sanayi,
- Tekstil sektörü,
- Tohumculuk sektörü,
- Orman ürünleri sanayi,
- Yaş ve sebze ihracatı,
- Dondurulmuş gıda, kurutulmuş gıda üretimi,

- Meyve suyu üretimi,
- Deniz balıkçılığı ve kültür balıkçılığı,
- Kozmetik ve parfümeri ürünleri,
- Deniz, dağ, kaplıca turizmi, yatırım yapılabilecek sektörler olarak belirlenmiştir.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

Balıkçılık, maden ve taş ocakçılığı, tarım ve ormancılık, toptan ve perakende ticaret sektörlerinde dış ticaret yapılmaktadır.

Balıkesir İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	210	364.949
2010	206	377.875
2011	225	409.398
2012	246	475.745
2013(Ocak-Temmuz)	231	372.493

Balıkesir İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	187	309.159
2010	237	343.154
2011	288	441.298
2012	262	485.237
2013(Ocak-Temmuz)	213	328.503

6.BALIKESİR İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a. Organize Sanayi Bölgeleri

Balıkesir ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 3 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Balıkesir ilinde 5 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı; karma OSB'lerde %64'tür.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

-Balıkesir OSB'de %50 indirimli,

-Balıkesir II OSB'de %50 indirimli,

-Zeytin ve Zeytin Ürünleri İşleme İhtisas OSB'de %60 indirimli,

-Bandırma OSB'de %60 indirimli,

-Gönen Deri OSB'de ise %60 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Bandırma Organize Sanayi Bölgesi :

- 161 hektar büyüklüğünde olup, 150 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 2004 yılında tamamlanmıştır.

- Bölgedeki 52 adet sanayi parselinin 51 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 26 adedi üretim, 21 adedi inşaat, 4 adedi proje aşamasındadır. 1 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 480 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, kimya ve plastik sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 1.500 m³/gün dür.

Balıkesir II. Organize Sanayi Bölgesi :

- 134 hektar büyüklüğündedir.
- 2005 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 66 adet sanayi parselinin 23 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 21 adedi üretim, 2 adedi inşaat aşamasındadır. 43 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 1.560 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; dokuma-giyim, cam ve elektrikli makineler sanayidir.

Balıkesir Organize Sanayi Bölgesi :

- 562 hektar büyüklüğünde olup, 450 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 2006 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 127 adet sanayi parselinin 116 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 77 adedi üretim, 27 adedi inşaat, 12 adedi proje aşamasındadır. 11 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 3.570 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, orman ve elektrikli makineler sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 1.797 m³/gün dür.

Gönen Deri Organize Sanayi Bölgesi :

- 150 hektar büyüklüğündedir.
- 2007 yılında tamamlanmıştır.
- Arıtması 2012 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki toplam 55 adet sanayi parselinin 55 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin tamamı proje aşamasındadır.

b. Sanayi Siteleri

Balıkesir ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	BALIKESİR AYVALIK SS	250	250	0	100
2	BALIKESİR BANDIRMA (III.BÖLÜM) SS	178	178	0	100
3	BALIKESİR BANDIRMA (I+II) SS	400	400	0	100
4	BALIKESİR BİGADIÇ SS	90	90	0	100
5	BALIKESİR EDREMIT (OTO SANATKAR)	100	100	0	100
6	BALIKESİR GÖNEN (YEŞİL GÖNEN) SS	200	200	0	100
7	BALIKESİR MERKEZ SS	910	910	0	100
TOPLAM		2.128	2.128	0	100

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- İstihdamın üzerindeki vergi ve sigorta yükleri azaltılmalıdır.
- Sanayide kullanılan enerji fiyatları azaltılmalıdır.
- Etkin bir ihracat teşvik sistemi oluşturulmalıdır

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON MİSYON VE STRATEJİLER

Güney Marmara Kalkınma Ajansı

Vizyon: Beşeri ve sosyal sermayesini geliştirmiş, girişimcilik ruhunu canlandırarak tarım ve turizm sektörlerinde küresel rekabet seviyesine ulaşmış, sanayisi katma değeri yüksek sektörler lehine gelişmiş; Kaz Dağları, Truva, Gelibolu, Manyas Kuş Cenneti gibi kültürel ve doğal zenginlikleriyle çevreye duyarlı kalkınmış, yaşanacak bölge.

Stratejik amaçlar:

- Rekabet edebilirliğin artırılması,
- Beşeri sermayenin ve sosyal yaşamın geliştirilmesi,
- Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanmasıdır.

Rekabet edebilirliğin artırılması amacı doğrultusunda belirlenen hedefler:

- Tarım sektörünün rekabetçi bir yapıya kavuşturulması,
- Turizm sektörünün rekabet gücünün artırılması,
- Girişimciliğin geliştirilmesi,
- Sınai ve ticari işletmelerin kurumsal yapılarının geliştirilmesi,
- Ulaşım yapısının ve lojistiğin güçlendirilmesi,
- Ar-Ge, yenilikçilik ve markalaşma bilincinin geliştirilmesi,
- Dış ticaretin geliştirilmesi,
- OSB'lerin etkinliklerinin artırılmasıdır.

Beşeri sermayenin ve sosyal yaşamın geliştirilmesi amacına yönelik olarak belirlenen hedefler:

- İnsan kaynaklarının bölgenin önceliklerine paralel kanallara yönlendirilmesi,
- Toplumsallaşmanın ve sosyal dayanışmanın geliştirilmesi,
- Eğitim ve sağlık hizmetlerinin kalitesinin yükseltilmesi.

Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması amacına yönelik olarak belirlenen hedefler:

- Atık yönetimine ilişkin altyapı eksiklerinin giderilmesi,
- Çevre bilincinin yükseltilmesi ve bilgi birikiminin artırılması,
- Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının yaygınlaştırılması,
- Enerji verimliliğinin artırılması,
- Doğal risk faktörlerine karşı hazırlıklı olunmasıdır.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler <ul style="list-style-type: none">▪ Ar-Ge Merkezi kapsamında▪ Teknogirişim Sermayesi Desteği	<ul style="list-style-type: none">▪ 2 işletmeye Ar-Ge Merkezi Belgesi verildi.▪ 1 işletmenin projesi desteklenmiştir.

11 BİLECİK

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Bilecik ili dokumacılık, madencilik, ipekçilik gibi alanlarda üretim merkezi olma özelliğini koruyarak son çeyrek yüzyılda hızlı bir sanayileşme sürecine girmiştir. Limanlara ve büyük kent merkezlerine yakın olması, başta mermer ve kil yatakları olmak üzere hammadde kaynaklarına ve tarımsal ürün çeşitliliğine sahip olması, ili ekonomik cazibe ve yayılma merkezi durumuna getirmiştir.

İlin temel geçim kaynağı tarım, ormancılık ve hayvancılık olmakla birlikte son yıllarda içimizdeki sanayi tesislerindeki artışa bağlı olarak sanayi sektöründe çalışanların sayısında da önemli artışlar olmuştur.

Devlet tarafından verilen teşviklerden yararlanan işletmeler arasında, büyük ve orta ölçekli; toprak, makine-döküm, gıda, tekstil, ipek, mermer, kimya ve plastik sanayi işletmesi bulunmaktadır.

Bilecik'te mevcut sanayi işletmelerinin çoğunluğu il merkezi ve Bozüyük ilçe merkezinde bulunmaktadır. Bu işletmelerde 21.000 kişi istihdam edilmektedir.

Toprak sanayinde; seramik, yer karosu ve refrakter malzemeleri yapımında büyük bir aşama kaydedilmiştir. Bu sanayi kolunda kurulu bulunan işletmeler en fazla iş gücü istihdam eden sektör durumundadır.

Bilecik ili ipekçilik ve şerbetçiotu üretimi yönünden önemli bir potansiyele sahip olmasına karşın pazarlama sorunu nedeniyle eski canlılığını kaybetmiştir.

Orman ürünleri ve mobilya sanayi, kâğıt ve kâğıt ürünleri ve basım sanayi, kimya-petrol, kömür, kauçuk, plastik ürünleri sanayi ile ilgili olarak küçük ölçekli şirketler kurulmuştur.

İlde bulunan mermer, kil ve kaolen hammaddeleri dolayısıyla seramik ve mermercilik sektörü gelişmiştir. Ayrıca beyaz, gri ve yeşil renkli oniks mermerlerine rastlanmaktadır.

İşletilmesi henüz ekonomik bulunmayan kromit, magnezit ve antinomit yanında, önemli rezervlere sahip kuvars kumu, talk ve kum ocakları ilin diğer maden zenginlikleridir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Gerek ilin sahip olduğu coğrafi konum, gerekse son yıllarda ülke ekonomisindeki iyileşmelere bağlı olarak özellikle ihracata yönelik özel sektör yatırımlarında artış görülmektedir.

İl metalik olmayan maden yatakları bakımından önemli ve zengin rezervlere sahiptir. Zengin mermer yataklarına bağlı olarak ilde mermercilik endüstrisi büyük bir oranda gelişme sağlamıştır. İlde çıkarılan mermerler ülkemiz doğal taş ihracatında, önemli bir yere sahiptir. Söz konusu mermerlerin bir kısmı çevre illerde kurulu fabrikalara sevk edilerek ve bir bölümü de ilde kurulu bulunan fabrikalarda işlenerek yurt içi ve yurt dışı pazarlara gönderilmektedir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a. Türkiye Sanayisi ve Bilecik İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesi'nde, %17'si İç Anadolu Bölgesi'nde, %14'ü Ege Bölgesi'nde, %8'i Akdeniz

Bölgesi'nde, %6'sı Karadeniz Bölgesi'nde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesi'ndedir.

Bilecik ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 237'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.3'lük bir oran ile sanayisi gelişmekte olan illerimiz arasında yer almaktadır.

Marmara bölgesindeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, % 65 ile İstanbul ilk sırada yer almaktadır. İstanbul ilini takip eden iller sırasıyla Bursa(%17), Kocaeli(%5), Tekirdağ(% 3), Balıkesir(% 3), Sakarya(% 2), Çanakkale(%1), Kırklareli(% 1), Edirne(% 1), Bilecik(% 1), Yalova(% 1) olarak görülmektedir.

b. Bilecik İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Bilecik ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımı şöyledir:

- % 38 Diğer madencilik ve taşocakçılığı ,
- % 18 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,
- % 10 Gıda ürünleri imalatı,
- % 6 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizatı hariç),
- % 4 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),
- % 3 Elektrikli teçhizat imalatı,
- % 3 Ana metal sanayi,
- % 3 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,
- % 3 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 3 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 2 Kağıt ve kağıt ürünlerin imalatı,
- % 2 Motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı,
- % 1 Mobilya imalatı,
- % 1 Diğer imalatlar,
- % 1 Elektrikli teçhizat imalatı,
- % 1 Metal cevherleri madenciliği,
- % 1 Diğer (madeni yağ geri kazanımı, elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtım, makine ve ekipmanların kurulum ve onarımı, kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması, deri ve ilgili ürünlerin imalatı, içecek imalatı).

c. Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Bilecik ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 16.334'tür.

Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 36, çalışan sayısı 665'tir. Kalite kontrol birimi olan firma sayısı 96, çalışan sayısı 1.805'tir.

d. Genel Değerlendirme

Bilecik ilinde sanayide çalışanların, %43'ü diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı, %13'ü diğer madencilik ve taşocakçılığı sektörlerinde istihdam edilmektedir.

Sanayideki istihdamın % 80'i işçi, % 4'ü mühendistir.

Bilecik ilinde bulunan sanayi işletmelerinin % 27'si mikro ölçekli, % 47'si küçük ölçekli, %19'u orta ölçekli, % 7'si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Eczacıbaşı Yapı Gereçleri Sanayi ve Ticaret Vitra Seramik Grubu Bozüyük Tesisleri
- Vitra Karo Sanayi ve Ticaret Bozüyük Fabrikası
- Porland Porselen Sanayi ve Ticaret A.Ş
- Türk Demirdöküm Fabrikaları Bozüyük Tesisleri
- Ercan Seramik Sanayi Turizm ve Ticaret Bilecik Şubesi

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Tarım sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Seracılık ve meyvecilik,
- Yem ve yem bitkileri üretimi,
- Soğuk hava depoları oluşturulması.

Hayvancılık sektöründe yapılacak yatırımlar:

- Besicilik,
- Et işleme tesisleri,
- Süt ve süt ürünleri tesisleri oluşturulması.

Orman ürünleri sanayinde yapılacak yatırımlar:

- Kapı ve pencere üretimi,
- Parke üretimi.

Madencilik sektöründe yapılacak yatırımlar:

- Daha verimli mermer yataklarının belirlenmesi ve işletilmesi.

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

Gıda sanayinde yapılacak yatırımlar:

- Süt ve süt ürünleri üretimi,
- Et ve et ürünleri üretimi,
- Sebze ve meyve üretimi.

Tekstil sektöründe yapılacak yatırımlar:

- Hazır giyim üretimi,
- İp ve kumaş üretimi.

Madeni eşya sanayinde yapılacak yatırımlar:

- Hırdavat malzemeleri,
- Tıbbi aletler.

Alternatif yatırım konuları:

- Rüzgar enerjisi üretimi.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticaretine Konu Sektörler

- Seramik sektörü
- Mermer sektörü

İlin Dış Ticaretine Konu Olabilecek Sektörler

- Metal-makine sektörü
- Tarım ve gıda sektörü

Bilecik İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	40	32.692
2010	37	46.961
2011	36	55.290
2012	46	92.193
2013(Ocak-Temmuz)	44	61.537

Bilecik İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	37	47.404
2010	39	131.676
2011	46	166.124
2012	50	149.110
2013(Ocak-Temmuz)	43	103.702

6.BİLECİK İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Bilecik ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 3 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Bilecik ilinde 6 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %31'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Osmaneli OSB'de %50 indirimli,

-Pazaryeri OSB'de %50 indirimli,

-Söğüt ilçesindeki Söğüt OSB'de ise %50 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Bilecik I. Organize Sanayi Bölgesi :

- 138 hektar büyüklüğündedir.
- 1993 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 43 adet sanayi parselinin tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin hepsi üretime geçmiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 2.000 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, demirdışı metal ve kimya sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 5.500 m³/gün dür.

Pazaryeri Organize Sanayi Bölgesi :

- 100 hektar büyüklüğündedir.
- 2009 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 28 adet sanayi parselinin 6 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 4 adedi üretim, 2 adedi inşaat aşamasındadır. 22 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 370 kişi istihdam edilmektedir.
- Müteşebbis Heyet imkanları ile tamamlanmıştır.

Osmaneli Organize Sanayi Bölgesi :

- 97 hektar büyüklüğündedir.
- 2009 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 14 adet sanayi parselinin, 13 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 6 adedi inşaat, 7 adedi proje aşamasındadır. 1 adet parsel tahsis edilmemiştir.

b.Sanayi Siteleri

Bilecik ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	BİLECİK BOZÜYÜK SS	38	33	5	87
2	BİLECİK BOZÜYÜK (II. BÖLÜM) SS	200	200	0	100
3	BİLECİK MERKEZ SS	87	87	0	100
TOPLAM		325	320	5	98

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Mevcut kurulu kapasitenin kullanılmayan bölümünün ekonomiyeye kazandırılması için fabrikaların teşvik kapsamına alınması gerekmektedir.
- Söğüt, Osmaneli ve Pazaryeri OSB'lerindeki alt yapı sorunlarının bir an önce tamamlanarak, Bilecik ilinde yapılacak yatırımların tek bir merkezden yönlendirilmesi ve yatırım için yurt içi ve yurt dışı fuarlarda tanıtımının yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.
- Nitelikli işgücü ve istihdam sorununa çözüm olarak; mesleki ve teknik eğitim, il ihtiyaçlarına göre yeniden yapılandırılıp geliştirilerek iş gücü niteliğinin artırılmalıdır. Mesleki eğitim ve işveren entegrasyonu sağlanmalı; staj, uygulamalı eğitim, ortak uygulama merkezleri alanları ile istihdam garantili kursların sayısı arttırılmalıdır.
- İşletmelerde kurumsallaşmanın sağlanmasına yönelik olarak; kurumsal kaynak planlaması, sertifika(ISO, 9001, iş güvenliği vb.) alımlarının teşvik edilmesi ve verimlilik sistemlerinin kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.
- Sanayi işletmelerinde, Ar-Ge ve yenilikçilik çalışmaları arttırılmalıdır. Kuruluşların işbirliği etkinliği, yeni oluşumların sayısı ile endüstriyel tasarım, faydalı model ve patent sayısının artırılmasına yönelik firmalara bilinç oluşturulması için gerekli eğitimler verilmelidir.
- Girişimciliğe yönelik finansal kaynaklara ulaşımı kolaylaştırmak için teknik destek verilmesi (AB destekleri, TÜBİTAK destekleri, hibe programları gibi) ve markalaşmaya yönelik eğitim, danışmanlık ve tanıtım faaliyetlerinin yaygınlaştırılması gerekmektedir.
- Üniversite-sanayi işbirliği için uygun ortam sağlanması yönünde çalışmalar devam etmektedir.
- Taşımacılığın ağırlıklı olarak karayolu ağına yüklenmesi, taşıma türleri arasında dengesiz ve verimsiz bir ulaşım sisteminin oluşmasına sebep olmaktadır. Karayolu, demiryolu, denizyolu (limanlar) ve havayolu arasında entegrasyon sağlanmalı ve ilde kurulacak olan lojistik köy projesi hızlandırılmalıdır.
- Katı atık bertaraf ve depolama sistemlerinin iyileştirilmesi, geri kazanımın yaygınlaştırılması, çevreye duyarlı sanayi yapısı oluşturulması ve yenilenebilir enerji potansiyelinin kullanılması gerekmektedir.
- Aynı sektör grubunda faaliyet gösteren tesislerin yer aldığı OSB'lerin kurulması, sanayinin sektörel olarak dağılımını toplulaştıracak ve kaynakların verimli olarak

kullanılmasını sağlayacaktır. Ayrıca görüntü ve çevre kirliliğini en aza indirgeyerek yatırımların homojen olarak dağılımını sağlayacaktır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Bursa-Eskişehir-Bilecik Kalkınma Ajansı

Vizyon:Bölgesinde sürdürülebilir kalkınmaya öncülük ederek ulusal kalkınma vizyonuna katkı sağlayan, bölgesel kalkınmada ulusal ve uluslararası alanda tanınan, saygın ve etkin bir kurum olmak.

Misyon:Bölgesinde sürdürülebilir kalkınmayı hızlandırmak ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak amacıyla, yerel düzeyde işbirlikleri geliştirip koordinasyon sağlayarak bölgesel kalkınmayı planlamak, yönlendirmek ve desteklemek.

Strateji : Yaşayan tarihi, kültürü ve doğasıyla turizmde çekim merkezi; girişimci ruhuyla lider; yenilikçi ve bilgi odaklı sanayi ve tarımıyla Avrupa'nın en rekabetçi üretim merkezi; çevreye ve insana duyarlı müreffeh bir bölge ile bölgedeki potansiyelin en üst düzeyde harekete geçirilmesi hedeflenmektedir.

Bölgenin sahip olduğu rekabet gücünü küresel gelişmeler ekseninde ulusal düzeyden uluslararası düzeye taşıırken, sosyal ve çevresel bileşenleri de göz ardı etmeyen sürdürülebilir bir kalkınma hedefi benimsenmektedir.

Gelişme eksenleri 6 başlık altında belirlenmiştir:

1. Sanayide Verimlilik ve Rekabetçilik
2. Tarımda Verimlilik ve Kırsal Kalkınma
3. Turizmde Çeşitlilik
4. Sosyal Kalkınma ve İstihdam
5. Sürdürülebilir Çevre ve Enerji
6. Ulaşım ve Lojistik

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler -Ar-Ge Merkezi kapsamında	-1 işletmeye Ar-Ge Merkezi Belgesi verildi.
2.	İlde Devam Eden İşler -SAN-TEZ projesi kapsamında Şeyh Edebali Üniversitesine ait 2 proje	-Destek çalışmaları sürdürülmektedir.

12 BİNGÖL

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Bingöl ilinin ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayalıdır. Sanayi sektöründe önemli ve büyük ölçekli tesis bulunmamaktadır. Atölye tipi sanayi faaliyeti hakimdir.

İlde sanayi oldukça düşük yoğunlukta gelişmektedir. Ancak yeni teşvik kararının yayımlanması ile birlikte, profesyonel anlamda yatırım yapmak isteyen girişimci sayısında artış olmuştur. İlin coğrafi şartları gözönünde bulundurulduğunda yatırımcıya yer tahsis etme konusunda sıkıntı yaşandığı gözlenmektedir.

Bingöl ilinde tarıma dayalı sanayinin farklı dallarında toplam 21 işyerinde 334 kişiye istihdam sağlanmaktadır. Ayrıca bal üretiminde önemli bir potansiyele olmasına karşın üretim istenilen düzeye ulaşmıştır.

Maden, taş ocakları ve yapı elemanları sektörlerinde toplam 30 işyerinde 1278 kişiye istihdam sağlanmaktadır.

Diğer sektörlerde ise toplam 9 işyerinde 237 kişi istihdam edilmektedir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Bingöl, coğrafi konum itibariyle bölge illerinin merkezi konumunda bulunması nedeniyle önemli bir ticari avantaja sahiptir. Çevre illerin büyük bir kesimi ticari ilişkilerini Bingöl ili üzerinden sağlamaktadır.

Bingöl’de ticaret, küçük esnaf veya işletmelerden meydana gelen, ağırlıklı olarak tarımsal ve hayvansal ürünler, gıda maddeleri, giyim, ev araç ve gereçleri, inşaat malzemeleri ile diğer tüketim mallarının alım ve satımlarının yapıldığı bir yapı arz etmektedir.

İlde üniversitenin açılması, yeni ticari alanların oluşması gereksinimi doğurmuştur.

Hayvancılık sektöründe dünya çapında bir işletmenin ilde yatırım kararı almış olması, il ticaretine önemli bir katkı sağlayacaktır.

Dikme Köyü’nde inşaatına başlanmış olan kayak merkezi, il turizmine katkı sağlayacağı gibi ticarete de canlılık getirecektir. Ilıcalar Beldesi’nde bulunan şifalı kaplıcalara, Bingöl Üniversitesi tarafında yapılacak yatırım ile hem ilin tanıtımı sağlanacak hem de ticaret artacaktır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Bingöl İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71’i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48’i Marmara Bölgesinde, %17’si İç Anadolu Bölgesinde, %14’ü Ege Bölgesinde, %8’i Akdeniz Bölgesinde, %6’sı Karadeniz Bölgesinde, %5’i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2’si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Bingöl ilinde sanayi siciline kayıtlı işletmesi sayısı 47’dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.05’lik bir oran ile sanayisi gelişmemiş iller arasında yer almaktadır.

Doğu Anadolu Bölgesi’ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %29’luk bir oran ile Malatya ilk sırada yer almaktadır. Malatya ilini takip eden iller sırasıyla; Elazığ(%18), Erzurum(%13), Erzincan(%9), Van(%9), Ağrı(%5), Kars(%3), Bingöl(%3), Bitlis(%3), Muş(%2), Ardahan(%2), Iğdır(%2), Hakkari(%1) ve Tunceli(%1) olarak görülmektedir.

b.Bingöl İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Bingöl ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına baktığımızda, %36 gıda ürünleri imalatı, %17 diğer madencilik taşocakçılığı, %15 diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı sektörleri yer almaktadır.

Diğerleri sırasıyla;

- % 9 Ana metal sanayi,
- % 4 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 3 Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi dağıtımı
- % 2 Diğer ulaşım araçların imalatı,
- % 2 Kauçuk plastik ve ürünleri imalatı,
- % 2 Metal ürünleri imalatı,
- % 2 Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,
- % 2 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 2 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 2 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),
- % 2 Diğer madencilik ve taşocakçılığı.

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Bingöl ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 1.526'dır. Ar-Ge birimi olan firma sayısı 5, çalışan sayısı 76'dır.

d.Genel Değerlendirme

Bingöl ilinde yerel hammadde kaynaklarına dayalı bir sanayi yapılanması görülmektedir. Sanayi işletmelerinin %59'u diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı, %16'sı gıda ürünleri imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. Sanayi işletmelerindeki istihdamın %82'si işçi, % 3'ü mühendistir.

Bingöl ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %36'sı mikro ölçekli, %53'ü küçük ölçekli, %9'u orta ölçekli, %2'si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Özaltın İnşaat Ticaret ve Sanayi A.Ş
- Bingençtuğ Tuğla Kiremit ve Benzeri İnşaat Malzemeleri A.Ş
- Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğü Bingöl Kombinasi Müdürlüğü A.Ş
- EÜAŞ Özlüce Hidro Elektrik Santrali A.Ş
- Binler Tekstil Gıda İnşaat Hayvancılık Turizm Yakıt Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

Beton santralleri, kaya ocağı işletmeciliği, kum yıkama eleme tesisleri, tuğla fabrikası, bims fabrikası, beton boru fabrikaları, parke fabrikaları, karo imalatları, kaliteli asfalt üretimi için BSK (sıcak asfalt) fabrikası, gıda fabrikaları, reçel fabrikası, kuru gıda fabrikaları, alüminyum işleme tesisi, sac üretim fabrikası, un fabrikası, yem fabrikası, tekstil atölyesi gibi yatırımlar bulunmaktadır.

Son yıllarda kaliteli bal üretimi artmış, çevre illere ve yurt dışına ihracat yapılmaya başlanmıştır.

Kiğı Barajı, Yayladere Barajı, Kiğı, Kalehan-1, Kalehan-2, Peri Suyu, Uzunsavat Barajı ve Kumdere gibi tamamlanmış ve devam eden HES projeleri bulunmaktadır.

İlçalar'da yapılması planlanan termal otel, sağlık merkezi ve Turizm-Otelcilik Meslek Yüksekokulu turizm sektörüne katkı sağlayacaktır.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Seramik üretimi,
- Termik santral yatırımı,
- Tekstil sektörü
- Çimento fabrikası ve alçı fabrikası yatırımları,
- Mermer ocakları,
- Demir madeninin işlenmesi,
- Hayvancılık,
- Tarıma dayalı sanayinin geliştirilmesi,
- Seracılık,
- Meyve suyu (konsantre) üretim tesisleri,
- Reçel ve marmelat üretim tesisleri,
- Bisküvi ve gofret üretim tesisleri,
- Karma yem üretim tesisleri,
- Entegre süt işleme tesisleri,
- Entegre et işleme tesisleri,
- Alternatif arıcılık ürünlerine yönelik tesisler,
- Kaplıca suyu ve maden suyu gibi doğal kaynakların işlenmesine yönelik yatırımlar,
- Yapı malzemeleri ve mobilya sektörleri.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Suudi Arabistan'a mermer, Almanya'ya bal ve Gürcistan'a manganez madeni ihraç edilmektedir.

Bingöl İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	4	1.478
2010	6	6.254
2011	6	4.917
2012	6	7.350
2013(Ocak-Temmuz)	4	4.624

Bingöl İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 Usd)
2009	2	345
2010	4	1.003
2011	5	933
2012	8	1.429
2013(Ocak-Temmuz)	5	990

6.BİNGÖL İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Bingöl ili kalkınmada öncelikli yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır. Bingöl ilinde 1 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %68'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin; Bingöl OSB’de %100 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parcel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Merkez I Organize Sanayi Bölgesi :

- 76 hektar büyüklüğündedir.
- 2007 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 37 adet sanayi parselinin 35 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 12 adedi üretim, 13 adedi inşaat, 10 adedi proje aşamasındadır. 2 adet parcel tahsis edilmemiştir.

- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 120 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, demir-çelik ve demirdışı metal sanayidir.

b.Sanayi Siteleri

Bingöl ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1’dir. Kredinin vadesi, inşaat bitiminden sonraki 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	BİNGÖL MERKEZ SS	154	154	0	100
2	BİNGÖL MERKEZ (II.BÖLÜM) SS	127	127	0	100
3	BİNGÖL SOLHAN SS (DAP)	50	37	13	74
TOPLAM		331	318	13	96

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- İş gücünün niteliğini geliştirmeye yönelik teorik ve pratik eğitim programlarının yapılması,
- Yeni istihdam alanları oluşturacak yatırımların yapılması,
- Kamu, özel sektör, üniversite ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi,
- Yeni sanayi bölgelerinin oluşturulması ve OSB, KSS altyapı eksikliklerinin giderilmesi,
- İşbirliği, yenilikçilik ve Ar-Ge faaliyetlerinin artırılması,
- Ulaşım ve lojistik olanaklarının geliştirilmesi,
- Özellikle büyük firmaların ihracata yönlendirilmesi, bu konuda danışmanlık hizmetlerinin yürütülmesi,
- Öne çıkan ürünlerinin markalaşması üzerine çalışılması,
- Sosyal olanakların artırılması ve göçün önlenmesi,
- Tanıtım, reklam ve pazarlama gibi konularda işletmelere eğitim ve destek verilmesi gerekmektedir.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Fırat Kalkınma Ajansı

Vizyon: Girişimci ve yenilikçi yaklaşımlarla, kaynaklarını etkin ve çevreye duyarlı biçimde kullanan; istihdam imkanlarını geliştiren; eğitim, turizm, tarım gibi öncelikli sektörlerde ve sosyal yaşam alanlarında tercih edilen bir bölge olmak.

Misyon: Sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek için gereken plan, program ve araçları hazırlayarak paydaşlarıyla birlikte uygulamaktır.

Stratejik Amaçlar ve Temel Hedefler:

1. Sosyal yapının ve beşeri sermayenin güçlendirilmesi
 - İstihdamın artırılması,
 - Dezavantajlı grupların yaşam kalitesinin artırılması,
 - Toplumsal dayanışmanın ve işbirliği kültürünün geliştirilmesi,
 - Eğitim düzeyinin yükseltilmesi.
2. Tarım ve gıda sektörlerinin geliştirilmesi
 - Verimliliğin artırılması,
 - Ürün değerinin artırılması,
 - İşbirliğinin geliştirilmesi.
3. Sanayi ve hizmet sektörlerinin geliştirilmesi
 - İşletmelerin pazarlama ve satış yeteneklerinin artırılması,
 - Sanayi bölgelerinin altyapılarının geliştirilmesi,
 - Verimliliğin ve katma değer artırılması,
 - Turizmin geliştirilmesi.
4. Teknik altyapının geliştirilmesi
 - Ulaşım altyapısının geliştirilmesi,
 - Doğalgaz ve atık su arıtma altyapılarının geliştirilmesi.
5. Kırsal kesimde yaşam kalitesinin artırılması
 - Kırsal alanda ekonomik gelişimin sağlanması,
 - Kırsal alanda teknik altyapının iyileştirilmesi,
 - Sosyal olanakların geliştirilmesi.
6. Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması
 - Çevrenin korunması,
 - Bölgedeki doğal kaynakların verimli kullanılması,
 - Enerji üretim kaynaklarının çeşitlendirilmesi,
 - Afet yönetiminin güçlendirilmesi.

13 BİTLİS

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Bitlis ili sanayi sektöründe; gıda ürünleri ve içecek imalatı, madencilik ve taş ocakçılığı ve bitkisel üretim ilk sıralarda yer almaktadır. Sözkonusu sektörlerde üretim yapan toplam 31 firma bulunmaktadır. Bunların 15 adedi tüketim malları , 4 adedi ara malı , 3 adedi yatırım malı ve 9 adedi de diğer sanayi malları üretim alanlarında faaliyet göstermektedir.

Bitlis maden yatakları bakımından zengin bir ilimizdir. Maden İşleri Genel Müdürlüğü'nün il ve yakın çevresinde yaptığı çalışmalar sonucunda, önemli endüstriyel hammadde ile metalik maden yatak ve zuhurları ortaya çıkarılmıştır. İilde belirlenmiş endüstriyel hammadde kaynakları başta pomza, perlit ve çimento hammaddeleri olmak üzere, disten, fosfat, kuvarsit ve grafitir. Bitlis ili bulunduğu jeolojik yapısı gereği ve volkanik bir alan üzerinde kurulu olması nedeniyle özellikle perlit ve pomza yatakları bakımından önemli potansiyele sahiptir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasına göre 81 il içerisinde Bitlis 79. sıradadır. İilde orta büyüklükte sayılabilecek nitelikte bir kaç firma haricinde tüm işletmeler mikro ölçeklidir. Mevcut orta büyüklükteki işletmeler; et ürünleri işleme, süt işleme, yapı malzemeleri üretimi, tekstil gibi sektörlerde faaliyet göstermektedir.

Gıda ürünleri ve içecek imalatı sektörünün öne çıktığı Bitlis'te alt sektörler itibariyle ele alındığında ise, sadece unlu mamuller ve öğütülmüş tahıl ürünleri sektörlerinin ağırlıklı olduğu görülmektedir

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Bitlis İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Bitlis ilinde sanayi siciline kayıtlı işletmesi sayısı 40'tır. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.05'lik bir oran ile sanayisi gelişmemiş iller arasında yer almaktadır.

Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %29'luk bir oran ile Malatya ilk sırada yer almaktadır. Malatya ilini takip eden iller sırasıyla; Elazığ(%18), Erzurum(%13), Erzincan(%9), Van(%9), Ağrı(%5), Kars(%3), Bingöl(%3), Bitlis(%3), Muş(%2), Ardahan(%2), Iğdır(%2), Hakkari(%1) ve Tunceli(%1) olarak görülmektedir.

b.Bitlis İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Bitlis ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında; gıda ürünleri imalatı %28, diğer madencilik ve taş ocakçılığı %28, diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı sektörleri %12 ile ilk sıralarda yer almaktadır.

Diğerleri sırasıyla;

% 5 Elektrik, gaz, buhar, havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı,

% 5 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,

- % 5 Kauçuk plastik ve ürünlerin imalatı,
- % 5 Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı,
- % 3 Mobilya imalatı,
- % 3 Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı,
- % 2 Ana metal sanayi,
- % 2 İçecek imalatı,
- % 2 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı.

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Bitlis ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı toplam 774'tür. Ar-Ge birimi bulunan sanayi işletmesi sayısı ve çalışan sayısı 3'tür. Kalite kontrol birimi bulunan sanayi işletmesi sayısı 11, çalışan sayısı 14'tür.

d.Genel Değerlendirme

Bitlis ilinde sanayi, yerel hammadde kaynaklarına uygun bir gelişme göstermiştir. Sanayide çalışanların %57'si diğer metalik olmayan minerallerin imalatında, %21'i gıda ürünleri imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. İstihdamın %85'i işçi, %4'ü ise mühendistir.

Bitlis ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %40'ı mikro ölçekli, %50'si küçük ölçekli, %10'u ise orta ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Mermer Petrol Ürünleri Kaynaksu ve Şişeleme İnşaat Nakliye Taah.
- Hacıbababa Temizlik Gıda İnş. Elkt. San. ve Tic. Ltd. Şti
- Gençpolat Orman Ürünleri ve Mermer San. Tic. Ltd. Şti
- Adabağ Yapı Sanayi A.Ş.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Hayvancılık sektöründe yapılabilecek yatırımlar: Et ve süt ürünleri üretim tesisi .
- Madencilik sektöründe yapılabilecek yatırımlar : Pomza taşı üretim tesisi, mermer işleme tesisi.

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Taş işlemeciliği ve mermer imalatı.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Bitlis İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Yapan Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	4	3.001
2010	9	3.417
2011	5	2.333
2012	8	2.528
2013 (Ocak-Temmuz)	6	4.557

Bitlis İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Yapan Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	7	1.451
2010	7	1.136
2011	13	8.709
2012	17	6.039
2013 (Ocak- Temmuz)	11	1.398

6.BİTLİS İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Bitlis ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık % 1'dir Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

İlde tamamlanan OSB projesi bulunmamaktadır.

b.Sanayi Siteleri

Bitlis ili kalkınmada öncelikli yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi, inşaat bitiminden sonraki 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	BİTLİS AHLAT SS	70	45	25	64
2	BİTLİS AHLAT (SELÇUKLU)	50	45	5	90
3	BİTLİS MERKEZ SS	76	48	28	63
4	BİTLİS TATVAN SS	120	120	0	100
5	BİTLİS GÜROYMAK	61	-	61	0
TOPLAM		377	258	119	68

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Organize Sanayi Bölgesi'nin bir an önce üst yapılarının tamamlanarak işletmecilere verilmesi gerekmektedir.
- Üniversite-Sanayi işbirliğinin sağlanabilmesi için üniversiteler ile protokol yapılmalıdır.
- İlde sanayi işletmelerinin Ar-Ge konusundaki bilgi eksikliğinin giderilmesi gerekmektedir. Ayrıca işletmelerin ulusal ve uluslararası pazarlarda rekabet edebilmeleri için Ar-Ge faaliyetlerine hız kazandırılmalıdır.
- Şirketlerin rekabet gücünü artırmak için marka bir hedef haline getirmeli ve tanıtım noktasında markalaşmanın önemli olduğu bilinci oluşturulmalıdır.
- İlde, KOSGEB'in ivedilikle kurulması ve girişimcilerin bilgilendirilerek desteklerden faydalanmalarının sağlanması gerekmektedir
- Yeni bir arazi tespit edilerek, hem Bitlis il merkezine, hem de Tatvan ilçesine hitap edecek yeni bir KSS kurulması gerekmektedir.
- İlin lokomotif sektörü olan bims (briket) imalatçılara yeni bir faaliyet alanı tahsis edilmelidir.

•Elektrik kesintileri ve kayıplar, sanayi işletmelerinin verimli bir şekilde çalışmasını engellemektedir. Elektrik dağıtım şebekesinin bölgenin coğrafi şartlarına ve ihtiyacına cevap verebilecek şekilde yenilenmesi gerekmektedir.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı:

Vizyon:Yer altı ve yer üstü zenginlikleri ile beşeri sermayesini katılımcı bir anlayışla harekete geçirerek, 2023 yılında sosyal ve ekonomik refahını ülke ortalamasının üzerine çıkarmış ve bu refahtan her bireyin adil bir şekilde faydalandığı, doğayla barışık bir bölge olmaktadır.

Misyon: Bölgesinde yerel potansiyelleri, kaynakları ve imkânları katılımcı bir yaklaşımla harekete geçirerek sürdürülebilir bir kalkınmayı sağlamaktır.

14 BOLU

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Bolu ili ekonomisinde tarım, ticaret, sanayi ve hizmetler sektörleri ön plana çıkmaktadır. Tarımsal faaliyetlerin büyük bir bölümünü hayvancılık oluşturmaktadır. Hayvansal üretim içerisinde kanatlı hayvancılık sektörü, en önemli faaliyet alanıdır. Mevcut sanayi yapısı içinde en büyük paya sahip olan sektör, yine tarıma dayalı nitelikteki kanatlı hayvancılık ve beyaz et endüstrisidir. Türkiye beyaz et üretiminin yaklaşık % 30'u Bolu'dan sağlanmaktadır.

İl sanayinde önemli bir yere sahip olan ağaç işleri ve orman ürünleri sektöründe faaliyet gösteren kuruluşlar, kent merkezindeki Organize Sanayi Bölgesi'nde yoğunlaşmış durumdadır. Mudurnu ve Mengen ilçelerinde de büyük çaplı üretim yapan kuruluşlar bulunmaktadır.

Saçaklı metal sanayi olarak adlandırılan sanayi sektöründe, fırın üretimi yapan Arçelik A.Ş. ve yan kuruluşları ilde faaliyet göstermektedir. Söz konusu sektör, dumansız sanayi niteliğiyle çevreyle barışık bir sektördür.

Gerede ilçesinde yerleşik, güçlü bir deri sanayi sektörü bulunmaktadır. 130 dolayında üretici kuruluşun faaliyet gösterdiği sektörde, 3.000 kişiye istihdam olanağı sağlanmaktadır.

İlde; tekstil, cam, çimento, beton üretimi yapan kuruluşlar da bulunmaktadır.

İlin sanayi ürünleri; beyaz eşya, metalden mamul eşya, parça ve makine, sunta, suntalam, MDF, kereste, mobilya, palet, parke, laminat, tekstil, deri ve hazır giyim ürünleri, beyaz et ve hindi eti, cam ve temperli cam, çimento, beton, gıda maddeleri ve süt ürünleridir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Bolu ilinin ticaret sektöründe avantajlı olduğu hususlar;

- İstanbul ve Ankara arasında bulunması, coğrafi konumu, pazarlara ve limanlara yakınlığı dolayısıyla ulaşım ve nakliye kolaylığı,
- Orman ürünleri sanayinin gelişimi için elverişli bir ortam sunması,
- Gerede ilçesinde deri ve deri ürünleri sanayisinde gelişmiş yapı,
- Eğitimli ve dinamik bir nüfusun varlığı,
- Nitelik itibariyle sanayi sektörünün çevreye duyarlı bir yapıda olması,
- İhracat-ithalat oranının ihracat lehine fazla vermesi,
- Elginkan Vakfı Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi'nin Organize Sanayi Bölgesi'nde faaliyetine devam ediyor olması,
- Kent merkezinde 1, Gerede İlçesinde 2, Yeniçağa ilçesinde 1 olmak üzere 4 adet Organize Sanayi Bölgesi'nin varlığı,
- Sanayi yapılanmasının kent merkezi dışında yerleşmiş bulunması,
- Yaşanan ekonomik krize rağmen kapanan işletme sayısının yok denecek kadar az olması,
- Yeni teşvik paketinin getirdiği olanaklara rağmen ilin sanayi yapısını koruması,
- Doğalgaz kullanımının başlamasıyla birlikte enerji maliyetlerinde yaşanan iyileşme,
- Abant İzzet Baysal Üniversitesi bünyesinde TEKMER'in faaliyete geçirilmesi ve Teknopark'ın kurulması olarak sıralanabilir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Bolu İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz

Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Bolu ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 318'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %0.5'lik bir oran ile sanayisi gelişmekte olan iller arasında yer almaktadır.

Karadeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %19'luk bir oran ile Samsun ilk sırada yer almaktadır. Samsun ilini takip eden iller sırasıyla; Düzce(%10), Trabzon(%10), Çorum(%10), Bolu(%7), Kastamonu(%6), Ordu(%5), Rize(%5), Amasya(%4), Tokat(%4), Zonguldak(%4), Karabük(%4), Sinop(%3), Giresun(%3), Bartın(%3), Gümüşhane(%1), Artvin(%1), Bayburt(%1) olarak görülmektedir.

b.İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Bolu ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına baktığımızda, %33 deri ve ilgili ürünlerin imalatı, %16 gıda ürünleri imalatı, %9 ağaç ve mantar ürünleri imalatı(mobilya hariç) sektörlerinin ilk sıralarda olduğu görülmektedir.

Bunları sırasıyla aşağıdaki sektörler takip etmektedir:

- % 5 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 5 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekip.imalatı,
- % 5 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 4 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,
- % 3 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı(makine ve teçhizatı hariç),
- % 3 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,
- % 3 Ana metal sanayi,
- % 3 Elektrikli teçhizat imalatı,
- % 2 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 2 Motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı,
- % 2 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı,
- % 2 Kömür ve linyit madenciliği,
- %1 Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,
- % 1 İçecek imalatı,
- % 1 Metal cevherleri madenciliği.

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Bolu ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 15.337'dir. Ar-Ge birimi olan firma sayısı 24, çalışan sayısı 108'dir.

d.Genel Değerlendirme

Sanayide çalışanların, %35'i gıda ürünleri imalatı %15'i elektrikli teçhizat imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. Sanayideki istihdamın %86'sı işçi, %3'ü mühendistir.

Bolu ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %52'si mikro ölçekli, %35'i küçük ölçekli, %10'u orta ölçekli, %3'ü büyük ölçekli işletmelerdir

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler

- Arçelik AŞ. Bolu Pişirici ve Isıtıcı Cihazlar İşletmesi
- Beypi Beypazarı Tarımsal Üretim Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Er Piliç Entegre Tavukçuluk Üretim Pazarlama ve Ticaret Ltd. Şti
- Yeni Dünya Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılama Yönelik Yatırımlar

- Jeo-termal seracılık, jeo-termal enerji kaynaklarının değerlendirilmesi,
- Torf üretimi,

- Mantar yetiştiriciliği,
- Tavuk besi çiftliklerinin modernizasyonu,
- Meyve ve sebze paketleme tesisi,
- Dağ ve yayla turizmi,
- Kongre turizmi.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Gıda sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Meyve ve sebze üretimi,
- Patates cipsi ve mısır çerezi üretimi-nişasta, patates unu üretimi,
- Et kombinasyonu.

Tarım sektörüne yönelik yatırımlar :

- Tarım araçları ve gübre üretim tesisleri kurulması.

Deri sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Deri ve suni deri terlik üretim tesisi,
- Ayakkabı ve sandalet üretim tesisi,
- Deri çanta, kemer üretim tesisi,
- Deri atıklarından boncuk tutkal üretim tesisi,
- Deri hazır giyim imalatı tesisi,

Orman ürünleri sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Ağaç vidası,
- Sunta vidası imalatı tesisi,
- İnşaat sektörü,
- Mıçır üretim tesisi.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri : Gıda, metal, orman, tekstil, elektrik cihazları, cam, deri ,kimya, plastik ve toprak ürünleri sanayi oluşturmaktadır.

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli : İlin 2011 yılı sektör bazında ihracat rakamlarına göre ; %61 makine ve madeni eşya , %17 gıda, %7.5 tekstil, %6.5 orman ve %4 cam ürünleri sanayi ilk sıralarda yer almaktadır.

Bolu İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	59	45.743
2010	53	53.861
2011	63	90.754
2012	66	99.645
2013(Ocak-Temmuz)	65	86.958

Bolu İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	76	99.518
2010	99	114.592
2011	106	144.169
2012	95	179.394
2013(Ocak-Temmuz)	87	142.231

6.BOLU İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Bolu ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 3 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Bolu ilinde 4 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı; karma OSB'lerde %31'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

- Gerede OSB'de %50 indirimli,
- Gerede Deri OSB'de %50 indirimli,
- Yeniçağa ilçesindeki Yeniçağa OSB'de ise %50 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Bolu Karma ve Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesi :

- 149 hektar büyüklüğünde olup, 139 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 60 hektarlık kısmı 1993 yılında, 79 hektarlık 2011 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 92 adet sanayi parselinin, 67 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 60 adedi üretim, 2 adedi inşaat, 5 adedi proje aşamasındadır. 25 adet parsel tahsis edilmemiştir.

- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 3.320 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; orman, demirdışı metaller ve dokuma-giyim sanayidir.

Gerede Organize Sanayi Bölgesi :

- 71 hektar büyüklüğündedir.
- 2003 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 48 adet sanayi parselinin, 30 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 7 adedi üretim, 3 adedi inşaat, 20 adedi proje aşamasındadır. 18 adet parsel tahsis edilmemiştir.

- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 300 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; orman, dokuma ve kimya sanayidir.

b.Sanayi Siteleri

Bolu ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	BOLU GEREDE SS	107	107	0	100
2	BOLU MENGEN SS	64	52	12	81
3	BOLU MERKEZ SS	298	298	0	100
4	BOLU MERKEZ II (YENİ) SS	200	200	0	100
5	BOLU YENİÇAĞA SS	248	186	62	75
TOPLAM		917	843	74	92

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- İlde Gümrük Müdürlüğü'nün kurulması üretim ve ihracat potansiyelini geliştirecektir.
- Kanatlı hayvancılık sektörünün doğal atığı konumundaki tavuk gübresinin il genelindeki yıllık miktarı 150 bin ton civarındadır ve çevre açısından önemli bir sorun haline gelmiştir. Tavuk gübresini çevre kirliliğine yol açan bir unsurluktan çıkarılması, enerjiye dönüşümünün sağlanması ve organik gübre haline getirilmesine ihtiyaç vardır.
- Tarıma dayalı sanayi sektörlerinin teşvik edilmesi ve tarım reorganizasyonunun yapılması gerekmektedir.
- Gerede ilçesinde bulunan Karma OSB'deki boş parsellere yatırım yapılmalıdır.
- Orman ürünleri sanayi, katma değeri yüksek mobilya sanayisine dönüştürülmelidir.
- Girişimci sayısının artırılması ve tekno girişim sermaye desteğinin hedef kitlelere daha etkin olarak duyurulması sağlanmalıdır.
- Ana sanayi ile yan sanayi arasında işbirliği, dayanışma ve ortaklık kültürünün geliştirilmelidir.
- İlde istihdamı artırmak ve işgücü verimini yükseltmek amacıyla, öncelikle sanayinin talep ettiği işgücü profili ve nitelikli eleman açığı olan sektörler belirlenmelidir. Mesleki ve teknik eğitim geliştirilmeli, sanayinin taleplerini karşılamaya yönelik yeni eğitim programları tasarlanmalıdır. Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında öğretim gören öğrenciler özendirilmelidir.
- İl ekonomisinin önemli unsurlarından olan kanatlı hayvancılık sektöründe 5 firma entegre üretim yapmaktadır. Bu sektörün önemli ihracat potansiyeli taşıdığı değerlendirilmektedir. Ürün özelliğinden dolayı, ilde Gümrük Müdürlüğü'nün kurulması, üretim ve ihracat potansiyelini geliştirecektir.
- Kanatlı hayvancılık sektörünün doğal atığı konumundaki tavuk gübresinin il genelindeki yıllık miktarı 150 bin ton civarındadır ve çevre açısından önemli bir sorun haline gelmiştir. Tavuk gübresini toprak su ve hava kirliliğine yol açan konumdan çıkararak enerjiye dönüştürecek ve toprağa yararlı organik gübre haline getirecek tesislere ihtiyaç vardır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Doğu Marmara Kalkınma Ajansı

Vizyon: Stratejik konumu ve işbirliği ağlarından güç alan, çok yönlü ekonomik yapısı ile değer üreten, zengin beşeri potansiyeliyle geleceğe yön veren yaşam kalitesi ile fark yaratan, insan ve bilgi odaklı, yeniliklere açık, küresel rekabette lider ve sürdürülebilirlik kalkınmada marka bölge olmak.

Amaçlar:

1.Rekabet gücünün artırılması;

- Kümelenme stratejilerinin belirlenerek, yatırımların kümelenme stratejilerine göre yönlendirilmesi,
- Yenilikçilik, ileri teknoloji kullanımı ve kalitenin geliştirilmesiyle işletmelerin rekabet gücünün artırılması,
- Marka ürünlerin geliştirilmesi, yerel markalaşmanın sağlanması ve tanıtımı,
- Girişimciliğin ve ortaklık kültürünün desteklenmesi,
- Bölge dışı ilişkilerin güçlendirilmesi,
- Turizm stratejisi oluşturulması, çeşitlendirme yoluyla turizmin geliştirilmesi,

2.Beşeri zenginliklerin geliştirilmesi ;

- Bölge beşeri kaynaklarına ilişkin analizlerin desteklenmesi,
- İşgücüne, ekonominin ihtiyaç duyduğu niteliklerin kazandırılması,
- Projecilik kültürünün geliştirilmesi, ulusal ve uluslararası desteklerden faydalanma konusunda farkındalığın arttırılması,
- Bilişim teknolojilerinin kullanımının toplumun her kesiminde yaygınlaştırılması,
- Bilimsel araştırma, kültürel etkinlik ve eğitim olanaklarının zenginleştirilmesi,
- Kentlilik kültürünün geliştirilmesi, sosyal içermenin ve bütünleşmenin sağlanması.

3.Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması ve teknik altyapının güçlendirilmesi;

- Çevresel koşulların iyileştirilmesi,
- Çevresel kirliliği önleyici projelerin desteklenmesi,
- Bölgenin ulusal ve uluslararası çevre mevzuatı konusunda bilinçlendirilmesi,
- Yenilebilir ve temiz enerji üretimi ile enerji verimliliğinin desteklenmesi, enerji maliyetlerinin düşürülmesi,
- Atık bertarafı ve geri dönüşüm uygulamalarının desteklenmesi,
- Bölgesel hedefler kapsamında gerçekleşen yatırımlarda altyapı ihtiyaçlarının karşılanması,
- Nitelikli şehirleşmenin sağlanması,
- Bölgenin ulaşılabilirliğinin güçlendirilmesi ve ulaşım çeşitliliğinin sağlanması,
- Afete hazırlık ve afet koordinasyon çalışmalarının yürütülmesine destek verilmesi.

4.Tarımsal kalkınmanın sağlanması;

- Bölgesel ürünlerin yetiştirilmesi, örtü altı tarım, ekolojik tarım, süs bitkileri, sertifikalı fidancılık ve su ürünleri dallarında üretimin ve verimliliğin sağlanması,
- Verimli tarım alanlarının ve su kaynaklarının korunması ve tarımda Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi,
- Tarım-sanayi, tarım-turizm entegrasyonunun sağlanması ve tarımda Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi,
- Hayvancılık, kanatlı hayvancılık sektörü ve diğer katma değeri yüksek üretim dallarında üretim ve pazarlama altyapısının geliştirilmesi ve ürün borsalarının yaygınlaştırılması,
- Tarımda örgütlenmenin ve arazi toplulaştırmanın sağlanması.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler <ul style="list-style-type: none">▪ Bolu Teknoloji Geliştirme Bölgesi▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Abant İzzet Baysal Üniversitesinden 1 proje▪ Ar-Ge Merkezi kapsamında	<ul style="list-style-type: none">▪ 2011 yılında faaliyete geçmiştir.▪ Proje tamamlanmıştır.▪ 1 işletmeye Ar-Ge Merkezi Belgesi verildi.
2.	İlde Devam Eden İşler <ul style="list-style-type: none">▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Abant İzzet Baysal Üniversitesinden 1 proje	<ul style="list-style-type: none">▪ Destek çalışmaları sürdürülmektedir.

15 BURDUR

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Burdur ekonomisi tarım, hayvancılık, tarım makineleri ve gıda sanayisine dayanmaktadır. Mermer sektörü, Burdur Beji markasıyla hızlı bir gelişim göstermiştir. Bununla birlikte toprak sanayisi, orman ürünleri ve mobilya sanayisi, mermer işleme makineleri, inşaat yapı sanayisi, tekstil makineleri, silah, plastik damla sulama sanayileri, hazır giyim ve müzik aletleri üretimi de gelişmiştir.

Sanayi Tesislerinin Sektörlere Göre Dağılımı

Sektör	Şirket Sayısı
Maden, tarım ve toprağa dayalı sanayi	182
Gıda ve yem sanayi	69
Makine, metal, madeni eşya sanayi	51
Orman ürünleri	30
Tekstil	4
Mobilya	3
Diğer	25

Burdur, Türkiye genelinde Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından hazırlanan sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksi bakımından 28. sıradadır. İl ekonomisinin lokomotif sektörlerini tarım-hayvancılık %41 ve buna bağlı et, süt ve tarımsal ürünlere bağlı gıda sanayi oluşturmaktadır. İkinci sırada %18 ile sanayi sektörü özellikle mermer sanayi gelmektedir.

Sektör	%
Tarım ve hayvancılık	41
Sanayi	18
Ticaret	12
Turizm-Hizmet	10
Orman	9
Maden	8
Teknoloji	1
Diğer	1

2.İLİN TİCARET YAPISI

İlde ticari hayat çarşı ve sokaklarda yerleşmiş ticarethanelerde ve imalat, tamiratlarla uğraşan küçük esnaf ve sanatkarlardan ibarettir. Burdur ilinde tekstil sanayi ürünleri, yiyecek, sebze ve meyve diğer illerden temin edilmektedir.

Henüz gelişmekte olan ilde dayanıklı tüketim malzemeleri üretilmemekte, zorunlu ihtiyaç maddelerinin ise bir kısmı ilde üretilmektedir.

Mermer sektöründe traverten ve Burdur Beji önemli bir yer edinmiş olup; dünya çapında rağbet görmektedir. Dolayısıyla ihracatın büyük bir kısmı mermer sektöründen sağlanmaktadır.

Burdur'da silah sanayi Çavdır İlçesi'nde başlamış olup; bir firma haricinde fazla gelişmemiştir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Burdur İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Burdur ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 408'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %0.5'lik bir oran ile sanayisi orta gelişmiş illerimiz arasında yer almaktadır.

Akdeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %25 lik bir oran ile Adana ilk sırada yer almaktadır. Adana ilini takip eden iller sırasıyla; Mersin(%19), Antalya(%16), Hatay(%13), Kahramanmaraş(%11), Burdur(%6), Isparta(%6) ve Osmaniye(%4) olarak görülmektedir.

b.Burdur İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Burdur ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %39'luk bir oran ile diğer madencilik ve taşocakçılığı, %18'lik bir oran ile gıda ürünleri imalatı sektörlerinin ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir.

Diğer sektörler de sırasıyla;

% 12 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,

% 8 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),

% 6 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,

% 4 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç),

% 2 Elektrikli teçhizat imalatı,

% 2 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,

% 2 Tekstil ürünleri imalatı,

% 2 Metal cevherler madenciliği,

% 2 Kauçuk ve plastik ve ürünleri imalatı,

% 1 Motorlu kara taşıtı,treyler (römork) ve yarı römork imalatı,

% 2 Diğer (kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünlerin imalatı, diğer imalatlar, madeni yağ geri kazanım,motorlu kara taşıt bakım ve onarımı, mobilya imalatı, içecek imalatı, ana metal sanayi)

c. Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Burdur ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 9.166'dır. Ar-Ge birimi olan firma sayısı 18, çalışan personel sayısı 323'tür. Kalite kontrol birimi olan firma sayısı 57, çalışan sayısı 1.064'tür.

d. Genel Değerlendirme

Burdur ilinde sanayide çalışanların, %41'i diğer madencilik ve taşocakçılığı, %20'si diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı sektörlerinde istihdam edilmektedir. Sanayi istihdamının %85'i işçi, %2'si mühendistir.

Burdur ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %44'ü mikro ölçekli, %47'si küçük ölçekli, %8'u orta ölçekli, %1'i büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- T.Ş.F.AŞ.Burdur Şeker Fabrikası

- Portsan Mermer Sanayi Petrol ve Tarım Ürünleri Nakliye Ticaret A.Ş.

- Fonmersan Antik Mermer Sanayi ve Ticaret
- As Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- İltaş İnşaat A.Ş.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

- Tarım makineleri,
- Mermer imalatı,
- Gıda imalatı,
- Silah sanayi,
- Orman ürünleri imalatı,
- Mobilya imalatı,
- Plastik sanayi,
- Tekstil makineleri imalatı,
- İnşaat malzemeleri imalatı,
- Dorse imalatı,
- Dış giyim imalatı,
- Güneş enerjisi sistemleri,
- Kalorifer ve ısıtma sistemleri,
- Mermer makinaları imalatı,
- Oto parçası,
- Toprak sanayi,
- Kozmetik sanayi,
- Müzik aletleri.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Burdur İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	78	161.563
2010	90	195.130
2011	90	166.938
2012	105	150.370
2013(Ocak-Temmuz)	94	79.448

Burdur İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	34	22.413
2010	35	25.550
2011	49	23.208
2012	42	22.920
2013(Ocak-Temmuz)	33	17.273

6.BURDUR İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a. Organize Sanayi Bölgeleri

Burdur ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 3 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Burdur ilinde 3 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %61'dir. Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

- Burdur OSB'de %50 indirimli,
- Burdur II. OSB'de %50 indirimli,
- Bucak ilçesindeki Burdur-Bucak OSB'de ise %60 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Burdur Organize Sanayi Bölgesi:

- 85 hektar büyüklüğünde olup, 70 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 1996 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 57 adet sanayi parselin tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 54 adedi üretim, 1 adedi inşaat, 2 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 1.530 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, pişmiş kil çimento ve elektriksiz makineler sanayidir.

Burdur-Bucak Organize Sanayi Bölgesi:

- 188 hektar büyüklüğündedir.
- 2011 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 127 adet sanayi parselinin tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 52 adedi üretim, 31 adedi inşaat, 44 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 1.050 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; elektriksiz makineler ve demirdışı metaller sanayidir.
- 88 hektarı müteşebbis heyet imkanları ile tamamlanmıştır.

b. Sanayi Siteleri

Burdur ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	BURDUR BUCAK SS	362	362	0	100
2	BURDUR KARAMANLI SS	84	69	15	82
3	BURDUR MERKEZ (I.BÖLÜM) SS	33	30	3	91
4	BURDUR MERKEZ (II. BÖLÜM) SS	480	450	30	94
5	BURDUR MERKEZ (III. BÖLÜM) SS	154	144	10	94
TOPLAM		1.113	1.055	58	95

6.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Nitelikli ara eleman yetersizliğine çözüm olarak mesleki eğitim yaygınlaştırılmalıdır.
- Ar-Ge faaliyetleri arttırılmalı ve teknoloji eksiklikleri giderilmelidir.
- İşletmelerde kurumsallaşma sağlanmalıdır.

- Markalaşma konusunda bilinç arttırılmalıdır.
- Küçük ve orta ölçekli üretici işletmelerin, ihracat ve istihdam hedeflerinin önündeki vergi, sigorta, maliyet ve rekabet sorunları çözülmelidir.
- Organize Sanayi Bölgeleri'nin altyapı sorunlarına yönelik çalışmalar hızlandırılmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı

Vizyon: Sürdürülebilir yerel kalkınmada öncü, istihdam ve rekabet gücünü artırarak Türkiye'nin yaşam kalitesi en yüksek bölgesi olmak,

Misyon: Isparta, Burdur ve Antalya'nın sürdürülebilir kalkınması için bütüncül bir yaklaşım ile yerel potansiyeli harekete geçirecek katılımcı araçlar geliştirmek ve uygulamaktır.

Amaç, Hedef ve Stratejiler:

Tarımın geliştirilmesi ve kırsal kalkınmanın sağlanması için;

- Bitkisel üretimde modernizasyon ve verimliliğin artırılması,
- Hayvancılıkta modern tekniklerin yaygınlaştırılması ve hayvansal üretimde katma değerini yükseltmesi,
- Tarımda üretim ve pazarlama zincirinin güçlendirilmesi,
- Kırsal altyapının geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Turizmin geliştirilmesi ve kullanılan potansiyelin değerlendirilmesi için;

- Turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi,
- Ulusal ve uluslararası alanda bölgenin tanınırlığının artırılması hedeflenmektedir. Çevre altyapısının geliştirilmesi için;
- Sanayide çevre dostu teknolojilerin yaygınlaştırılması ve atık yönetimi,
- Geri dönüşüm ve enerji verimliliği gibi sürdürülebilir çevre uygulamalarının yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

Sosyal sermaye ve sosyal altyapının geliştirilmesi için;

- İnsan kaynaklarının geliştirilmesi,
- Sosyal uyum ve sosyal içermenin sağlanması,
- Girişimcilik ve birlikte iş yapma kültürünün yaygınlaştırılması,
- Eğitim ve sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi hedeflenmektedir.

Sanayide rekabet edebilirliğin güçlendirilmesi için;

- İşletmelerde kurumsallaşmanın sağlanması ve rekabet gücünün artırılması,
- Potansiyel arz eden sektörlerin geliştirilmesi,
- Bölgenin tanıtımı yapılarak yatırımcılar için cazibe merkezi haline getirilmesi hedeflenmektedir.

Ulaşım altyapısının güçlendirilmesi için;

- Karayolu ağının geliştirilmesi,
- Havayolu ulaşımı altyapısının daha verimli kullanılması,
- Denizyolunun daha yaygın kullanımı,
- Demiryolu ağının yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

16 BURSA

1.İLİN SANAYİ YAPISI

İl sanayisi ve ihracatında; otomotiv, tekstil, makine imalatı ve gıda sektörleri ilk sıralarda yer almaktadır.

Tarım ve gıda sektörü il ekonomisinde önemli yer tutmaktadır. Taze sebze-meyve, dondurulmuş gıda vb. ürünler üretilmekte ve ihraç edilmektedir. Buna bağlı olarak il, özellikle meyve suyu, alkolsüz içki, işlenmiş süt ürünleri, konserve, konsantre salça üretiminde ülke genelinde önemli paya sahiptir.

Toprak ve maden işleme sektöründe; çimento, cam imalatı ve linyit çıkarma işlemleri gerçekleştirilmektedir.

Uludağ Üniversitesi Görükle kampüsünde kurulan Teknopark, Ar-Ge maliyetlerini düşürerek Bursa sanayine önemli hizmetler verecek, yurtdışı kaynaklı yüksek bilgi ve teknoloji isteyen sektörlerin gelişmesine katkı sağlayacaktır. 2012 yılı sonu itibari ile teknoparkta 50'si yazılım şirketi, 3'ü danışmanlık şirketi olmak üzere 53 firma faaliyetine devam etmektedir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Bursa Ticaret ve Sanayi Odası tarafından hazırlanan, Yeni Kurulan-Kapanan Firma İstatistikleri'ne göre; 2012 yılında Bursa'da, 2 bin 827 firma kurulmuş, 919 firma kapanmıştır. Bursa Ticaret ve Sanayi Odası'na, 8 Ocak 2013 itibariyle, 33.711 kayıtlı üye bulunmaktadır.

2012'de açılan firmaların sektörel dağılımında; inşaat ve yapı kooperatifleri, tekstil ve konfeksiyon, gıda-tarım ve hayvancılık ile hizmet sektörleri ilk sıralarda yer almaktadır. 2012'de şirket kapanışlarının en fazla yaşandığı sektörler sırasıyla; tekstil ve konfeksiyon, inşaat ve yapı kooperatifleri ile gıda-tarım ve hayvancılık olmuştur.

2012 yılında Bursa'da açılan firmaların toplam sermayeleri de bir önceki yıla göre % 9'luk artışla 716.561.000 TL düzeyine ulaşmıştır. 2012 yılında yeni kurulan firmaların sermayelerine göre sektörel dağılımları incelendiğinde, inşaat ve yapı kooperatifleri ilk sırada yer almıştır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Bursa İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesi'nde, %17'si İç Anadolu Bölgesi'nde, %14'ü Ege Bölgesi'nde, %8'i Akdeniz Bölgesi'nde, %6'sı Karadeniz Bölgesi'nde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesi'ndedir.

Bursa ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 5804'tür. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %8'lik bir oran ile sanayisi gelişmiş ikinci ildir.

Marmara Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, % 65 ile İstanbul ilk sırada yer almaktadır. İstanbul ilini takip eden iller sırasıyla Bursa(%17), Kocaeli(%5), Tekirdağ(% 3), Balıkesir(% 3), Sakarya(% 2), Çanakkale(%1), Kırklareli(% 1), Edirne(% 1), Bilecik(% 1), Yalova(% 1) olarak görülmektedir.

b.Bursa İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Bursa ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %34 ile tekstil ürünleri imalatının ilk sırada olduğu görülmektedir.

Diğer sektörler sırasıyla;

% 9 Mobilya imalatı,

% 8 Gıda ürünleri imalatı,

% 8 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,

% 7 Motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı,

% 5 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizatı hariç),

% 5 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı,

% 4 Giyim eşyası imalatı ,kürkün işlenmesi ve boyanması,

% 3 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,

% 3 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,

% 2 Ana metal sanayi,

% 2 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,

% 1 Elektrikli teçhizat imalatı,

% 1 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),

% 1 Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı,

% 1 İçecek imalatı,

% 1 Metal cevherleri madenciliği,

% 1 Kömür ve linyit çıkarılması,

%4 Diğer (kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması, bilgisayarların elektronik ve optik ürünleri imalatı, deri ve ilgili ürünlerin imalatı, diğer ulaşım araçları imalatı)

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Bursa ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 211.238'dir. Kalite Kontrol birimi olan firma sayısı 866, çalışan sayısı 4.340'tır. Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 319, çalışan personel sayısı 1449'dur. Toplam personelin % 2,2 si kalite kontrol biriminde, % 0,7 si Ar-Ge'de istihdam edilmektedir.

d.Genel Değerlendirme

Bursa ilinde sanayide çalışanların, %25'i tekstil ürünleri imalatı, %21'i motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. Sanayideki istihdamın % 81'i işçi, %4'ü mühendistir. Bursa ilinde faaliyet gösteren sanayi işletmelerinin; %50'si mikro ölçekli, %38'i küçük ölçekli, %10'u orta ölçekli, %2'si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük Firmalar:

- Korteks Mensucat Sanayi ve Ticaret
- Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.
- Yeşim Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Oyak-Renault Otomobil Fab.A.Ş.-Bursa Şubesi
- Bosch Sanayi ve Ticaret A.Ş.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılama Yönelik Yatırımlar

- Turizm sektörü.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Gemi inşa sanayi,
- Bilişim ve yazılım sektörü,
- Termal turizm sektörü.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Bursa Sektörel İhracat Verileri

SEKTÖRLER	2011	2012	Değ.%	Pay %
Otomotiv Endüstrisi	7.545.783.000	7.113.668.000	6	59,5
Tekstil Hammaddeleri	1.045.429.000	1.054.607.000	1	9
Hazır Giyim Konfeksiyon	711.258.000	620.920.000	-13	5
Makine ve Aksamları	613.490.000	584.176.000	-5	5
Meyve sebze mamulleri	134.068.000	108.052.000	-19	1
Yaş meyve ve sebze	35.281.000	39.304.000	11	0,5
Diğer sektörler	2.438.156.000	2.395.824.000	-2	0,5

İhracat Yapılan Başlıca Ülkeler ve İhracat Değerleri

S/N	Ülke Adı	İhracat(1000\$)	S/N	Ülke Adı	İhracat(1000\$)
1	Almanya	1.880.056	26	Mısır	85.437
2	Fransa	1.325.412	27	Hindistan	84.064
3	İtalya	1.273.528	28	Libya	81.832
4	Birleşik Krallık	691.645	29	Ege Serbest Bölge	81.722
5	Rusya Federasyonu	604.726	30	Danimarka	80.868
6	Romanya	480.677	31	Azerbeycan-Nahçıvan	70.880
7	Birleşik Devletler	436.154	32	Bulgaristan	70.716
8	İspanya	359.920	33	Suudi Arabistan	69.841
9	İran (İslam Cum.)	345.420	34	Macaristan	55.750
10	Cezayir	327.395	35	Slovakya	51.846
11	Belçika	288.334	36	Türkmenistan	50.786
12	Polonya	240.110	37	Yunanistan	49.375
13	Arjantin	212.419	38	Mersin Serbest Bölge	48.998
14	Hollanda	202.646	39	Birleşik Arap Emirli	45.342
15	Fas	179.209	40	İsviçre	45.133
16	İsrail	178.950	41	Gürcistan	44.815
17	Irak	138.838	42	Portekiz	43.726
18	İsveç	133.075	43	Slovenya	40.512
19	Brezilya	132.622	44	İrlanda	32.334
20	Çin Halk Cumhuriyeti	130.893	45	Avustralya	32.289
21	Bursa Serbest Bölg.	126.427	46	Kanada	27.495
22	Tunus	111.207	47	Sırbistan	27.186
23	Ukrayna	103.209	48	Kolombiya	27.036
24	Avusturya	102.805	49	Şili	25.720
25	Çek Cumhuriyeti	97.129	50	Lübnan	23.281

Bursa İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	2.901	9.056.713
2010	2.960	10.674.106
2011	3.242	11.692.298
2012	3.481	11.125.043
2013(Ocak-Temmuz)	3.119	7.424.106

Bursa İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	2.349	7.080.296
2010	2.581	9.849.881
2011	3.017	11.913.636
2012	2.995	10.316.051
2013(Ocak-Temmuz)	2.582	6.487.491

6.BURSA İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Bursa ili Gelişmiş İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %3'tür. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 11 yıldır.

Bursa ilinde 13 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı; karma OSB'lerde %78, ihtisas OSB'lerde %8'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

- Mustafakemalpaşa OSB'de %50 indirimli,
- Mustafakemalpaşa Mermerciler OSB'de %50 indirimli,
- Yenişehir ilçesindeki Yenişehir OSB'de ise %50 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Bursa Ticaret ve Sanayi Odası Organize Sanayi Bölgesi :

- 679 hektar büyüklüğündedir.
- 1966 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 292 adet sanayi parselinin, tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 254 adedi üretim, 9 adedi inşaat, 29 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 25.070 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; tekstil ürünleri, motorlu kara taşıtı ve makina ekipman imalatı sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 48.000 m³/gün dür.
- Proje Müteşebbis Heyet imkânlarıyla tamamlanmıştır.

İnegöl Organize Sanayi Bölgesi :

- 300 hektar büyüklüğündedir.

- 1987 yılında, tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 107 adet sanayi parselinin tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; tamamı üretime geçmiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 13.000 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırıklı sektör; tekstil ürünleri, ağaç-mantar ürünleri ve mobilya sanayidir.
- 130.000 m³/gün kapasiteli atıksu arıtma tesisi Müteşebbis Heyetin kendi imkanlarıyla 2001 yılında tamamlanmıştır. Belediye ile yapılan protokol çerçevesinde Belediye evsel atıkları da bu tesiste arıtılmaktadır. Tesiste ileri teknoloji ekipmanlar kullanılarak kapasite artırımına gidilmiştir.

Mustafakemalpaşa Organize Sanayi Bölgesi :

- 200 hektar büyüklüğündedir.
- 1999 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 63 adet sanayi parselinin, 62 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 12 adedi üretim, 10 adedi inşaat, 40 adedi proje aşamasındadır. 1 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 300 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırıklı sektör grubu; kimyasal ürünler, makine ekipman imalatı ve tekstil ürünleri sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 2.000 m³/gün dür.

Demirtaş Organize Sanayi Bölgesi :

- 475 hektar büyüklüğündedir.
- 2001 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 347 adet sanayi parselinin tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 288 adedi üretim, 12 adedi inşaat, 47 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 41.450 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırıklı sektör grubu; tekstil ürünleri, kimyasal ürünler ve ana metal sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 70.000 m³/gün dür.

Nilüfer Organize Sanayi Bölgesi:

- 233 hektar büyüklüğündedir.
- 2008 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 291 adet sanayi parselinin, tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 260 adedi üretim, 9 adedi inşaat, 22 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 15.000 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırıklı sektör grubu; tekstil ürünleri, fabrikasyon metal ürünleri ve motorlu kara taşıtı sanayidir.
- Proje Müteşebbis Heyet imkânları ile tamamlanmıştır.

Kestel Organize Sanayi Bölgesi:

- 73 hektar büyüklüğündedir.
- Bölgedeki 94 adet sanayi parseli bulunmakta olup, tamamının tahsisi yapılmıştır. 72 adedi üretim, 22 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 4.000 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırıklı sektör grubu; dokuma, demir-çelik, plastik ve gıda sanayidir.
- Müteşebbis Heyet imkânları ile tamamlanmıştır.

Bursa-Deri İhtisas Organize Sanayi Bölgesi :

- 177 hektar büyüklüğündedir.
- 2010 yılında tamamlanmıştır.

- Bölgedeki 137 adet sanayi parselinin 45 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 30 adedi üretim, 13 adedi inşaat, 2 adedi proje aşamasındadır. 92 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 850 kişi istihdam edilmektedir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 8.000 m³/gün dür.

b.Sanayi Siteleri

Bursa ili Gelişmiş İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %3'tür. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 11 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	BURSA ORHANGAZİ (II. BÖLÜM) SS	200	140	60	70
2	BURSA GEMLİK SS	163	163	0	100
3	BURSA İNEGÖL SS	537	537	0	100
4	BURSA İZNIK SS	44	43	1	98
5	BURSA KARACABEY (SANATKARLAR) SS	120	30	90	25
6	BURSA KARACABEY (III. BÖLÜM) SS	130	107	23	82
7	BURSA KARACABEY (I.BÖLÜM) SS	222	102	120	46
8	BURSA KARACABEY (II. BÖLÜM) SS	130	79	51	61
9	BURSA M.KEMALPAŞA (I.BÖLÜM) SS	316	316	0	100
10	BURSA M.KEMALPAŞA (II. BÖLÜM) SS	71	70	1	99
11	BURSA MERKEZ SS	731	731	0	100
12	BURSA ORHANGAZİ (I.BÖLÜM) SS	60	60	0	100
13	BURSA YENİŞEHİR SS	317	123	194	39
TOPLAM		3.041	2.501	540	82

6.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Kayıt dışı ekonominin kayda alınmasına yönelik olarak; uygun teşvik politikaları uygulanmalı ve istihdam üzerindeki vergi maliyetleri azaltılmalıdır.
- Sanayi ve tarım ihracatına üretim aşamasında destek verilmelidir.
- Nitelikli iş gücü temini konusu, kadın istihdam oranının düşük olması ile birlikte ele alınmalıdır. İş Kanunu'nda yer alan esnek çalışma modelleri kadın istihdamının artırılması için hayata geçirilmelidir.
- Bursa sanayisi ve ticaretine yönelik bir Stratejik Gelişim Planı hazırlanmalıdır.
- Planlı kentleşme üzerine çalışılmalıdır.
- Tarımı, tarıma dayalı sanayiye ve tarım istihdamını geliştirmek için, tarım ürünlerinin yenilikçi yöntemlerle işlenip paketlenerek satışa sunulması sağlanmalıdır. Buna yönelik olarak, sanayi kuruluşlarının, tarım ve hayvancılıkla uğraşan köylerin yakınlarına kurulması için devlet teşviği sağlanmalıdır.
- Organik tarım konusunda köylüye bilgilendirme yapılmalı ve destek sağlanmalıdır.
- Yüksek katma değerli ileri teknoloji ürünleri için özel OSB'ler kurulmalı ve bu konuda yatırım yapacak yatırımcılara özel yatırım teşvikleri verilmelidir. Ayrıca Organize Lojistik Bölgeleri'nin oluşturulması sağlanmalıdır.
- Demiryolları Bursa'ya bağlanmalı ve hava ulaşımı ulusal ve uluslararası uçuşlara açılmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Bursa-Eskişehir-Bilecik Kalkınma Ajansı

Vizyon:Bölgesinde sürdürülebilir kalkınmaya öncülük ederek ulusal kalkınma vizyonuna katkı sağlayan, bölgesel kalkınmada ulusal ve uluslararası alanda tanınan, saygın ve etkin bir kurum olmak.

Misyon:Bölgesinde sürdürülebilir kalkınmayı hızlandırmak ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak amacıyla, yerel düzeyde işbirlikleri geliştirip koordinasyon sağlayarak bölgesel kalkınmayı planlamak, yönlendirmek ve desteklemek.

Strateji : Yaşayan tarihi, kültürü ve doğasıyla turizmde çekim merkezi; girişimci ruhuyla lider; yenilikçi ve bilgi odaklı sanayi ve tarımıyla Avrupa'nın en rekabetçi üretim merkezi; çevreye ve insana duyarlı müreffeh bir bölge ile bölgedeki potansiyelin en üst düzeyde harekete geçirilmesi hedeflenmektedir.

Bölgenin sahip olduğu rekabet gücünü küresel gelişmeler ekseninde ulusal düzeyden uluslararası düzeye taşıırken, sosyal ve çevresel bileşenleri de göz ardı etmeyen sürdürülebilir bir kalkınma hedefi benimsenmektedir.

Gelişme eksenleri 6 başlık altında belirlenmiştir:

1. Sanayide Verimlilik ve Rekabetçilik
2. Tarımda Verimlilik ve Kırsal Kalkınma
3. Turizmde Çeşitlilik
4. Sosyal Kalkınma ve İstihdam
5. Sürdürülebilir Çevre ve Enerji
6. Ulaşım ve Lojistik

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

S.N.	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler <ul style="list-style-type: none">▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Uludağ Üniversitesine ait 11 proje▪ Ulutek Teknoloji Geliştirme Bölgesi▪ Ar-Ge Merkezi▪ Teknogirişim Sermayesi Desteği	<ul style="list-style-type: none">▪ Projeler tamamlanmıştır.▪ 20060yılında faaliyete geçmiştir.▪ 16 işletmeye Ar-Ge merkezi Belgesi verildi.▪ 2 işletmenin projesi desteklenmiştir.
2.	İlde Devam Eden İşler <ul style="list-style-type: none">▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Uludağ Üniversitesine ait 6 proje	<ul style="list-style-type: none">▪ Destek çalışmaları sürdürülmektedir.

18 ÇANAKKALE

1.İLİN SANAYİ YAPISI

İl ekonomisinde tarım en önemli faaliyet olmakla beraber, son yıllarda tarıma dayalı sanayi kolları gelişim göstermektedir.

Ayrıca ilde enerji üretimi de yapılmaktadır. Ezine de Enerjisa doğal gaz çevrim santrali, Bores Rüzgar Enerjisi, İçdaş Termik Santrali ve Çan Termik Santrali ile elektrik enerjisi üretilmektedir. Gelibolu’da rüzgar, Ayvacık’ta da jeotermal enerji tesisleri bulunmaktadır.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İthalat-İhracata Konu Olan Ürünler

İthalat	İhracat
Hurda demir, dökme demir, ferro alyajlar	İnşaat demiri, kütük demir
Kömür, petrokok	Klinker, çimento
Gemi	Gemi
Elektrotlar, motor	Konserve balık
Seramik makineleri, pompalar, ambalaj makineleri	Karolar, lavabolar
Kaolin, alçı taşı, zirkonyum silikat	Balık, deniz ürünleri
Balık, deniz ürünleri	Dondurulmuş sebze ve meyveler
Pigment, firit, sır	Lpg tankı
Bentonit	
Aluminyum oksit, sodyum trifosfat, potasyum nitrat	
Karo, ateşe dayanıklı eşya	
Boru, eviye	
Buğday	

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli

İlde yetiştirilen sebze, meyve, zeytin, zeytinyağı ile süt ve süt ürünleri üretiminin desteklenerek işlenmiş ve işlenmemiş olarak ihraç edilmesi sağlanabilir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Çanakkale İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71’i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48’i Marmara Bölgesi’nde, %17’si İç Anadolu Bölgesi’nde, %14’ü Ege Bölgesi’nde, %8’i Akdeniz Bölgesi’nde, %6’sı Karadeniz Bölgesi’nde, %5’i Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde, % 2’si Doğu Anadolu Bölgesi’ndedir.

Çanakkale ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 336’dır. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.5 lik bir oran ile sanayisi orta gelişmiş bir ildir.

Marmara Bölgesi’ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, % 65 ile İstanbul ilk sırada yer almaktadır. İstanbul ilini takip eden iller sırasıyla Bursa(%17), Kocaeli(%5), Tekirdağ(% 3), Balıkesir(% 3), Sakarya(% 2), Çanakkale(%1), Kırklareli(% 1), Edirne(% 1), Bilecik(% 1), Yalova(% 1) olarak görülmektedir.

b.Çanakkale İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Çanakkale ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %44'lük bir oran ile gıda ürünleri imalatının ilk sırada olduğu görülmektedir.

Diğer sektörler sırasıyla;

% 10 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,

% 8 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,

% 4 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),

% 3 İçecek imalatı,

% 3 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,

% 3 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,

% 2 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı, (makine ve teçhizatı hariç)

% 2 Giyim eşyası imalatı;kürkün işlenmesi ve boyanması,

% 2 Metal cevherler madenciliği,

% 2 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı,

% 2 Tekstil ürünleri imalatı,

% 2 Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı,

% 2 Diğer ulaşım araçlarının imalatı,

% 2 Mobilya imalatı,

% 2 Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı,

% 1 Deri ile ilgili ürünlerin imalatı,

% 1 Kömür ve linyit çıkartılması,

% 1 Diğer imalatlar,

% 1 Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması,

% 1 Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı,

% 2 Diğer (motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı, madeni yağ geri kazanımı, kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı.

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Çanakkale ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 12.937'dir. Kalite kontrol birimi olan firma sayısı 19, çalışan sayısı 934'tür. Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 26, çalışan sayısı 475'tir.

d.Genel Değerlendirme

Çanakkale ilinde sanayide çalışanların, %33'ü diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı, %22'si gıda ürünleri imalatı, %11'i ana metal sanayi sektörlerinde istihdam edilmektedir. Çanakkale ilinde faaliyet gösteren sanayi işletmelerinin; %51'i mikro ölçekli, %40'ı küçük ölçekli, %6'sı orta ölçekli, %3'ü büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik Sanayi A.Ş.
- Doğtaş Doğanlar Mobilya İmalat Sanayi A.Ş.
- Dardanel Önentaş Gıda Sanayi A.Ş.
- İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi A.Ş.
- T.K.İ.Ç.L.İ Bölge Müdürlüğü

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye ve Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

Seramik ve karo fayans, dondurulmuş ve kurutulmuş gıda, su ürünleri, süt ürünleri, un, yem, çimento, maden cevheri (kömür, demir, bakır, krom vs.),zeytin ve zeytinyağı ile ağır

sanayi alanlarında (tersaneler dahil) mevcut potansiyelin değerlendirilmesine yönelik yatırımların yapılması gerekmektedir.

Ayrıca, ilde kaplıca turizminin geliştirilmesine yönelik yatırımlar da yapılmalıdır. Özellikle Biga, Çan, Ezine ve Ayvacık ilçelerinde kaplıca için elverişli sıcak su kaynağı mevcuttur.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Çanakkale İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	71	85.968
2010	57	136.565
2011	60	143.675
2012	68	169.931
2013(Ocak-Temmuz)	49	111.060

Çanakkale İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	54	22.268
2010	48	64.242
2011	64	160.079
2012	59	71.808
2013(Ocak-Temmuz)	51	46.939

6.ÇANAKKALE İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Çanakkale ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Çanakkale ilinde 2 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %46'dır.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

-Çanakkale OSB'de %50 indirimli,

-Biga ilçesindeki Biga OSB'de ise %60 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Çanakkale Organize Sanayi Bölgesi :

- 108 hektar büyüklüğünde olup, 100 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 2007 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 53 adet sanayi parselinin, 40 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 28 adedi üretim, 4 adedi inşaat, 8 adedi proje aşamasındadır. 13 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 430 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; plastik, orman ve madeni eşya sanayidir.

Biga Organize Sanayi Bölgesi :

- 100 hektar büyüklüğündedir.
- 2002 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 49 adet sanayi parselinin, 44 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 15 adedi üretim, 11 adedi inşaat, 18 adedi proje aşamasındadır. 5 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 450 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, demir-çelik ve plastik sanayidir.

b.Sanayi Siteleri

Çanakkale ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle(Bozcada ve Gökçeada hariç), sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Gökçeada ilçesi Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi, inşaat bitiminden sonraki 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	ÇANAKKALE BİGA SS	192	181	11	94
2	ÇANAKKALE ÇAN SS	150	150	0	100
3	ÇANAKKALE GELİBOLU SS	120	120	0	100
4	ÇANAKKALE GÖKÇEADA SS	50	19	31	38
5	ÇANAKKALE LAPSEKİ SS	70	57	13	81
6	ÇANAKKALE MERKEZ SS	244	244	0	100
TOPLAM		826	771	55	93

6.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

İl potansiyeli göz önünde tutularak zeytin ve zeytinyağı üretimi desteklenmelidir. Süt ve süt ürünleri (özellikle markalaşmış ezine peyniri) desteklenmelidir. OSB'lerin çoğunda itfaiye merkezi, yangın hidrant sistemi, ambulans, poliklinik, güvenlik kontrolü, eğitim ve konferans merkezi gibi hizmetler bulunmamaktadır. Hizmetlerin geliştirilmesi OSB'lerin cazibesini arttıracaktır. OSB'leri ile meslek liseleri arasında organik bağ kurulmalıdır. OSB'lerinde meslek liselerine yer tahsisi ile ara eleman ihtiyacı karşılanabilecektir.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Güney Marmara Kalkınma Ajansı

Vizyon: Beşeri ve sosyal sermayesini geliştirmiş, girişimcilik ruhunu canlandırarak tarım ve turizm sektörlerinde küresel rekabet seviyesine ulaşmış, sanayisi katma değeri yüksek sektörler lehine gelişmiş; Kaz Dağları, Truva, Gelibolu, Manyas Kuş Cenneti gibi kültürel ve doğal zenginlikleriyle çevreye duyarlı kalkınmış, yaşanacak bölge.

Stratejik amaçlar:

- Rekabet edebilirliğin artırılması,
- Beşeri sermayenin ve sosyal yaşamın geliştirilmesi,

- Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanmasıdır.

Rekabet edebilirliğin artırılması amacı doğrultusunda belirlenen hedefler:

- Tarım sektörünün rekabetçi bir yapıya kavuşturulması,
- Turizm sektörünün rekabet gücünün artırılması,
- Girişimciliğin geliştirilmesi,
- Sınai ve ticari işletmelerin kurumsal yapılarının geliştirilmesi,
- Ulaşım yapısının ve lojistiğin güçlendirilmesi,
- Ar-Ge, yenilikçilik ve markalaşma bilincinin geliştirilmesi,
- Dış ticaretin geliştirilmesi,
- OSB'lerin etkinliklerinin artırılmasıdır.

Beşeri sermayenin ve sosyal yaşamın geliştirilmesi amacıyla belirlenen hedefler:

- İnsan kaynaklarının bölgenin önceliklerine paralel kanallara yönlendirilmesi,
- Toplumsallaşmanın ve sosyal dayanışmanın geliştirilmesi,
- Eğitim ve sağlık hizmetlerinin kalitesinin yükseltilmesi.

Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması amacıyla belirlenen hedefler:

- Atık yönetimine ilişkin altyapı eksiklerinin giderilmesi,
- Çevre bilincinin yükseltilmesi ve bilgi birikiminin artırılması,
- Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının yaygınlaştırılması,
- Enerji verimliliğinin artırılması,
- Doğal risk faktörlerine karşı hazırlıklı olunmasıdır.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler Ar-Ge Merkezi kapsamında ▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Onsekiz Mart Üniversitesine ait 1 proje	▪ 1 işletmeye Ar-Ge merkezi Belgesi verildi. ▪ Proje tamamlanmıştır.
2.	İlde Devam Eden İşler ▪ Çanakkale Teknoloji Geliştirme Bölgesi ▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Çanakkale 18 Mart Üniversitesi'ne ait 2 proje	▪ Çalışmalar sürdürülmektedir.2011 yılında kurulmuştur. ▪ Destek çalışmaları sürdürülmektedir.

19 ÇANKIRI

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Çankırı ili ekonomisi imalat sanayi, tarım, hayvancılık ve madencilik sektörü ağırlıklı bir yapıya sahiptir.

İlde küçük ve orta ölçekli sanayi kuruluşları ağırlıktadır. 150'den fazla işçi çalıştıran büyük ölçekteki özel sektör sanayi kuruluşlarının yanında, kamu yatırımları olarak MKEK Çankırı Silah Fabrikası ve TCDD Makas Fabrikası faaliyet göstermektedir. Özel sektöre ait tesisler çoğunlukla küçük ve orta ölçekli işletmelerdir.

İlde faaliyet gösteren maden sanayi, gıda sanayi ve inşaat sektörlerinde çalışan firmaların bir kısmı yerel hammadde kullanmaktadır.

Korgun İlçesi Organize Sanayi Bölgesi'nin, MKEK Fabrika Müdürlüğü'nün, Şabanözü Belediyesi'nin ve Aytaç Gıda Yatırım San. ve Tic AŞ.'nin atık arıtma tesisleri bulunmaktadır.

Rafine yemeklik tuz üretimi SAFİR ismiyle ilk Çankırı'da başlamış ve halen 2 faal tesisle devam etmektedir. Blok halinde kristalize olmuş tuz kütesinden gece lambası yapımı Çankırı'da başlamıştır.

Bilgisayarla uçağı izleyerek otomatik seri atış yapabilen oerlikon uçaksavar top yapımı ilk olarak Silah Fabrikası A.Ş. (MKE) tarafından yapılmıştır.

Demiryolu Makası Üretim Tesisi, yabancı ortaklı şirket (Yüksek Hızlı Tren makaslarını üreten VADEMSAŞ) tarafından işletilmektedir.

Ülkemizin en önemli firmalarından olan; Seramik ve Granit Fabrikası Söğütsen Seramik Sanayi İnş. Mad. İth. İhr. A.Ş. , et entegre tesisi Aytaç Gıda Yatırım San. ve Tic. A.Ş., maden zenginleştirme fabrikası Ve-Ca Dış Tic. A.Ş. ve küçük ev aletleri üreten fabrikası Erna-Maş.A.Ş. ilimizde faaliyet göstermektedir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İlde tahıl, hayvan ve hayvan ürünleri ile meyve ve sebze ticareti yapılmaktadır. Ayrıca, hizmet sektörü ile küçük esnaf ve sanatkârların faaliyetleri iç ticaret hayatında önemli bir yer tutmaktadır. İlde bulunan tesisler genellikle fason ya da sipariş üzerine çalışan sanayi tesisleridir

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Çankırı İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Çankırı ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 150'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %0.2'lik bir oran ile sanayisi gelişmekte olan illerimiz arasında yer almaktadır.

İç Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %45 ile Ankara ilk sırada yer almaktadır. Ankara ilini takip eden iller sırasıyla; Konya(%24), Kayseri(%10), Eskişehir(%5), Sivas(%3), Karaman(%2), Kırıkkale(%2), Aksaray(%2), Nevşehir(%2), Yozgat(%2), Niğde(%1), Çankırı(%1) ve Kırşehir(%1) olarak görülmektedir.

b.Çankırı İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Çankırı ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımı şöyledir:

- % 27 Gıda ürünleri imalatı,
- % 19 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,
- % 10 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine teçhizatı hariç),
- % 7 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,
- % 6 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,
- % 5 Mobilya imalatı,
- % 5 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı,
- % 4 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 3 Ana metal sanayi,
- % 3 Motorlu kara taşıtı,treyer (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı,
- % 3 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),
- % 2 Elektrikli teçhizat imalatı,
- % 2 Kimyasallarınve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 1 Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,
- % 1 Bilgisayarların elektronik ve optik ürünlerin imalatı,
- % 1 Kömür ve linyit çıkartılması,
- % 1 Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı.

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Çankırı ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 5.262'dir. Kalite kontrol birimi olan firma sayısı 39 çalışan sayısı 722'dir. Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 12, çalışan sayısı 209'dur.

d.Genel Değerlendirme

Çankırı ilinde sanayi sektörlerinde çalışanların %23'ü gıda ürünleri imalatı, %17'si başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipmanlar, %14'ü fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizatı hariç) sektöründe edilmektedir. İstihdamın %82'si işçi, %3'ü mühendistir.

Çankırı ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %39'u mikro ölçekli, %49'u küçük ölçekli, %8'i orta ölçekli, %4'ü büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Erna-Maş Makina Tic.San.Şabanözü Şubesi A.Ş
- Hey Tekstil Örne Sanayi ve Ticaret A.Ş
- MKEK Çankırı Silah Fabrikası Müdürlüğü-Kamu
- Aytaç Gıda Yatırım Sanayi ve Ticaret A.Ş
- Perla Nakış Brode Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Un, makarna ve irmik üretim sektörlerinde ihracat arttırılmalıdır.
- Bentonit, kaya tuzu ve linyit, asbest, bakır, çimento hammaddesi, diyatomit, kil, manganez, manyezit, mermer, perlit, refrakter kil ve talk gibi geniş bir maden potansiyeli mevcuttur.
 - Medikal tuz ve diğer tuz ürünlerinin üretiminde, tuz maden rezervinin kullanımı arttırılmalıdır.
 - Kaya tuzu mağarasının turizm ve sağlık sektöründe (astım hastaları için tuz odaları) kullanılması için yatırım yapılmalıdır.

- İlde bentonit üreticileri bir araya getirilerek kalite ve kapasite artırımı sağlanmalıdır.
- Ilgaz, Yapraklı, Eldivan, Çerkeş, Kurşunlu, Atkaracalar, Bayramören, Orta, Şabanözü, Korgun ilçe ve köylerinde hayvancılık yapılması ve teşvik edilmesi gereklidir.
- Orta ilçesinde bulunan linyit yataklarından yararlanarak üretim yapacak Söğüt Seramik gurubunun 400 MV kapasiteli termik santral yapımına devam edilmektedir. Ayrıca Yapraklı ve Ilgaz ilçelerinde henüz değerlendirilmemiş linyit yatakları mevcuttur.
- Kurşunlu ilçesinde seramik hammaddesinin değerlendirilmesi için Yıldızlar SSS (Söğüt Seramik) Holding tarafından,, 4000 kişi istihdam edilecek tesisin yapımı devam etmektedir.
- Şabanözü ilçesinde 4 adet av fişeği, havai fişek, ses mermisi, anfo tesisleri üretime devam etmektedir.
- İlde devam eden yatırımların faaliyete geçmesi halinde kış ve doğa turizmi canlanacaktır.

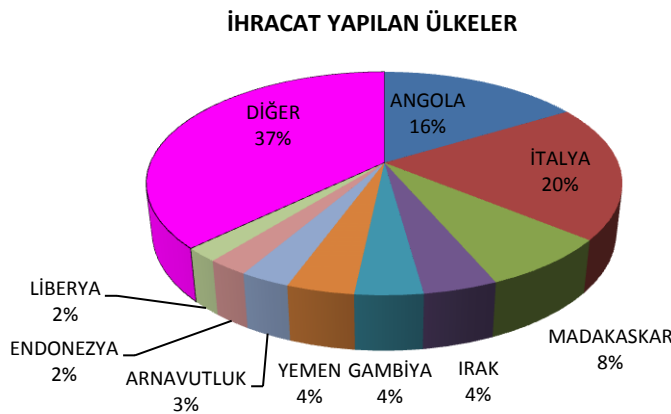
Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Hayvancılığın gelişmesi için Hayvancılık İhtisas OSB kurulmalıdır.
- Mevcut üretilen ürünler dışında, tuzun başka alanlarda kullanılması konusunda Ar-Ge çalışmaları yapılmalıdır.
- Yöre halkına çok ortaklı şirketler kurma alışkanlığı kazandırılmalıdır.
- Üretici birliği, ürün borsası ve pazarlama kooperatiflerin yaygınlaştırılması desteklenmelidir. Tarım arazilerinden maksimum düzeyde faydalanılabilmesi amacıyla modern tarım teknikleri hakkında eğitim ve finansal destek verilmelidir.
- Dünya ölçeğinde rekabetedebilir ürünler için inovasyon ve Ar-Ge çalışması yapacak kurum ve kuruluşlar oluşturulmalıdır.
- Turizm sektöründe, Ilgaz Dağı'nın güzellik ve zenginliklerinden en iyi şekilde yararlanmaya yönelik projelerin uygulamaları devam etmektedir.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Çankırı İline Ait Dış Ticaret Konu Olan Sektörler

İlde 2012 yılında 50.910.000 \$ tutarında ihracat gerçekleştirilmiştir. Elektrikli küçük ev aletleri, et ve et ürünleri, medikal gaz sistemi üniteleri ile tıbbi alet ve cihazlar, tel sanayi (gabion sepet, gabion şilte, altıgen gözlü tel örgü), patlayıcı üretimi (av ve atış fişeği kuru sıkı ses mermisi), rafine tuz , tekstil sektörlerinde ihracat yapılmaktadır.

Çankırı İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	18	18.303
2010	14	23.254
2011	18	38.947
2012	16	50.910
2013 (Ocak – Temmuz)	15	39.023

Çankırı İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	16	8.194
2010	16	13.911
2011	21	31.956
2012	18	28.345
2013 (Ocak – Temmuz)	11	11.335

6.ÇANKIRI İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Çankırı ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır. Çankırı ilinde 5 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %14'dür.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

- Çankırı Korgun OSB'de %100 indirimli,
- Şabanözü (Çankırı) OSB'de %100 indirimli,
- Kurşunlu Çavundur OSB'de %100 indirimli,
- Çerkeş OSB'de ise %100 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Çankırı Korgun Organize Sanayi Bölgesi :

- 78 hektar büyüklüğündedir.
- 1997 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgeye ait arıtma tesisi 2001 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 74 adet sanayi parselinin, 56 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 37 adedi üretim, 19 adedi inşaat aşamasındadır. 18 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 1.180 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; dokuma-giyim, orman ve petrokimya sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi 2001 yılında tamamlanmış olup, kapasitesi 48.000 m³/gün dür.

Şabanözü (Çankırı) Organize Sanayi Bölgesi :

- 57 hektar büyüklüğündedir.
- 2008 yılında tamamlanmıştır.

• Bölgedeki 27 adet sanayi parselinin 16 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 10 adedi üretim, 4 adedi inşaat, 2 adedi proje aşamasındadır. 11 adet parsel tahsis edilmemiştir.

- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 1.520 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırıklı sektör grubu; gıda, demir-çelik ve elektrikli makineler sanayidir.

Çerkeş Organize Sanayi Bölgesi :

- 122 hektar büyüklüğünde olup, 73 hektarlık kısmı kredilendirilmiştir.
- 2010 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 9 adet sanayi parselinin 5 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 2 adedi inşaat, 3 adedi proje aşamasındadır. 4 adet parsel tahsis edilmemiştir.

b. Sanayi Siteleri

Çankırı ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi, inşaat bitiminden sonraki 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	ÇANKIRI ÇERKEŞ SS	32	30	2	94
2	ÇANKIRI ILGAZ SS	62	51	11	82
3	ÇANKIRI MERKEZ SS	120	117	3	98
TOPLAM		214	198	16	93

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Girişimcilik, Ar-Ge ve inovasyon konularında bilinç arttırılmalıdır.
- İhtisas sanayi bölgelerinin oluşturulması ve kümelenmenin sağlanması gerekmektedir.
- Çankırı Yakıncent OSB'nin tanıtımının yapılması ve özel sektör yatırımlarının OSB'ye yönlendirilmesi sağlanmalıdır.
- Çankırı Karatekin Üniversitesi ile sanayi kuruluşları, sivil toplum kuruluşlarının ve kamu kurumlarının işbirliği yapılması gerekmektedir.
- Çankırı'da bulunan yüksek saflık oranına sahip kaya tuzu yataklarının, medikal tuz üretiminde kullanımı arttırılmalıdır.
- Kurşunlu-Atkaracalar hattındaki termal kaynaklar için master plan yapılmalıdır. Termal suların kullanımı sonrasında reenjeksiyon sistemiyle geri dönüşümün sağlanmasına yönelik düzenlemeler yapılmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı

Vizyon: Bölgede sürdürülebilir büyüme ve rekabeti amaçlayan, toplumsal kalkınmaya katma değer katan, özgün ve kaliteli hizmetleri ile fark yaratan bir kurum olmak.

Misyon: Kaynakları en etkin şekilde kullanarak, bölgenin yapısına ve ihtiyaçlarına uygun sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak.

Genel stratejiler:

- Orta ve yüksek teknolojiye dayalı sanayi üretiminin yaygınlaştırılması,

- Bitkisel ve hayvansal üretimin verimliliğinin artırılması,
- Bölge piyasasının iç ve dış piyasalarla eklemlenmesi,
- İş piyasasının etkin şekilde çalışmasının sağlanması,
- Orman varlığının korunması, geliştirilmesi ve ekonomik potansiyelinin etkin biçimde değerlendirilmesi,
- Bilişim ve teknoloji altyapısının geliştirilmesi,
- Sermayenin yatırıma dönüşümünün kolaylaştırılması,
- Maden potansiyelinin daha etkin değerlendirilmesi,
- Ulaşım altyapısının bölgenin ihtiyaçlarına göre iyileştirilmesi ve daha etkin kullanılmasının sağlanması,
- Bölgenin enerji kapasitesinin etkin biçimde kullanılması.

19 ÇORUM

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Çorum ili, kendi öz kaynakları ile sanayileşmesini gerçekleştirmekte olan illerden biridir. İlde şeker fabrikası dışındaki sanayi kuruluşlarının tümü özel sektöre aittir. İlde gıda sanayi, taş ve toprak sanayi ile makine-metal sanayi ağırlık kazanmıştır. Ülkemizin kiremit tüketiminin %40'ı, tuğla tüketiminin %10'u Çorum ili tarafından karşılanmaktadır. Ayrıca ilde; un, bulgur, şeker, tuğla-kiremit, toprak sanayi ürünleri, yem sanayi ürünleri ve değirmen makineleri üretimi yapılmaktadır.

İlde havayolu, denizyolu ve karayolu bağlantılarının ihtiyaca cevap verecek düzeye getirilmesi ve ulaşım maliyetlerinin asgariye indirilmesi, il sanayisi için önem arz etmektedir. Doğalgaz arzının başlamış olması, ilin sanayi sektörüne maliyetlerini düşürme yönünde avantaj sağlamıştır.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İlde ticarete konu olan başlıca ürünler; tarım sektöründe buğday, pirinç, nohut, arpa, fiğ, mercimek; hayvancılık sektöründe yumurta; sanayi sektöründe ise, un, bulgur, şeker, ateş tuğlası, kiremit, konfeksiyon, toprak sanayi makinaları, ayakkabı, şırınga, ilaç ampülü, oluklu mukavva, parke ve ağaç, un ve yem sanayi makinaları, değirmen makinaları ve aksamlarıdır.

Yumurta tavukçuluğunda, 150 civarında ve her biri ortalama 20.000 tavuk kapasiteli çiftlikler yapılmış, bu gelişmeye paralel olarak yem fabrikaları kurulmuş ve yurtdışına ihracat başlamıştır.

İlin geleneksel ürünü olan leblebinin yıllık üretim miktarı 2.000 tondur.

İl dışından temin edilen başlıca ürünler ise, bitkisel yağlar, dayanıklı tüketim malları, konfeksiyon, elektrikli ev eşyaları, bisküvi, oto ve yedek parçaları gibi ürünlerdir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Çorum İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Çorum ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 418'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.6 lık bir oran ile sanayisi orta gelişmiş iller arasında yer almaktadır.

Karadeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %19'luk bir oran ile Samsun ilk sırada yer almaktadır. Samsun ilini takip eden iller sırasıyla; Düzce(%10), Trabzon(%10), Çorum(%10), Bolu(%7), Kastamonu(%6), Ordu(% 5), Rize(%5), Amasya(%4), Tokat(%4), Zonguldak(%4),Karabük(%4), Sinop(%3), Giresun(%3), Bartın(%3), Gümüşhane(%1), Artvin(%1), Bayburt(%1) olarak görülmektedir.

b.Çorum İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Çorum ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına baktığımızda, % 26 gıda ürünlerin imalatı, % 15 diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatının ilk sıralarda olduğu görülmektedir.

Bunları sırasıyla aşağıdaki sektörler takip etmektedir:

- % 13 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,
- % 6 Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı,
- % 5 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,
- % 5 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 4 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı(makine ve teçhizat hariç),
- % 4 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı ,
- % 4 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),
- % 3 Ana metal sanayi,
- % 3 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 3 Mobilya imalatı,
- % 2 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 2 Kağıt ve ve kağıt ürünleri imalatı,
- % 1 Kömür ve linyit çıkartılması,
- % 1 Elektrikli teçhizat imalatı,
- % 3 Diğer(kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı, metal cevheri madenciliği,elektrik-gaz-buhar ve havalandırma sistemleri üretimi)

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Çorum ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 15.207'dir. Kalite kontrol birimi olan firma sayısı 78, çalışan sayısı 1.463'tür. Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 17 , çalışan sayısı 304'tür.

d.Genel Değerlendirme

Sanayideki istihdamın % 86'sı işçi, % 2'si mühendistir. İstihdamın % 21'i diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı, %18'i giyim eşyası imalatı, kürkün işlenmesi ve boyanması, %12'si ise gıda ürünleri imalatı sektöründe yer almaktadır. Çorum ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %30'u mikro ölçekli, %53'ü küçük ölçekli, %15'i orta ölçekli, %2'si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel sayısına göre büyük işletmeler:

- Bilsar Tekstil Sanayi ve Dış Ticaret
- Mintay Tekstil Konfeksiyon San. ve Tic. A.Ş. Çorum Şubesi
- Çelikler Taahhüt İnşaat ve Sanayi A.Ş. Dodurga Şubesi
- Çenesizler Seramik San. ve Tic. Ece Banyo Gereçleri
- Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Çorum Şeker Fabrikası

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Tarım Sektöründe Yapılabilecek Yatırımlar:

- Seracılık,
- Bağ- bahçe yatırımları,
- Meyve ve sebze yetiştiriciliği,
- Yem bitkileri.

Hayvancılık sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Arıcılık ve bal üretimi,
- Tiftik keçisi yetiştiriciliği,

- Et besiciliği,
- Yumurta tavukçuluğu,
- Et tavukçuluğu,
- Hindi Yetiştiriciliği.

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

Gıda sanayiinde yapılabilecek yatırımlar:

- Bisküvi ve goflet üretim tesisi,
- Çikolata ve kakaolu mamüller üretim tesisi,
- Süt ve süt mamülleri üretim tesisi.

Diğer sektörlerde yapılabilecek yatırımlar:

- Beton kiremit imalatı,
- Sulama ekipmanları üretimi,
- Katı atık ayırma ve geri dönüşüm,
- Bakliyat eleme ve paketleme,
- Plastik inşaat malzemeleri,
- Ağaç işleme makinaları üretimi,
- Elektrik motoru ve jeneratör üretimi.

5.İLİN DIş TİCARETİ

Çorum İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	109	99.026
2010	107	113.954
2011	120	142.031
2012	120	166.369
2013(Ocak-Temmuz)	107	107.557

Çorum İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	79	68.051
2010	97	65.981
2011	103	115.206
2012	103	98.436
2013(Ocak-Temmuz)	93	56.629

6.ÇORUM İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Çorum ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık % 1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır. Çorum ilinde 2 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %30'dur.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

- Çorum OSB’de %70 indirimli,
- Çorum Sungurlu OSB’de ise %90 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

b. Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Çorum Organize Sanayi Bölgesi :

- 450 hektar büyüklüğünde olup, 437 hektarlık alanı kredilendirilmiştir.
- 273 hektarı 1995 yılında, 177 hektarı ise 2010 yılında tamamlanmıştır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 5.200 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; demir çelik, gıda ve dokuma-giyim ürünleri sanayidir.

Çorum-Sungurlu Organize Sanayi Bölgesi :

- 155 hektar büyüklüğünde olup, 100 hektarlık alanı kredilendirilmiştir.
- 2008 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 84 adet sanayi parselinin, 6 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 2 adedi üretim, 4 adedi proje aşamasındadır. 78 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 40 kişi istihdam edilmektedir.

b. Sanayi Siteleri

Çorum ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık % 1’dir Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	ÇORUM ALACA SS	86	83	3	97
2	ÇORUM İSKİLİP SS	213	170	43	80
3	ÇORUM KARGI SS	100	90	10	90
4	ÇORUM MERKEZ SS	708	648	60	92
5	ÇORUM OSMANCIK SS	138	118	20	86
6	ÇORUM SUNGURLU SS	268	210	58	78
7	ÇORUM BAYAT SS	39	34	5	87
TOPLAM		1.552	1.353	199	87

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Üretimi gerçekleştirilen sanayi ürünlerinin pazarlanmasında ortaya çıkan sorunların aşılmasına yönelik, sektörel bazda dış ticaret ve pazarlama şirketlerinin kurulması yönünde çalışmalar başlatılmalıdır.
- Kapalı, yarım kalmış ve darboğazdaki tesislerin ekonomiye yeniden kazandırılması yönünde uzun vadeli ve düşük faizli krediler verilmelidir.
- Ekonomik olarak diğer bölgeler ile bütünleşmeye gidilmesi konusuna açıklık getirecek araştırma ve projeler, bir bütünlük içerisinde ve öncelikli olarak hazırlanmalıdır.
- Ar-Ge faaliyetlerini cazip hale getirmek üzere özendirici tedbirler alınmalıdır.

- Kalkınmada öncelikli yörelerde uygulanmakta olan enerji indirimi desteğinin sürekli hale getirilmesi gerekmektedir.
- Gelişim bileşenlerinden karayolu, iletişim ve OSB yeterli olup, bunun demiryolu ile desteklenmesi gerekmektedir.
- Gençlerin, kadınların eğitimi ve eğitimli insanların işgücüne kazandırılması konusunda çalışmalar yapılmalıdır.
- İşletmelerde dış ticaret mevzuatına hakim personelin istihdam edilmesinin sağlanması, gerekiyorsa bu konuda teşvik verilmesi gerekmektedir.
- İl dışına göç olayını engellemek üzere, istihdam garantili kursların ve üniversite bünyesinde istihdam garantili bölümlerin açılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.
- Üçüncü kuşak girişimcilerde dayanışma ve iş birliğinin artırılması sağlanmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı

Vizyon:Bölgesinde yerel dinamikleri harekete geçirerek sağlıklı ve sürdürülebilir bir kalkınmanın gerçekleştirilmesinde öncü, ulusal ve uluslararası platformlarda saygın, tanınır ve etkin çalışan bir ajans olmaktır.

Misyon: Bölgesinde ekonomik ve sosyal alanlarda sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak amacıyla hazırladığı plan ve programlar doğrultusunda, etkin teknik ve mali destekler ile yatırım ve tanıtım mekanizmalarını kullanan; uluslararası, ulusal ve yerel aktörlerle işbirliği içinde bölgenin kapasitesini ve rekabet gücünü geliştiren bir ajans olmaktır.

Stratejik Amaçlar:

- Etkin bir mekansal organizasyon oluşturulması,
- İnsan kaynaklarının ve toplumsal yapının geliştirilmesi,
- İşletmelerin rekabet gücünün artırılması ve dışa açılmanın sağlanması,
- Ekolojik dengelerin, çevrenin korunması ve durumunun iyileştirilmesi,
- Kurumsal yapının güçlendirilmesi.

20 DENİZLİ

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Denizli ekonomisi sanayileşme potansiyelini uzun yıllar boyunca canlı tutmuş ve sanayi altyapısını geliştirmiştir. Türkiye ekonomisinde önemli bir yeri olan Denizli, ekonomik ve sosyal gelişmişlik düzeyi ile de Türkiye'nin öncü illeri arasında sayılmaktadır.

İl merkez ve ilçelerinde 1 adet Serbest Bölge,1 adet Teknokent ve 3 adedi tamamlanmış ve 2 adedi yapımı devam eden 5 adet Organize Sanayi Bölgesi bulunmaktadır.

Sermaye Türü	Sektörü	Alt Sektörü	Firma Sayısı
Yabancı Sermaye			40
İMALAT			40
		Cam	35
		Gıda ve İçki	5
Yerli Sermaye			1.324
ENERJİ			56
		Enerji	56
HİZMETLER			386
		Altyapı - Belediye Hizmetleri	0
		Eğitim	110
		Ticaret - Depolama	120
		Turizm	156
İMALAT			563
		Cam	0
		Demir Dışı Metaller	44
		Deri ve Kösele	10
		Dokuma ve Giyim	334
		Elektrikli Makinalar	28
		Gıda ve İçki	90
		Lastik-Plastik	7
		Madeni Eşya	25
		Orman Ürünleri	15
		Taşıt Araçları	10
MADENCİLİK			239
		İstihraç ve İşleme	239
TARIM			80
		Bitkisel Üretim	80
Genel Toplam			1.364

2.İLİN TİCARET YAPISI

İlde dokumacılık, dericilik, bakırcılık, değirmencilik, haddecilik v.b. meslek dalları sanayiye taşınmıştır.

Buldan-Babadağ-Kızılcabölük Dokumacılık Kümesi, Denizli Merkez Bakırcılık ve Debbağlık Kümesi, Ballık Boğazı Doğaltaş Kümesi, Çal-Bekilli-Güney Bağcılık ve Şarapçılık Kümesi, Serinhisar-Kızılcıca Kuruyemiş (Leblebi) Kümesi, Yatağan Bıçakçılık Kümesi, Yeşilyuva Ayakkabıcılık Kümesi, Pamukkale-Karahayıt-Sarayköy Termal-Sağlık Turizmi Kümesi gibi doğal kümelenmeler mevcuttur.

Denizli'nin ekonomik gelişim süreci ve sanayileşmesinde, kamu yatırımından ziyade özel sektör yatırımları ağırlıktadır.

Denizli'den, 150'nin üzerinde farklı ülkeye yaklaşık 2000 çeşitli ürünün ihracatını yapan dinamik bir üretim ve ticaret yapısı oluşmuştur.

Denizli sanayi ve ticaretinin diğer bir önemli özelliği son yirmi yılda çeşitli üretim dallarında gelişme göstererek dengeli olarak büyümesini sürdürmesidir.

İlde tekstil, metal işleme, kablo, kağıt, cam, kablo, gıda ve tarıma dayalı sanayi tesisleri faaliyet göstermektedir. Türkiye'nin en büyük ilk 500 firması arasında her yıl en az 12, ilk 1000 firması arasında da 22 firma yer almaktadır.

FİRMA TÜRÜ	2010	2011	2012
Anonim Şirket	888	934	992
Banka	96	100	107
Dernek	21	28	38
Hakiki Şahıs	5.409	6.083	6.618
Holding	3	10	9
Kollektif Şirket	66	63	60
Komandit Şirket	1	1	1
Kooperatif Şirket	650	608	579
Limited Şirket	6.148	6.511	6.709
Vakıf	17	14	13
Müessese	0	0	0
TOPLAM	13.299	14.352	15.126

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Denizli İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Denizli ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 1.866'dır. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %3'lük bir oran ile sanayisi gelişmiş yedinci ildir.

Ege Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %37' lik bir oran ile İzmir ili ilk sırada yer almaktadır. İzmir ilini takip eden iller sırasıyla; Denizli(%18), Manisa(%11), Uşak(%9), Afyonkarahisar(%7), Aydın(%7), Muğla(%6), Kütahya(%5) olarak görülmektedir.

b.Denizli İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Denizli ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına baktığımızda, %45 tekstil ürünleri imalatı, %12 gıda ürünleri imalatı, %8 diğer madencilik ve taş ocakçılığı, %5 başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı sektörleri ilk sıralarda yer almaktadır.

Diğer sektörler sırasıyla;

- % 5 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 4 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,
- % 4 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı(makine ve teçhizatı hariç),
- % 3 Ana metal sanayi,
- % 2 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,
- % 2 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),

% 2 Kâğıt ve kâğıt ürünleri imalatı,
% 1 Deri ile ilgili ürünlerin imalatı,
% 1 Elektrikli teçhizat imalatı,
% 1 İçecek imalatı,
% 1 Motorlu kara taşıtı,treyler (römork)ve yarı treyler (yarı römork)imalatı,
% 1 Mobilya imalatı,
% 3 Diğer (madeni yağ geri kazanımı, kayıtlı medyanın basımı, makine ve ekipmanların imalatı)

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Denizli ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 60.245'tir.

Kalite kontrol birimi olan firma sayısı 326, çalışan sayısı 6.175'tir. Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 55, çalışan sayısı 1.026'dır.

d.Genel Değerlendirme

Denizli ilinde sanayide çalışanların, %39'u tekstil ürünleri imalatı, %16'sı giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması sektöründe istihdam edilmektedir. Sanayideki istihdamın %83'ü işçi, %2'si mühendistir.

Denizli ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %50'si mikro ölçekli, %37'si küçük ölçekli, %11'i orta ölçekli, %2'si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Ozanteks Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Menderes Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş. Sarayköy Şubesi
- Selin Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş
- Deniz Tekstil Sanayi ve Ticaret
- Küçüker Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Tarım, seracılık, hayvancılık,
- Meyve sebze işleme, paketleme tesisi,
- Sera örtü ve donanım imalat tesisi,
- Jeotermal enerji üretimi,
- Teknik tekstil,
- Bağcılık ve şarapçılık,
- Doğaltaş (traverten),
- Turizm (kültür, tarih, inanç ve SPA).

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Nikel işleme tesisi,
- Katı atık ayırma ve geri dönüşüm tesisi,
- Elektronik malzeme ve elektronik cihazlar üretimi tesisi,
- Kuvars kompoze taş üretimi tesisi.

5. İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

- Tekstil-konfeksiyon,
- Mermer-traverten,
- Metal işleme, cam, bakır tel ve kablo sanayi,
- Üzüm, şarap ve meyve suyu sanayi,
- Kağıt ürünleri,
- Kuruyemiş-leblebi.

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Sektörleri

- Yenilenebilir enerji.

Denizli İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	760	1.587.500
2010	766	2.126.641
2011	785	2.639.582
2012	818	2.624.239
2013(Ocak-Temmuz)	777	1.639.665

Denizli İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	505	1.146.484
2010	529	1.730.895
2011	599	2.262.650
2012	622	2.262.263
2013(Ocak-Temmuz)	540	1.460.291

6.DENİZLİ İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Denizli ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 3 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır. Denizli ilinde 5 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı; karma OSB'lerde %36, ihtisas OSB'lerde %5'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

-Denizli Çardak Özdemir Sabancı OSB'de %60 indirimli,

-Denizli Tavas OSB'de %60 indirimli,

-Honaz ilçesi Denizli Mermer İhtisas OSB'de %60 indirimli,

-Honaz ilçesi Denizli OSB'de %60 indirimli,

-Honaz ilçesi Denizli Deri OSB'de %60 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Denizli Organize Sanayi Bölgesi :

- 400 hektar büyüklüğündedir.
- 1990 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 181 adet sanayi parselinin 177 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 117 adedi üretim, 42 adedi inşaat, 18 adedi proje aşamasındadır. 4 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 24.000 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; dokuma-giyim, kimya ve demir-çelik sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 42.000 m³/gün dür.

Denizli Çardak Özdemir Sabancı Organize Sanayi Bölgesi :

- 376 hektar büyüklüğünde olup, 322 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 1997 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 98 adet sanayi parselinin, 89 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 1 adedi üretim, 88 adedi proje aşamasındadır. 9 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 40 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; plastik sanayidir.
- Proje Müteşebbis Heyet imkanlarıyla tamamlanmıştır.

Denizli Deri Organize Sanayi Bölgesi :

- 63 hektar büyüklüğündedir.
- 2008 yılında tamamlanmıştır.
- Arıtması 2012 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 78 adet sanayi parselinin, 21 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 8 adedi inşaat, 13 adedi proje aşamasındadır. 57 adet parsel tahsis edilmemiştir.

b. Sanayi Siteleri

Denizli ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	DENİZLİ ÇİVRİL YEŞİL ÇİVRİL SS	234	190	44	81
2	DENİZLİ SARAYKÖY SS	105	93	12	89
3	DENİZLİ SERİNHİSAR SS	70	70	0	100
4	DENİZLİ TAVAS (KIZILCABÖLÜK) SS	81	65	16	80
5	DENİZLİ MERKEZ YEŞİL YUVA (AYAKKABICILAR) SS	255	50	205	20
TOPLAM		745	468	277	63

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- İmalat sektöründe çalışan işgücünün üzerindeki vergi ve prim yükleri azaltılmalı; işsizler imalat sektöründe çalışmalarını için teşvik edilmelidir.
- Tekstil ve konfeksiyonda, emek yoğun konvansiyonel ürünlerden, bilgi yoğun katma değeri yüksek teknik ürünlere yönelik destekler arttırılmalıdır.
- Şehir merkezine yakın yeni bir havaalanı yapılmalıdır.

- İhracatçılara verilen teşvikler ve Eximbank kredileri arttırılmalıdır.
- İhracatçı firmaların vergi iadesi işlemlerinin hızlı yapılması sağlanmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARININ İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

AMAÇ	HEDEF	STRATEJİ	
Bölge ürünlerini markalaştırarak pazarlamak	Markalaşma sürecindeki bölge ürünlerinin pazarlanması	♦ Bölgenin öne çıkan ürünleri için pazarlama stratejisi oluşturulacaktır.	
		♦ Bölgenin öne çıkan ürünleri için yeni pazar arayışlarına ve pazarlama kapasitesinin artırılmasına destek sağlanacaktır.	
		♦ Bölge ürünlerine yönelik reklam çalışmaları desteklenecektir.	
	Dış ticaret altyapısının geliştirilmesi	♦ Dış ticaretle ilgili eğitim ve seminerler düzenlenecektir.	
		♦ Dış ticaret için gerekli olan uluslararası kalite belgelerinin alınması teşvik edilecektir.	
		♦ E-ticaret ağının etkin kullanımı sağlanacaktır.	
		♦ Konfeksiyon sektörü başta olmak üzere bölgede yoğunlaşmış olan sektörlerin ihracat kapasitesinin artırılması desteklenecektir.	
Sektörlere yönelik Ar-Ge ve yenilikçilik çalışmaları yapmak	Ar-Ge ve yenilikçilik çalışmaları teşvik edilerek ileri teknolojik ürünlerin ve üretim tekniklerinin yaygınlaştırılması	♦ Bölgesel Ar-Ge ve yenilikçilik stratejileri oluşturulacaktır.	
		♦ Bölgede yenilikçilik bilinci oluşturulacaktır.	
		♦ Bölgede üniversite-sanayi iş birliği geliştirilecektir.	
		♦ Ortak Ar-Ge laboratuvarları kurulacak ve var olanlar geliştirilecektir.	
		♦ Pamukkale Teknokent'te bulunan şirket sayısı ve teknokentin bölge sanayisindeki etkinliği artırılacaktır.	
		♦ Tekstil başta olmak üzere sanayide akıllı ve ileri teknolojik ürünlerin üretilmesi teşvik edilecektir.	
Sanayide verimliliğin ve çeşitliliğin artırılması	Sanayide ürünlerin değerinin artırılması katma	♦ Bitkisel ve hayvansal ürünlerde gıda güvenliğinin artırılması teşvik edilecektir.	
		♦ Zeytin, üzüm, incir ve kestane başta olmak üzere bölgedeki tarımsal ürünlerin işlenmesi, dondurulması, paketlenmesi ve depolanması için gerekli tesisler kurulacak ve var olan tesisler geliştirilecektir.	
		♦ Su ürünlerinin işlenmesi, dondurulması, paketlenmesi ve depolanmasına yönelik tesisler kurulacak ve var olan tesisler geliştirilecektir.	
		♦ Su ürünleri yetiştiriciliğinde modern üretim tesislerinin kurulması desteklenecektir.	
		♦ Mermer, traverten ve feldispat başta olmak üzere bölgede çıkartılan madenlerin etkin şekilde kullanılması için işleme tesisleri kurulacak ve mevcut tesislerin geliştirilmesi desteklenecektir.	
		♦ Başta giyim eşyası olmak üzere tasarıma dayalı ürünler çeşitlendirilecektir.	
		♦ İhtisas OSB'lerin etkinliği artırılarak bu bölgelerde kümelenme teşvik edilecektir.	
		♦ Kümelenme bilinci oluşturulacaktır.	
		♦ Bölgede yoğunlaşmış sektörlerin kümelenme stratejileri belirlenecek ve kümelenme çalışmaları desteklenecektir.	
		♦ Ev tekstiline yönelik kümelenme çalışmaları tamamlanacaktır.	
		Yatırım ortamının iyileştirilmesi	♦ Bölgede potansiyel yatırım alanlarının belirlenmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.
			♦ Potansiyel yatırımcılara danışmanlık hizmeti verilecektir.

		◆ Doğrudan yabancı yatırımcıları bölgeye çekmeye yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.
Sektörlerin altyapısını güçlendirmek	Üretim altyapısının yenilenmesi, geliştirilmesi ve güçlendirilmesi	◆ Sanayideki işletmelerin makine parkı ve teknolojik donanımları yenilenecektir. ◆ Sanayideki işletmelerin enerji, ulaşım ve çevre altyapıları iyileştirilecektir. ◆ İşletmelerin OSB'lere taşınması teşvik edilecektir.
	Hizmet kalitesinin artırılması	◆ Sektörlere yönelik eğitimli personel istihdamı desteklenecektir. ◆ Sektörlerde bilişim altyapısı güçlendirilecektir.
	Kurumsal yapının geliştirilmesi	◆ Aile işletmelerinin kurumsallaşması teşvik edilecektir. ◆ Modern yönetim anlayışının işletmeler tarafından benimsenmesi teşvik edilecektir. ◆ İşletmelerde kalite yönetim sistemi uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.
İstihdam olanaklarını geliştirerek iş gücüne katılımı artırmak	Mesleki ve teknik eğitim olanaklarını geliştirerek iş gücünün kalitesinin yükseltilmesi	◆ Bölgesel iş gücü ihtiyacı analizi gerçekleştirilerek mesleki eğitim ilgili kurumlarda sektörel ihtiyaca göre düzenlenecektir.
		◆ Bölge üniversitelerinde ve meslek liselerinde ilgili bölümlerde sanayi ile iş birliği sağlanarak mesleki eğitim ve staj çalışmaları sağlanacaktır.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pamukkale Üniversitesi TGB ▪ Teknogirişim Sermayesi Desteği 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 2010 yılında faaliyete geçmiştir. ▪ 5 işletmenin projesi desteklenmiştir.
2.	İlde Devam Eden İşler <ul style="list-style-type: none"> ▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Pamukkale Üniversitesine ait 1 proje 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Destek çalışmaları sürdürülmektedir.

21 DİYARBAKIR

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Diyarbakır'da ekonomi; tarım, hayvancılık, sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerine dayalıdır.

Diyarbakır'ın ticaret ve sanayi geçmişi tarım ve hayvancılığa ve bunlara dayalı sanayiye bağlı olmuştur. İlde öne çıkan sektör mermer sektörüdür. Mermer sektörü, ilde yapılan ihracatın %90'ını, sanayideki toplam istihdamın % 30'unu oluşturmaktadır. Mermer sanayi ürünlerinin % 30'u işlenmiş olarak, geri kalan kısmı da blok halinde Uzak Doğu ülkelerine, AB ülkelerine ve Ortadoğu ülkelerine ihraç edilmektedir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Diyarbakır, coğrafi konum itibariyle, bölge illerin merkezi konumunda bulunması nedeniyle önemli bir ticari avantaja sahiptir. İlde sağlanan bu avantaj, ticari hayatın önemli ölçüde canlanmasını sağlamıştır.

Diyarbakır'da ticaret, küçük esnaf veya işletmelerden meydana gelen, ağırlıklı olarak tarımsal ve hayvansal ürünler, gıda maddeleri, giyim, ev araç ve gereçleri, inşaat malzemeleri ile diğer tüketim mallarının alım ve satımlarının yapıldığı bir yapı arz etmektedir.

Diyarbakır'ın bölgenin sağlık üssü olması için kendi dinamikleri ve imkânları ile büyük yatırımlar yapmıştır. Sağlık sektörüne yönelik bir devlet politikası oluşturulmalıdır. Diyarbakır'da özel sağlık sektöründe (sadece hastanelerde) yaklaşık 2.000 kişi istihdam edilmektedir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Diyarbakır İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Diyarbakır ilinde sanayi siciline kayıtlı işletme sayısı 342'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %0.4'lük bir oran ile sanayisi gelişmekte olan iller arasında yer almaktadır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, % 65'lik bir oran ile Gaziantep ili ilk sırada yer almaktadır. Gaziantep ilini takip eden iller sırasıyla; Şanlıurfa(%10), Diyarbakır(%9), Adıyaman(%6), Batman(%4), Mardin(%3), Kilis(%1), Siirt(%1), Şırnak(%1) olarak görülmektedir.

b.Diyarbakır İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Diyarbakır ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %27'lik bir oran ile gıda ürünlerinin imalatı, %23'lük bir oran ile diğer madencilik ve taşocakçılığı sektörlerinin ilk iki sırada olduğu görülmektedir.

Diğer sektörler sırasıyla;

% 8 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,

% 8 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,

% 5 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı(mobilya hariç),

- % 4 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 2 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,
- % 2 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizatı hariç),
- % 2 Kok kömürü rafine edilmiş petrol ürünlerinin imalatı,
- % 2 Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı,
- % 2 Elektrik gaz, buhar ve havalandırma,
- % 1 Mobilya imalatı,
- % 1 Motorlu kara taşıtı,treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı,
- % 1 Bilgisayarların elekt.ve optik ürün.imalatı,
- % 1 Ana metal sanayi,
- % 1 Kömür ve linyit çıkartılması,
- % 1 İçecek imalatı,
- % 1 Metal çevherleri madenciliği,
- % 1 Ham petrol ve doğal gaz çıkarımı, ve saha aram ve tetkiki hariç petrol ve gaz çıkarımı ile ilgili hizmetler,
- % 1 Elektrikli teçhizat imalatı,
- % 1 Diğer imalatlar,
- % 1 Deri ve ilgili ürünlerin imalatı,
- % 4 Diğer.

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Diyarbakır ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 8.198'dir. Kalite kontrol birimi olan firma sayısı 48, çalışan sayısı 125'tir. Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 9, çalışan sayısı 8'dir.

d.Genel Değerlendirme

Diyarbakır ilinde sanayi çalışanların, %27'si diğer madencilik ve taşocakçılığı, %18'i gıda ürünlerinin imalatı sektörlerinde istihdam edilmektedir. İstihdamın %72'si işçi, %4'ü mühendistir.

Diyarbakır ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %23'ü mikro ölçekli, %69'u küçük ölçekli, %8'i orta ölçekli işletmelerdir.

Personel Büyüklüğüne Göre Büyük Firmalar:

- Diyarbakır İplik Sanayi
- Limak Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi Ergani Şubesi
- Tepsan A.Ş.
- E.Ü.A.Ş.Karakaya HES İşletme Müdürlüğü Karakaya HES
- Dimer Mermer İnşaat Sanayi ve Ticaret

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Tarım, hayvancılık, orman, maden, enerji, giyim, gıda, teknoloji ve elektrik-elektronik gibi sektörlerde yatırım yapılabilecek potansiyel bulunmaktadır.

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

Tarım sektörüne yönelik yatırımlar:

- Sert buğday üretimi,
- Mısır üretimine yönelik kurutma ve depolama,
- Renkli pamuk üretimi,

- Seracılık (sebze ve süs bitkisi),
- Meyve ve sebze yetiştiriciliği,
- Kültür mantarı üretimi,
- Damızlık (hibrit) tohum üretim tesisi,
- Susam yağı, tahin, pekmez ve helva üretim tesisi,
- Ceviz ve badem üretimi,
- Yem bitkileri üretimi,
- Organik tarım,
- Yağlı tohum üretimi.

Hayvancılık sektörüne yönelik yatırımlar:

- Et besiciliği,
- Süt besiciliği,
- Yumurta tavukçuluğu,
- Et tavukçuluğu,
- Hindi yetiştiriciliği,
- İpek böcekçiliği,
- Mezbaha,
- Soğuk hava deposu.

Gıda sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Pastörize süt ve süt mamulleri üretim tesisi,
- Pastörize üzüm suyu, sirke ve pekmez üretim tesisi,
- Ayçiçeği yağı üretim tesisi,
- Gıda paketleme.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odasının verilerine göre; mermer, ağaç mamulleri ve orman ürünleri, çelik, çimento, cam, seramik ve toprak ürünleri, demir ve demir dışı metaller, deri ve deri mamulleri, elektrik – elektronik, halı, hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri, iklimlendirme sanayi, kimyevi maddeler ve mamulleri, kuru meyve ve mamulleri, maden ve metaller, makine ve aksamları, hayvancılık mamulleri, süs bitkileri ve mamulleri, taşıt araçları ve yan sanayi, tekstil ve hammaddeleri, yaş ve meyve; Diyarbakır ilinin dış ticarete konu olan başlıca sektörleridir.

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli

Diyarbakır ilinin genç nüfus oranının yüksek olması, geleneksel bölge merkezi konumunda olması, bölgede mevcut olan sermaye stoku, tarımsal sanayinin gelişme eğiliminde olması, ihracata dönük madencilik sektörünün gelişmekte olması, verimli ve geniş tarım arazilerinin bulunması, dünyada talep gören nitelikte mermer rezervlerinin bulunması; dış ticarete konu olan potansiyel olarak değerlendirilebilir.

Diyarbakır İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	106	115.388
2010	128	164.989
2011	135	169.672
2012	161	198.952
2013(Ocak-Temmuz)	146	123.836

Diyarbakır İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	80	23.810
2010	113	39.575
2011	151	62.816
2012	136	69.057
2013(Ocak-Temmuz)	86	37.354

6.DİYARBAKIR İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Diyarbakır ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır. Diyarbakır ilinde 1 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı; karma OSB'lerde %90'dır.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Diyarbakır OSB'de %100 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Diyarbakır Organize Sanayi Bölgesi :

- 523 hektar büyüklüğündedir.
- 2007 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 227 adet sanayi parselinin, 213 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin tamamı üretime geçmiştir. 14 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 3.050 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, dokuma-giyim ve kimya sanayidir.

b. Sanayi Siteleri

Diyarbakır ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi, inşaat bitiminden sonraki 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	DİYARBAKIR BİSMİL SS	108	108	0	100
2	DİYARBAKIR ERGANİ SS	118	118	0	100
3	DİYARBAKIR MERKEZ SS	320	320	0	100
4	DİYARBAKIR MERKEZ (OTO) SS	298	298	0	100
5	DİYARBAKIR MERKEZ (MARANGOZ) SS	99	99	0	100
6	DİYARBAKIR SİLVAN SS	220	220	0	100
7	DİYARBAKIR OTO TAMİRCİLERİ 3.SS(GAP)	376	376	0	100
TOPLAM		1.539	1.539	0	100

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Mevcut destek unsurlarının (teşvikin) yanı sıra bölgeye münhasır yeni destek unsurlarının yürürlüğe konulması gerekmektedir.
- 2006/10921 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında olmasına rağmen uygulanmayan teşvik belgeli yatırımlar için öngörülen TL cinsinden kredilerin faizlerinin 5 puanının, döviz kredilerinde ise 2 puanının bütçeden karşılanması şeklindeki faiz desteğinin uygulanması sağlanmalıdır.
- Cazibe Merkezleri kapsamındaki KOSGEB kredilerinin kullanılması sağlanmalıdır.
- Kredi Garanti Fonu'nun daha aktif olarak devreye girmesi ve komisyonunun %1'ler düzeyinde uygulanması sağlanmalıdır.
- OSB'nin enerji altyapısının iyileştirilmesi, doğalgaz ve demiryolu hattının OSB içine kadar çekilmesi gerekmektedir.
- Mikro ve küçük ölçekli KOBİ işletmesi kurmak isteyen girişimcilere, en fazla 250.000,00 TL tutarında faizsiz, bir veya iki yılı ödemesiz, takip eden 3 yıl içinde geri ödemeli bir başlangıç kredisi mekanizması ve fonu oluşturulmalıdır.
- Yatırımlar için 15 yıl boyunca gelir ve kurumlar vergisi muafiyeti getirilmelidir.
- Tüm teşvik ve destekler en az 15 yıl boyunca uygulanmalıdır.
- İhracat işlemlerinin kolay ve hızlı bir şekilde uygulanmasının sağlanması gerekmektedir.
- Başta mermer sektörü olmak üzere, imalat ve maden sektöründe faaliyet gösteren işletmelere nakliye için ayrı bir teşvik uygulanmalıdır.
- Yatırımcıya bedelsiz hazine arazilerinin tahsis edilmesinde uygulan bürokratik işlemler asgariye indirilerek zaman kaybı önlenmelidir.
- Mermer sektörüne ait rezerv çalışmaları, ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından ivedilikle yapılmalıdır.
- Mermer sektörüne ara eleman yetiştirmek için mesleki eğitim verilmelidir.
- Üniversite-KOBİ işbirliği geliştirilmelidir.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Karacadağ Kalkınma Ajansı

Vizyon: Doğal ve kültürel mirasını koruyarak turizm potansiyelini değerlendiren, kaynaklarını üretim ve istihdama dönüştürerek yaşam kalitesini artıran, Ortadoğu'nun gelişen ticaret merkezi olmak.

Misyon: Sürdürülebilir sosyal ve ekonomik kalkınmayı hızlandırmak için; kamu kesimi, özel kesim ve STK'lar arasındaki işbirliğini geliştirerek bölgede ortak kalkınma bilincini yükseltmek, katılımcı ve stratejik bir yaklaşımla bölgesel kalkınma planlarını hazırlamak ve etkin bir şekilde uygulamak, yerel kapasiteyi güçlendirmek ve üretkenliği artırmak, yatırım ortamını iyileştirerek bölgenin çekiciliğini ve rekabet gücünü yükseltmektir.

Bölgenin sorunları, ihtiyaçları ve potansiyelleri doğrultusunda belirlenen "İstihdam Kapasitesi ve Rekabet Gücü" gelişme eksenini ile zengin doğal kaynaklara ve kültürel mirasa, yüksek tarımsal üretime, tarıma dayalı sanayi ve turizm potansiyeline sahip olan Diyarbakır Bölgesi'nde, üretim ve istihdam kapasitesinin artırılması, üretimde katma değer yaratılması ve insan kaynaklarının geliştirilmesi ile rekabet gücünün artırılması hedeflenmektedir.

Gelişme eksenini kapsamında dört amaç belirlenmiştir:

- 1- Kentsel ekonomilerden yararlanarak bölgenin hizmet sunum kapasitesini geliştirmek,
- 2- İstihdamı ve üretimde katma değeri artırmak,

- 3- Girişimcilik kültürünü geliştirerek bölgede yeni iş olanakları oluşturmak,
- 4- İş ve yatırım ortamını iyileştirmek.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

S/N	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İLde Yapılmış Olan İşler <ul style="list-style-type: none">▪ Dicle Üniversitesi TGB▪ Teknogirişim Sermayesi Desteği	<ul style="list-style-type: none">▪ 2011 yılında faaliyete geçmiştir.▪ 1 işletmenin projesi desteklenmiştir.

22 EDİRNE

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Edirne ili sanayisi, tarıma dayalı sanayi olarak gelişim göstermiştir. Sanayi siciline kayıtlı 271 işletmenin 52 tanesini pirinç, 23 tanesini ham ve rafine yağ ve 16 tanesini de un üretimi yapan işletmeler oluşturmaktadır.

Tarıma dayalı sanayi işletmeleri dışında ilde gelişen diğer bir sektör de tekstil sektörüdür.

Türkiye çeltik üretiminin yaklaşık % 50'si, yağlık ayçiçeği üretiminin % 25'i ve buğday üretiminin % 3'ü Edirne'de gerçekleşmektedir.

31 adet linyit kömürü işletmesinde yaklaşık olarak yıllık 330 bin ton linyit kömürü üretilmektedir. Üretilen kömürün büyük bir bölümü il sanayi işletmelerinde ve konutlarda ısınma amaçlı kullanılmaktadır.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Edirne'de Yunanistan ve Bulgaristan'a 2'si demiryolu, 4'ü karayolu olmak üzere toplam 6 adet sınır kapısı mevcuttur. Buna rağmen ilde yapılan ihracat ve ithalat yeterli düzeyde değildir. Gıda maddeleri, tekstil ürünleri, mobilya, çimento ve inşaat malzemeleri en fazla ihraç edilen ürünlerdir.

Ekonomi Bakanlığı tarafından yapılan illerin dış potansiyeli araştırmasına göre Edirne 4. grup iller arasında yer almaktadır. Bu araştırmada 4. grupta sıradan ürünler ihraç eden çeşitliliği düşük iller yer almaktadır.

Zengin bir tarihi geçmişe sahip ilde 3 adet tarihi alışveriş merkezi bulunmaktadır. Bunlar Alipaşa Çarşısı, Bedesten Çarşısı ve Arasta Çarşısı'dır. Modern anlamda ise ikisi il merkezinde, ikisi de Keşan ilçesinde olmak üzere dört adet büyük alışveriş merkezi bulunmaktadır.

Edirne'de buğday, ayçiçeği ve çeltik başta olmak üzere birçok tarım ürününün ticaretinin yapıldığı 4 adet Ticaret Borsası bulunmaktadır. Ülkemizin önde gelen borsaları arasında yer alan Edirne ve Uzunköprü Ticaret Borsalarında, açık arttırma ile hububat alım satımları günlük olarak yapılmaktadır. Bu borsalarda belirlenen fiyatlar ülkedeki hububat fiyatlarının belirlenmesinde önemli rol oynamaktadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Edirne İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Edirne ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 244'tür. Toplam sanayi işletmeleri içerisinde % 0.3'lük bir oran ile sanayisi gelişmekte olan illerimiz arasında yer almaktadır.

Marmara Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, % 65 ile İstanbul ilk sırada yer almaktadır. İstanbul ilini takip eden iller sırasıyla Bursa(%17), Kocaeli(%5), Tekirdağ(% 3), Balıkesir(% 3), Sakarya(% 2), Çanakkale(%1), Kırklareli(% 1), Edirne(% 1), Bilecik(% 1), Yalova(% 1) olarak görülmektedir.

b.Edirne İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Edirne ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımı şöyledir:

- % 52 Gıda ürünlerinin imalatı,
- % 11 Kömür ve linyit çıkartılması,
- % 7 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,
- % 6 Diğer madencilik taşocakçılığı ,
- % 5 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 3 Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı,
- % 3 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 3 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ekipman imalatı,
- % 2 Kimyasallar ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 2 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),
- % 2 Mobilya imalatı,
- % 2 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı,
- % 2 Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı.

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Edirne ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı toplam 10.257'dir. Kalite kontrol birimi olan firma sayısı 79, çalışan sayısı 144'tür. Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 13, çalışan sayısı 30'dur.

d.Genel Değerlendirme

Edirne ilinde sanayi yerel hammadde kaynaklarına uygun olarak bir gelişme göstermektedir. Sanayide çalışanların, %40'ı giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması, %21'i gıda ürünlerinin imalatı, %15'i kömür ve linyit çıkartılması sektörlerinde istihdam edilmektedir. Sanayideki istihdamın % 84'ü işçi, % 3'ü mühendistir.

Edirne ilinde bulunan sanayi işletmelerinin % 39'u mikro ölçekli, % 46'sı küçük ölçekli, % 13'ü orta ölçekli, % 2'si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Edirne Giyim Sanayi A.Ş.
- Murat Yapı Tekstil Sanayi ve Ticaret
- Yol Giyim Sanayi Pazarlama ve Ticaret A.Ş. Edirne Şubesi
- Naturel Isı Sistemleri
- Modavizyon Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş. Edirne Şubesi

4. İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

• Suloğlu ilçesinde bulunan mevcut Organize Sanayi Bölgesine ilave olarak Uzunköprü ve Keşan ilçelerine Organize Sanayi Bölgesi kurulması, altyapısı tamamlanmış planlı sanayi yapışması için gereklidir.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

• İl sınırları içerisindeki kömür rezervleri toplamı 115 milyon/ton dur. Yüksek kalorili olmayan il kömürlerinin değerlendirilebilmesi için, kömürle çalışan bir elektrik üretim santralinin kurulması gerekmektedir.

• İlin güneyinde bulunan Saroz Körfezi'nde rüzgar enerjisi üretmek üzere, bir özel sektör firması tarafından yapılan 15 Megavatlık yatırım faaliyete geçmiştir.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Edirne İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	82	93.267
2010	81	79.095
2011	67	60.340
2012	62	46.908
2013(Ocak-Temmuz)	58	25.795

Edirne İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	74	83.882
2010	90	198.437
2011	120	213.164
2012	104	120.648
2013(Ocak-Temmuz)	96	79.309

6.EDİRNE İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Edirne ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 3 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Edirne Organize Sanayi Bölgesi :

- 106 hektar büyüklüğündedir.
- 2006 yılında tamamlanmıştır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 350 kişi istihdam edilmektedir.

b.Sanayi Siteleri

Edirne ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	EDİRNE KEŞAN SS	358	358	0	100
2	EDİRNE MERİÇ SS	36	28	8	78
3	EDİRNE MERKEZ SS	288	288	0	100
4	EDİRNE UZUNKÖPRÜ SS	198	198	0	100
5	EDİRNE UZUNKÖPRÜ (II.BÖLÜM) SS	99	99	0	100
TOPLAM		979	971	8	99

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

• İlde göçün önlenmesi, istihdamın arttırılması ve sanayi sektörünün geliştirilmesi için, uygun yatırım ortamının sağlanmasını ve ihracatı arttırmayı amaçlayan projelere ağırlık verilmelidir. Edirne ili teşvik kapsamına alınmalıdır.

- Yapım çalışmaları devam eden Çakmak Barajı tamamlanması gerekmektedir.
- Ergene Nehri'nin ıslahı ile ilgili olarak Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın geliştirmiş olduğu proje tam olarak uygulanmalıdır.
- Uzunköprü ve Keşan ilçelerinde, sanayinin sağlıklı ve planlı gelişebilmesi için Organize Sanayi Bölgelerinin kurulması sağlanmalıdır.
- Tekstil sektörünün ve konfeksiyon dalının desteklenmesi ile ilgili çalışma yapılmalı, teşvik kapsamına alınmalıdır.
- Tarıma dayalı sanayinin geliştirilmesi için teşvik sistemi oluşturulmalı, çeşitliliği artırarak katma değeri yüksek ürünler üretilmelidir.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Trakya Kalkınma Ajansı

Vizyon : Sürdürülebilir kalkınma ilkeleri çerçevesinde, çevreye duyarlı, potansiyellerini değerlendiren, küresel ölçekte rekabet edebilir bir Trakya.

Misyon : Yerel potansiyeli harekete geçirerek, bölge sanayisini dünya ile rekabet edecek şekilde bir cazibe merkezi haline getirme yolunda koordinatör bir ajans.

Stratejiler :

Rekabet Gücünün arttırılması

- Ar-Ge ve inovasyon kültürü ile markalaşmanın yaygınlaştırılması,
- Girişimciliğin desteklenmesi,
- Tarımsal yapının iyileştirilmesi,
- Ticaretin geliştirilmesi,
- Etkili yatırım promosyonuyla özel kesim yatırımlarının arttırılması,
- Turizmin geliştirilmesi.

Altyapının Planlı Gelişiminin Sağlanması

- Ulaşım ve lojistik altyapının güçlendirilmesi,
- Sanayi altyapısının güçlendirilmesi,
- Planlı kentsel ve kırsal gelişimin sağlanması.

Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması

- Toprak ve su kaynaklarını kirletici faktörlerin kontrol altına alınması,
- Sürdürülebilir tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması,
- Çevre dostu enerji sistemlerinin yaygınlaştırılması ve enerji verimliliğinin arttırılması,
- Çevre alanında kurumsal yapının geliştirilmesi.

Sosyal Yapı ve Beşeri Sermayenin Geliştirilmesi

- İnsan kaynaklarının bölge ihtiyaçlarına ve potansiyellerine göre geliştirilmesi,
- Eğitim ve sağlık hizmetlerinin nitelik ve erişebilirliğinin geliştirilmesi,
- Sosyal dayanışmanın ve örgütlenmenin geliştirilmesi,

- Dezavantajlı grupların yaşam kalitelerinin artırılması, ekonomik ve sosyal hayata katılımların desteklenmesi.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler <ul style="list-style-type: none">▪ Trakya Üniversitesi Edirne TGB	<ul style="list-style-type: none">▪ 2009 yılında faaliyete geçmiştir.

23 ELAZIĞ

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Elazığ ekonomisinde ilk sırada yer alan tarım sektörünü; gıda, maden-taş ve toprak, demir ve demir dışı metal, mobilya ve orman ürünleri, plastik ile genel imalat sektörleri takip etmektedir.

İlde bulunan Keban baraj gölü Türkiye’de tüketilen toplam elektriğin % 8’ini karşılamaktadır.

Yeraltı kaynakları bakımından zengin sayılabilecek olan ilde çıkarılan madenlerin başlıcaları; mermer, bakır, krom, florid, bakırlı prit, çinko, kurşun, manganez, molibden, demir ve volframdır.

Alacakaya ve Arıcak ilçelerinde çıkarılan mermer dünyada tanınmıştır. Kendine has özelliği bulunan Elazığ mermerini işlemek üzere son senelerde birçok mermer işleme fabrikası kurulmuştur.

Ülkemizin önemli bakır yataklarından biri olan Ergani bakır sahası Elazığ ilinde bulunmaktadır.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Ticari faaliyetler gıda, üzüm mamulleri, çimento, yem, orman ürünleri, genel imalat ürünleri ile madencilik ürünlerine dayalıdır. Mevcut tarım ve sanayi ağırlıklı potansiyeli ile birlikte tarımsal ürün çeşit ve verimliliğinde beklenen artışların gelecekte ticari hayatı olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

Genel olarak imalat sanayi işletmelerinde üretilen ürünlerin %60’ı yurt içine, %28’i Elazığ’a, %12’si yurt dışına gönderilmektedir.

Temel gıda maddelerinin bazıları ile dayanıklı tüketim mallarının hemen hemen tamamı diğer illerden temin edilmektedir.

El sanatlarının üretime dönüştürülmesi il ekonomisine katkı sağlaması yanında kültürün yaşatılması anlamında da oldukça önemlidir.

Büyük yatırım ve sermaye gerektirmeden yapılan el sanatlarına yönelik ürünlerin pazarlanması, ticari hayata canlılık kazandırmakla birlikte bu sanatların gelişimine de katkıda bulunmaktadır. İç ticarete el sanatlarına yönelik olarak iğne oyaları, halı ve kilim gibi ürünlerde değerlendirilmektedir.

Elazığ Ticaret ve Sanayi Odası (ETSO), yaklaşık 20 alanda faaliyet gösteren ve 14 meslek gurubundan oluşan üye yapısıyla, ilin ekonomik gelişmesinde önemli bir paya sahiptir. ETSO’nun yanı sıra Elazığ Ticaret Borsası ve Esnaf Odaları Birliği başta olmak üzere pek çok oda ve dernek ilin sanayi ve ticaret hayatında önemli rol oynamaktadır.

Elazığ Ticaret Borsasında ise; hububat, hububat mamulleri, gıda maddeleri, yağlı tohumlar, hayvani yağlar, küçük-büyükbaş canlı hayvan ve bunların etleri ile derileri, kuru ve yaş meyveler, meyve çekirdekleri ve geleneksel gıda maddeleri işlem görmektedir.

Özellikle krom ve mermer olmak üzere plastik, mobilya, çimento, şarap, tekstil, orman ürünleri, çelik eşya, döküm ve deri gibi sektörlerde ihracat gerçekleştirilmektedir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Elazığ İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71’i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Elazığ ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 263'tür. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %0,3'lük bir oran ile sanayisi gelişmekte olan bir ildir.

Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %29'luk bir oran ile Malatya ilk sırada yer almaktadır. Malatya ilini takip eden iller sırasıyla Elazığ(%18), Erzurum(%13), Erzincan(%9), Van(%9), Ağrı(%5), Kars(%3), Bingöl(%3), Bitlis(%3), Ardahan(%2), Muş(%2), Iğdır(%2), Hakkari(%1), Tunceli(%1) olarak görülmektedir.

b.Elazığ ilinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Elazığ ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %24 ile diğer madencilik ve taşocakçılığı, %20 ile gıda ürünleri imalatı, %9 ile diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı, %9 ile başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı sektörlerinin ilk sıralarda olduğu görülmektedir

Diğer sektörler sırasıyla;

% 5 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizatı hariç),

% 4 Mobilya imalatı,

% 4 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,

% 4 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,

% 3 Elektrikli teçhizat imalatı,

% 3 Ana metal sanayi,

% 3 Metal cevherler madenciliği,

% 3 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),

% 2 Tekstil ürünleri imalatı,

% 2 Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı,

% 1 İçecek imalatı,

% 1 Giyim eşyası imalat, kürkün işlenmesi ve boyanması,

% 1 Deri ve ilgili ürünlerin imalatı,

% 2 Diğer .

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre Elazığ ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 6.635'tir. Ar-Ge birimi bulunan sanayi işletmesi sayısı 10, çalışan sayısı 16'dır. Kalite kontrol birimi bulunan sanayi işletmesi sayısı 34, çalışan sayısı 61'dir.

d.Genel Değerlendirme

Elazığ ilinde sanayide çalışanların %18'i diğer madencilik ve taşocakçılığı, %15'i gıda ürünleri imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. İstihdamın %81'i işçi, %4'ü mühendistir.

Elazığ ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %32'si mikro ölçekli, %55'i küçük ölçekli, %10'u orta ölçekli, %2'si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

-Eti Krom

-Mesta Traverten Mermer Sanayi ve Ticaret A.Ş

-Alper Madencilik İnşaat Gıda Taah.İhr. Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti

-Karaca İnşaat Mad.İnş.Taah.San Dış Tic.

-Denson Madencilik İnşaat Turizm Nakliye Sanayi İç ve Dış Ticaret Ltd.Şti

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Tarım sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Kayısı işleme tesisi,
- Renkli pamuk üretimi,
- Seracılık (sebze ve süs bitkileri),
- Ceviz, badem ve antep fıstığı yetiştiriciliği,
- Ayçiçeği ve mısır üretimi,
- Kültür mantarı, sertifikalı tohum üretimi,
- Şarap üretiminde kullanılan boğazkere ve öküzgözü üzüm üretimi.

Hayvancılık sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Su ürünleri ve işleme tesisi,
- Arıcılık ve bal üretimi,
- Tiftik keçisi yetiştiriciliği,
- Et ve süt besiciliği,
- Et ve yumurta tavukçuluğu,
- Hindi ve devekuşu yetiştiriciliği ve ipekböceği üretimi.

Orman ürünleri konusunda yapılabilecek yatırımlar:

- Meşe tohumundan elde edilen, çeşitli sanayi dallarında kullanılan, Mazı yetiştiriciliği,
- Kapari (gebere) bitkisi,
- Doğal olarak yetişen kekik ve adaçayı.

Madencilik sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Mermer sahası ve işleme tesisi,
- Mermer toz ve parçalarının değerlendirilmesine yönelik tesis,
- Söndürülmüş ve torbalanmış toz kireç üretim tesisi,
- Mermer toz ve parçalarının değerlendirildiği alanlar: seramik, plastik, çimento, gübre, kanatlı hayvan yemi, karma yem, boya, gazete kağıdı, ambalaj kağıdı ve sigara kağıdı.

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

Gıda sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Makarna, patates cipsi ve mısır çerezi,
- Bisküvi ve gofret,
- Domates salçası,
- Pekmez,
- Pastörize üzüm suyu,
- Kurutulmuş meyve ve sebze ile geleneksel ürünlerin(orcik, orcik şekeri,badem şekeri)üretimine yönelik tesisler.

Makine imalat sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Tekstil ve deri işleme makinaları imalatı tesisi,
- Shrink ambalaj ve çeşitli kaynak makinaları tesisi,
- Kriko esaslı sabit kaldıracı cihazlar üretimi,
- Genel ve özel amaçlı makinalar yedek parça imalatı tesisi,
- Otomotiv parçaları üretim tesisi.

Diğer sektörlerde yapılabilecek yatırımlar:

- Tekstil sektörü,
- Beton kiremit imalatı tesisi,

- Su şişeleme tesisi,
- Sulama ekipmanları üretim tesisi,
- Kraft torba kağıdı üretim tesisi,
- Teneke kutu üretim tesisi,
- Cam mozaik üretim tesisi.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

Maden (ferrokrom), mermer, döküm, makine, mobilya, gıda, çimento, tekstil sektörleri ve PVC üretimi.

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli

Hayvancılık sektörü, bitkisel ve organik ürünler üretimine yönelik yatırımlar, endüstriyel otomasyon sistemleri, su ürünleri, meyvecilik, tarım aletleri, asansör makineleri.

Elazığ İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	62	30.015
2010	63	39.986
2011	61	42.773
2012	60	55.279
2013(Ocak-Temmuz)	51	149.311

Elazığ İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	50	37.191
2010	46	71.438
2011	65	57.711
2012	63	47.394
2013(Ocak-Temmuz)	48	10.584

6.ELAZIĞ İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Elazığ ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır. Elazığ ilinde 1 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı; karma OSB'lerde %83'dür.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

-Yazikonak ilçesindeki Elazığ OSB'de %100 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Elazığ Organize Sanayi Bölgesi (I. Etap, II. Etap, III Etap, IV. Etap) :

- 442 hektar büyüklüğünde olup, 373 hektarlık alanı kredilendirilmiştir.

• 115 hektarı 1990 yılında, 155 hektarı 2001 yılında, 172 hektarı ise 2010 yılında tamamlanmıştır.

- II. Etap yol kaplama inşaatı 2006 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 141 adet sanayi parselinin, 139 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 114 adedi üretim, 12 adedi inşaat, 13 adedi proje aşamasındadır. 2 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 2.640 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; mobilya imalatı, gıda ve kauçuk-plastik sanayidir.

b. Sanayi Siteleri

Elazığ ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi, inşaat bitiminden sonraki 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	ELAZIĞ MERKEZ (I.BÖLÜM) SS	504	504	0	100
2	ELAZIĞ MERKEZ (II. BÖLÜM) SS	229	229	0	100
3	ELAZIĞ MERKEZ (III. BÖLÜM) SS	228	228	0	100
4	ELAZIĞ KOVANCILAR SS	88	88	0	100
5	ELAZIĞ MERKEZ (YENİ) SS(DAP)	202	188	14	93
TOPLAM		1.251	1.237	14	99

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Şirketler çok ortaklı yapılanmaya özendirilmeli ve sermayelerini birleştirerek ekonomik alanda daha etkili olmaları sağlanmalıdır.
- Üniversite-sanayi işbirliği konusunda; Fırat Üniversitesi tarafından, bilgi ve teknolojik gelişmelerin sanayi sektörüne aktarılması sağlanmalıdır.
- İldeki ekonomik etkinlikler ve yapılan çalışmalar kamuoyu ile paylaşılmalıdır.
- Elazığ'da ihracatçılar birliği şubesinin açılması ve sektörel dış ticaret şirketlerinin kurulması sağlanmalıdır.
- Nitelikli ara eleman ihtiyacına yönelik hizmet içi eğitimler verilmelidir.
- İlde çok amaçlı ve süreli fuarların kurulması ve sürekli hale getirilmesi gerekmektedir.
- İlde üretimi durdurma kararı alan işletmelerin incelenerek; bu işletmelerin tekrar üretime başlaması için alınması gereken tedbirler tespit edilmelidir.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Fırat Kalkınma Ajansı

Vizyon: Girişimci ve yenilikçi yaklaşımlarla, kaynaklarını etkin ve çevreye duyarlı biçimde kullanan; istihdam imkanlarını geliştiren; eğitim, turizm, tarım gibi öncelikli sektörlerde ve sosyal yaşam alanlarında tercih edilen bir bölge olmak.

Misyon: Sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek için gereken plan, program ve araçları hazırlayarak paydaşlarıyla birlikte uygulamaktır.

Stratejik Amaçlar ve Temel Hedefler:

1. Sosyal yapının ve beşeri sermayenin güçlendirilmesi
 - İstihdamın artırılması,
 - Dezavantajlı grupların yaşam kalitesinin artırılması,
 - Toplumsal dayanışmanın ve işbirliği kültürünün geliştirilmesi,
 - Eğitim düzeyinin yükseltilmesi.
2. Tarım ve gıda sektörlerinin geliştirilmesi
 - Verimliliğin artırılması,
 - Ürün değerinin artırılması,
 - İşbirliğinin geliştirilmesi.
3. Sanayi ve hizmet sektörlerinin geliştirilmesi
 - İşletmelerin pazarlama ve satış yeteneklerinin artırılması,
 - Sanayi bölgelerinin altyapılarının geliştirilmesi,
 - Verimliliğin ve katma değer artırılması,
 - Turizmin geliştirilmesi.
4. Teknik altyapının geliştirilmesi
 - Ulaşım altyapısının geliştirilmesi,
 - Doğalgaz ve atık su arıtma altyapılarının geliştirilmesi.
5. Kırsal kesimde yaşam kalitesinin artırılması
 - Kırsal alanda ekonomik gelişimin sağlanması,
 - Kırsal alanda teknik altyapının iyileştirilmesi,
 - Sosyal olanakların geliştirilmesi.
6. Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması
 - Çevrenin korunması,
 - Bölgedeki doğal kaynakların verimli kullanılması,
 - Enerji üretim kaynaklarının çeşitlendirilmesi,
 - Afet yönetiminin güçlendirilmesi.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler <ul style="list-style-type: none"> ▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Fırat Üniversitesine ait 1 proje ▪ Teknogirişim Sermayesi Desteği ▪ Fırat TGB 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Proje Tamamlanmıştır. ▪ 15 işletmenin projesi desteklenmiştir ▪ 2009 yılında faaliyete geçmiştir.

24 ERZİNCAN

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Erzincan ilinde imalat sanayi genel olarak küçük işletmelere dayanmaktadır. Devlet katkısıyla yapılmış bulunan Erzincan Şeker Fabrikası ve bu kuruluş bünyesinde faaliyet gösteren Makina Fabrikası en fazla istihdam sağlayan büyük işletmelerdir. Orta büyüklükteki işletmeler ağırlıklı Organize Sanayi Bölgesinde bulunmaktadır. Bölgedeki yatırımlar ve arsa tahsisleri son yıllarda hızlı bir şekilde artmıştır.

Şehrin ikinci sanayi kolu ise madencilik dayanmaktadır. İlde krom, mermer ve perlit elde edilen maden ocakları bulunmaktadır. İliç ilçesinde altın madeni arama çalışmaları sona ermiş olup halen üretim gerçekleştirilmektedir. Bu işletmelere bağlı olarak zenginleştirme tesisleri, mermer işleme tesisleri ve perlit ana ham maddeli kiremit ve yalıtım malzemeleri işletmeleri, çimento işletmesi ile briket imalathaneleri mevcuttur.

Ayrıca gıda, meyve suyu konsantresi, mobilya, orman ürünleri, beton elemanları, kanatlı yemi, çelik mutfak gereçleri, plastik piknik gereçleri, plastik eşya, plastik poşet, PVC damlama ve plastik boru, konfeksiyon, ray bağlantı elemanları, ısı yalıtım ve ısıcam ürünleri, çelik endüstriyel imalat, tel ürünleri ve ferforje, yazılım firması, atık oto lastiği dönüşümü ve atık kağıt dönüşüm işletmeleri bulunmaktadır.

Üretilen ürünler hem ilde hem de yurt genelinde pazarlanmaktadır. Maden üretimleri (krom, mermer) ihracata yöneliktir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Erzincan ilinde ticari faaliyetler merkez ilçede yoğunlaşmıştır. Ticaretin önemli bir bölümünü tarım ve hayvancılık ürünleri oluşturmaktadır.

Erzincan ilinden diğer illere; meyve, sebze, kuru bakliyat, et ve süt ürünleri, bal, un, tulum peyniri, şeker, turşu, karma yem, meyve suyu konsantresi, mobilya, orman ürünleri, çelik mutfak gereçleri, perlit kiremit ve yapı elemanları, altın, örgü tel sistemleri, el yapımı bakır işleme, halı, tuğla, mermer, krom cevheri, çimento, kanatlı yemi, çelik mutfak gereçleri, plastik piknik gereçleri, plastik eşya, plastik poşet, PVC damlama ve plastik boru, konfeksiyon, ray bağlantı elemanları, ısı yalıtım ve ısıcam ürünleri, çelik endüstriyel imalat, pazarlanmaktadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Erzincan İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Erzincan ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı, 117'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.2 lik bir oran ile sanayisi az gelişmiş iller arasında yer almaktadır.

Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %29'luk bir oran ile Malatya ilk sırada yer almaktadır. Malatya ilini takip eden iller sırasıyla Elazığ(%18), Erzurum(%13), Erzincan(%9), Van(%9), Ağrı(%5), Kars(%3), Bingöl(%3), Bitlis(%3), Ardahan(%2), Muş(%2), Iğdır(%2), Hakkari(%1), Tunceli(%1)'dir.

b.Erzincan İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Erzincan ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %34 gıda ürünleri imalatı, %13 diğer madencilik ve taşocakçılığı, %12 diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı ilk sıralarda yer almaktadır.

Diğerleri sırasıyla;

% 9 Metal cevherleri madenciliği,

% 6 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı(mobilya hariç),

% 6 Kauçuk ve plastik ürünler imalatı,

% 4 Ana metal sanayi,

% 3 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç),

% 2 Elektrik,gaz,buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtım,

% 2 Tekstil ürünleri imalatı,

% 2 Mobilya imalatı

% 2 Elektrikli teçhizat imalatı,

% 1 Giyim eşyası imalat,

% 1 Kömür ve linyit çıkartılması,

% 3 Diğer.

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Erzincan ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 2.149'dur. Ar-Ge birimi bulunan 7 sanayi işletmesinde, çalışan personel sayısı 11'dir. Kalite kontrol birimi bulunan 30 işletmede ise çalışan sayısı 91'dir.

d.Genel Değerlendirme

Sanayide çalışanların, %36'sı gıda ürünleri imalatı, %11'i ana metal sanayi imalatı, %11'i diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. İstihdamın %81'i işçi, %4'ü mühendistir.

Erzincan ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %57'si mikro ölçekli, %36'sı küçük ölçekli, %6'sı orta ölçekli, %1'i büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Erzincan Şeker Fabrikası
- Netlon Mutfak Araçları Trzm. San. ve Tic. Ltd. Şti
- Nyc Tekstil San.ve Tic.A.Ş.
- Özdemir İnşaat Trzm. Enerji San.ve Tic.A.Ş.
- Çukurdere Madencilik Sanayi ve Ticaret

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye ve Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

İlde unlu mamuller, öğütülmüş tahıl ürünleri, çiftlik hayvanları için hazır yem imalatı ile süthane işletmeciliği ve peynir üretimi sektörleri ilk sıralarda yer almaktadır. Ayrıca madencilik ve taşocaklığı da önemli bir sektör konumundadır.

Kum ve çakıl ocaklığı, tuz üretimi, demir içermeyen metal cevherlerin (uranyum ve toryum cevherleri hariç) madenciliği gelişmiş önemli alt sektörlerdir.

Bitkisel üretim; ihracat göstergelerinde ve tercihlerde öne çıkan diğer bir sektör olmuştur. Erzincan önemli bir sebzeçilik merkezidir. Ayrıca ilin bir mikro klima alanı olması özelliği ile sebze fidesi üretiminin yapılmasını mümkün kılmaktadır.

Yabancı sermaye yatırımı sadece madencilikte gerçekleşmiştir.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Erzincan İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	11	9.759
2010	6	1.351
2011	7	2.180
2012	10	3.082
2013(Ocak-Temmuz)	9	1.722

Erzincan İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	12	1.322
2010	14	8.984
2011	24	25.426
2012	25	8.228
2013(Ocak-Temmuz)	15	2.197

6.ERZİNCAN İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Erzincan ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır. Erzincan ilinde 1 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %29'dur.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Erzincan OSB'de %100 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Erzincan Organize Sanayi Bölgesi :

- 368 hektar büyüklüğünde olup, 348 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 2001 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 216 adet sanayi parselinin, 134 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 50 adedi üretim, 12 adedi inşaat, 72 adedi proje aşamasındadır. 82 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 1.250 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırıklı sektör grubu; gıda, orman ürünleri ve plastik sanayidir.

b.Sanayi Siteleri

Erzincan ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi, inşaat bitiminden sonraki 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	ERZİNCAN MERKEZ SS	107	107	0	100
2	ERZİNCAN MERKEZ (MARANGOZLAR) SS	74	74	0	100
3	ERZİNCAN İMALATÇILAR SS	100	100	0	100
4	ERZİNCAN REFAHİYE SS	42	32	10	76
TOPLAM		323	313	10	97

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- İlde özelleştirilmesi planlanan işletmelerin modernize edilmesi ve rekabet ortamına hazırlanması sağlanmalıdır. Konunun sosyal boyutu ön planda tutulmalıdır.
- Teşvik kanununda bölgesel kategori uygulanmalıdır. Teşvik sistemi, bölgeler bazında yeniden düzenlenmelidir
- Bölge dezavantajları dikkate alınarak teşvik süreleri ve istifade yüzdeleri, Doğu Anadolu Bölgesi'ne göre yeniden düzenlenmelidir.
- Bölgesel asgari ücret uygulamasına geçilmelidir.
- Teşvik uygulamasında OSB ve dışındakiler ayırımının kaldırılması gerekmektedir.
- KOBİ kredileri yeniden ele alınmalı, revize edilmeli ve bölgesel gelişmişlik farklılıklarına göre düzenlenmelidir.
- Bölgedeki üretim ve dış ticaret potansiyelinin saha araştırması yapılarak gerçekçi olarak ortaya çıkarılması gerekmektedir. Eğitim ve desteklerle bu potansiyeller harekete geçirilmelidir.
- Fabrika binası yapımında, uzun vadeli konut kredisi benzeri bir sistem uygulanmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı

Vizyon: Ajansın sorumluluk alanını oluşturan Erzurum-Erzincan-Bayburt illerini kapsayan bölgenin kalkınmasında en etkin ve öncü rol oynayan, Türkiye'nin en modern ve en verimli kurumlarından biri olmak.

Misyon: Ajansın sorumluluk alanını oluşturan Erzurum-Erzincan-Bayburt illerini kapsayan bölgenin sürdürülebilir kalkınmasını sağlamak üzere, sosyal sermayeyi ve inovasyonu geliştirmek suretiyle yerel potansiyeli harekete geçirmek.

25 ERZURUM

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Erzurum ili ekonomisi, tarım, hizmet ve inşaat sektörlerine bağlıdır. İlde imalat sanayi yeterince gelişmemiş ve henüz istenen düzeye ulaşmamıştır. Bunun başlıca nedeni, imalat sanayi sektörünü tetikleyecek sektörlerin katma değerlerinin sanayi yatırımlarına yönlendirilememesidir.

Gıda sanayi ağırlıklı bir imalat sanayi yapısı olan ilde; kimya, metal, tekstil ve toprak ürünleri öncü sektörler olarak görülmektedir.

İlde yer alan başlıca imalat sanayi sektörleri şunlardır:

- Plastik ve kauçuk ürünleri imalatı (PVC doğrama, PVC boru, plastik şişe, damacana, plastik torba, çuval vb. üreten işletmeler),
- Makine ve teçhizatı hariç; fabrikasyon metal ürünleri imalatı (demir doğrama, çelik kapı, kalorifer ve buhar kazanı, güneş kolektörü, doğalgaz bacası, teneke kutu, çivi vb. üreten işletmeler),
- Gıda ürünleri ve içecek imalatı (peynir, yağ, yoğurt, hazır su ,et ve et ürünleri işletmeleri),
- Tekstil ürünleri imalatı (giyim eşyası dışındaki hazır tekstil ürünleri ve çorap üreten işletmeler),
- Metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı (ısıcam, çimento, hazır beton, kiremit, briket, tuğla, karo, parke taşı, kaldırım taşı, büz, mermer vb. üreten işletmeler),
- Basım ve yayım; plak, kaset ve benzeri kayıtlı medyanın çoğaltılması (matbaacılık faaliyetinde bulunan işletmeler),
- Kimyasal madde ve ürünlerin imalatı (boya, sabun, deterjan ve diğer temizlik ürünlerini üreten işletmeler),
- Motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı (motorlu kara taşıtları için kasa, römork ve yarı römork üretimi yapan işletmeler),
- Ana metal sanayi (metal döküm üzerine üretim yapan işletmeler),
- Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı (soba, mangal, semaver vb. üretimi yapan işletmeler).

Sanayi sektöründe faaliyet gösteren işletmeler, başta tarım ve hayvancılık olmak üzere ilin doğal kaynak potansiyelini değerlendirmeye yönelik olarak; gıda, maden, taş ve toprağa dayalı sanayide faaliyet göstermektedir. Ayrıca ilde son yıllarda tekstil alanında yapılan yatırımlar da önemli bir yer tutmaktadır.

Sanayi sektöründe faaliyet gösteren işletmeler küçük ve orta ölçeklidir. Dolayısıyla söz konusu işletmeler; sadece yerel pazarlara hitap edebilmekte ve oldukça düşük istihdam sağlamaktadırlar. Ayrıca kapasite ve kapasite kullanım oranlarının düşüklüğü; üretimin düşük olarak gerçekleşmesine ve düşük katma değer oluşmasına sebep olmaktadır.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İlde imalat sanayinin aksine, ticaret sektörü oldukça gelişmiş olup, ilin ekonomisi üzerinde büyük etkiye sahiptir. Ticaret sektörünün gelişmesinde; ulaşım imkanları, öğrenci, memur ve asker sayısının fazlalığı, coğrafi konum, bölgenin sağlık merkezi haline dönüşmüş olması ve ticari örgütlerin gelişmiş olması gibi faktörler önemli rol oynamaktadır.

Erzurum ilinde ağırlığını gıda ürünlerinin oluşturduğu bir ticari yapı görülmektedir. Bunlar arasında süt ve süt ürünleri, et ve et ürünleri, un ve yem gibi tarımsal ürünler öncelikli yer tutmaktadır. İlde iş merkezleri ve büyük marketlerin yanı sıra, çeşitli ulusal ve uluslararası markalar ticari açıdan faaliyet göstermektedirler.

Erzurum ilinde; merkezde 1, Oltu ilçesinde 1, Pasinler ilçesinde 1 olmak üzere, toplam 3 adet Ticaret ve Sanayi Odasına kayıtlı 5200 üye bulunmaktadır.

Esnaf ve Sanatkarlar Birliğine bağlı 42 oda ve yaklaşık 20.000 üye bulunmaktadır.

Şirket sayısı ise 554'tür.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Erzurum İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Erzurum ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 166'dır. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0,2 lik bir oran ile sanayisi az gelişmiş bir ildir.

Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %29'luk bir oran ile Malatya ilk sırada yer almaktadır. Malatya ilini takip eden iller sırasıyla Elazığ(%18), Erzurum(%13), Erzincan(%9), Van(%9), Ağrı(%5), Kars(%3), Bingöl(%3), Bitlis(%3), Ardahan(%2), Muş(%2), Iğdır(%2), Hakkari(%1), Tunceli(%1)'dir.

b.Erzurum İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Erzurum ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında gıda ürünleri imalatının(%33) ilk sırada olduğu görülmektedir.

Diğerleri sırasıyla;

% 12 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,

% 12 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,

% 6 Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı römork imalatı.

% 5 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı(mobilya hariç),

% 4 Kimyasallar ve kimyasal ürünlerin imalatı,

% 4 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı, ürünlerin imalatı,

% 4 Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı,

% 3 Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıt imalatı,

% 3 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı(makine ve teçh.hariç),

% 3 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,

% 2 Metal cevherleri madenciliği,

% 2 Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı,

% 2 Ana metal sanayi,

% 1 Kömür ve linyit çıkartılması,

% 1 İçecek imalatı,

% 3 Diğer.

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Erzurum ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 5.581'dir.

d.Genel Değerlendirme

Erzurum ilinde sanayide çalışanların, %26'sı diğer metalik olmayan mineral üretimi, %17'si gıda ürünleri imalatı sektörlerinde istihdam edilmektedir. İstihdamın %83'ü işçi, %3'ü mühendistir.

Erzurum ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %32'si mikro ölçekli, %56'sı küçük ölçekli, %10'u orta ölçekli, %2'si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş Erzurum Şeker Fabrikası
- Trabzon Madencilik ve Metal Sanayi Ticaret A.Ş Erzurum Aşkale Şubesi
- Oltu Kömür ve Madencilik Petrol Ürünleri İnşaat Turizm Ticaret ve Sanayi A.Ş
- Turkmağ Madencilik A.Ş.
- Limak İnşaat A.Ş.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya ve Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Mobilya imalatı; başka yerde sınıflandırılmamış diğer imalatlar (modüler mobilya, kuyumculuk ve Oltu taşı işlemeciliği),
- Ağaç ve ağaç mantarı ürünleri imalatı ; saz, saman ve benzeri malzemelerden, örülerek yapılan eşyaların imalatı (inşaat kerestesi, ahşap doğrama ve ahşap döşeme ürünleri).

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Erzurum ilindeki dış ticaret ürünleri; tuz, kükürt, alçı, kireç, çimento, mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar, kağıt ve karton; kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya, örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı, seramik mamulleri, demir veya çelikten eşya, kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları, kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları, elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı, optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, çeşitli mamul eşya (hijyenik havlu, bebek bezi, kalem, çakmak, fermuar, fırça vb.) olarak sıralanabilir. Bu ürünler içinde, demir veya çelikten eşya, en büyük paya sahiptir.

Erzurum İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	37	24.363
2010	41	38.361
2011	36	22.907
2012	51	45.953
2013(Ocak-Temmuz)		

Erzurum İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	27	57.308
2010	36	25.911
2011	61	50.336
2012	54	77.801
2013(Ocak-Temmuz)		

6.ERZURUM İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Erzurum ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır. Erzurum ilinde 3 adet sicil almış OSB bulunmakta olup; karma OSB'lerde doluluk oranı %32'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Erzurum Merkez I. OSB'de %100 indirimli,

-Erzurum Merkez II OSB'de %100 indirimli,

-Oltu OSB'de ise %100 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Erzurum Merkez I. Organize Sanayi Bölgesi :

• Bölge büyüklüğü 130 hektar (merkez 114 ha + ilave alan 16 ha) büyüklüğünde olup, 100 hektarlık alan kredilendirilmiştir.

• 114 hektarı 1982 yılında tamamlanmıştır.

• Bölgedeki 93 adet sanayi parselinin tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 86 adedi üretim, 7 adedi proje aşamasındadır.

• Üretime geçen parsellerde yaklaşık 2.700 kişi istihdam edilmektedir.

• Ağırlıklı sektör grubu; gıda, plastik ve orman ürünleri sanayidir.

b. Sanayi Siteleri

Erzurum ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi, inşaat bitiminden sonraki 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	ERZURUM MERKEZ SS	528	180	348	34
2	ERZURUM MERKEZ (MADENİ SANATKARLAR) SS	186	186	0	100
3	ERZURUM MERKEZ II. BÖLGE (METAL İŞLERİ) SS	200	180	20	90
4	ERZURUM OLTU SS	150	136	14	91
5	ERZURUM AZİZİYE OTOBAN SS	45	45	0	100
TOPLAM		1.109	737	382	61

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

• Tarım ve hayvancılık sektörü ile ilgili olarak;

- Bölgede organize hayvancılık bölgelerinin oluşturulması,

- Tarımsal üretimde payı fazla olan patates, ayçiçeği, meyve ve tahıl gibi ürünlerin işlenip ürün haline getirileceği (patates cipsi, dondurulmuş parmak patates, nişasta gibi) tarıma dayalı sanayinin kurulması,

- İyi tarım uygulamaları teşvik edilerek katma değeri yüksek tarım ürünlerinin üretilmesi ve

bu ürünlere dayalı sanayi kollarının gelişiminin desteklenmesi,

- Bölge bazında (hayvan sayısının çok olduğu merkezlerde) süt sağım ve toplama ünitelerinin ve soğuk zincir kullanımının yaygınlaştırılması,

- Soğuk hava depolarının kurulması gerekmektedir.

• Teknik personel istihdamına yönelik olarak;

- OSB'ler içinde teknik okulların açılması ve bu okulların tanıtımının yapılması,

- Çeşitli sektörlerde meslek edinme kurslarına ağırlık verilerek istihdamın artırılması,

- Mevcut çalışanların çalıştığı iş kolunda yeni teknolojilere uyumları ve mesleklerinde gelişmelerinin sağlanması,

- İstihdam garantili kursların artırılması ve firma bazında elemanların iyi yetiştirilmesinin sağlanması,

- Yetiştirilmiş elemanların özlük haklarını iyileştirerek, nitelikli iş gücünün kalıcı hale getirilmesi gerekmektedir.

• Potansiyel pazar ülkelere yönelik kendi dillerinde tanıtım materyallerin hazırlanması, aynı alanda faaliyet gösteren işletmelerin ortak pazarlama ağları kurmalarının teşvik edilmesi, e-ticaret gibi güncel pazarlama teknikleri ve bölgeye uyarlanabilecek örnek uygulamalar hakkında işletmelerin eğitilmesi ve desteklenmesi sağlanmalıdır.

• Ulaşım konusunda;

- Ovit Geçidi Tüneli Projesi, Palandöken Lojistik Merkezi Projesi ve Kop Geçidi Tüneli Projesi'nin hayata geçirilmesi,

- Diyarbakır – Bingöl – Erzurum Bölünmüş Yol Projesi'nin tamamlanması,

- Bölgede turizmin geliştirilmesi için yurtiçi ve yurtdışı direkt uçuş sayılarının artırılması ve havaalanının karayolu ulaşımıyla entegre biçimde çalışması,

- Erzurum Havalimanı'ndan İran, Azerbaycan ve Rusya'ya direkt yolcu ve kargo seferlerinin başlatılması sağlanmalıdır.

• Enerji sektörüne yönelik olarak;

- Hidroelektrik santrallerinin (HES) nitelik ve nicelik olarak artırılması,

- Jeotermal suyun seracılık ve ısıtma amaçlı kullanımına yönelik projelerin desteklenmesi,

- Başta çiftlik gübresi olmak üzere tarımsal atıklardan biyogaz üretimini öngören projelerin desteklenmesi,

- Akaryakıt üretiminde kullanılan bitkisel materyalin yetiştirilmesine yönelik projelerin desteklenmesi,

- Güneş ve rüzgar enerjisi üretimine yönelik projelerin desteklenmesi gerekmektedir.

• Özel işletmeler için hibe ve kredi desteği sağlayan kuruluşların verdiği desteklerle yeni işletmelerin kurulması ve mevcut işletmelerin standartlarının yükseltilmesi, işletmelerin makine parklarının geliştirilmesi ve modernize edilmesi, çağrı merkezleri gibi istihdam yoğun alanlarda yeni yatırımların yapılmasının desteklenmesi ve iş destek merkezlerinin kurulması gerekmektedir.

• Küçük işletmelerin bir araya gelerek ortak hizmet almaya ve ortak yatırıma özendirilmesi ve bilgi teknolojisi alanında çalışmalar yapan kuruluşların kümelenmelerinin sağlanması.

• Doğla kaynakların değerlendirilmesine yönelik olarak;

- Endüstriyel hammaddelerin bölgede işlenmesini sağlayacak tesislerin kurulması,

- Kaya tuzu rezervlerinin yaygın olduğu alanlarda rafine tuz tesislerinin kurulması,

- Krom işleme ve zenginleştirme tesislerinin ve metalürji sanayinin bölgede yaygınlaştırılması,

- Oltu Taşı'nın ulusal ve uluslararası düzeyde pazarlanmasını sağlayacak tanıtım ve pazarlama stratejilerinin geliştirilmesi ve bu taşın çıkarıldığı ocakların üretim kapasitelerinin artırılması sağlanmalıdır.

• Markalaşma konusunda;

- Bölgede tabii olarak yetişen organik ürünlerden (kızılcık, kuşburnu, alıç, ahududu, vişne,

kiraz, zerdali, dut vb.) nitelikli ve sertifikalı markaların oluşturulması,

- Geleneksel el sanatlarıyla oluşturulmuş bölgeye özgü ve marka niteliğinde turistik ürünlerin üretilmesi ve pazarlanması,

- Bölgeye özgü ürünlerin coğrafi işaretlerinin ve patentlerinin alınması ve sertifikasyonlarının yapılması,

- Bölgede uluslararası normlara uygun ürün ve hizmet kalitesinin sağlanması (gıda güvenliği, hijyen ve sanitasyon, HACCP vb.),

- İşletmelerde kurumsal kaynak planlaması kullanımının ve sertifika alımlarının teşvik edilmesi (ISO 9001, İş Güvenliği, vb.),

- Marka, patent, faydalı model, coğrafi işaret vb. konularda işletmelerin eğitilmesi ve bilinçlendirilmesi sağlanmalıdır.

• Bölgede yetişen ürünlerin pazarlanmasıyla ilgili olarak;

- Yöresel ürünlerin (süt, peynir, bal) üretim ve pazarlama problemlerinin çözülebilmesi amacıyla, iç ve dış tüketiminin artırılmasına yönelik markalaşma, reklam ve tanıtım faaliyetlerinin artırılması,

- Bölgenin yerel değerleri olan Oltu taşı işlemeciliği ve bakır işlemeciliğinin geliştirilmesine yönelik pazarlama ve tanıtım stratejilerinin geliştirilmesi,

- Dünyada yalnızca bölgeye özgü olan değerlerin (Hınıs Kanyonları, Tortum Şelalesi, Narman Peribacaları, vb.) tanıtımlarına öncelik verilmesi,

- Bölgede marka tescil belgesi olan ürünlerin pazarlama ve tanıtım stratejilerinin geliştirilmesi,

- Başta Ortadoğu ülkeleri olmak üzere, hedef ülkelere yönelik pazar araştırmalarının yapılması gerekmektedir.

• Bölgesel düzeyde ihtiyaç duyulan verilerin hazırlanması ve güncellenmesi, bölgenin yatırım potansiyelinin ortaya konularak yatırımcıların yatırım yapabileceği alanların tespit edilmesi; bölgede uygulanabilir yatırım projelerinin gerçekleştirilmesine olanak sağlayacaktır.

• Ar-Ge çalışmalarına yönelik olarak;

- Üretimde katma değer yaratacak, ürün kalitesinde artışa yol açacak ve verimliliği yükseltecek Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi,

- Sektörel araştırmaların yapılması,

- Ar-Ge laboratuvarları ve teknoloji merkezlerinin kurulması,

- İşletmelerin ürün geliştirmeye ve tasarıma yönelik ortak Ar-Ge merkezleri, test laboratuvarları ve eğitim merkezleri kurmaları,

- Üniversite – sanayi işbirlikleri sağlanarak çift yönlü Ar-Ge kapasitesinin geliştirilmesi ve proje yönetimi eğitimlerinin yaygınlaştırılması,

- Üniversite-sanayi arasında eğitim-staj faaliyetlerinin yaygınlaştırılması,

- Bölgesel İnovasyon Stratejisinin (BİS) hazırlanması,

- Ar-Ge çalışmaları için nitelikli teknik personel istihdamının teşvik edilmesi,

- Yeni ürün geliştirmenin teşvik edilerek yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı

Vizyon: Ajansın sorumluluk alanını oluşturan Erzurum-Erzincan-Bayburt illerini kapsayan bölgenin kalkınmasında en etkin ve öncü rol oynayan, Türkiye'nin en modern ve en verimli kurumlarından biri olmak.

Misyon: Ajansın sorumluluk alanını oluşturan Erzurum-Erzincan-Bayburt illerini kapsayan bölgenin sürdürülebilir kalkınmasını sağlamak üzere, sosyal sermayeyi ve inovasyonu geliştirmek suretiyle yerel potansiyeli harekete geçirmek.

26 ESKİŞEHİR

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Eskişehir'de mevcut sanayi içinde makine imalat sanayi, ekonominin can damarı konumundadır. Gıda sanayi ile taşa ve toprağa dayalı imalat sanayileri ise en fazla katma değer üreten 2. ve 3. sektör durumundadır.

Türkiye'nin tek Uçak Motor Fabrikası ile Dizel Lokomotif Motoru üreten fabrikaları Eskişehir'de bulunmaktadır. Yine ülkemizin en yüksek kapasiteli buzdolabı ve kompresör fabrikası da ilde bulunmaktadır.

İl Türkiye'nin en önemli tarım merkezlerinden biridir. Özellikle tahıl ve şeker pancarı üretiminde önemli bir yere sahiptir.

İhracat yönünden sektörel dağılıma bakıldığında ise makine imalat sanayi (%40) ilk sırada yer alırken, ikinci sırada madencilik sektörü(%26) yer almaktadır.

Çalışan sayısı yönünden sektörel dağılım incelendiğinde makine imalat sanayi (%33,8) ilk sırada yer almaktadır. Çalışan sayısında ikinci sırada gıda sanayi (%18) bulunmaktadır.

Eskişehir ilinin şehirleşme oranı, yıllık nüfus artış hızı, kişi başına gayri safi yurtiçi hâsıla ve sanayi iş kolunda çalışanların toplam istihdama oranları bakımından Türkiye ortalamalarının üstündedir. Tarım kolunda çalışanların toplam istihdama oranı ise Türkiye ortalamasının altında kalmaktadır.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Demiryolu ve karayollarının kavşağında olması, tarımda ve sanayideki gelişmeler ile yer altı kaynaklarının zenginliği, Eskişehir'i ekonomik sanayi ve ticaret bakımından önemli bir merkez haline getirmiştir.

Eskişehir'de kişi başına düşen milli gelir yapılan tahmini hesaplamalara göre 14 bin ABD Doları olup, Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Eskişehir'de 2012 yılı sonu itibariyle çoğu sanayi yatırım olmak üzere 52 yeni yatırım için yatırım teşvik belgesi düzenlenmiştir. Bu yatırımların toplam tutarı 1 milyar 129 milyon TL olup, yatırımlar tamamlandığında 3058 kişiye yeni iş imkânı sağlayacaktır.

Artan ticaret potansiyeline bağlı olarak Eskişehir'de 2012 yılında 3 tane 3 yıldızlı, 1 tane 4 yıldızlı ve 1 tanede 5 yıldızlı yeni otel yapımı için Yatırım Teşvik Belgesi alınmıştır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Eskişehir İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Eskişehir ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 560'tır. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.8'lik bir oran ile sanayisi gelişmiş iller arasında yer almaktadır.

İç Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %45 ile Ankara ilk sırada yer almaktadır. Ankara ilini takip eden iller sırasıyla; Konya(%24), Kayseri(%10), Eskişehir(%5), Sivas(%3), Karaman(%2), Kırıkkale(%2), Aksaray(%2), Nevşehir(%2), Yozgat(%2), Niğde(%1), Çankırı(%1) ve Kırşehir(%1) olarak görülmektedir.

b.Eskişehir İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Eskişehir ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %16 ile başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı ilk sırada yer almaktadır.

Diğer sektörler sırasıyla;

% 12 Gıda ürünlerinin imalatı,

% 12 Diğer madencilik ve taş ocakçılığı,

% 9 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizatı hariç),

% 9 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,

% 6 Kauçuk plastik ve ürünleri imalatı,

% 6 Mobilya imalatı,

% 5 Elektrikli teçhizat imalatı,

% 4 Ana metal sanayi,

% 4 Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı,

% 3 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,

% 2 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),

% 2 Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı,

% 1 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,

%1 Diğer imalatlar,

% 1 Tekstil ürünleri imalatı,

% 1 Diğer ulaşım araçlarının imalatı,

% 1 Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması,

% 1 Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı,

% 1 Elektrik, gaz, buhar havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı.

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Eskişehir ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 42.817'dir. Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 90, kalite kontrol birimi olan firma sayısı 191'dir.

d.Genel Değerlendirme

Sanayide çalışanların, %14'ü başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı %14'ü gıda ürünlerinin imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. Sanayideki istihdamın %82'si işçi, %5'i mühendistir.

Eskişehir ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %34'ü mikro ölçekli, %46'sı küçük ölçekli, %15'i orta ölçekli, %5'i büyük ölçekli işletmelerdir

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Arçelik A.Ş.Buzdolabı Fabrikası
- Sarar Giyim Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Tülomsaş Türkiye Lokomotif ve Motor Sanayi A.Ş.
- Eti Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Ford Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş. Eskişehir Tesisleri

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılama Yönelik Yatırımlar

İmalat sanayi alanında, özellikle gıda sanayi firmaları, yurt içi ve dışı piyasalardaki artan gıda ürünleri talebini karşılamak amacıyla kapasite artışına yönelik yeni yatırımlar gerçekleştirmektedirler. Bunun yanında Anadolu Cam Sanayi A.Ş. firmasının 2012 yılında yatırıma başlamış olduğu cam ambalaj ürünleri üretimine yönelik yatırım 2013 yılında tamamlanarak üretime geçecektir.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

İmalat sanayi alanında ve zengin maden kaynaklarını işletmeye yönelik yeni yatırımlar son yıllarda artmıştır. Bu kapsamda Mihaliççık yöresindeki linyit yataklarını işletmeye ve

elektrik üretmeye yönelik olarak kurulan Yunus Emre Termik Santralının yapım çalışmaları sürmekte olup, tesisin 2014 yılında işletmeye açılması beklenmektedir.

İnönü bölgesindeki büyük kömür yataklarının ve damarlarının özel işletmeye açılmasıyla birlikte bölgede, termik santral yatırım potansiyeli ortaya çıkacaktır.

Sarıcakaya bölgesinde bulunan 300 Milyon Ton rezervli Bitümlü Şeyl rezervi önemli bir yatırım potansiyeli arz etmektedir. Bu kayaçlardan damıtma yöntemiyle sentetik petrol ve gaz elde edilebileceği gibi, katı yakıt olarak termik santrallerde kullanılması imkanı da bulunmaktadır.

Sivrihisar Kızılcaören yöresindeki toryum kompleks cevher yatağındaki toryumu yakıt olarak kullanan nükleer santrallerin ve toryumu işleyip zenginleştirecek özel ve stratejik tesislerin kurulma potansiyeli bulunmaktadır.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli

Raylı sistemler sektörünün 2012 yılında bir dernek kurulması ile kümeleşmesi ve Anadolu Üniversitesinde Raylı Sistemler Mükemmeliyet Merkezinin kurulmuş olması ile birlikte sektördeki üretim ve ihracatın önemli oranda artması beklenmektedir.

Havacılık sektöründeki kümeleşmenin gelişme göstermesi, ana ve yan sanayi arasındaki gelişmenin artması ve sivil ve askeri havacılık sanayindeki 2023 yılına yönelik büyük çaplı yatırım planları, sektörde yeni yatırımların ortaya çıkmasını sağlayacaktır. Buna paralel olarak, Havacılık ve Savunma Sanayi İhtisas Sanayi Bölgesi kurmaya yönelik çalışmalar ihracat potansiyelini arttıracaktır.

Beyaz eşya sektöründe, üretim kapasitesini arttırmaya yönelik yatırımların tamamlanmasıyla birlikte, ihraç edilen ürün miktarında ve tutarında artış olacaktır.

Eskişehir İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	242	557.848
2010	249	633.897
2011	258	766.925
2012	282	925.407
2013(Ocak-Temmuz)	244	466.244

Eskişehir İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	233	413.332
2010	265	615.195
2011	324	627.502
2012	294	645.141
2013(Ocak-Temmuz)	245	417.510

6.ESKİŞEHİR İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a. Organize Sanayi Bölgeleri

Eskişehir İli Normal İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 3 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Eskişehir ilinde 2 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı; karma OSB'lerde %26, ihtisas OSB'lerde %29'dur.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Sivrihisar OSB'de %50 indirimli,

-Eskişehir Beylikova Besi OSB'de ise %50 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parcel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Eskişehir Sanayi Odası Organize Sanayi Bölgesi:

- 1.731 hektar büyüklüğünde olup, 290 hektarlık kısmı kredilendirilmiştir.
- 1987 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 718 adet sanayi parselinin, 590 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 402 adedi üretim, 69 adedi inşaat, 119 adedi proje aşamasındadır. 128 adet parcel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 31.280 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; madeni eşya, gıda ve orman sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 18.000 m³/gün dür.

b. Sanayi Siteleri

Eskişehir ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	ESKİŞEHİR ÇİFTELER SS	107	89	18	83
2	ESKİŞEHİR MERKEZ (I+II) SS	689	689	0	100
3	ESKİŞEHİR SİVRİHİSAR SS	124	79	45	64
Toplam		920	857	63	93

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Mevcut demiryolu güzergahının Gemlik Limanına bağlantısı yapılmalıdır.
- Eskişehir OSB Demiryolu hattının en kısa sürede tesis edilmesi gerekmektedir.
- Şehir içi demir yolu hattının yer altına alınma çalışmalarının tamamlanması sağlanmalıdır.
- Eskişehir-İstanbul Yüksek Hızlı Tren hattının 2013 yılında tamamlanması sağlanmalıdır.
- Eskişehir-İstanbul arasında havayolu ulaşımı tekrar kurulmalıdır.
- Çevre yolları projeleri hayata geçirilmelidir.
- Raylı Sistemler Test Merkezinin kurulması sağlanmalıdır.
- Raylı Sistemler İhtisas OSB, Lojistik İhtisas OSB ve Otomotiv İhtisas OSB olmak üzere üç yeni İhtisas OSB kurulması çalışmaları tamamlanmalıdır.
- Havacılık ve Savunma Sanayi Endüstri Bölgesine gereken yasal izinler verilmelidir.
- Şehir içinde kalan küçük ve orta ölçekli işletmeler ile sanayi sitelerinin faaliyet kollarına göre mevcut sanayi sitelerine transferlerinin cazip hale getirilmesi gerekmektedir.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Bursa-Eskişehir-Bilecik Kalkınma Ajansı

Vizyon:Bölgesinde sürdürülebilir kalkınmaya öncülük ederek ulusal kalkınma vizyonuna katkı sağlayan, bölgesel kalkınmada ulusal ve uluslararası alanda tanınan, saygın ve etkin bir kurum olmak.

Misyon:Bölgesinde sürdürülebilir kalkınmayı hızlandırmak ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak amacıyla, yerel düzeyde işbirlikleri geliştirip koordinasyon sağlayarak bölgesel kalkınmayı planlamak, yönlendirmek ve desteklemek.

Strateji : Yaşayan tarihi, kültürü ve doğasıyla turizmde çekim merkezi; girişimci ruhuyla lider; yenilikçi ve bilgi odaklı sanayi ve tarımıyla Avrupa'nın en rekabetçi üretim merkezi; çevreye ve insana duyarlı müreffeh bir bölge ile bölgedeki potansiyelin en üst düzeyde harekete geçirilmesi hedeflenmektedir.

Bölgenin sahip olduğu rekabet gücünü küresel gelişmeler ekseninde ulusal düzeyden uluslararası düzeye taşıırken, sosyal ve çevresel bileşenleri de göz ardı etmeyen sürdürülebilir bir kalkınma hedefi benimsenmektedir.

Gelişme eksenleri 6 başlık altında belirlenmiştir:

1. Sanayide verimlilik ve rekabetçilik
2. Tarımda verimlilik ve kırsal kalkınma
3. Turizmde çeşitlilik
4. Sosyal kalkınma ve istihdam
5. Sürdürülebilir çevre ve enerji
6. Ulaşım ve lojistik

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler <ul style="list-style-type: none">▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Anadolu Üniversitesine ait 5, Osmangazi Üniversitesine ait 4 adet olmak üzere 9 proje.▪ Eskişehir TGB▪ Ar-Ge Merkezi kapsamında▪ Teknogirişim Sermayesi Desteği	<ul style="list-style-type: none">▪ Projeler tamamlanmıştır.▪ 2004 yılında faaliyete geçmiştir.▪ 7 işletmeye Ar-Ge Merkezi Belgesi verildi▪ 4 işletmenin projesi desteklenmiştir.
2.	İlde Devam Eden İşler <ul style="list-style-type: none">▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Anadolu Üniversitesine ait 2, Osmangazi Üniversitesine ait 3 adet olmak üzere toplam 6 proje	<ul style="list-style-type: none">▪ Destek çalışmaları sürdürülmektedir.

27 GAZİANTEP

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Gaziantep, sanayi ve ticaret yapısıyla Türkiye ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır. Gaziantep'te kurulu büyük sanayi işletmeleri sayısı, Türkiye genelinin %4'ünü; küçük sanayi işyerleri sayısı ise %6'sını oluşturmaktadır. Bu yapısıyla küçük ve orta ölçekli başta olmak üzere sanayi sektörü, geniş istihdam olanakları sunmaktadır.

İktisaden faal nüfusun % 28.72'si imalat sanayi kollarında çalışmaktadır.

Gaziantep'te imalat sanayi gelişmiş durumdadır. İmalat sanayinde küçük imalathane ve atölyelerin yanı sıra büyük tesislerin de sayıca çokluğu dikkat çekmektedir. Gaziantep sanayisi bir çok sektörde Türkiye'nin en önemli üretim merkezi konumundadır.

Gaziantep Organize Sanayi Bölgelerinde faaliyet gösteren işletmelerin sektörel dağılımı incelendiğinde tekstil ve gıda sektörleri öne çıkmaktadır. İşletmelerin %43'ü tekstil sektöründe, %22'si gıda sektöründe, %9'u boya-kimya sektöründe, %7'si plastik sektöründe, %3'ü temizlik-hijyen sektöründe, %16'sı ise diğer sektörlerde faaliyet göstermektedir. Gaziantep Organize Sanayi Bölgesi'nde 270 firma doğalgaz kullanmaktadır. Doğalgaz tüketiminde akrilik polip(%25), boyama(%20) ve halı(%16) sektörleri ilk üç sırada yer almaktadır.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Coğrafi konumu bakımından bölgeler arasında bir köprü olan Gaziantep önemli bir ticaret merkezidir.

Türkiye'nin; makine halısı üretiminin % 82'si, fıstık işletme ve üretiminin % 75'i, jüt ipliği(nihai ürün)üretiminin %74'ü, akrilik, sentetik, polyester üretiminin %60'ı, çuval ve poşet üretiminin %60'ı, non-woven kumaş üretiminin %59'u, triko üretiminin %50'si, un, makarna ve irmik üretiminin %40'ı, bulgur üretiminin %40'ı, şekerleme, çikolata ve bisküvi üretiminin %30'u ve mercimek üretiminin %23'ü Gaziantep ilinde gerçekleştirilmektedir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Gaziantep İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Gaziantep ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 2340'tır. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %3'lük bir oran ile sanayisi gelişmiş ilk oniki il arasında yer almaktadır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, % 65'lik bir oran ile Gaziantep ili ilk sırada yer almaktadır. Gaziantep ilini takip eden iller sırasıyla; Şanlıurfa(%10), Diyarbakır(%9), Adıyaman(%6), Batman(%4), Mardin(%3), Kilis(%1), Siirt(%1), Şırnak(%1) olarak görülmektedir.

b.Gaziantep İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Gaziantep ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, tekstil ürünleri imalatı(%26) ve gıda ürünleri imalatının(%20) ilk iki sırada olduğu görülmektedir.

Diğer sektörler sırasıyla;
% 9 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,
% 8 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
% 7 Deri ile ilgili ürünlerin imalatı,
% 5 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,
% 3 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı, makine teçhizatı hariç;
% 3 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,
% 2 Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı,
% 2 Ana metal sanayi,
% 2 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,
% 2 Mobilya imalatı,
% 1 Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,
% 1 Elektrikli teçhizat imalatı,
% 1 Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı,
% 1 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),
% 1 Diğer imalatlar,
% 7 Diğer (içecek imalatı, metal cevherleri madenciliği, kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması, bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı, diğer ulaşım araçlarının imalatı, elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtım, temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı, ham petrol ve doğal gaz çıkarımı ve saha arama ve tetkiki hariç petrol ve gaz çıkarımı ile ilgili hizmetler).

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Gaziantep ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 66.287'dir.

Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 51, çalışan sayısı 104'tür. Kalite kontrol birimi bulunan firma sayısı 168, çalışan sayısı 376'dır.

d.Genel Değerlendirme

Gaziantep ilinde sanayide çalışanların, %55'i tekstil ürünleri imalatı, %14'ü gıda ürünlerinin imalatı sektörlerinde istihdam edilmektedir.

İstihdamın % 82'si işçi, %3'ü mühendistir.

Gaziantep ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %62'si mikro ölçekli, %28'i küçük ölçekli, %8'i orta ölçekli, %2 si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Merinos Halı Sanayi ve Ticaret A.Ş
- Naksan Plastik Sanayi ve Ticaret A.Ş
- Gülsan Sentetik Dokuma Sanayi ve Ticaret A.Ş
- Şireci Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Sanko Tekstil İşletmeleri Sanayi ve Ticaret A.Ş

4. İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Tekstil sektöründe ihtiyaç duyulan ara malı ve hizmetlerin üretildiği alt sektörlerle yatırım yapılabilir. Bu alt sektörler;

- Hayvansal elyaf konusunda; elyaf temizleme, hazırlama, apreleme, iplik imalatı, kumaş dokuma,
- Doğal elyaf konusunda; iplik hazırlama-haşıl, kumaş dokuma, penye örgü kumaş, apre, moda ve tasarım, konfeksiyon,

- Sentetik elyaf konusunda; sentetik granül imalatı, dokuma ürünleri imalatı, sportif tekstil ürünleri imalatı,
- Non-woven ürünler; astar ve filtre imalatı, tekstil ürünleri imalatı, otomotiv ürünleri imalatı, spor malzemeleri imalatı, yer kaplamaları imalatı, jeotekstil ürünleri imalatı, ev tekstili ürünleri imalatı,
- Sağlık ürünleri konusunda; çocuk bezi imalatı, hijyenik ped imalatı, hastane hijyen ürünleri imalatı olarak sıralanabilir.

Gıda sanayi sektöründe ihtiyaç duyulan ara malı ve hizmetlerin üretildiği alt sektörlerle yatırım yapılabilir. Bu alt sektörler;

- Hububat ürünleri konusunda; mısır-pirinç gevreği, mısır- patates cipsi, çocuk mamaları, diyet ürünleri imalatı,
- Yaş sebze ve meyve ürünleri konusunda; sebze-meyve kurutma işleri, dondurulmuş sebze-meyve işleri, konserve, komposto, turşu, sos, kuru sebze-meyve ürünleri(hazır çorba, meyve tozu), sebze-meyve suyu, mantar, sirke, şarap imalatı,
- Hayvancılık ve hayvansal gıdalar konusunda; entegre et, yumurta(büyükbaş-küçükbaş-devekuşu-tavşan eti)ürünleri, et, salam, sosis, sucuk, tatlı su balıkçılığı ve su ürünleri, katkılı yoğurt-süt(meyve, şekerleme, çikolata) imalatı,
- Diğer gıda ürünleri konusunda; gıda katkı maddeleri ve fermente içecek(boza, bira) imalatı,

Metal ve makine sanayi sektörünün gerek yurt içinde ve gerekse yurt dışında ihtiyaç potansiyeli bulunması nedeniyle;

- Tekstil makineleri konusunda; hazırlama grubu, iplik eğirme, dokuma ve örgü, kumaş apre makineleri imalatı,
- Gıda makineleri konusunda; yaş sebze ve meyve, bisküvi, çikolata makineleri imalatı,
- Gıda ambalajı (bakliyat, bisküvi, gofret, ciklet, şekerleme, süt ürünleri ambalajlama) makineleri,
- Plastik enjeksiyon ve ekstruder makinesi imalatı,
- Hastane eşyaları ve ısıtma-soğutma ekipmanları, otomotiv yan sanayi, metal mutfak eşyaları, kapı ve pencere kasaları, büro malzemeleri imalatı konusunda ilave yatırım yapılması uygun olacaktır.

Kimya sanayi sektöründe kozmetik, gıda katkı maddesi, gıda ve tekstil boyası, makine bakım ve yağlama kimyasalları, otomotiv yakıt katkı maddeleri imalatı konularında yatırım ihtiyacı bulunmaktadır

Plastik sanayi sektöründe PVC yer döşemesi, ahşap, plastik kaplama malzemeleri, plastik mutfak eşyaları, PVC levha, reklam panosu, ambalaj malzemesi, otomotiv parçaları, elektronik eşya parçaları imalatı ve plastik ürün tasarımı konularında yatırım ihtiyacı ve avantajı bulunmaktadır.

5. İLİN DIŞ TİCARETİ

Gaziantep'te ihracatın ithalatı karşılama oranı % 116'dır. İlin 2012 yılı toplam ihracatı, bir önceki yıla göre %12,57 oranında artmıştır. Son 3 yılın ihracat rakamları her yıl düzenli artış göstermiştir. Elde edilen son verilere göre; ihracat yapan firma sayısı 1.270, ihracat yapılan ülke sayısı 172 ve ilin Türkiye ihracatındaki payı %3.87 olmuştur. 2012 yılı verilerine göre en çok ihracat yapılan ilk 3 ülke toplamda % 49'luk paya sahip, Irak, Suudi Arabistan ve A.B.D.'dir.

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

Gaziantep'ten 2012 yılında gerçekleştirilen toplam ihracatın ilk 3 sırasında; hububat, bakliyat, yağlı tohumlar(%26), halı(%24,7) ve tekstil ürünleri(%16) gelmektedir. Diğerleri ise

sırasıyla; kimya, demir, metal, ağaç ve orman ürünleri, meyve-sebze mamulleri, hazır giyim, kuru meyve ve mamulü, deri, makine ve aksamı, toprak sanayi ürünü, iklimlendirme sanayi ürünü, canlı hayvan, hayvan ürünleri, süt ve süt ürünleri, zeytin, zeytinyağı ve türevleri, elektrik-elektronik ürünleri, madencilik ürünleri, otomotiv sanayi ürünleri, fındık ve mamulleri, savunma ve havacılık ürünleri, yaş sebze ve meyve ürünleri, turunçgil, çay, değerli maden mücevherat, süs bitkisi, tütün ve tütün mamulü, gemi ve yat sanayi ürünü ve diğer yan sanayi ürünleridir.

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli

Gaziantep ilinin dış ticarete konu olabilecek en önemli potansiyel; tekstil, gıda, metal ve makine sanayi sektöründe kullanılan ara malı üretim sektörlerinde bulunmaktadır.

Gaziantep İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	1.046	2.952.993
2010	1.086	3.517.993
2011	1.163	4.759.952
2012	1.270	5.581.382
2013 (Ocak- Temmuz)	1.310	3.499.302

Gaziantep İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	852	2.128.417
2010	986	3.430.219
2011	1.141	4.723.312
2012	1.191	5.053.831
2013 (Ocak- Temmuz)	986	4.236.601

6.GAZİANTEP İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Gaziantep İli Normal İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 3 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Gaziantep ilinde 3 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, karma OSB'lerde doluluk oranı %84'tür.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

-Gaziantep OSB'de %70 indirimli,

-Nizip OSB'de ise %90 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Gaziantep (I., II., III. ve IV etap) Organize Sanayi Bölgesi :

- Toplam bölge büyüklüğü 2.411 hektardır.

- 260 hektar büyüklüğündeki I. Etap 1988 yılında, 435 hektar büyüklüğündeki II. Etap 1998 yılında, 616 hektar büyüklüğündeki III. Etap 2000 yılında, 1.100 hektar büyüklüğündeki IV. Etap 2008 yılında tamamlanmıştır.
- I-II-III etaba ait 90.000 m³/gün kapasiteli arıtma tesisinin I. ve II etaba ait 30.000 m³/gün kapasiteli kısmı 2002 yılında tamamlanarak hizmete girmiştir.
- Bölgedeki 875 adet sanayi parselinin tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 857 adedi üretim, 18 adedi inşaat aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 86.000 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; tekstil, gıda ve kimya sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 90.000 m³/gün dür.

Nizip Organize Sanayi Bölgesi :

- 92,7 hektar büyüklüğündedir.
- 2008 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 33 adet sanayi parselinin tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 9 adedi üretim, 23 adedi inşaat, 1 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 340 kişi istihdam edilmektedir.

b.Sanayi Siteleri

Gaziantep ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %3'tür. Kredinin vadesi, inşaat bitiminden sonra 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	GAZİANTEP MERKEZ (25 ARALIK) SS	357	327	30	92
2	GAZİANTEP MERKEZ (AYAKKABICILAR)	300	300	0	100
3	GAZİANTEP İSLAHİYE SS	95	91	4	96
4	GAZİANTEP MERKEZ (I.BÖLÜM) SS	300	300	0	100
5	GAZİANTEP MERKEZ (II. BÖLÜM) SS	1.146	1.146	0	100
6	GAZİANTEP MERKEZ (III. BÖLÜM) SS	1.235	300	935	24
7	GAZİANTEP NİZİP (I.BÖLÜM) SS	238	198	40	83
8	GAZİANTEP NİZİP (II. BÖLÜM) SS	380	360	20	95
9	GAZİANTEP OĞUZELİ SS	64	64	0	100
10	GAZİANTEP NURDAĞI	96	40	56	42
TOPLAM		4.211	3.126	1.085	74

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- 2012 Yılında yayınlanan 3305 sayılı “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı” ile ilk defa gündeme gelen, “Stratejik Yatırım” kapsamına giren firmaların sağlanacak desteklerden yararlanmaları için; yatırımların belirli bir kısmını gerçekleştiren, ancak henüz üretime başlamayan firmaların bu uygulama kapsamına alınmaları için mevcut mevzuatta düzenleme yapılması uygun ve yararlı olacaktır.

- Sanayicilerin keşide tarihinden önce bankaya ibraz edilemeyen çeklere ilişkin yasal düzenlemenin devamı süresince, bu özellikteki çeklerin reeskonta tabi tutulabilmesi için yeni bir düzenleme yapılması; karşılıksız çek işlemlerinde kalkan hapis cezası uygulamalarının ortaya çıkardığı kontrol mekanizması boşluğunu doldurmak üzere alınan

komisyon ücretlerinin düşürülmesi ve alacak sigortasının devreye sokulması uygun olacaktır. Ayrıca, bankaların çek yaprağına verdiği garantiler artırılmalı, çek raporu basitleştirilmeli, bu konuda bazı bankaların yaptığı ATM, internet ve cep telefonu teknolojilerinden yararlanma yaygınlaştırılmalıdır.

- 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu uygulamaları ile ilgili olarak, iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi çalıştırılması konusundaki bölümün uygulanması, en az 5 yıl ötelenmeli ve bu zaman içerisinde sayısal eksiklikler giderilerek uygulamaya kademeli olarak büyük işletmelerden başlanmalı ve düzenleme zamanla yaygınlaştırılmalıdır.

- Uluslararası konteyner taşımacılığı ile ilgili mevzuatta, “Boyut ölçüm toleransı, araçların 5.maddede belirtilen boyutlarının en çok % 10’u olarak kabul edilir” şeklinde revize edilmesi gerekmektedir

- Gaziantep ve Kilis illerinin ortak girişimi olan ve iki il sınırındaki yaklaşık 2.500 hektarlık alanda yapılması düşünülen yeni Organize Sanayi Bölgesi’nin hayata geçirilmesi gerekmektedir.

- Gaziantep-Polateli-Hassa-Dört Yol-İskenderun güzergahının geçerli transit yol olarak belirlenmesi ve bu yolun uluslararası ve ulusal taşımacılığa uygun standartlara getirilmesi sağlanmalıdır.

- Ar-Ge çalışmaları ve katma değer yaratan ürünleri geliştirme konuları desteklenmeli ve teşvik edilmelidir.

- Marka ve patent konusuna firmaların bilinçlenmesi için gerekli eğitim ve danışmanlık hizmetleri ile uygulamalı çalışmalara ağırlık verilmelidir.

- Üretimde yüksek kaliteyi düşük maliyetle sağlamak konusunda, Gaziantep Bölgesel Endüstriyel Tasarım ve Modelleme Merkezi’nin(GETAM)kuruluşu ve işleyişi desteklenmelidir

- Tekstil, triko, ayakkabıcılık, bulgur üretimi, çikolata ve şekerleme ürünleri, teknik tekstil ve dokumasız üretim konularında faaliyette bulunan firmaların çeşitli yöntemlerle teşvik edilmesi ve bunların kümelenmesi sağlanmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

İpekyolu Kalkınma Ajansı:

Vizyon: Bölgenin üretken faktörlerini ve dinamiklerini bir araya getirerek; üretim ve istihdamı artırmak, sahip olduğu kültürel miras ile turizm zenginliği yaratmak, geçmişten gelen ticaret birikimiyle Ortadoğu’da lojistik merkezi haline gelmek, tarımdaki çeşitliliği ve sanayideki rekabet gücünü geliştirerek sürdürülebilir kalkınmanın öncüsü olmak.

Misyon: Etkin insan kaynakları politikası ile nitelikli beşeri sermayesini verimli şekilde kullanarak; bölgesel potansiyeli, dinamikleri ve özgünlükleri ortaya çıkaracak politika ve stratejiler üretmek, kurumlar arası koordinasyon ve işbirliği kültürünü yaygınlaştırmak, yenilikçi ve rekabete dayalı destek mekanizması ile bölge plan ve programlarını hedeflerine ulaştıracak projelere destek olmak, uygulama süreçlerini izlemek, değerlendirmek ve uygulama kapasitesini geliştirmek, yatırım ortamının iyileştirilmesi ve yatırım imkanlarının tanıtılması yoluyla bölgenin rekabet gücünü artırmak, tüm kesimlerde kalkınma bilinci ve ivmesi oluşturmaktır.

STRATEJİLER:

Lojistik sektöründe “Ortadoğu’da lojistik merkez haline gelmek” amacına yönelik olarak;

- Lojistik bölge potansiyelinin değerlendirilmesi,
- Lojistik sektörde bilgi iletişim teknolojilerinin geliştirilmesi,
- Lojistik bölgelerde ulaşım, ticaret ve taşımacılık sektörlerine ilişkin istihdam politikası geliştirilmesi,

- TRC1 Bölgesi'nin 'acil durum planlaması'nın yapılması planlanmaktadır. Tarım sektöründe "tarımsal işletmeleri rekabetçi ve etkin bir yapıya kavuşturmak" amacına yönelik;
- Üretim kapasitesinin artırılması ve bilgi ağının geliştirilmesi,
- Sulama altyapısının geliştirilmesi,
- Tarımsal faaliyetlerin geliştirilmesi,
- Tarımsal ürünlerin işlenmesine ve pazarlanmasına yönelik yapıların güçlendirilmesi,
- Tarıma dayalı imalat sanayinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Turizm sektöründe "turizm sektöründe destinasyon merkezi olmak" amacıyla;
- Bölge'de yer alan kültürel, tarihi ve doğal varlıkların turizme kazandırılması,
- Bölgede geceleme sayısının artırılması,
- Bölgede turizmcilik bilincinin artırılması,
- Alternatif turizm çeşitlerinin geliştirilmesi planlanmaktadır. Sanayi sektöründe ise "sanayi rekabet gücünü artırmak" amacıyla;
- Sanayi sektöründe istihdamın artırılması,
- İşletmelerin üretim ve teknoloji altyapısının güçlendirilmesi,
- İhracata dönük sanayileşmenin geliştirilmesi,
- Ar-Ge altyapısının ve üniversite-sanayi işbirliğinin geliştirilmesi planlanmaktadır.

6. İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler <ul style="list-style-type: none"> ▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Gaziantep Üniversitesine ait 7 proje ▪ Gaziantep Üniversitesi TGB ▪ Teknogirişim Sermayesi Desteği 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Proje tamamlanmıştır. ▪ 2008 yılında faaliyete geçmiştir. ▪ 3 işletmenin projesi desteklenmiştir.
2.	İlde Devam Eden İşler <ul style="list-style-type: none"> ▪ SAN-TEZ kapsamında Gaziantep Üniversitesine ait toplam 6 proje 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Destek çalışmaları sürdürülmektedir.

28 GİRESUN

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Giresun ilinde ekonomi ağırlıklı olarak tarıma dayalıdır. İl tarımının büyük ölçüde fındık üretimine dayalı olmasına bağlı olarak, Giresun'da sanayi yatırımlarının çoğu, fındık işleme ve fındık mamulleri üretimi üzerinde yoğunlaşmıştır. İlin fındık dışında sanayiye hammadde sağlayan bir diğer tarım ürünü de çaydır.

Sanayiye yönelik özel sektör yatırımlarının yetersizliğinin yanı sıra, Giresun'da mevcut geleneksel ekonomik yapıyı değiştirebilecek boyutta kamu yatırımları da yapılmamıştır. Bu hem altyapı yatırımları, hem de üretime dönük yatırımlar için geçerlidir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Giresun ilinde ticari yapı, tarımsal üretim ve tarıma dayalı imalat sanayi üzerine kurulmuştur. Tarım ve orman ürünleri, ilin iç ve dış ticaretinde ağırlıklı olarak işlem görmektedir.

İlde halkın temel geçim kaynağını oluşturan ve ekonomiye yön veren fındık, aynı zamanda ilin ticarete konu olan en önemli ürünüdür. Fındığın yanında çay da önemli bir iç ve dış ticaret malıdır.

Kalite açısından dünyaca tanınan Giresun fındığı, geçmiş yıllarda natürel olarak ihraç edilirken; bugün ilde kurulu bulunan modern tesislerde işlenerek kavrulmuş, kıyılmış, beyazlatılmış un ve püre halinde ihraç edilmektedir.

Giresun ilinde çinko ve kurşun madeni konsantresi işletmeciliği ile barit madeni ticareti yapılmaktadır. Kurşun Bulgaristan'a, barit ise çeşitli ülkelere deniz yoluyla ihraç edilmektedir. Bunların dışında buğday unu ihracatı da yapılmaktadır.

Dış pazarlara yapılan ihracatın % 95'i, fındık işlemenin ağırlıklı olduğu, tarıma dayalı sanayi ürünleri kaynaklıdır. İl ihracatında % 85 oranında bir paya sahip olan fındık; Almanya, İtalya, İsveç, İngiltere, Fransa, Avusturya, Belçika, Danimarka ve Hollanda gibi Avrupa Birliği ülkelerine ihraç edilmektedir.

Bir diğer ihraç malı olan şimşir dalı tır araçları ile karayolundan ihraç edilmektedir. Bunun dışında dış ticaret büyük ölçüde deniz yoluyla yapılmaktadır.

İlin ithal ettiği ürünler arasında; Bağımsız Devletler Topluluğu ülkelerinden kereste ve tomruk gibi orman ürünleri, ekmeçlik buğday, gübre, kepek, kömür ile AB ülkelerinden fındık makineleri ve diğer teçhizat bulunmaktadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Giresun İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Giresun ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 133'tür. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0,2'lik bir oran ile gelişmemiş iller arasında yer almaktadır.

Karadeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %19'luk bir oran ile Samsun ilk sırada yer almaktadır. Samsun ilini takip eden iller sırasıyla; Düzce(%10), Trabzon(%10), Çorum(%10), Bolu(%7), Kastamonu(%6), Ordu(%5), Rize(%5), Amasya(%4), Tokat(%4), Zonguldak(%4), Karabük(%4), Sinop(%3), Giresun(%3), Bartın(%3), Gümüşhane(%1), Artvin(%1), Bayburt(%1) olarak görülmektedir.

b.Giresun İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı:

Giresun İlinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına baktığımızda, %44 ile gıda ürünleri imalatı ve %9 ile diğer madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri ilk sıralarda yer almaktadır.

- Bunları sırasıyla aşağıdaki sektörle takip etmektedir;
- %7 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),
- %7 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı,
- %6 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,
- %6 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,
- %5 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,
- %3 Mobilya imalatı,
- %3 İçecek imalatı,
- %3 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine teçhizatı hariç),
- %2 Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,
- %2 Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı,
- %2 Tekstil ürünleri imalatı,
- %1 Diğer.

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Giresun ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 4.207'dir.

Ar-Ge sayısı 5, çalışan personel sayısı ise 9'dur.

d.Genel Değerlendirme

Sanayide çalışanların, %45'i gıda ürünleri imalatı sektöründe, %13'ü giyim eşyası imalatı, kürkün işlenmesi ve boyanması sektöründe istihdam edilmektedir.

Sanayideki istihdamın %82'si işçi, %2'si mühendistir.

Giresun İlinde bulunan sanayi işletmelerinin %24'ü mikro ölçekli, %60'ı küçük ölçekli, %15'i orta ölçekli, %1'i büyük ölçekli işletmelerdir

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Orsan Tekstil Konfeksiyon Sanayi ve Pazarlama A.Ş.
- Karadere Tarım Ürünleri Gıda Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
- Çay Fabrikaları Genel Müdürlüğü (Çay-Kur) Tirebolu Çay Fabrikası Müdürlüğü
- Demirciler Gıda Sanayi A.Ş.
- Yavuz Gıda Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

Gıda sanayinde gerçekleştirilebilecek 6 yatırım alanı tespit edilmiştir:

- Patates cipsi ve mısır çerezi üretim tesisi,
- Fındık esaslı çikolata ve kakaolu mamuller üretim tesisi,

- Seylan tipi veya bitki aromalı çay üretim tesisi,
- Reçel retim tesisi,
- Bal paketleme tesisi,
- Su Şişeleme tesisi.

Diğer sektörlerde gerçekleŐtirilebilir 3 yatırım alanı tespit edilmiştir:

- Katı atık ayırma ve geri dönüşüm tesisi,
- Beton kiremit imalatı tesisi,
- Ahşap ve fiber tekne üretim tesisi,
- Traverten retim ve işletme tesisi.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Tarım sektöründe gerçekleştirilebilecek 7 yatırım alanı tespit edilmiştir:

- Ahududu, bgrtlen ve ilek yetiştiriciliği,
- Sebze seracılığı,
- Süs bitkisi seracılığı,
- Yem pancarı yetiştiriciliği,
- Meyve ve sebze yetiştiriciliği,
- Ceviz ve ıhlamur ağacı yetiştiriciliği,
- Kültür mantarı yetiştiriciliği.

Hayvancılık sektöründe gerçekleştirilebilecek 6 yatırım alanı tespit edilmiştir:

- Deniz ve tatlı su somon balığı retimi,
- Arıcılık,
- Et besiciliği,
- Süt besiciliği,
- Yumurta tavukçuluğu,
- Et tavukçuluğu.

Ormana dayalı Sanayide gerçekleştirilebilecek 1 yatırım alanı tespit edilmiştir:

- Odun briketi üretim tesisi.

Turizm ve turizm kaynakları alanında gerçekleştirilebilecek 2 yatırım alanı tespit edilmiştir:

- İldeki kültür, tarih, inanç ve yayla turizminin tanıtılması, yaygınlaştırılması,
- İlde iyi ve kaliteli hizmet veren dinlenme tesisi sayılarının artırılması.

5. İLİN DIŞ TİCARETİ

TUİK 2012 yılı il ihracat ve ithalat değerlerine göre; ilin ihracatının özellikle tarım, hayvancılık ve gıda sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. İl ihracatının yaklaşık %92'sini fındık ihracatı oluşturmaktadır.

Giresun İli 2012 Yılı İhracat ve İthalat Sektör Değerleri

Sektör	İhracat Dolar	İthalat Dolar
Tarım ve hayvancılık	86.692.557	3.539.533
Balıkçılık		19.573
Gıda ürünleri ve içecek	75.830.997	1.844.872
Tekstil ürünleri	35.611	793.979
Giyim eşyası	879.750	297
Ağaç ve mantar ürünleri ve hasır vb. örülerek yapılan maddeler	3.154	11.031
Kağıt ve kağıt ürünleri		3.047
Basım ve yayım; plak, kaset vb.	109	626
Kimyasal madde ve ürünler	30.353	97.269
Plastik ve kauçuk ürünleri	130.230	30.055
Metalik olmayan diğer mineral ürünler	85.112	19.319
Ana metal sanayi	117	49.097
Metal eşya sanayi (makine ve teçhizatı hariç)	270.815	136.177
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat	9.224.973	3.026.144
Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli makine ve cihazlar	21.104	9.958
Radio, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları	15.682	
Tıbbi aletler; hassas optik aletler ve saat		112.446
Motorlu kara taşıtı ve römorklar	94.430	
Diğer ulaşım araçları	4.632	
Mobilya ve başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	1.735.975	4.208
Toplam	175.055.601	9.697.631

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli:

- Balıkçılık
- Küçük El Sanatları
- Kültür ve Doğa Turizmi

Giresun İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Yapan Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	31	101.741
2010	33	143.407
2011	33	153.784
2012	33	175.033
2013(Ocak-Temmuz)	33	77.355

Giresun İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Yapan Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	29	6.435
2010	27	8.295
2011	29	6.678
2012	25	9.698
2013(Ocak-Temmuz)	25	4.723

6. GİRESUN İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a. Organize Sanayi Bölgeleri

Giresun ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır. Giresun ilinde 2 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %42'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

- Giresun OSB'de %100 indirimli ,
- Giresun 2. (Bulancak) OSB'de %100 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

b. Sanayi Siteleri

Giresun ili Kalkınmada Öncelikli Yöre Kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	GİRESUN BULANCAK SS	265	265	0	100
2	GİRESUN MERKEZ SS	209	209	0	100
3	GİRESUN ŞEBİNKARAHİSAR SS	123	105	18	85
TOPLAM		597	579	18	97

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Giresun ve Ordu illerinin müşterek sorunu olan ve 2011 yılında temeli atılan hava meydanı mutlaka tamamlanmalıdır. İç ve dış ticaretin geliştirilmesi, turizmin canlanması ve sanayi yatırımının teşviki ancak hava alanı tesisi ve tarifeli uçak seferleriyle mümkün olabilecektir.

- İlin 2. organize sanayi bölgesi olarak programa alınan ve bölgenin büyük bir ihtiyacını karşılayacak olan Bulancak Organize Sanayi Bölgesi inşaatının bir an önce başlatılması gerekmektedir.

- Fındık üretimi ve fındık sanayisi desteklenmelidir.

- Karadeniz Bölgesi'ndeki yaylaların alt yapılarının iyileştirilmesi ile yayla turizminin geliştirilmesi sağlanmalıdır.

- Samsun'dan Sarp Sınır Kapısı'na kadar uzanacak demir yolu yapılması hem karayolunun yükünü azaltacak, hem de bölge ekonomisine katkı sağlayacaktır.

- İşletme kredisi yetersizliği nedeniyle üretimini durdurmuş, üretim miktarını azaltmış ve yarım kalmış sanayi kuruluşlarına, gerekli KOBİ kredisi ve diğer fonlardan kredi imkânları sağlanması gerekmektedir.

- Doğalgaz nakil hattı il merkezine kadar getirilmiş olup, şehir içi dağıtım çalışmalarına yeni başlanmıştır. Doğal gaz kullanımının sağlanması, ilin en önemli sorunlarından biri olan hava kirliliğini önemli oranda azaltacak olup; uzun vadede sanayinin gelişmesinde de önemli rol oynayacaktır.

- Üniversite, sanayi, ticaret ve iş çevresi arasındaki bağların ve işbirliği artırılması için kurumsal yapının artırılması gerekmektedir. Konu ile ilgili mevzuat düzenlemesi yapılmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı:

Vizyon: Ekonomisi güçlü, yenilikçi ve rekabetçi, sosyal yönden gelişmiş ve bütünleşmiş, altyapısı tamamlanmış, sürdürülebilir çevre ve yüksek yaşam kalitesine sahip bir Doğu Karadeniz Bölgesi.

Misyon: TR90 Bölgesi için belirlenmiş olan ulusal ve yerel kalkınma planlarında ve programlarında öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak kamu, özel sektör ve sivil toplum arasındaki işbirliğini geliştirerek, bölgede sürdürülebilir ekonomik, çevresel, sosyal kalkınmayı sağlamak ve bölgenin rekabet edebilirliğini ve uluslararası tanınırlığını artırmak.

Stratejiler: Bölge planında belirlenen güçlü ve rekabetçi ekonomi temel eksenini çerçevesinde il ekonomisinin rekabet gücünü artırmak, ilde sağlanan istihdamı artırmak, bölgede tarımsal çeşitliliği artırmak ve tarıma dayalı sanayiye güçlendirmek.

29 GÜMÜŞHANE

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Gümüşhane ilinin Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması ve çeşitli teşvik unsurlarının katkısıyla, sanayi tesisi sayısında artış görülmüştür. Gıda sanayi ile mermer ve taş ocakları işletmeciliği önde gelen sektörlerdir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Gümüşhane Ticaret ve Sanayi Odasına kayıtlı 280 şirket (3 Kolektif, 232 Limited, 44 Anonim, 1 Komandit) ve 256 adet şahıs firması bulunmaktadır. Odaya kayıtlı üye sayısı ise 592'dir.

Kelkit Ticaret ve Sanayi Odasına kayıtlı 161 şirket, 302 üye bulunmaktadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Gümüşhane İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Gümüşhane ilinde sanayi siciline kayıtlı işletme sayısı 72'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0,1' lik bir oran ile sanayisi az gelişmiş ilerimiz arasında yer almaktadır.

Karadeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %19'luk bir oran ile Samsun ilk sırada yer almaktadır. Samsun ilini takip eden iller sırasıyla; Düzce(%10), Trabzon(%10), Çorum(%10), Bolu(%7), Kastamonu(%6), Ordu(% 5), Rize(%5), Amasya(%4), Tokat(%4), Zonguldak(%4),Karabük(%4), Sinop(%3), Giresun(%3), Bartın(%3), Gümüşhane(%1), Artvin(%1), Bayburt(%1) olarak görülmektedir.

b.Gümüşhane İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Gümüşhane ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına baktığımızda, % 40 gıda ürünleri imalatı, % 21 madencilik ve taş ocakçılığı, % 16 metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı ilk sıralarda yer almaktadır.

Diğer sektörler ise sırasıyla;

% 4 Mobilya imalatı,

% 4 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine teçhizatı hariç),

% 4 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,

% 4 Metal cevherleri madenciliği,

% 3 Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtım,

% 3 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),

%1 Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,

% 1 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı.

c. Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Gümüşhane ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 1559'dur.

d.Genel Değerlendirme

Gümüşhane ilinde sanayi sektöründe çalışanların %30'u metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı, %24'ü metal cevherleri madenciliği, %17'si madencilik ve taş ocakçılığı, %16'sı gıda ürünleri imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. Sanayideki istihdamın %77'si işçi, %7'si mühendistir. Sanayi işletmelerinin %47'si mikro ölçekli, %48'i küçük ölçekli, %5'i orta ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler

- Koza Altın İşletmeleri A.Ş.
- Gümüştaş Madencilik ve Ticaret Anonim Şirketi
- Aşkale Çimento Sanayi A.Ş. Gümüşhane Çimento Fabrikası
- Alemdar Madencilik ve İnşaat Sanayi Gümüşhane Şubesi
- Akköy Enerji A.Ş.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Madencilik, hidroelektrik, organik tarım ve hayvancılık, gıda sanayi, reçel, süt ve süt mamulleri, su ürünleri ve sebze konservesi, nişasta ve glikoz üretimi, su şişeleme, hazır giyim, alçı, styropor, teneke kutu, kontraplak, yonca levha, alçı, suni mermer üretimi, el halıcılığı, kök boya ile el halıcılığı, ipek halıcılık ile yayla ve kış turizmi konularında yatırımların yapılabileceği değerlendirilmektedir.

Madencilik il sanayisinin geleceği için en önde gelen sektör olarak görülmektedir.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Gümüşhane İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	3	112
2010	2	340
2011	2	257
2012	2	216
2013(Ocak-Temmuz)	1	30

Gümüşhane İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	1	11
2010	3	583
2011	3	27
2012	3	4.007
2013(Ocak-Temmuz)	4	1.011

6.GÜMÜŞHANE İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Gümüşhane ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır. Gümüşhane ilinde 1 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %21'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin; %100 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

b. Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Gümüşhane Organize Sanayi Bölgesi

- 78 hektar büyüklüğünde olup, 75 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 2006 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 59 adet sanayi parselinin, 23 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin 10 adedi üretim, 7 adedi inşaat, 6 adedi proje aşamasındadır. 36 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 380 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu gıda, orman ve demir dışı metaller sanayidir.

b.Sanayi Siteleri

Gümüşhane ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	GÜMÜŞHANE KELKİT SS	212	148	64	70
2	GÜMÜŞHANE MERKEZ SS	120	78	42	65
TOPLAM		332	226	106	68

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Sanayi işletmelerinin ithalat ve ihracat konusunda bilgilendirilmeleri amacıyla, ticaret ofislerinin kurulması ve sivil toplum örgütlerinin bu konuda uzmanlaşması gerekmektedir.
- Üniversite sanayi işbirliğinin güçlendirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.
- Mevcut işletmelerde kullanılan teknolojilerin rehabilite edilebilmeleri için gereken yüksek miktarda finansman sorununun çözümü konusunda destek sağlanmalıdır.
- Yüksek taşıma maliyetlerinin düşürülebilmesi için demiryolu taşımacılığının hayata geçirilmesi büyük önem arz etmektedir. Mevcut Zigana Tüneli yerine, daha düşük rakımlı olan ve Trabzon'a ulaşımı gerçekleştirebilecek yeni bir tünelin yapımı gerekmektedir.
- Yöresel ve sektörel teşvikler (vergi indirimi, SGK prim indirimi, enerji indirimi) sağlanmalı, teşvik sistemindeki bürokratik işlemler azaltılmalı ve sadeleştirilmelidir.
- İlde faaliyet gösteren işletmelerin kurumsal bir yapıya sahip olabilmesi için çalışmalar yapılmalıdır.
- OSB'de faaliyet gösteren işletmelerin nitelikli iş gücü ihtiyacını karşılamak üzere, il istihdam kurulu tarafından kurslar düzenlenmelidir. Uzun vadeli kalıcı çözüm için, istihdam garantili kurslar arttırılmalı, çalışanların iyi yetiştirilmesi sağlanmalı ve yetişmiş personelin özlük hakları iyileştirilerek nitelikli iş gücü kalıcı hale getirilmelidir.
- İşletmelerin rekabet gücünü arttırmak için, marka bir hedef haline getirmeli ve tanıtım noktasında markalaşmanın önemli olduğu bilincinin oluşturulması sağlanmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı:

Vizyon: Ekonomisi güçlü, yenilikçi ve rekabetçi, sosyal yönden gelişmiş ve bütünleşmiş, altyapısı tamamlanmış, sürdürülebilir çevre ve yüksek yaşam kalitesine sahip bir Doğu Karadeniz Bölgesi.

Misyon: TR90 Bölgesi için belirlenmiş olan ulusal ve yerel kalkınma planlarında ve programlarında öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak kamu, özel sektör ve sivil toplum arasındaki işbirliğini geliştirerek, bölgede sürdürülebilir ekonomik, çevresel, sosyal kalkınmayı sağlamak ve bölgenin rekabet edebilirliğini ve uluslararası tanınırlığını artırmak.

Stratejiler: Bölge planında belirlenen güçlü ve rekabetçi ekonomi temel eksenini çerçevesinde il ekonomisinin rekabet gücünü artırmak, ilde sağlanan istihdamı artırmak, bölgede tarımsal çeşitliliği artırmak ve tarıma dayalı sanayiye güçlendirmek.

30 HAKKARİ

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Hakkari ekonomisinin temeli hayvancılığa dayanır. Koyun, keçi, sığır beslenir. Arıcılık gelişmektedir.

Sanayi bakımından en az gelişmiş illerimizden biridir. Başlıca sanayi kuruluşları Yüksekova Süt Fabrikası, Şemdinli Tekel Yaprak Tütün Bakımevidir. Et kombinası, halı dokuma atelyeleri, köylerde halı ve kilim atelyeleri ile hızar atelyesi ve un değirmenleri vardır.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İlde sınır ticareti, 1994 yılında 1.nci sınıf sınır kapısı statüsü kazanan Esendere Sınır Kapısı'ndan yapılmaktadır. Günlük giren çıkan yolcu ve araç sayısı bakımından oldukça yoğun bir ticaret kapısıdır. Bu sınır kapısından günlük faydalanan insan sayısının 2-3 bin civarında olduğu tahmin edilmektedir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Hakkari İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Hakkari ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 26'dır. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0,02'lik bir oran ile sanayisi gelişmemiş iller arasında yer almaktadır.

Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %29'luk bir oran ile Malatya ilk sırada yer almaktadır. Malatya ilini takip eden iller sırasıyla Elazığ(%18), Erzurum(%13), Erzincan(%9), Van(%9), Ağrı(%5), Kars(%3), Bingöl(%3), Bitlis(%3), Ardahan(%2), Muş(%2), Iğdır(%2), Hakkari(%1), Tunceli(%1) olarak görülmektedir.

b.Hakkari İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Hakkari ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında % 38 ile gıda ürünleri imalatı sektörü ilk sırada yer almaktadır.

Diğer sektörler sırasıyla;

% 23'ü Diğer madencilik ve taş ocakçılığı,

% 8'i Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,

% 8'i Diğer metalik olmayan mineral ürünleri,

% 8'i Kimyasal ve kimyasal ürünler imalatı,

% 4'ü Bilgisayar elektronik ürün imalatı,

% 4'ü Ana metal sanayi,

% 4'ü Tekstil ürünleri imalatı,

% 3'ü Metal cevherleri madenciliği.

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre Hakkari ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 452'dir. 1 sanayi işletmesinde Ar-Ge birimi, 3 sanayi işletmesinde kalite kontrol birimi bulunmaktadır.

d.Genel Değerlendirme

Hakkari ilinde sanayide çalışanların %28'i kimyasal ve kimyasal ürünler imalatında, %20'si diğer madencilik ve taş ocakçılığı ürünleri imalatında, %7'si elektrikli teçhizat imalatında, %11'i gıda ürünleri imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. İstihdamın %81'i işçi, %3'ü mühendistir. Hakkari ilinde bulunan sanayi işletmelerinin % 42'si mikro ölçekli, % 50'si küçük ölçekli, % 8'i de orta ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Aksa Enerji Üretimi (Hakkari Şubesi) A.Ş.
- Seyitoğlu İnşaat Beton Arıcılık Fırın Ltd. Şti.
- Meskan Ölmez Madencilik Hafriyat Nakliye Taah.Tic. San.Ltd .Şti.
- ALK Giyim San. ve Dış Tic. Ltd, Şti.
- Baskın Kardeşler Gıda Süt Hayvancılık Tur. İnşaat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar:Havaalanı, bölünmüş yol çalışmaları ve Dilimli barajının yapılmasıdır.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar: Esendere Gümrük Müdürlüğü'nün modernizasyon çalışmaları, Yüksekova ilçesinde kurulması planlanan İç Gümrük Müdürlüğü, Hakkari Üniversitesi'ne bağlı kampüs çalışmaları, Şemdinli ilçesi Derecik Beldesi sınır kapısının kurulması çalışmaları olarak sıralanabilir.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

Demir, çelik ürünleri, mobilya, kimyevi maddeler, oto yedek parçaları, tekstil ve inşaat malzemeleri başta gelmektedir.

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli

İl genelinde önemli maden yatakları bulunmaktadır. Bu madenler işletilerek dış ticarete konu edilebilir.

Hakkari İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Yapan Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	122	399.111
2010	107	309.076
2011	84	339.112
2012	90	363.152
2013 (Ocak-Temmuz)	47	145.038

Hakkari İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Yapan Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	24	8.587
2010	34	19.771
2011	23	32.976
2012	26	38.888
2013 (Ocak- Temmuz)	27	14.308

6.HAKKARİ İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Hakkari ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık % 1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Hakkari ilinde 1 adet sicil almış OSB bulunmaktadır.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

-Hakkari OSB'de %100 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

b.Sanayi Siteleri

Hakkari ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	HAKKARİ MERKEZ (ÖRNEK) SS	50	50	0	100
2	HAKKARİ YÜKSEKOVA SS	50	50	0	100
TOPLAM		100	100	0	100

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- İlde faaliyet gösteren işletmelerin kurumsal bir yapıya sahip olabilmesi için çalışmalar yapılmalı, devlet kurumları tarafından teşvik ile desteklenmelidir.
- İldeki sanayi işletmelerinin Ar-Ge konusundaki bilgi eksikliği giderilmeli, Ar-Ge faaliyetlerine hız kazandırılmalı ve bu konuda KOSGEB gibi kurumlar tarafından verilen destekler artırılmalıdır. Firmalarda farkındalık oluşturulması için gerekli eğitimler verilmelidir.
- Şirketlerin rekabet gücünü artırmak için marka bir hedef haline getirmeli ve tanıtım noktasında markalaşmanın önemli olduğu bilincine varılmalıdır.
- İlde eğitim düzeyinin Türkiye ortalamasının altında olması nedeniyle, halkın eğitim düzeyinin artırılması noktasında vizyon oluşturulmalıdır. Bilginin önemli bir sermaye olduğu bilinci oluşturulmalıdır.
- İlde faaliyet gösteren işletmelerin ithalat ve ihracat konusundaki bilgi eksikliği giderilmelidir. İç ve dış ticaret ofisleri kurulmalı, ticaret ve sanayi odası gibi sivil toplum örgütlerinin desteği alınmalıdır.
- İl merkezinde yıpranmış olan enerji nakil hatlarının değiştirilmesi ve yer altına alınması; ayrıca alternatif bir enerji hattının kurulması sağlanmalıdır.
- Bağlantı yolları olan Van-Şırnak bölünmüş yol ve Yüksekova Havaalanı çalışmalarının tamamlanması sağlanmalıdır.
- İlin alt yapısı tamamlanmalıdır.
- İlde mesleki alanda eğitim veren kurumların açılması gerekmektedir. Bunun yanında özel sektör, devlet ve STK'ların iş birliği ile mesleki kurslar düzenlenmelidir.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı:

Vizyon: Yer altı ve yer üstü zenginlikleri ile beşeri sermayesini katılımcı bir anlayışla harekete geçirerek, 2023 yılında sosyal ve ekonomik refahını ülke ortalamasının üzerine çıkarmış ve bu refahtan her bireyin adil bir şekilde faydalandığı, doğayla barışık bir bölge olmaktadır.

Misyon: Bölgesinde yerel potansiyelleri, kaynakları ve imkânları katılımcı bir yaklaşımla harekete geçirerek sürdürülebilir bir kalkınmayı sağlamaktır.

31 HATAY

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Hatay ili sanayisi, ilk olarak tarım ve tarıma dayalı sanayi dallarında gelişmeye başlamıştır. Tarıma dayalı sanayi içinde çırçır, un, irmik, pamuk yağı, bakliyat tasnifleme ve zeytinyağı gibi üretim konuları ağırlık kazanmaktadır.

İskenderun Demir Çelik Fabrikası'nın üretime geçmesi ile birlikte demir-çelik sanayinde büyük orta ve küçük çaplı sanayi kuruluşları İskenderun ve Payas civarlarında kurulmuştur. Gerek istihdam hacmi, gerekse de yarattığı katma değer açısından demir-çelik sektörü, Hatay'da imalat sanayinin itici gücü olmuştur. İmalat sanayi, özellikle makine, filtre, tarım araç-gereçleri, ayakkabı-deri işlemeciliği ve mobilya üretiminde gelişmiştir.

Hatay ili, demir-çelik sektörünün önemli bir merkezi haline gelmiştir. Ayrıca İskenderun, Payas ve Antakya Organize Sanayi Bölgesi'nde gerçekleştirilmekte olan boru, filtre, tel-çivi ve metal alaşım tesisleri de sektörün entegrasyonu ve üretimin çeşitlendirilmesi açısından önemli yatırımlardır.

Hatay'da buğday, pamuk, portakal, mandalina, zeytin, kuru soğan, maydanoz, domates gibi ürünler, ticarete konu olan en önemli tarımsal ürünler olup; bu ürünler ilde işlenmekte ve ambalajlanmaktadır.

Yatırımların il genelinde; pamuk çırçır ve prese, gıda, pamuk (çiğit) ve zeytinyağı tesisleri, demir-çelik ve makine sanayi alanlarında olduğu görülmektedir. Mevcut sanayi tesislerinin büyük bir çoğunluğu Antakya, İskenderun ve Dört Yol ilçelerinde yer almaktadır.

Hatay sanayisi alt sektörler itibariyle değerlendirildiğinde; demir ve çelik üretimi, filtre üretimi, zeytin ve zeytinyağı üretimi, çırçır prese üretimi, mobilya üretimi, ayakkabı üretimi ön plana çıkmaktadır.

Hatay ili, ülkemiz filtre sektörü üretiminin %63'ünü karşılamaktadır. Ülkemizde otomotiv ve yan sanayi sektörlerinde gelişmelere paralel olarak, 1966 yılında İskenderun ilçemizde ilk Türk filtre üretim tesisi üretime başlamıştır. Bu sektörde 12 adet üretim tesisinde, ülkemizde bulunan her tür traktör ve otomobile hava, yağ ve yakıt filtreleri, iş makineleri ve endüstriyel amaçlı hava, yakıt, yağ ve hidrolik filtre ile hava/yağ separatörleri üretilmektedir. Halen kurulu filtre tesislerinde 1.851 personel istihdam edilmektedir.

İl ekonomisi içerisinde tarım sektörü önemli bir paya sahiptir. 2011 yılında 181.552 ton zeytin üretimi ile Türkiye üretiminin % 10'unu karşılamıştır. 65 adet zeytinyağı prese tesisi faaliyette bulunmakta ve bu tesislerde 40.862 ton zeytinyağı çıkarılmaktadır.

2012 yılında, zeytin ve zeytinyağı ihracatı 20,5 milyon ABD dolarıdır. Önümüzdeki 10 yıl içerisinde zeytin ve zeytinyağı üretiminin %50 oranında artacağı öngörülmektedir.

İlde üretilen zeytinyağı gerek iç piyasa, gerekse dış piyasalarda lezzet ve aroması bakımından aranan özellikleri taşımaktadır. Bu sektörün gelişimi, beraberinde sabun sanayinin de gelişmesine neden olmaktadır.

2011 yılı itibariyle ilde, 236.325 ton pamuk üretimi gerçekleşmiştir. Üretilen pamuğun lif uzunluğu, elyafı ve diğer özellikleri açısından iplik, dokuma ve kumaş sanayinde aranan vasıfları taşımaktadır. İlde 72 adet çırçır ve prese tesisi bulunmaktadır. Ayrıca pamuğun işlenmesi ve iplik haline getirilmesi için 5 adet iplik tesisi ve çiğitten pamuk yağı çıkartılması için 9 adet pamuk yağı üretim tesisi vardır. Üretilen ve işlem gören pamuklar yurt içine ve yurt dışına gönderilmektedir. Pamuk hibrit tohumunun üretimi için kurulan bir adet tesis mevcuttur. Üretilen pamuktan iplik, dokuma, boyama; havlu, iç çamaşır, temizlik bezi üretimi gibi konularda üretim yapan büyük ölçekli tesisler bulunmaktadır.

Antakya'da ağaç işleri sektöründe üretim yapan yaklaşık 1.500 firma bulunmaktadır. Bu firmalar, büyük ölçüde, el emeğinin ağırlıkta olduğu ve ustalık gerektiren işler

yapmaktadırlar. Hatay, küçük ev mobilyaları ve aksesuarları üretiminde Türkiye'nin lideri konumundadır.

İlde üretimin çoğunluğu ekonomik sınıf olmak üzere, misafir ve oturma odası grupları üretilmektedir. Bunun yanında, kanepeler ve yataklar olarak kullanılabilen çek-yatlar, yemek ve yatak odaları, klasik mobilyalar ve otel mobilyaları üretilmekte ve yurtiçi-yurtdışına satılmaktadır. İlde bulunan ahşap kapı ve pencere üretimi yapan fabrikaların sayısı da her geçen gün artmaktadır.

Türkiye'de tüketilen erkek ayakkabılarının %40'ı Hatay'dan karşılanmaktadır. İlde ayakkabıcılık sektörünün gelişmesi için Ayakkabıcılık Küçük Sanayi Sitesi kurulacaktır. Ayrıca "Ayakkabıcılık Eğitim, Tasarım Merkezi ve Ortak Kullanım Atölyesi" projesi gerçekleştirilecektir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Bir sınır ili olan Hatay'da ticaret, il ekonomisi içinde en önemli iktisadi faaliyet kolu durumundadır. Hatay'da ticaret büyük ölçüde demir-çelik ürünleri, filtre, mobilya, ayakkabı ile tarımsal ürünlere dayanmaktadır. Buğday, pamuk, portakal, mandalina, zeytin, kuru soğan ve domates gibi ürünler, il için ticarete konu olan en önemli tarımsal ürünlerdir. İl genelindeki ticaret borsalarında işlem gören ürünler; pamuk, nebati yağlar, yağlı tohumlar, hububat, bakliyat ve mamulleri yer almaktadır.

E-5 karayolunun Hatay'dan geçmesi, 2 adet sınır kapısının bulunması ve İskenderun Limanı ile körfezdeki diğer iskelelerin etkisiyle dış ticaret gelişmiş durumdadır. Ayrıca ilin, İstanbul ilinden sonra en büyük taşıma kapasitesine sahip il olması özelliği, ticari potansiyeline güç katmaktadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Hatay İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Hatay ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 736'dır. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %1'lik bir oran ile sanayisi gelişmiş illerimiz arasında yer almaktadır.

Akdeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %25 lik bir oran ile Adana ilk sırada yer almaktadır. Adana ilini takip eden iller sırasıyla; Mersin(%19), Antalya(%16), Hatay(%13), Kahramanmaraş(%11), Burdur(%6), Isparta(%6) ve Osmaniye(%4) olarak görülmektedir.

b.Hatay İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Hatay ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %33'lük bir oran ile gıda ürünleri imalatı sektörünün ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

Diğer sektörler de sırasıyla;

% 8 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),

% 7 Ana metal sanayi,

% 7 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı,

% 6 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,

- % 5 Kimyasal madde ve ürünleri imalatı,
- % 5 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 5 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,
- % 5 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,
- % 4 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine teçhizatı hariç),
- % 3 Mobilya imalatı,
- % 3 Deri ve ilgili ürünlerin imalatı,
- % 2 Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,
- % 2 Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı,
- % 2 Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı,
- % 1 Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı,
- % 1 Metal cevherleri madenciliği,
- % 1 İçecek imalatı.

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge:

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Hatay ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 26.091'dir.Toplam personelin % 0,4'ü Ar-Ge biriminde, %2,1'i kalite kontrol biriminde istihdam edilmektedir.

d.Genel Değerlendirme:

Hatay ilinde çalışanların, %43'ü ana metal sanayi, %12'si gıda ürünleri imalatı, %9'u başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. Sanayi istihdamının %75'i işçi, %4'ü mühendistir. Hatay ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %54'ü mikro ölçekli, %37'si küçük ölçekli, %8'i orta ölçekli, %1'i büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- İskenderun Demir ve Çelik A.Ş. İsdemir
- Ekinciler Demir ve Çelik A.Ş.
- Nursan Metalurji Endüstrisi A.Ş.
- Yazıcı Demir Çelik Sanayi ve Turizm Ticaret A.Ş.
- Tosçelik Profil ve Sac Endüstrisi A.Ş.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Sanayi sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Demir çelik sanayine dönük sac üretimi ve sacın işlenmesi sonucu her tür sanayi makineleri , otomotiv ve beyaz eşya üretim tesisi,
- İlde üretilen tüm gıda ürünlerinin işlenmesine dönük yatırımlar.

Tarım sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Seracılık,
- Sera altı meyve yetiştiriciliği,
- Damızlık (hibrit) tohum üretim tesisi,
- Kültür mantarı yetiştiriciliği,
- Bağcılık,
- Yem bitkileri üretimi.

Hayvancılık sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Su ürünleri üretimi,
- Arıcılık,

- Besicilik,
- Et ve yumurta tavukçuluğu,
- Devekuşu yetiştiriciliği.

Turizm sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Konaklama ve termal tesis.

Enerji sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Rüzgar enerjisi santrali (RES),
- Güneş enerjisi yatırımları.

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

Gıda sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Pastörize süt ve süt mamulleri üretim tesisi,
- İşlenmiş su ürünleri üretim tesisi,
- Sebze ve meyve konserveleri üretim tesisi,
- Kurutulmuş meyve-sebze üretim tesisi,
- Dondurulmuş gıda üretim tesisi,
- Bisküvi ve gofret üretim tesisi,
- Makarna üretim tesisi,
- Rafine Zetinyağı ve pamukyağı üretim tesisi.

Tekstil sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Akrilik battaniye üretim tesisi,
- Çorap üretim tesisi,
- Hazır giyim üretim tesisi,
- Tekstil makinaları imalatı tesisi.

Plastik ve kimya sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- PVC profil doğrama, PVC ve PE boru üretimi,
- Plastik eşya ve ambalaj malzemesi üretimi,
- Sabun ve gar sabunu üretim tesisi,

Demir ve çelik sanayi alanında yapılabilecek yatırımlar:

- Otomotiv yedek parçaları üretim tesisi,
- Paslanmaz çelikten tank üretim tesisi,
- Her tür boru üretim tesisi.

diğer sektörlerde yapılabilecek yatırımlar:

- Gemi üretimi ve tersane yatırımı,
- Hidrolik ve pnömatik cihazlar üretimi,
- Ambalaj makineleri üretimi,
- Toprak işlemeye yönelik tarım aletleri üretim tesisi,
- Soğuk hava deposu,
- Güneş kollektörü üretim tesisi,
- Zeytin hasat cihazları üretim tesisi,
- Teneke kutu üretim tesisi.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Ekonomi Bakanlığı'nın gerçekleştirdiği "İllere Göre Dış Ticaret Potansiyeli Araştırması"nda Hatay, ihracat "ürün çeşitliliği" endeksinde 81 il içerisinde 18. sırada, ihracat edilen ürünün "sıradanlık endeksinde" 28. sırada yer almaktadır. Araştırma sonuçlarına göre Hatay sıradan

olmayan ürünler ihraç eden, ihraç ürün çeşitliliği birçok ile nazaran yüksek iller arasında yer almıştır.

Hatay ihracatı içerisinde özellikle demir-çelik endüstrisine dayanan sanayi ürünlerinin ve yaş meyve ve sebze ağırlıklı tarım ürünlerinin ağırlığının fazla olduğu görülmektedir.

Hatay İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	660	1.417.802
2010	675	1.697.374
2011	699	2.050.555
2012	714	2.041.203
2013(Ocak-Temmuz)	674	1.225.488

Hatay İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	254	2.718.461
2010	288	3.131.415
2011	347	4.594.570
2012	338	4.420.192
2013(Ocak-Temmuz)	269	2.393.485

6.HATAY İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Hatay İli Normal İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 3 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Hatay ilinde 5 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %61'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Hatay Payas OSB'de %90 indirimli,

-İskenderun OSB'de %90 indirimli,

-Hatay Erzin OSB'de %90 indirimli,

-Hatay İskenderun II. OSB'de %90 indirimli,

-Belen ilçesindeki Antakya OSB'de ise %90 indirimli ,olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

İskenderun Organize Sanayi Bölgesi :

- 208 hektar büyüklüğünde olup, 180 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 1990 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 48 adet sanayi parselinin tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; tamamı üretime geçmiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 5.000 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; demir çelik, madeni eşya ve karayolu araçları sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 10.000 m³/gün dür.

Antakya Organize Sanayi Bölgesi :

- 153 hektar büyüklüğünde olup, 150 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 2005 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 66 adet sanayi parselinin tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 57 adedi üretim, 6 adedi inşaat, 3 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 2.000 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, demir-çelik ve kimya sanayidir.

Hatay-Payas Organize Sanayi Bölgesi :

- 60 hektar büyüklüğündedir.
- 2009 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 42 adet sanayi parselinin, 36 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 35 adedi üretim, 1 adedi proje aşamasındadır. 6 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 1.870 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; demir-çelik sanayidir.

b.Sanayi Siteleri

Hatay ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	HATAY ANTAKYA SS	1332	1332	0	100
2	HATAY DÖRTYOL SS	146	146	0	100
3	HATAY PAYAS SS	151	151	0	100
4	HATAY KIRIKHAN SS	200	190	10	95
Toplam		1.829	1.819	10	99

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Tarım ve ticaret sektörlerinden elde edilen sermaye birikiminin sanayi sektörüne aktarılabilmesi için, yatırım ortamını cazip hale getirmeye yönelik olarak alınması gereken önlemler şöyle sıralanabilir:
 - Yatırım için uygun yatırım alanlarının oluşturulması,
 - Alt yapı ve üst yapı projelerinin tamamlanması için gerekli kaynak aktarımının sağlanması,
 - Özel sektörün ortak girişim bilinciyle hareket etmesi ve ortaklık kültürünün geliştirilmesi,
 - Üniversite-sanayi işbirliği ile bilim ve teknoloji konusunda çalışmaların ve farkındalığın sağlanması,
 - Gerek genel teşviklerden, gerekse KOBİ teşviklerinden yararlanılarak finansman darboğazlarının giderilmesi.
- Yeni Organize Sanayi Bölgeleri ve KSS'leri kurulmasına ihtiyaç bulunmaktadır.
- Sanayinin ihtiyacı olan nitelikli işgücünün yetiştirilmesi için eğitim imkanları yaratılmalıdır. Bu konuda Organize Sanayi Bölgelerinde meslek liseleri kurulması sağlanmalıdır.

- Mevduat potansiyelinin il dışına aktarılmasını önlemek vesöz konusu potansiyelin OSB'lere, turizm ve tarım bölgesi olmayan bölgelerde sanayi yatırımlarına kaydırılmasını sağlamak için tasarruf sahiplerini bu konuda bilgilendirmek ve gerekli girişimlerin yapılmasını sağlamak gerekmektedir.
- Sektör bazında "Dış Ticaret ve Pazarlama Şirketleri"nin kurulması yönünde çalışmalar başlatılmalıdır.
- Doğalgaz kullanımı tüm ilçelere yaygınlaştırılmalıdır.
- İslahiye ilçesinden Hassa, Kırıkhan, Antakya ve Samandağ limanı istikametinde bir demiryolu projesi başlatılması ve İskenderun'da lojistik merkez kurulması gerekmektedir.
- İlde yüksek teknoloji ürünleri ve katma değeri yüksek ürünlerin üretiminin arttırılması için; üniversite-sanayi işbirliğinin sağlanması, Teknoloji Geliştirme Bölgesi kurulması ve Ar-Ge yatırımlarına verilen desteklerin sürdürülmesi sağlanmalıdır.
- Elektrik ve doğalgazın sanayide daha düşük fiyatlarda kullanılması sanayinin rekabet gücünü arttıracaktır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı

Vizyon:Ekonomik, sosyal ve demokratik birikimi geliştirerek; doğal ve kültürel çevreyi koruyarak; tarım, teknoloji, ticaret, taşımacılık, turizm alanlarında Türkiye'nin ve Ortadoğu'nun lider bölgesi olmak.

Misyon:Yenilikçilik ve girişimcilik kültürü ile yerel potansiyelleri harekete geçirerek, ulusal ve uluslararası düzeyde kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasında köprüler oluşturarak ekonomik ve sosyal kalkınmaya giden yolu inşa etmektir.

İlkeler: Katılımcılık, yenilikçilik, şeffaflık, erişilebilirlik, verimlilik, tarafsızlık, esneklik, çevreye duyarlılık, çözüm odaklılık, pozitif ayrımcılık.

32 ISPARTA

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Isparta'da, başta geçmişten gelen geleneksel halıcılığın devamı olan tekstil üretimi olmak üzere, gül işleme tesisleri, orman ürünleri, gıda üretimi, taş ve toprağa dayalı sanayi üretimi yapılmaktadır.

Mermer ürünleri sektörü ilde gelişme gösteren önemli sektörlerden biridir. İlde bulunan mermer ocağı işletmelerinde çıkarılan mermerin tamamına yakını ihraç edilmektedir.

Isparta tekstil sanayi son yıllarda; kumaş, yün ipliği, pamuk ipliği, el örgü ipliği, battaniye, hazır giyim ve yan sanayi imalatında gelişme göstermektedir.

Dericilik sektöründe, il merkezindeki Deri Organize Sanayi Bölgesinde yıllık 2,5 milyon adet küçükbaş hayvan derisi işlenerek ayakkabı astarı (meşin) ve yüzlük deri (vidala) üretimi yapılmaktadır.

Gıda ve tarım ürünleri sektöründe; un ve unlu mamuller, meyve suyu ve konsantresi, işlenmiş su ürünleri (balık, kerevit v.s.), şarküteri, süt mamulleri, toz içecek, hazır yemek, kuruyemiş, et mamulleri üretimine yönelik sanayi kuruluşları faaliyet göstermektedir.

Orman ürünleri ve mobilya ürünleri sektöründe; yonga levha, melamin kaplı yonga levha, emprenyelenmiş kağıt, mamül kereste, tüfek dipçığı ve kabzesi, sauna, ahşap kapı ve pencere, lambri, taban tahtası, masif paneli sandviç panel, kablo sevk makarası, mutfak mobilyası, oturma odası ve yatak odası mobilyaları, ev ve ofis dekorasyon mobilyaları, büro mobilyaları üretimi yapılmaktadır.

Kozmetik ürünleri sektöründe; gülyağı, gül konkreti, gül mamülleri, aromatik bitki yağları, gülsuyu, kolonya, parfüm, krem, losyon, şampuan üretimi yapılmaktadır. İl dünya gülyağı üretiminin %65'ini karşılamaktadır.

İnşaat ürünleri ve madencilik sektöründe; çimento, hazır beton, yer döşeme ürünleri, agrega, bimsblok, mıcır, öğütülmüş ve mikronize barit, kalker, taş tozu ve kömür üretimi yapılmaktadır.

Makine ve metal ürünleri sanayi sektöründe; ağırlıklı olarak tarım alet ve makinaları üretimi yapılmakta, ayrıca yün kurutma makinası, sebze kurutma makinası, yün açma makinası, lastik kaplama makinası, kuşingam makinası, raspa makinası, zincir dişlisi, elastik kaplin, hidrolik ve pnömatik aks, makara, triger dişliler, makine aksesuar ve yedek parçaları, gün ısı deposu, katı, sıvı ve gaz yakıtlı kalorifer kazanları, panel radyatör, termosifon, boyler, krom mutfak ekipmanları, asansör kabini, çeşitli tipte kilit, av tüfeği, evaporatör, gülyağı kazanı ve güneş enerjisi PV modül üretimi yapılmaktadır.

Gaz ve tıbbi gaz sektöründe; LPG tüp dolumu ile oksijen gazı dolumu yapan sanayi tesisleri bulunmaktadır.

Kimya sektöründe; temizlik malzemeleri, madeni yağ ve müstahzarları, boya, ısı yalıtım malzemesi ile yapı kimyasalları üretimi yapılmaktadır.

Plastik ürünleri sektöründe; naylon poşet, plastik enjeksiyon ürünleri, plastik sebze ve meyve kasası, ambalaj kutusu, PVC kapı ve pencere üretimi yapılmaktadır.

İl sanayi üretimini oluşturan başlıca ürünler, çimento ve klinker, gülyağı, mermer blok ve levha, yün ve pamuk ipliği, yonga levha, mamül kereste, meyve suyu ve konsantreleri, katı yakıtlı kalorifer kazanı ve astar deri olarak sayılabilir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Isparta'da kurulu ticaret işletmelerinin büyük bir bölümü ferdi teşebbüs ve adi ortaklık şeklindeki işletmelerden oluşmaktadır.

Isparta merkez ilçede 1 adet Ticaret Borsası, merkez ve Yalvaç ilçelerinde 2 adet Ticaret ve Sanayi Odası, il merkezi ve Eğirdir İlçesi'nde 2 adet toptancı hali, Isparta Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği bünyesinde faaliyet gösteren meslek odaları bulunmaktadır.

Isparta ticaretinde; elma, kiraz, kayısı, gül ve tahıl gibi tarımsal ürünler, taş ve toprağa dayalı ürünler (özellikle mermer), orman ve ağaç sanayine dayalı ürünler, meyve suları ve konsantreleri, tekstil ipliği gibi sanayi ürünleri, il içi ve il dışı ticarete konu olan en önemli ürünlerdir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Isparta İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Isparta ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 38'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.5'lik bir oran ile sanayisi orta gelişmiş iller arasında yer almaktadır.

Akdeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %25 lik bir oran ile Adana ilk sırada yer almaktadır. Adana ilini takip eden iller sırasıyla; Mersin(%19), Antalya(%16), Hatay(%13), Kahramanmaraş(%11), Burdur(%6), Isparta(%6) ve Osmaniye(%4) olarak görülmektedir.

b. Isparta İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Isparta ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %21'lik bir oran ile gıda ürünlerinin imalatı sektörünün ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

Diğer sektörler sırasıyla;

% 16 Diğer madencilik ve taşocakçılığı

% 12 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),

% 8 Tekstil ürünleri imalatı,

% 8 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,

% 5 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,

% 5 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,

% 5 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,

% 4 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizatı hariç),

% 3 Deri ile ilgili ürünlerin imalatı,

% 3 Mobilya imalatı,

% 2 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,

% 2 Elektrikli teçhizat imalatı,

% 1 Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması,

% 1 Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,

% 1 Ana metal sanayi,

% 1 Diğer imalatlar,

% 1 Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı,

% 1 Diğer (kömür ve linyit çıkartılması, temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı, bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı, diğer ulaşım araçlarının imalatı, makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı)

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Isparta ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 8.314'tür. Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 19, kalite kontrol birimi olan firma sayısı 34'tür.

d.Genel Değerlendirme

Isparta ilinde sanayide çalışanların, %24'ü tekstil ürünleri imalatı, %15'i diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı, %13'ü gıda ürünlerinin imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. Sanayi istihdamının %82'si işçi, %3'ü mühendistir. Isparta ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %56'sı mikro ölçekli, %37'si küçük ölçekli, %5'i orta ölçekli, %2'si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- İpliksan Isparta İplik Sanayi A.Ş.
- Metamar Mermer Granit Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Yünteks Tekstil Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti.
- Göltaş Göller Bölgesi Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Orma Orman Mahsülleri İntegre Sanayi ve Ticaret A.Ş.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Tarım sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Seracılık,
- Meyve sebze yetiştiriciliği,
- Damızlık (hibrit) tohum üretim tesisi,
- Kültür mantarı yetiştiriciliği,
- Bağcılık,
- Yem bitkileri üretimi,
- Ekolojik tarım,
- Aromatik ve tıbbi bitki üretimi,
- Kesme çiçekçilik.

Hayvancılık sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Su ürünleri üretimi,
- Arıcılık,
- Damızlık et ve süt sığırcılığı,
- Koyun yetiştiriciliği,
- Et ve yumurta tavukçuluğu,
- Suni tohumlama ve damızlık üretimi,
- Ankara tavşanı yetiştiriciliği,
- Hindi yetiştiriciliği.

Ormancılık sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Lata üretimi,
- Lamine parke üretimi,
- Turizm sektöründe yapılabilecek yatırımlar,
- Otel ve kış sporlarına yönelik kompleks tesis.

Enerji sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Rüzgar enerjisi santrali,
- Güneş enerjisi santrali.

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

Gıda sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Reçel ve marmelât üretim tesisi,
- Pastörize süt ve süt mamulleri üretim tesisi,
- İşlenmiş su ürünleri üretim tesisi,
- Kurutulmuş meyve-sebze üretim tesisi,
- Dondurulmuş gıda üretim tesisi,
- Bisküvi ve gofret üretim tesisi,
- Bakliyat paketleme ve tasnifleme tesisi,
- Karma yem üretim tesisi.

Dokuma ve giyim sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- El halısı ve kilim dokuma,
- Yün ipliği üretim tesisi
- Çorap üretimi,
- Örme eşya üretimi,
- Hazır giyim üretimi,

Plastik sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- PVC profil doğrama,
- PVC ve PE boru üretimi,
- Plastik eşya ve ambalaj malzemesi üretimi,

Diğer sektörlerde yapılabilecek yatırımlar:

- Toprak işlemeye yönelik tarım aletleri üretim tesisi,
- Soğuk hava deposu,
- Güneş kolektörü üretim tesisi,
- Teneke kutu üretim tesisi,
- Ağaç işleme makinaları üretim tesisi,
- Mermerit üretim tesisi.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Isparta İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	82	74.675
2010	85	128.928
2011	93	141.903
2012	100	155.200
2013(Ocak-Temmuz)	90	94.980

Isparta İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	89	32.411
2010	84	66.531
2011	114	120.097
2012	104	47.645
2013(Ocak-Temmuz)	73	27.551

6.ISPARTA İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a. Organize Sanayi Bölgeleri

Isparta İli Normal İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 3 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Isparta ilinde 3 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı; karma OSB'lerde %48, ihtisas OSB'lerde %26'dır.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

- Isparta Deri OSB'de %50 indirimli,
- Isparta-Yalvaç OSB'de %60 indirimli,
- Isparta Süleyman Demirel OSB'de ise %60 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Isparta Süleyman Demirel Organize Sanayi Bölgesi :

- 250 hektar büyüklüğündedir.
- 1999 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 83 adet sanayi parselinin, 71 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 55 adedi üretim, 11 adedi inşaat, 5 adedi proje aşamasındadır. 12 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 1.930 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; orman ürünleri, dokuma-giyim ve gıda sanayidir.
- Arıtma tesisi 2003 yılında tamamlanmış olup, fiziksel, kimyasal ve biyolojik arıtma ile çamur susuzlaştırma ünitelerinden oluşmakta olup, kapasitesi 4.000 m³/gün dür.

Isparta Deri Organize Sanayi Bölgesi :

- 63 hektar büyüklüğünde olup, 60 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 2007 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 118 adet sanayi parselinin 37 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 23 adedi üretim, 8 adedi inşaat, 6 adedi proje aşamasındadır. 81 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 160 kişi istihdam edilmektedir.
- Arıtma tesisi 2012 yılında tamamlanmış olup, kapasitesi 3.000 m³/gün dür.
- Bölge "ihtisas" olan sektör grubunu "karma" ya dönüştürmek için Bakanlığımıza 20.02.2012 tarih ve 4041 sayı ile başvurmuş olup, bölgeye ihtisas+karma olabilmesi için yapılması gereken iş ve işlemler en son 20.07.2012 tarih ve 1584 sayılı yazımızla bildirilmiştir.

b. Sanayi Siteleri

Isparta ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	ISPARTA MERKEZ (GÜL) SS	475	475	0	100
2	ISPARTA MERKEZ SS	571	571	0	100
3	ISPARTA KEÇİBORLU SS	100	35	65	35
TOPLAM		1.146	1.081	65	94

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Süleyman Demirel OSB ve Deri OSB'ye yatırımlar cazip hale getirilmelidir.
- İşçilik ve enerji maliyetlerini düşürmek üzere tedbirler alınmalıdır.
- Kamu kurumları, yatırımcıları OSB'lere yöneltecek tedbirler almalıdır.
- Devlet destekli kredilerin miktarı ve geri ödeme süreleri cazip hale getirilmelidir.
- Finansal krizin etkisini azaltmak amacı ile yurt içinde talep daralmasını aşmaya yönelik tedbirler alınmalıdır.
- Firmalara ucuz maliyetli ve yeterli krediler sağlanmalıdır.
- Kredileri geri ödemede sıkıntıya düşen firmaların borçları bankalar tarafından yeniden yapılandırılmalıdır.
- Alınacak tedbirlerle ucuz ve kalitesiz ithal sanayi mallarının ülkemize girişi zorlaştırılmalıdır.
- Ülke çapında kayıt dışı üretim ve istihdamın önüne geçilerek haksız rekabet önlenmelidir.
- Halıcılıkta sigorta primleri yeniden gözden geçirilmelidir.
- Tarım alanında elma, kiraz, kayısı, gülyağı ve kozmetik sanayinde, turizm alanında (Yalvaç Pisidia Antiocheai, Kral Yolu, Davraz Kayak Merkezi, Gölcük, Eğirdir), hizmet alanında (sağlık, eğitim) ülkemizde ve dünyada tanınan markalar oluşturulmalıdır.
- Sanayi, ticaret, tarım ve turizm sektörlerinde kapsamlı bir sektör araştırması yapılmalıdır.
- İlgili bütün Kamu Kurumları ve Sivil Toplum Kuruluşlarının katılımı ile "Stratejik Kalkınma Planı" oluşturulmalı ve uygulanmalıdır.
- Ürünlerin nakliyesi konusunda demiryolu taşımacılığını kullanarak, karayolu taşımacılığından kaynaklanan yüksek taşıma maliyeti düşürülebilir.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı

Vizyon: Sürdürülebilir yerel kalkınmada öncü, istihdam ve rekabet gücünü artırarak Türkiye'nin yaşam kalitesi en yüksek bölgesi olmak,

Misyon: Isparta, Burdur ve Antalya'nın sürdürülebilir kalkınması için bütüncül bir yaklaşım ile yerel potansiyeli harekete geçirecek katılımcı araçlar geliştirmek ve uygulamaktır.

Amaç, Hedef ve Stratejiler:

Tarımın geliştirilmesi ve kırsal kalkınmanın sağlanması için;

- Bitkisel üretimde modernizasyon ve verimliliğin artırılması,
- Hayvancılıkta modern tekniklerin yaygınlaştırılması ve hayvansal üretimde katma değerini yükseltmesi,

- Tarımda üretim ve pazarlama zincirinin güçlendirilmesi,

- Kırsal altyapının geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Turizmin geliştirilmesi ve kullanılmayan potansiyelin değerlendirilmesi için;

- Turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi,
- Ulusal ve uluslararası alanda bölgenin tanınırlığının artırılması hedeflenmektedir.

Çevre altyapısının geliştirilmesi için;

- Sanayide çevre dostu teknolojilerin yaygınlaştırılması ve atık yönetimi,
- Geri dönüşüm ve enerji verimliliği gibi sürdürülebilir çevre uygulamalarının yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

Sosyal sermaye ve sosyal altyapının geliştirilmesi için;

- İnsan kaynaklarının geliştirilmesi,

- Sosyal uyum ve sosyal içermenin sağlanması,
- Girişimcilik ve birlikte iş yapma kültürünün yaygınlaştırılması,
- Eğitim ve sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi hedeflenmektedir.

Sanayide rekabet edebilirliğin güçlendirilmesi için;

- İşletmelerde kurumsallaşmanın sağlanması ve rekabet gücünün artırılması,
- Potansiyel arz eden sektörlerin geliştirilmesi,
- Bölgenin tanıtımı yapılarak yatırımcılar için cazibe merkezi haline getirilmesi hedeflenmektedir.

Ulaşım altyapısının güçlendirilmesi için;

- Karayolu ağının geliştirilmesi,
- Havayolu ulaşımı altyapısının daha verimli kullanılması,
- Denizyolunun daha yaygın kullanımı,

Demiryolu ağının yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler <ul style="list-style-type: none"> ▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Süleyman Demirel Üniversitesine ait toplam 2 proje ▪ Göller Bölgesi TGB ▪ Teknogirişim Sermayesi Desteği 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projeler tamamlanmıştır. <p>2006 yılında faaliyete geçmiştir. 6 işletmenin projesi desteklenmiştir</p>
2.	İlde Devam Eden İşler <ul style="list-style-type: none"> ▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Süleyman Demirel Üniversitesine ait toplam 2 proje için 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Destek çalışmaları sürdürülmektedir.

33 (İÇEL) MERSİN

1.İLİN SANAYİ YAPISI

İlde firma sayıları bakımından % 36 ile gıda sektörü ilk sırada yer almaktadır. Bunları sırasıyla %10 ile orman ürünleri değerlendirme, %10 ile metal, %8 ile plastik sektörü izlemektedir. İstihdam bakımından bakıldığında ise; ilk sırada % 25 ile gıda sektörü yer almaktadır. Bunu % 20 ile tekstil, % 10 ile metal ve % 8 ile inşaat malzemeleri sektörü takip etmektedir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Mersin ekonomisinde ticaret, tarım ve sanayiden sonra üçüncü sırada yer almaktadır. Mersin ekonomisinin önemli unsurlarından birisi Mersin Limanı ve Mersin Serbest Bölgesidir. Bölgede üretilen tarım ürünlerinin ihracatı Mersin limanından yapılmaktadır. Bu nedenle, Mersin başta bakliyat ve narenciye olmak üzere birçok tarımsal ürünün fiyat borsalarının merkezi durumundadır.

2012 Aralık ayı sonu itibariyle Mersin Serbest Bölge'sinde toplam 7.829 kişi istihdam edilmektedir. 2011 yılı Aralık ayına göre istihdam %20 artmıştır. 339'u yerli, 33' ü yabancı ve 49'u yerli yabancı olmak üzere 421 firma faaliyette bulunmaktadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a. Türkiye Sanayisi ve Mersin İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Mersin ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 1.139'dur. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %2'lik bir oran ile sanayisi gelişmiş illerimiz arasında yer almaktadır.

Akdeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %25 lik bir oran ile Adana ilk sırada yer almaktadır. Adana ilini takip eden iller sırasıyla; Mersin(%19), Antalya(%16), Hatay(%13), Kahramanmaraş(%11), Burdur(%6), Isparta(%6) ve Osmaniye(%4) olarak görülmektedir.

b. Mersin İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Mersin ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %33'lük bir oran ile gıda ürünleri imalatı sektörünün ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

Diğer sektörler de sırasıyla;

% 8 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı,

% 6 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,

% 6 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,

% 5 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,

% 5 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç),

% 4 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,

% 5 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),

% 4 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,

- % 4 Ana metal sanayi,
- % 3 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 3 Mobilya imalatı,
- % 2 Motorlu kara taşıtı,treyler (römork) ve yarı römork imalatı,
- % 2 Elektrikli teçhizat imalatı,
- % 2 Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı,
- % 1 Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması,
- % 1 Diğer imalatlar,
- % 1 Metal cevherleri madenciliği,
- % 1 Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,
- % 1 Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı,
- % 4 Diğer.

c. Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Mersin ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 30.801'dir. Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 88, Kalite Kontrol birimi bulunan firma sayısı 181'dir

d. Genel Değerlendirme

Mersin ilinde sanayide çalışanların, %24'ü gıda ürünlerinin imalatı sektöründe, %13'ü giyim eşyası imalatı sektöründe istihdam edilmektedir.

Sanayi istihdamının %75'i işçi, %3'ü mühendistir.

Mersin ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %50'si mikro ölçekli, %40'ı küçük ölçekli, %9'u orta ölçekli, %1'i büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Anadolu Cam Sanayi A.Ş.
- Teknolojik yapılar Ltd.Şti.
- Mertar Temizlik Ltd.Şti.
- Paşabahçe Cam Sanayi ve Ticaret A.Ş. Mersin Fabrikası
- Çukurova İnşaat Makinaları Sanayi ve Ticaret A.Ş.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI :

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar:

- Gıda yatırımları, (süt ve süt mamulleri, meyve suları, dondurulmuş veya kurutulmuş gıda, konserve, reçel, zeytinyağı ve sıvı yağ, salça üretim ve gıda ambalajlama),
- Makine imalat sanayi yatırımları, (tekstil ve deri işleme makineleri ve yedek parça, ağaç işleme ve tarım makineleri imalatı),
- Yenilenebilir enerji yatırımları (güneş enerjisi, rüzgar enerjisi),
- Diğer sektörler (gemi ve tekne üretimi, ambalaj sanayi, endüstriyel atık ayırma ve geri dönüşüm tesisi).

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar:

- Bitkisel ve tarım sektöründe yapılacak yatırımlar (seracılık, çiçekçilik ve meyve-sebze yetiştiriciliğine yönelik yatırımlar),
- Hayvancılıkla ilgili yatırımlar (su ürünleri, arıcılık, et ve süt besiciliği, tavukçuluk),
- Orman ürünlerine dayalı yatırımlar (mobilya),
- Madencilik yatırımları (mermer, krom cevheri, dolomit).

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

- Tarım ve ormancılık sektörü,
- Gıda ürünleri ve içecek sektörü,
- Plastik ve kauçuk ürünleri,
- Ana metal sanayi,
- Kimyasal madde ve ürünler,
- Tekstil ve tütün ürünleri,
- Madencilik ve taş ocağı.

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli

- Bitkisel üretim sektörü,
- Gıda ve içecek ürünleri imalatı,
- Ana metal sanayi,
- Madencilik - taş ocakçılığı.

Mersin İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	774	1.048.626
2010	807	1.181.422
2011	870	1.339.368
2012	923	1.311.918
2013(Ocak-Temmuz)	772	817.497

Mersin İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	570	689.729
2010	621	1.080.242
2011	698	1.236.879
2012	689	1.129.215
2013(Ocak-Temmuz)	565	683.283

6.MERSİN İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a. Organize Sanayi Bölgeleri

Mersin ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 3 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Mersin ilinde 2 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %78'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

-Mersin Tarsus OSB'de %60 indirimli,

-Silifke OSB'de %60 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Mersin-Tarsus I Organize Sanayi Bölgesi :

- 322 hektar büyüklüğünde olup, 100 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 1997 yılında hizmete sunulmuştur.
- Bölgedeki 196 adet sanayi parselinin, tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 143 adedi üretim, 34 adedi inşaat, 19 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 5.500 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; demir-çelik, plastik ve gıda sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 3.000 m³/gün dür.

Mersin-Tarsus II Organize Sanayi Bölgesi :

- Mersin (İçel) OSB 111 sicil no ile tüzel kişilik kazanmış olup, Mersin-Tarsus OSB Yönetim Kurulu Başkanlığının 12.08.2004 tarih ve 1243 sayılı yazısı ile Mersin-Tarsus OSB ile birleşmesi talep edilmesi üzerine tüzel kişiliği feshedilerek, 25.08.2004 tarihinde Mersin-Tarsus OSB tüzel kişiliği altında birleşmesi uygun görülmüştür.
- 280 hektar büyüklüğündedir.
- 1999 yılında hizmete sunulmuştur.
- Bölgedeki 43 adet sanayi parselinin 41 adedinin tahsisi yapılmıştır. Tahsisi yapılan parsellerin; 2 adedi üretim, 5 adedi inşaat, 34 adedi proje aşamasındadır. 2 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 20 kişi istihdam edilmektedir.

b. Sanayi Siteleri

Mersin ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi, inşaat bitiminden sonraki 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	MERSİN ANAMUR SS	126	126	0	100
2	MERSİN ERDEMLİ SS	170	170	0	100
3	MERSİN İÇEL (I.BÖLÜM) SS	421	421	0	100
4	MERSİN İÇEL (II. BÖLÜM) SS	154	154	0	100
5	MERSİN SİLİFKE SS	212	204	8	96
6	MERSİN TARSUS SS	181	181	0	100
7	MERSİN İÇEL (TIRMIL) SS	433	408	25	94
8	MERSİN MUT SS	99	99	0	100
9	MERSİN TARSUS (Yenice) SS	37	24	13	65
TOPLAM		1.833	1.787	46	97

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Mersin-Tarsus Organize Sanayi Bölgesi, Mersin Serbest Bölgesi ve Mersin Limanı'na doğrudan otoban bağlantılarının yapılması sağlanmalıdır.

- Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi Projesi'nin hayata geçirilmesi ve Lojistik İhtisas OSB kurulması gerekmektedir.
- Silifke Organize Sanayi Bölgesi'nin genişleme ihtiyacını kolay ve hızlı bir şekilde karşılayabilmek için, OSB'lerin etrafında bulunan kamu arazilerinin tahsisi konusunda kolaylık gösterilmelidir.
- Nitelikli iş gücü probleminin çözümü için Mersin Tarsus Organize Sanayi Bölgesi içerisinde Mersin Tarsus Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi açılmıştır. Uygulamanın diğer OSB'lerde de yapılması nitelikli iş gücü probleminin çözümüne katkı sağlayacaktır.
- Sanayi işletmelerinin ulusal ve uluslararası pazarlarda rekabet edebilmeleri için Ar-Ge ve teknolojik üretim ve transfer altyapı faaliyetleri daha çok tanıtılmalı ve bu konuda TÜBİTAK ve KOSGEB gibi kurumlar tarafından verilen destekler artırılmalıdır.
- Türk Patent Enstitüsü tarafından, Ar-Ge personeline, iş adamları ve sanayicilere; patent, faydalı model, marka ve endüstriyel tasarım konularında seminerler düzenlenmelidir.
- Sanayi işletmelerinin üretim aşamasındaki verimliliğinin artırılması için, üniversitelerde görev yapan teknik, uzman ve akademisyenlerle işletmelerin birebir işbirliği ve saha üzerinde çalışmaları sağlanmalıdır.
- İnovasyon konusunda; bölgesel diyalogların başlatılması, tüm kurum ve kuruluşların politika oluşturulmasında doğrudan katkıda bulunması, bölgenin güçlü ve zayıf yanlarının, tehdit ve fırsatlarının belirlenmesi ve mevcut istatistik verilerin analizi, öncelikli çalışma konularının belirlenmesi, hazırlanacak stratejik plana dayalı eylem planlarının hazırlanması gerekmektedir.
- Yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik enerjisi üretimi amaçlı kullanımının yaygınlaştırılması, bu kaynakların güvenilir, ekonomik ve kaliteli biçimde ekonomiye kazandırılması ve kaynak çeşitliliğinin artırılması sağlanmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Çukurova Kalkınma Ajansı

Vizyon: Stratejik konumunu ve zengin kaynaklarını değere dönüştüren, Doğu Akdeniz'in lider bölgesi olmak

- Bölge, stratejik konumu ve mukayeseli üstünlüklerini avantaja dönüştürmek suretiyle rekabet yeteneklerini üst seviyelere taşıyarak,
- Genç insan kaynağının niteliklerini istihdam artışını sağlayacak şekilde yapılandırarak,
- Doğal kaynaklarını sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde değerlendirerek,
- Bölge içinde toplumun farklı kesimleri arasında uyumu sağlayarak,
- Bölgenin cazibesi yüksek bir yaşam alanı haline gelmesi için yaşam kalitesini artırarak,
- Bölge içi gelişmişlik farklarını azaltarak Doğu Akdeniz'de lider bölge konumuna gelecektir.

Bu çerçevede, Çukurova Bölgesi, vizyonuna ulaşmak için 4 ana tematik ekseninde gelişme sağlayacaktır:

1. REKABET GÜCÜ;

- Lider sektörlerde katma değer artırılması(tarım ve tarıma dayalı gıda sanayi, kimya sanayi ve tekstil-giyim eşyası sanayi),
- Güçlü sektörlerin pazar ağlarının genişletilmesi(metal eşya-makine sanayi, lojistik sektörü ve kağıt ürünleri sanayi),
- Gelişen sektörlerin arz yönünden güçlendirilmesi(turizm sektörü, mobilya sektörü ve yenilenebilir enerji sektörü),

- Girişimciliğin geliştirilmesi,
- Yatırım ortamının iyileştirilmesi ve bölgenin tanıtımı(yatırım ortamının iyileştirilmesi ve bölgenin markalaşması ve marka olarak tanıtılması),
- -İnsan kaynaklarının geliştirilmesi(işgücü arz ve taleplerinin belirlenmesi, işgücü niteliğinin artırılması),
- Öne çıkan sektörlerde Ar-Ge ve inovasyonun geliştirilmesi(bölgedeki üniversiteler ile sanayi kuruluşları arasında Ar-Ge'ye yönelik işbirliği çalışmalarının geliştirilmesi ve bölgenin inovasyon kapasitesinin geliştirilmesi).

2.SOSYAL UYUM;

- Göçle gelen nüfusun sosyal ve iktisadi uyumunun sağlanması(göçle gelen nüfusun mesleki ve sosyal adaptasyonunun sağlanması, nüfusun yaşadığı bölgelerde kentsel yaşam kalitesinin yükseltilmesi ile nüfusun mesleki ve sosyal adaptasyonunun sağlanması),
- Dezavantajlı grupların iş hayatına ve sosyal yaşama katılımının artırılması(çocuk ve gençlere yönelik faaliyetlerin geliştirilmesi, kadınların sosyal yaşama katılması ve statüsünün iyileştirilmesi ve yaşlı ve engellilerin yaşam kalitesinin yükseltilmesi),
- Sivil toplum faaliyetlerinin geliştirilmesi(bölgesel sivil toplum örgütlenmesinin geliştirilmesi ve kurumlar arası işbirliğinin geliştirilmesi).

3.YAŞAM KALİTESİ;

- Sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi,
- Eğitim hizmetlerine yönelik insan mekansal altyapısının geliştirilmesi,
- Kentsel çevrenin kalitesinin artırılması ve altyapının geliştirilmesi,
- Kentlerin güvenliğinin geliştirilmesi.

4.ÇEVRE;

- Katma değeri yüksek endemik bitkilerin değerlendirilmesi,
- Güneş ve rüzgar enerji kaynaklarının değerlendirilmesi,
- Hassas bölgelerin korunması,
- Çevre dostu faaliyetlerin geliştirilmesi,
- Çevre sorunları hakkında farkındalık yaratılması,
- Kültürel mirasın korunması ve yaşatılmasıdır.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1	İlde Yapılmış Olan İşler <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mersin TGB ▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Mersin Üniversitesine ait 1 proje ▪ Teknogirişim Sermayesi Desteği 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 2006 yılında faaliyete geçmiştir. ▪ Proje tamamlanmıştır. ▪ 9 işletmenin projesi desteklenmiştir

34 İSTANBUL

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Sosyo-ekonomik açıdan Türkiye'nin en gelişmiş ili olan İstanbul'un ekonomisi ağırlıklı olarak ticaret, sanayi, ulaştırma ve haberleşme sektörlerine dayalıdır.

İstanbul, ülkemizde tahsil edilen tüm vergi gelirlerinin yaklaşık %44'ünü karşılamakta, toplam dış ticaret hacminin ise yaklaşık %50'sini gerçekleştirmektedir.

İstanbul Sanayi Odası'na kayıtlı 18.176 üye bulunmaktadır. İstanbul Sanayi Odası'ndan alınan bilgilere göre, aktif kapasite raporuna sahip firma sayısı 8.646; İstanbul Ticaret Odası verilerine göre kapasite raporu almış sanayici sayısı 12.007 olmak üzere, toplam kapasite raporu olan işyeri sayısı 20.653'tür.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İstanbul hem iç hem de dış ticarete merkezi öneme sahip bir ildir. Ticaret sektöründe yaratılan katma değer, Türkiye genelinde ticaret sektöründe yaratılan katma değerın yaklaşık % 30'una yaklaşmıştır.

Türkiye ekonomisinde etkin bir rol üstlenen ve toplam 328.623 üyesi bulunan İstanbul Ticaret Odası ile birlikte, İstanbul Sanayi Odası, İstanbul Ticaret Borsası, İstanbul Deniz Ticaret Odası, İstanbul İhracatçı Birlikleri, ilin ticari ve ekonomik hayatını meydana getiren en önemli kuruluşlardır.

Borsa İstanbul (BİST) ile İstanbul Türkiye'nin finans merkezi durumundadır.

İstanbul'da faaliyet gösteren firmaların en yoğun olduğu sektör 46.260 firma ile inşaat sektörüdür. Firmaların en yoğun olduğu ikinci sektör ise 33.662 ile tekstil sektörüdür. Firma sayıları 10.000'in üzerinde olan ve en fazla firma barındıran ilk beş sektör inşaat, tekstil/giyim, diğer sektörler, ulaştırma/lojistik, elektrik, elektronik ve bilişimdir. Bu beş sektör toplam firma sayısının %52,1 'ini oluşturmaktadır.

İstanbul'da özellikle otomotiv ve yan sanayi, makine, demir-çelik ve metal eşya sektörlerinde 30.000'e yakın kayıtlı firma görünmektedir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a. Türkiye Sanayisi ve İstanbul İli Sanayisi:

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesi'nde, %17'si İç Anadolu Bölgesi'nde, %14'ü Ege Bölgesi'nde, %8'i Akdeniz Bölgesi'nde, %6'sı Karadeniz Bölgesi'nde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesi'ndedir.

İstanbul ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 23.225'tir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %31'lik bir oran ile sanayide gelişmişlik bakımından ilk sırada yer almaktadır.

Marmara Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, % 65 ile İstanbul ilk sırada yer almaktadır. İstanbul ilini takip eden iller sırasıyla Bursa(%17), Kocaeli(%5), Tekirdağ(% 3), Balıkesir(% 3), Sakarya(% 2), Çanakkale(%1), Kırklareli(% 1), Edirne(% 1), Bilecik(% 1), Yalova(% 1) olarak görülmektedir.

b. İstanbul İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

İstanbul ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %17 ile giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması imalatının ilk sırada olduğu görülmektedir.

Diğer sektörler sırasıyla;

% 12 Tekstil ürünleri imalatı,

% 10 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,

% 8 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizatı hariç),

% 7 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,

% 5 Gıda ürünlerinin imalatı,

% 5 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,

% 4 Ana metal sanayi,

% 4 Kâğıt ve kâğıt ürünlerinin imalatı,

% 3 Deri ile ilgili ürünlerin imalatı,

% 3 Elektrikli teçhizat imalatı,

% 3 Diğer imalatlar,

% 3 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,

% 2 Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı,

% 2 Mobilya imalatı,

% 2 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),

% 2 Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması,

% 1 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,

% 1 Motorlu kara taşıtı, treyler (römork), yarı treyler (yarı römork) imalatı,

% 1 Metal cevherleri madenciliği,

% Diğer ulaşım araçlarının imalatı,

% 6 Diğer (makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı, temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı, kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı, içecek imalatı, ham petrol ve doğal gaz çıkarımı ve saha arama tetkiki hariç petrol ve gaz çıkarımı ile ilgili hizmetler, kömür ve linyit çıkartılması, elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı, tütün ürünleri imalatı)

c. Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, İstanbul ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 735.562'dir. Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 1462, kalite kontrol birimi olan firma sayısı 5432'dir. Toplam personelin %0,8'i Ar-Ge biriminde, %1,2'si kalite kontrol biriminde istihdam edilmektedir.

d. Genel Değerlendirme

İstanbul ilinde sanayide çalışanların %23'ü giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması, %11'i tekstil ürünlerinin imalatı sektörlerinde istihdam edilmektedir. İstihdamın %77'si işçi, %3'ü mühendistir.

İstanbul ilinde faaliyet gösteren sanayi işletmelerinin; %39'u mikro ölçekli, %48'i küçük ölçekli, %11'i orta ölçekli, %2'si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük Firmalar:

- Mercedes – Benz Türk A.Ş.
- Türk Hava Yolları Teknik A.Ş.
- Fujitsu Technology Solutions Bilişim Ltd. Şti.
- Siemens Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Yiğit Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.

4. İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar:

- Yazılım sektörüne yönelik yatırımlar,
- İleri elektronik uygulamalarına yönelik yatırımlar,
- Nano teknoloji uygulamalarına yönelik yatırımlar,
- Biyoteknoloji uygulamalarına yönelik yatırımlar,
- Mekatronik uygulamalarına yönelik yatırımlar,

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar:

- Ağır sanayi, metal, kimya, plastik tesisleri,
- Turizme yönelik konaklama ve sosyal tesisler,
- Liman,
- Konserve ve salça üretimi,
- Dondurulmuş gıda tesisleri,
- Soğuk hava deposu,
- Alternatif turizm tesisleri.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Türkiye ihracatının %50,26'sı ve ithalatının %50,56'sı İstanbul'dan yapılmaktadır.

İlin Dış Ticarete (İhracat) Konu Olan Sektörleri:

- Ağaç mamulleri ve orman ürünleri,
- Çelik,
- Çimento cam seramik ve toprak ürünleri,
- Değerli maden ve mücevherat,
- Demir ve demir dışı metaller,
- Deri ve deri mamulleri,
- Diğer sanayi ürünleri,
- Elektrik – elektronik,
- Fındık ve mamulleri,
- Gemi ve yat,
- Halı,
- Han- giyim ve konfeksiyon,
- Hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri,
- İklimlendirme sanayi,
- Kimyevi maddeler ve mamulleri,
- Kuru meyve ve mamulleri,
- Maden ve metaller,
- Makine ve aksamları,
- Meyve sebze mamulleri,
- Savunma ve havacılık sanayi,
- Su ürünleri ve hayvancılık mamulleri,
- Süs bitkileri ve mamulleri,
- Taşıt araçları ve yan sanayi,
- Tekstil ve hammaddeleri,
- Tütün,

- Yaş meyve ve sebze,
- Zeytin ve zeytinyağı.

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli:

- Et ve et ürünleri,
- Canlı hayvanlar,
- Süt, süt ürünleri ve yumurtalar,
- Balıklar ve diğer deniz ürünleri,
- Hububat, hububat ürünleri,
- Meyve ve sebzeler,
- Seker, seker ürünleri ve bal,
- Kahve, çay, kakao, baharat ve ürünleri,
- Hayvanlar için gıda maddeleri,
- Çeşitli yenilebilir ürünler(yağ, homojenize ürünler),
- İçkiler,
- Tütün ve tütün mamülleri,
- İslenmemiş kösele, deri ve kürk,
- Yağlı tohumlar, yağ veren meyveler,
- Ham kauçuk (tabii ve sentetik),
- Mantar, odun ve kereste,
- Kağıt hamuru ve kullanılmış kağıt,
- Dokuma elyafı,
- Hayvansal ve bitkisel gübreler, tuz, kükürt, alçı gibi mineral maddeler,
- Metal cevherleri, döküntüleri, hurdaları,
- Başka yerde belirtilmeyen hayvansal ve bitkisel menseli hammaddeler,
- Tas kömürü, kok kömürü ve biriket kömürü,
- Petrol, petrolden elde edilen ürünler,
- Petrol gazları, doğal gaz ve diğer mamul gazlar,
- Elektrik enerjisi,
- Hayvansal sıvı ve katı yağlar,
- Bitkisel sıvı yağlar ve fraksiyonları,
- Kimyasal işlem görmüş bitkisel ve hayvansal katı/sıvı yağlar, mumlar,
- Organik kimyasal ürünler,
- İnorganik kimyasal ürünler,
- Debatat ve boyacılıkta kullanılan hülusalalar, tanen, boya, pigment, macun, mürekkep,
- Tıp ve eczacılık ürünleri,
- Uçucu yağlar, parfüm, kozmetik, tuvalet müstahzarları,
- Mineral kimyasal gübreler,
- İlk şekillerde plastikler, döküntü ve hurdalar,
- İlk şekilde olmayan plastikler (boru, hortum, levha, yaprak, plaka, film vb.),
- Başka yerlerde belirtilmeyen kimyasal maddeler ve ürünler,
- Başka yerde belirtilmeyen işlenmiş deri ve köseleler,
- Kauçuk ve kauçuktan eşya,
- Mantar vs ahşap eşya(mobilya hariç),
- Kağıt, karton vs kağıt hamurundan eşya,
- Tekstil ürünleri (iplik, kumaş, yer kaplamaları),
- Demir ve çelik,

- Demir ihtiva etmeyen madenler,
- Demir, çelik, bakır, nikel, alüminyum vs diğer adi metallerden eşya,
- Güç üreten makineler ve araçlar,
- Özelliği olan belirli sanayiler için makinalar ve aksamı,
- Metal işleme makineleri,
- Diğer genel endüstri makina/cihazların aksamı,
- Büro makinaları ve otomatik veri işleme makinaları,
- Haberleşme, ses kaydetme vs sesi tekrar vermeye yarayan cihaz ve araçlar,
- Elektrik makinaları, cihazları,
- Motorlu kara taşıtları, bisiklet ve motosikletler, bunların aksam ve parçası,
- Demir, deniz, havayolu taşıtları ile aksam, parçaları,
- Prefabrik yapılar; sıhhi su tesisatı, ısıtma ve sabit aydınlatma cihazları,
- Mobilya; yatak takımı, yatak payandaları ve yastıklar,
- Seyahat eşyası, el çantaları vb. taşıyıcı eşya,
- Giyim eşyası ve bunların aksesuarları,
- Ayakkabılar ve aksamı,
- Başka yerde belirtilmeyen mesleki, ilmi kontrol alet ve cihazları,
- Fotoğraf, sinemacılıkta kullanılan alet ve cihazlar ile optik eşya, saatler,
- Başka yerde belirtilmeyen çeşitli mamul eşyalar.

İstanbul İline Ait İhracat Bailgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	25.603	55.539.993
2010	26.551	53.134.594
2011	27.907	61.433.612
2012	29.427	76.664.105
2013(Ocak-Temmuz)	26.079	41.331.417

İstanbul İline Ait İthalat Bailgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	32.241	78.756.263
2010	34.230	98.436.855
2011	37.470	123.925.183
2012	36.575	119.604.455
2013(Ocak-Temmuz)	32.063	80.872.874

6.İSTANBUL İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

İstanbul ili Gelişmiş İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %3'tür. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 11 yıldır.

İstanbul ilinde 8 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı; karma OSB'lerde %85, ihtisas OSB'lerde %96'dır.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

İstanbul-Deri Organize Sanayi Bölgesi :

- 741 hektar büyüklüğünde olup, 240 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 1994 yılında hizmete sunulmuştur.
- Bölgedeki 386 adet sanayi parselinin, 385 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 368 adedi üretim, 12 adedi inşaat, 5 adedi proje aşamasındadır. 1 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 18.500 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; deri, kimya ve demirdışı metaller sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 18.000 m³/gün dür.

İkitelli Organize Sanayi Bölgesi :

- 700 hektar büyüklüğündedir.
- 2000 yılında hizmete sunulmuştur.
- Bölge içinde 37 adet SS Yapı Kooperatifi bulunmakta olup, her bir SS 1 adet parsel karşılık gelmektedir.
- Bölgedeki 24.000 adet sanayi parselinin, tamamı tahsis edilmiştir. Tahsisi yapılan parsellerin, 16.000 adedi üretim, 8.000 adedi inşaat aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 154.240 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; dokuma, madeni eşya ve elektriksiz makine sanayidir.

İstanbul-Dudullu Organize Sanayi Bölgesi :

- 283 hektar büyüklüğündedir.
- 2000 yılında hizmete sunulmuştur.
- Bölgedeki 2.313 adet sanayi parselinin tamamı tahsis edilmiştir. (1760 adet SS formundadır.) Tahsis edilen parsellerin, tamamı üretime geçmiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 34.370 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; elektrikli makineler, demir-çelik ve plastik sanayidir.
- Müteşebbis Heyet imkanları ile tamamlanmıştır.

Birlik Organize Sanayi Bölgesi :

- 52 hektar büyüklüğündedir.
- 2001 yılında hizmete sunulmuştur.
- Bölgedeki 85 adet sanayi parselinin, tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 75 adedi üretim, 5 adedi inşaat, 5 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 2.990 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; kimya, demir-çelik ve madeni eşya sanayidir.
- Müteşebbis Heyet imkanları ile tamamlanmıştır.

İstanbul Tuzla Organize Sanayi Bölgesi :

- 60 hektar büyüklüğündedir.
- 2004 yılında hizmete sunulmuştur.
- Bölgedeki 151 adet sanayi parselinin, tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 80 adedi üretim, 21 adedi inşaat, 50 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 2.700 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; demir-çelik, elektrikli makineler ve demirdışı metaller sanayidir.
- Müteşebbis Heyet imkanları ile tamamlanmıştır.

Beylikdüzü Organize Sanayi Bölgesi :

- 154 hektar büyüklüğündedir.
- 2005 yılında hizmete sunulmuştur.
- Bölgedeki 250 adet sanayi parselinin, tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 237 adedi üretim, 5 adedi inşaat, 8 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 18.850 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; plastik, dokuma-giyim ve demirdışı metal sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 1.800 m³/gün dür.
- Müteşebbis Heyet imkanları ile tamamlanmıştır.

İstanbul Anadolu Yakası(Tuzla Mermerciler) Organize Sanayi Bölgesi :

- 80 hektar büyüklüğündedir.
- 2005 yılında hizmete sunulmuştur.
- Bölgedeki 157 adet sanayi parselinin 156 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 142 adedi üretim, 11 adedi inşaat, 3 adedi proje aşamasındadır. 1 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 6.570 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; kimya, plastik ve gıda sanayidir.
- Müteşebbis Heyet imkanları ile tamamlanmıştır.

İstanbul Tuzla Kimya Sanayicileri Organize Sanayi Bölgesi :

- 74 hektar büyüklüğündedir.
- 2008 yılında hizmete sunulmuştur.
- Bölgedeki 163 adet sanayi parselinin, tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 147 adedi üretim, 8 adedi inşaat, 8 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 4.520 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; kimya, plastik ve petrol ürünleri sanayidir.
- Müteşebbis Heyet imkanları ile tamamlanmıştır.

b.Sanayi Siteleri

İstanbul ili Gelişmiş İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %3'tür. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 11 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	İSTANBUL KADIKÖY OTO SS	172	172	0	100
2	İSTANBUL MERKEZ (ATATÜRK) SS	346	346	0	100
3	İSTANBUL MERKEZ (BİRLİK) SS	228	228	0	100
4	İSTANBUL MERKEZ (DOĞU) SS	254	254	0	100
5	İSTANBUL MERKEZ (EVREN OTO) SS	462	462	0	100
6	İSTANBUL MERKEZ (İMES) SS	843	843	0	100
7	İSTANBUL MERKEZ (MODOKO) SS	275	275	0	100
8	İSTANBUL MERKEZ (MODOKO-SOSYAL TESİS) SS	0	0	0	0
9	İSTANBUL SİLİVRİ SS	142	142	0	100
10	İSTANBUL ŞİLE SS	52	48	4	92
TOPLAM		2774	2770	4	99

7. İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Sanayinin rekabet gücünü arttırmaya yönelik tedbirler alınmalıdır.
- Sanayide verimliliğin artırılması için, teknolojinin yenilenmesi ve girdi maliyetlerinin rekabet edilen ülkelerle eş düzeyde olması gerekmektedir.
- Sanayicinin yeterli kaynak yaratması için, girdi maliyetlerinin azaltılması; mal ve hizmet girdileri, finansal girdiler ve işgücü maliyetlerinde kamu payının azaltılması; vergi sisteminde üreticiler için yapısal düzenlemeler getirilmesi gerekmektedir.
- Ekonomide ve sanayi sektöründe sürdürülebilir büyüme için daha fazla kaynak yaratmak ve dolayısı ile üretimde verimliliğin artırılması için gerekmektedir. Bu amaçla, vergi imkanları, düşük faizli krediler, istihdam vergilerinde iyileştirme ve yeni yatırımcıların teşvik edilmesi sağlanmalıdır.
- İstihdam ve ödemeler dengesi cari işlemler açığı sorununu gidermek için üretim ve ihracatın hızla artması gerekmektedir. Sanayi sektörünün büyümesi için, sektördeki yatırımların artması sağlanmalıdır.

8. BÖLGESEL KALKINMA AJANSI TARAFINDAN İSTANBUL İLİ İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

İstanbul Kalkınma Ajansı

Vizyon: Kültürel, tarihi ve doğal mirasını koruyan; yüksek katma değer üreten ekonomik faaliyetleri tercih eden; yaşanabilir ve yaşam kalitesini sürekli yükselten kent: İstanbul.

Stratejik amaçlar:

1. Küresel Rekabet Edebilirlik

- Hizmetler sektörünün geliştirilmesi ve ekonomide ağırlığının artırılması,
- Sanayide yüksek katma değer üreten ve ileri teknolojileri kullanan bir yapının desteklenmesi,
- İstanbul Bölgesinin bilim ve teknoloji üssü haline getirilmesi,
- İşgücü niteliğinin yüksek katma değer üreten ekonomik faaliyetlerin ihtiyaçları doğrultusunda geliştirilmesi,
- Bölgenin küresel ekonomiye entegrasyonunun geliştirilmesi,
- Bölgenin uluslararası finans merkezi olması,
- Bölgenin turizmde ulusal cazibe merkezi olması,
- Lojistik sektörünün rekabet gücünün artırılması,
- Yaratıcı endüstrilerin geliştirilmesi.

2. Sosyal Kalkınma

- İstanbul yaşam kültürünün ve kentlilik bilincinin geliştirilmesi,
- Eğitime erişimin ve eğitim kalitesinin artırılması,
- Toplum sağlığının korunması ve sağlık hizmeti sunumunun geliştirilmesi,
- Sosyal dışlanmanın önüne geçilmesi,
- Yerel ağlar, katılımcılık ve işbirliğinin geliştirilmesi,
- Kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarında kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi,
- Kent güvenliğinin iyileştirilmesi,
- İşsizliğin azaltılması.

3. Çevresel ve Kültürel Sürdürülebilirlik

- Doğal kaynakların ve çevrenin korunması,
- Etkin atık yönetiminin geliştirilmesi ve teşvik edilmesi,

- Enerji verimliliğinin sağlanması ve temiz enerji kullanımının yaygınlaştırılması,
- Tarihi ve kültürel mirasın varlık değeri gözetilerek korunması ve geliştirilmesi,
- Korumanın, ekonomik ve sosyal kalkınma boyutlarıyla bütüncül bir şekilde gerçekleştirilmesi.

4. Kentsel Mekan Kalitesi

- Kentsel fonksiyonların dağılımında mekanın etkin kullanılması,
- Kentsel risk alanlarının (çöküntü bölgeleri, düzensiz yapılaşma, güvenlik, afet vb.) sosyal, kültürel ve ekonomik boyutlarıyla, özgünlüğü dikkate alınarak yeniden yapılandırılması,
- Mevcut yaşam çevresinin iyileştirilmesi,
- Yaşam alanlarının tasarımında yüksek kalite ve özgünlüğün sağlanması,
- Afet yönetim sisteminin etkinleştirilmesi.

5. Ulaşım ve Erişilebilirlik

- Farklı ulaşım türleri arasında entegrasyonun sağlanması ve dengeli bir ulaşım sisteminin geliştirilmesi,
- Raylı sistem ağırlıklı bir toplu taşıma sisteminin geliştirilmesi,
- Mevcut ulaşım altyapısının verimli kullanımı ve ulaşım talebinin etkin yönetilmesi.

9. İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler <ul style="list-style-type: none"> ▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Bahçeşehir (4), Boğaziçi (3), İTÜ (17), İst.Üni. 2, Koç Üni. 2, Özyeğin 1, Yeditepe (9), Sabancı (10) ve Yıldız Teknik (7) Üniversitelerine ait toplam 55 proje ▪ İTÜ ARI TGB ▪ Yıldız Teknik Üniversitesi TGB ▪ İstanbul Üniversitesi TGB ▪ Boğaziçi Teknoloji Geliştirme Bölgesi ▪ Ar-Ge Merkezi kapsamında ▪ Teknogirişim Sermayesi Desteği 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projeler tamamlanmıştır. ▪ 2003 yılında faaliyete geçmiştir. ▪ 2010 yılında faaliyete geçmiştir. ▪ 2010 yılında faaliyete geçmiştir. ▪ 2010 yılında faaliyete geçmiştir. ▪ 39 işletmeye Ar-Ge Merkezi Belgesi verildi. ▪ 165 işletmenin projesi desteklenmiştir.
2.	İlde Devam Eden İşler <ul style="list-style-type: none"> ▪ İstanbul Teknoloji Geliştirme Bölgesi ▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Yeditepe (3), Yıldız Teknik (9), Sabancı (4), Koç (7), Boğaziçi (4), Özyeğin (2), Okan (1), İTÜ (24), Galatasaray (1) İstanbul Aydın (1), Bezmialem 2, Işık 2, Marmara 1, Üniversitelerine ait toplam 61 proje 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Çalışmalar sürdürülmektedir. 2009 yılında kurulmuştur. ▪ Destek çalışmaları sürdürülmektedir.

35 İZMİR

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Toplam sanayi işletme sayısı açısından, %5'lik pay ile İzmir ili, sanayisi gelişmiş dördüncü ildir. İzmir'de sanayi işletmelerinin %34'ü ara, %33'ü yatırım, %31'i tüketim mali üreten sanayiler grubundadır. Sanayi işletmelerinde çalışanların ise %42'si tüketim, %29'u ara, %27'si yatırım mali üreten sanayiler grubunda istihdam edilmektedir.

Türkiye'de 2011 yılı içinde üretimden satışları en yüksek olan ilk 500 işletmenin 30'u İzmir'de bulunmaktadır. Faal nüfusun %20'si sanayide çalışmaktadır. Gayri safi gelirin ise %35'i sanayi sektöründen sağlanmaktadır.

İl sanayisinde, metal eşya, makine ve taşıt araçları, gıda, tütün, dokuma, giyim eşyası, kürk, ayakkabı, deri, kimya, ağaç ürünleri mobilya ve kağıt üretimi yapılmaktadır.

Ülkemizdeki en büyük 500 sanayi kuruluşunun %10'u; Ege Bölgesi'ndeki sanayi kuruluşlarının yaklaşık yarısı İzmir'de bulunmaktadır.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Türkiye'de bulunan 19 serbest bölgeye ait toplam ticaret hacminin %25'i Ege Serbest Bölgesi'ne ve %1.6'sı da İzmir Serbest Bölgesi'ne aittir.

İzmir'in ticaret hacmi, Türkiye ticaret hacminin %7'sini oluşturmaktadır. Ege Bölgesi ihracatının ise %93'ü İzmir'den gerçekleşmektedir. Özellikle gıda ürünleri, inşaat malzemeleri, tekstil ürünleri, ağaç ürünleri ve mobilya, kimyevi ürünler, tarım ürünleri ticareti, İzmir ticaretine ivme kazandırmaktadır. Ulusal ve uluslararası banka ağı ve borsaları ile İzmir ve yöresi iyi bir sermaye piyasasına sahiptir. Türkiye'nin en büyük emtia borsası da İzmir ilindedir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve İzmir İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

İzmir ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 3.754'tür. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %5 lik bir oran ile sanayisi gelişmiş dördüncü ildir.

Ege Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %37' lik bir oran ile İzmir ili ilk sırada yer almaktadır. İzmir ilini takip eden iller sırasıyla; Denizli(%18), Manisa(%11), Uşak(%9), Afyonkarahisar(%7), Aydın(%7), Muğla(%6), Kütahya(%5) olarak görülmektedir.

b. İzmir İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

İzmir ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, gıda ürünlerinin imalatı(%16) ve başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı(%14) sektörleri ilk sıralarda yer almaktadır.

Bunları sırasıyla aşağıdaki sektörler takip etmektedir:

% 8 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,

% 7 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı, (makine ve teçhizatı hariç)
% 7 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,
% 6 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
% 5 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,
% 4 Tekstil ürünleri imalatı,
% 4 Ana metal sanayi,
% 4 Deri ve ilgili ürünlerin imalatı,
% 3 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,
% 3 Elektrikli teçhizat imalatı,
% 3 Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı,
% 3 Mobilya imalatı,
% 3 Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı,
% 2 Diğer imalatlar,
% 2 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)
% 1 Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı,
% 1 Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,
% 1 Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması,
% 1 Diğer ulaşım araçlarının imalatı,
% 1 Diğer (makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı, metal cevherleri madenciliği, içecek imalatı, tütün ürünleri ve imalatı, ham petrol ve doğal gaz çıkarımı ve saha arama ve tetkiki hariç petrol ve gaz çıkarımı ile ilgili hizmetler, temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı, elektrik gaz buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı, kömür ve linyit çıkartılması)

c. Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, İzmir ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı toplam 156.676'dır.

Ar-Ge birimi olan firma sayısı 434, kalite kontrol birimi olan firma sayısı 1.639'dur. Toplam personelin %1'i Ar-Ge biriminde, %2,3'ü kalite kontrol biriminde istihdam edilmektedir.

d. Genel Değerlendirme

İzmir ilinde sanayide çalışanların, %15'i gıda ürünlerinin imalatı, %12'si giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması, %11'i başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı sektörlerinde istihdam edilmektedir.

İstihdamın %74'ü işçi, %4'ü mühendistir.

İzmir ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %34'ü mikro ölçekli, %50'si küçük ölçekli, %14'ü orta ölçekli, %2'si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- CMS Jant ve Makine Sanayi
- BMC Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- PETKİM Petrokimya Holding A.Ş.
- DELPHI Automotive Systems Ltd.Şti.Ege Serbest Bölge Şubesi
- HABAŞ Sınai ve Tıbbi Gazlar İstihsal Endüstrisi A.Ş.Ali Ağa Şubesi

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Doğalgaz, termal, katı yakıt enerji tesisleri,
- Ağır sanayi, metal, kimya, plastik tesisleri,

- Halıcılık ve kilimcilik tesisleri,
- Arıcılık tesisleri,
- Liman,
- Teknik eğitim kurumları,
- Seracılık,
- Konserve ve salça üretimi,
- Dondurulmuş gıda tesisleri,
- Zeytinyağı şişeleme tesisleri,
- Damızlık hayvan tesisleri,
- Süt toplama ve işleme tesisleri,
- Soğuk hava deposu,
- Süs bitkiciliği tesisleri,
- Jeotermal ve Alternatif turizm tesisleri,
- Et ve süt besiciliği,
- Yumurta ve et tavukçuluğu,
- Salamura zeytin tesisleri,
- Soya fasulyesi yetiştiriciliği,
- Arıcılık tesisleri,
- Kuru meyve paketleme ve tasnif tesisleri,
- Pamuğa dayalı dokuma, tekstil, sanayi tesisleri,
- Dağ turizmine yönelik tesisler,
- Orman ürünleri işleme tesisi,
- Çam fıstığı ve bergama peyniri üretimi,
- Perlit ve granitin mamul olarak işleneceği tesisler,
- Hayvancılık ürünlerinin işleneceği tesisler,
- Ambalaj sanayine yönelik tesisler,
- Alternatif yem bitkileri üretimi,
- Civa ve antimon madenleri işletimi.
- Enginar işlemeye yönelik tesisler,
- Organik tarıma yönelik tesisler,
- Alternatif tarımsal ürünler üretimi,
- Golf turizmine yönelik tesisler,
- Rüzgar enerjisi üretimi,
- Sakız ağacı üretimi,
- Deniz ve kara avcılığına yönelik av turizmi,
- Sakız koyunu üretimi,
- Tarıma dayalı sanayi tesisleri,
- Sofralık zeytin işleme ve paketleme tesisleri,
- Tatlı su balığı çiftlikleri,
- Maden işleme tesisleri,
- Meyve suyu işleme tesisleri,
- Paketleme, ayakkabı ve ileri teknoloji tesisleri,
- Balık konserve tesisleri,
- Süt işleme tesisleri,
- Dondurulmuş gıda tesisleri,
- Orman ürünleri tesisleri,
- Tabii su şişeleme tesisi,

- Entegre et tesisi,
- Meyve işleme tesisi.
- Şarap üretimi,
- İplik ve tekstil tesisleri,
- Mandalina işleme tesisleri.
- Kekik, çilek ve kivi üretimi,
- Narenciye, şeftali ve bağcılık üretimi,
- İncir işleme ve pazarlama tesisleri,
- Süs bitkiciliği tesisleri.

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Otomotiv yan sanayi,
- Dökümcülük,
- Mermer,
- Ağaç ürünleri,
- Metal işleri,
- Kimya,
- Tekstil-konfeksiyon,
- Demir-çelik,
- Taş ve toprağa dayalı,
- Deniz ürünleri,
- Sanayi makinaları ve yedek parça imalatı,
- Rüzgar türbini üretim tesisi,
- Yazılım sektörü,
- İleri elektronik,
- Nano teknoloji,
- Biyoteknoloji.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

İzmir'den sebze-meyve, konserve, kuru gıda, içecek, hayvansal yan ürünler, deri, balık, tütün gibi tarımsal ürünlerin yanında tekstil-hazır giyim ürünleri (iç-dış giyim), ev tekstili (havlu, bornoz vb.) deri ürünleri, çanta, ayakkabı, iplik-dokuma, mücevher, halı, yer kaplaması, kağıt ürünleri, ağaç ürünleri, mobilya, kapı ve pencere, metal ürünler, mermer, granit, seramik, madeni ve kimyevi maddeler, otomotiv yedek parça ve yan sanayi ürünleri, mekanik cihazlar, elektrik-elektronik cihazlar (televizyon, monitör, kesintisiz güç kaynağı), beyaz eşya ve hırdavat malzemeleri ihraç edilmektedir. İhracat yapılan ülkeler; Almanya, ABD, İngiltere, Fransa ve İspanya'dır.

İthal edilen ürünler ise tohum, ilaç, kimyevi maddeler, plastik, iplik, sentetik ürünler, metal ürünleri, petrol ürünleri, plastik ve diğer maddeden mobilyalar, cam eşyalar, tıbbi malzeme, matbaa ve dokuma makineleri, mekanik cihazlar, hırdavat, vida, civata, mücevher, tüketim ürünleri, optik cihazlar, teknolojik ürünler, telekomünikasyon cihazları, otomotiv ve yan sanayi ürünleri yer almaktadır.

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli

- Tahıl ve başka yerde sınıflandırılmamış bitkisel ürünler,
- Nişasta ve nişastalı ürünler,

- Hazır hayvan yemleri,
- Trikotaj (örme) ürünleri,
- Kürk mamulleri,
- Tahta plaka; kontrplak, yonga levha, sunta, diğer pano ve tahtalar,
- Basımla ilgili hizmetler,
- Ana kimyasal maddeler (kimyasal gübre ve azotlu bileşikler hariç),
- Sentetik kauçuk ve plastik hammaddeler,
- Ateşe dayanıklı seramik ürünleri,
- Demir-çelik ana sanayi,
- İçten yanmalı motor ve türbin (uçak, motorlu taşıt ve motosiklet motorları hariç),
- Pompa, kompresör, musluk ve vana,
- Mil yatağı, dişli, dişli takımı ve tahrik tertibatı,
- Sanayi fırını, ocak ve ocak ateşleyiciler,
- Tarım ve orman makineleri,
- Takım tezgahları,
- Maden, taşocağı ve inşaat makineleri,
- Silah ve mühimmat,
- Diğer özel amaçlı makineler,
- Akümülatör, pil ve batarya,
- Elektrik ampulü ve lambaları ile aydınlatma teçhizatı,
- Tıbbi ve cerrahi teçhizat ile ortopedik araçlar,
- Ölçme, kontrol, test, seyrüsefer vb. amaçlı alet ve cihazlar,
- Otomatik kontrol ve ayar alet ve cihazların aksam-parçası,
- Optik alet ve fotoğrafçılık teçhizatı,
- Motorlu kara taşıtları ve motorları,
- Motorlu kara taşıtlarının karasörleri ve römorkları,
- Eğlence ve sportif amaçlı tekneler,
- Atık ve hurdalar.

İzmir İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	3.694	6.118.729
2010	3.920	6.679.619
2011	4.107	8.071.550
2012	4.260	8.662.197
2013(Ocak-Temmuz)	3.739	5.411.514

İzmir İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	4.062	6.268.049
2010	4.213	8.417.405
2011	4.839	10.621.060
2012	4.708	10.576.758
2013(Ocak-Temmuz)	4.003	6.177.772

6.İZMİR İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

İzmir ili Gelişmiş İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %3'tür. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 11 yıldır.

İzmir ilinde 13 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı; karma OSB'lerde %44, ihtisas OSB'lerde %34'dür.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

-Bergama OSB'de %50 indirimli,

-Kınık OSB'de %50 indirimli,

-Ödemiş OSB'de %50 indirimli,

-Tire OSB'de ise %50 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

İzmir-Atatürk Organize Sanayi Bölgesi :

- 624 hektar büyüklüğünde olup, 600 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- Bölgedeki 630 adet sanayi parselinin, 609 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 572 adedi üretim, 19 adedi inşaat, 18 adedi proje aşamasındadır. 21 adet parsel tahsis edilmemiştir.

- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 35.000 kişi istihdam edilmektedir.

- Ağırlıklı sektör grubu; elektrikli makineleri, plastik ve dokuma-giyim sanayidir.

- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 21.000 m³/gün dür.

Aliağa Kimya İhtisas ve Karma Organize Sanayi Bölgesi :

- 919 hektar büyüklüğündedir.

- Bölgenin yaklaşık %40'lık alanı kapsayan kısmının Kimya İhtisas OSB olarak ayrılması 13.04.2011 tarihli müteşebbis heyet kararı ile Bakanlığımızdan talep edilmiş olup, Bölgenizin "Aliağa Kimya İhtisas ve Karma Organize Sanayi Bölgesi" olarak yapılması Bakanlığımızca uygun görülmüştür.

- Bölgedeki 373 adet sanayi parselinin 137 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 17 üretim, 24 adedi inşaat, 96 adedi proje aşamasındadır. 236 adet parsel tahsis edilmemiştir.

- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 930 kişi istihdam edilmektedir.

- Ağırlıklı sektör grubu; demir-çelik, kimya ve petrol ürünleri sanayidir.

- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 640 m³/gün dür.

- Müteşebbis Heyet imkanları ile tamamlanmıştır.

İTOB Organize Sanayi Bölgesi:

- 251 hektar büyüklüğündedir.

- Bölgedeki 367 adet sanayi parselinin, 336 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 71 adedi üretim, 80 adedi inşaat, 185 adedi proje aşamasındadır. 31 adet parsel tahsis edilmemiştir.

- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 2.190 kişi istihdam edilmektedir.

- Ağırlıklı sektör grubu; kimya, gıda ve demir-çelik sanayidir.

- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 8.000 m³/gün dür.
- Müteşebbis Heyet imkanları ile tamamlanmıştır.

İzmir-Kemalpaşa Organize Sanayi Bölgesi :

- 1071 hektar büyüklüğündedir.
- Bölgedeki 701 adet sanayi parselinin 267 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 249 adedi üretim, 18 adedi proje aşamasındadır. 434 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 14.900 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırıklı sektör grubu; gıda, demirdışı metal ve demir-çelik sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 10.000 m³/gün dür.
- Müteşebbis Heyet imkanları ile tamamlanmıştır.
- Islah şartları tamamlandığından 20.07.2012 tarih 1581 sayılı yazımız ile yeni kuruluş protokolün hazırlanarak, gönderilmesi Valilikten istenmiştir.

b.Sanayi Siteleri

İzmir ili Gelişmiş İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %3'tür. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 11 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	İZMİR ALİAĞA SS	150	150	0	100
2	İZMİR MERKEZ AYAKKABICILAR SS	1.000	1.000	0	100
3	İZMİR BORNOVA SS	500	495	5	99
4	İZMİR MERKEZ (DÖKÜMCÜLER) SS	100	100	0	100
5	İZMİR HALKAPINAR (I+II) BÖLÜM SS	725	725	0	100
6	İZMİR KINIK SS	75	34	41	45
7	İZMİR MENEMEN SS	94	94	0	100
8	İZMİR MERKEZ (AĞAÇ İŞLERİ) SS	391	379	12	97
9	İZMİR MERKEZ (METAL İŞLERİ) SS	670	600	70	90
10	İZMİR MERKEZ II.OTO (I+II) SS	818	818	0	100
11	İZMİR MERKEZ III.OTO (I+II) SS	424	424	0	100
12	İZMİR ÖDEMİŞ SS (Sos. Tes.)	0	0	0	0
13	İZMİR TİRE SS	200	96	104	48
Toplam		5.147	4.915	232	95

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Yatırımların yer seçimi ile ilgili bürokratik süreç sadeleştirilmeli ve hızlandırılmalıdır.
- Marka ve Ar-Ge harcamalarına yönelik devlet destekleri artırılarak sürdürülmelidir.
- Girişimcileri ileri teknolojiye ve yeniliğe yönlendirmek için Teknopark ve iş yenilik merkezleri kurulmalıdır.
- Mikro kredi sistemi, ülkemiz koşullarına göre uyarlanmalı ve uygulanmalıdır.
- İzmir'de Bölgesel Menkul Kıymetler Borsası kurulmalıdır.
- Kayıtdışı istihdamın önlenmesi ve üretimin özendirilmesi amacıyla, prime esas tavan ve taban tutarları arttırılmamalı, işveren üzerinde ağır bir yük oluşturan SSK prim oranları zaman içinde düşürülmelidir.

- Yatırımların mevcut OSB ve Serbest Bölgeler içerisine yapılması sağlanmalıdır. Yatırımcı bu konuda bilgilendirilmeli ve yönlendirilmelidir.
- Yapımı devam eden OSB'ler tamamlanmalıdır. Karma OSB'lerden ziyade ihtisas OSB'ler yaratılmalı ve özendirilmelidir.
- İzmir'e bir Endüstri Bölgesi kazandırılması çalışmaları yapılmalıdır.
- Arazi temini, tesis inşaatı, iskan ruhsatı ve faaliyete geçme izni ile ilgili süreçler detaylı bir şekilde tanımlanmalıdır.
- AB'ye uyum çalışmaları kapsamında, şirketler hukuku konusunda devam etmekte olan uyumlaştırma çalışmaları hızlandırılmalıdır.
- İhracatta belirli limitleri aşan işletmelere; enerji fiyatları, gelir vergisi stopajı, sigorta primi işveren paylarının ödenmesi veya azaltılması şeklinde teşvikler verilmelidir.
- İleri teknoloji içeren ve katma değeri yüksek ürünlere doğru yapısal bir değişim gerçekleştirilmelidir.
- Yüksek teknolojili sanayi dallarındaki istihdamın, toplam istihdam içerisindeki oranının artırılmasına yönelik eğitim ve işgücü yetiştirme programları yürütülmelidir. Bu konuda faaliyet gösteren eğitim kurumları desteklenmelidir.
- Üretimde yerli girdi kullanımını özendirici çalışmalar yapılmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

2010-2013 İzmir Bölge Planı'nın vizyonu "Koruyarak Gelişen, Üreterek Büyüyen, Yenilikçi İzmir" olarak belirlenmiştir. Bu vizyona ulaşırken temel alınacak ilkeler şunlardır:

- Eşitlik ve sosyal içerme,
- Sürdürülebilir kalkınma,
- Katılımcılık.

İzmir Bölge Planı'nın temel amaçları şunlardır:

- Yenilik, verimlilik ve kapasite artışı ile rekabet edebilirliğin sağlanması,
- Yaşam kalitesinin artırılması,
- Doğal ve kültürel varlıkların korunması ve etkin kullanılması.

İzmir Bölge Planı'na göre ilin kalkınmasında anahtar rol oynayacak sektörler şunlardır:

- İleri teknolojiye dayalı sanayiler,
- Yenilenebilir enerji,
- Turizm,
- Lojistik,
- Tarım ve tarıma dayalı sanayiler.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	<p>İlde Yapılmış Olan İşler</p> <ul style="list-style-type: none"> - SAN-TEZ projesi kapsamında İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü (6), Ege (18) , Dokuz Eylül (10), Ekonomi Üni.(1)Üniversitelerine ait toplam 35 proje - İzmir Teknoloji Geliştirme Bölgesi -Ar-Ge Merkezi kapsamında -Teknogirişim Sermayesi Desteği 	<ul style="list-style-type: none"> - Projeler tamamlanmıştır. - 2004 yılında faaliyete geçmiştir. - 12 işletmeye Ar-Ge Merkezi Belgesi verildi. - 31 işletmenin projesi desteklenmiştir
2.	<p>İlde Devam Eden İşler</p> <ul style="list-style-type: none"> -İzmir Bilim ve Teknoloji Parkı TGB -Dokuz Eylül TGB - SAN-TEZ projesi kapsamında İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü (7), Ege (19), Dokuz Eylül (9), Yaşar (1) Üniversitelerine ait toplam 36 proje 	<ul style="list-style-type: none"> -Çalışmalar sürdürülmektedir. 2012 yılında kurulmuştur. -Çalışmalar sürdürülmektedir. 2013 yılında kurulmuştur. -Destek çalışmaları sürdürülmektedir.

36 KARS

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Kars ili ekonomisi, tarım ve hayvancılığa dayalı bir yapıya sahiptir. İlde orta ve küçük ölçekli sanayi siteleri bulunmaktadır.

Büyük ölçekli bir sanayi işletmesi olarak, Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş., ilde faaliyetini sürdürmektedir.

İlde hammadde kaynaklarına bağlı olarak süt ürünleri, et ürünleri, orman ürünleri ve inşaat malzemeleri üretimi gelişmiştir. Özellikle Kars kaşarı, gravyeri ve balı ülke genelinde oldukça meşhurdur. Ulaşım imkanlarının gelişmesi ile hammadde ve pazar sorunu nispeten azalan Kars'ta, plastik ve metal ürünleri, tarım aletleri, temizlik maddeleri, inşaat malzemeleri, hazır yem, orman ürünleri ve mobilya üretimi de yapılmaya başlanmıştır.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Kars'ın ticaret yapısı, bölgede tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin yoğun olmasından dolayı süt ve süt ürünleri, et ve et ürünleri ile organik olarak üretilen bala dayanmaktadır. Kars kaşarı gravyeri ve balı ülke genelinde bilinen ve talep edilen ürünlerdir. İldeki Ticaret Borsasının 800'ü faal olmak üzere 3.700 üyesi bulunmaktadır. Borsada en çok işlem gören ürünler şeker pancarı, elma, kuru soğan, patates, kaşar peyniri, bal, süt, et, tereyağı, beyaz peynir ve yumurtadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Kars İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Kars ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 43'tür. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.07'lik bir oran ile sanayisi az gelişmiş iller arasında yer almaktadır.

Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %29'luk bir oran ile Malatya ilk sırada yer almaktadır. Malatya ilini takip eden iller sırasıyla Elazığ(%18), Erzurum(%13), Erzincan(%9), Van(%9), Ağrı(%5), Kars(%3), Bingöl(%3), Bitlis(%3), Ardahan(%2), Muş(%2), Iğdır(%2), Hakkari(%1), Tunceli(%1) olarak görülmektedir.

b.Kars ilinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Kars ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında; gıda ürünleri ve içecek imalatı(%39), diğer madencilik ve taş ocakçılığı(% 10)ve ana metal sanayi(% 10) sektörleri ilk sıralarda yer almaktadır.

Diğerleri sırasıyla;

% 7 Makine ve teçhizat hariç; fabrikasyon metal ürünleri,

% 5 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı,

%5 Ağaç ve mantar ürünlerinin imalatı(mobilya hariç),saz, saman ve benzeri malzemelerden, örülerek yapılan eşyaların imalatı,

% 3 Derinin tabaklanması ve işlenmesi, bavul, el çantası, sataçlık, koşum takımı ve ayakkabı imalatı,

% 2 Metal cevherler madenciliği,

% 2 Motorlu kara taşıtı, treyler

- % 2 İçecek imalatı,
- % 2 Deri ve ilgili ürünlerin imalatı,
- % 2 Kâğıt ve kağıt ürünleri imalatı,
- % 2 Bilgisayarların elektronik ve optik ürünleri,
- % 9 (Diğer).

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Kars ilinde işletmelerde çalışan personel sayısı 1.280'dir. Ar-Ge birimi bulunan 4 sanayi işletmesinde çalışan personel sayısı 5'tir. Kalite kontrol birimi bulunan 8 işletmede ise çalışan sayısı 18 dir.

d.Genel Değerlendirme

Kars ilinde sanayide çalışanların; %40'ı derinin tabaklanması-işlenmesi, el çantası, saraçlık, koşum takımı, bavul ve ayakkabı imalatında; %36'sı gıda ürünleri ve içecek imalatında çalışmaktadır. İstihdamın % 83'ü işçi, % 2'si mühendistir.

Kars ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %51'i mikro ölçekli, %25'i küçük ölçekli, %18'i orta ölçekli, %6'sı ise büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Sasaş Sarıkamış Ayakkabı Sanayi A.Ş.
- Sümerbank Holding (Sarıkamış) Ayakkabı İşletmesi A.Ş.
- Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.(Kars Şeker Fabrikası)
- Doğu Metal San. Tic. A.Ş.
- Kristal Tuz Mad. Petrol Gıda Hayvancılık İnş. Turz. San Tic. A.Ş.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Turizm ve hizmetler sektörü yatırımları:

- Sarıkamış'ta kış turizm otelleri,
- Kars kent merkezinde şehir otelleri,
- Dinlenme tesisleri,
- Ulaştırma ve lojistik yatırımları,
- Toptan ve perakende ticaret,
- Çağrı merkezi yatırımları,
- Bayilikler ve teknik servisler,
- Öğrencilere yönelik konaklama tesisleri (yurt, pansiyon, otel, apart, daire),
- Eğitim (özel okul, kreş) yatırımları,
- Sağlık (hastane, poliklinik) yatırımları.

İmalat sanayi yatırımları:

- Isı yalıtımı, inşaat ve yapı malzemeleri imalatı,
- Gıda ürünleri imalatı (et ve süt ürünleri),
- Kağızman'da pestil ve köme imalatı,
- Hazır yem üretimi,
- Metal ürünleri imalatı,
- Tarım makinaları imalatı,
- Mobilya ve orman ürünleri imalatı,
- Plastik sanayi ürünleri (PVC doğrama ve boruları),
- Enerji yatırımları (HES, biyogaz).

Tarım ve hayvancılık yatırımları :

- Et ve süt sığırcılığı,
- Damızlık inek yetiştiriciliği,
- Arıcılık ve bal üretimi ile bal paketleme tesisleri,

- Kaz yetiştiriciliği ve kaz entegre tesisi,
- Koyun yetiştiriciliği ,
- Yem bitkileri yetiştiriciliği,
- Endemik (şifalı) bitki yetiştiriciliği,
- Kültür balıkçılığı,
- Kağızman'da meyvecilik,
- Organik tarım ve hayvancılık,
- Lisanslı depoculuk ve soğuk hava depoları.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Ormancılık sektöründe ve madencilik sektöründe yapılabilecek yatırımlar bulunmaktadır.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Kars İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Yapan Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	5	236
2010	2	159
2011	2	1.094
2012	7	3.241
2013(Ocak-Temmuz)	5	298

Kars İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Yapan Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	4	857
2010	5	3.048
2011	7	1.801
2012	8	3.982
2013(Ocak-Temmuz)	9	3.479

6. KARS İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Kars ili kalkınmada öncelikli yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Kars ilinde 1 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı; karma OSB'lerde % 82'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin; Kars OSB'de %100 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Kars Organize Sanayi Bölgesi :

- 200 hektar büyüklüğündedir.
- 2002 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 83 adet sanayi parselin, 81 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 48 adedi üretim, 20 adedi inşaat, 13 adedi proje aşamasındadır. 2 adet parsel tahsis edilmemiştir.

- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 500 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, orman ürünleri ve tarım alet makineleri sanayidir.

b. Sanayi Siteleri

Kars ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	KARS MERKEZ SS	408	363	45	89
2	KARS SARIKAMIŞ (BELEDİYE) SS	54	20	34	37
TOPLAM		462	383	79	83

7. İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Ulaştırma, haberleşme, depolama, elektrik ve su dağıtımı gibi temel alt yapı gereksinimlerinin iyileştirilmesi gerekmektedir.
- Hayvancılık ve yan sektörlerinde, il ve bölge marka haline getirilmelidir.
- Marka bir hedef haline getirmeli ve tanıtım noktasında markalaşmanın önemli olduğu vurgulanmalıdır.
- Nitelikli iş gücünün ilde tutulması için çalışmalar yapılmalıdır.
- Hayvancılık işletmelerinin bir araya gelmesi ve büyük işletmeler haline dönüştürülmesi sağlanmalıdır. Hayvancılık işletmeleri ölçek bazında büyümeli ve finansal yönetim, üretim, pazarlama ve tanıtım alanlarında iyi bir duruma getirilmelidir.
- Girişimcilik alanında eğitim imkanları ve iş planı hazırlama konusunda girişimci desteği verilmelidir.
- Organize Sanayi Bölgesindeki alt yapının bir an önce tamamlanarak, yeni yatırım yapacak firmaların kullanımına sunulması ve ulaşım alanındaki sıkıntıların, Belediye ve OSB yönetimi tarafından çözülmesi sağlanmalıdır.
- Üniversite-sanayi işbirliğinin sağlanabilmesi için, üniversite bünyesinde TEKMER ve Teknokent gibi birimlerin kurularak aktif hale getirilmesi sağlanmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Serhat Kalkınma Ajansı

Vizyon: Bölgesindeki aktörlerle güçlü bir etkileşime sahip, güven inşa etmiş, bilgi merkezi olmuş, yetişmiş insan kaynakları ile öngörü gücü yüksek, kalkınmada lider bir ajans olmak.

Misyon: Bölgenin vizyonuna ulaşma hedefi ve katılımcılık ilkesi doğrultusunda, bölgenin sosyo-ekonomik yapısının gelişmesi için gerekli plan, program ve faaliyetleri başarıyla uygulamak.

37 KASTAMONU

1. İLİN SANAYİ YAPISI

Kastamonu ekonomisi geniş ölçüde tarıma dayanır. Gayri safi hasılanın %40'ı tarımdan sağlanır. Sanayi son yıllarda gelişmeye başlamıştır.

İl sanayisi tarıma dayanır. Orman ürünlerine dayalı sanayi gelişmiştir. Parke, kağıt ve kontrplak fabrikaları, Taşköprü kendir fabrikası, şeker fabrikası, cide kereste fabrikası, yem fabrikaları, et kombinası, elektrik motoru fabrikası, çelik atölyeleri, süt ve tereyağ fabrikaları; bakırcılık, metal eşya, dokuma, çuval, halat, tahta kaşık atölyeleri bulunur.

İlin başlıca sanayi ürünleri; pirinç, tiftik ve pirit madenidir.

İlde üzüm, elma, erik, zeytin ve fındık yetişir. Sanayi bitkileri tahıldan daha çok ekilir. Başlıca tarım ürünleri; buğday, arpa, mısır, pirinç, nohut, şekerpancarı, patates, kenevir ve sarmısaktır.

İlde hayvancılık gelişmiştir. Sığır, manda, koyun, tiftik keçisi, kılkeçisi beslenir. Arıcılık gelişmiştir.

İl, bakır ve bakırlı pirit bakımından çok zengindir. Bu madenler, Etibank ile Karadeniz Bakır İşletmeleri tarafından işletilmektedir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İlde ticari hayatın en yoğun yaşandığı ilçeler; Merkez, Tosya, Taşköprü ve İnebolu'dur. İlin ticari yapısına yön veren kuruluşlar; 4 adet Ticaret ve Sanayi Odası, bir adet Ticaret Borsası, 6 adet Ziraat Odası ve bir adet Esnaf Odaları Birliği'dir.

İldeki Anonim ve Limited Şirketlere Ait Bilgiler

	Merkez	İnebolu	Taşköprü	Tosya	Toplam
Anonim Şirket	83	34	18	60	195
Limited Şirket	1299	154	117	172	1742
Toplam	1382	188	135	232	1937

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Kastamonu İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Kastamonu ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 246'dır. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.3'lük bir oran ile sanayisi gelişmekte olan bir ildir.

Karadeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %19'luk bir oran ile Samsun ilk sırada yer almaktadır. Samsun ilini takip eden iller sırasıyla; Düzce(%10), Trabzon(%10), Çorum(%10), Bolu(%7), Kastamonu(%6), Ordu(%5), Rize(%5), Amasya(%4), Tokat(%4), Zonguldak(%4), Karabük(%4), Sinop(%3), Giresun(%3), Bartın(%3), Gümüşhane(%1), Artvin(%1), Bayburt(%1) olarak görülmektedir.

b.Kastamonu İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı:

Kastamonu ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, gıda ürünleri ve içecek imalatı(% 24)ve ağaç ve mantar ürünleri imalatı (% 23) ilk sıralarda yer almaktadır.

Diğerleri sırasıyla;

- % 12 Diğer madencilik ve taş ocakçılığı,
- % 10 Diğer metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı,
- % 7 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 5 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 4 Mobilya imalatı; başka yerde sınıflandırılmamış diğer imalatlar,
- % 2 Plastik ve kauçuk ürünleri imalatı,
- % 2 Elektrikli teçhizat imalatı,
- % 2 Fabrikasyon metal ürünleri,
- % 2 Kimyasalların ve kimyasal ürünler imalatı,
- % 2 Diğer ulaşım araçlarının imalatı,
- % 1 Ana metal sanayi,
- % 1 Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri,
- % 1 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı,
- %1 Diğer ulaşım araçlarının imalatı,
- % 1 Diğer.

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Kastamonu ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 8.895'tir. Ar-Ge birimi bulunan 11 sanayi işletmesinde çalışan personel sayısı 8'dir. Kalite kontrol birimi bulunan 45 sanayi işletmesinde 76 personel çalışmaktadır.

d.Genel Değerlendirme

Kastamonu ilinde sanayide çalışanların %34'ü giyim eşyası imalatı, %16'sı ağaç ve mantar ürünleri imalatı(mobilya hariç), %13'ü gıda ürünleri ve içecek imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. Sanayideki istihdamın %84'ü işçi, %2'si mühendistir.

Kastamonu ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %36'sı mikro ölçekli, %49'u küçük ölçekli, %12'si orta ölçekli, %3'ü büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Gürmen Giyim Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Eti Bakır A.Ş.
- Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Kastamonu Şeker Fabrikası
- Aktek Giyim Sanayi ve Ticaret A.Ş. İldir Şubesi
- Kastamonu Entegre Ağaç Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- SFC Entegre Orman Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.

4. İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar:

- Yonga levha, yongalam, MDF, kaplı levha, medepan, medalam, parke, empre kağıt, kontrplak vb. mamülleri yarı mamül olarak kullanan işletmeler,
- Mermer ocaklarında çıkarılan mamülleri işleyecek tesisler,
- Et ve süt ürünlerinin işlendiği tesisler.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar:

Gıda sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Reçel, marmelat, bal üretimi,
- Hazır çorba sanayi,
- Bisküvi ve gofret üretimi,

- Çikolata, Şekerleme, iklet etimi,
- Mandıra (süt, yoğurt, peynir ve ayran),
- Sarımsak işleme tesisleri,
- Piriņ unu etimi.

Orman rnleri sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Mobilya etimi,
- Kontrplak etimi,
- Su Şişeleme tesisi,
- Kaplama imali,
- AhŐaptan oyuncak imali,
- Masifleme, kalibre ve pres atölyesi,
- Cila boya atölyesi.

Yapılabilecek diğer yatırımlar:

- Mermer işleme tesisi.

5. İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörler

Yurtdışına ihraç edilebilecek ürünler; maden, sebze ve meyveer, tekstil ve dokuma, giyim eşyası ürünleri, kereste ve parke, tahta plaka, kontrplak, yonga levha, sunta, inşaat kerestesidir.

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli: Organik tarım rnleri

Kastamonu İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	29	82.726
2010	26	7.095
2011	23	29.210
2012	26	30.383
2013(Ocak-Temmuz)	24	99.686

Kastamonu İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	29	38.277
2010	35	33.909
2011	35	32.387
2012	37	29.571
2013(Ocak-Temmuz)	30	17.862

6.KASTAMONU İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a. Organize Sanayi Bölgeleri

Kastamonu ili Kalkınmada ncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Kastamonu ilinde 2 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %27'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

- Kastamonu OSB’de %100 indirimli,
- Tosya ilçesinde Kastamonu Tosya OSB’de %100 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Kastamonu Organize Sanayi Bölgesi

- 127 hektar büyüklüğündedir.
- 2005 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 32 adet sanayi parselinin, 27 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 12 adedi üretim, 8 adedi inşaat, 7 adedi proje aşamasındadır. 5 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 780 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; orman ürünleri, gıda ve demir-çelik sanayidir.

Devam Eden Organize Sanayi Bölgeleri:Kastamonu-Tosya Organize Sanayi Bölgesi
Yatırım Programında Yer Almayan OSB Projeleri:Taşköprü Organize Sanayi Bölgesi, Seydiler Islah Organize Sanayi Bölgesi

b. Sanayi Siteleri

Kastamonu ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1’dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	KASTAMONU ABANA SS	38	24	14	63
2	KASTAMONU ARAÇ SS	100	69	31	69
3	KASTAMONU BOZKURT SS	50	45	5	90
4	KASTAMONU ÇATALZEYİN SS	44	26	18	59
5	KASTAMONU DEVREKANİ SS	100	73	27	73
6	KASTAMONU MERKEZ SS	225	225	0	100
7	KASTAMONU MERKEZ (YENİ) SS	250	161	89	64
8	KASTAMONU TAŞKÖPRÜ SS	120	98	22	82
9	KASTAMONU TOSYA (AĞAÇ İŞLERİ) SS	24	19	5	79
10	KASTAMONU TOSYA (I.BÖLÜM) SS	105	79	26	75
11	KASTAMONU TOSYA (II. BÖLÜM) SS	74	53	21	72
12	KASTAMONU TOSYA (III. BÖLÜM) SS	120	77	43	64
13	KASTAMONU TOSYA DOKUMACILAR SS	21	0	21	0
TOPLAM		1.271	949	322	75

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- İnşaatı süren havaalanının ve Ilgaz Dağı tünelinin tamamlanması sağlanmalıdır.
- Üniversite-sanayi işbirliği kapsamında, iş dünyasının ihtiyaç duyduğu personelin yetiştirilmesi için gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir.

- Girişimcilik potansiyeline sahip kişi/kuruluşlar, KOSGEB tarafından verilen desteklere yönlendirilmelidir.
- Sektörel bazda güncel gelişme ve teknolojilerin takibini sağlayacak fuar ve tanıtım etkinlikler yaygınlaştırılmalıdır.
- Ortak iş yapma kültürü yaygınlaştırılmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı

Vizyon: Bölgede sürdürülebilir büyüme ve rekabeti amaçlayan, toplumsal kalkınmaya katma değer katan, özgün ve kaliteli hizmetleri ile fark yaratan bir kurum olmak.

Misyon: Kaynakları en etkin şekilde kullanarak, bölgenin yapısına ve ihtiyaçlarına uygun sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak.

Genel stratejiler:

- Orta ve yüksek teknolojiye dayalı sanayi üretiminin yaygınlaştırılması,
- Bitkisel ve hayvansal üretimin verimliliğinin artırılması,
- Bölge piyasasının iç ve dış piyasalarla eklemlenmesi,
- İş piyasasının etkin şekilde çalışmasının sağlanması,
- Orman varlığının korunması, geliştirilmesi ve ekonomik potansiyelinin etkin biçimde değerlendirilmesi,
- Bilişim ve teknoloji altyapısının geliştirilmesi,
- Sermayenin yatırıma dönüşümünün kolaylaştırılması,
- Maden potansiyelinin daha etkin değerlendirilmesi,
- Ulaşım altyapısının bölgenin ihtiyaçlarına göre iyileştirilmesi ve daha etkin kullanılmasının sağlanması,
- Bölgenin enerji kapasitesinin etkin biçimde kullanılması.

38 KAYSERİ

1. İLİN SANAYİ YAPISI

İlde sanayileşme Kayseri Tayyare Fabrikası ve Bunyan Halı İpliği Fabrikası, Sümerbank Kayseri Bez Fabrikasının faaliyete geçirilmesiyle başlamıştır.

İstanbul Sanayi Odasının tarafından yapılan Türkiye'nin ilk 1000 firması sıralamasında, Kayseri firmalarından 14'ü ilk 500, 20'si ise ikinci 500 firma listesinde yer almaktadır.

Kalkınma Bakanlığı'nın "İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması"na göre 17. sırada yer almaktadır. Ekonomi Bakanlığı'nın "İl Dış Ticaret Raporu"na göre, nitelikli sıçrama kabiliyeti sıralamasında 10. sırada yer almaktadır. Uluslararası Rekabet Araştırmaları Kurumu'nun "İller Arası Rekabetçilik Endeksi" sıralamasında 12. sırada, "Markalaşma Becerisi ve Yenilikçilik Alt Endeksi" sıralamasında ise 4. sırada yer almaktadır.

2. İLİN TİCARET YAPISI

İlde, Kayseri Ticaret Odası, Bunyan Ticaret Odası, Yahyalı Ticaret Odası ve Develi Ticaret Odası olmak üzere 4 Ticaret Odası bulunmaktadır. Ticaret Odalarına kayıtlı toplam 16.494 adet ticari kuruluş faaliyet göstermektedir. Bu ticari kuruluşların 1.666'sı anonim şirket, 8877'si limited şirket ve 5.951'i ise diğer şirket ve şahıslardır. Kayseri Ticaret Borsasının faal 857 üyesi bulunmaktadır. İlde toplam faal 1.156 kooperatif bulunmaktadır.. İlde 1 Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği ve 42 mesleki oda bulunmaktadır.

3. SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a. Türkiye Sanayisi ve Kayseri İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Kayseri ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 1.160'dır. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %2'lik bir oran ile sanayisi gelişmiş on birinci ildir.

İç Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %45 ile Ankara ilk sırada yer almaktadır. Ankara ilini takip eden iller sırasıyla; Konya(%24), Kayseri(%10), Eskişehir(%5), Sivas(%3), Karaman(%2), Kırıkkale(%2), Aksaray(%2), Nevşehir(%2), Yozgat(%2), Niğde(%1), Çankırı(%1) ve Kırşehir(%1) olarak görülmektedir

b. Kayseri İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Kayseri ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında;

- %15 Mobilya imalatı, başka yerde sınıflandırılmamış diğer imalatlar,
- % 14 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı(makine ve teçhizatlar),
- % 11 Gıda ürünleri ve içecek imalatı,
- % 8 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 7 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,
- % 6 Plastik ve kauçuk ürünleri imalatı,
- % 5 Elektrikli teçhizat imalatı,
- %5 Metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı,

- % 4 Ana metal sanayi,
- % 4 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,
- % 3 Kimyasal madde ve ürünleri imalatı,
- % 3 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı(mobilya hariç),
- % 3 Metal cevherler madenciliği,
- % 2 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 2 Motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı,
- % 2 Diğer imalatlar,
- % 2 Kağıt hamuru, kağıt ve kağıt ürünleri imalatı,
- % 1 Tıbbi aletler; hassas ve optik aletler ile saat imalatı,
- %1 Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli makine ve cihazların imalatı,
- % 2 Diğer (derinin tabaklanması ve işlenmesi; bavul el çantası saraçlık, koşum takımı ve ayakkabı imalatı, radyo, televizyon, haberleşme ve teçhizatı ve cihazları imalatı, kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıt imalatı, diğer ulaşım araçlarının imalatı)

c. alışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre Kayseri ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 55.053'tür. Ar-Ge birimi bulunan 11sanayi işletmesinde, 68 personel çalışmaktadır. Kalite kontrol birimi bulunan 25 sanayi işletmesinde, 273 personel çalışmaktadır.

d. Genel Değerlendirme

Kayseri ilinde sanayi sektöründe çalışanların, %44'ü mobilya imalatı, %12'si tekstil ürünleri imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. İstihdamın %84'ü işçi, %2'si mühendistir. Kayseri ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %40'ı mikro ölçekli, %44'ü küçük ölçekli, %13'ü orta ölçekli, %3'ü büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Boytaş Mobilya Sanayi ve Ticaret A.ř
- Merkez elik Sanayi ve Ticaret A.ř
- Orta Anadolu Ticaret ve Sanayi İşletmesi Türk A.ř
- Ceha Büro Mobilyaları Sanayi ve Ticaret Ltd.şti
- Hes Hacılar Elektrik Sanayi ve Ticaret A.ř

4. İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Gıda sanayi; yüksek katma değerli gıda ürünleri üretimi,
- Sağlık sektörüne yönelik imalat sanayi; tıbbi cihaz ve ekipmanların ve sağlık sektöründe kullanılan ürün ve sarf malzemelerin imalatı,
- Savunma sanayi; savunma sanayinde kullanılan ürün ve ekipmanların imalatı,
- Enerji sektörüne yönelik imalat sanayi; enerji üretimi, depolanması, transferi ve tüketimi kapsamında kullanılan ürün ve ekipmanların imalatı,
- Makine imalat sanayi; yeni ve yenilikçi makinaların imalatı ile stratejik sektörlerde makine imalatı,
- Tarım ve hayvancılığa dayalı sanayi.

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Madencilik ve yapı malzemeleri imalatı,

- Metal ürünleri ve makine/teçhizat imalatı,
- Mobilya imalatı,
- Gıda ürünleri ve içecek imalatı.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

Kayseri ilinde; tekstil ürünleri imalatı, başka yerde sınıflandırılmamış ev aletleri ve metal eşya imalatı, mobilya imalatı, çelik kapı ve makine imalatı dış ticarete öncülük eden sektörler olarak göze çarpmaktadır. Mobilya imalat sektöründe; mobilya, sandalye, tabure, mutfak dolabı vb. ürünler üretilmektedir. Tekstil ürünleri imalatı sektöründe; doğal ve sentetik elyafın hazırlanması ve eğrilmesi, giyim eşyası dışındaki hazır tekstil ürünleri ve halı/kilim ile pamuklu dokumalar üretilmektedir.

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli

Ekonomi Bakanlığı tarafından hazırlanan İl Dış Ticaret Raporu'na göre, illerin mevcut sanayi yapısı ile daha nitelikli ürünleri ihraç edebilme kapasitesini gösteren, Nitelikli Sıçrama Kabiliyeti sıralamasında Kayseri 10. sırada yer almaktadır.

Gelişme potansiyeli olan sektörler; vantilatörler, aspiratörler, demir/çelikten inşaat aksamı, prefabrik yapılar ve buhar üreten kazanlar olarak değerlendirilmektedir.

Ortaya çıkma potansiyeli olan sektörler; demir yolu, tramvay hatlarına ait tertibat ve taşıtların aksam-parçaları, sentetik ve suni liflerden atkı iplik, pelüş ve kadifeler, benzinli ve dizel motorlar için aksam ve parçalar olarak görülmektedir.

İllerin, gelişmiş ülkelerin ihracat sepetlerinde yer alan ürünleri ihraç edebildiklerini gösteren, Sofistikasyon sıralamasında Kayseri 12. sırada yer almaktadır.

Kayseri İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	645	964.320
2010	663	1.163.897
2011	728	1.469.400
2012	812	1.582.922
2013(Ocak -Temmuz)	747	942.692

Kayseri İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	481	1.001.632
2010	509	1.449.376
2011	591	1.724.364
2012	599	1.589.201
2013(Ocak -Temmuz)	501	1.052.063

6. KAYSERİ İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Kayseri İli Normal İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 3 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Kayseri ilinde 3 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %58'dir. Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

- Kayseri Melikgazi ilçesinde Kayseri OSB'de %70 indirimli,
- Kayseri İncesu OSB'de %70 indirimli
- Kayseri Melikgazi ilçesinde Kayseri Mimarsinan OSB'de %70 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Kayseri Organize Sanayi Bölgesi:

- 2.200 hektar büyüklüğünde olup, 600 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 1990 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 1.235 adet sanayi parselinin 1.117 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 895 adedi üretim, 45 adedi inşaat, 177 adedi proje aşamasındadır. 118 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 41.810 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; orman ürünleri, demir-çelik ve dokuma-giyim sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 40.000 m³/gün dür.

b. Sanayi Siteleri

Kayseri ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	KAYSERİ DEVELİ SS	120	120	0	100
2	KAYSERİ MERKEZ SS	464	464	0	100
3	KAYSERİ MERKEZ (AĞAÇ İŞLERİ) SS	848	813	35	96
4	KAYSERİ YENİ TOMARZA SS	55	45	10	82
5	KAYSERİ PINARBAŞI SS	104	57	47	55
TOPLAM		1.591	1.499	92	94

7. İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Maden analiz laboratuvarlarının kurulması, maden sondaj çalışmalarının yapılması, maden işleme tesislerine ait fizibilite çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Ayrıca, çıkarılan madenlerin zenginleştirilmesi ve işlenmesi ile ilgili işletmelerin desteklenmesi, doğal taş-mermer çıkarma ve işleme tesislerinin modernizasyonunun desteklenmesi gerekmektedir.
- Yenilikçi ve katma değeri yüksek ürünlerin üretilebilmesini sağlamak amacıyla, mevcut tesislerin modernize edilmesi ve çalışma şartlarının uluslararası standartlara yaklaştırılması sağlanmalıdır.
- İldeki işletmelerin kurumsallaşma konusunda bilinçlendirilmesi ve desteklenmesi gerekmektedir.
- Nitelikli eleman ihtiyacını karşılamak üzere, mesleki ve teknik eğitim kalitesi yükseltilmeli; yükseköğretim bölümü ve teknik liseler açılmalıdır.

- SGK Primleri ve ücretler üzerinden alınan vergilerin düşürülmesi gerekmektedir.
- Kaçak enerji kullanımı ile mücadele edebilmek amacıyla yeni stratejiler geliştirilmelidir.
- Nano teknolojiye yönelik eğitim ve Ar-Ge çalışmalarına destek ve teşvik sağlanmalıdır.
- Savunma sanayi ile ilgili yatırımların yapılması ve işletmelere uluslararası ticaret yapabilmeleri için gereken sertifikaların alınmasında yol gösterici danışmanlık hizmetinin verilmesi sağlanmalıdır.
- Bilişim sistemlerinin faydaları ve işletmelere uygulanması konusunda işletmelerin bilinçlendirilmesi amacıyla eğitim verilmeli; teşvik ve destekler yaygınlaştırılmalıdır.

8. BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı

Vizyon: Türkiye'nin merkezinde, çok boyutlu, planlı ve orantılı olarak kalkınan dinamik ve güçlü bir Orta Anadolu.

Temel Amaçlar:

- Rekabet edebilirliğin artırılması,
- İnsan kaynaklarının geliştirilmesi,
- Yatırım altyapısının iyileştirilmesi
- Kentsel altyapının iyileştirilmesi.

9. İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN ÇALIŞMALAR

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler -Erciyes Üniversitesi TGB -Teknogirişim Sermayesi Desteği -SAN-TEZ projesi kapsamında Erciyes Üniversitesine ait (7), Melikşah Üniversitesine ait (1) proje olmak üzere toplam 8 proje	-2007 yılında faaliyete geçmiştir. -7 işletmenin projesi desteklenmiştir -Projeler tamamlanmıştır.
2.	İlde Devam Eden İşler -SAN-TEZ projesi kapsamında Erciyes Üniversitesine ait (5), Melikşah Üniversitesine ait (3) proje olmak üzere toplam 8 proje için	-Destek çalışmaları sürdürülmektedir.

39 KIRKLARELİ

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Kırklareli ilinde sanayi artan bir hızla gelişmektedir. İlde cam, gıda, tekstil, tıbbi ilaç sektörlerinde önemli tesisler bulunmaktadır. Üretilen mamullerin önemli bir kısmı ihraç edilmektedir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İlde çeşitli ticari kuruluşlar tarafından, lüzumlu ihtiyaç maddeleri, dayanıklı tüketim maddeleri, sanayi ürünleri ile tarım ve hayvancılık ürünlerinin ticareti yapılmaktadır.

İl ticaretinde tarım ve hayvancılık ön plana çıkmaktadır. Kırklareli merkez, Lüleburgaz ve Babaeski ilçelerinde 3 adet Ticaret Borsası faaliyet göstermektedir. Bu borsalarda hububat, bakliyat ve yağlı tohumlar ağırlıklı olarak işlem görmektedir.

İl genelinde 258695 Ha orman alanı bulunmaktadır. Buna bağlı olarak 992734 m³/yıl tomruk, 22190 m³/yıl maden direği, 1533 m³/yıl sanayi odunu, 12578 m³/yıl kâğıt odunu, 144995 m³/yıl lif yonga odunu, 281316 m³/yıl yakacak odunu üretimi yapılmaktadır. Kırklareli ili ormancılık ticaretinde ön plana çıkmaktadır.

İlde bulunan Dereköy Gümrük Kapısı'ndan ithalat ve ihracat işlemleri yapılmamaktadır. Söz konusu sınır kapısından 2012 yılında 775.080 kişi giriş-çıkış yapmıştır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Kırklareli İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Kırklareli ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 266'dır. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.4'lük bir oran ile sanayisi gelişmekte olan illerimiz arasında yer almaktadır.

Marmara bölgesindeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, % 65 ile İstanbul ilk sırada yer almaktadır. İstanbul ilini takip eden iller sırasıyla Bursa(%17), Kocaeli(%5), Tekirdağ(% 3), Balıkesir(% 3), Sakarya(% 2), Çanakkale(%1), Kırklareli(% 1), Edirne(% 1), Bilecik(% 1), Yalova(% 1) olarak görülmektedir.

b.Kırklareli İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Kırklareli ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına baktığımızda; %31'lik bir oran ile gıda ürünleri imalatı sektörü ve %12 ile tekstil ürünleri imalatı sektörü ilk sıralarda yer almaktadır.

- Takip eden sektörler sırasıyla şöyledir:
- %10 Diğer madencilik ve taş ocakçılığı,
- % 10 Ana metal sanayi,
- % 6 Giyim eşyası imalatı,

- % 5 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı,(mobilya hariç,);saz saman ve benzeri malzemelerden, örülerek yapılan eşyaların imalatı,
- % 3 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı,
- % 3 Fabrikasyon metal ürünleri,
- % 3 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 3 Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretimi ve dağıtımı,
- % 2 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı,
- % 2 Ham petrol ve doğal gaz çıkarımı; saha arama ve tetkiki hariç, petrol ve gaz çıkarımı ile ilgili hizmet faaliyetleri,
- % 1 Bilgisayarların elektronik ve optik ölçüsü,
- %1 Kâğıt hamuru, kâğıt ve kâğıt ürünleri imalatı,
- % 1 Makine ve teçhizatı hariç; fabrikasyon metal ürünleri imalatı,
- % 1 Mobilya imalatı; başka yerde sınıflandırılmamış diğer imalatlar,
- % 6 Diğer Sektörler.

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Kırklareli ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı toplam 20.060'tır.

21 sanayi işletmesinde Ar-Ge birimi, 75 sanayi işletmesinde ise kalite kontrol birimi bulunmaktadır.

d.Genel Değerlendirme

Sanayide çalışanların, % 30'u tekstil ürünleri imalatı sektöründe ,% 17'si giyim eşyası imalatı sektöründe istihdam edilmektedir.

Sanayideki istihdamın % 80'i işçi, % 4'ü mühendistir.

Kırklareli ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %31'i mikro ölçekli, %46'sı küçük ölçekli, %16'sı orta ölçekli, %7'si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Zorluteks Tekstil Ticaret ve Sanayi Kırklareli Şubesi
- Paşabahçe Cam Sanayi ve Ticaret A.Ş. Kırklareli Fabrikası
- Akın Tekstil A.Ş.Lüleburgaz Şubesi
- Zentiva Sağlık Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Trakya Cam Sanayi Otocam Fabrikası

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

Artan sanayi işletmelerinin enerji talebini karşılamak üzere ilde 12 adet enerji şirketi faaliyet göstermektedir. Hamitabat Elektrik Üretim Ticaret A.Ş., Zorlu Enerji Elektrik Üretim A.Ş. ve TPAO Trakya Bölge Müdürlüğü bu şirketlerden bazılarıdır.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Kırklareli ili, dolomit, feldispat, kuvars, mermer ve tuğla-kiremit gibi endüstriyel hammaddeler bakımından oldukça zengindir.

Dereköy-Kapaklı köyü mevkiinde bulunan kuvars yataklarını kullanmak üzere ilde cam fabrikaları kurulmuştur.

Ayrıca hayvancılık, et ve süt üretim sektörlerinde faaliyet gösteren 60 adet sanayi işletmesi bulunmaktadır. İlde yaklaşık olarak 700-800 ton/gün arasında süt üretimi gerçekleştirilmektedir.

Diğer potansiyel yatırım alanları ise bitkisel yağ ve hayvan yemi üretim tesisleridir. İlde 2012 yılı itibariyle 322.390 ton ayçiçek yağı üretimi gerçekleşmiştir.

2012 yıl sonu itibariyle, 19 un üretim tesisinde 239.993 ton üretim yapılmıştır.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

2012 Yılı İhracat Değerleri

İhraç Edilen Ürün Adı	İhracat Değeri (USD)
Öğütülmüş tahıl ürünleri	53.477.333
Giyim eşyası (Kürk hariç)	39.081.010
Tahıl ve başka yerde sınıflandırılmamış bitkisel ürünler	18.919.451
Atık ve hurdalar	11.650.525
Sebze, meyve, bahçe ve kültür bitkileri ürünleri	5.478.076
Oluklu karton ve mukavva ile kağıt ve mukavvadan ambalajlar	2.365.768
Tekstil ve tekstil ürünleri	1.472.609
Bitkisel ve hayvansal sıvı ve katı yağlar	1.093.277
Demir-çelik ana sanayi	972.751
Kakao, çikolata ve şekerleme	856.502
Mobilya	357.767
Plastik ürünleri	354.990
Cam ve cam ürünleri	269.262
Diğer ihracatlar	4.784.278
TOPLAM	141.133.599

2012 Yılı İthalat Değerleri

İthalat Edilen Ürün Adı	İthalat Değeri(USD)
Tahıl ve başka yerde sınıflandırılmamış bitkisel ürünler	63.862.409
Kağıt hamuru, kağıt karton ve oluklu mukavva	26.918.181
Bitkisel ve hayvansal sıvı ve katı yağlar	11.090.991
Sığır, koyun, keçi, at, eşek vb.	6.403.289
Ana kimyasal maddeler	6.269.922
Diğer özel amaçlı makineler	2.991.418
Atık ve hurdalar	2.678.092
Kereste ve parke	2.124.470
Takım tezgahları	1.850.216
Diğer ithalatlar	14.132.264
TOPLAM	138.321.252

İlin Dış Ticarete konu olabilecek Potansiyeli

- Tekstil (hazır giyim, konfeksiyon),
- Süt ve süt ürünleri,
- Yaş sebze ve meyve (üzüm ve kiraz),
- Yöresel içecek (hardaliye),
- Hububat ve bitkisel yağlar,
- Ağaç mamülleri ve orman ürünleri,
- Demir ve demir dışı metal üretimleri ilin dış ticarete konu olabilecek potansiyelleri olarak öne çıkmaktadır.

Kırklareli İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	65	68.620
2010	58	94.335
2011	50	105.972
2012	60	141.132
2013(Ocak-Temmuz)	49	85.976

Kırklareli İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	62	61.520
2010	71	95.919
2011	100	140.238
2012	89	138.321
2013(Ocak-Temmuz)	81	107.343

6.KIRKLARELİ İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Kırklareli ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 3 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Kırklareli ilinde 2 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %19'dur.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Kırklareli Organize Sanayi Bölgesi :

- 397 hektar büyüklüğündedir.
- 2002 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 91 adet sanayi parselinin, 56 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 19 adedi üretim, 7 adedi inşaat, 30 adedi proje aşamasındadır. 35 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 1.270 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; dokuma-giyim, gıda ve madeni eşya sanayidir.

b.Sanayi Siteleri

Kırklareli ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	KIRKLARELİ LÜLEBURGAZ SS	178	178	0	100
2	KIRKLARELİ MERKEZ SS	224	224	0	100
3	KIRKLARELİ MERKEZ (KIRKLAR) SS	179	160	19	89
TOPLAM		581	562	19	97

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Lüleburgaz İlçesi Büyükkarıştıran ve Evrensekiz Islah Organize Sanayi Bölgelerinin ve arıtma tesislerinin kurulması ile Marmara denizine derin deşarj yapılması gerekmektedir.
- Yüksek hammadde ve iş gücü taşıma maliyetlerini düşürmek üzere, Lüleburgaz ve Babaeski ilçelerinden D-100 karayolu ile ulaşım sağlanması ve demiryollarının kurulmalıdır. Kuzey Avrupa ve Rusya pazarına ulaşımın sağlanması için liman, demiryolu kurulması ve Bulgaristan Burgaz limanına demiryolu hattı ile bağlantının sağlanması gerekmektedir.

- Süt üretiminin çiftlikler halinde yapılmasının teşvik edilerek; ekonomik ölçekli üretim büyüklüklerinin sağlanması, aynı zamanda sütün hijyenik değerlerinin artırılması gerekmektedir.
- Nitelikli personel temininde çekilen güçlükler çözüm olarak, mesleki teknik liselerinde ilin sanayi üretim sektörleri ile ilgili bölümler açılmalıdır.
- İlin tarım ve hayvancılık potansiyelinin etkin kullanılması sağlanmalıdır.
- Sanayi işletmelerinin ulusal ve uluslararası pazarlarda rekabet edebilmeleri için Ar-Ge faaliyetlerine hız kazandırılmalı, bu konuda KOSGEB gibi kurumlar tarafından verilen destekler artırılmalı ve firmaların bilinçlendirilmesi için gerekli eğitimlerin verilmesi sağlanmalıdır.
- Ulusal ve uluslararası araştırma fonlarına ulaşmak için üniversite-sanayici işbirliği sağlanmalıdır. Bu işbirliği sayesinde katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi mümkün olacaktır.
- Yenilenebilir enerji üretiminin ve kullanımının artırılması, mevcut enerji kaynaklarının verimli kullanılmasının sağlanmalıdır. Yenilenebilir enerji üreten makine imalat sanayinin desteklenmesi gerekmektedir.
- Sanayi işletmelerinin rekabet gücünü arttırmak için marka bir hedef haline getirilmeli ve tanıtım noktasında markalaşmanın önemli olduğu bilinci oluşturulmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Trakya Kalkınma Ajansı

Vizyon : Sürdürülebilir kalkınma ilkeleri çerçevesinde, çevreye duyarlı, potansiyellerini değerlendiren, küresel ölçekte rekabet edebilir bir Trakya.

Misyon : Yerel potansiyeli harekete geçirerek, bölge sanayisini dünya ile rekabet edecek şekilde bir cazibe merkezi haline getirme yolunda koordinatör bir ajans.

Stratejiler :

Rekabet Gücünün arttırılması

- Ar-Ge ve inovasyon kültürü ile markalaşmanın yaygınlaştırılması,
- Girişimciliğin desteklenmesi,
- Tarımsal yapının iyileştirilmesi,
- Ticaretin geliştirilmesi,
- Etkili yatırım promosyonuyla özel kesim yatırımlarının arttırılması,
- Turizmin geliştirilmesi.

Altyapının Planlı Gelişiminin Sağlanması

- Ulaşım ve lojistik altyapının güçlendirilmesi,
- Sanayi altyapısının güçlendirilmesi,
- Planlı kentsel ve kırsal gelişimin sağlanması.

Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması

- Toprak ve su kaynaklarını kirletici faktörlerin kontrol altına alınması,
- Sürdürülebilir tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması,
- Çevre dostu enerji sistemlerinin yaygınlaştırılması ve enerji verimliliğinin arttırılması,
- Çevre alanında kurumsal yapının geliştirilmesi.

Sosyal Yapı ve Beşeri Sermayenin Geliştirilmesi

- İnsan kaynaklarının bölge ihtiyaçlarına ve potansiyellerine göre geliştirilmesi,
- Eğitim ve sağlık hizmetlerinin nitelik ve erişebilirliğinin geliştirilmesi,

- Sosyal dayanışmanın ve örgütlenmenin geliştirilmesi,
- Dezavantajlı grupların yaşam kalitelerinin artırılması, ekonomik ve sosyal hayata katılımların desteklenmesi.

40 KIRŞEHİR

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Kırşehir’de ekonomik yapı, genel olarak tarım ve gıda ürünleri sanayine dayanmaktadır. Tarıma dayalı ekonomik yapının sonucu olarak imalat sanayindeki istihdamda gıda sanayi büyük pay sahibidir.

Kırşehir’de mermencilik, ihracat ve ildeki istihdam açısından önemli bir faaliyet alanı olmasına rağmen, bu alanda firmalar çoğunlukla yeterli kapasitede faaliyet göstermemektedirler. Kırşehir büyük sanayi yatırımlarının yanı sıra, sahip olduğu güçlü tarımsal alt yapısı ve gıda sektörünün birçok alanda çok kolay hammadde sağlayabilmesi nedeniyle tarıma dayalı sanayinin gelişmesi için elverişli bir yapıya sahiptir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Kırşehir’de ticaret hayatı genel olarak il merkezinde canlılığını korumakta olup, Kaman ve Mucur ilçelerinde nispeten gelişmiş durumdadır. Kırşehir ilinde; ihtiyaç maddeleri, tarımsal ürünler ve küçük el sanatları dalında üretilen sanayi ürünleri alım ve satımını kapsayan ticari faaliyetler yapılmaktadır.

İlde el sanatlarına dayalı küçük işletmeler önem taşımaktadır. Özellikle, Mucur ilçesinde ev tipi işletmelerde dokunmakta olan halılar, halı yastıkları, taban halıları ve divan halıları halka açık pazarlarda, pazarlık usulü ile satılmaktadır.

Kırşehir’de taşçılık da gelişmiş bir el sanatıdır. İlde en az 40 atölyede oniks taş işlemeciliği yapılmaktadır. Bu atölyelerde ağırlıklı olarak, turistik eşya ve süs eşyaları yapılmakta ve il dışına gönderilmektedir.

Kırşehir’den diğer illere; başta tarım ve küçük sanat ürünleri olmak üzere, uçak lastiği, oto lastiği, çorap, tuz, akü, mermer, un, yem, matkap uçları, inşaat malzemeleri ve kalsit satılmaktadır. Diğer illerden ise, sanayi ürünleri ile ihtiyaç maddeleri satın alınmaktadır.

Ayrıca, hizmet sektörünün faaliyetleri ile küçük sanat ve sanatkarların üretim ve tamiratlarına dayalı çalışmalar ticaret hayatının önemli bir faktörüdür.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a. Türkiye Sanayisi ve Kırşehir İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71’i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48’i Marmara Bölgesinde, %17’si İç Anadolu Bölgesinde, %14’ü Ege Bölgesinde, %8’i Akdeniz Bölgesinde, %6’sı Karadeniz Bölgesinde, %5’i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2’si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Kırşehir ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 110’dur. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %0.2’lik bir oran ile sanayisi gelişmekte olan bir ildir.

İç Anadolu Bölgesi’ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %45 ile Ankara ilk sırada yer almaktadır. Ankara ilini takip eden iller sırasıyla; Konya(%24), Kayseri(%10), Eskişehir(%5), Sivas(%3), Karaman(%2), Kırıkkale(%2), Aksaray(%2), Nevşehir(%2), Yozgat(%2), Niğde(%1), Çankırı(%1) ve Kırşehir(%1) olarak görülmektedir.

b. Kırşehir İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Kırşehir ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında; %28 gıda ürünleri imalatı, %16 metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı sektörlerinin ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir.

Diğerleri sırasıyla;

%11 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,

%7 Mobilya imalatı,

% 6 Kimyasal madde ve ürünleri imalatı,

% 6 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı,

% 5 Ana metal sanayi,

% 4 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,

% 4 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine teçhizatı hariç),

%4 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı,

%3 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı(mobilya hariç),

% 2 İçecek imalatı,

% 2 Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretimi ve dağıtımı,

% 1 Tekstil ürünleri imalatı,

%1 Diğer (deri ve ilgili ürünlerin imalatı, kağıt hamuru, kağıt ve kağıt ürünleri imalatı, motorlu kara taşıtı, treyler(römork) ve yarı treyler(yarı römork) imalatı, elektrikli teçhizat imalatı)

c. Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre Kırşehir ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 4.493'tür.

Ar-Ge birimi bulunan sanayi işletmesi sayısı 4, kalite kontrol birimi bulunan sanayi işletmesi sayısı 29'dur.

d. Genel Değerlendirme

Kırşehir ilinde sanayi sektörlerinde çalışanların, %40'ı kauçuk ve plastik ürünleri imalatı, %23'ü gıda ürünleri imalatı sektörlerinde istihdam edilmektedir.

İstihdamın %85'i işçi, %3'ü mühendistir.

Kırşehir ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %34'ü mikro ölçekli, %57'si küçük ölçekli, %7'si orta ölçekli, %2'si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Petlas Lastik Sanayi ve Ticaret A.Ş
- Türkiye Şeker Fabrikaları-Kırşehir Şeker Fabrikası A.Ş
- Sina Moda Tekstil Ticaret ve Sanayi A.Ş
- Çemaş Döküm Sanayi A.Ş
- Malya Tarım İşletmesi Müdürlüğü

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

Enerji sektöründe, Polat Enerji tarafından yatırımı başlatılan rüzgar türbini Türkiye'nin tek noktada kurulu en büyük rüzgar enerji santralidir. Ayrıca jeotermal kaynakların etkin kullanımı için jeotermal seracılığa yönelik ihtisas OSB kurulması çalışmalarına başlanmıştır.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Madencilik sektöründe, TPAO bulguları olan kaya gazı, potansiyel yatırım alanları arasındadır. Ayrıca; altın, killi kalker, demir, feldispat, florit, kalsit, kireçtaşı, kuvars, mermer, tuğla-kiremit ve vollastonit, potansiyel olarak yatırım yapılabilecek madencilik kollarıdır.

Gaz beton ve çimento üretimine yönelik hammadde potansiyeli ilde mevcuttur.

Mikro-girişim proje olgusu çerçevesinde yapılabilecek yatırımlar:

- Ahşap işleme (mutfak ve süs eşyası),
- Küçük tezgahlarda dokumacılık (çorap, yerel hane halkı tarafından yapılan el sanatları),
- El halısı ve kilim dokumacılığı,

Bitkisel tarım ve hayvan ürünleri atıklarına dayalı yapılabilecek yatırımlar :

- Büyükbaş hayvan gübresinde organik gübre üretim tesisi,
- Odun briketi üretim tesisi,
- Gıda ve hayvan artıklarından biyogaz üretimi,

Ormancılık sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Hazır mutfak üretim tesisi,
- Modüler mobilya üretim tesisi,

Madencilik sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Mermer sahası ve işleme tesisi,
- Mermer toz ve parçalarının değerlendirilmesine yönelik tesisler,
- Kalsit işleme tesisleri.

Gıda sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Pastörize süt ve süt mamulleri tesisi,
- Patates cipsi ve mısır çerezi üretim tesisi,
- Arı ürünleri üretim ve paketleme tesisi,
- Su şişeleme tesisi.

Makine sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Tekstil ve deri işleme makineleri imalatı tesisleri,
- Süt sağım sistemleri imalat tesisi,
- Tekstil makineleri yedek parça imalat tesisleri,
- Kriko esaslı sabit kaldırıcı cihazlar imalat tesisleri,
- Otomatik oto yıkama ürünleri imalat tesisi,
- Otomotiv parçaları üretim tesisi.

Metal eşya sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Çeşitli tip bıçak imalatı tesisi,
- Medikal cihazlar ve cerrahi el aletleri imalatı tesisi.

Kimya sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Polikarbonat levha imalatı tesisi,
- Polikarbonat su damacası üretim tesisi,
- Ctp boru imalatı.

Tekstil sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Polipropilen esaslı dokumasız kumaştan tek kullanımlık tıbbi tekstil ürünleri üretim tesisi.

Diğer sektörlerde yapılabilecek yatırımlar:

- Seramik, kil, taş ve çimento gereçler sanayi,
- Hazır beton santral tesisi,
- Endüstriyel atık ayırma ve geri dönüşüm tesisi,
- Sertifikalı tohum üretim tesisi.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlde üretilen; iç ve dış lastik, hayvansal ürünler, trikotaj ürünleri, işlenmiş sebze ve meyve, başka yerde sınıflandırılmamış metal eşya, giyim eşyası, boya, vernik vb. kaplayıcı maddeler, matbaa mürekkebi, macun, cam ve cam ürünlerinin ihracatı yapılmaktadır.

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli

İşlenmiş meyve-sebze, jeotermal seracılık ürünleri, güneş enerjisinden panelleri, tarım makineleri, giyim eşyası ve madencilik sanayi ürünleri dış ticarete konu olabilecek potansiyel ürünlerdir.

Kırşehir İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	21	111.610
2010	20	143.293
2011	24	202.541
2012	24	203.384
2013(Ocak-Temmuz)	16	126.306

Kırşehir İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	22	86.005
2010	27	155.696
2011	42	266.808
2012	39	211.556
2013(Ocak-Temmuz)	31	119.937

6.KIRŞEHİR İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Kırşehir ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Kırşehir ilinde 3 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %22'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

-Kırşehir OSB'de %70 indirimli,

-Kaman OSB'de %90 indirimli

-Mucur OSB'de %90 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Kırşehir Organize Sanayi Bölgesi :

- 185 hektar büyüklüğündedir.
- 2001 yılında tamamlanmıştır.

- Bölgedeki 171 adet sanayi parselinin, 154 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 63 adedi üretim, 34 adedi inşaat, 57 adedi proje aşamasındadır. 17 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 870 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırıklı sektör grubu; gıda, pişmiş kil çimento ve elektrikli makineler sanayidir.

Kaman Organize Sanayi Bölgesi :

- 300 hektar büyüklüğündedir.
- 2009 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 112 adet sanayi parselinin 2 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 2 adedi üretim aşamasındadır. 110 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde 6 kişi istihdam edilmektedir.

b.Sanayi Siteleri

Kırşehir ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık % 1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI(%)
1	KIRŞEHİR BOZTEPE SS	38	20	18	53
2	KIRŞEHİR KAMAN SS	144	144	0	100
3	KIRŞEHİR MERKEZ KILIÇÖZÜ SS	710	512	198	72
4	KIRŞEHİR MERKEZ SS	255	98	157	38
5	KIRŞEHİR MUCUR SS	140	70	70	50
6	KIRŞEHİR ÇİCEKDAĞI SS	99	52	47	53
TOPLAM		1.386	896	490	65

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Girişimcilik ruhunun geliştirilmesine yönelik seminerler düzenlenmeli ve yerel TV programları hazırlanmalıdır.
- 5084 Yatırımların ve İstihdamın Teşviki Hakkında Kanun'un sağladığı teşvikler devam ettirilmelidir.
- Ahi Evran Üniversitesi Mühendislik Fakültesi'nde Makine, Elektrik-Eletronik, Bilgisayar, Metalurji Mühendisliği bölümleri açılmalıdır.
- Demiryolu hattı tamamlanmalıdır.
- OSB'nde altyapı iyileştirilmesi (yol kaplaması, doğalgaz, elektrik hattı bakımı, ana besleme hattı bakımı) yapılmalıdır.
- Ahiler Kalkınma Ajansı, KOSGEB ve Ticaret ve Sanayi Odası ile işbirliği yapılarak, dış ticaret ve pazarlama teknikleri konusunda eğitimler düzenlenmelidir.
- Kümelenme bilincine yönelik eğitimler düzenlenmelidir.
- Katma değeri yüksek ürünler üretilmesi için Ar-Ge yatırımları yapılmalıdır.
- Profesyonel yönetim anlayışı geliştirilmelidir.
- Jeotermal seracılıkta daha etkin üretim için organize sanayi bölgesi kurulmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Ahiler Kalkınma Ajansı

Vizyon: Stratejik konumu ile ticaret ve sanayide sürdürülebilir kalkınmayı sağlamış, bereketli toprakları ile tarım ve hayvancılıkta gelişmiş, sevgi ve hoşgörü ikliminde kendini yetiştirmiş insanları, büyüleyici Kapadokya'sı, kültürel ve tarihi zenginlikleri ve termal kaynakları ile farklılaşmış, dünya markası bir bölge olmak.

Bu vizyona ulaşmak için dört ana gelişme eksenini belirlenmiştir. Bu eksenler;

- İnsan kaynakları
- Dünya çapında turizm
- Rekabet edebilirlik
- Yaşam kalitesi

İnsan kaynakları gelişme eksenini kapsamında şu amaçlar belirlenmiştir:

- İstihdamın artırılması,
- Bölgede yaşam boyu öğrenme politikasının tanıtılması ve yaygınlaştırılması,
- Bilgi toplumu stratejilerinin geliştirilmesi.

Dünya çapında turizm gelişme eksenini kapsamında şu amaçlar belirlenmiştir:

- Turizm gelirlerinin artması için bölgede turizm çeşitliliğinin sağlanması,
- Bölgenin önemli bir turizm merkezi olmasının sağlanması,
- Bölgenin tanınırlığını artırmak için alternatif tanıtım faaliyetlerini geliştirilmesi,
- Turizm faaliyetlerinin bölgede geniş bir tabana yayılmasının sağlanması.

Rekabet edebilirlik gelişme eksenini kapsamında şu amaçlar belirlenmiştir:

- Katma değeri yüksek bitkisel ürünlerle sürdürülebilir üretim yapılması,
- Hayvansal üretimde verim artışının sağlanması,
- Tarımda gelir artışını sağlayacak markalaşma faaliyetlerinin desteklenmesi,
- Pazarlama stratejilerinin öğretilmesi ve geliştirilmesi,
- Ar-ge çalışmalarına destek verilmesi,
- Sanayi ve ticarete bölgenin rekabet edebilirlik gücünün artırılması.

Yaşam kalitesi gelişme eksenini kapsamında şu amaçlar belirlenmiştir:

- Sosyal bütünleşmenin sağlanması,
- Eğitim ve sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi,
- Çevresel sorunların sürdürülebilir bir yaklaşımla çözülmesi,
- Ulaşım ve altyapının geliştirilmesi.

41 KOCAELİ

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Türkiye imalat sanayinin %13'ü Kocaeli'de bulunmaktadır. Kocaeli'de 247'si yabancı sermayeli olmak üzere yaklaşık 2200 önemli sanayi yatırımı bulunmaktadır. Kocaeli ilinin erişilebilir pazar büyüklüğü, bu pazara yakınlığı ve güçlü ve entegre ulaşım altyapısı; yatırım sürecinde yatırımcının göz önünde bulundurduğu tercih özelliklerindedir.

Bölgede bulunan KOSBAŞ Serbest Bölgesi, deniz taşıtları ve yat sanayisi ile gelişmiştir. Yatırımlar; Organize Sanayi Bölgeleri, Teknopark ve Serbest Bölgelerde teşvik edilmektedir. Bölgede baraj, doğalgaz, iletişim, elektrik, atık yakma tesisleri gibi alt yapı olanakları gelişmiştir. Genel bütçe ve vergi gelirlerine yapmış olduğu 15.1 katrilyonluk katkı ile iller arasında İstanbul'dan sonra 2. sırada yer almaktadır.

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri

Adı	Faaliyete Başladığı yıl	Toplam Alanı (hektar)	Toplam İşyeri Sayısı	Dolu İşyeri Sayısı	Boş İşyeri Sayısı	Doluluk Oranı	Mevcut İstihdam
GOSB TEKNOPARK	2005	12	110	108	2	99,50%	924
KOCAELİ ÜN.TEKN. GEL. BÖLGESİ A.Ş.	2004	200	70	62	8	90%	242
TÜBİTAK MAM TEK. GEL. BÖLGESİ	2003	245	33	33	0	100%	227

Serbest Bölgeler

Adı	Faaliyete Başladığı yıl	Toplam Alanı (hektar)	Toplam İşyeri Sayısı	Dolu İşyeri Sayısı	Boş İşyeri Sayısı	Doluluk Oranı	Mevcut İstihdam
TÜBİTAK MAM TEK. SER. BÖL.	2002	360	1 7	145	12	92	2154
KOCAELİ İLİ SERBEST BÖL.	2000	810	37	23	14	63	1762

2.İLİN TİCARET YAPISI

Kocaeli, ülkemiz ekonomisinde çok önemli bir yere sahiptir. Önemli ulaşım ağlarının merkezinde olması, sahip olduğu alt yapı imkanları, ulusal ve uluslar arası pazarlara yakınlığı nedeniyle ülke sanayinin bel kemiği konumunda olan ve ticaret hacmi açısından da her geçen gün gelişen bir kenttir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Kocaeli İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesi'nde, %17'si İç Anadolu Bölgesi'nde, %14'ü Ege Bölgesi'nde, %8'i Akdeniz Bölgesi'nde, %6'sı Karadeniz Bölgesi'nde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesi'ndedir.

Kocaeli ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 1716'dır. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %2'lik bir oran ile sanayisi gelişmiş sekizinci ildir.

Marmara Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %65 ile İstanbul ilk sırada yer almaktadır. İstanbul ilini takip eden iller sırasıyla Bursa(%17), Kocaeli(%5), Tekirdağ(% 3), Balıkesir(% 3), Sakarya(% 2), Çanakkale(%1), Kırklareli(% 1), Edirne(% 1), Bilecik(% 1), Yalova(% 1) olarak görülmektedir.

b. Kocaeli İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Kocaeli ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, fabrikasyon metal ürünleri imalatı(%15) ve ana metal sanayinin(%12) ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir.

Bunları sırasıyla, aşağıdaki sektörler takip etmektedir:

- % 11 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,
- % 10 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı,
- % 10 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 6 Gıda ürünlerinin imalatı,
- % 6 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,
- % 5 Elektrikli teçhizat imalatı
- % 4 Motorlu Kara Taşıtı, römork ve yarı römork imalatı,
- % 3 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),
- % 3 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 2 Diğer madencilik ve taş ocakçılığı,
- % 2 Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,
- % 2 Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı,
- % 2 Mobilya imalatı,
- % 2 Bilgisayarların elektronik ve optik ürünlerinin imalatı,
- % 1 Diğer ulaşım araçlarının imalatı,
- % 1 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 1 Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı,
- % 2 Diğer .

c. Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Kocaeli ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 136.655'tir.

Ar-Ge birimi bulunan 318 sanayi işletmesinde, çalışan personel sayısı 3904'tür. Kalite kontrol birimi bulunan 782 sanayi işletmesinde çalışan personel sayısı 3.191'dir.

d. Genel Değerlendirme

Kocaeli ilinde sanayide çalışanların % 14' ü motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı, %12'si fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizatı.hariç), %12'si kauçuk ve plastik sektöründe istihdam edilmektedir.

Sanayideki istihdamın %70'i işçi, %8'i mühendistir.

Kocaeli ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %17'si mikro ölçekli, %56'sı küçük ölçekli, %21'i orta ölçekli, %6'sı büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Ford Otomotiv Sanayi
- Hayat kimya sanayi
- Hyundai Assan Otomotiv Sanayi ve Ticaret
- Areva T&D Enerji Endüstrisi A.Ş

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

İlde bulunan işletmeler; plastik eşya ve ambalaj sektörü, metal boru ve profil bağlantıları sektörü, metal yapı malzeme sektörü, işlenmiş metal ürünler sektörü fabrikasyon metal ürünleri sektörü, bilgisayar ve elektronik yazılım ürünleri sektörü, elektrik teçhizat ürünleri sektörü, ağaç ürünleri sektörü , kağıt ürünleri sektörü , petrol ürünleri sektörü , boya ürünleri sektörü, temel eczacılık sektörü, tarım ilaçları sektörü, kauçuk ve plastik yarı mamuller sektörü, döküm sektörü, makine ve teçhizat sektörü, taşıt araçları ve yan sanayi sektörü, mobilya ürünleri sanayi sektörü, inşaat ve yapı ürünleri sektöründe faaliyet göstermektedir.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Kocaeli imalat sanayi içinde, kimya sanayi ilk sırada yer almaktadır. Tüpraş Petrol Rafineri tesisleri ilde faaliyet göstermektedir.

İldeki 4 büyük otomotiv firması; 2012 yılında Türkiye Otomotiv Sanayinde araç üretiminin %31,9'unu karşılamıştır. Yine araç üretimi bakımından bu firmaların Türkiye otomotiv ihracatındaki payı %35,1 olmuştur.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Kocaeli, Türkiye dış ticaretinin altıda birini karşılamaktadır. Kocaeli gümrüklerinden alınan 2012 yılı verilerine göre, Kocaeli'nin ihracatı 16,5 milyar USD; ithalatı ise 48 milyar USD civarındadır. Türkiye dış ticaretinin hacminin %16,6'sı Kocaeli'den karşılanmaktadır. Kocaeli, dış ticaret hacminde özellikle Türkiye toplam ithalatında önemli bir yere sahiptir. Bunun nedeni imalat sanayi ağırlıklı olan üretim girdilerinin bir kısmının yurt dışından karşılanmasıdır.

Kocaeli İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	964	4.577.506
2010	994	9.486.502
2011	1.108	12.341.023
2012	1.228	12.599.011
2013(Ocak-Temmuz)	1.208	7.372.937

Kocaeli İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	1.044	4.876.918
2010	1.138	10.421.788
2011	1.336	12.703.284
2012	1.372	11.733.534
2013(Ocak-Temmuz)	1.224	7.345.799

6.KOCAELİ İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Kocaeli ili Gelişmiş İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %3'tür. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 11 yıldır.

Kocaeli ilinde 13 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı; karma OSB'lerde %51, ihtisas OSB'lerde %39'dur.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Gebze Organize Sanayi Bölgesi(GOSB):

- 554 hektar büyüklüğündedir.
- 1992 yılında hizmete sunulmuştur.
- Bölgedeki 192 adet sanayi parselinin, 187 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 134 adedi üretim, 25 adedi inşaat, 28 adedi proje aşamasındadır. 5 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 19.830 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; kimya, madeni eşya ve karayolu taşıtları sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 6.400 m³/gün dür.
- Müteşebbis Heyet imkanları ile tamamlanmıştır.

Kocaeli-Gebze (Plastikçiler) Organize Sanayi Bölgesi:

- 133 hektar büyüklüğündedir.
- Bölgedeki 148 adet parselden 146 adedinin tahsisi yapılmıştır. Tahsisi yapılan parsellerden 83 adedi üretim, 12 adedi inşaat, 51 adedi proje aşamasındadır. 2 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 8.360 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; plastik, tarım aletleri ve kimya sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 1.500 m³/gün dür.
- Müteşebbis Heyet imkanları ile tamamlanmıştır.

Kocaeli-Gebze V (Kimya) Organize Sanayi Bölgesi:

- 245 hektar büyüklüğündedir.
- Bölgedeki 66 adet sanayi parselinin 49 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin 6 adedi üretim, 9 adedi inşaat, 34 adedi de proje aşamasındadır. 17 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 220 kişi istihdam edilmektedir.
- Müteşebbis Heyet imkânları ile tamamlanmıştır.

TOSB Otomotiv Yan Sanayi İhtisas Organize Sanayi Bölgesi :

- 285 hektar büyüklüğündedir.
- Bölgedeki 96 adet sanayi parselinin, 93 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 62 adedi üretim, 15 adedi inşaat, 16 adedi proje aşamasındadır. 3 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 12.000 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; otomotiv yan sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 4.440 m³/gün dür.
- Müteşebbis Heyet imkanları ile tamamlanmıştır.

Kocaeli-Gebze IV İstanbul Makine ve İmalat Sanayicileri Organize Sanayi Bölgesi :

- 509 hektar büyüklüğündedir.
- 2011 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 92 adet sanayi parselinin 77 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 7 adedi üretim, 13 adedi inşaat, 57 adedi proje aşamasındadır. 15 adet parsel tahsis edilmemiştir.

- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 1.250 kişi istihdam edilmektedir.
- Müteşebbis Heyet imkanları ile tamamlanmıştır.

Kocaeli-Gebze Güzeller Organize Sanayi Bölgesi:

- 129 hektar büyüklüğündedir.
- 2012 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 88 adet sanayi parselinin, 72 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 46 adedi üretim, 18 adedi inşaat, 8 adedi proje aşamasındadır. 16 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 2.910 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırıklı sektör grubu; demir-çelik, demirdışı metaller ve plastik sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 2.000 m³/gün dür.
- Müteşebbis Heyet imkanları ile tamamlanmıştır.

b.Sanayi Siteleri

Kocaeli ili Gelişmiş İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %3'tür. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 11 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	KOCAELI GEBZE SS	218	216	2	99
2	KOCAELI KÖRFEZ (I.BÖLÜM) SS	466	466	0	100
3	KOCAELI KÖSEKÖY SS	276	269	7	97
TOPLAM		960	951	9	100

7. İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- GOSB'nin TEM otoyoluna doğrudan bağlantısı sağlanmalıdır.
- Köseköy Lojistik Merkezi projesinin planlaması yapılırken İzmit Liman Bölgesi'ndeki limanlarla demiryolu entegrasyonu planlanmalıdır.
- Elektrik arzında meydana gelen kesintiler önlenmelidir.
- Dilovası OSB'nde parselasyon ve plan sürecindeki yeniden yapılanma ve yüksek kamulaştırma bedeli konusunda, Dilovası Belediyesi ile OSB yönetimi arasında karar birliğine varılması gerekmektedir.
- Dilovası Bölgesi'ndeki OSB'lerde itfaiye istasyonu kurulmalıdır.
- OSB 'lerde arsa tahsis ve satış fiyatlarının düşürülmesi sağlanmalıdır.
- OSB yönetimlerinin sahibinden arsa ve tesis satışlarını fiyat bazında takip etmeleri gerekmektedir.
- OSB yönetimlerinin Türkçe ve yabancı dillerde (özellikle İngilizce) tanıtım dokümanları bastırması ve internet sitelerinden yatırımcı talebi alabilir düzeye gelmesi gerekmektedir.
- OSB'lerin üretim ve istihdam açısından cazibe merkezi olabilmesi için, kalkınmada öncelikli yörelere uygulanan, gelir vergisi, SGK işveren payları, enerji desteği gibi teşvik unsurlarından oransal olarak faydalandırılması sağlanmalıdır.
- Nitelikli iş gücü ihtiyacına yönelik olarak, istihdam garantili kursların artırılması, firma bazında elemanların iyi yetiştirilmesinin sağlanması ve yetişmiş elemanların özlük haklarının iyileştirilmesi gerekmektedir.
- Üniversite-sanayi işbirliğinin sağlanabilmesi için çalışmalar yapılmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Doğu Marmara Kalkınma Ajansı

Vizyon: Stratejik konumu ve işbirliği ağlarından güç alan, çok yönlü ekonomik yapısı ile değer üreten, zengin beşeri potansiyeliyle geleceğe yön veren yaşam kalitesi ile fark yaratan, insan ve bilgi odaklı, yeniliklere açık, küresel rekabette lider ve sürdürülebilirlik kalkınmada marka bölge olmak.

Amaçlar:

- 1.Rekabet gücünün artırılması;
 - Kümelenme stratejilerinin belirlenerek, yatırımların kümelenme stratejilerine göre yönlendirilmesi,
 - Yenilikçilik, ileri teknoloji kullanımı ve kalitenin geliştirilmesiyle işletmelerin rekabet gücünün artırılması,
 - Marka ürünlerin geliştirilmesi, yerel markalaşmanın sağlanması ve tanıtımı,
 - Girişimciliğin ve ortaklık kültürünün desteklenmesi,
 - Bölge dışı ilişkilerin güçlendirilmesi,
 - Turizm stratejisi oluşturulması, çeşitlendirme yoluyla turizmin geliştirilmesi,
- 2.Beşeri zenginliklerin geliştirilmesi ;
 - Bölge beşeri kaynaklarına ilişkin analizlerin desteklenmesi,
 - İşgücüne,ekonominin ihtiyaç duyduğu niteliklerin kazandırılması,
 - Projecilik kültürünün geliştirilmesi, ulusal ve uluslararası desteklerden faydalanma konusunda farkındalığın artırılması,
 - Bilişim teknolojilerinin kullanımının toplumun her kesiminde yaygınlaştırılması,
 - Bilimsel araştırma, kültürel etkinlik ve eğitim olanaklarının zenginleştirilmesi,
 - Kentlilik kültürünün geliştirilmesi, sosyal içermenin ve bütünleşmenin sağlanması.
- 3.Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması ve teknik altyapının güçlendirilmesi;
 - Çevresel koşulların iyileştirilmesi,
 - Çevresel kirliliği önleyici projelerin desteklenmesi,
 - Bölgenin ulusal ve uluslararası çevre mevzuatı konusunda bilinçlendirilmesi,
 - Yenilebilir ve temiz enerji üretimi ile enerji verimliliğinin desteklenmesi,enerji maliyetlerinin düşürülmesi,
 - Atık bertarafı ve geri dönüşüm uygulamalarının desteklenmesi,
 - Bölgesel hedefler kapsamında gerçekleşen yatırımlarda altyapı ihtiyaçlarının karşılanması,
 - Nitelikli şehirleşmenin sağlanması,
 - Bölgenin ulaşılabilirliğinin güçlendirilmesi ve ulaşımda çeşitliliğin sağlanması,
 - Afete hazırlık ve afet koordinasyon çalışmalarının yürütülmesine destek verilmesi.
- 4.Tarımsal kalkınmanın sağlanması;
 - Bölgesel ürünlerin yetiştirilmesi, örtü altı tarım, ekolojik tarım, süs bitkileri, sertifikalı fidancılık ve su ürünleri dallarında üretimin ve verimliliğin sağlanması,
 - Verimli tarım alanlarının ve su kaynaklarının korunması ve tarımda Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi,
 - Tarım-sanayi,tarım-turizm entegrasyonunun sağlanması ve tarımda Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi,
 - Hayvancılık, kanatlı hayvancılık sektörü ve diğer katma değeri yüksek üretim dallarında üretim ve pazarlama altyapısının geliştirilmesi ve ürün borsalarının yaygınlaştırılması,
 - Tarımda örgütlenmenin ve arazi toplulaştırmanın sağlanması.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	<p>İlde Yapılmış Olan İşler</p> <p>-SAN-TEZ projesi kapsamında Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü (4), Kocaeli Üniversitesi (9) olmak üzere toplam 13 proje</p> <p>-GOSB Teknopark TGB</p> <p>-TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi Teknoparkı</p> <p>-Kocaeli Üniversitesi TGB</p> <p>-Ar-Ge Merkezi kapsamında</p> <p>-Teknogirişim Sermayesi Desteği</p>	<p>-Projeler tamamlanmıştır.</p> <p>-2003 yılında faaliyete geçmiştir.</p> <p>-2003 yılında faaliyete geçmiştir.</p> <p>-2003 yılında faaliyete geçmiştir.</p> <p>-15 işletmeye Ar-Ge Merkezi Belgesi verildi.</p> <p>-20 işletmenin projesi desteklenmiştir.</p>
2.	<p>İlde Devam Eden İşler</p> <p>-Muallimköy Teknoloji Geliştirme Bölgesi</p> <p>-SAN-TEZ projesi kapsamında Kocaeli Üniversitesi (7) Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsüne ait (4) proje olmak üzere toplam 11 proje için</p>	<p>-Çalışmalar sürdürülmektedir.2011 yılında kurulmuştur.</p> <p>-Destek çalışmaları sürdürülmektedir.</p>

42 KONYA

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Konya ilinde sanayi sektörü, hızlı gelişen ve dinamik bir yapıya sahiptir. İmalat sanayinin gelişmesine paralel olarak, sınıai ürün çeşitliliği artmış, iç ve dış ticarete konu olan ürün yelpazesi genişlemiştir. Tarım ve hayvancılık ürünleri başta olmak üzere; tarım makineleri, otomotiv yan sanayi, lastik-plastik ürünleri, ayakkabı, mobilya, tarıma dayalı işlenmiş ürünler, demir-çelik ürünleri, imalat makineleri, dokuma-giyim, tuz, alüminyum ve mermer ilde ticareti yapılan ürünlerdir. Sınıai ve ticari faaliyetler merkez ilçeler olan Selçuklu, Karatay ve Meram'da yoğunlaşmış olmakla birlikte; Akşehir, Beyşehir, Çumra, Ereğli, Seydişehir gibi ilçeler de ilin sanayi üretimine önemli katkılar yapan sanayi kuruluşlarına sahiptir.

2011 yılında İstanbul Sanayi Odası'nın İlk 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Listesi'nde Konya'dan 8 firma; İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Listesi'nde ise Konya'dan 16 firma yer almaktadır.

Konya ili ülkemizin makine imalat sanayi alanındaki önemli üretim merkezlerinden biridir. Ülkemizin araç üstü ekipman ve değirmen makinaları sanayinde lider firmaları Konya ilinde bulunmaktadır. Değirmen makinaları imalatçıları; Türkiye'deki pazar liderliğinin yanı sıra dünyada piyasalarında önemli bir yere sahiptir.

Konya, endüstriyel hidrolik devre elemanlarından; hidrolik silindir, hidrolik pompa ve hidrolik motor üretiminde Türkiye'nin en önemli üretim merkezlerinden biridir. Uzun ve büyük çaplı hidrolik silindir üretiminde Türkiye'de ilk sırada, Avrupa'da ise ilk 3 içindedir.

Makine imalat sektörünün Konya ihracatındaki payı giderek artmakta olup; 2010 yılı ihracatındaki % 23,5'luk payla ilk sırada yer almaktadır.

Konya, tarım alet makine ve ekipmanları imalatında Türkiye üretiminin %65'ine sahip olup, Türkiye ihracatının %45'ini gerçekleştirmektedir. Makine ve ekipman imalatında kaynak makineleri, kompresörler, araç üstü ekipmanlar, metal işleme makineleri, giyotin makas, pres, hidrolik silindir, hidrolik pompa, motor yenileme makineleri ve takım tezgahları önemli üretim kalemleridir.

Konya'da Otomotiv yan sanayi (motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı); küçük işletmeler şeklinde karasörcülük ve oto yedek parça üretimiyle başlamıştır. TÛMOSAN'ın üretime geçmesi, oto yedek parça sanayinin gelişmesine önemli katkılar sağlamıştır. Otomotiv yedek parça sanayinin toplam ihracattaki payı yaklaşık %0,5'dir. Ülkemizdeki en önemli motor piston ve gömlek, subap, krank, dişli ve conta fabrikaları Konya ilinde bulunmaktadır. Alt sektördeki diğer işletmeler; şasi, aks, motor bloğu, sindir kapağı, dişli, direksiyon aksamı, krank mili, şanzıman ve aktarma organları gibi ürünleri üretmektedir.

Konya'da otomotiv yan sanayinde üretim yapan firmaların bir çoğu dünya standartlarında üretim yapmakta büyük çoğunluğu uluslar arası kabul gören ve ihracat için zorunlu olan ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001, ISO-TS 16929 kalite belgesine sahiptir.

Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı alt sektörünün ürettiği ürünlerin büyük kısmı başta Avrupa Birliği ülkeleri olmak üzere, Güney Amerika, Kuzey ve Güney Afrika, Ortadoğu, Türk Cumhuriyetleri ve Uzak Doğu'ya ihraç edilmektedir. Sanayi veri tabanında alt sektörde 416 faaliyet 11.168 istihdam bulunmaktadır. Alt sektör, imalat sanayi içinde hem faaliyet, hem de istihdam açısından % 10 paya sahiptir. Motorlu kara taşıtlarının imalatı, kaporta, römork ve yarı römork imalatı ile yedek parça ve aksesuar imalatı göze çarpan önemli üretim kalemleridir.

Konya ili; pik, çelik, sfero ve alüminyum döküm sanayi ile ülkemizin önemli döküm üretim merkezlerinden biridir. Ülkemizdeki dökümhanelerin %25'i Konya'da yer almaktadır. Döküm sanayinde faaliyet gösteren 1000'in üzerinde firma bulunmaktadır. Bu firmalar, 150 bin tonun üzerindeki üretim kapasitesi ile Türkiye'nin toplam döküm üretiminin % 18'ini

karşılıkmaktadır. Konya'da döküm sanayi, son yıllarda yapılan yeni yatırımlarla hızla büyümekte, ürün çeşitliliği ve kalitesi de sürekli gelişmektedir.

İlin imalat sanayinde öne çıkan iki sektörden biri gıda sanayidir. Türkiye'nin un, şeker ve tuz üretiminde en büyük paya sahip ilidir. Türkiye'nin en önemli ve yüksek kapasiteli buğday unu fabrikaları ilde bulunmaktadır. Konya, Çumra, Ereğli, Ilgın olmak üzere 4 adet şeker fabrikası ilde faaliyet göstermektedir. Ülkemizin tuz ihtiyacının % 65'i Tuz Gölü'nden karşılanmaktadır. Süt ve süt ürünleri ile şeker ve şekerli mamuller sanayinde son yıllardaki gelişmeler ile Konya bu sektördeki payını artırmış ve en büyük tedarik merkezi haline gelmiştir.

Gıda ürünleri ve içecek imalatı alt sektöründeki işletmelerin tümü dünya standartlarında üretim yapmakta; büyük çoğunluğu ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001, ISO 22000, HACPP, BRC belgesine sahip bulunmaktadır.

Tekstil ve giyim eşyaları üretim alt sektöründe faaliyet gösteren firmaların sayısı hızlı bir artış göstermektedir. İlde yapağı yıkama, halı ipi, halı, kilim, konfeksiyon, triko ve çorap üretimi yapan çok sayıda sanayi kuruluşu bulunmaktadır. TOBB sanayi veri tabanına göre Konya'da iş giysisi, iç giyim, çorap imalatı ve diğer giyim eşyası imalatı yapan 149 faaliyet ve 4.410 istihdamı, tekstil sanayinde 34 faaliyet ve 2095 istihdam bulunmaktadır; alt sektör toplam imalat sanayi içinde %4 paya sahiptir.

İlde gelişmiş olan sanayi alt sektörlerinden biri de ayakkabı imalat sanayidir. Ayakkabı üretiminde kullanılan malzeme ve bileşenlerin de üretimi yapılabilmektedir. Sektörde yaklaşık 10 bin kişi çalışmakta olup, 70'e yakın ayakkabı fabrikası ve 500'e yakın KOBİ statüsünde imalathane bulunmaktadır.

Yıllık 15 milyon çift ayakkabı üretimi ile Türkiye pazarının % 15'ine sahip olan Konya'daki ayakkabı üretim sektörü, üretim kapasitesi yönünden İstanbul ve İzmir'in ardından 3 üncü sırada yer almaktadır.

Konya, plastikten mamul inşaat malzemelerinin üretiminde ülkemizin öne çıkan illerinden biridir. PVC kapı ve pencere profili üreten ülke çapında 2 büyük firma ve bazı küçük imalatçılar bulunmaktadır.

Plastik ambalaj malzemesi üreten ve baskı yapan Türkiye pazarında lider konumda olan üretici firmalar bulunmaktadır. Plastik sulama sistemi ekipmanı ve plastik sulama boruları üretiminin de yapıldığı Konya'da; farklı sektörlerle yönelik ürünler üreten lastik plastik sanayinin toplam üretim ve ihracattaki payı giderek artmaktadır.

Sektörde ağırlıklı olarak plastik tabaka ve profil imalatı, plastik paketleme (torba, çanta, poşet, çuval, kutu, damacana, şişe, makara vb.) malzemelerin imalatı, plastik inşaat malzemeleri imalatı gerçekleştirilmektedir.

Ağaç ürünleri üretiminde önemli potansiyele sahip olan Konya ilinde; mobilya ürünleri, büro ve mağaza mobilyaları, mutfak mobilyaları, ahşap kapı ve pencere, laminat ve soft kaplama, ahşap yapı elemanları, kereste, taban tahtası, lambri, ahşap parke üreten çok sayıda sanayi kuruluşu bulunmaktadır.

Mobilya sanayi sektöründe hem büro hem de ev mobilyası üreten ülke çapında pazar payına sahip çok sayıda büyük ölçekte sanayi kuruluşu bulunmaktadır. Mobilya ürünleri, Konya'nın ihracatında ilk 10 ürün arasında yer almakta; ilin toplam ihracatındaki payı ise %4'e ulaşmaktadır.

TOBB sanayi veri tabanına göre ağaç ürünleri ve mobilya imalat sanayi alt sektörü, imalat sanayi içinde 199 faaliyet ile faaliyet bazında %5, 3.676 istihdam ile istihdam bazında %4 paya sahiptir.

Konya'da muhtelif mutfak eşyaları, sanayi tipi buzdolapları, depolama ve raf sistemleri, ev gereçleri, soba ve soba malzemeleri, kalorifer kazanları, güneş enerjisi kollektörleri, LPG tankı, çöp konteynırı, akaryakıt tankı, otogaz dönüşüm sistemleri, bağlantı elemanları ve av tüfekleri üretilmektedir.

TOBB sanayi veri tabanında fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç) alt sektöründe 434 faaliyet 8.481 istihdam bulunmaktadır. İmalat sanayi içinde faaliyet oranı %10 olan sektörün, istihdamdaki oranı ise %8'dir.

Huğlu ve Üzümlü beldelerinde av tüfeği ve muhtelif silahlar ile tıp ve dişçilikte kullanılan tıbbi araç ve gereçler ve protezlerin yapıldığı çok sayıda işletme bulunmaktadır. Bölge bu yönüyle savunma sanayi ve biyomedikal sanayi yatırımı yapmayı düşünen potansiyel yatırımcılara önemli fırsatlar sunmaktadır. Av tüfeği ve silah üretimi yapan 3 üretim kooperatifi, 137 şirket ve 17 şahıs firması bulunmaktadır. Ülkemizin av tüfeği ihtiyacının %70'i karşılanmaktadır. Aylık 30.000 adet tüfek üretim kapasitesine sahip olmakla birlikte, halen ayda 5.000 adet tüfek üretimi yapılmakta, 1500 kişiye istihdam sağlanmaktadır. Başta AB ve ABD olmak üzere çok sayıda ülkeye tüfek ihracatı yapılmaktadır. Üretimde ağırlıklı olarak CNC tezgâhların kullanıldığı işletmelerin teknoloji kullanım seviyesi oldukça yüksektir. İşletmelerin çoğunluğu TSE ve ISO 9001 belgesine sahiptir.

Konya ilinin elektrik enerjisi ihtiyacı halihazırda hidrolik ve termik santrallarda yapılan üretimlerle karşılanmaktadır.

Kağıt ve kağıt ürünleri imalat sanayi alt sektöründe; kağıt ambalaj malzemesi, karton kutu, basım ve yayım, kağıt torba, mukavva kutu, sürekli form, kraft kağıttan torbası, yumurta viyolu, defter ve benzeri mamullerin üretimini yapan çok sayıda sanayi kuruluşu bulunmaktadır. TOBB sanayi veri tabanına göre bu sektörde yaklaşık 160 firma üretim yapmaktadır.

Metalik olmayan diğer mineral ürünler imalat sanayi alt sektöründe ısı yalıtımlı çift cam (ısıcam), kesme kristal cam, cam karo, temperli bombe cam, cam şişe gibi ürünleri üreten çok sayıda sanayi kuruluşu bulunmaktadır.

Konya'da çimento fabrikası, refrakter malzeme üreten krom magnezit fabrikası ve diğer tuğla ve hazır beton fabrikaları mevcuttur.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Konya kuzey ve güney illeri ile doğu ve batı illeri arasında karayolu ulaşımını sağlayan önemli bir kavşak noktasıdır. İl, bu özelliği ile tarih boyunca önemli bir ticaret ve konaklama merkezi olmuştur.

Sanayi ve ticaretin gelişiminde, ilde mevcut tarımsal potansiyelin önemli etkisi olmuştur. Ticarete konu olan mallar açısından, tarımsal ve hayvansal ürünler ilk sırada yer almaktadır. Konya ili son yıllarda imalat sanayinde sağlanan gelişme ve ürün çeşitliliği ile sanayi ürünlerinde Türkiye iç ticaretinde önemli paya sahip illerden biri haline gelmiştir. Tarım makineleri, otomotiv yedek parça ürünleri, lastik-plastik ürünleri, tarıma dayalı işlenmiş ürünler, demir- çelik ürünleri, imalat makineleri, ayakkabı, mobilya, dokuma-giyim, tuz, alüminyum, mermer ilde ticarete konu olan başlıca sanayi ürünleridir. Konya-Kayacık Lojistik Merkezi'nin faaliyete geçmesi ile birlikte Konya'da ticari faaliyetlerin ivme kazanacağı beklenmektedir. Ticaret, merkez ilçeler olan Selçuklu, Meram ve Karatay'da yoğunlaşmış olmakla birlikte Akşehir, Çumra, Ereğli, Seydişehir gibi büyük ilçeler de ticaretin canlı olduğu merkezlerdir.

İl maden varlığı açısından çeşitliliği olan bir kaynak yapısına sahiptir. Krom, magnezit, linyit kömürü, barit, mermer, boksit, manganez, sodyum sülfat gibi madenler işletilmektedir.

İlin dış ticareti, ülkemizin dış ticaretinde yaşanan olumlu gelişmelere paralel olarak yükselişini sürdürmektedir. İl ihraç ettiği ürünler arasında; makine alet ve parçaları, otomotiv yedek parçaları, demir ve çelik ürünleri, kâğıt ve karton ürünleri, mobilya, şeker ve şeker mamulleri bulunmaktadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a. Türkiye Sanayisi ve Konya İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Konya ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 2815'tir.Toplam sanayi işletmesi içerisinde %4'lük bir oran ile sanayisi gelişmiş 5 inci ildir.

İç Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %45 ile Ankara ilk sırada yer almaktadır. Ankara ilini takip eden iller sırasıyla; Konya(%24), Kayseri(%10), Eskişehir(%5), Sivas(%3), Karaman(%2), Kırıkkale(%2), Aksaray(%2), Nevşehir(%2), Yozgat(%2), Niğde(%1), Çankırı(%1) ve Kırşehir(%1) olarak görülmektedir.

b. Konya İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Konya ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %19'luk bir oran ile başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipmanlar imalatı ve %16'lık bir oran ile gıda ürünleri imalatı sektörlerinin ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

Bunları sırasıyla aşağıdaki sektörler takip etmektedir:

% 12 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç),

% 8 Ana metal sanayi,

% 7 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı ,

% 7 Motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı,

% 4 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,

% 3 Kimyasal madde kimyasal ürünlerin imalatı,

% 3 Diğer Metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,

% 3 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,

% 3 Deri ve ilgili ürünlerin imalatı,

% 2 Elektrikli teçhizat imalatı,

% 2 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),

% 2 Mobilya imalatı,

% 2 Tekstil ürünleri imalatı,

%1 Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı,

% 1 Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması,

% 1 Diğer imalatlar,

% 4 Diğer (metal cevherler madenciliği, makine ve ekipmanların kurulumu ve onarılımı, içecek imalatı, ham petrol ve doğalgaz çıkarımı ve saha arama ve tetkiki hariç, temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malz.imalatı, kömür ve linyit çıkartılması, elektrik, gaz buhar ve havalandırma sistemi üretimim ve dağıtımı, bilgisayarların elektronik ve optik ürünlerin imalatı, makine ve teçhizatı hariç; fabrikasyon metal ürünleri imalatı, kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı, diğer ulaşım araçları imalatı)

c. Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Konya ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 58.677'dir. Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 110 , kalite kontrol birimi bulunan firma sayısı 277'dir.

d. Genel Değerlendirme

Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı ve gıda ürünleri imalatı sektörleri Konya ilinin en önemli sektörleridir.

Sanayide çalışanların, % 20'si başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı, % 20'si gıda ürünlerinin imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. İstihdamın %75'i işçi, %3'ü mühendistir.

Konya ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %53'ü mikro ölçekli, %40'ı küçük ölçekli, %6'sı orta ölçekli, %1'i büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler

- Eti Alüminyum A.Ş.
- Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.İlgın Şeker Fabrikası
- Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.Ereğli Şeker Fabrikası
- Konya Şeker Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Arık Bey Tekstil Enerji Sınai Yatırım AŞ.Beyşehir Şubesi

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

İlde coğrafi konum, nüfus yoğunluğu, sosyo-ekonomik gelişmişlik, şehirleşme hızı, tarihi ve turistik önem vs. nedenlerle, üretim ve hizmet sektörlerinde oluşan talebi karşılamaya yönelik yatırımlar şöyledir:

- Madencilik ve taşocakçılığı yatırımları,
- Gıda ürünleri ve içecek imalatı,
- Entegre hayvancılık yatırımları,
- Deri giyim eşyası imalatı,
- Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı,
- Kimyasal madde ve ürünlerin imalatı,
- Metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,
- Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi,
- Metal eşya imalatı,
- Makine ve teçhizat imalatı,
- Elektrikli makine ve cihazları imalatı,
- Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları imalatı,
- Tıbbi aletler hassas ve optik aletler imalatı,
- Motorlu kara taşıtı ve yan sanayi,
- Motosiklet ve bisiklet üretimi,
- Mobilya imalatı,
- Otel,
- Öğrenci yurtları,
- Soğuk hava deposu hizmetleri,
- Lisanslı depoculuk,
- Eğitim hizmetleri,
- Hastane yatırımı,
- Tehlikeli atık geri kazanım ve bertaraf tesisleri.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Silah üretimi konusunda deneyimli önemli insan kaynağı potansiyeli bulunmaktadır. Savunma sanayi alanında yatırım yapmak isteyen potansiyel yatırımcılara, yan sanayi ve nitelikli insan kaynağı açısından önemli fırsatlar bulunmaktadır. Bölgedeki sanayi kuruluşları, alternatif ürün olarak tıbbi ve medikal cihazlar ve protezlerin üretimi ile de uğraşmaktadır. Bu durum biyomedikal alanında sanayi yatırımı yapmak isteyen potansiyel yatırımcılar için önemli bir fırsat oluşturmaktadır.

Konya, yenilenebilir enerji kaynaklarından güneş ve rüzgâr enerjisi açısından önemli potansiyele sahiptir. İlde enerji alanında aşağıdaki yatırım konuları caziptir:

Rüzgâr Enerjisi Santrali (RES): Konya için RES kurulabilecek potansiyel toplam kurulu güç 1,860 MW ve toplam alan 372 km² olarak belirlenmiş olup, RES yatırımları için fizibilite etütlerine gerek vardır.

Güneş Enerjisi Santrali (GES): Türkiye'de güneş enerjisi yatırımları 2013 yılı sonuna kadar toplam 600 MW ile sınırlandırılmış olup, bunun 92 MW'lık bölümü Konya'ya tahsis edilmiştir. Konya'nın özellikle Karapınar Bölgesinde yapılabilecek GES yatırımları için fizibilite etütlerine gerek vardır.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

Konya ilinde ihracatın; makine ve teçhizat, motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork, gıda ve içecek, ana metal, metalik olmayan diğer ürünler, metal eşya sanayi (makine ve teçhizatı hariç) ile plastik ve kauçuk ürünleri alt sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

İlde gerçekleştirilen ithalatın ise, kimyasal madde ve ürünleri, makine ve teçhizat, kağıt ve kağıt ürünleri, ana metal sanayi, elektrikli makine ve cihazlar, gıda ürünleri ve içecek ile kağıt ve kağıt ürünleri alt sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Konya İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	975	735.997
2010	1.086	978.786
2011	1.194	1.168.598
2012	1.313	1.275.789
2013(Ocak-Temmuz)	1.208	751.606

Konya İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	746	583.483
2010	909	802.426
2011	1.178	1.170.864
2012	1.133	1.153.774
2013(Ocak-Temmuz)	885	734.629

6.KONYA İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Konya ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 3 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Konya ilinde 9 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %39'dur.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

- Konya birinci OSB'de %70 indirimli,
- Konya OSB'de %70 indirimli,
- Akşehir OSB'de %90 indirimli,
- Beyşehir OSB'de %90 indirimli,
- Çumra OSB'de %90 indirimli,

-Ereğli OSB'de %90 indirimli,
-Seydişehir OSB'de %90 indirimli,
-Kulu OSB'de %90 indirimli,
-Karapınar OSB'de %90 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Konya Birinci Organize Sanayi Bölgesi :

- 134 hektar büyüklüğündedir.
- 1980 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgede 186 adet sanayi parselinin tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 156 adedi üretim, 5 adedi inşaat, 25 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 2.700 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; tarım alet ve makineleri, elektriksiz makine ve demir-çelik sanayidir.

Konya Organize Sanayi Bölgesi :

- 1.691 hektar büyüklüğünde olup, 300 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 1994 yılında tamamlanmıştır.
- Konya Merkez II OSB tüzel kişiliği içerisinde, Konya III. OSB'nin birleşme talebi Bakanlığımızca uygun görülmüş, unvanı Merkez II yerine, Konya OSB olarak değiştirilmiştir.
- Bölgede 632 adet sanayi parselinin (Merkez III. Kısım parselleri de dahil edilmiştir.) 511 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 418 adedi üretim, 84 adedi inşaat, 9 adedi proje aşamasındadır. 121 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 24.970 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; tarım alet makineleri, plastik ve demirdışı metal sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 7.000 m³/gün dür.

Konya-Ereğli Organize Sanayi Bölgesi :

- 258 hektar büyüklüğündedir.
- 2001 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgede 119 adet sanayi parselinin, 64 adedi tahsis edilmemiştir. Tahsis edilen parsellerin; 39 adedi üretim, 4 adedi inşaat, 21 adedi proje aşamasındadır. 55 adedi tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 650 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, tarım alet makineleri ve plastik sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 1.500 m³/gün dür.

Beyşehir Organize Sanayi Bölgesi :

- 105 hektar büyüklüğünde olup, 100 hektar alan kredilendirilmiştir.
- 2006 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgede 73 adet sanayi parselinin, 27 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 12 adedi üretim, 2 adedi inşaat, 13 adedi proje aşamasındadır. 46 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 120 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; mermer ve orman ürünleri sanayidir.

Akşehir Organize Sanayi Bölgesi :

- 159 hektar büyüklüğünde olup, 100 hektar alan kredilendirilmiştir.
- 2008 yılında tamamlanmıştır.

- Bölgede 89 adet sanayi parselinin, 52 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 8 adedi üretim, 18 adedi inşaat, 26 adedi proje aşamasındadır. 37 adet parsel tahsis edilmemiştir.

- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 110 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; makine ve gıda sanayidir.

Konya-Seydişehir Organize Sanayi Bölgesi :

- 150 hektar büyüklüğündedir.
- 2010 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgede 53 adet sanayi parselinin, 13 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 1 adedi üretim, 1 adedi inşaat, 11 adedi proje aşamasındadır. 40 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 20 kişi istihdam edilmektedir.

b.Endüstri Bölgeleri

Konya Karapınar Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi:

- 2013 yılı yatırım programında “etüt-proje” olarak toplam 250.000.-TL ödenek ile yer almaktadır.
- 5958 hektar büyüklüğündeki, Karapınar Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi (EİEB) Bakanlar Kurulunun 16.07.2012 tarihli ve 2012/3575 sayılı kararı ile 08.09.2012 tarih ve 28405 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

c. Sanayi Siteleri

Konya ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	KONYA AKŞEHİR (I.BÖLÜM) SS	302	302	0	100
2	KONYA AKŞEHİR (II.BÖLÜM) SS	394	394	0	100
3	KONYA MERKEZ BAYRAKÇI (I+II) BÖLÜM SS	536	440	96	82
4	KONYA BOZKIR SS	47	47	0	100
5	KONYA ÇUMRA SS	174	174	0	100
6	KONYA EREĞLİ SS	112	112	0	100
7	KONYA EREĞLİ HIZAR.VE MARANGOZ. SS	200	200	0	100
8	KONYA İLGİN KSS	76	76	0	100
9	KONYA KARAPINAR SS	170	150	20	88
10	KONYA KARATAY (I+II) BÖLÜM SS	1.075	1.007	68	94
11	KONYA KULU SS	91	85	6	93
12	KONYA MERKEZ (HIZARCILAR) SS	104	96	8	92
13	KONYA MERKEZ (ZAFER) SS	432	400	32	93
14	KONYA MERKEZ (ANADOLU TEKNİK I+II) SS	537	537	0	100
15	KONYA MERKEZ ÜZÜMLÜ SS	100	0	100	0
16	KONYA MERKEZ SS	60	0	60	0
17	KONYA YUNAK SS	90	80	10	89
TOPLAM		4.500	4.100	400	91

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Firmalar arasında kümelenme, ortaklık kültürü gibi büyüme stratejileri konusunda farkındalık yaratılmalıdır.

- Yatırımda modernizasyon, üretimde verimlilik ile ileri teknolojik sistemlerin kullanımı, ürünlerde uluslararası norm ve standartlara uygunluk bakımından gerekli ISO 9000 ve CE işareti gibi işletme içi yapısal düzenlemelere gitmeleri gereklidir.
- Firmalar içinde buldukları mevcut durum doğrultusunda her türlü pazarlama olanaklarını araştırarak, kendi bünyelerine uygun modern dağıtım teknik ve kanalları tespit ederek uygulamalıdır.
- Firmalar nitelikli personelleri bünyelerine kazandırmaya ve süreklilik sağlamaya çalışmalıdır. Bu nedenle de iyi bir personel politikası bulunmalıdır.
- Firmalar etkin bir pazarlama sistemi uygulayabilmek için doğru bir fiyatlandırma politikası izlenmelidir. Genellikle maliyet üzerine belirli bir kar marjı bırakarak fiyatlandırmaya giden firmaların, fiyatlandırma politikalarını tespit ederken, her şeyden önce talebi bilmeleri, rakiplerini iyi analiz etmeleri, stratejik planlamaya gitmeleri ve tüm bu bilgilenme ve değerlendirme sürecinden sonra fiyatlandırmaya gitmeleri gerekir
- İhracatta özellikle dış pazarları tanıma ve mevzuata ilişkin sorunları olan firmalara yönelik olarak üretim, pazarlama, mevzuat, teknoloji vb. konularda veri tabanı oluşturularak hem ulusal hem de uluslararası iletişim ağları oluşturulmalıdır. Bu noktadan hareketle, güncel gelişmeler (mevzuata ilişkin gelişmeler, AB uyum yasaları, yeni pazarlar vs.) özellikle meslek odalarınca firmalara ulaştırılmaya çalışılmalıdır.
- Firmalar yurt dışı fuar ve sergileri takip etmeli ayrıca katılmaları konusunda meslek odalarınca bilgilendirilmeleri, yönlendirilmeleri ve teşvikleri noktasında gerekli düzenleme ve desteklerin yapılması gerekmektedir.
- Firmaların yerli malı tüketme ve üretme konusunda farkındalık oluşturulmalı ve gerekli tedbirler alınmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Mevlana Kalkınma Ajansı

Vizyon: Bölgesinde sürdürülebilir kalkınmaya öncülük ederek ulusal kalkınmaya katkı sağlayan, bölgesel kalkınmada ulusal ve uluslararası alanda tanınan, saygın ve etkin bir kurum olmak.

Misyon: Bölgesinde sürdürülebilir kalkınmayı hızlandırmak ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak amacıyla, yerel düzeyde işbirlikleri geliştirip koordinasyon sağlayarak bölgesel kalkınmayı planlamak, yönlendirmek ve desteklemek.

Amaç : Sanayi sektörlerinde verimliliği arttırmak; Ar-Ge, yenilikçilik, girişimcilik ve markalaşma faaliyetlerini geliştirmek ve bölge sanayisini, yüksek katma değeri olan ürünlere yönlendirmek.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler <ul style="list-style-type: none"> ▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Selçuk Üni.11, Karatay Üni. 2 adet olmak üzere toplama13 proje ▪ Selçuk Üniversitesi TGB ▪ Ar-Ge Merkezi kapsamında ▪ Teknogirişim Sermayesi Desteği 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projeler tamamlanmıştır. ▪ 2004 yılında faaliyete geçmiştir. ▪ 1 işletmeye Ar-Ge Merkezi Belgesi verildi. ▪ 35 işletmenin projesi desteklenmiştir

2.	İlde Devam Eden İşler <ul style="list-style-type: none">▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Karatay Üniversitesi (3) ve Selçuk Üniversitesi (3), Mevlana Üni.(1) adet olmak üzere toplam 7 proje	<ul style="list-style-type: none">▪ Destek çalışmaları sürdürülmektedir.
----	--	--

43 KÜTAHYA

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Kütahya'da ekonomi; seramik, porselen, madencilik, orman ürünleri, tarım ve hayvancılığa dayalı sanayi tesisleri ile hizmet ve ticaret sektörlerine dayalıdır.

İldeki sanayi kuruluşlarının %50'si ara malı üreten sanayi tesisleri, %40'ı tüketim malı üreten sanayi tesisleri, %10'u yatırım malı üreten sanayi tesisleridir.

İhracatta; porselen, seramik, cam ürünleri ve toprak ürünlerini içeren sanayi mamulleri ilk sıralarda yer almaktadır. Yapılan ihracat toplam 137 ayrı ülkeye gerçekleştirilmektedir. En fazla ihracat yapılan ülkeler, Fransa, Almanya, İspanya, ABD, Cezayir ve İtalya'dır. İl en çok ara ve yatırım malı ithalatı gerçekleştirilmektedir.

Kütahya ili ülkedeki sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında 38. sırada yer almaktadır. Vergi gelirleri sıralamasında 30. sırada yer almaktadır. 2012 yılında 290 adet marka başvurusu ile 29. sırada, 17 adet patent başvurusu ile 20. sırada, 5 adet faydalı model başvurusu ile 41. sırada, 99 adet endüstriyel tasarım başvurusu ile 9. sırada yer almaktadır.

Kütahya ili maden rezervleri ve enerji kaynakları açısından da oldukça zengin bir ildir. İlde 232 yerde 34 çeşit maden bulunmaktadır. Türkiye rezervinin bor tuzunda %45'i, manyezitte %31'i, kömürde %7'si, demirde %6'sı ve manganezde %6'sı ilde bulunmaktadır.

Faal nüfusun; tarımda %67, madencilik ve taşocakçılığında %3, imalat sanayinde %6, ticarete %5, inşaat sektöründe %3 ve toplum hizmetlerinde %12 oranında istihdam edilmektedir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Kütahya ilinde; tarım ürünleri, orman ürünleri, madencilik (bor, linyit, manyezit), toprağa dayalı seramik(porselen, çini) gibi ürünlerin ticareti yapılmaktadır. Ülkemizin tek gümüş üretim tesisi ilde bulunmakta ve gümüş ticaretinin önemli bir bölümü ilde gerçekleşmektedir.

İlde otomotiv yan sanayi ve tekstile dayalı yatırımlarda artmıştır. Bu ürünlerin ticareti de önemli oranda artmıştır.

İlde toplam 26.077 gelir vergisi mükellefi, 3.099 kurumlar vergisi mükellefi bulunmaktadır. Faal nüfusun %5'i ticaretle uğraşmaktadır.

İlde, Kültür ve Turizm Bakanlığından işletme belgeli 11 tesisin toplam yatak kapasitesi 1.245'tir. Kütahya, ülkemizde 9 termal turizm merkezine sahip tek ildir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Kütahya İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam %71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Kütahya ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 467'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %0,7'lik bir oran ile sanayisi gelişmekte olan illerimiz arasında yer almaktadır.

Ege Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %37'lik bir oran ile İzmir ili ilk sırada yer almaktadır. İzmir ilini takip eden iller sırasıyla; Denizli(%18), Manisa(%11), Uşak(%9), Afyonkarahisar(%7), Aydın(%7), Muğla(%6), Kütahya(%5) olarak görülmektedir.

b. Kütahya İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Kütahya ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, gıda ürünleri imalatı(%31), diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı(%16) ile ağaç ve mantar ürünleri imalatının(%10) ilk sıralarda olduğu görülmektedir.

Bunları sırasıyla aşağıdaki sektörler takip etmektedir:

- % 8 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,
- % 6 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 5 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 5 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,
- % 3 Kömür ve linyit çıkartılması,
- % 3 Giyim eşyası imalatı;kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 3 Kauçuk ve plastik ürünlerinin imalatı,
- % 2 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç),
- % 2 Kok kömürü rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıt imalatı,
- % 1 Ana metal sanayi,
- % 1 Metal cevherleri madenciliği,
- % 1 Motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı,
- % 1 Elektrikli teçhizat imalatı,
- % 2 Diğer .

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Kütahya ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 22.307' dir. Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 30, kalite kontrol birimi bulunan firma sayısı 98'dir.

d. Genel Değerlendirme

Kütahya ilinde sanayide çalışanların, %31'i diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı, %13'ü kömür ve linyit çıkartılması, %12'si gıda ürünleri imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. İstihdamın %81'i işçi, %4'ü mühendistir.

Kütahya İlinde bulunan sanayi işletmelerinin %33'ü mikro ölçekli, %52'si küçük ölçekli, %10'u orta ölçekli, %5'i büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- T.K.İ.Sınırlı Sorumlu Garp Linyitleri İşletmesi Müessesesi Müdürlüğü
- Kütahya Porselen Sanayi A.Ş. Porselen Fabrikası
- HERİŞ Seramik ve Turizm Sanayi A.Ş.Güral Porselen
- TKİ Kurumu Seyitömer Linyit İşletmeleri Bölge Müdürlüğü
- EÜAŞ Seyitömer Termik Santrali İşletme Müdürlüğü

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Enformasyon teknolojisi; bilgisayar, ekran, sabit disk, yazılım.
- Elektrik-elektronik ürünleri; telekomünikasyon kabloları, telefon santralleri, telsiz telefon/telsiz telgraf alıcısı, verici cihazları, transmisyon cihazları, alıcı/verici uydu antenleri, uç cihazlar.

- Otomotiv ana ve yan sanayi; kamyonet, otobüs, dış lastikler, iç lastikler, motor aksam ve parçaları, akümülatörler, ateşleme cihazları, karoser aksamı, jantlar ve tekerlek aksamı, konteynerler.
- Toprak ürünleri; karo fayans, sağlık gereçleri, ev eşyası, cam, porselen eşya.
- Kimya sanayi ürünleri; temizlik malzemeleri (sabun, deterjan), boya, plastik.
- Konfeksiyon ve deri mamulleri; moda ve markalı ürünler.
- Gıda ürünleri; dondurulmuş, kurutulmuş meyve ve sebze, konserveler, unlu mamuller (makarna, bisküvi), şekerli mamuller, organik tarım ürünleri.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Tarım ve hayvancılık sektöründe yapılabilecek yatırımlar; organik tarım ürünleri üretimi, seracılık meyve ve sebze yetiştiriciliği, kafeste ve/veya havuzda alabalık yetiştiriciliği, damızlık et sığırcılığı, süt sığırcılığı, arıcılık ve ana arı üretimi, koyun ve tiftik keçisi yetiştiriciliği, yumurta tavukçuluğu ve kaba yem üretimi.
- İmalat sanayinde yapılabilecek yatırımlar; süt ve süt ürünleri işleme tesisi.
- Orman ürünlerinin değerlendirilmesine yönelik yatırımlar; lata üretimi, lamine yonga levha (laminat) üretimi, lif levha (MDF) üretimi, lamine parke üretimi.
- Madencilik sektöründe yapılabilecek yatırımlar; bor oksit, ferro bor, bor nitrür, sır-frit, fiberglas, çinko borat, manyezit öğütme ve pişirme, kömür ocağı çalıştırılması, mermer üretim ve işleme tesisi, çeşitli hammaddelerin öğütülmesi ve paketlenmesi (kaolen, feldspat, kil, silikatlar), alçı üretimi, briket, kömür üretimi, antimuan üretimi ve izabe tesisi, krom madeni üretimi ve flotasyon tesisi kurulması.
- Turizm sektöründe yapılabilecek yatırımlar: termal turizm merkezleri.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticaretine Konu Olan Sektörler

Sektör	01.01.-31.12.2011 (1000 ABD Doları)	01.01.-31.12.2012 (1000 ABD Doları)
Ağaç mamülleri ve orman ürünleri	439	2.224
Çelik	625	237
Çimento cam seramik ve toprak ürünleri	121.230	126.219
Değerli maden ve mücevherat	9	1
Demir ve demir dışı metaller	1.162	4.081
Deri ve deri mamulleri	5	6
Diğer sanayi ürünleri	1	0
Elektrik - elektronik	48	1.023
Fındık ve mamulleri	1	0
Halı	119	156
Hazırgiyim ve konfeksiyon	688	975
Hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri	123	190
İklimlendirme sanayii	105	232
Kimyevi maddeler ve mamulleri	5.495	7.053
Kuru meyve ve mamulleri	170	61
Maden ve metaller	8.494	7.897
Makine ve aksamları	9.879	531
Meyve sebze mamulleri	31	90
Savunma ve havacılık sanayii	0	24
Taşıtlar ve yan sanayi	1	2.907
Tekstil ve hammaddeleri	345	143
Toplam	148.969	154.048

İlin Dış Ticaretine ve Konu Olabilecek Potansiyeli

Seramik, porselen, cam, çimento gibi toprak ürünleri, madene dayalı sektörler, termal ve sağlık turizm tesisleri, seracılık, metal dışı mineral ürünleri, otomotiv sanayi ve yan sanayi, makine sanayi dış ticarete konu olabilecek sektörlerdir.

Kütahya İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	66	101.774
2010	71	120.037
2011	77	153.768
2012	75	145.487
2013(Ocak-Temmuz)	74	55.213

Kütahya İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	54	81.493
2010	62	138.482
2011	71	151.690
2012	58	119.628
2013(Ocak-Temmuz)	47	60.755

6.KÜTAHYA İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a. Organize Sanayi Bölgeleri

Kütahya İli Normal İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 3 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Kütahya ilinde 5 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %45'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Kütahya OSB'de %70 indirimli,

-Merkez 2.OSB'de %70 indirimli

-Gediz OSB'de %90 indirimli,

-Tavşanlı OSB'de %90 indirimli,

-Simav OSB'de %90 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Kütahya Organize Sanayi Bölgesi :

- 417 hektar büyüklüğünde olup, 170 hektarlık kısmı kredilendirilmiştir.
- 1999 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 85 adet sanayi parselinin, 83 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 69 adedi üretim, 7 adedi inşaat, 7 adedi proje aşamasındadır. 2 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 4.780 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; Kimya, pişmiş kil ve dokuma-giyim sanayidir.

Gediz Organize Sanayi Bölgesi :

- 110 hektar büyüklüğündedir.

- 2005 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 31 adet sanayi parselinin, 19 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 13 adedi üretim, 4 adedi inşaat, 2 adedi proje aşamasındadır. 12 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 600 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; tarım alet-makineleri, plastik ve gıda sanayidir.

Kütahya-Tavşanlı Organize Sanayi Bölgesi :

- 115 hektar büyüklüğünde olup, 73 hektarı kredilendirilmiştir.
- 2010 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 49 adet sanayi parselinin, 15 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 1 adedi üretim, 5 adedi inşaat, 9 adedi proje aşamasındadır. 34 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 820 kişi istihdam edilmektedir.

b. Sanayi Siteleri

Kütahya ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	KÜTAHYA GEDİZ (I.BÖLÜM) SS	68	68	0	100
2	KÜTAHYA GEDİZ (II. BÖLÜM) SS	100	67	33	67
3	KÜTAHYA MERKEZ (BİRLİK) SS	218	218	0	100
4	KÜTAHYA MERKEZ (ÇİNEKOOP) SOSYAL TESİS	0	0	0	0
5	KÜTAHYA MERKEZ (I.BÖLÜM) SS	60	60	0	100
6	KÜTAHYA MERKEZ (II. BÖLÜM) SS	150	150	0	100
7	KÜTAHYA SİMAV SS	45	45	0	100
8	KÜTAHYA TAVŞANLI SS	176	150	26	85
TOPLAM		817	758	59	93

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Geçmişte 5084 sayılı yasa ile uygulanan; sigorta primi desteği, stopaj desteği ve enerji desteği gibi teşviklerin kalkınmada öncelikli yörelerde yeniden hayata geçirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.
- Kütahya-Uşak-İzmir ve Kütahya-Balıkesir yollarının duble yol yapılması ve ilin yüksek hızlı tren projeleri kapsamına alınması sağlanmalıdır.
- İlde Gümrük Müdürlüğü kurulmalıdır.
- Nitelikli işgücünü oluşturmak için, Organize Sanayi Bölgelerinde teknik liseler açılmalıdır.
- Yatırımcılara bürokratik açıdan kolaylıklar getirilmeli ve teşvikler sağlanmalıdır.
- Bor maden yataklarının değerlendirilmesi için, gerek kamu gerekse özel sektör teşvik edilmelidir.
- Porsuk Havzası özel hükümleri kapsamı, daraltılarak/revize edilmelidir.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Zafer Kalkınma Ajansı

Stratejik Amaç ve Hedefler:

Sanayide rekabet gücünün artırılmasına yönelik olarak;

- İmalat sanayinde üretim kapasitesinin ve ürünlerinin katma değerinin artırılması,
- İmalat sanayinde faaliyet gösteren işletmelerde Ar-Ge çalışmaları ve inovasyon kapasitesinin artırılması,
- İmalat sanayinde ürünlerin tanınırlığının artırılması,
- İşletmelerde kurumsal etkinlik ve işbirliği çalışmalarının artırılması,
- Sanayi işletmelerinin teknik altyapılarının geliştirilmesi,
- Sanayi işletmelerinde yönetim kapasitesinin artırılması, kurumsallaşmanın desteklenmesi,
- İşletmeler arasında işbirliği ve kümelenme çalışmalarının desteklenmesi,
- Üniversite ve sanayi işbirliğinin sağlanması,
- Bölgede teknoloji geliştirme ve tasarım merkezlerinin kurulması,
- Üniversiteler ve işletmeler arasında alternatif işbirliği kanallarının yaratılması,
- Bölgedeki enerji üretim kapasitesinin artırılması,
- Bölgedeki mevcut tesisler modernize edilmesi, yeni tesis kurulmasının teşvik edilmesi,
- Bölgede jeotermal ve rüzgâr enerjisi kullanımlarının artırılması.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler -Ar-Ge Merkezi kapsamında -Teknogirişim Sermayesi Desteği -SAN-TEZ projesi kapsamında Dumlupınar Üniversitesine ait (2) proje	-2 işletmeye Ar-Ge Merkezi Belgesi verildi. -1 işletmenin projesi desteklenmiştir -Projeler tamamlanmıştır.
2.	İlde Devam Eden İşler -Kütahya Dumlupınar Tasarım TGB -SAN-TEZ projesi kapsamında Dumlupınar Üni. ait (2) proje	-Çalışmalar sürdürülmektedir.2009 yılında kurulmuştur. -Destek çalışmaları sürdürülmektedir.

44 MALATYA

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Malatya'da faaliyetlerini sürdüren Şeker Fabrikası, Tekel Yaprak İşletmesi, Tekel Sigara Fabrikası, Sümerbank Pamuklu Dokuma Fabrikası gibi devlet kuruluşları il sanayisinin temelini oluşturmuşlardır.

İlde, tarıma dayalı sanayi sektöründe; Malatya Şeker Fabrikası, kayısı işleme ve ambalajlama tesisleri, un ve unlu mamul tesisleri, hayvancılığa dayalı sanayi sektöründe; et kombinasyonu, tavukçuluk işletmeleri süt fabrikaları ve yem sanayi, tekstil sektöründe; I.ve II. Organize Sanayi Bölgelerinde yer alan tesisler faaliyet göstermektedir. Ayrıca, ilde makine ve donanım, mobilya, kalorifer kazanı ve yem üretimi yapılmaktadır.

Malatya sanayisinde, tekstil sanayi ve kayısıya dayalı gıda sanayi (işleme ve paketlenme) ilk sıralarda yer almaktadır.

Malatya'daki sanayi işletmeleri ile bunların hammaddeleri arasındaki ilişki dikkate alındığında; gıda işletmeleri, şeker fabrikası, yem fabrikaları ve ciddi oranda gelişme potansiyeli bulunan madencilik alanları için ilin alt yapısı uygundur. Tekstil sektörünün ana hammaddesi olan pamuk ağırlıklı olarak Güneydoğu Anadolu ve Ege Bölgesinden gelmektedir.

İlin iktisadi faaliyetler kollarına göre GSYH oranları içinde; sanayi sektörü %28, ticaret %17, tarım %13, ulaştırma ve haberleşme %12 oranına sahiptir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İlde bulunan Ticaret Borsasının 582 , Ticaret ve Sanayi Odasının 7286, Esnaf Odalarının 5.793 üyesi bulunmaktadır.

İl ticaretinde en çok işlem gören ürünler; kuru kayısı ve meyve, hayvansal gıda maddeleri, kayısı çekirdeği ve buğdaydır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN EĞERLENDİRİLMESİ

a. Türkiye Sanayisi ve Malatya İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Malatya ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 417'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0,5 lik bir oran ile sanayisi orta gelişmiş iller arasında yer almaktadır.

Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %29'luk bir oran ile Malatya ilk sırada yer almaktadır. Malatya ilini takip eden iller sırasıyla Elazığ(%18), Erzurum(%13), Erzincan(%9), Van(%9), Ağrı(%5), Kars(%3), Bingöl(%3), Bitlis(%3), Ardahan(%2), Muş(%2), Iğdır(%2), Hakkari(%1), Tunceli(%1) olarak görülmektedir.

b. Malatya ilinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Malatya ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında %30'luk bir oran ile gıda ürünleri imalatının ilk sırada olduğu görülmektedir.

Diğerleri sırasıyla;

%11 Tekstil ürünleri imalatı,

%9 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,
%8 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat,
%6 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,
%6 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,
%4 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
%4 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,
%4 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı(mak.ve teçhizat hariç),
%3 Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı,
%2 Metal cevherler madenciliği,
%2 Elektrikli teçhizat imalatı,
%2 Ana metal sanayi,
%2 Motorlu kara taşıtı,treyler (römork) ve yarı römork imalatı,
%1 Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,
%1 Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi ve dağıtım,
%1 İçecek imalatı,
%1 Mobilya imalatı,
%1 Diğer imalatlar,
%2 Diğer (ağaç ve mantar ürün.imalatı(mobilya hariç), makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı, kömür ve linyit çıkartılması, ham petrol ve doğal gaz çıkarımı ve saha arama ve tetkiki hariç, deri ve ilgili ürünlerin imalatı)

c. Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Malatya ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 15.362'dir. Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 33, kalite kontrol birimi bulunan firma sayısı 89'dur.

d. Genel Değerlendirme

Malatya ilinde sanayide çalışanların, %39'u tekstil ürünleri imalatı sektöründe, %20'si gıda sektöründe, %14'ü giyim eşyası sektöründe istihdam edilmektedir.

İstihdamın %87'si işçi, %3'ü mühendistir.

Malatya ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %34'ü mikro ölçekli, %54'ü küçük ölçekli, %10'u orta ölçekli, %2'si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- GAP Güneydoğu Tekstil San ve Tic. Malatya Şubesi
- Anateks Anadolu Tekstil Fabrikaları
- Güntaş Gündüzbey İplik Ve Dokuma Fab. San.ve Tic.A.Ş.
- Malatya İplik Sanayi ve Ticaret
- Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş -Malatya Şeker Fabrikası

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Malatya ili; entegre et tesisleri, meyve suyu ve reçel tesisi, makine imalat sanayi , elektrikli ev aletleri ve makineleri sanayi, vagon sanayi, otomotiv yan sanayi, rüzgar enerjisi ve turizm tesisi konularında yatırım potansiyeline sahiptir.

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

Malatya ilinde; mandıracılık, süt ve et besiciliği, modern çiftlik ve entegre üretim işletmeleri, özel meyvecilik ve tarımda alternatif ürün ile özel üniversite konularında yatırım yapılabileceği değerlendirilmektedir.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Malatya ilinde ihracat 2012 yılında, 2011 yılına göre yüzde 0.9 artarak, yaklaşık 280 milyon dolar; ithalat yüzde 9 azalarak yaklaşık 97 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

İlde 2012 yılı sonu itibarı ile dış ticaret fazlası, 2011 yılına göre yüzde 6.9 artış göstererek yaklaşık 186 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Malatya, 2012 yılında en çok ihracat yapan 30. ildir. İthalatta ise 39. sıradadır.

Malatya ilinde en çok ihracat yapılan ülkeler; Irak, Rusya Federasyonu, ABD, Almanya ve Fransa; en çok ithalat yapılan ülkeler; ABD, Almanya Çin Halk Cumhuriyeti ve Rusya Federasyonu'dur.

Malatya İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	140	221.155
2010	140	275.311
2011	135	280.505
2012	160	282.898
2013(Ocak-Temmuz)	143	170.321

Malatya İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	87	47.058
2010	114	91.904
2011	146	106.489
2012	140	96.872
2013(Ocak-Temmuz)	103	41.105

Malatya İli İhracatının Sektörel Değerlendirmesi

Sektör	2010	2011	2012
Ağaç mamulleri ve orman ürünleri	1.018	2.139	4.661
Çelik	11	227	42
Çimento, cam, seramik ve orman ürünleri	1	58	83
Demir ve demir dışı metaller	111	202	847
Deri ve deri memulleri	1	2	29
Diğer sanayi ürünleri	0	12	0
Elektrik-elektronik	686	3.458	6.522
Fındık ve mamulleri	475	4.566	5.681
Halı	226	315	597
Hazır giyim	9.687	78.565	81.965
Hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri	926	7.256	12.975
İklimlendirme sanayi	456	1.728	1.554
Kimyevi maddeler ve mamulleri	373	2.163	2.944
Kuru meyve ve mamulleri	17.072	216.639	181.819
Maden ve metaller	93	1.200	422
Makine ve aksamları	288	4.235	3.914
Meyve sebze mamulleri	1.197	8.167	7.864
Savunma ve havacılık sanayi	0	0	24
Toplam	36.708	350.852	356.361

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

İlde en fazla ihraç edilen ürünler; gıda, tarım ve hayvancılık ürünleri, tekstil ürünleri, başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat, kağıt ve kağıt ürünleri ile metalik olmayan diğer mineral ürünleridir.

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli

İlde; mermercilik ve yan sanayi ürünleri ve kayısı yan ürünleri üretimi konularında dış ticaret potansiyeli bulunmaktadır.

6.MALATYA İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Malatya ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Malatya ilinde 4 adet sicil almış OSB bulunmaktadır. Karma OSB'lerde doluluk oranı %45'tir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

- Darende OSB'de %100 indirimli,
- Yeşilyurt ilçesi Malatya II. OSB'de %100 indirimli,
- Yeşilyurt ilçesi Malatya Merkez I. OSB'de %100 indirimli,
- Akçadağ Mermer İhtisas OSB'de %100 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Malatya Merkez I. Organize Sanayi Bölgesi :

- Bölge büyüklüğü 1.520 hektar olup, 300 hektar büyüklüğündeki alan kredilendirilmiştir.
- 1993 yılında altyapı inşaatı, 2002 yılında ise arıtma tesisi tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 503 adet sanayi parselinin, 162 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 154 adedi üretim, 3 adedi inşaat, 5 adedi proje aşamasındadır. 341 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 10.000 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; dokuma-giyim, gıda ve pişmiş kil-çimento sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 24.000 m³/gün dür.

Malatya II. Organize Sanayi Bölgesi :

- 350 hektar büyüklüğündedir.
- 2010 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 154 adet sanayi parselinin tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 112 adedi üretim, 41 adedi inşaat, 1 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 4.560 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, dokuma-giyim ve elektrikli makineler sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 24.000 m³/gün dür.

Darende Organize Sanayi Bölgesi :

- 48 hektar büyüklüğündedir.
- 2011 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgede 35 adet sanayi parselinin 2 adedi tahsis edilmiştir.

b. Sanayi Siteleri

Malatya ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	MALATYA MERKEZ I.BÖL.(ÖZMALATYA) SS	450	365	85	81
2	MALATYA MERKEZ II. BÖL.(ÖZMALATYA) SS	420	255	165	61
3	MALATYA MERKEZ (I+II) BÖLÜM SS	540	538	2	100
4	MALATYA ARAPGİR SS	27	26	1	96
TOPLAM		1.437	1.184	253	82

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Malatya Darende OSB ve Akçadağ Mermer İhtisas OSB'de devam eden altyapı çalışmalarının tamamlanması sağlanmalıdır.
- Sanayi işletmelerine, kurumsallaşma ve marka bilinci konularında, eğitim ve seminerlerin düzenlenmelidir.
- Nitelikli İşgücü ihtiyacını karşılamak üzere, İl İstihdam Kurulu tarafından kurslar düzenlenmelidir.
- Mersin Limanına ve diğer merkezlerle olan demiryolu ve karayolu bağlantılarının iyileştirilmesi gerekmektedir.
- Kayısı üretimi sektöründe, dış satım alanlarının genişletilmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir.
- Üniversite-sanayi işbirliğinin sağlanması konusunda; üniversite, ilgili bakanlıklar ve kurumlarla işbirliği içerisinde profesyonel çalışmalar yapılmalı, üniversite bünyesinde kurulmuş olan Teknokent'in aktif hale getirilmelidir.
- Aile işletmelerine, profesyonel işletmecilik eğitimleri ve danışmanlık hizmetleri verilmeli ve şirket birleşmeleri özendirilmelidir.
- İhracat yapan işletmelere enerji desteği ve uygulanan teşvik tedbirlerinin devamlılığı sağlanmalıdır.
- Uluslararası rekabette Ar-Ge'nin önemli olduğu bilinci yerleştirilmeli ve bu konuda KOSGEB gibi kurumlar tarafından destekler arttırılmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Fırat Kalkınma Ajansı

Vizyon: Girişimci ve yenilikçi yaklaşımlarla, kaynaklarını etkin ve çevreye duyarlı biçimde kullanan; istihdam imkanlarını geliştiren; eğitim, turizm, tarım gibi öncelikli sektörlerde ve sosyal yaşam alanlarında tercih edilen bir bölge olmak.

Misyon: Sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek için gereken plan, program ve araçları hazırlayarak paydaşlarıyla birlikte uygulamaktır.

Stratejik Amaçlar ve Temel Hedefler:

1. Sosyal yapının ve beşeri sermayenin güçlendirilmesi
- İstihdamın artırılması,

- Dezavantajlı grupların yaşam kalitesinin artırılması,
 - Toplumsal dayanışmanın ve işbirliği kültürünün geliştirilmesi,
 - Eğitim düzeyinin yükseltilmesi.
2. Tarım ve gıda sektörlerinin geliştirilmesi
- Verimliliğin artırılması,
 - Ürün değerinin artırılması,
 - İşbirliğinin geliştirilmesi.
3. Sanayi ve hizmet sektörlerinin geliştirilmesi
- İşletmelerin pazarlama ve satış yeteneklerinin artırılması,
 - Sanayi bölgelerinin altyapılarının geliştirilmesi,
 - Verimliliğin ve katma değer artırılması,
 - Turizmin geliştirilmesi.
4. Teknik altyapının geliştirilmesi
- Ulaşım altyapısının geliştirilmesi,
 - Doğalgaz ve atık su arıtma altyapılarının geliştirilmesi.
5. Kırsal kesimde yaşam kalitesinin artırılması
- Kırsal alanda ekonomik gelişimin sağlanması,
 - Kırsal alanda teknik altyapının iyileştirilmesi,
 - Sosyal olanakların geliştirilmesi.
6. Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması
- Çevrenin korunması,
 - Bölgedeki doğal kaynakların verimli kullanılması,
 - Enerji üretim kaynaklarının çeşitlendirilmesi,
 - Afet yönetiminin güçlendirilmesi.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler -Malatya Teknoloji Geliştirme Bölgesi -Ar-Ge Merkezi kapsamında -Teknogirişim Sermayesi Desteği	-2012 yılında faaliyete geçmiştir. -2 işletmeye Ar-Ge Merkezi Belgesi verildi. -1 işletmenin projesi desteklenmiştir

45 MANİSA

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Manisa’da sanayi, tarım ve ticaret sektörleri, ekonominin temelini oluşturmaktadır. İlde sanayileşme düzeyi yüksektir.

Manisa’da küçük, orta ve büyük ölçekli sanayi tesisleri bulunmaktadır. Yüksek katma değerli elektronik sektörü çok gelişmiş durumdadır. Bu sektörde, televizyon ve bilgisayar üretimi ile bunların yazılımı yapılmaktadır. Ayrıca bu sektörün yan sanayi kolları gelişmiştir. Elektronik sektörünü, beyaz eşya sektörü takip etmektedir. Manisa ilinin gelişmiş bir otomotiv yan sanayisi bulunmaktadır.

Manisa’da 4 adet OSB bulunmakta ve 40.000 kişi üzerinde istihdam sağlanmaktadır. Akhisar’da Zeytin ve Zeytinyağı İhtisas OSB yeni kurulmuş olup çalışmalar devam etmekte, Kula OSB’de jeolojik-jeoteknik etüt aşamasındadır. Celal Bayar Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi kurulmuş olup çalışmalar devam etmektedir.

Palamut meşesi ve Valeks, dünyada sadece Salihli’de bulunan 2 adet fabrikada üretilmektedir. Türkiye’de az sayıda bulunan basınçlı kaplar sanayi, Manisa merkez ve Salihli’de üretim yapmaktadır.

Manisa ili 2012 yılında, marka tescilinde 366 tescil sayısı ile 18.sırada, 56 patent tesciliyle 4. ve 406 endüstriyel tasarım tesciliyle 12. sırada yer almaktadır.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Ticaret sektörü, Manisa ekonomisi içinde üçüncü sektör konumundadır. Manisa’nın sahip olduğu tarım ve hayvancılık potansiyeli, madencilik potansiyeli ve sanayi üretim yapısı mevcut ticari hayatın gelişmesinde ve canlılığında önemli bir yer tutmaktadır.

Manisa Ticaret ve Sanayi Odasının yaklaşık 6500 üyesi vardır. Üye sayıları bakımından öne çıkan sektörler inşaat ve tesisat yapım işleri, gıda maddeleri ticareti, inşaat malzemeleri ticareti, elektronik ve telekomünikasyon cihazları ticareti, yolcu ve yük taşımacılık hizmetleri şeklinde sıralanabilir.

Sanayisinin gelişmiş olmasına bağlı olarak ilde üretilen sanayi ürünleri, tarımsal ürünler (çekirdeksiz kuru üzüm, zeytin, taze sebze, meyve ve hububat) ve kömür, il ticaretinde önemli bir yer tutmaktadır.

Sanayinin sürekli gelişmesi, Manisa’ya yarı mamul ve mamul mal giriş çıkışını artırarak mevcut ticaret hacminin genişlemesini sağlamaktadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Manisa İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71’i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48’i Marmara Bölgesinde, %17’si İç Anadolu Bölgesinde, %14’ü Ege Bölgesinde, %8’i Akdeniz Bölgesinde, %6’sı Karadeniz Bölgesinde, %5’i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2’si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Manisa ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 1230’dur. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %1,5’lik bir oran ile sanayisi gelişmiş olan illerimiz arasında yer almaktadır.

Ege Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %37' lik bir oran ile İzmir ili ilk sırada yer almaktadır. İzmir ilini takip eden iller sırasıyla; Denizli(%18), Manisa(%11), Uşak(%9), Afyonkarahisar(%7), Aydın(%7), Muğla(%6), Kütahya(%5) olarak görülmektedir.

b.Manisa İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Manisa ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %39'luk bir oran ile gıda ürünleri imalatının ilk sırada olduğu görülmektedir.

Diğerleri sırasıyla,

- % 9 Diğer metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı,
- % 9 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı ,
- % 6 Fabrikasyo metal ürünleri imalatı(makine ve teçhizat hariç),
- % 5 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı,
- % 4 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 4 Diğer madencilik ve taşocakçılığı
- % 3 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)
- % 3 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 2 Giyim eşyası imalatı, kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 2 Ana metal sanayi,
- % 2 Elektrikli teçhizat imalatı,
- % 2 Deri ve ilgili ürünlerin imalatı,
- % 1 Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı,
- % 1 Kömür ve linyit çıkartılması,
- % 1 İçecek imalatı,
- % 1 Mobilya imalatı,
- % 1 Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,
- % 1 Diğer imalatlar.

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge:

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Manisa ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 70.963'tür. Ar-Ge birimi olan firma sayısı 89, Kalite Kontrol birimi olan firma sayısı 273'tür.

d.Genel Değerlendirme:

Manisa ilinde sanayide çalışanların, %19'u kömür ve linyit çıkartılması, %19'u gıda ürünleri imalatı ve %13'ü başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı sektöründe istihdam edilmektedir.

İstihdamın %85'i işçi, %4'ü mühendistir. Manisa ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %45'i mikro ölçekli, %37'si küçük ölçekli, %13'ü orta ölçekli, %5'i büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- İmbat Madencilik Enerji Turizm Sanayi Ticaret A.Ş. Soma Şubesi
- Soma Kömür İşletmeleri A.Ş. Soma Şubesi
- Vestel Elektronik Sanayi ve Ticaret Aş.O.S.B.3.Kısım
- Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Sınırlı Sorumlu Ege Linyitleri İşletmesi Müessese Müdürlüğü (E.L.İ)
- Keskinoglu Tavukçuluk ve Damızlık İşletmesi Sanayi ve Ticaret A.Ş.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Tarım sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Bağ-bahçe yatırımları,
- Meyve ve sebze yetiştiriciliği yatırımları,

- Yem bitkileri yetiştiriciliği yatırımları,
- Kültür mantarı yetiştiriciliği yatırımları,
- Aromatik ve tıbbi bitkiler üretimi yatırımları,
- Hibrit tohum üretimi yatırımları,
- Organik tarım yatırımları.

Hayvancılık sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Tatlı su balığı üretimi,
- Arıcılık,
- Et besiciliği,
- Süt besiciliği,
- Yumurta tavukçuluğu,
- Et tavukçuluğu,
- Hindi yetiştiriciliği.

Maden sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Oniks mermeri, Ege kahve mermer, linyit, titanyum ve zeolit üretimi.

Enerji sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Hidrolik, jeotermal ve rüzgar enerjisi.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Manisa ilinde 2012 yılında gerçekleştirilen ihracat sektörler bazında incelendiğinde; elektrik-elektronik, taşıt araçları ve yan sanayi, iklimlendirme yan sanayi, kuru meyve ve mamulleri, meyve sebze mamulleri, su ürünleri ve hayvancılık mamulleri ön plana çıkmaktadır.

Ülkeler bazında ihracat incelendiğinde; Birleşik Krallık, Almanya, Fransa, İtalya, İspanya, Irak ve Hollanda ön plana çıkmaktadır.

Manisa İlinin Sektör Bazında İhracat Değerleri (1000 ABD Doları)

	1 Ocak-31.12.2011	1 Ocak-31.12.2012
Ağaç mamülleri ve orman ürünleri	9.280	10.798
Çelik	24.102	20.812
Çimento cam seramik vetoprak ürünleri	1.397	3.452
Demir ve demir dışı metaller	66.939	65.220
Deri ve deri mamulleri	9.382	7.893
Diğer sanayi ürünleri	272	651
Elektrik - elektronik	2.834.003	2.840.099
Fındık ve mamulleri	817	986
Gemi ve yat	528	675
Halı	1.426	2.624
Hazırgiyim ve konfeksiyon	2.380	2.112
Hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri	25.834	26.222
İklimlendirme sanayi	318.485	314.187
Kimyevi maddeler ve mamulleri	101.143	99.810
Kuru meyve ve mamulleri	265.853	280.340
Maden ve metaller	23.836	29.650
Makine ve aksamları	23.043	20.230
Meyve sebze mamulleri	97.104	110.176
Savunma ve havacılık sanayi	306	208
Su ürünleri ve hayvancılık mamülleri	83.127	81.497
Süs bitkileri ve mamulleri	2.392	2.480
Taşıt araçları ve yan sanayi	297.082	319.429
Tekstil ve hammaddeleri	10.662	7.141
Yaş meyve ve sebze	47.731	53.367
Zeytin ve zeytinyağı	16.406	14.840

Manisa İlinin Ülke Bazında İhracat Değerleri (1000 ABD Doları)		
	01.01-31.12.2011	01.01-31.12.2012
Almanya	558.983	644.508
Birleşik Krallık	692.265	771.997
Fransa	435.919	427.298
Hollanda	85.136	96.717
Irak	91.613	107.009
İspanya	183.860	240.604
İsveç	63.589	78.437
İtalya	275.433	248.894
Rusya Federasyonu	56.923	76.829
Polonya	60.208	47.630
Romanya	43.367	38.237
Mısır	25.866	29.052
Macaristan	18.759	32.008
Libya	8.331	27.542
İrlanda	33.657	46.128
İsrail	46.176	53.457
Fas	33.486	44.588
Cezayir	35.648	39.118
Çek Cumhuriyeti	24.057	26.814
Bulgaristan	36.174	37.542
Çin Halk Cumhuriyeti	14.701	22.075
Avusturya	18.599	29.985

Manisa İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	322	911.957
2010	323	3.445.556
2011	366	4.164.819
2012	429	4.204.730
2013(Ocak-Temmuz)	375	2.062.817

Manisa İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	269	598.545
2010	300	2.963.055
2011	401	3.632.199
2012	379	3.618.434
2013(Ocak-Temmuz)	324	1.865.257

6.MANİSA İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Manisa İli Normal İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 3 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır. Manisa ilinde 6 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, karma OSB'lerde doluluk oranı %64'tür.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Manisa Ticaret ve Sanayi Odası OSB'de %70 indirimli,

- Akhisar OSB’de %90 indirimli,
- Kula OSB’de %90 indirimli,
- Manisa Turgutlu I OSB’de %90 indirimli,
- Salihli OSB’de %90 indirimli, olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Manisa Organize Sanayi Bölgesi (I.etap):

- Bölge 969 hektar büyüklüğünde olup, 150 hektarı kredilendirmiştir.
- I. Etap 1975 yılında, II., III., IV ve V etap 1993-2007 yılları arasında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 228 adet sanayi parselinin 212 adedi edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 170 adedi üretim, 13 adedi inşaat, 29 adedi proje aşamasındadır. 16 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 37.320 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; fabrikasyon metal ürünleri, elektrikli teçhizat imalatı ve kauçuk-plastik ürünleri sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi 2001 yılında tamamlanmış olup, kapasitesi 21.500 m³/gün dür.

Salihli Organize Sanayi Bölgesi :

- 120 hektar büyüklüğündedir.
- 2005 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 55 adet sanayi parselinin, 53 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 31 adedi üretim, 16 adedi inşaat, 6 adedi proje aşamasındadır. 2 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 900 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, plastik ve demir-çelik sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 4.000 m³/gün dür.

Akhisar Organize Sanayi Bölgesi :

- 292 hektar büyüklüğündedir.
- 2012 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 83 adet sanayi parselinin, 73 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 36 adedi üretim, 17 adedi inşaat, 20 adedi proje aşamasındadır. 10 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 1.700 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, elektriksiz makineler ve orman ürünleri sanayidir.

b.Sanayi Siteleri

Manisa ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %2’dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	MANİSA AHMETLİ SS	0	0	0	0
2	MANİSA AKHİSAR SS	97	0	97	0
3	MANİSA DEMİRCİ (I.BÖLÜM) SS	24	24	0	100
4	MANİSA DEMİRCİ (II. BÖLÜM) SS	100	100	0	100
5	MANİSA KULA SS	196	170	26	87
6	MANİSA MERKEZ (I.BÖLÜM) SS	422	422	0	100
7	MANİSA MERKEZ (II. BÖLÜM) SS	500	420	80	84
8	MANİSA SALIHLI (I.BÖLÜM) SS	244	244	0	100
9	MANİSA SOMA SS	196	196	0	100

10	MANİSA TURGUTLU (I.BÖLÜM) SS	143	143	0	100
11	MANİSA DERİ SANAYİCİLERİ SS	35	23	12	66
12	MANİSA TURGUTLU (II. BÖLÜM) SS	739	700	39	95
TOPLAM		2.696	2.442	254	91

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Kalifiye ara eleman ihtiyacına yönelik olarak mesleki eğitim kurslarının kapsamının ve sayısının artırılması sağlanmalıdır.

- Sanayi tesislerinin Organize Sanayi Bölgelerinde kurulmasının zorunlu ve/veya cazip hale getirilmesi, Organize Sanayi Bölgelerinde kamulaştırmanın hızlandırılması, enerji maliyetlerinin düşürülmesi gerekmektedir.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Zafer Kalkınma Ajansı

Stratejik Amaç ve Hedefler:

Sanayide rekabet gücünün artırılmasına yönelik olarak;

- İmalat sanayinde üretim kapasitesinin ve ürünlerinin katma değerinin artırılması,
- İmalat sanayinde faaliyet gösteren işletmelerde Ar-Ge çalışmaları ve inovasyon kapasitesinin artırılması,
- İmalat sanayinde ürünlerin tanınırlığının artırılması,
- İşletmelerde kurumsal etkinlik ve işbirliği çalışmalarının artırılması,
- Sanayi işletmelerinin teknik altyapılarının geliştirilmesi,
- Sanayi işletmelerinde yönetim kapasitesinin artırılması, kurumsallaşmanın desteklenmesi,
- İşletmeler arasında işbirliği ve kümelenme çalışmalarının desteklenmesi,
- Üniversite ve sanayi işbirliğinin sağlanması,
- Bölgede teknoloji geliştirme ve tasarım merkezlerinin kurulması,
- Üniversiteler ve işletmeler arasında alternatif işbirliği kanallarının yaratılması,
- Bölgedeki enerji üretim kapasitesinin artırılması,
- Bölgedeki mevcut tesisler modernize edilmesi, yeni tesis kurulmasının teşvik edilmesi,
- Bölgede jeotermal ve rüzgâr enerjisi kullanımlarının artırılması.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler -Ar-Ge Merkezi kapsamında	-10 işletmeye Ar-Ge merkezi Belgesi verildi.
2.	İlde Devam Eden İşler -SAN-TEZ projesi kapsamında Celal Bayar Üniversitesine ait (1) proje için -Celal Bayar Üniversitesi TGB	-Destek çalışmaları sürdürülmektedir. -Çalışmalar sürdürülmektedir. 2012 yılında kurulmuştur.

46 KAHRAMANMARAŞ

1.İLİN SANAYİ YAPISI

İl sanayisinin sektörel dağılımına bakıldığında, tekstil ve konfeksiyon, gıda, metal işleme, yapı elemanları, kağıt, ambalaj, petro-kimya alanlarında üretim yapıldığı görülmektedir. Bu tesislerde toplam 28 bin 535 kişi istihdam edilmektedir. En büyük sektör konumunda bulunan tekstil sektöründe, yılda 359 bin ton iplik, 138 milyon metre dokuma kumaş, 49 milyon metre denim, 122 bin ton örme kumaş, 22,7 milyon adet konfeksiyon üretim, yapılmakta; 191 bin ton boya ve kasar işi gerçekleştirilmektedir.

İlde, Türkiye iplik üretiminin %27'si, dokuma kumaş üretiminin %8'i gerçekleştirilmektedir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İlde üretilen; tekstil ve hammaddeleri, demir ve demir dışı metaller, hazır giyim ve konfeksiyon, hububat, makine ve aksamaları, bakliyat, yağlı tohumlar, kimyevi maddeler ve mamulleri, ağaç mamulleri ve orman ürünleri, çimento ve toprak ürünleri, halı yurtdışına ihraç edilmektedir.

İlde ithalatı yapılan ürünler ise; tarım ve hayvancılık ürünleri, kimyasal madde ve ürünler, makine ve teçhizat, ana metal sanayi, tekstil ürünleri, elektrikli makine ve cihazlar, tıbbi alet; hassas optik alet ve saat, plastik ve kauçuk ürünleri, kağıt ve kağıt ürünleri, gıda ürünleri ve içecek olarak sıralanabilir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a. Türkiye Sanayisi ve Kahramanmaraş İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Kahramanmaraş ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 666'dır. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %0,9'luk bir oran ile sanayisi orta gelişmiş illerimiz arasında yer almaktadır.

Akdeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %25 lik bir oran ile Adana ilk sırada yer almaktadır. Adana ilini takip eden iller sırasıyla; Mersin(%19), Antalya(%16), Hatay(%13), Kahramanmaraş(%11), Burdur(%6), Isparta(%6) ve Osmaniye(%4) olarak görülmektedir.

b. Kahramanmaraş İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Kahramanmaraş ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, gıda ürünleri imalatı(%25) ve tekstil ürünleri imalatının(%24) ilk sıralarda olduğu görülmektedir.

Bunu sırasıyla aşağıdaki sektörler takip etmektedir:

% 13 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı,

% 6 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,

% 6 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,

% 5 Ana metal sanayi,

% 5 Giyim eşyası imalatı, kürkün işlenmesi ve boyanması,

- % 5 Diğer (kömür ve linyit çıkartılması, ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç), elektrikli teçhizat imalatı, deri ve ilgili ürünler imalatı, kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı, temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malz.imalatı, bilgisayarların elektronik ve optik ürünlerin imalatı, içecek imalatı),
- % 2 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,
- % 2 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı,
- % 2 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 2 Mobilya imalatı,
- % 1 Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı,
- % 1 Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı,
- % 1 Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması.

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Kahramanmaraş ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı toplam 34.910'dur.

Ar-Ge birimi olan firma sayısı 21, Ar-Ge biriminde çalışan sayısı 397; kalite kontrol birimi olan firma sayısı 112, kalite kontrol biriminde çalışan sayısı 287'dir. Toplam personelin % 0,1' i Ar-Ge' de, % 0,8' i kalite kontrol biriminde istihdam edilmektedir.

d.Genel Değerlendirme

Kahramanmaraş ilinde sanayide çalışanların, %51'i tekstil sektöründe, %13'ü giyim eşyası imalatı, kürkün işlenmesi ve boyanması sektöründe istihdam edilmektedir.

Sanayi istihdamının %87'si işçi, %2'si mühendistir.

Kahramanmaraş ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %25'i mikro ölçekli, %55'i küçük ölçekli, %15'i orta ölçekli, %5'i büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler

- MATESA Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- KİPAŞ Mensucat İşletmeleri Aş.
- EÜAŞ Afşin Elbistan Linyit İşletme Müdürlüğü
- Bozkurt Konfeksiyon Sanayi Aş.
- MİDAŞ tekstil san ve Ticaret

4. İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

Tekstil, enerji, gıda, inşaat, çelik mutfak eşyaları, su ürünleri, ambalaj ve kağıt yatırımları öne çıkan talebi karşılamaya yönelik yatırımlar olarak görülmektedir.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Kahramanmaraş İli İhracatının Sektörler Bazında Değerlendirmesi

Sektörler	İhracat Değeri (USD)	Pay (%)
Tekstil ve hammaddeleri	569.943.863	76,1
Demir ve demir dışı metaller	76.389.198	10,2
Hazır giyim ve konfeksiyon	71.560.646	9,6
Hububat, bakliyat, yağlı tohumlar	12.530.110	1,7
Makine ve aksamaları	5.808.828	0,8
Kimyevi maddeler ve mamulleri	3.831.009	0,5
Ağaç mamulleri ve orman ürünleri	3.298.202	0,4
Çimento ve toprak ürünleri	486.372	0,06
Halı	157.345	0,02
Diğer	4.701.124	0,6
Toplam	748.706.697	100,0

Kahramanmaraş İli İthalatının Sektörler Bazında Değerlendirmesi

Sektör	İthalat Değeri (USD)	Pay (%)
Tarım ve hayvancılık	576.149.248	48,5
Kimyasal madde ve ürünler	228.162.912	19,2
Makine ve teçhizat	215.064.756	18,1
Ana metal sanayi	82.760.293	6,9
Tekstil ürünleri	33.696.545	2,8
Elektrikli makine ve cihazlar	32.524.763	2,7
Tıbbi alet; hassas optik alet ve saat	2.675.362	0,2
Plastik ve kauçuk ürünleri	2.477.899	0,2
Kağıt ve kağıt ürünleri	2.152.475	0,2
Gıda ürünleri ve içecek	1.891.673	0,1
Toplam	1.188.074.000	100,0

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli

Konfeksiyon ürünleri ile metal mutfak eşyaları üretimi dış ticarete konu olabilecek potansiyel olarak görülmektedir.

Kahramanmaraş İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	185	430.775
2010	206	531.368
2011	205	711.945
2012	212	754.014
2013(Ocak-Temmuz)	209	472.924

Kahramanmaraş İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	193	545.686
2010	213	806.061
2011	241	1.188.472
2012	241	1.037.028
2013(Ocak-Temmuz)	202	764.493

6. KAHRAMANMARAŞ İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER.

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Kahramanmaraş ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Kahramanmaraş ilinde 3 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %32'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

-Kahramanmaraş OSB'de %70 indirimli,

-Elbistan OSB'de %90 indirimli,

-Türkoğlu OSB'de %90 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Kahramanmaraş Organize Sanayi Bölgesi :

- 307 hektar büyüklüğündedir.
- 2009 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 56 adet sanayi parselinin, 54 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 43 adedi üretim, 8 adedi inşaat, 3 adedi proje aşamasındadır. 2 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 5.570 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; dokuma-giyim, madeni eşya ve demirdışı metal sanayidir.

b.Sanayi Siteleri

Kahramanmaraş ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	KAHRAMANMARAŞ AFŞİN SS	100	100	0	100
2	KAHRAMANMARAŞ AFŞİN 100 YIL SS	76	54	22	71
3	KAHRAMANMARAŞ ELBİSTAN KSS	318	318	0	100
4	KAHRAMANMARAŞ ELBİSTAN-II.BÖLÜM	69	69	0	100
5	KAHRAMANMARAŞ GÖKSUN SS	106	106	0	100
6	KAHRAMANMARAŞ GÖKSUN SS	20	0	20	0
7	KAHRAMANMARAŞ MERKEZ (I.BÖLÜM) SS	569	569		100
8	KAHRAMANMARAŞ MERKEZ (II.BÖLÜM)	478	478	0	100
9	KAHRAMANMARAŞ MERKEZ (III.BÖLÜM)	322	321	1	100
10	KAHRAMANMARAŞ PAZARCIK (NARLI)	50	43	7	86
TOPLAM		2.108	2.058	50	98

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- İldeki sanayi işletmelerinde Ar-Ge bölümü kurulması yaygınlaştırılmalıdır.
- Nitelikli işgücü yetiştirmek üzere mesleki eğitim kurumları oluşturulmalıdır.
- OSB kurulması çalışmaları hızlandırılmalıdır.
- Üniversite-sanayi işbirliğinin sağlanması ve Teknokent'in aktif hale getirilmesi gerekmektedir.
- Katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi yönünde çalışmalar yapılmalıdır.
- İşletmelere kurumsallaşma konusunda eğitim ve destek verilmelidir.
- Sanayi konusunda yerel politika ve strateji oluşturulması sağlanmalıdır.
- Demiryolu hattının aktif olarak kullanılması sağlanmalıdır.
- Sanayicilere devlet tarafından uygulanan destekler, teşvikler, hibeler ve diğer kanuni haklar ve sorumluluklar konusunda bilgilendirme yapılmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı

Vizyon:Ekonomik, sosyal ve demokratik birikimi geliştirerek; doğal ve kültürel çevreyi koruyarak; tarım, teknoloji, ticaret, taşımacılık, turizm alanlarında Türkiye'nin ve Ortadoğu'nun lider bölgesi olmak.

Misyon:Yenilikçilik ve girişimcilik kültürü ile yerel potansiyelleri harekete geçirerek, ulusal ve uluslararası düzeyde kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasında köprüler oluşturarak ekonomik ve sosyal kalkınmaya giden yolu inşa etmektir.

İlkeler: Katılımcılık, yenilikçilik, şeffaflık, erişilebilirlik, verimlilik, tarafsızlık, esneklik, çevreye duyarlılık, çözüm odaklılık, pozitif ayrımcılık.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler -SAN-TEZ projesi kapsamında Sütçü İmam Üniversitesine ait 2 proje -Kahramanmaraş TGB	-Proje tamamlanmıştır. -2012 yılında faaliyete geçmiştir.
2.	İlde Devam Eden İşler -SAN-TEZ projesi kapsamında Sütçü İmam Üniversitesine ait toplam 3 proje	-Destek çalışmaları sürdürülmektedir.

47 MARDİN

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Mardin ilinin ekonomik yapısı, tarım, hayvancılık, ticaret ve son yıllarda gelişme gösteren imalat sanayi ve küçük çaplı el sanatlarına dayalıdır.

İlde bulunan önemli sanayi sektörleri, çimento, polietilen boru, çelik boru, kireç, gaz beton, LPG dolum, pamuk yağı, boya, fosfat, transformatör, radyatör, tekstil ve enerjidir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Mardin ili sosyo ekonomik gelişmişlik sıralamasında 74. sırada yer almaktadır. Mardin ilinin İran, Irak ve Suriye'ye yakın olması, ticari insan gücü potansiyelinin fazlalığı, ulaşım kolaylıkları ve güven ortamı iç ve dış ticaret bağlantılarının artışına yol açmıştır.

İlde, 2012 yılında gerçekleştirilen ihracat tutarı 971.677.000 Dolar, ithalat tutarı 151.968 Dolar olmuştur.

İlin uluslararası transit taşımacılık yolu üzerinde bulunması; Nusaybin Sınır Kapısı(Suriye) ve Habur Sınır Kapısına(Irak) yakın olması sebebiyle nakliyecilik sektörü oldukça gelişmiştir.

Mardin ilinin UNESCO'nun dünya kültür mirasına aday olması ve turizm sektöründe yapılan yatırımlar ekonomik değer olarak ilin sosyo ekonomik ve ticari yapısına katkı sağlamaktadır.

Mardin ilinde gıda, taşa ve toprağa dayalı ürünler, metal, makine ve teçhizat, klima, güneş kollektörleri, dikişli borular, tarım makineleri, jant, motor döküm parçaları, metal borular ve kablo üretilerek iç ve dış piyasaya sunulmaktadır. Tekstil sanayi, il ihracatında 3. büyük sanayi sektörü konumundadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a. Türkiye Sanayisi ve Mardin İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Mardin ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 107'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %0.1'lik bir oran ile sanayisi gelişmekte olan iller arasında yer almaktadır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, % 65'lik bir oran ile Gaziantep ili ilk sırada yer almaktadır. Gaziantep ilini takip eden iller sırasıyla; Şanlıurfa(%10), Diyarbakır(%9), Adıyaman(%6), Batman(%4), Mardin(%3), Kilis(%1), Siirt(%1), Şırnak(%1) olarak görülmektedir.

b.Mardin İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Mardin ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, gıda ürünleri imalatı(%36) ve kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı(%16) sektörlerinin ilk iki sırada olduğu görülmektedir.

Diğer sektörler sırasıyla;

% 11 Diğer Metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı,

- % 4 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (mak.ve teçhizatı hariç),
- % 4 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,
- % 4 Giyim eşyası imalatı,kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 4 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,
- % 3 İçecek imalatı,
- % 2 Elektrik gaz, buhar ve havalandırma,
- % 2 Mobilya imalatı,
- % 2 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı,
- % 2 Elektrikli teçhizat imalatı,
- % 2 Ana metal sanayi,
- % 2 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 2 Bilgisayarların elektronik ve optik ürün.imalatı,
- % 2 Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürün. imalatı,
- % 2 Diğer.

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Mardin ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 2.338'dir. 11 sanayi işletmesinde Ar-Ge birimi bulunmaktadır. 37 işletmede kalite kontrol birimi bulunmaktadır.

d.Genel Değerlendirme

Mardin ilinde sanayide çalışanların %26'sı gıda ürünleri imalatı, %16'sı diğer madencilik ve taşocakçılığı ürünlerinin imalatı sektöründe istihdam edilmektedir.

İstihdamın %78'i işçi, % 4'ü mühendistir.

Mardin ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %26'sı mikro ölçekli, %68'i küçük ölçekli, %5'i orta ölçekli, %1'i büyük ölçekli işletmelerdir

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Mardin Çimento San. ve Tic. A.Ş.
- Midmar Tekstil İnş. Turizm Petrol Ürünleri San. ve Tic.Ltd.Şti.
- Erkel Tekstil Gıda ve Turizm San. ve Tic.Ltd.Şti.
- Nuhoğlu Marsan Mardin Kireç ve İnş.Malz.San.ve Tic. A.Ş.
- Martu İnşaat Malzemeleri San.ve Tic.A.Ş.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Enformasyon teknolojileri,
- Elektrik, elektronik ürünleri sanayi,
- Otomotiv ana ve yan sanayi,
- Toprak ürünleri sanayi,
- Kimya sanayi,
- Konfeksiyon ve deri mamulleri sanayi,
- Dondurulmuş gıda, kurutulmuş meyve ve sebze, konserve üretimi,
- Petrol ürünleri sanayi,
- Turizm sanayi,
- Lojistik (nakliye).

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Turizm sektörü yatırımları,
- Sebze ve meyvelerin işlenmesi ve saklanması,

- Et besiciliği ,
- Öğütülmüş tahıl ürünleri, nişasta ve nişasta ürünlerinin imalatı,
- Fırın ve unlu mamuller imalatı (bisküvi, kakao, çikolata, şekerleme),
- Mobilya üretimi ,
- Elektrikli teçhizat imalatı (elektrik motoru, jeneratör ve transformatör),
- Seracılık,
- İçecek imalatı (su işleme tesisi),
- Makarna üretim tesisi,
- Et ve et mamulleri üretim tesisi ,
- Tekstil ve giyim eşyası imalatı ,
- Maden işletmeciliği,
- Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı (zirai ilaçlar, sabun ve temizlik ürünleri),
- Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı,
- Makine ve teçhizat hariç fabrikasyon metal ürünleri imalatı (çatal,bıçak ve ev aletleri),
- Güneş enerjisi.
- Bilgisayar donanımları ve yazılımları ,
- Elektronik tel (kablo ve fiber optik),
- Hazır giyim,
- Boya baskı ve apre tesisi,
- Örme eşya,
- Prefabrik yapı elemanları ,
- PVC Profil doğrama ve PVC Boru,
- Soğuk hava deposu,
- Petrol ürünleri işleme,
- Bitkisel yağ üretimi,
- Çuval ve iplik imalatı.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İhracat Yapılan Ülkeler ve Tutarları

Ülke	Tutar (\$)
Irak	946.811.413
Mısır	6.921.156
Libya	3.670.034
Suriye	3.626.947
Yemen	1.123.216
Azerbaycan	1.049.242
İran	915.565
Bangladeş	867.650

İhracat Yapılan Ürünler ve Tutarları

Ürün Cinsi	Tutar (\$)
Hububat,bakliyat,yağlı tohum ürünleri	318.495.000
Çelik ürünleri	238.767.000
Hazır giyim, konfeksiyon	127.998.000
Kimyevi maddeler	56.360.000
Çimento, cam seramik ve toprak ürünleri	50.453.000
Ağaç mamulleri ve orman ürünleri	31.254.000
Elektrik ve elektronik ürünleri	27.396.000
Maden ve metaller	25.448.000

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli

Mardin ilinde üretilen çimento, kireç, gıda ve tekstil ürünleri, dış ticarete konu olabilecek potansiyel olarak değerlendirilmektedir.

Mardin İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	177	549.972
2010	207	563.835
2011	224	804.233
2012	230	949.896
2013(Ocak-Temmuz)	208	541.910

Mardin İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	105	59.619
2010	108	93.013
2011	142	134.443
2012	137	151.968
2013(Ocak-Temmuz)	114	79.496

6.MARDİN İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Mardin ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık % 1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Mardin ilinde 1 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %78'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Mardin OSB'de %100 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Mardin Organize Sanayi Bölgesi :

- 339 hektar büyüklüğündedir.
- Merkez 1994, 39 hektarlık tevsi alanı ise 2012 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 145 adet sanayi parselinin, 144 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 138 adedi üretim, 6 adedi inşaat aşamasındadır. 1 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 4.000 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, dokuma-giyim ve pişmiş kil sanayidir.

b.Sanayi Siteleri

Mardin ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	MARDİN KIZILTEPE SS	200	200	0	100
2	MARDİN MERKEZ SS	190	166	24	87
3	MARDİN NUSAYBİN SS	154	124	30	81
TOPLAM		544	490	54	90

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Teknik ve kalifiye eleman yetiştirilmesi için üniversite-sanayi işbirliği sağlanmalıdır.
- KOSGEB desteklerinin imalatçı profili ve ihtiyaçlara göre düzenlenmesi gerekmektedir.
- Organize Sanayi Bölgelerine doğal gaz şebekesi yapılmalıdır.
- İŞKUR ve sivil toplum örgütleri ile istihdam garantili mesleki eğitimler düzenlenmelidir.
- Sanayi bölgelerinde meydana gelen elektrik kesintileri ve voltaj dalgalanmalarının önlenmesi amacıyla gerekli önlemler alınmalıdır.
- 2. Organize Sanayi Bölgesinin işletmecilerin kullanımına açılması sağlanmalıdır.
- Mardin Artuklu Üniversitesinde teknik bölümlerin(mühendislik) açılması sağlanmalıdır.
- Mevcut işletmelere, kurumsal kimlik kazanması amacıyla, profesyonel danışmanlık hizmeti verilmelidir.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Dicle Kalkınma Ajansı

Vizyon :Zengin tarihi ve kültürel mirasını, doğal sermayesini ve jeo-stratejik konumunu akılcı, yenilikçi ve katılımcı bir yaklaşımla etkin ve sürdürülebilir bir şekilde değerlendirerek, yeniden üretim, ticaret ve medeniyet merkezi olmayı başarmış, istikrar içinde gelişen, herkesin güven ve umutla yaşamak istediği bir bölge olmaktadır.

Misyon :

- İlin sanayisinin rekabet gücünü ve verimliliğini, artırarak dünya ihracatından daha fazla pay alınmasını sağlamak
- Yüksek katma değerli ve ileri teknolojiye dayalı ürünlerin üretimini sağlamak,
- Nitelikli iş gücüne ulaşarak istihdam sorununu çözmek,
- Toplum ve çevreye duyarlı bir sanayi yapısına ulaşmak,
- Doğal, kültürel ve tarihi değerlerin korunarak, turizm alternatiflerinin geliştirilerek turizmden alınan payın artırılmasını sağlamak,
- Bilgi toplumuna dönüşüm sürecinde üniversite- sanayi işbirliğini sağlamak.

Stratejiler :

- Bölge yatırımcı ve girişimcilerine yönelik finansman kaynaklarının danışmanlık, kurumsal ve teknik destek hizmetlerinin geliştirilmesi,
- Ulaştırma ve sanayi bölgeleri alt yapısının iyileştirilmesi,
- Bölgenin dış ticari ilişkilerinin geliştirilmesi,
- Bölgedeki emek piyasası ihtiyaçları ve mevcut işgücü nitelikleri arasındaki uyumsuzlukların azaltılması,
- İşletmelerde enerji verimliliği uygulamalarının yaygınlaştırılması,
- İşletmelerin tanıtım, markalaşma ve pazarlama kapasitesinin geliştirilmesi,

- Bölge sanayisinde kümelenme potansiyelinin değerlendirilmesi, yan sanayinin geliştirilmesi ve katma değeri yüksek ürünlerin üretiminin artırılması yoluyla iş ve üretim alımlarının çeşitlendirilmesi,
- Bölge turizminin kapasite, alt yapı ve hizmet niteliklerinin geliştirilerek ve çeşitlendirilerek rekabet edebilirliğin artırılması,
- Lojistik sektörü alt yapısının geliştirilmesi,
- Bölgenin yenilebilir enerji potansiyelinin ortaya çıkarılması ve değerlendirilmesi,
- Tarımda yenilikçi uygulamaların yaygınlaştırılması ve tarımsal potansiyelin etkin ve sürdürülebilir şekilde değerlendirilmesi,
- Bölgede üniversite, özel sektör, sivil toplum ve kamu kuruluşları arasında koordinasyon ve işbirliğinin artırılması.

48 MUĞLA

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Muğla ilinde sanayi tarıma dayalıdır ve sanayi kuruluşlarının % 80'ni devlet kuruluşudur. İmalat sanayi gelişme halindedir. Başlıca büyük sanayi kuruluşları SEKA'nın Dalaman Kağıt Fabrikası, TARIŞ Çırcır ve Prese Atelyeleri, Yatağan Yem Fabrikası, Anadolu Sabun ve Yağ Sanayi T. A.Ş., İnal Gözlük Sanayi, Peynir ve Tereyağ Fabrikası, Koytaş Tarım ve Sanayi Makinaları A.Ş., Mehmet Altaş Traktör Römork Sanayi, Kireç Sanayi A.Ş., Aslan Teneke Kutu Sanayi, Yatağan Termik Santrali'dir. Tekne, yat ve ağaç balıkçı motoru imalatı gelişmektedir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Tarıma dayalı bir ekonomiye sahip olan Muğla'nın ticari yapısında egemen olan ürünlerin üretimi, gelişen teknoloji sonucu aile tipi ziraat ve ticaret anlayışını değiştirme sürecine girmiştir.

Bodrum, Fethiye, Marmaris ve Datça gibi sahil ilçelerinde ticari yapı; turizm ve buna bağlı ara yatırım malları ticareti, hediyelik eşya ve gıda maddeleri ticaretine dayalı olarak gelişmektedir.

Milas, Yatağan ve Dalaman gibi büyük sanayi kuruluşlarının bulunduğu ilçelerde tüketilen mallara olan talep fazlalığı, ticaretin yapısını şekillendirmektedir.

2012 yılı sonu itibariyle yaklaşık 2,2 milyar dolar turizm geliri sağlanmıştır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a. Türkiye Sanayisi ve Muğla İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Muğla ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 577'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %0,8'lik bir oran ile sanayisi orta gelişmiş illerimiz arasında yer almaktadır.

Ege Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %37' lik bir oran ile İzmir ili ilk sırada yer almaktadır. İzmir ilini takip eden iller sırasıyla; Denizli(%18), Manisa(%11), Uşak(%9), Afyonkarahisar(%7), Aydın(%7), Muğla(%6), Kütahya(%5) olarak görülmektedir.

b. Muğla İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Muğla ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, gıda ürünleri imalatı(%32), diğer madencilik ve taşocakçılığı(%30) sektörlerinin ilk sıralarda olduğu görülmektedir.

Bunları sırasıyla aşağıdaki sektörler takip etmektedir:

% 7 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,

% 4 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),

% 3 Diğer ulaşım araçlarının imalatı,
% 3 Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı,
% 2 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,
% 2 Metal cevherleri madenciliği,
% 2 Diğer imalatlar,
% 2 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı(makine ve teçhizat hariç),
% 2 İçecek imalatı,
% 2 Mobilya imalatı,
% 1 Tekstil ürünleri imalatı,
% 1 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
% 1 kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı,
% 1 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,
% 1 Elektrikli teçhizat imalatı,
% 1 Motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı,
% 1 Elektrik,gaz ,buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı,
% 2 Diğer (ana metal sanayi, kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması, kömür ve linyit çıkartılması, giyim eşyası imalat kürkün işlenmesi ve boyanması,kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,bilgisayarların elektronik ve optik ürünlerin imalatı)

c. Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Muğla ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 12.926'dır.

Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 11, personel sayısı 15'tir. Kalite kontrol birimi bulunan firma sayısı 49, personel sayısı 91'dir.

d. Genel Değerlendirme

Muğla ilinde sanayide çalışanların, %29'u diğer madencilik ve taşocakçılığı sektöründe, %19'u gıda ürünleri sektöründe istihdam edilmektedir. İstihdamın %79'u işçi, %4'ü mühendistir. Muğla ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %52'si mikro ölçekli, %40'ı küçük ölçekli, %7'si orta ölçekli, %1'i büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- TKİ Kurumu Sorumlu Sınırlı Güney Ege Linyitleri İşletmesi Müessesesi Müdürlüğü Yatağan Şubesi
- Yeniköy Elektrik Üretim ve Ticaret Yatağan Şubesi A.Ş.
- Yeniköy Elektrik Üretim ve Ticaret Milas Şubesi A.Ş.
- TKİ Kurumu Sorumlu Sınırlı Güney Ege Linyitleri İşletmesi Müessesesi Müdürlüğü Milas Şubesi
- Kemerköy Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar:Yat ve tekne imalatı, bakım ve onarımı.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar: Madencilik ve taş ocakçılığı (maden kömürü, kalker, feldispat, dolomit, kuvars, mermer), maden ve mermerin işlenmesi, meyve suyu üretim tesisi, konserve üretim tesisi, meyve sebze paketleme tesisleri, zeytin ve zeytinyağı işlenmesi, modern tarım ve seracılık.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Muğla İli İhracatının Sektörlere Göre Dağılımı

SEKTÖRLER	01.01-31.12.2011 (Bin \$)	01.01-31.12.2012 (Bin \$)
Su ürünleri ve hayvancılık mamulleri	164.802	154.954
Maden ve metaller	31.438	23.968
Gemi ve yat	10.358	15.575
Yaş meyve ve sebze	17.928	15.570
Çelik	1.982	6.420
Ağaç mamülleri ve orman ürünleri	2.391	3.833
Makine ve aksamaları	2.716	2.706
Demir ve demir dışı metaller	708	2.173
Değerli maden ve mücevherat	3.011	2.077
Kimyevi maddeler ve mamulleri	1.295	1.802
Toplam	244.288	236.215

Muğla İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	205	193.582
2010	187	210.700
2011	199	236.727
2012	199	243.430
2013(Ocak-Temmuz)	178	161.047

Muğla İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	254	141.726
2010	250	99.194
2011	283	109.734
2012	239	120.591
2013(Ocak-Temmuz)	198	61.614

6. MUĞLA İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Muğla İli Normal İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 3 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Muğla ilinde 1 adet sicil almış OSB bulunmaktadır.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

-Milas OSB'de %60 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

b.Sanayi Siteleri

Muğla ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	MUĞLA KÖYCEĞİZ (CENNET) SS	53	53	0	100
2	MUĞLA MARMARİS ATA SS	48	48	0	100
3	MUĞLA MERKEZ SS	322	224	98	70
4	MUĞLA YATAĞAN SS	158	155	3	98
TOPLAM		581	480	101	83

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Milas Organize Sanayi Bölgesinin tamamlanması hızlandırılmalıdır.
- Muğla Merkez ilçede Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi kurulmasına yönelik çalışmalar hızlandırılmalıdır.
- İlde bulunan firmaların envanteri 2013 yılı içinde tespit edilerek, Sanayi Sicil Bilgi Sistemine kayıt olmaları sağlanmalıdır.
- İlimizde faaliyet gösteren işletmelerde çalışacak nitelikli iş gücü ihtiyacını karşılamak üzere, istihdam garantili kurslar artırılmalıdır. Ayrıca, firma bazında çalışanların iyi yetiştirilmesi ve yetişmiş personelin özlük hakları iyileştirilerek nitelikli iş gücünün kalıcı hale gelmesi sağlanmalıdır.
- Üniversite-sanayi işbirliğinin artırılması sağlanmalıdır.
- İlde faaliyet gösteren işletmelerin kurumsal bir yapıya sahip olabilmesi için çalışmalar yapılmalıdır. Gerekirse bu noktada devlet kurumları tarafından teşvik ile desteklenmelidir.
- İldeki sanayi işletmelerinde Ar-Ge faaliyetlerine hız kazandırılmalı ve bu konuda KOSGEB gibi kurumlar tarafından verilen destekler artırılmalıdır. Ayrıca firmalara bilinç oluşturulması için gerekli eğitimler verilmelidir.
- Şirketlerin rekabet gücünü artırmak için marka bir hedef haline getirilmeli ve tanıtım noktasında markalaşmanın önemli olduğu bilincine varılmalıdır.
- İşletmelerin ithalat ve ihracat konusundaki bilgi eksikliği giderilmelidir. Bu konuda iç/dış ticaret ofislerinin kurulması ve sivil toplum örgütlerinin uzmanlaşmaya gitmesi sağlanmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Güney Ege Kalkınma Ajansının (GEKA)

AMAÇ	HEDEF	STRATEJİ
Bölge ürünlerini markalaştırarak pazarlamak	Markalaşma sürecindeki bölge ürünlerinin pazarlanması	<ul style="list-style-type: none"> ◆Bölgenin öne çıkan ürünleri için pazarlama stratejisi oluşturulacaktır. ◆Bölgenin öne çıkan ürünleri için yeni pazar arayışlarına ve pazarlama kapasitesinin artırılmasına destek sağlanacaktır. ◆Bölge ürünlerine yönelik reklam çalışmaları desteklenecektir.
	Dış Ticaret altyapısının geliştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ◆Dış ticaretle ilgili eğitim ve seminerler düzenlenecektir. ◆Dış ticaret için gerekli olan uluslararası kalite belgelerinin alınması teşvik edilecektir. ◆ E-ticaret ağının etkin kullanımı sağlanacaktır. ◆Konfeksiyon sektörü başta olmak üzere bölgede

		yoğunlaşmış olan sektörlerin ihracat kapasitesinin artırılması desteklenecektir.
Sektörlere yönelik Ar-Ge ve yenilikçilik çalışmaları yapmak	Ar-Ge ve yenilikçilik çalışmaları teşvik edilerek ileri teknolojik ürünlerin ve üretim tekniklerinin yaygınlaştırılması	<ul style="list-style-type: none"> ◆Bölgesel Ar-Ge ve yenilikçilik stratejileri oluşturulacaktır. ◆ Bölgede yenilikçilik bilinci oluşturulacaktır. ◆ Bölgede üniversite-sanayi iş birliği geliştirilecektir. ◆Ortak Ar-Ge laboratuvarları kurulacak ve var olanlar geliştirilecektir. ◆Tekstil başta olmak üzere sanayide akıllı ve ileri teknolojik ürünlerin üretilmesi teşvik edilecektir.
Sanayide verimliliği ve çeşitliliği artırmak	Sanayide ürünlerin katma değerinin artırılması	<ul style="list-style-type: none"> ◆Bitkisel ve hayvansal ürünlerde gıda güvenliğinin artırılması teşvik edilecektir. ◆Zeytin, üzüm, incir ve kestane başta olmak üzere bölgedeki tarımsal ürünlerin işlenmesi, dondurulması, paketlenmesi ve depolanması için gerekli tesisler kurulacak ve var olan tesisler geliştirilecektir. ◆Mermer, traverten ve feldispat başta olmak üzere bölgede çıkartılan madenlerin etkin şekilde kullanılması için işleme tesisleri kurulacak ve mevcut tesislerin geliştirilmesi desteklenecektir. ◆Başta giyim eşyası olmak üzere tasarıma dayalı ürünler çeşitlendirilecektir. ◆İhtisas OSB'lerin etkinliği artırılarak bu bölgelerde kümelenme teşvik edilecektir. ◆Kümelenme bilinci oluşturulacaktır. ◆Bölgede yoğunlaşmış sektörlerin kümelenme stratejileri belirlenecek ve kümelenme çalışmaları desteklenecektir.
	Yatırım ortamının iyileştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ◆Bölgede potansiyel yatırım alanlarının belirlenmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir. ◆Potansiyel yatırımcılara danışmanlık hizmeti verilecektir. ◆ Yeni yatırımlara yönelik risk analizi yapılacaktır. ◆Doğrudan yabancı yatırımcıları bölgeye çekmeye yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.
Sektörlerin altyapısını güçlendirmek	Üretim altyapısının yenilenmesi, geliştirilmesi ve güçlendirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ◆Sanayideki işletmelerin makine parkı ve teknolojik donanımları yenilenecektir. ◆Sanayideki işletmelerin enerji, ulaşım ve çevre altyapıları iyileştirilecektir. ◆İşletmelerin OSB'lere taşınması teşvik edilecektir.
	Hizmet kalitesinin artırılması	<ul style="list-style-type: none"> ◆Sektörlere yönelik eğitimli personel istihdamı desteklenecektir. ◆Sektörlerde bilişim altyapısı güçlendirilecektir.
	Kurumsal yapının geliştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ◆Aile işletmelerinin kurumsallaşması teşvik edilecektir. ◆Modern yönetim anlayışının işletmeler tarafından benimsenmesi teşvik edilecektir. ◆İşletmelerde kalite yönetim sistemi uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.
İstihdam olanaklarını geliştirerek iş gücüne katılımı artırmak	Mesleki ve teknik eğitim olanaklarını geliştirerek iş gücü kalitesinin yükseltilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ◆Bölgesel iş gücü ihtiyaç analizi gerçekleştirilerek mesleki eğitim ilgili kurumlarda sektörel ihtiyaca göre düzenlenecektir. ◆Bölge üniversitelerinde ve meslek liselerinde ilgili bölümlerde sanayi ile iş birliği sağlanarak mesleki eğitim ve staj çalışmaları sağlanacaktır.
Yenilenebilir enerjinin kullanımını yaygınlaştırmak	Yenilenebilir enerjinin sektörlerde ve günlük yaşamda kullanımına yönelik altyapı çalışmalarının	<ul style="list-style-type: none"> ◆Bölgede yenilenebilir enerjiye yönelik makine ve ekipman üretimi desteklenecektir. ◆Yenilenebilir enerjinin ısıtma ve aydınlatma başta olmak üzere sanayi sektöründe kullanımı desteklenecektir.

	hızlandırılması	
Sürdürülebilir atık su yönetimini sağlamak	Sürdürülebilir atık su yönetiminin sağlanması	◆Zeytinyağı ve tekstil başta olmak üzere sanayi işletmelerinde arıtma tesislerinin kurulması, var olan tesislerin iyileştirilmesi ve etkin kullanımı sağlanacaktır.
Hava kirliliğini önlemek ve hava kalitesini yükseltmek	Sanayi kaynaklı hava kirliliğinin önlenmesi	◆Sanayide jeotermal enerji ve diğer çevre dostu kaynakların kullanımı yaygınlaştırılacaktır. ◆Sanayilerde baca gazı arıtma sistemlerinin etkin kullanımı sağlanacaktır.

49 MUŞ

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Muş sanayisi ağırlıklı olarak orta ve küçük işletmelerden meydana gelmektedir. Büyük ölçekli sanayi kuruluşları olarak; şeker fabrikası ve çimento fabrikası, orta ölçekli işletme olarak; barit fabrikası, tuz fabrikası, mermer fabrikası, tekstil fabrikası, ayakkabı fabrikası ve muhtelif gıda, plastik ve metal eşya fabrikaları faaliyet göstermektedir.

İlde, faaliyet gösteren firmaların üretim konuları çimento, tarım makineleri, tekstil, hazır giyim, ayakkabı, mobilya, hazır yemek, hazır beton, karma yem, unlu mamuller, süt ve süt ürünleri, şeker, sıcak asfalt, taş ve mıcırır.

Teşvik yasası kapsamında desteklenen emek yoğun sektörlerden; tekstil, deri, plastik, metal eşya ve mobilya alanlarında ilde son zamanlarda önemli yatırımlar gerçekleştirilmektedir. Malazgirt ilçesindeki Tarım Makinaları İhtisas Sanayi Sitesi önemli bir yere sahiptir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İlde ticaret sektörü; tarım, devlet hizmetleri, ulaştırma ve haberleşme sektörlerinden sonra gelmektedir. Ticaret hayatı genel olarak il merkezinde canlılığını korumakta olup, Malazgirt ve Bulanık ilçelerinde de nispeten gelişmiş durumdadır.

İlde gıda, giyim, tuhafiyeye, inşaat malzemeleri ile dayanıklı tüketim mallarının yanı sıra tarımsal ürünler ile canlı hayvan ve hayvansal ürünler alımını ve satımını kapsayan ticari faaliyetler yapılmaktadır.

İl merkezi dışında, özellikle Malazgirt ilçesinde, imalatı gerçekleştirilen tarım alet ve makinelerine dayalı ticaret önem taşımaktadır. Ayrıca hizmet sektörünün faaliyetleri ile küçük sanat ve sanatkarların üretim ve tamiratlarını içeren çalışmalar iç ticaret hayatında önemli bir yere sahiptir.

İlden diğer illere, başta canlı hayvan ve hayvansal ürünler olmak üzere, çimento, küspe, tarım alet ve makineleri ile kristal ve küp şeker satışı yapılmaktadır. Diğer illerden ise, otomobil ve yedek parçaları, dayanıklı tüketim malları, makine ve teçhizat, manufatura, inşaat malzemeleri, mutfak eşyaları gibi endüstriyel ürünler, mevsimlik meyve, sebze ve narenciye ürünleri alınmaktadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a. Türkiye Sanayisi ve Muş İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Muş ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı üretim yeri adresine göre 42'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %0,06'lık bir oran ile sanayisi az gelişmiş iller arasında yer almaktadır.

Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %29'luk bir oran ile Malatya ilk sırada yer almaktadır. Malatya ilini takip eden iller sırasıyla Elazığ(%18), Erzurum(%13), Erzincan(%9), Van(%9), Ağrı(%5), Kars(%3), Bingöl(%3),

Bitlis(%3), Ardahan(%2), Muş(%2), Iğdır(%2), Hakkari(%1), Tunceli(%1) olarak görülmektedir.

b. Muş İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Muş ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, gıda ürünleri imalatı(%37), diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı(%15)i, diğer madencilik ve taş ocakçılığı(%15) sektörlerinin ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir.

Diğer sektörler sırasıyla;

- % 6'sı Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistem üretim ve dağıtım,
- % 6'sı Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 4'ü Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,
- % 4'ü Diğer ulaşım araçlarının imalatı,
- % 4'ü Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizatı hariç),
- % 4'ü Giyim eşyası imalatı, kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 2'si Deri ve ilgili ürünlerin imalatı,
- % 1'i Tekstil ürünleri imalatı,
- % 1'i Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması,
- % 1'i Başka yerde sınıflandırılmamış makine teçhizat imalatı.

c. Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Muş ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 1.704'tür. Kalite kontrol birimi bulunan firma sayısı 13'tür.

d. Genel Değerlendirme

Muş ilinde sanayide çalışanların %63'ü gıda ürünleri imalatı, %25'i diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. Sanayideki istihdamın % 83'ü işçi, % 3'ü mühendistir. Muş ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %32'si mikro ölçekli, %59'u küçük ölçekli, %7'si orta ölçekli ve %2' si ise büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş
- Yurt Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş
- Tuntem İlaçlama Temizlik Tabldot İnş.San.ve Dış Tic. Ltd. Sti.
- Barco tekstil sanayi ve ticaret A.Ş
- Günay Ayakkabı Tekstil Deri İthalat İhracat San. Tic. Ltd. Şti

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar:

- Tekstil ve hazır giyim ürünleri,
- Un üretim tesisi,
- Karma yem üretim tesisi,
- Bal üretim ve ambalajlama tesisi,
- El halısı üretim tesisi,
- Yünlü dokuma,
- Taş ve mıcır üretim tesisi,
- Küp şeker üretim tesisi.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar:

- Alçı taşı üretim tesisi,
- Bal paketleme tesisi,

- Bitkisel yağ üretim tesisi,
- Döküm tesisi,
- Arıcılık,
- Et besiciliği,
- Et entegre tesisi,
- Pastörize süt ve süt mamulleri üretim tesisi,
- Hafif yapı malzemeleri üretim tesisi,
- Karma yem üretim tesisi,
- Karton kutu üretim tesisi,
- Plastik geri dönüşüm ürünleri tesisi,
- Tuz üretim tesisi,
- Torbalanmış ve söndürülmüş toz kireç üretim tesisi.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri:

- Çimento,
- Alüminyum,
- Plastik doğrama,
- Mobilya,
- Konfeksiyon,
- Tarım makineleri,
- Ağaç ve orman ürünleri,
- Temizlik ürünleri.

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli:

- Süt ve süt ürünleri,
- Paketleme,
- Lokum,
- Dondurulmuş et ve balık ürünleri,
- Barit madeni.

Muş İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Yapan Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	5	6.642
2010	6	15.385
2011	8	7.873
2012	4	14.049
2013 (Ocak-Temmuz)	5	22.512

Muş İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Yapan Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	4	3.342
2010	8	551
2011	13	2.727
2012	16	3.424
2013 (Ocak-Temmuz)	10	1.099

6.MUŞ İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Muş ili kalkınmada öncelikli yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Muş ilinde 1 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı % 24'tür.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Muş OSB'de % 100 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Muş Organize Sanayi Bölgesi :

- 90 hektar büyüklüğündedir.
- 2007 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 54 adet sanayi parselinin 34 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin 3 adedi üretim, 9 adedi inşaat, 22 adedi proje aşamasındadır. 20 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 70 kişi istihdam edilmektedir.

b.Sanayi Siteleri

Muş ili kalkınmada öncelikli yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	MUŞ MALAZGİRT SS	82	52	30	63
2	MUŞ MERKEZ SS	100	100	0	100
3	MUŞ MERKEZ III.(ALPASLAN) SS	43	43	0	100
4	MUŞ BULANIK SS (DAP)	66	66	0	100
5	MUŞ MERKEZ II (BİRLİK) SS (DAP)	70	70	0	100
TOPLAM		361	331	30	92

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Hayvancılık sektöründe, hayvan ırkının ıslahı, entegre et ve süt tesislerinin kurulmasıyla verim arttırılmalıdır. Ayrıca doğru üretim teknikleri kullanılmalı ve tarımsal örgütlenme sağlanmalıdır.
- Yeni pazarlara ulaşmak için bölgeye yakın olan ülkeler hedef alınarak ihracata yönelik yatırımlar yapılmalıdır. İldeki tüccar ve sanayicilerin ürünlerini yurtdışına pazarlamaları konusunda destekleyici unsurlar sağlanmalıdır. Nakliye maliyetlerini düşürmek için özellikle

demiryolu ulaşım hizmetlerinin altyapı ve maliyet açısından geliştirilerek teşvik edilmesi sağlanmalıdır.

- İmalat sektöründeki kalifiye eleman ihtiyacını karşılamak üzere, mesleki eğitim yaygınlaştırılmalı ve mesleki eğitim müfredatının özel sektörün ihtiyacına uygun hale getirilmesi sağlanmalıdır.
- Girişimcilere işletme sermayesi sağlanması konusunda, KOSGEG, Kalkınma Ajansı ve finans kurumlarının, finans kaynakları geliştirmeleri gerekmektedir.
- İklim ve coğrafi şartların zorluğu, özellikle imalat için gerekli olan ısınma ve enerji desteğiyle hafifletilmelidir.
- Su, enerji ve ulaşım alanındaki altyapı eksiklikleri giderilmelidir. Ayrıca tarım alanlarında sulama alt yapısının daha modern hale getirilmesi yönünde çalışmalar yapılmalıdır.
- Ticari hayatı düzenleyen mevzuatın ve vergi sistemi konusunda, ilgili personele hizmet içi eğitim verilmesi ve mevzuatın daha sade ve anlaşılır bir hale getirilmesi gerekmektedir.
- Bölge için uygulanan teşvik sisteminde mevzuattan uygulamanın daha sade ve zamanında hayata geçirilmesi gerekmektedir. Çünkü yatırım teşvik belgesi bulunan firmaların SSK prim desteği ve vergi desteğini alamadıkları gözlenmektedir.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı:

Vizyon: Yer altı ve yer üstü zenginlikleri ile beşeri sermayesini katılımcı bir anlayışla harekete geçirerek, 2023 yılında sosyal ve ekonomik refahını ülke ortalamasının üzerine çıkarmış ve bu refahtan her bireyin adil bir şekilde faydalandığı, doğayla barışık bir bölge olmaktadır.

Misyon: Bölgesinde yerel potansiyelleri, kaynakları ve imkânları katılımcı bir yaklaşımla harekete geçirerek sürdürülebilir bir kalkınmayı sağlamaktır.

50 NEVŞEHİR

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Nevşehir ili sanayinde, gıda ürünleri ve içecek imalatı, metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı, hazır giyim ve konfeksiyon, makine ve teçhizat imalatı, taşıt araçları ve yan sanayi ile kimyevi maddeler ve mamulleri imalatı sektörleri faaliyet göstermektedir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Nevşehir'de 2. el oto alım satımı, doğal soğuk hava depoculuğu ve turizm sektörünün yoğunluğundan dolayı konaklama, hediyeelik eşya ve halı ticareti öne çıkan sektörler olarak görülmektedir.

İlin en önemli turizm merkezi olan Kapadokya'da, 2012 yılında gerçekleştirilen halı ihracatı 14,1 milyon \$'dır.

Bölgenin toprak ve kaya yapısından dolayı ürünler mekanik soğutmaya ihtiyaç duyulmadan doğal depolarda muhafaza edilebilmektedir. Bu sebeple özellikle narenciye ürünlerinin Nevşehir'de depolanması ve ülkemize buradan dağıtımının gerçekleştirilmesi sağlanabilir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİ DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Nevşehir İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Nevşehir ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 198'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %0.3'lük bir oran ile sanayisi gelişmekte olan illerimiz arasında yer almaktadır.

İç Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %45 ile Ankara ilk sırada yer almaktadır. Ankara ilini takip eden iller sırasıyla; Konya(%24), Kayseri(%10), Eskişehir(%5), Sivas(%3), Karaman(%2), Kırıkkale(%2), Aksaray(%2), Nevşehir(%2), Yozgat(%2), Niğde(%1), Çankırı(%1) ve Kırşehir(%1) olarak görülmektedir.

b.Nevşehir İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Nevşehir ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında; %35'lik bir oran ile gıda ürünlerinin imalatı, %20 ile diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı ve %8 ile diğer madencilik ve taşocakçılığı sektörlerinin ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir.

Diğerleri sırasıyla,

% 6 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,

% 5 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine teçhizatı hariç),

% 4 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,

% 4 Motorlu kara taşıtı treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı,

% 4 İçecek imalatı,

- % 3 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 3 Ana metal sanayi,
- % 3 Mobilya imalatı,
- % 1 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 1 Diğer imalatlar,
- % 1 Kömür ve linyit çıkartılması,
- % 1 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı, (mobilya hariç) saz, saman vb malzemelerde örülerek yapılan eşyaların imalatı,
- % 1 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması.

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Nevşehir ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 5.638'dir. Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 1, kalite kontrol birimi bulunan firma sayısı 7 dir.

d.Genel Değerlendirme

Nevşehir ilinde sanayi sektörlerinde çalışanların, %29'u diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı, %19'u gıda ürünleri imalatı sektöründe istihdam edilmektedir.

İstihdamın %82'si işçi, %2'si mühendistir.

Nevşehir ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %33'ü mikro ölçekli, %58'i küçük ölçekli, %8'i orta ölçekli, %1'i büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Hey Tekstil Örmeye Sanayi ve Ticaret A.Ş. Hacı Bektaş Şubesi
- Dursunoğulları İplikçilik Teks. Tic. ve Sanayi A.Ş. Entegre Tesisleri
- Canilia Tekstil Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti
- Sentez Turizm Ticaret ve Sanayi A.Ş. Avanos Halı Şubesi
- Blok Bims Hafif Yapı Elemanları Maden İnşaat Nakliyat Sanayi ve Ticaret A.Ş

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

- Turizm sektörü,
- Seracılık,
- Pomza üretimi
- Soğuk hava depolama yatırımları.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Nevşehir'in son iki yılda gerçekleştirdiği ihracat verileri incelendiğinde en çok ihracatın Kapadokya Bölgesini ziyaret eden turistlere hediyelik eşya olarak satılan halı ve Irak'a ihraç edilen şeker sektörlerinde olduğu görülmektedir. Ancak her iki sektör ürünlerinin de üretimi büyük oranda il dışında gerçekleştirilmektedir. Ayrıca kimyevi maddeler ve mamulleri sektöründe gerçekleştirilen ihracat son yıllarda düzenli olarak artış göstermektedir. Kimyevi maddeler ve mamulleri sektöründe 2012 yılı içerisinde 7,3 milyon \$ seviyesinde ihracat gerçekleştirilmiştir.

Nevşehir için Fas, Libya, Mısır ve Tunus gibi Kuzey Afrika ülkeleri, Hindistan, Rusya ve Brezilya gibi gelişmekte olan ülkeler, Irak, İran ve Suriye gibi Ortadoğu ülkeleri ile Birleşik Arap Emirlikleri ve Katar gibi zengin ülkeler önemli pazarlar olarak görülmektedir. Ancak bu ülkelere potansiyelin oldukça altında ihracat gerçekleştirilmektedir.

İlde üretimi gerçekleştirilip ihracat potansiyeli bulunan ürünler;

- Pomza ve bimsblok,
- Kimyevi maddeler ve mamulleri,
- Motorlu taşıtların aksam ve parçaları ile şase ve karoserleri,
- Tarımsal makineler,
- Diğer makineler (özellikle bims blok üretim makineleri),
- Çanak-çömlek olarak sıralanabilir.

Nevşehir İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	43	20.688
2010	48	53.493
2011	58	79.615
2012	65	46.913
2013(Ocak-Temmuz)	64	31.372

Nevşehir İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	41	14.107
2010	56	18.842
2011	83	29.537
2012	59	38.030
2013(Ocak-Temmuz)	62	24.198

6.NEVŞEHİR İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a. Organize Sanayi Bölgeleri:

Nevşehir ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Nevşehir ilinde 1 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %11'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

-Nevşehir Acıgöl OSB'de %90 indirimli, olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Nevşehir-Acıgöl Organize Sanayi Bölgesi :

- 156 hektar büyüklüğündedir.
- 2009 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgede 94 adet sanayi parselinin, 22 adedi tahsis edilmiştir. Tahsisi edilen parsellerin; 4 adedi üretim, 6 adedi inşaat aşamasında, 12 adet proje aşamasındadır. 72 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 140 kişi istihdam edilmektedir.

b. Sanayi Siteleri

Nevşehir ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	NEVŞEHİR AVANOS SS	73	73	0	93
2	NEVŞEHİR GÜLŞEHİR SS	100	75	25	75
3	NEVŞEHİR HACİBEKTAŞ SS	62	30	32	48
4	NEVŞEHİR KOZAKLI (AKSAN) SS	96	54	42	56
5	NEVŞEHİR MERKEZ SS	220	220	0	100
6	NEVŞEHİR MERKEZ (LALE) SS	400	265	135	66
TOPLAM		951	717	234	75

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Turizm bölgelerine uzak alanların sanayi bölgesi olarak seçilmesi ve yatırım olanaklarının sanayicilere tanıtılması gerekmektedir.
- Nevşehir'de faaliyette bulunan işletmelerin çoğu aile şirkettir. Söz konusu şirketlerin profesyonel yöneticiler tarafından yönetilmesi sağlanmalıdır.
- Ar-Ge çalışmalarına ayrılan payın artırılabilmesi için TÜBİTAK, KOSGEB ve Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV) tarafından sağlanan Ar-Ge proje destekleri hakkında farkındalığın artırılması gerekmektedir.
- Nevşehir'de faaliyette bulunan işletmelerin ulusal ve uluslararası fuarlara katılımları arttırılmalıdır.
- Ortaklık kültürü geliştirilmelidir.
- Kalifiye eleman çalıştırılması, teknoloji ve Ar-Ge'ye gereken önemin verilmesi, üretimde standardizasyonun sağlanması, tanıtım ve pazarlama, CE İşareti, ISO 14000 ve ISO 9000 gibi Kalite Belgeleri konularında bilgilendirme yapılması sonucunda ihracat oranlarının arttırılması sağlanabilir.
- Üniversite-sanayi işbirliği sağlanmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Ahiler Kalkınma Ajansı

Vizyon: Stratejik konumu ile ticaret ve sanayide sürdürülebilir kalkınmayı sağlamış, bereketli toprakları ile tarım ve hayvancılıkta gelişmiş, sevgi ve hoşgörü ikliminde kendini yetiştirmiş insanları, büyüleyici Kapadokya'sı, kültürel ve tarihi zenginlikleri ve termal kaynakları ile farklılaşmış, dünya markası bir bölge olmak.

Bu vizyona ulaşmak için dört ana gelişme eksenini belirlenmiştir. Bu eksenler;

- İnsan kaynakları
- Dünya çapında turizm
- Rekabet edebilirlik
- Yaşam kalitesi

İnsan kaynakları gelişme ekseninde kapsamında şu amaçlar belirlenmiştir:

- İstihdamın artırılması,
- Bölgede yaşam boyu öğrenme politikasının tanıtılması ve yaygınlaştırılması,
- Bilgi toplumu stratejilerinin geliştirilmesi.

Dünya çapında turizm gelişme ekseninde kapsamında şu amaçlar belirlenmiştir:

- Turizm gelirlerinin artması için bölgede turizm çeşitliliğinin sağlanması,
- Bölgenin önemli bir turizm merkezi olmasının sağlanması,
- Bölgenin tanınırlığını artırmak için alternatif tanıtım faaliyetlerini geliştirilmesi,
- Turizm faaliyetlerinin bölgede geniş bir tabana yayılmasının sağlanması.

Rekabet edebilirlik gelişme ekseninde kapsamında şu amaçlar belirlenmiştir:

- Katma değeri yüksek bitkisel ürünlerle sürdürülebilir üretim yapılması,
- Hayvansal üretimde verim artışının sağlanması,
- Tarımda gelir artışını sağlayacak markalaşma faaliyetlerinin desteklenmesi,
- Pazarlama stratejilerinin öğretilmesi ve geliştirilmesi,
- Ar-ge çalışmalarına destek verilmesi,
- Sanayi ve ticarete bölgenin rekabet edebilirlik gücünün artırılması.

Yaşam kalitesi gelişme ekseninde kapsamında şu amaçlar belirlenmiştir:

- Sosyal bütünleşmenin sağlanması,
- Eğitim ve sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi,
- Çevresel sorunların sürdürülebilir bir yaklaşımla çözülmesi,
- Ulaşım ve altyapının geliştirilmesi.

51 NİĞDE

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Niğde ili sanayinde madencilik, tekstil ve deri sektörleri önemli yer tutmaktadır. Ayrıca ilde çimento, şeker, halı, iplik, otomobil yedek parçaları, süt ve süt ürünleri, meyve suyu ve gazlı içecekler, beton yapı elemanları, yapı kimyasalları, biriket-tuğla, kalsit ve traverten blok ve mikronize kalsit üretimi ile deri işleme yapılmaktadır. Ulukışla ilçesinde alçıtaşı ve altın işletmeleri de il sanayisinde önemli yer tutmaktadır.

İlde bulunan başlıca maden rezervleri; kalsit, demir, çinko, kurşun, civa, volfram, bakır, kükürt, gümüş, altın, antimon, kaolin ve alçıtaşıdır. Fakat işletilen maden yatakları içerisinde kalsit önemli yer tutmaktadır. Ayrıca altın(dore cevheri) ve alçıtaşı çıkarılmaktadır.

Niğde ilinin ekonomisinde tarım önemli yer tutmaktadır. İlde meyve, sebze, elma, kiraz, beyaz kiraz, patates, lahana, baklagiller, buğday, arpa, çavdar, fasulye, mısır, nohut, soğan ve şekerpancarı üretimi yapılmaktadır. Tarım sektöründe çalışanların toplam istihdama oranı Türkiye ortalamasının üstündedir.

Niğde ili şehirleşme oranı, yıllık nüfus artış hızı, kişi başına gayrisafi yurtiçi hâsıla ve sanayi iş kolunda çalışanların toplam istihdama oranı bakımından Türkiye ortalamalarının altındadır.

Niğde’de rekabet edebilirliği yüksek sektörler;

- Diğer madencilik ve taş ocakçılığı sektörü :Bu alanda Kalsit çıkarımı ve işlenmesi yoğun olarak yapılmaktadır.
- Tekstil sektörü: Özellikle iplik dokuma alanında faaliyet gösteren önemli (Koyunlu A.Ş. gibi) firmalar bulunmaktadır. Deri tabaklama ve işleme alanında ise Bor ilçesi gelişmiş bir sanayiye sahiptir.
- Meyve - sebze üretimi ve işlenmesi sektörü: Özellikle patates, elma ve lahana gibi sebze ve meyvelerin üretim ve işlenmesine dönük işletme sayısı fazladır. Meyve suyu işletmelerinin varlığı katma değer yaratma ve rekabet edebilirliğin artması için oldukça önemli rol oynamaktadır.
- Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı sektörü olarak sıralanabilir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Niğde ilinin ekonomisi; sanayi, ticaret, tarım, hayvancılık ve madencilikte önemli yatırımlara ve altyapıya sahiptir. Özellikle tekstil (iplik, halı vb.), meyve suyu, otomotiv parçaları, deri tabaklanması ve işlenmesi, madencilik (kalsit vb.) gibi alanlarda faaliyet gösteren büyük ölçekli işletmeler bulunmaktadır.

Ticaret ve sanayi faaliyetleri çoğunlukla il merkezinde ve bor ilçesinde gerçekleşmektedir. Ticareti yapılan başlıca ürünler; elma, patates, lahana, şeker pancarı, soğan, pamuk ipliği, çimento, hazır beton, meyve konsantresi ve halıdır. Organize sanayi bölgelerinin kurulmasından sonra yatırım yapan yeni kuruluşlar ile bu ürünlerin çeşitleri artmıştır.

Niğde Üniversitesi’nin kurulması ile Niğde ili büyük bir ekonomik ve kültürel canlılık kazanmıştır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Niğde İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71’i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Niğde ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 178'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %0.2'lik bir oran ile sanayisi gelişmekte olan bir ildir.

İç Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %45 ile Ankara ilk sırada yer almaktadır. Ankara ilini takip eden iller sırasıyla; Konya(%24), Kayseri(%10), Eskişehir(%5), Sivas(%3), Karaman(%2), Kırıkkale(%2), Aksaray(%2), Nevşehir(%2), Yozgat(%2), Niğde(%1), Çankırı(%1) ve Kırşehir(%1) olarak görülmektedir.

b.Niğde İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Niğde ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında; %18'lik bir oran ile gıda ürünlerinin imalatı, %12 ile diğer madencilik ve taşocakçılığı sektörlerinin ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir.

Diğerleri sırasıyla;

%9 Deri ve ilgili ürünleri imalatı,

%8 Tekstil ürünleri imalatı,

%8 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,

%7 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,

%7 Mobilya imalatı,

%4 Metal cevherleri madenciliği,

%4 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç), saz, saman vb malzemelerde örülerek yapılan eşyaların imalatı,

%3 Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı,

%3 Ana metal sanayi,

%2 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,

%2 Diğer ulaşım araçlarının imalatı,

%2 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizatı hariç),

%2 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,

%2 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,

%2 Elektrikli teçhizat imalatı,

%1 İçecek imalatı,

%1 Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı,

%1 Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,

%1 Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı,

%1 Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı.

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Niğde ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 6.264'tür. Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 8, kalite kontrol birimi bulunan firma sayısı 37'dir.

d.Genel Değerlendirme

Niğde ilinde sanayi sektörlerinde çalışanların %27'si tekstil ürünleri imalatı, %16'sı gıda ürünlerinin imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. İstihdamın %84'ü işçi, %3'ü mühendistir.

Niğde ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %32'si mikro ölçekli, %53'ü küçük ölçekli, %13'ü orta ölçekli, %2'si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.Bor Şeker Fabrikası A.Ş.
- Birko Birleşik Koyunlular Mensucat Ticaret ve Sanayi A.Ş.
- Ditaş Doğan Yedek Parça İmalat ve Teknik A.Ş.
- Ulaş Entegre Tekstil İşletmeleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Mikrokal Kalsit Sanayi ve Ticaret A.Ş

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

İlde öne çıkan yatırım alanları; madencilik , tekstil (iplik) ve dericiliktir.

- Kalsit ihracatı, Niğde ihracatının yaklaşık %22'sini oluşturmaktadır.
- Deri, makine halısı ve iplik ihracatı, Niğde ihracatının yaklaşık %26'sını oluşturmaktadır.
- Makina, plastik ve kimyasal ürünler, boru, kablo, pvc, yapı kimyasalları ve makina ekipmanları ihracatı, Niğde ihracatının yaklaşık %11'ini oluşturmaktadır.
- Meyvesuyu ve konsantresi, su, mineralli içecek(madensuyu) ve gazlı içecek (gazoz) ihracatı, Niğde ihracatının yaklaşık %38'ini oluşturmaktadır.
- İlde 1 adet Şeker Fabrikası, 1 adet Çimento Fabrikası bulunmaktadır.
- Ayrıca ilde 1 adet doğal gaz ile enerji üreten santral bulunmaktadır.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Niğde İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	36	36.321
2010	32	46.436
2011	40	58.925
2012	42	62.644
2013(Ocak-Temmuz)	42	37.689

Niğde İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	31	15.445
2010	43	42.966
2011	42	30.027
2012	49	20.721
2013(Ocak-Temmuz)	41	25.433

6.NİĞDE İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Niğde ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Niğde ilinde 2 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %63'tür.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

-Niğde OSB'de %70 indirimli,

-Niğde Bor Karma OSB'de %90 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Niğde Organize Sanayi Bölgesi :

- 406 hektar büyüklüğünde olup, 261 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 1997 yılında tamamlanmıştır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 3.750 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; dokuma-giyim, gıda ve orman sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 2.000 m³/gün dür.

Niğde-Bor Karma ve Deri İhtisas Organize Sanayi Bölgesi :

- 300 hektar büyüklüğünde olup, 292 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 2008 yılında tamamlanmıştır.
- Proje, Müteşebbis Heyetin almış olduğu karar doğrultusunda karma OSB'ye çevrilmiştir.
- Bölgedeki 289 adet sanayi parselinin, 254 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 112 adedi üretim, 51 adedi inşaat, 91 adedi proje aşamasındadır. 35 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 600 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; deri mamulleri, plastik ve kimya sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi 2012 yılında tamamlanmış olup, kapasitesi 2.800 m³/gün dür.

b.Sanayi Siteleri

Niğde ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI(%)
1	NİĞDE BOR SS	260	210	50	81
2	NİĞDE MERKEZ SS	151	151	0	100
3	NİĞDE MERKEZ (ATA) SS	340	340	0	100
4	NİĞDE ALTUNHİSAR	20	10	10	50
TOPLAM		771	711	60	92

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- İşletmelerde ortaklık kültürünün oluşturulması yönünde çalışmalar yapılmalıdır.
- Genç nüfusun, ilde istihdamının sağlanarak, göç etmesi önlenmelidir. Nitelikli işgücü yetiştirmeye yönelik eğitimler verilmelidir.
- Alternatif tarım ürünü üretilmesi sağlanmalıdır.
- Tarımsal sanayi ürünü üretiminin arttırılması için çalışmalar yapılmalıdır.
- Havaalanı inşaatı tamamlanmalıdır.
- Kurulacak olan işletmelerin sermaye ihtiyacını karşılamak üzere, düşük faizli ve uzun vadeli krediler ile hibe krediler verilmelidir.
- Üretilen ürünlerin pazarlanması konusunda daha etkili yöntemler kullanılmalı, yeni pazarlar bulunması sağlanmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Ahiler Kalkınma Ajansı

Vizyon: Stratejik konumu ile ticaret ve sanayide sürdürülebilir kalkınmayı sağlamış, bereketli toprakları ile tarım ve hayvancılıkta gelişmiş, sevgi ve hoşgörü ikliminde kendini yetiştirmiş insanları, büyüleyici Kapadokya'sı, kültürel ve tarihi zenginlikleri ve termal kaynakları ile farklılaşmış, dünya markası bir bölge olmak.

Bu vizyona ulaşmak için dört ana gelişme eksenini belirlenmiştir. Bu eksenler;

- İnsan kaynakları
- Dünya çapında turizm
- Rekabet edebilirlik
- Yaşam kalitesi

İnsan kaynakları gelişme eksenini kapsamında şu amaçlar belirlenmiştir:

- İstihdamın artırılması,
- Bölgede yaşam boyu öğrenme politikasının tanıtılması ve yaygınlaştırılması,
- Bilgi toplumu stratejilerinin geliştirilmesi.

Dünya çapında turizm gelişme eksenini kapsamında şu amaçlar belirlenmiştir:

- Turizm gelirlerinin artması için bölgede turizm çeşitliliğinin sağlanması,
- Bölgenin önemli bir turizm merkezi olmasının sağlanması,
- Bölgenin tanınırlığını artırmak için alternatif tanıtım faaliyetlerini geliştirilmesi,
- Turizm faaliyetlerinin bölgede geniş bir tabana yayılmasının sağlanması.

Rekabet edebilirlik gelişme eksenini kapsamında şu amaçlar belirlenmiştir:

- Katma değeri yüksek bitkisel ürünlerle sürdürülebilir üretim yapılması,
- Hayvansal üretimde verim artışının sağlanması,
- Tarımda gelir artışını sağlayacak markalaşma faaliyetlerinin desteklenmesi,
- Pazarlama stratejilerinin öğretilmesi ve geliştirilmesi,
- Ar-ge çalışmalarına destek verilmesi,
- Sanayi ve ticarete bölgenin rekabet edebilirlik gücünün artırılması.

Yaşam kalitesi gelişme eksenini kapsamında şu amaçlar belirlenmiştir:

- Sosyal bütünleşmenin sağlanması,
- Eğitim ve sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi,
- Çevresel sorunların sürdürülebilir bir yaklaşımla çözülmesi,
- Ulaşım ve altyapının geliştirilmesi.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

S/N	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler -SAN-TEZ projesi kapsamında Niğde Üniversitesine ait toplam 1 proje -Ar-Ge Merkezi kapsamında -Teknogirişim Sermayesi Desteği	-Proje tamamlanmıştır. -1 işletmeye Ar-Ge merkezi Belgesi verildi. -4 işletmenin projesi desteklenmiştir.
2.	İlde Devam Eden İşler -Niğde Üniversitesi TGB	-Çalışmalar sürdürülmektedir. 2013 yılında kurulmuştur.

52 ORDU

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Ordu ilinde ekonomi tarım ve hayvancılık sektörlerine dayalıdır. Gelişmekte olan sanayi sektöründe; gıda, orman ürünleri, tarım alet ve makinaları üretimi ön plana çıkmaktadır. Mevcut sanayi tesislerinin büyük bir kısmı yörenin doğal kaynak zenginliğini değerlendirmeye yönelik olarak kurulmuştur.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İlin ekonomik yapısına bakıldığında; fındığa dayalı tarım, ticaret ve hizmet sektörleri ilk sıralarda yer almaktadır.

Ordu ili, ülke genelinde bal üretimi yapılan iller arasında ilk sırada yer almaktadır. 2012 yılı bal üretimi 11.500 bin ton dolaylarındadır. Ayrıca 2012 yılında 6.000 ton civarında kivi üretimi gerçekleşmiştir.

İlde, 3 adet Ticaret ve Sanayi Odası, 3 adet Ticaret Borsası ve 1 adet Esnaf Sanatkarlar Odaları Birliği bulunmaktadır. İl ticaretinde, şahıs şirketleri hariç, toplam 3840 adet firma faaliyet göstermektedir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a. Türkiye Sanayisi ve Ordu İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Ordu ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 234'tür. Toplam sanayi işletmeleri içerisinde % 0.3 lük bir oran ile sanayisi gelişmekte illerimiz arasında yer almaktadır.

Karadeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %19'luk bir oran ile Samsun ilk sırada yer almaktadır. Samsun ilini takip eden iller sırasıyla; Düzce(%10), Trabzon(%10), Çorum(%10), Bolu(%7), Kastamonu(%6), Ordu(%5), Rize(%5), Amasya(%4), Tokat(%4), Zonguldak(%4), Karabük(%4), Sinop(%3), Giresun(%3), Bartın(%3), Gümüşhane(%1), Artvin(%1), Bayburt(%1) olarak görülmektedir.

b. Ordu İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Ordu ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına baktığımızda, % 32 gıda ürünleri imalatı ve % 10 diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatının ilk sıralarda olduğu görülmektedir.

Diğerleri sırasıyla;

% 10 Diğer madencilik ve taş ocakçılığı

% 9 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması

% 8 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı, (mobilya hariç) saz, saman vb. malzemelerle örülerek yapılan eşyaların imalatı,

% 5 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı

% 4 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,

- % 3 Mobilya imalatı,
- % 2 Deri ve ilgili ürünlerin imalatı,
- % 2 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 2 Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı,
- % 1 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 1 Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı
- % 1 Kömür ve linyit çıkartılması,
- % 1 Diğer imalatlar
- % 1 Metal cevherleri madenciliği
- % 1 İçecek imalatı
- % 7 Diğer

c. Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Ordu ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 9071'dir. Ar-Ge birimi bulunana firma sayısı 9, kalite kontrol birimi bulunan firma sayısı 56'dır.

d. Genel Değerlendirme

Sanayide çalışanların, % 41'i gıda ürünlerinin imalatı sektöründe, %24'ü giyim eşyası imalatı, kürkün işlenmesi ve boyanması sektöründe istihdam edilmektedir. İstihdamın % 84'ü işçi, % 2'si mühendistir. Ordu ilinde bulunan sanayi işletmelerinin % 24'ü mikro ölçekli, %59'u küçük ölçekli, % 14'ü orta ölçekli, % 3'ü büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Sanset Gıda Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Çamsan Ağaç Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Poyraz Fındık Entegre Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Gürsoy Tarımsal Ürünler Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Relaks Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş.

4. İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Başlamış olan Ordu- Sivas ve Osmaniye bağlantı yolunun yapım çalışması,
- Başlamış olan Ordu- Giresun Hava Limanı inşaatı çalışması,
- Çevre Yolu Projesi,
- Ordu merkezinde ikinci OSB alanı çalışması,
- Ünye OSB alanı kamulaştırma çalışmaları,
- Kabadüz ilçesi, Çambaşı Yaylası'nda kayak tesisi çalışması.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Yerel tarımsal ürünler işleme sanayi (kivi, çilek, elma işleme soğuk hava depolama tesisleri),
 - Ordu Bolaman turizm gelişme alanı yatırımları,
 - 3 Yıldızlı butik oteller ve otantik evler yapılması ve köy pansiyonculuğunun geliştirilmesi,
 - Yayla turizm teşvik bölgelerinin geliştirilmesi,
 - Çağrı merkezleri hizmeti.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlde ihracatın %60-70'i fındık ve fındığa dayalı ürünler üzerinden gerçekleştirilmektedir. Ayrıca fındık makineleri, bentonit, seramik ürünleri, MDF, laminant parke, çimento, çeşitli maden cevherleri, ham yağ ve rafineri yağ çeşitleri gibi ürünler ihracatın en önde gelen kalemleridir.

İl ithalatında ise, ev ve işyerlerinde yakacak olarak kullanılan kömür, kerestelik tomruk, mdf ve laminant parke yapımında kullanılan odun, dekoratif kağıt, fındık tarımında kullanılan çeşitli ilaçlama makineleri, küçük el aletleri gibi ürünler ön plana çıkmaktadır.

Potansiyel olarak dış ticarete konu olabilecek sektörler ise şöyledir:

- Tekstil ve tekstil ürünleri
- Kimyevi maddeler ve mamulleri
- Hazır giyim ve konfeksiyon ürünleri
- Tarım ve gıda makine ve aksamları
- Çimento ve toprak ürünleri
- Su ürünleri ve hayvansal ürünler
- Fındık ve fındık ürünleri çay ürünleri
- Süt ve süt ürünleri
- Değerli maden ve mücevherat
- Ağaç ve orman ürünleri
- Bitkisel ürünler
- Enerji(HES Projeleri)
- Geri dönüşüm

Ordu İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	53	205.163
2010	54	351.066
2011	49	366.475
2012	52	334.244
2013(Ocak-Temmuz)	43	149.692

Ordu İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	51	69.031
2010	56	75.563
2011	59	79.176
2012	61	104.245
2013(Ocak-Temmuz)	53	59.138

6. ORDU İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Ordu ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Ordu ilinde 3 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %62'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

-Fatsa OSB’de %100 indirimli,

-Ordu OSB’de %100 indirimli,

-Ünye OSB’de %100 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Ordu Organize Sanayi Bölgesi

- 60 hektar büyüklüğündedir.
- 2001 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 74 adet sanayi parselinin 69 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 63’ü üretim, 4’ü inşaat, 2’si proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 2.170 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, orman ürünleri ve plastik sanayidir.

Ordu-Fatsa Organize Sanayi Bölgesi

- 50 hektar büyüklüğündedir
- Bölgedeki 30 adet sanayi parselinin 29 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 19’u üretim, 8’i inşaat, 2’si proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 1.450 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; dokuma-giyim, pişmiş kil ve gıda sanayidir.

b.Sanayi Siteleri

Ordu ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB’lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1’dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	ORDU FATSA SS	300	300	0	100
2	ORDU MERKEZ SS	350	350	0	100
3	ORDU MERKEZ (ATA) SS	194	194	0	100
4	ORDU ÜNYE SS	266	233	33	88
5	ORDU MESUDİYE SS	24	13	11	54
TOPLAM		1.134	1.090	44	96

7. İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Merkez, Fatsa ve Ünye İlçelerinde yeni açılacak OSB alan çalışmalarının yapılması, devam eden çalışmaların hızlandırılması ve bölgeye gelen yatırımcılara yer tahsisi konusunda çözüm önerileri üretilmesi gerekmektedir.
- Sanayi alt sektör gruplarını belirleme ve kümelenme imkânı olan başlıklarda ihtisas sanayi bölgelerinin oluşturulması çalışmaları yapılmalıdır.
- Uluslararası dış ticaret ağına ulaşımında alt yapı yetersizliğini gidermek üzere; serbest bölge ve kurovizör limanın yapılması gerekmektedir.
- Üniversite-sanayi işbirliğinin sağlanabilmesi için, üniversite bünyesinde Ar-Ge ve Tekmer birimlerinin kurularak aktif hale getirilmesi ve işbirliğinin artırılması için kurumsal yapının artırılması gerekmektedir.

- Sanayi işletmelerinin Ar-Ge konusundaki bilgi eksikliği giderilmelidir. Ayrıca ulusal ve uluslararası pazarlarda rekabet edebilmeleri için Ar-Ge faaliyetlerine hız kazandırılmalı ve bu konuda devlet tarafından verilen destekler artırılmalıdır. Firmalarda bilinç oluşturulması için gerekli eğitimler verilmelidir.
- Firmaların rekabet gücünü artırmak için markayı bir hedef haline getirmeli ve tanıtım noktasında markalaşmanın önemli olduğu bilincine varılmalıdır.
- İlde eğitim düzeyinin Türkiye ortalaması altında olması nedeniyle, halkın eğitim düzeyi arttırılmalı, bilginin önemli bir sermaye olduğu bilinci oluşturulmalıdır.
- Süresi sona erecek olan 5084 sayılı teşvik kapsamındaki elektrik enerji desteği teşviki yeniden sağlanmalıdır. SGK işveren katkı payı desteği sürdürülmelidir.
- Sanayi sektöründe alt sektör kümelenme çalışmalarının yapılarak; bölgesel teşvik alanlarında güncellemeler yapılmalıdır. Bölgenin sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyesi baz alınarak asgari teşvik yatırım tutarları ve kapasite kriterlerinin uygunluk çalışması yapılmalıdır.
- Cansuyu Kredileri'nin gerçek ihtiyaç sahibi ve küçük sanayiciler tarafından kullanılabilmesi imkânı sağlanmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER:

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nun belirlemiş olduğu vizyon, misyon ve stratejiler:

Vizyon: Kırsal kalkınma programları çerçevesinde, AB ve ulusal kaynaklardan sağlanan fonları hedef kitleye etkin şekilde ulaştırarak ulusal kalkınmaya katkı sağlamak.

Misyon: Ulusal ve uluslararası alanda saygın, güçlü kurumsal kapasiteyle, kırsal kalkınma programlarının uygulanmasında belirleyici, yönlendirici ve güvenilir bir kurum olmak.

Kurumsal Amaçlar:

- Uygulaması üstlenilen kırsal kalkınma programı çerçevesinde; belirlenen il koordinatörlükleri ve tedbirlerde ulusal akreditasyon ve yetki devrini almak; yetki devrinin sürekliliğini sağlamak,
- Kurumsal kapasiteyi güçlendirmek,
- Ulusal ve uluslararası tanınırlığı artırmak,
- Uygun projeleri destekleyerek IPARD programı için tahsis edilen fonların tamamını hatasız şekilde kullanmak,
- Kurumsal kültürü geliştirmek ve yaygınlaştırmak.

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın 2010-2013 Bölge Planı'nda TR90 Bölgesi için belirlemiş olduğu vizyon, misyon ve stratejiler:

Vizyon: Ekonomisi güçlü, yenilikçi ve rekabetçi, sosyal yönden gelişmiş ve bütünleşmiş, altyapısı tamamlanmış, sürdürülebilir çevre ve yüksek yaşam kalitesine sahip bir Doğu Karadeniz Bölgesi.

Misyon: TR90 Bölgesi için belirlenmiş olan ulusal ve yerel kalkınma planlarında ve programlarında öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak kamu, özel sektör ve sivil toplum arasındaki işbirliğini geliştirerek, bölgede sürdürülebilir ekonomik, çevresel, sosyal kalkınmayı sağlamak ve bölgenin rekabet edebilirliğini ve uluslararası tanınırlığını artırmak.

Stratejiler: Bölge planında belirlenen güçlü ve rekabetçi ekonomi temel eksenini çerçevesinde il ekonomisinin rekabet gücünü artırmak, ilde sağlanan istihdamı artırmak, bölgede tarımsal çeşitliliği artırmak ve tarıma dayalı sanayiye güçlendirmek.

53 RİZE

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Rize ilinin en temel özelliği, yaş çay üretiminin merkezi olmasıdır. İl ekonomisine ve ticaretine, makinesiz yapılan çay tarımı damgasını vurur. Türkiye çay sektörünün en büyük ve lider kuruluşu olan Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü il merkezindedir. İlde yaş çay tarımı 49.960 hektarlık alanda yapılmakta olup, yılda ortalama 1.152.647 ton yaş çay mahsulü alımı ve 290.529 ton kuru çay üretimi gerçekleştirilmektedir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İl ekonomisinde, çay üretim tesisleri ve bu tesislerin makine yedek parçalarını üreten, bakım ve onarımlarını yapan sanayi iş kolları, çay paketleme ve ambalaj tesisleri, un fabrikaları, kereste ve tomruk biçme atölyeleri, döküm atölyeleri, balık unu ve balık yağı üreten sanayi kuruluşları ile hazır beton santralleri ilk sıralarda yer almaktadır.

Kum çakıl tesisleri ile yapımı devam eden ve bir kısmı üretime geçen hidroelektrik santralleri de ilin ekonomisine önemli bir katma değer sağlamaktadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Rize İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Rize ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 217'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.3'lük bir oran ile sanayisi gelişmekte olan iller arasında yer almaktadır.

Karadeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %19'luk bir oran ile Samsun ilk sırada yer almaktadır. Samsun ilini takip eden iller sırasıyla; Düzce(%10), Trabzon(%10), Çorum(%10), Bolu(%7), Kastamonu(%6), Ordu(%5), Rize(%5), Amasya(%4), Tokat(%4), Zonguldak(%4), Karabük(%4), Sinop(%3), Giresun(%3), Bartın(%3), Gümüşhane(%1), Artvin(%1), Bayburt(%1) olarak görülmektedir.

b.Rize İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Rize ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına baktığımızda, % 72'lik bir oran ile gıda ürünleri imalatı sektörünün ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

Diğer sektörler sırasıyla;

% 6 Metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı,

% 6 Diğer madencilik ve taş ocakçılığı,

% 2 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı(makine ve teçhizatı hariç),

%2 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı.

% 2 Ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç);saz, saman ve benzeri malzemelerden, örülerek yapılan eşyaların imalatı,

% 2 Elektrik, gaz ,buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı,

- % 2 Mobilya imalatı,
- % 2 İçecek imalatı,
- % 2 Başka yerde sınıflandırılmamış makine teçhizat imalatı,
- % 1 Kimyasal madde ve ürünlerin imalatı,
- % 1 Makine ve teçhizatı hariç; fabrikasyon metal ürünleri imalatı,
- % 1 Elektrikli teçhizat imalatı,
- % 1 Makine ve ekipmanları kurulumu ve onarımı,
- % 1 Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,
- % 3 Diğer .

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Rize ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 14.202'dir. Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 15, kalite kontrol birimi bulunan firma sayısı 71'dir.

d.Genel Değerlendirme

Sanayi, ilin coğrafi yapısına uygun olarak gelişme göstermiştir. Buna göre ilin lider sektörü gıda ürünleri imalatı sektörüdür. Sanayide istihdamın %87'si işçi, %3'ü mühendistir. Rize ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %26'sı mikro ölçekli, %45'i küçük ölçekli, %22'si orta ölçekli, %7'si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü 100.Yıl Çay Paketleme Fabrikası Müdürlüğü
- Çayeli Bakır İşletmeleri
- Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü Pazar Çay Fabrikası Müdürlüğü
- Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü Fındıklı Çay Fabrikası Müdürlüğü
- Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü Çayeli Çay Fabrikası Müdürlüğü

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI :

Rize'de; diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı, mobilya imalatı, plastik ve kauçuk ürünleri imalatı, metal cevheri madenciliği, başka yerde sınıflandırılmamış makine ekipman imalatı dalları, hem üretim hem de ihracat yapılan alanlar olarak öne çıkmıştır.

Net satışlara göre ilde en fazla büyüyen alanlar ise; kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı, mobilya imalatı, elektrik-gaz-buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtım ile kimyasal ürünlerin imalatı olmuştur.

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

İl iktisadi seçimini çay üretimi satışı ve pazarlaması konusunda yaptığı için, ilin kendi içindeki talebe yönelik yatırımlar dışında sadece Çayeli İlçesi Madenli Beldesinde faaliyet gösteren Çayeli Bakır İşletmesi büyük bir sektör oyuncusu olarak ön plana çıkmaktadır. Çayeli Bakır İşletmesi gerek yurtiçi gerekse yurt dışı talebe dönük faaliyeti olan tamamen yabancı ortaklı bir konsorsiyumdur.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- İlde bulunan akarsu kaynaklarından üretilecek elektrik enerjisi ülke ihtiyaçlarına önemli katkı sağlayabilir. İl sınırları içinde 94 adet HES projesi yer almakta olup, bunlardan 22 adedinin Maliye Bakanlığı'nda kaydı bulunmaktadır. Kayıtlı 22 HES'ten 6 adedi enerji

üretmekte, 4 adedi inşaat aşamasında ve kalan 12 adedi ise şirket kurulum çalışmalarının tamamlanmasının ardından faaliyete geçecektir.

- Eko-turizm, dağ ve yayla turizmi için yeni yatırımlar yapılarak atıl olan değerlerin ekonomiye kazandırılması gerekir. İkizdere ve Hemişin’de özel idareye ait iki termal kaplıca tesisi bulunmaktadır.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Rize, Türkiye’nin bakır cevheri ihracatının %64’ünü gerçekleştirmektedir. Çay üretiminin merkezi olan Rize, çay ihracatında da Türkiye’de birinci sıradadır. Rize, Karadeniz Bölgesinin yaptığı toplam ihracatın %10’unu gerçekleştirmektedir. İlde ihracatı yapılan diğer ürünler ise gıda maddeleri, inşaat malzemeleri, temizlik maddeleri, meyve ve sebzedir.

İlde ithalatı yapılan başlıca ürünler ise çay, kömür, kereste, filtre kağıdı, yapı katkı malzemeleri olup; ithalatın yaklaşık %50’sini çay oluşturmaktadır. Ülkemizin bütün çay ithalatı yalnızca Rize Gümrük Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmekte olup, buradan yurda giren ürün tüm pazara dağıtılmaktadır.

İlin dış ticarete konu olabilecek potansiyeli; bünyesinde bulundurduğu yeraltı zenginlikleridir. İkizdere ilçesinde 8.170.000 m³ granit mermer, Ardeşen ilçesinde 2.995.000 m³ gabra mermer ve 47.800.000 m³ feldispat, Çayeli ilçesinde 16.000.000 m³ bakır ve çinko, Fındıklı ilçesinde 32.000 m³ manganezin yanı sıra 602.000 m³ kaolen ve 4.700.000 m³ demir yatakları görünür ve muhtemel rezerv olarak bulunmaktadır. Söz konusu yeraltı zenginliklerinin büyük bir kısmı çıkartılmamıştır. Limanın geliştirilmesi ve yeraltı kaynaklarının çıkartılmasıyla dış ticaretin gelişmesi sağlanmalıdır.

Rize İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	66	259.798
2010	81	348.082
2011	73	389.769
2012	85	389.489
2013(Ocak-Temmuz)	76	190.256

Rize İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	29	16.161
2010	33	13.597
2011	32	22.105
2012	38	25.941
2013(Ocak-Temmuz)	31	16.025

6. RİZE İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Rize ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB’lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1’dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Rize ilinde 2 adet sicil almış OSB bulunmaktadır.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

- Rize Merkez OSB’de %100 indirimli,
- Ardeşen OSB’de %100 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Rize Organize Sanayi Bölgesi, 2013 yılı yatırım programında 138 hektar (ilk etapta 50 ha)” olarak 1.000.000.TL ödenekle yer almaktadır.

Söz konusu OSB’nin altyapı inşaat ihalesi 2009 yılında yapılmasına ve yüklenici firma tarafından başlanmasına rağmen, OSB’nin yapılacağı alandaki şahıs mülkiyetinde olan arazilerle ilgili yaşanan ve yargıya taşınan konu nedeniyle Rize OSB’nin altyapı inşaatına devam edilememektedir.

Bölgede 37 adet sanayi parseli bulunmaktadır.

b.Sanayi Siteleri

Rize ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1’dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	RİZE ARDEŞEN SS	129	122	7	95
2	RİZE ÇAYELİ SS	122	122	0	100
3	RİZE MERKEZ SS	214	214	0	100
TOPLAM		465	458	7	98

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- İmalat sanayinin gelişebilmesi için, katma değeri yüksek ve ileri teknolojiye dayalı sanayi dallarına yatırım yapılması sağlanmalıdır.
- Ortaklık kültürü, birlikte iş yapabilme ve örgütlü hareketlilik anlayışının geliştirilmesi gerekmektedir.
 - İmalat sanayi firmaları kurumsallaşması sağlanmalıdır.
 - Ürün çeşitliliğinin ve üretim kapasitesinin artması için; Ar-Ge birimlerinin, işbirliklerinin ve çalışmalarının artırılması gerekmektedir.
 - Nitelikli işgücünün artırılması çalışmalarına destek verilmeli, mesleki eğitimlerde standardizasyon sağlanmalı ve beceri düzeylerinin geliştirilmesi teşvik edilmelidir.
 - Kalite kontrolü, kalite güvence sistemleri açısından yeterli olmayan firmaların, bu sistemleri yerleştirmeleri sağlanmalıdır.
 - Sanayi alanında yaşanan problemlere çözüm önerileri getirmek, sanayinin gelişmesine yönelik fikirler ve tedbirler geliştirmek ve tavsiye niteliğinde kararlar almak üzere; kamu kurumları, sanayi ve sivil toplum kuruluşları ile üniversite temsilcilerinden oluşan teknik komite veya komitelerin kurulması için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.
 - KOBİ’lere kurumsal kapasite geliştirme, girişimcilik, mesleki eğitim, yatırım yapma vb. konularında destek verilmelidir.

- OSB'lerin tamamlanması ve KSS'lerin daha verimli çalışması için teşvik edilmesi gerekmektedir.
- İlde yaşanan ulaşım sıkıntılarını çözmek için, limanın kullanımının arttırılması ve ulaşım alternatiflerinin geliştirilmesi gerekmektedir.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın 2010-2013 Bölge Planı'nda TR90 Bölgesi için belirlemiş olduğu vizyon, misyon ve stratejiler:

Vizyon: Ekonomisi güçlü, yenilikçi ve rekabetçi, sosyal yönden gelişmiş ve bütünleşmiş, altyapısı tamamlanmış, sürdürülebilir çevre ve yüksek yaşam kalitesine sahip bir Doğu Karadeniz Bölgesi.

Misyon: TR90 Bölgesi için belirlenmiş olan ulusal ve yerel kalkınma planlarında ve programlarında öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak kamu, özel sektör ve sivil toplum arasındaki işbirliğini geliştirerek, bölgede sürdürülebilir ekonomik, çevresel, sosyal kalkınmayı sağlamak ve bölgenin rekabet edebilirliğini ve uluslararası tanınırlığını artırmak.

Stratejiler: Bölge planında belirlenen güçlü ve rekabetçi ekonomi temel eksenini çerçevesinde il ekonomisinin rekabet gücünü artırmak, ilde sağlanan istihdamı artırmak, bölgede tarımsal çeşitliliği artırmak ve tarıma dayalı sanayiye güçlendirmek.

54 SAKARYA

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Sakarya ilinde faaliyet gösteren sanayi kuruluşları büyük oranda makine imalatı sanayinde ve gıda sanayisi sektöründe faaliyet göstermektedir. Bu sektörleri tekstil, orman ürünleri sektörleri, otomotiv ve yan sanayi, makine imalatı, metal sanayi, vagon sanayi ve dış mekan süs bitkileri üretimi takip etmektedir.

Sakarya ili, sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında 18. ve kişi başına Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) bakımından 33. sırada yer almaktadır. Sakarya'daki ihracat yapan KOBİ ve büyük sanayi kuruluşları ihracat açısından ilk 10 il arasına girmiş bulunmaktadır.

İlde 1 Teknopark, 1 Teknoloji Merkezi ve 73 Bilişim Şirketi bulunmaktadır. Sakarya Teknokent'de faaliyet gösteren 15 Ar-Ge firması bulunmaktadır.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İlde, KOBİ'lerin devreye girmesiyle imalat sanayi çeşitlenmiş, ihracata yönelik rekabet edebilen bir üretim yapısı oluşmuştur. Referans olabilecek büyük ölçekli otomotiv (Toyota - Otokar - Otokur vb.), tekstil ve gıda sanayi işletmelerinin devreye girmesiyle, Sakarya'nın ekonomisi ve sanayisi bugünkü seviyesine ulaşmıştır. İlde tarım, ticaret, sanayi sektörü ve ulaştırma, haberleşme ağırlıklı bir sosyo-ekonomik yapı görülmektedir.

İlde 2 Sanayi ve Ticaret Odası, 2 Ticaret Borsası, 1 Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği ve 73 Esnaf ve Sanatkarlar Odası bulunmaktadır

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Sakarya İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesi'nde, %17'si İç Anadolu Bölgesi'nde, %14'ü Ege Bölgesi'nde, %8'i Akdeniz Bölgesi'nde, %6'sı Karadeniz Bölgesi'nde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesi'ndedir.

Sakarya ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 1.152'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %1'lik bir oran ile sanayisi gelişmiş bir ildir.

Marmara Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, % 65 ile İstanbul ilk sırada yer almaktadır. İstanbul ilini takip eden iller sırasıyla Bursa(%17), Kocaeli(%5), Tekirdağ(% 3), Balıkesir(% 3), Sakarya(% 2), Çanakkale(%1), Kırklareli(% 1), Edirne(% 1), Bilecik(% 1), Yalova(% 1) olarak görülmektedir.

b.Sakarya İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Sakarya ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, gıda ürünleri imalatı(%17), başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı(%11), ağaç ve mantar ürünleri imalatı, (%8) sektörlerinin ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir.

Diğer sektörler de sırasıyla;

% 8 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine teçhizatı hariç),

% 7 Tekstil ürünleri imalatı,

% 7 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,

% 6 Motorlu kara taşıtı treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı,

% 6 Ana metal sanayi

% 5 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,

- % 5 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,
- % 4 Mobilya imalatı,
- % 3 İçecek imalatı,
- % 3 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 3 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 2 Elektrikli teçhizat imalatı,
- % 1 Diğer ulaşım araçlarının imalatı

c. Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Sakarya ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 52.979'dur.

132 sanayi işletmesinde Ar-Ge birimi bulunmaktadır. 334 sanayi işletmesinde kalite kontrol birimi bulunmaktadır.

d.Genel Değerlendirme

Sanayi işletmelerinin doğal bir kümelenme içerisinde olduğu Sakarya ilinde çalışanların, %15'i tekstil ürünleri imalatı, %15'i gıda ürünleri imalatı sektöründe istihdam edilmektedir

Sanayideki istihdamın %75'i işçi, %4'ü mühendistir.

Sakarya ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %35'i mikro ölçekli, %47'si küçük ölçekli, %14'ü orta ölçekli, %4'ü büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler

- Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.
- Çak Tekstil Sanayi ve Ticaret Sakarya Şubesi)
- Otokar Otobüs Karoseri Sanayi A.Ş
- Tüvasaş-Türkiye Vagon Sanayi A.Ş
- Ak Gıda Sanayi ve Ticaret

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIMLAR

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar: Otomotiv sektörü, makine üretimi, gıda ihtisas OSB ve mobilya OSB kurulması.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Tarım sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- İç ve dış mekan süs bitkiciliği,
- Seracılık,
- Meyve ve sebze yetiştiriciliği,
- Kültür mantarı yetiştiriciliği,
- Damızlık (hibrit) tohum üretim tesisi,
- Bağcılık,
- Yem bitkileri üretimi,
- Ekolojik tarım.

Hayvancılık sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Su ürünleri üretimi,
- Arıcılık,
- Damızlık et ve süt sığırcılığı,
- Et ve yumurta tavukçuluğu,
- Suni tohumlama ve damızlık üretimi,
- Koyun yetiştiriciliği.

Turizm sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Konaklama tesisleri,

- Bungalov tipi dağ evi.

Enerji sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Rüzgar enerjisi santrali (RES),
- Güneş kollektörü üretim tesisi.

Orman ürünleri sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Lata üretimi,
- Lamine üretimi,
- Odun briketi,
- Mobilya,
- Karton kutu ve levha üretimi.

Gıda sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Patates cipsi ve mısır üretim tesisi,
- Süt ve süt mamulleri üretim tesisi,
- Reçel ve marmelat üretim tesisi,
- Meyve suyu (konsantre) üretim tesisi,
- Karma yem üretim tesisi,
- Dondurulmuş gıda tesisi,
- Meyve sebze paketleme tesisi,
- Su şişeleme tesisi.

Dokuma ve giyim sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- El halısı ve kilim dokuma.

Yapılabilecek diğer yatırımlar:

- Tarım alet ve makineleri üretim tesisi,
- Soğuk hava deposu,
- Viol üretim tesisi.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İl ihracatında otomotiv ve otomotiv sanayi, makine, gıda, tekstil, mobilyacılık ve orman ürünleri ile dış mekan süs bitkileri ön plana çıkan sektörlerdir. Sakarya, önümüzdeki yıllarda dış mekan süs bitkileri ihracatında tüm dünyada önemli bir merkez konumuna gelecek potansiyele sahiptir.

Sakarya ili ihracatçı iller sıralamasında uzun yıllardır ülke sıralamasında ilk 10 il arasında yer almaktadır. Gelişmiş bir sanayiye sahip olan ilde bir çok sektörde büyük ölçekli üretimler yapılmakta ve üretilen ürünler dünyanın pek çok ülkesine pazarlanmaktadır.

İlde üretilen ürünler, Almanya, İtalya, Bulgaristan, Romanya, Rusya, Avusturya, Yunanistan, Irak, İran başta olmak üzere, Avrupa Birliği ülkelerine ve Orta Asya ülkelerine ihraç edilmektedir.

Sakarya İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracatçı Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	262	1.722.375
2010	279	1.678.154
2011	272	2.011.778
2012	288	1.820.433
2013(Ocak-Temmuz)	271	1.259.426

Sakarya İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalatçı Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	250	908.949
2010	282	1.005.086
2011	339	1.368.469
2012	331	1.149.585
2013(Ocak-Temmuz)	292	745.702

6.SAKARYA İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Sakarya ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 3 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Sakarya ilinde 6 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %57'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Karasu OSB'de %50 indirimli,

-Kaynarca OSB'de %50 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Sakarya I Organize Sanayi Bölgesi :

- 119 hektar büyüklüğündedir.
- Bölgedeki 62 adet sanayi parselinin, 60 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 55 adedi üretim, 1 adedi inşaat, 4 adedi proje aşamasındadır. 2 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 7.762 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; madeni eşya, dokuma-giyim ve karayolu araçları sanayidir.

Sakarya III Organize Sanayi Bölgesi :

- 254 hektar büyüklüğündedir.
- 2012 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 57 adet sanayi parselinin, 55 tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 28 adedi üretim, 19 adedi inşaat, 8 adedi proje aşamasındadır. 2 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 3.500 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; plastik, elektrikli makineler ve gıda sanayidir.
- Müteşebbis Heyet imkanları ile tamamlanmıştır.

b.Sanayi Siteleri

Sakarya ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	SAKARYA ADAPAZARI SS	100	100	0	100
2	SAKARYA ADAPAZARI ZİRAİ ALETLER SS	196	190	6	97
3	SAKARYA KARASU SS	100	80	20	80
4	SAKARYA GEYVE SS	100	81	19	81
5	SAKARYA HENDEK SS	112	112	0	100
6	SAKARYA ADAPAZARI (OTOMOBİLCİLER)	88	88	0	100
7	SAKARYA FERİZLİ SS	68	0	68	0
TOPLAM		764	651	113	85

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Yatırımcıların karşılaştığı bürokratik engellerin azaltılması ve yasal sürecin kolaylaştırılması gerekmektedir.
- Enerji maliyetleri kamu teşvikleri ile düşürülmelidir.
- Üniversite-sanayi işbirliği çerçevesinde sanayi sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelikteki personel yetiştirilmelidir.
- İlde ihtisas organize sanayi bölgeleri yatırım programlarına alınmalıdır.(Gıda, makine ve tekstil)
- Yatırım maliyetleri düşürülmelidir. Yatırımcıyı teşvik etmek üzere daha avantajlı bölgesel teşvikler gerekmektedir.
- Üniversite-sanayi işbirliğinin yaygınlaştırılması ve sahalara taşınması sağlanmalıdır.
- Çarpık sanayileşmenin önüne geçmek için ana sanayinin ve yan sanayinin bir arada olduğu ıslah organize sanayi bölgeleri kurulması teşvik edilmelidir.
- Altyapı eksiklikleri giderilmiş organize sanayi bölgeleri yatırımcıya tahsis edilmelidir.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Doğu Marmara Kalkınma Ajansı

Vizyon: Stratejik konumu ve işbirliği ağlarından güç alan, çok yönlü ekonomik yapısı ile değer üreten, zengin beşeri potansiyeliyle geleceğe yön veren yaşam kalitesi ile fark yaratan, insan ve bilgi odaklı, yeniliklere açık, küresel rekabette lider ve sürdürülebilirlik kalkınmada marka bölge olmak.

Amaçlar:

1.Rekabet gücünün artırılması;

- Kümelenme stratejilerinin belirlenerek, yatırımların kümelenme stratejilerine göre yönlendirilmesi,
- Yenilikçilik, ileri teknoloji kullanımı ve kalitenin geliştirilmesiyle işletmelerin rekabet gücünün artırılması,
- Marka ürünlerin geliştirilmesi, yerel markalaşmanın sağlanması ve tanıtımı,
- Girişimciliğin ve ortaklık kültürünün desteklenmesi,
- Bölge dışı ilişkilerin güçlendirilmesi,
- Turizm stratejisi oluşturulması, çeşitlendirme yoluyla turizmin geliştirilmesi,

- 2.Beşeri zenginliklerin geliştirilmesi ;
- Bölge beşeri kaynaklarına ilişkin analizlerin desteklenmesi,
 - İşgücüne,ekonominin ihtiyaç duyduğu niteliklerin kazandırılması,
 - Projecilik kültürünün geliştirilmesi, ulusal ve uluslararası desteklerden faydalanma konusunda farkındalığın artırılması,
 - Bilişim teknolojilerinin kullanımının toplumun her kesiminde yaygınlaştırılması,
 - Bilimsel araştırma, kültürel etkinlik ve eğitim olanaklarının zenginleştirilmesi,
 - Kentlilik kültürünün geliştirilmesi, sosyal içermenin ve bütünleşmenin sağlanması.
- 3.Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması ve teknik altyapının güçlendirilmesi;
- Çevresel koşulların iyileştirilmesi,
 - Çevresel kirliliği önleyici projelerin desteklenmesi,
 - Bölgenin ulusal ve uluslararası çevre mevzuatı konusunda bilinçlendirilmesi,
 - Yenilebilir ve temiz enerji üretimi ile enerji verimliliğinin desteklenmesi,enerji maliyetlerinin düşürülmesi,
 - Atık bertarafı ve geri dönüşüm uygulamalarının desteklenmesi,
 - Bölgesel hedefler kapsamında gerçekleşen yatırımlarda altyapı ihtiyaçlarının karşılanması,
 - Nitelikli şehirleşmenin sağlanması,
 - Bölgenin ulaşılabilirliğinin güçlendirilmesi ve ulaşımda çeşitliliğin sağlanması,
 - Afete hazırlık ve afet koordinasyon çalışmalarının yürütülmesine destek verilmesi.
- 4.Tarımsal kalkınmanın sağlanması;
- Bölgesel ürünlerin yetiştirilmesi, örtü altı tarım, ekolojik tarım, süs bitkileri, sertifikalı fidancılık ve su ürünleri dallarında üretimin ve verimliliğin sağlanması,
 - Verimli tarım alanlarının ve su kaynaklarının korunması ve tarımda Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi,
 - Tarım-sanayi,tarım-turizm entegrasyonunun sağlanması ve tarımda Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi,
 - Hayvancılık, kanatlı hayvancılık sektörü ve diğer katma değeri yüksek üretim dallarında üretim ve pazarlama altyapısının geliştirilmesi ve ürün borsalarının yaygınlaştırılması,
 - Tarımda örgütlenmenin ve arazi toplulaştırmanın sağlanması.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	<p>İlde Yapılmış Olan İşler</p> <p>-SAN-TEZ projesi kapsamında Sakarya Üniversitesine ait 2 proje</p> <p>-Sakarya Üniversitesi TGB</p> <p>-Ar-Ge Merkezi kapsamında</p> <p>-Teknogirişim Sermayesi Desteği</p>	<p>-Projeler tamamlanmıştır.</p> <p>-2010 yılında faaliyete geçmiştir.</p> <p>-2 işletmeye Ar-Ge Merkezi Belgesi verildi.</p> <p>-2 işletmenin projesi desteklenmiştir.</p>

55 SAMSUN

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Organize Sanayi Bölgeleri, Küçük Sanayi Siteleri, Serbest Bölgesi, inşaat çalışmaları devam eden Teknopark'ı ve İş Geliştirme Merkezi ile Samsun sanayisi hızla gelişmektedir.

İhtisas OSB olarak yeni faaliyete geçen Gıda OSB'nde yer tahsisleri tamamlanmış olup, bir işletme üretime başlamıştır. İlin tarım ve gıda potansiyelini ortaya çıkaracak olan Gıda OSB'nde işletmeler tam olarak faaliyete geçtiğinde Samsun tarımının gelişmesine de önemli katkı yapacaktır.

- İl merkezinde; un, helva-şekerleme-reçel, bakliyat-gıda, balık işleme tesisleri,
- Havza ilçesinde; un fabrikaları,
- Bafra ilçesinde; un, çeltik, salça-bakliyat-gıda işleme tesisleri,
- Çarşamba ve Terme ilçelerinde; fındık kırma, çeltik işletmeleri,
- Yakakent ilçesinde; balık işleme tesisleri faaliyet göstermektedir.

Her yıl İstanbul Sanayi Odası tarafından açıklanan Türkiye'nin ilk ve ikinci 500 büyük sanayi kuruluşu anketinde; 2011 yılı verilerine göre ilk 500 firma arasında 5, ikinci 500 firma arasında 7 Samsun firması yer almıştır.

İl genelindeki OSB'lerde 112 işletmede 6.009; 15 Küçük Sanayi Sitesindeki 5439 işyerinde ise 12.410 çalışan bulunmaktadır.

Samsun ili için Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı, İl Özel İdaresi, Ticaret Sanayi Odası ve Sivil Toplum Örgütleri tarafından yapılan çalışmalar sonucu; tıbbi cerrahi el aletleri, sağlık hizmetleri, gıda, mobilya, lojistik, balıkçılık ve su ürünleri, ana metal sanayi, turizm ve kümes hayvancılığı, gelişmeye açık ve öne çıkan sektörler olarak belirlenmiştir.

İlde üretilen ürünler şöyle sıralanabilir:

- **Tıbbi ve dişçilik ile ilgili araç ve gereçlerin imalatı:** Cerrahi motor sistemleri, steril konteynir sistemleri, fiber optik aydınlatma, hastane gaz sistemleri, cerrahi aletler, genel cerrahi, beyin cerrahi, beyin ekartör, ortopedi, silikon taban ve tutucu, terlik, röntgen cihazları, işitme cihazları, tel sepet, laboratuvar kurulumu, tıbbi sarf malzeme, hastane yatakları, (tıbbi cerrahi el aletleri üretiminde, Almanya'nın Tutlingen, Pakistan'ın Saikot kentlerinden sonra önemli bir kümelenme ve üretim merkezi olarak değerlendirilmektedir.)
- **Temel eczacılık ürünlerinin, eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı:** İlaç farmasötik ampul (boş cam ilaç ampülü) üretimi ve dolumu.
- **Gıda Ürünlerinin İmalatı:** Un, fındık, kanatlı hayvan, piliç ve şarküteri ürünleri, yem, balık yemi, balık unu, balık yağı, çeltik-pirinç, helva-şekerleme-reçel, süt ürünleri imalatı, salça imalatı.
- **Ağaç, ağaç ürünleri ve mobilya imalatı:** Ağaçtan yonga levhalar, demir veya çelikten inşaat aksamı, ağaçtan kontratabla, odunsu maddelerden levhalar, parke panolar, yaylı yatak oturma grupları imalatı, ev mobilyası (yatak odası, yemek odası, oturma grubu, yatak, baza),
- **Ana metal sanayi:** Alaşımli dökme demir, aynalı demir; demir ve çelikten çubuk profiller, kauçuk ve plastik için döküm kalıpları, bakır çubuk, şerit, boru, levha, örgülü tel, yassı tel, katot, pompa, vana, düktil boru, inşaat demiri, döküm imalatı, oto yedek parça.
- **Makine-ekipman imalatı:** Basınç düşürücü valfler, demir ve çelikten yaprak, helezon ve spiral yaylar, dökme demirden borular, içi boş profiller, pompaların aksam ve parçaları, silah.

Bunların dışında, gübre (dap-kompoze), kauçuk-plastik üretim tesisleri, kömür eleme-paketleme tesisleri, kireç-çimento, hazır beton, taş ocakları, tuğla-kiremit tesisleri, hazır giyim gibi sektörler önemli yer tutmaktadır.

Samsun, Rusya ve bölge ülkelerinin, Avrupa ve Akdeniz'e açılan enerji koridorunun üzerinde olması nedeniyle, enerji yatırımları konusunda önemli potansiyele sahiptir.

İlde son yıllarda başlayan ancak dünyadaki ekonomik kriz nedeniyle beklemeye alınan gemi inşa sanayi projeleri ve yan sanayi ile Samsun tersane yatırımları bulunmaktadır.

Gelemen Bölgesi ve Terme ilçesinde tersane bölgeleri belirlenmiş olup; Gelemen bölgesinde mendirek ve altyapı inşaatları bitmiştir. Terme'de bir firma faaliyete geçmiştir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Samsun uluslararası limanları, demiryolları, denizyolu, karayolu ve havayolu bağlantıları ve çok modlu taşımacılığa uygun altyapısı ve coğrafi konumunun verdiği avantajlar ile ülkemizin lojistik üslerinden biri olma potansiyeline sahiptir.

Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı 4. Proje Paketine Samsun'da Lojistik Merkez Kurulmasına yönelik sunulan proje, en yüksek bütçeli proje olarak kabul edilmiş ve bu hususta çalışmalar başlatılmıştır.

TCDD tarafından belirlenen 6 Lojistik Köy projesinden birinin kurulması, havaalanı kargo terminalinin faaliyete geçmiş olması, Rusya ile imzalanan Kav-Kaz Demiryolu ve Tren seferleri anlaşması, Bakü-Tiflis-Kars-Demiryolu Projesi ve Samsun Ankara-Mersin Demiryolu Projesi ile Samsun kenti, ticaret ve lojistik merkezi olma yolundadır.

İlde bulunan 3 liman ile bölgenin deniz taşımacılığı merkezidir. Ege ve Akdeniz bölgesinden gelen üzüm, incir, domates gibi tarım ürünleri Samsun Limanı'ndan ihraç edilmektedir. Yine kömür, buğday, demir cevheri gibi ürünler de Samsun Limanı'ndan girerek İç ve Doğu Anadolu Bölgelerine dağılmaktadır

Ülkemizin sağlık alanında öne çıkan kentlerinden biri olan Samsun'da kamu hastaneleri yanında özel sektöre ait 8 hastane bulunmaktadır. Sağlık alanındaki bu konumu nedeniyle ülkedeki pek çok kamu sağlığı uygulaması için pilot bölge olarak seçilen ilde özel sağlık kuruluşları yatırımları da hızla artmaktadır.

19 Mayıs Üniversitesi'nin yanı sıra özel bir üniversite eğitim öğretime başlamıştır.

Samsun ili deniz ve tatlı su ürünleri ve kültür balıkçılığında önemli yatırımlara sahiptir. Bu alanda yapılan yatırımların artması, su ürünlerinin işleneceği tesislerin ve soğuk hava depolarının açılması teşvik edecektir.

İlde bulunan finans ve sigorta kuruluşlarının bölge müdürlükleri, şubeleri ve alışveriş merkezleri, ilin ticaret hacmini artırmaktadır.

Otomotiv satış ve satış sonrası hizmet sektöründe, Karadeniz Bölgesi'nde lider durumdadır. Ülkemizde Ford Transit araçlarının ikinci el satışında Terme ilçesi ilk sırada yer almaktadır.

Uluslararası Fuar ve Kongre Merkezi'nin 2013 yılı içerisinde açılması planlanmıştır.

Samsun, termal turizm açısından önemli merkezlere sahiptir. Havza Bölgesi, Bakanlar Kurulu kararı ile Turizm Merkezi ilan edilmiştir. Ladik ilçesinde mevcut termal su kaynağı üzerinde Termal Tatil Köyü yapım çalışmaları devam etmektedir. Ayrıca Ladik'te kış sporları merkezi tamamlanmış ve faaliyete geçmiştir.

Karadeniz sahilinde bulunan ve RAMSAR sözleşmesi ile koruma altına alınan büyük sulak alanlarda, Türkiye'de bulunan 420 kuş türünden 320'si bulunmaktadır. Bu alanlarda için kuş gözlem evleri yapılmıştır.

Samsun bölgenin enerji konusunda akaryakıt-LPG depolama ve ikmal merkezi konumundadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a. Türkiye Sanayisi ve Samsun İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Samsun ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 868'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 1' lik bir oran ile sanayisi gelişmiş illerimiz arasında yer almaktadır.

Karadeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %19'luk bir oran ile Samsun ilk sırada yer almaktadır. Samsun ilini takip eden iller sırasıyla; Düzce(%10), Trabzon(%10), Çorum(%10), Bolu(%7), Kastamonu(%6), Ordu(% 5), Rize(%5), Amasya(%4), Tokat(%4), Zonguldak(%4),Karabük(%4), Sinop(%3), Giresun(%3), Bartın(%3), Gümüşhane(%1), Artvin(%1), Bayburt(%1) olarak görülmektedir.

b. Samsun İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Samsun ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına baktığımızda, % 23 gıda ürünlerinin, % 9 kauçuk ve plastik ürünleri imalatı ilk sıralarda yer almaktadır.

Diğer sektörler sırasıyla;

% 7 Diğer Metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,

% 7 Mobilya imalatı,

% 6 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),

% 6 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,

% 5 Ana metal sanayi,

% 5 Diğer madencilik ve taş ocakçılığı,

% 4 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,

% 4 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı, makine teçhizatı hariç,

% 3 Kimyasalları ve kimyasal ürünlerin imalatı,

% 3 Diğer imalatlar,

% 3 Elektrikli teçhizat imalatı,

%2 Tekstil ürünleri imalatı,

% 2 Kâğıt ve kâğıt ürünlerin imalatı,

% 2 Motorlu kara taşıtı treyler, (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı,

% 1 Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı

%1 Deri ve ilgili ürünlerin imalatı,

% 7 Diğer (başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli makine ve cihazların imalatı, elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı, kömür ve linyit çıkartılması, bilgisayarların, elektronik ve optik ve ürünlerin imalatı, diğer ulaşım araçlarının imalatı).

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Samsun ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 18.457'dir. 58 sanayi işletmesinde Ar-Ge birimi, 140 sanayi işletmesinde kalite kontrol birimi bulunmaktadır.

d.Genel Değerlendirme

Samsun ilinde sanayi sektörlerinde çalışanların %19'u gıda ürünleri imalatı, %10'u giyim eşyası imalatı;kürkün işlenmesi ve boyanması sektörlerinde istihdam edilmektedir.

Sanayideki istihdamın % 78'i işçi, % 4'ü mühendistir.

Samsun ilinde bulunan sanayi işletmelerinin % 54'ü mikro ölçekli, % 38'i küçük ölçekli, %7'si orta ölçekli, % 1'i büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler

- British Amerikan Tobacco Tütün Mamulleri Sanayi Ticaret Samsun Sigara Fabrikası
- Samsun Makina Sanayi
- Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Çarşamba Şeker Fabrikası
- Eti Bakır (Küre)
- Yeşilyurt Demir Çelik Endüstrisi ve Liman İşletmeleri Şubesi

4. İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye ve Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Medikal ürünler sektörü (cerrahi el aletleri ve tıbbi cihazlar),
- Sağlık hizmetleri,
- Mobilya sektörü,
- Gıda ve tarıma dayalı sanayi,
- Ana metal sanayi,
- Lojistik,
- Turizm,
- Balıkçılık,
- Enerji ,
- Tersane-yan sanayi olarak belirlenmiştir.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Samsun ilinde üretilerek yurtdışına ihraç edilen ağırlıklı ürünler;

- İnşaat demiri,
- Vana-pompa-düktül boru,
- Oto yedek parça,
- Tıbbi ve cerrahi el aletleri,
- Buğday unu, mısır unu, balık unu,
- Bakır (katot, levha, tel vb.),
- Fındık.

Samsun ilinde dış ticarete konu olabilecek potansiyel ürün ve sektörler;

- Tarıma dayalı sanayi ürünleri,
- İşlenmiş gıda ürünleri,
- Sağlık turizmi.

Samsun İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	209	304.163
2010	192	275.065
2011	203	441.316
2012	229	422.942
2013(Ocak-Temmuz)	192	244.212

Samsun İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	194	479.458
2010	216	612.246
2011	256	946.107
2012	249	1.006.611
2013(Ocak-Temmuz)	216	462.110

6. SAMSUN İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a. Organize Sanayi Bölgeleri

Samsun ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Samsun ilinde 5 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı; karma OSB'lerde %44, ihtisas OSB'lerde %13'dür.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Samsun Merkez OSB'de %70 indirimli,

-Samsun Gıda OSB'de %70 indirimli,

-Bafra OSB'de %90 indirimli,

-Kavak OSB'de %90 indirimli,

-Havza Tarımsal Ürün işleme ve Tarım Makineleri İhtisas OSB'de %90 indirimli, olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Samsun-Merkez Organize Sanayi Bölgesi :

- 161 hektar büyüklüğünde olup, 150 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 1997 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 111 adet sanayi parselinin tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 97 adedi üretim, 13 adedi inşaat, 1 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 4.980 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırıklı sektör grubu; madeni eşya, elektriksiz makineler ve plastik sanayidir.

Samsun-Bafra Organize Sanayi Bölgesi :

- 228 hektar büyüklüğünde olup, 100 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 100 hektarlık alan 2007 yılında, eksik kalan kamulaştırma işlemleri ise 2009 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 145 adet sanayi parselinin 27 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 19 adedi üretim, 1 adedi inşaat, 7 adedi proje aşamasındadır. 118 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 400 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırıklı sektör grubu; gıda, demir-çelik, tarım alet ve makineleri sanayidir.

Samsun-Kavak Organize Sanayi Bölgesi :

- 104 hektar büyüklüğünde olup, 50 hektarlık alan kredilendirilmiştir.

- 2007 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 79 adet sanayi parselinin 30 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 15 adedi üretim, 2 adedi inşaat, 13 adedi proje aşamasındadır. 49 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 430 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırıklı sektör grubu; madeni eşya, gıda ve cam sanayidir.

Samsun Gıda Organize Sanayi Bölgesi:

- 47 Hektar büyüklüğündedir.
- 2012 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 25 adet sanayi parselinin tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 12 adedi inşaat, 13 adedi proje aşamasındadır.

b. Sanayi Siteleri

Samsun ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	SAMSUN 19 MAYIS SS	1.130	828	302	73
2	SAMSUN BAFRA (I.BÖLÜM) SS	154	154	0	100
3	SAMSUN BAFRA (II. BÖLÜM) SS	188	188	0	100
4	SAMSUN ÇARŞAMBA SS	381	381	0	100
5	SAMSUN LADİK SS	95	91	4	96
6	SAMSUN MERKEZ SS	240	240	0	100
7	SAMSUN VEZİRKÖPRÜ SS	134	134	0	100
TOPLAM		2.322	2.016	306	87

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Gıda OSB'ne ilave alanlarla ilgili işlemler tamamlanmalı ve il merkezinde Büyükşehir Belediyesi tarafından altyapısı hazırlanmış yeni sanayi alanları için düzenleme yapılmalıdır.
- Sanayi sektörünün nitelikli-kalifiye eleman ihtiyaçları doğrultusunda, üniversite-sanayi işbirliği sağlanmalı ve meslek okullarında yeni bölümler açılmalıdır. İstihdam garantili kurs ve eğitimler çeşitlendirilerek sürdürülmelidir.
- TSO, OKA, KOSGEB, vb, kuruluşlarca belirli aralıklarla kurumsal gelişim ve aile işletmeleri konularında eğitimler düzenlenmelidir.
- Girişimcilik ruhunun ve ortaklık kültürünün geliştirilmesi için; TSO ve sivil toplum kuruluşları öncülüğünde yapılan çalışmalara, toplantı ve eğitimlere devam edilmelidir.
- İhracat konusunda "Strateji Eylem Planı" hazırlanarak, hedef pazarlar ve bu pazarlara yönelik taleplerin belirlenmesi gerekmektedir.
- Samsun-Ankara demiryolu Amasya, Sivas, Kayseri üzerinden Ankara'ya bağlanması ve 900 km. olması nedeniyle uzun bir hattır. Samsun-Amasya hattına Amasya-Çorum-Kırıkkale bağlantısının yapılması ile bu hat daha verimli hale gelecektir.
- 19 Mayıs ilçesinde kurulması düşünülen Tıbbi Cerrahi El Aletleri İhtisas OSB çalışmalarının hayata geçirilmesi gerekmektedir.

- Sulama yatırımları tamamlandığında Çarşamba ve Bafra Ovalarından beklenen fayda sağlanacak tarıma dayalı sanayi gelişecektir.
- Kongre, Fuar ve Ticaret Merkezi ve otel inşaatları tamamlandığında Samsunun ticaret ve turizm potansiyeli daha da gelişecektir.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı

Vizyon: Bölgesinde yerel dinamikleri harekete geçirerek sağlıklı ve sürdürülebilir bir kalkınmanın gerçekleştirilmesinde öncü, ulusal ve uluslararası platformlarda saygın, tanınır ve etkin çalışan bir ajans olmaktır.

Misyon: Bölgesinde ekonomik ve sosyal alanlarda sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak amacıyla hazırladığı plan ve programlar doğrultusunda, etkin teknik ve mali destekler ile yatırım ve tanıtım mekanizmalarını kullanan; uluslararası, ulusal ve yerel aktörlerle işbirliği içinde bölgenin kapasitesini ve rekabet gücünü geliştiren bir ajans olmaktır.

Stratejik Amaçlar:

- Etkin bir mekansal organizasyon oluşturulması,
- İnsan kaynaklarının ve toplumsal yapının geliştirilmesi,
- İşletmelerin rekabet gücünün artırılması ve dışa açılmanın sağlanması,
- Ekolojik dengelerin, çevrenin korunması ve durumunun iyileştirilmesi,
- Kurumsal yapının güçlendirilmesi.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler -Teknogirişim Sermayesi Desteği	-2 işletmenin projesi desteklenmiştir.
2.	İlde Devam Eden İşler -Samsun Teknoloji Geliştirme Bölgesi -SAN-TEZ projesi kapsamında 19 Mayıs Üniversitesine ait toplam 2 proje	-Çalışmalar sürdürülmektedir. -Destek çalışmaları sürdürülmektedir.

56 SİİRT

1.İLİN SANAYİ YAPISI

İlin ekonomisi ağırlıklı olarak tarım ve hayvancılığa dayalıdır. Kurtalan ilçesinde bulunan çimento fabrikası ve Şirvan ilçesinde bulunan bakır cevheri üretimi ve konsantresi işletmesi dışında kalan tesisler, küçük ve orta ölçekli sanayi tesisleridir. Bu tesisler, taş ve toprağa dayalı tesisler, beton üretimi, konfeksiyon, gıda ve metal imalat sektörleri olarak dağılım göstermektedir. İl merkezinde bulunan 128 işyeri kapasiteli küçük sanayi sitesinin doluluk oranı %100'dür.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İlde ticaret, ağırlıklı olarak tarım, hayvancılık ve el sanatlarına dayanmaktadır. İlin belli başlı tarım ürünleri; buğday, mercimek, pamuk, arpa, nohut, fıstık, nar ve üzumdür. Elde edilen tarım ürünleri iç piyasa ve diğer illere satılmaktadır.

İlin ticarete konu en önemli ürünleri; Siirt Fıstığı, Pervari Balı, Zivzik Narıdır.

Yıllık 6000 ton fıstık, 1000 ton bal ve 8000 ton zivzik narı üretilmektedir.

Siirt ili ticaret hayatının diğer bir unsuru da el sanatlarıdır. İlin en önemli el sanatı ürünleri, merkez ilçede tiftikten dokunan Siirt Battaniyesi ve diğer ilçelerde üretilen kilimdir. Üretilen bu ürünler turizmin yoğun olduğu illere satılmaktadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a. Türkiye Sanayisi ve Siirt İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Siirt ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 44'tür. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.05'lik bir oran ile sanayisi gelişmemiş iller arasında yer almaktadır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, % 65'lik bir oran ile Gaziantep ili ilk sırada yer almaktadır. Gaziantep ilini takip eden iller sırasıyla; Şanlıurfa(%10), Diyarbakır(%9), Adıyaman(%6), Batman(%4), Mardin(%3), Kilis(%1), Siirt(%1), Şırnak(%1) olarak görülmektedir.

b.Siirt İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Siirt ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, gıda ürünleri imalatı(%28), diğer madencilik ve taşocakçılığı(%18), diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı(%16) ilk üç sırada yer almaktadır.

Diğer sektörler sırasıyla;

% 7 Elektrik ,gaz,buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtım,

% 7 Ham petrol ve doğal gaz çıkarımı,ve saha aram ve tetkiki hariç,petrol ve gaz çıkarımı ile ilgili hizmeti,

% 5 Metal cevherler madenciliği,

% 2 Mobilya imalatı,

% 2 Diğer ulaşım araçlarının imalatı,

- % 2 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı ,
- % 2 Ana metal sanayi,
- % 2 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı,
- % 2 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 2 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı(mobilya hariç),
- % 2 Fabrikasyon metal ürünleri,
- % 3 Diğer.

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Siirt ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 1.245'tir. 3 sanayi işletmesinde Ar-Ge birimi, 14 sanayi işletmesinde kalite kontrol birimi bulunmaktadır.

d.Genel Değerlendirme

Siirt ilinde sanayide çalışanların, %33'ü metal cevherleri madenciliği sektöründe, %24'ü diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı sektöründe istihdam edilmektedir.

İstihdamın %74'ü işçi, %4'ü mühendistir.

Siirt ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %43'ü mikro ölçekli, %48'i küçük ölçekli, %7'si orta ölçekli, %2'si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Büyüklüğüne Göre Firmalar:

- Limak Hidroelektrik Santral Yatırımları A.Ş
- Limak Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Park Elektrik Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Türkiye Petrolleri A.O.(Mağrib Üretim Sahası
- Aydın Kuruyemiş Sanayi Ticaret Ltd.Şti.

4. İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirilmeye Yönelik Yapılabilecek Yatırımlar:

- Seracılık,
- Organik tarım,
- Meyve ve sebze yetiştiriciliği,
- Nar ve üzüm yetiştiriciliği,
- Siirt Fıstığı, ceviz ve badem yetiştiriciliği,
- Siirt Fıstığı ve ceviz muhafaza-işleme-paketleme tesisi,
- Nar muhafaza ve ambalajlama tesisi,
- Arıcılık ve bal üretimi,
- Bal işleme-ambalajlama tesisi,
- Tiftik keçisi yetiştiriciliği,
- Et besiciliği,
- Et ve et ürünleri entegre tesisi,
- Hindi yetiştiriciliği,
- Alçı-kireç üretim tesisi,
- Giyim eşyası imalatı,
- Bakliyat eleme ve paketleme tesisi,
- Organize hayvancılık bölgesi kurulması,
- Lisanslı depoculuk.

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar:

- Siirt Fıstığı işleme ve paketleme,
- Pervari Balı işleme ve ambalajlama,
- Zivzik Narı paketleme,
- Meyve ve sebze paketleme,
- Alçı üretimi,
- Makarna üretimi,
- Halı ipliği ve makine halısı,
- Et ve yumurta tavukçuluğu,
- Süt besiciliği,
- Sulama ekipmanları üretim tesisi,
- Mobilya imalatı,
- Öğrenci yurdu yatırımları,
- Otel yatırımları.

5. İLİN DIŞ TİCARETİ

Siirt İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	6	921
2010	7	11.324
2011	8	8.242
2012	11	6.226
2013(Ocak-Temmuz)	11	5.441

Siirt İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	8	14.588
2010	12	36.431
2011	10	19.912
2012	8	21.419
2013(Ocak-Temmuz)	12	4.624

6.SİİRT İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Siirt ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Siirt ilinde 1 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %8'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

-Siirt OSB'de %100 indirimli, olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Siirt Organize Sanayi Bölgesi :

- 70 hektar büyüklüğündedir.

- 2005 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 76 adet sanayi parselinin 7 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 3 adedi üretim, 3 adedi inşaat, 1 adedi proje aşamasındadır. 69 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 50 kişi istihdam edilmektedir.

b.Sanayi Siteleri

Siirt ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	SIİRT MERKEZ SS	128	128	0	100
TOPLAM		128	128	0	100

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Organize Sanayi Bölgesi İl Merkezine 10 kilometre mesafede olup, ulaşım şehir merkezinden geçilerek sağlanmaktadır.
- Aydınlar, Şirvan ve Pervari ilçelerine çevre yolunun yapılması halinde, Organize Sanayi Bölgesinin şehir merkezine uzaklığını 5 kilometreye düşürecek aynı zamanda sanayicinin bölgeye olan ilgisini artıracaktır.
- İlde bulunan sanayiciler ucuz kredi bulmak ve Siirt'te bulunan mal varlığını kullanılacak krediye karşılık olarak ipotek göstermek konularında sıkıntı çekmektedir.
- KOSGEB tarafından sağlanan kredi faiz desteğinin, imalat sanayinde faaliyet gösteren yatırımcılara belirli limitler dâhilinde, istenildiğinde müracaat edecek şekilde açık tutulması.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Dicle Kalkınma Ajansı

Vizyon :Zengin tarihi ve kültürel mirasını, doğal sermayesini ve jeo-stratejik konumunu akılcı, yenilikçi ve katılımcı bir yaklaşımla etkin ve sürdürülebilir bir şekilde değerlendirerek, yeniden üretim, ticaret ve medeniyet merkezi olmayı başarmış, istikrar içinde gelişen, herkesin güven ve umutla yaşamak istediği bir bölge olmaktır.

Misyon :

- İlin sanayisinin rekabet gücünü ve verimliliğini, artırarak dünya ihracatından daha fazla pay alınmasını sağlamak
- Yüksek katma değerli ve ileri teknolojiye dayalı ürünlerin üretimini sağlamak,
- Nitelikli iş gücüne ulaşarak istihdam sorununu çözmek,
- Toplum ve çevreye duyarlı bir sanayi yapısına ulaşmak,
- Doğal, kültürel ve tarihi değerlerin korunarak, turizm alternatiflerinin geliştirilerek turizmden alınan payın artırılmasını sağlamak,
- Bilgi toplumuna dönüşüm sürecinde üniversite- sanayi işbirliğini sağlamak.

Stratejiler :

- Bölge yatırımcı ve girişimcilerine yönelik finansman kaynaklarının danışmanlık, kurumsal ve teknik destek hizmetlerinin geliştirilmesi,
- Ulaştırma ve sanayi bölgeleri alt yapısının iyileştirilmesi,
- Bölgenin dış ticari ilişkilerinin geliştirilmesi,
- Bölgedeki emek piyasası ihtiyaçları ve mevcut işgücü nitelikleri arasındaki uyumsuzlukların azaltılması,
- İşletmelerde enerji verimliliği uygulamalarının yaygınlaştırılması,
- İşletmelerin tanıtım, markalaşma ve pazarlama kapasitesinin geliştirilmesi,
- Bölge sanayisinde kümelenme potansiyelinin değerlendirilmesi, yan sanayinin geliştirilmesi ve katma değeri yüksek ürünlerin üretiminin artırılması yoluyla iş ve üretim alımlarının çeşitlendirilmesi,
- Bölge turizminin kapasite, alt yapı ve hizmet niteliklerinin geliştirilerek ve çeşitlendirilerek rekabet edebilirliğin artırılması,
- Lojistik sektörü alt yapısının geliştirilmesi,
- Bölgenin yenilebilir enerji potansiyelinin ortaya çıkarılması ve değerlendirilmesi,
- Tarımda yenilikçi uygulamaların yaygınlaştırılması ve tarımsal potansiyelin etkin ve sürdürülebilir şekilde değerlendirilmesi,
- Bölgede üniversite, özel sektör, sivil toplum ve kamu kuruluşları arasında koordinasyon ve işbirliğinin artırılması.

57 SİNOP

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Sinop'ta sanayi sektörü; yöre doğal kaynaklarını kullanarak üretim yapan orman ürünleri, toprak sanayi, gıda sanayi ile birlikte kimya, metal, plastik, tekstil ve cam sanayi sektörlerinde faaliyet göstermektedir.

Balık işleme sanayinde faaliyet gösteren işletmeler, yörenin geleneksel deniz ürünü olan hamsinin değerlendirilmesine yönelik balık unu ve yağı fabrikalarıdır. Üretilen balık unu kanatlı hayvan yemine kullanılmak üzere yem fabrikalarına pazarlanmaktadır. Başta kozmetik sanayi olmak üzere dericilik vb. gibi sanayilerde kullanılan balık yağının büyük bir bölümü ise ihraç edilmektedir.

Gıda sanayinde, un fabrikalarının yanında süt, ayran, peynir ve meyve suyu, küp şeker üretimine yönelik yatırımlar faaliyet göstermektedir. Ayrıca, gıda sektöründe yörenin önemli bir tarımsal ürünü olan çeltiğin işlenmesine yönelik tesisler de mevcuttur.

Tekstil sanayi, sağladığı istihdam imkanlarının genişliği bakımından ilin önemli bir sektörüdür. Tekstil üretiminde bulunan işletmeler arasında, sim ipliği olarak bilinen metalize ip üreten bir işletme mevcuttur. Metalize ipin büyük bir bölümü ihraç edilmektedir. Tekstil sektörü, üretilen ürünlerin pazara ulaştırılmasında karayollarından kaynaklanan problemleri diğer sektörlerle göre daha yoğun yaşayan sektör olarak bilinmektedir.

Taş ve toprağa dayalı sanayide faaliyette bulunan işletmelerin tamamı, tuğla ve kiremit hammaddesinin bulunduğu Boyabat ilçesinde faaliyet göstermektedir.

Metal sanayinde madeni para, tel ve çivi üretimi yapan işletmeler mevcuttur. Orman ürünleri sanayinde ise 24 kereste işletmesi faaliyet göstermektedir.

Cam sanayinde faaliyette bulunan 4 işletme, çıkma ve hurda camları öğütme suretiyle işleyerek, inşaatlarda dış cephe kaplaması olarak kullanılan cam mozaik üretmektedir. Kristal cam üreten Sinop Cam Sanayi ise atıl durumdadır.

Kimya sanayinde faaliyette bulunan 3 işletme, yöresel pazara yönelik olarak değişik türlerde deterjan üretimi yapmaktadır.

Sanayi tesisleri; Merkez, Boyabat, Gerze, Ayancık, Türkeli ve Durağan ilçelerinde bulunmaktadır.

İlde küçük ve ortak ölçekli sanayi kuruluşları ağırlıktadır.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İlde ticaret sektörü; tarım, ulaştırma ve haberleşme sektörlerinden sonra gelmektedir.

Sinop ili, küçük esnaf veya işletmelerden meydana gelen, ağırlıklı olarak tarımsal ve hayvansal ürünler, gıda maddeleri, giyim, ev araç ve gereçleri, inşaat malzemeleri ile diğer tüketim mallarının alım ve satımlarının yapıldığı içe dönük ticari bir yapıya sahiptir.

İlin ticari hayatında pirinç ve tuğla önemli yer tutmaktadır. Pirinç üretim merkezi olan Sinop'ta pirinç hasadından sonra ticari hayatta bir canlanma görülmektedir. Mevsimlik bir ticari canlanmaya sebep olan pirince karşın, Boyabat ilçesinde üretilen tuğla ve kiremit özellikle ilçede canlı ticari bir hayatın sürekliliğine imkan sağlamaktadır.

Sinop'tan diğer illere başta tuğla ve kiremit olmak üzere kereste, pirinç, kestane, balık, balık unu ve yağı, cam mozaik, küp şeker, sim ipliği, tekstil ürünü, peynir, plastik ürünler, kireç ve deterjan satışı yapılmaktadır. Diğer illerden ise otomobil ve yedek parça, dayanıklı tüketim malları, makine ve teçhizat, manifatura, inşaat malzemeleri, mutfak eşyaları gibi endüstriyel ürünler ile mevsimlik meyve, sebze ve narinciye alımı yapılmaktadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Sinop İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Sinop ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 152'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.2'lik bir oran ile sanayisi az gelişmiş iller arasında yer almaktadır.

Karadeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %19'luk bir oran ile Samsun ilk sırada yer almaktadır. Samsun ilini takip eden iller sırasıyla; Düzce(%10), Trabzon(%10), Çorum(%10), Bolu(%7), Kastamonu(%6), Ordu(%5), Rize(%5), Amasya(%4), Tokat(%4), Zonguldak(%4), Karabük(%4), Sinop(%3), Giresun(%3), Bartın(%3), Gümüşhane(%1), Artvin(%1), Bayburt(%1) olarak görülmektedir.

b.Sinop İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Sinop ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %23 ile diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı, %22 ile gıda ürünleri imalatı, %12 ile ağaç ve mantar ürünleri imalatının ilk sıralarda olduğu görülmektedir.

Bunları sırasıyla aşağıdaki sektörler takip etmektedir:

- % 11 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,
- % 10 Giyim eşyası imalatı, kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 5 Mobilya imalatı,
- % 5 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç),
- % 4 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,
- % 2 Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı,
- % 1 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,
- % 1 Kimyasalların ve kimyasal ürünleri imalatı,
- % 1 Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri,
- % 1 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 1 Ana metal sanayi,
- % 1 Metal cevherler madenciliği.

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Sinop ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 4.203'tür. Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 5, kalite kontrol birimi bulunan firma sayısı 14'tür.

d.Genel Değerlendirme

Sanayide çalışanların, %25'i diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı, %24'ü giyim eşyası imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. İstihdamın %90'ı işçi, %1'i mühendistir.

Sinop ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %33'ü mikro ölçekli, % 61'i küçük ölçekli, %5'i orta ölçekli, %1'i büyük ölçekli işletmelerdir

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Betareks Metalize İplik ve Ambalaj Sanayi A.Ş.
- Bizim Konfeksiyon Tekstil Taahhüt Sanayi Ltd.Şt.

- Örsan Tekstil Konfeksiyon Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Doğu inşaat ve ticaret A.Ş.Durağan şubesi
- Kaya-Pen Plastik Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Gıda sanayinde yapılabilecek yatırımlar: süt ve süt mamulleri üretimi, pirinç unu ve nişasta üretimi, küp şeker üretimi.
- Tekstil sektöründe yapılabilecek yatırımlar: hazır giyim üretimi, çorap üretimi, penye üretimi.
- Plastik sanayinde yapılabilecek yatırımlar: plastik inşaat malzemeleri üretimi, plastik eldiven ve enjektör üretimi.
- Diğer yatırım konuları: cam eşya üretimi, elektro porselen üretimi, seramik sofa ve süs eşyası üretimi.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Tarım sektöründe yapılabilecek yatırımlar: seracılık, kültür mantarı yetiştiriciliği, yem bitkileri üretimi.
- Hayvancılık sektöründe yapılabilecek yatırımlar: et ve süt besiciliği, et ve yumurta tavukçuluğu, arıcılık, su ürünleri üretimi.
- Gıda sektörüne yapılabilecek yatırımlar: reçel ve marmelat üretimi, dondurulmuş gıda üretimi.
- Orman ürünleri sanayinde yapılabilecek yatırımlar: kereste üretimi, kontrplak ve kaplama üretimi, mobilya imalatı, parke üretimi, ahşap kapı ve pencere sistemleri imalatı, ambalaj üretimi, ahşap tekne imalatı, lata üretimi, lamine yonga levha (laminat), lif levha (MDF), lamine parke.
- Turizm sektörüne yapılabilecek yatırımlar: turistik otel ve pansiyonlar, lokanta, kafeterya ve eğlence yerleri, mokamplar ve kamping alanları.
- Tekstil sanayinde yapılabilecek yatırımlar: çorap üretimi, örme eşya üretimi.

5. İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

İlin dış ticarete konu olabilecek ürünler; plastik masa, sandalye, kereste, deniz ürünleri, balık unu, balık yağı, metalize iplik, konfeksiyon, plastik aksesuarlar, deterjandır.

Sinop İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	19	20.129
2010	14	29.086
2011	22	25.436
2012	23	27.305
2013 (Ocak -Temmuz)	16	18.710

Sinop İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	11	4.129
2010	11	7.348
2011	23	4.308
2012	16	9.331
2013 (Ocak -Temmuz)	13	4.992

6.SİNOP İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER.

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Sinop ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Sinop ilinde 2 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %27'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

-Boyabat OSB'de %100 indirimli,

-Sinop OSB'de %100 indirimli, olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

TAMAMLANAN ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ

Sinop Organize Sanayi Bölgesi :

- 100 hektar büyüklüğündedir.
- 2001 yılında tamamlanmış olup, eksik işleri 2009 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 73 adet sanayi parselinin 37 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 18 adedi üretim, 7 adedi inşaat, 12 adedi proje aşamasındadır. 36 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 1.210 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, dokuma-giyim ve plastik sanayidir.

b.Sanayi Siteleri

Sinop ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	SİNOP AYANCIK SS	100	97	3	97
2	SİNOP BOYABAT SS	200	200	0	100
3	SİNOP GERZE SS	149	149	0	100
4	SİNOP MERKEZ SS	200	192	8	96
TOPLAM		649	638	11	98

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Demiryolu ve denizyolu ulaşım yatırımlarının tamamlanmasını sağlayacak tedbirler alınmalıdır.
- Durağan ve Erfelek Sanayi Siteleri inşaatlarına başlanılmalıdır.
- Ukrayna ve Türk Cumhuriyetleri ile diğer yabancı ülkelerle ticaret geliştirilmelidir.
- Nitelikli iş gücü yetiştirmek üzere mesleki eğitim faaliyetleri sürdürülmelidir.
- Sektörel bazda kısa, orta ve uzun vadeli planlar yapılmalıdır.
- Bölge ve il bazında makro ve mikro düzeyde gelişme planları yapılmalıdır.
- İl ve Bölgede işletme ölçeğinde büyüme hedef alınmalı; mesleki odalar tarafından bu konu üyelere anlatılmalıdır.
- Ev ekonomisi geliştirilmeli ve evlerde yapılan ürünler pazara taşınmalıdır.
- İnşaat aşamasında olan sulama yatırımlarının, planlanan sürelerde devreye girerek amaçlarına ulaşabilmeleri için, söz konusu projelere ayrılan kaynaklar artırılmalıdır.
- Tarım ve hayvancılık ile ormancılık gibi doğal kaynak zenginliğine dayanan sektörler ve ticaret sektörünün, sanayi yatırımlarına kaynak sağlayacak şekilde gelişmesini sağlamak üzere; tarım ve hayvancılık projeleri desteklenmeli, ticaret sektörünün gelişmesi için gerekli tedbirler alınmalıdır.

8. BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı

Vizyon: Bölgede sürdürülebilir büyüme ve rekabeti amaçlayan, toplumsal kalkınmaya katma değer katan, özgün ve kaliteli hizmetleri ile fark yaratan bir kurum olmak.

Misyon: Kaynakları en etkin şekilde kullanarak, bölgenin yapısına ve ihtiyaçlarına uygun sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak.

Genel stratejiler:

- Orta ve yüksek teknolojiye dayalı sanayi üretiminin yaygınlaştırılması,
- Bitkisel ve hayvansal üretimin verimliliğinin artırılması,
- Bölge piyasasının iç ve dış piyasalarla eklemlenmesi,
- İş piyasasının etkin şekilde çalışmasının sağlanması,
- Orman varlığının korunması, geliştirilmesi ve ekonomik potansiyelinin etkin biçimde değerlendirilmesi,
- Bilişim ve teknoloji altyapısının geliştirilmesi,
- Sermayenin yatırıma dönüşümünün kolaylaştırılması,
- Maden potansiyelinin daha etkin değerlendirilmesi,
- Ulaşım altyapısının bölgenin ihtiyaçlarına göre iyileştirilmesi ve daha etkin kullanılmasının sağlanması,
- Bölgenin enerji kapasitesinin etkin biçimde kullanılması.

58 SİVAS

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Sivas ekonomisi, tarım, ticaret, ulaştırma ve haberleşme ile sanayi sektörlerine dayalıdır. Sanayi sektörünün Sivas ekonomisinde katkısı oldukça yüksek seviyelerde görülmektedir. Bu durum, ilde imalat sanayinin gelişmiş olmasından ziyade, madencilik ve enerji alt sektörlerinin sanayi sektörü içerisindeki ağırlıklarından kaynaklanmaktadır. İl genelinde çeşitli mermer işletme tesisleri ile demir cevheri ve çinko-bakır-kurşun istihracı yapan maden işletmeleri mevcuttur.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İlde ticarete konu olan ürünlerin başında canlı hayvan ve bitkisel ürünler gelmektedir. İhtiyaç duyulan sanayi ürünleri ve kimyasal ürünler genelde il dışından sağlanmaktadır.

İlden diğer illere genellikle hububat, büyük ve küçükbaş canlı hayvan, hayvansal ürünler, el sanatlarına dayalı hediyelik eşyalar ve bazı işlenmemiş madenler satılmaktadır. Organize Sanayi Bölgesinde üretilen mobilya, tekstil ürünleri, makine aksam ve parçaları yurt içine ve yurt dışına gönderilmektedir.

Diğer illerden ise yaş meyve sebze, akaryakıt, makine oto yedek parçaları, manifatura, cam eşya, kırtasiye, inşaat malzemeleri, plastik mamulleri, petrol ve yan ürünleri ile diğer sanayi ürünleri temin edilmektedir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Sivas İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Sivas ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 326'dır. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.5'lik bir oran ile sanayisi gelişen iller arasında yer almaktadır.

İç Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %45 ile Ankara ilk sırada yer almaktadır. Ankara ilini takip eden iller sırasıyla; Konya(%24), Kayseri(%10), Eskişehir(%5), Sivas(%3), Karaman(%2), Kırıkkale(%2), Aksaray(%2), Nevşehir(%2), Yozgat(%2), Niğde(%1), Çankırı(%1) ve Kırşehir(%1) olarak görülmektedir.

b.Sivas İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Sivas ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına baktığımızda; %21'lik bir oran ile gıda ürünleri imalatı, %14 ile diğer madencilik ve taşocakçılığı sektörleri ilk sıralarda yer almaktadır.

Diğerleri sırasıyla;

% 9 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,

% 7 Metal cevherler madenciliği,

% 5 Giyim eşyası imalatı, kürkün işlenmesi ve boyanması,

% 5 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı,

% 5 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı(mobilya hariç),

- % 5 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı(makine ve teçhizatı hariç),
- % 4 Mobilya imalatı,
- % 4 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,
- % 3 Ana metal sanayi,
- % 3 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 2 Motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı,
- % 2 Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretimi ve dağıtımı,
- % 2 Kömür ve linyit çıkartılması,
- % 2 Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,
- % 2 Diğer.

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Sivas ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 11.577'dir. 30 sanayi işletmesinde Ar-Ge birimi, 60 işletmede kalite kontrol birimi bulunmaktadır. Kalite kontrol biriminde çalışan sayısı 202'dir.

d. Genel Değerlendirme

Sivas ilinde sanayide çalışanların, %15'i giyim eşyası imalatı, kürkün işlenmesi ve boyanması, %14'ü kauçuk ve plastik ürünler imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. İstihdamın %82'si işçi, %3'ü mühendistir.

Sivas ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %31'i mikro ölçekli, %56'sı küçük ölçekli, %10'u orta ölçekli, %3'ü büyük ölçekli işletmelerdir

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Türkiye Demir Yolları Makinaları A.Ş.
- Özbelsan Makina Araç Gereç Konut Sanayi ve Tic.A.Ş.
- Sivas Demir Çelik İşletmeleri A.Ş.
- Yıldırım Çorap İmalat Tic.ve San.A.Ş
- TCCD Sivas Beton Travers Fabrikası

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Entegre et ürünleri tesisi,
- Süt ürünleri tesisi,
- Deri işleme tesisi,
- Bal paketleme ve arı ürünleri tesisi,
- Su şişeleme tesisi,
- Atölye tipi el halıcılığı,
- Bakliyat paketleme ve tasnifleme tesisi,
- Balıklı çermik için sağlık ünitesi,
- Battaniye üretim tesisi,
- Bisküvi üretimi,
- Prefabrik yapı elamanları,
- Elektrikli ev aletleri,
- Elektronik tel (kablo ve emaye tel-fiber optik),
- Galvanizli sac üretimi,
- Güneş kolektörü üretim tesisi,
- Helva, lokum, reçel marmelat üretimi,

- İç çamaşırı ve çorap üretim tesisi,
- Mobilya oturma gurupları ve kanepeler,
- Örme eşya,
- PİK döküm üretim tesisi,
- PVC profil , PVC ve PP boru,
- PCV tabanlı ayakkabı üretimi,
- Sıcak çermik sağlık ve turizm kompleksi,
- Soğuk hava deposu (su ürünleri),
- Soğuk lastik kaplama,
- Strayhgarn yün ipliği (halı ve battaniye ipliği),
- Viol üretim tesisi,
- Zirai aletler üretim tesisleri.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Arıcılık,
- Damızlık et ve süt sığırcılığı,
- Et ve yumurta tavukçuluğu,
- Jeotermal seracılık,
- Kaba yem üretimi,
- Koyun yetiştiriciliği,
- Kültür cevizi ve badem yetiştiriciliği,
- Su ürünleri üretimi (alabalık, sazan v.b.),
- Kültür mantarı üretimi,
- Traverten istihraç ve işletme tesisi,
- Jeotermal ısıtma,
- Selestit işletme tesisi (stronsiyum karbonat ve stronsiyum sülfat üretimi),
- Talk ve talk ürünleri üretim tesisi,
- Kireç üretim tesisi,
- Tuz üretimi.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

- Madencilik (mermer, traverten vb.),
- Makine yedek parçaları (eksantrik mili vb.),
- Tıbbi malzemeler (lens, hasta yatağı,sedyeler vb.),
- Mobilya, büro malzemeleri.

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli

- Entegre gıda üretim tesisleri,
- Hayvansal ürünler,
- El sanatları,
- El halıcılığı,
- Tarıma dayalı ürünler,
- Savunma sanayi ve yan sanayi ürünleri,
- Fason tekstil ürünleri.

Sivas İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	52	37.394
2010	54	55.869
2011	52	72.953
2012	60	93.295
2013(Ocak-Temmuz)	47	53.939

Sivas İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	43	86.692
2010	55	84.040
2011	71	84.853
2012	67	89.808
2013(Ocak-Temmuz)	44	31.354

6.SİVAS İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Sivas ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Sivas ilinde 4 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %56'dır.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

- Sivas Merkez I OSB'de %70 indirimli,
- Sivas Merkez II OSB'de %70 indirimli,
- Gemerek OSB'de %90 indirimli,
- Şarkışla OSB'de %90 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Merkez I Organize Sanayi Bölgesi :

- 437 hektar büyüklüğündedir.
- 180 hektarlık alan 2003 yılında, 90 hektarlık alan 2009 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 292 adet sanayi parselinin 275 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 221 adedi üretim, 46 adedi inşaat, 8 adedi proje aşamasındadır. 17 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 6.120 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; dokuma-giyim, orman ürünleri ve demir-çelik sanayidir.

Sivas-Gemerek Organize Sanayi Bölgesi :

- 111 hektar büyüklüğünde olup, 63 hektarı kredilendirilmiştir.
- 2010 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgede 87 adet sanayi parseli bulunmaktadır.

Şarkışla Organize Sanayi Bölgesi:

- 78 hektar büyüklüğündedir.
- 2010 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 48 adet sanayi parselinin 14 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 1 adedi üretim, 3 adedi inşaat, 10 adedi proje aşamasındadır. 34 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 20 kişi istihdam edilmektedir.

b.Sanayi Siteleri

Sivas ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	SİVAS MERKEZ (AHŞAP İŞLERİ)SS	72	72	0	100
2	SİVAS DİVRİĞİ SS	100	70	30	70
3	SİVAS GEMEREK SS	50	41	9	82
4	SİVAS MERKEZ (100.YIL) SS	52	52	0	100
5	SİVAS MERKEZ (4 EYLÜL) SS	500	470	30	94
6	SİVAS MERKEZ (I.BÖLÜM) SS	127	127	0	100
7	SİVAS MERKEZ (II.BÖLÜM) SS	310	310	0	100
8	SİVAS SUŞEHRİ SS	100	100	0	100
9	SİVAS ŞARKIŞLA SS	172	172	0	100
10	SİVAS KANGAL SS	67	38	29	57
11	SİVAS GÜRÜN SS	73	65	8	89
12	SİVAS ZARA SS	103	80	23	78
13	SİVAS YILDIZELİ SS	70	40	30	57
TOPLAM		1.796	1.637	159	91

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Hammadde temininde kolaylıklar sağlanmalıdır.
- Yol giderlerinin tamamı vergiden düşülmelidir.
- Kalifiye elaman yetiştirilmesi için eğitim kurumlarının açılması sağlanmalıdır.
- Devlet bankalarından sanayicilere uzun vadeli ve ucuz kredi yollarının açılması gerekmektedir.
- Enerji desteği sağlanmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı

Vizyon: Türkiye'nin merkezinde, çok boyutlu, planlı ve orantılı olarak kalkınan dinamik ve güçlü bir Orta Anadolu.

Temel Amaçlar:

- Rekabet edebilirliğin artırılması,
- İnsan kaynaklarının geliştirilmesi,
- Yatırım altyapısının iyileştirilmesi,
- Kentsel altyapının iyileştirilmesi.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler -Cumhuriyet TGB -Ar-Ge Merkezi kapsamında -Teknogirişim Sermayesi Desteği	-2011 yılında faaliyete geçmiştir. -1 işletmeye Ar-Ge Merkezi Belgesi verildi. -1 işletmenin projesi desteklenmiştir
2.	İlde Devam Eden İşler -SAN-TEZ projesi kapsamında Cumhuriyet Üniversitesine ait 1 proje	-Destek çalışmaları sürdürülmektedir.

59 TEKİRDAĞ

1.İLİN SANAYİ YAPISI

İl sanayinin ilk adımları tarıma bağlı şarap ve içki fabrikaları ile un ve yağ fabrikaları ile atılmıştır. İlde ilk kurulan sanayi tesisi 1931 yılında kurulan Tekel İçki Fabrikasıdır. Tekirdağ, gelişmiş sanayisi ve uluslararası firmaların içinde bulunduğu üretim tesisleriyle göz doldurmaktadır. “Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu” listesinde yer alan kuruluşlardan 52 tanesi ilde faaliyet göstermektedir. Tekirdağ ülkemizdeki sanayi sicile kayıtlı işletmeler içerisinde %2’lik payla, en fazla sanayiciye sahip 10. il olarak üst sıralarda yer almaktadır. Ülke genelinde tekstil üretiminin % 10’u, margarin üretiminin %25’i, rafine ayçiçeği yağı üretiminin %20’si, kağıt ve ambalaj üretiminin %40’ı, işlenmiş deri üretiminin %37’si Tekirdağ ilinde gerçekleştirilmektedir.

2. İLİN TİCARET YAPISI

Tekirdağ ili tarım öncelikli ürün yapısı ile ticari piyasada yerini almış ve ekonomik gelişmesini sağlamıştır. İlde yer alan gıda, tekstil, beyaz eşya, otomotiv yan sanayi, toprak sanayi, elektrik-elektronik sanayi, vb. sektörler ticari alanda ön plana çıkmıştır.

İlde biri merkez ilçede olmak üzere Çorlu, Çerkezköy, Malkara ve Hayrabolu İlçelerinde 5 adet Ticaret ve Sanayi Odası mevcut olup, bu odaların toplam üye sayısı 12.022’dir.

Tekirdağ, Çorlu, Hayrabolu ve Malkara’da olmak üzere 4 adet Ticaret Borsası mevcuttur. Bu borsaların toplam üye sayısı 431 olup, toplam işlem hacmi 4.220.755.963 TL’dir.

İlde toplam 11.579 adet ticari işletme faaliyet göstermekte olup, bu işletmelerin 1.384 adedi anonim şirket, 4.895 adedi limited şirket, 69 adedi kollektif şirket, 4 adedi iktisadi işletme, 5.227 adedi de şahıs işletmesi statüsündedir. İlde 443 adet kooperatif faaliyet göstermektedir.

İlde 1 adet Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği bulunmakta olup, bünyesinde 28.307 adet esnaf ve sanatkar ile 34 adet oda faaliyet göstermektedir.

Tekirdağ iline ait bazı bilgiler şöyledir:

- 357 adet ihracatçı firma ve 596.924.000 USD ihracat değeri ile 22. sırada,
- 432 adet ithalatçı firma ve 641.097.000 USD ithalat değeri ile 21. sırada,
- Nitelikli sıçrama kabiliyetine sahip iller arasında 7. sırada,
- Orta ve ileri teknoloji mal ihraç eden iller arasında 187.000.000 USD ile 14. sırada,
- İllerin çeşitlilik değerlerine göre 8. sırada,
- Sıradanlık değeri en düşük 9. il,
- Aktif sigortalı sayısı 276.742,
- Vergi tahakkuk ve tahsilatında 9. sırada,
- Malın üretim yeri dikkate alındığında ihracat rakamları 10,8 milyar USD,
- 114 adet banka şubesi bulunmaktadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a. Türkiye Sanayisi ve Tekirdağ İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71’i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48’i Marmara Bölgesinde, %17’si İç Anadolu Bölgesinde, %14’ü Ege Bölgesinde, %8’i Akdeniz Bölgesinde, %6’sı Karadeniz Bölgesinde, %5’i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2’si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Tekirdağ ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 1235'tir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 2' lik bir oran ile sanayisi gelişmiş 10. ildir.

Marmara bölgesindeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, % 65 ile İstanbul ilk sırada yer almaktadır. İstanbul ilini takip eden iller sırasıyla Bursa(%17), Kocaeli(%5), Tekirdağ(% 3), Balıkesir(% 3), Sakarya(% 2), Çanakkale(%1), Kırklareli(% 1), Edirne(% 1), Bilecik(% 1), Yalova(% 1) olarak görülmektedir.

b.Tekirdağ İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Tekirdağ ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına baktığımızda, %25 ile tekstil ürünleri imalatı sektörünün ilk sırada olduğu görülmektedir.

Diğer sektörler sırasıyla;

- % 13 Gıda ürünleri imalatı,
- % 7 Giyim eşyası imalatı , kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 7 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı
- % 6 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 5 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı ,
- % 5 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı(mak.ve teçhizat hariç),
- % 4 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı,
- % 4 Ana metal,
- % 3 Diğer madencilik ve taşocakçılığı
- % 3 Deri ve ilgili ürünlerin imalatı,
- % 2 Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı
- % 2 Motorlu kara taşıtı ,treylar (römork) ve yarı treylar
- % 2 İçecek imalatı,
- % 2 Kömür ve linyit çıkartılması,
- % 2 Elektrikli teçhizat imalatı,
- % 1 Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,
- % 1 Elektrik,gaz,buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı,
- % 1 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),
- % 1 Diğer imalatlar,
- % 1 Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzeme imalatı,
- % 3 Diğer (ham petrol ve doğal gaz çıkarımı, diğer ulaşım araçları imalatı, bilgisayarların,elektronik ve optik ürünlerin imalatı, makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı, mobilya imalatı, diğer ulaşım araçlarının imalatı, kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması, metal cevherleri madenciliği).

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Tekirdağ ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 105.798'dir. Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 195, kalite kontrol birimi olan firma sayısı 573'tür.

d.Genel Değerlendirme

Tekirdağ ilinde sanayinde çalışanların, %37'si tekstil ürünleri imalatı, 14'ü giyim eşyası imalatı sektöründe istihdam edilmektedir.

Tekirdağ ilinde faaliyet gösteren sanayi işletmelerinin; % 22'si mikro ölçekli, % 43'ü küçük ölçekli % 29'u orta ölçekli, % 6'sı büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük Firmalar

- Bsh Ev Aletleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. Çerkezköy Şubesi
- Bilim İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Eroğlu Giyim Sanayi ve Ticaret A.Ş.Çorlu Şubesi
- Beks Çorap ve İç Giyim Sanayi ve Ticaret
- Arçelik A.Ş. Çerkezköy Şubesi

4. İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Şekerleme, çikolata ve ciklet üretim tesisi,
- Konfeksiyon yan ürünleri üretim tesisi,
- Tekstil ve deri işleme makineleri üretim tesisi,
- Boncuk tutkal üretim tesisi,
- Buhar ve kızgın su kazanı üretim tesisi,
- Bilgisayar ve elektronik cihazlar elektronik malzeme üretim tesisi,
- Yazılım ve bilişim sektörü,
- Eğitim sektörü.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Tarım sektörüne yönelik yatırımlar:

- Organik tarım ve seracılığın yaygınlaştırılması,
- Meyve ve sebze konserveleme üretim tesisi,
- Salamura zeytin üretim tesisi,
- Tohumculuk sektörünün geliştirilmesi,
- Yem ve yem bitkileri üretimi.

Hayvancılık sektörüne yönelik yatırımlar:

- Su ürünleri tesislerinin kurulması,
- Süt tozu üretim tesislerinin kurulması,
- Hayvancılıkla entegre işleme tesisleri yatırımları.

Turizm sektörüne yönelik yatırımlar:

- Bağcılık, bağ ve şarap turizmi,
- Dinlenme tesisi sayılarının artırılması.

Enerji sektörüne yönelik yatırımlar:

- Rüzgar enerjisi santrallerinin kurulması,
- Nükleer, termik, hidroelektrik santral yapımında kullanılan makine ve ekipman üretim tesisleri kurulması.

Lojistik sektörüne yönelik yatırımlar: Asyaport limanı, hızlı tren projesi, gelişen demiryolu taşımacılığı, Çorlu havaalanı ile Tekirdağ ili gelişmeye ve yatırıma açık bir lojistik sektörüne sahiptir.

İnşaat sektörüne yönelik yatırımlar: Kentsel dönüşümle birlikte inşaat sektörü yatırım yapılabilir sektör haline gelecektir.

Deri sektörüne yönelik yatırımlar: Ülkemizdeki ham deri üretiminin %40'ının yapıldığı Çorlu Deri OSB'nin varlığı, deri konfeksiyonuna yönelik yatırımlar için bir avantajdır.

Sağlık sektörüne yönelik yatırımlar: Sağlık Serbest Bölgesi kurulması bu sektörün gelişimi açısından önem arz etmektedir.

5. İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

İlde genellikle tekstil sanayi ürünleri, deri sanayi ürünleri, demir, şarap, ayçiçek yağı gibi ürünler ihracata konu olmaktadır. Yapılan ithalat, başta tekstil makine ve yedek parçaları ile ham deri, tekstil ve deri sanayinde kullanılan kimyevi maddeler ve sanayi maddeleri ile yağlık ayçekirdeğini kapsamaktadır.

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli

Malkara ilçesinin süt ve süt ürünleri üretimi potansiyeli göz önüne alındığında, gerekli altyapı sağlandığında, hijyenik süt ürünleri olan peynir, yoğurt ve türevlerinin Avrupa Birliği ülkelerine ihracatı yapılabilir. Ayrıca ayçiçeği, deri konfeksiyonu, ilaç, şarap, peynir helvası dış ticarete konu olabilecek diğer ürünlerdir.

Tekirdağ İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	283	483.240
2010	291	546.162
2011	319	655.580
2012	357	596.924
2013(Ocak-Temmuz)	324	370.860

Tekirdağ İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	306	473.826
2010	340	603.084
2011	423	779.629
2012	432	641.097
2013(Ocak-Temmuz)	371	446.658

6.TEKİRDAĞ İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Tekirdağ ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. . Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 3 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tekirdağ ilinde 11 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı; karma OSB'lerde %59, ihtisas OSB'lerde %7'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

- Hayrabolu OSB'de %50 indirimli,
- Malkara OSB'de %50 indirimli,
- Muratlı Islah OSB'de %50 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Çerkezköy Organize Sanayi Bölgesi :

•Çerkezköy I ve II birleştirilerek, 1.228 hektara ulaşmış olup, 440 hektarı kredilendirilmiştir.

- 1987 yılında altyapı inşaatı tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 365 adet sanayi parselinin, 363 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 248 adedi üretim, 31 adedi inşaat, 84 adedi proje aşamasındadır. 2 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 38.460 kişi istihdam edilmektedir.

- Ağırıklı sektör grubu; dokuma-giyim, kimya ve demir-çelik sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 80.000 m³/gün dür.

Hayrabolu Organize Sanayi Bölgesi :

- 111 hektar büyüklüğünde olup, 100 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- Altyapı inşaatı 2005 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 100 adet sanayi parselinin, 48 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 5 adedi üretim, 8 adedi inşaat, 35 adedi proje aşamasındadır. 52 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 80 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırıklı sektör grubu, gıda sanayidir.

Malkara Organize Sanayi Bölgesi :

- 102 hektar büyüklüğünde olup, 100 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 2006 yılında altyapı inşaatı tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 55 adet sanayi parselinin, 52 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 4 adedi inşaat, 48 adedi proje aşamasındadır. 3 adet parsel tahsis edilmemiştir.

Çorlu Deri Organize Sanayi Bölgesi :

- 114 hektar büyüklüğündedir.
- Bölgedeki 220 adet sanayi parselinin tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 133 adedi üretim, 87 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 4.000 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırıklı sektör grubu; deri mamulleri, orman ve kağıt sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 36.000 m³/gün dür.

b. Sanayi Siteleri

Tekirdağ ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	TEKİRDAĞ ÇORLU KOORDİNE SS	486	486	0	100
2	TEKİRDAĞ HAYRABOLU SS	160	160	0	100
3	TEKİRDAĞ MALKARA SS	198	198	0	100
4	TEKİRDAĞ MERKEZ SS	146	146	0	100
5	TEKİRDAĞ MERKEZ (100.YIL) SS	324	324	0	100
6	TEKİRDAĞ MURATLI SS	130	127	3	98
TOPLAM		1.444	1.441	3	99

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Tarım ekonomisine canlılık kazandırmak üzere Tekirdağ'da her yıl haziran ayında yapılan Kiraz Festivali, bölgenin Uluslararası Tarım ve Sanayi Fuarı haline dönüştürülmelidir.
- İhtisas Gümrüğünün kurulmasında fayda görülmektedir.
- Bağcılık sektörü ürün işleme teknikleri yönünden desteklenmeli, üniversitelerle işbirliği ve ihracat imkanları artırılmalıdır. Şarap turizmi konusunda, turizm şirketleri ile anlaşarak konaklama turizmi geliştirilmelidir. Bağ bozumu dönemlerinde eko turizm amaçlı turlar düzenlenmelidir.

- İlin lojistik altyapısındaki eksikliklerin tamamlanması, demiryolu ağının güçlendirilmesi ve yük taşımacılığında demiryolunun daha aktif kullanımı sağlanmalıdır.
- İlde faaliyet gösteren ve merkezleri İstanbul'da bulunan sanayi kuruluşlarının merkezlerini Tekirdağ iline taşınmaları sağlanmalıdır.
- İlde bulunan yat limanı tamamlanarak işletmeye açılmalı ve tanıtımı yapılmalıdır.
- Üniversite-sanayi işbirliğinin güçlenmesi sağlanmalıdır. Bu bağlamda İl Müdürlüğü ve üniversite işbirliğiyle San-Tez, tekno girişim sermayesi, marka, patent konularında bilgilendirme toplantıları düzenlenmektedir.
- İlde katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi, markalaşma ve inovasyon konusunda seminer ve toplantılar düzenlenerek sanayicinin bilinçlenmesi sağlanmalıdır. Bu kapsamda Namık Kemal Üniversitesi ile işbirliği içerisinde çalışmalar yürütülmektedir.
- İldeki sosyal ve kültürel altyapının eksikliği nedeniyle, kaliteli insan kaynağının istihdam edilmesinde sıkıntılar yaşanmaktadır.
- İlde enerji, savunma sanayi, yazılım ve bilişim sektörüne yönelik yatırımların artırılması için çalışmalar yapılmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Trakya Kalkınma Ajansı

Vizyon : Sürdürülebilir kalkınma ilkeleri çerçevesinde, çevreye duyarlı, potansiyellerini değerlendiren, küresel ölçekte rekabet edebilir bir Trakya.

Misyon : Yerel potansiyeli harekete geçirerek, bölge sanayisini dünya ile rekabet edecek şekilde bir cazibe merkezi haline getirme yolunda koordinatör bir ajans.

Stratejiler :

Rekabet Gücünün arttırılması

- Ar-Ge ve inovasyon kültürü ile markalaşmanın yaygınlaştırılması,
- Girişimciliğin desteklenmesi,
- Tarımsal yapının iyileştirilmesi,
- Ticaretin geliştirilmesi,
- Etkili yatırım promosyonuyla özel kesim yatırımlarının arttırılması,
- Turizmin geliştirilmesi.

Altyapının Planlı Gelişiminin Sağlanması

- Ulaşım ve lojistik altyapının güçlendirilmesi,
- Sanayi altyapısının güçlendirilmesi,
- Planlı kentsel ve kırsal gelişimin sağlanması.

Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması

- Toprak ve su kaynaklarını kirletici faktörlerin kontrol altına alınması,
- Sürdürülebilir tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması,
- Çevre dostu enerji sistemlerinin yaygınlaştırılması ve enerji verimliliğinin arttırılması,
- Çevre alanında kurumsal yapının geliştirilmesi.

Sosyal Yapı ve Beşeri Sermayenin Geliştirilmesi

- İnsan kaynaklarının bölge ihtiyaçlarına ve potansiyellerine göre geliştirilmesi,
- Eğitim ve sağlık hizmetlerinin nitelik ve erişebilirliğinin geliştirilmesi,
- Sosyal dayanışmanın ve örgütlenmenin geliştirilmesi,
- Dezavantajlı grupların yaşam kalitelerinin arttırılması, ekonomik ve sosyal hayata katılımların desteklenmesi.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

S/N	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler Ar-Ge Merkezi ▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Namık Kemal Üniversitesine ait 2 proje	▪ 4 işletmeye Ar-Ge Merkezi Belgesi verildi. ▪ Projeler tamamlanmıştır.
2.	İlde Devam Eden İşler -SAN-TEZ projesi kapsamında Namık Kemal Üniversitesine ait 4 proje -Namık Kemal Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi	-Destek çalışmaları sürdürülmektedir. -Çalışmalar sürdürülmektedir. 2011 yılında kurulmuştur.

60 TOKAT

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Tokat'ın ekonomik yapısında sanayi, tarım, tarıma dayalı sanayi ve hayvancılık sektörü önemli rol oynamaktadır. Başta gıda sanayi olmak üzere, taş ve toprağa dayalı sanayi, orman ürünleri sanayi ve son yıllarda tekstil, dokuma ve konfeksiyon sektörü, il ekonomisinin bel kemiğini oluşturmaktadır.

İlde gıda ve içki sanayi, taş ve toprak sanayi, mermer ve maden sanayi, tekstil ve konfeksiyon sanayi sektörleri ilk sıralarda yer almaktadır.

İşletmelerin bir küme modeli oluşturdukları görülmektedir. Erbaa ilçesinde tuğla ve kiremit fabrikaları ile konfeksiyon yatırımları, Turhal ilçesinde mermer ve maden sanayi, Tokat merkez ilçesinde tarım makineleri, hazır giyim ve gıda işletmeleri, Niksar ilçesinde yaş sebze ve meyve işleme ve değerlendirmeye yönelik kuruluşlar, Zile ilçesinde gıda ve makine ile ilgili yatırımlar yoğunluktadır.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İlin ticari potansiyelini genellikle tarım ve tarımda dayalı sanayi ürünleri oluşturmaktadır. İlin en önemli özelliği, merkez ve ilçelerin birlikte gelişmesidir.

İlde havayolunun ulaşım açılmaması sanayi, ticaret, turizm, sağlık ve eğitim sektörlerini olumsuz etkileyen bir faktör olarak görülmektedir.

Tokat ilinin; transit merkezi özelliğindeki coğrafi konumu, zengin yer altı kaynakları(antimuan, bentonit, kömür, bakır, krom, kireç taşı, asbest, çimento, manganez, grafit, kuvars, maden suyu, mermer, kaplıca suları), çok merkezli gelişim yapısı göstermesi, bol ve çeşitli ürünlerden oluşan bir tarımsal yapıya sahip olması, su ürünleri yetiştiriciliği için zengin su kaynakları, el sanatları(bakırcılık, yazmacılık, el dokumacılığı, halıcılık) ve turizm potansiyeli, kuş gözlemciliği alanları, limana yakınlığı ve su kaynakları, sanayi ve ticaret yatırımları için avantajlar sağlamaktadır.

İl merkezi ve ilçelerinde 5 Adet Ticaret ve Sanayi Odası, 2 Adet Ticaret Borsası, 34 Adet esnaf ve sanatkarlar meslek kuruluşu ve 63 adet banka şubesi sayısının bulunması güçlü bir ticari potansiyel varlığını ve küçük/orta ölçekli işletmelerin yoğun olduğunu göstermektedir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Tokat İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Tokat ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 192' dir. Toplam sanayi işletmeleri içerisinde % 0.3'lük bir oran ile sanayisi gelişmekte olan illerimiz arasında yer almaktadır.

Karadeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %19'luk bir oran ile Samsun ilk sırada yer almaktadır. Samsun ilini takip eden iller sırasıyla; Düzce(%10), Trabzon(%10), Çorum(%10), Bolu(%7), Kastamonu(%6), Ordu(%5),

Rize(%5), Amasya(%4), Tokat(%4), Zonguldak(%4),Karabük(%4), Sinop(%3), Giresun(%3), Bartın(%3), Gümüşhane(%1), Artvin(%1), Bayburt(%1) olarak görülmektedir.

b.Tokat İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Tokat İlinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına baktığımızda, % 25 ile gıda ürünleri imalatı, % 15 ile diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı, % 11 ile giyim eşyası imalatı sektörlerinin ilk sıralarda olduğu görülmektedir.

Diğerleri sırasıyla;

- % 11 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı,
- % 9 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,
- % 4 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,
- % 4 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,
- % 4 Tekstil ürünleri imalatı,
- %3 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 2 Mobilya imalatı,
- % 2 Elektrikli teçhizat imalatı,
- % 2 İçecek imalatı,
- % 2 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı(makine ve teç.hariç),
- % 1 Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,
- % 1 Ana metal sanayi,
- % 1 Metal cevherler madenciliği
- % 1 Deri ve ilgili ürünlerin imalatı,
- % 1 kağıt ve kağıt ürünleri imalatı
- % 1 Elektrik,gaz,buhar ve havalandırma üretimi ve dağıtımı.

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Tokat ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 5.974'tür. Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 15, kalite kontrol birimi bulunan firma sayısı 54'tür.

d.Genel Değerlendirme

Sanayide çalışanların, %20'si giyim eşyası imalatı, %19'u diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı, %19'u gıda ürünleri imalatı, %17'si diğer madencilik ve taşocakçılığı sektörlerinde istihdam edilmektedir. Sanayideki istihdamın %85'i işçi, %3'ü mühendistir. Tokat ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %36'sı mikro ölçekli, %53'ü küçük ölçekli, %10'u orta ölçekli, %1'i büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Muammer Türksavul Turhal Şeker Fabrikası
- Has Özgen Tekstil Sanati ve Ticaret A.Ş.
- Niksar Tekstil Sanayi ve Ticaret
- Özdemir Antimuan Madenleri A.Ş. Turhal Şubesi
- Birsan Birlik Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş. Zile Şubesi

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

Gıda sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Meyve suyu (konsantre) üretim tesisi,
- Reçel ve marmelat üretim tesisi,

- Patates cipsi üretimi,
- Küp şeker üretimi,
- Kurutulmuş meyve ve sebze üretim tesisi,
- Dondurulmuş gıda üretim tesisi,
- Karma yem üretim tesisi,
- Su şişeleme,
- Hazır çorba, puding ve hazır tatlı üretimi.

Dokuma ve giyim sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Çorap üretimi,
- Örme eşya üretimi.

Plastik sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- PVC profil doğrama, PVC ve PE boru üretimi,
- Plastik eşya ve ambalaj malzemesi üretimi.

Diğer sektörlerde yapılabilecek yatırımlar:

- Toprak işlemeye yönelik tarım aletleri üretim tesisi,
- Soğuk hava deposu,
- Güneş kollektörü üretim tesisi.

Bölgesel hammadde ve pazara bağımlılık göstermeyen yatırımlar:

- Metal eşya üretimi,
- İnşaat ve aksesuar yatırımları,
- Yangın söndürücü.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Tarım sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Seracılık,
- Meyve ve sebze işleme yatırımları
- Kültür mantarı yetiştiriciliği,
- Damızlık (hibrit) tohum üretim tesisi,
- Bağcılık,
- Yem bitkileri üretimi,
- Ekolojik tarım,
- Soğuk hava deposu.

Hayvancılık sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Su ürünleri üretimi,
- Arıcılık,
- Damızlık et ve süt sığırcılığı,
- Et ve yumurta tavukçuluğu,
- Suni tohumlama ve damızlık üretimi.

Orman ürünleri sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Lata üretimi,
- Lamine yonga levha (laminat) üretimi,
- Lif levha (MDF) üretimi,
- Lamine parke üretimi,
- Cilalı boya üretimi
- Mobilya ve dekorasyon.

Mermer ve madencilik yatırımları:

- Mermer ocak ve işletmeciliği,
- Alçı üretim tesisi,

• Kömür, bentonit, krom, antimuan, bakır v.b madencilik yatırımları
Turizm sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Yayla turizmi,
- Trekking, rafting su sporları akarsu turizmi,
- Mağara turizmi,
- Kuş gözlemciliği,
- Antik kentler ve tarihi çekim yerleri,
- Otel işletmeciliği.

Yenilenebilir enerji yatırımları :

- Rüzgâr, hidroelektrik, güneş ve biyokütle v.b enerjisi.

Diğer yatırım alanları:

- Gıda ürünleri ve içecek imalatı,
- Soğuk hava deposu hizmetleri (yaş sebze ve meyve),
- Seracılık,
- Tahıl ambarlama hizmetleri,
- Hayvancılıkla entegre işleme tesisleri imalatı,
- Ağaç ve mantar ürünleri,
- Sağlık işleri, hastane hizmetleri, tıp ve dişçilikle ilgili uygulama faaliyetleri,
- Ahşap mobilya imalatı,
- Akıllı çok fonksiyonlu teknik tekstil,
- Demir dışı ana metal sanayi,
- Bavul, el çantası, saraçlık, koşum takımı ve ayakkabı imalatı,
- Deri giyim eşyası imalatı,
- Eğitim hizmetleri,
- Giyim eşyası imalatı,
- İlaç/eczacılıkta ve tıpta kullanılan kimyasal ve bitkisel kaynaklı ürünler imalatı,
- Kâğıt ve kâğıt ürünleri imalatı,
- Madencilik yatırımları (Avrupa Kömür Çelik Topluluğu kapsamı ürünler hariç),
- Makina ve teçhizat imalatı,
- Elektrikli makina ve teçhizatı imalatı,
- Metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı; çimento, beton veya suni taştan inşaat amaçlı prefabrik yapı elemanları imalatı,
- Oteller (konaklama tesisleri),
- Tehlikeli atık geri kazanım ve bertaraf tesisleri,
- Tıbbi aletler ve hassas optik aletler imalatı.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Tokat İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	33	21.719
2010	30	23.770
2011	24	39.832
2012	32	37.302
2013(Ocak-Temmuz)	27	19.519

Tokat İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	32	14.024
2010	35	18.304
2011	41	20.724
2012	35	20.454
2013(Ocak-Temmuz)	35	15.062

6.TOKAT İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Tokat ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tokat ilinde 5 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %41'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

- Tokat OSB'de %70 indirimli,
- Erbaa OSB'de %90 indirimli,
- Niksar OSB'de %90 indirimli,
- Zile OSB'de %90 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Tokat-Merkez Organize Sanayi Bölgesi :

- Bölge büyüklüğü toplam 500 hektara ulaşmış olup, 50 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 50 hektarlık alan 1993 yılında, 150 hektarlık alan 2007 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 166 adet sanayi parselinin, 136 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 106 adedi üretim, 14 adedi inşaat, 16 adedi proje aşamasındadır. 30 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 2.040 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, orman ürünleri ve dokuma-giyim sanayidir.

Niksar Organize Sanayi Bölgesi:

- 60 hektar büyüklüğündedir.
- 2007 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 26 adet sanayi parselinin, 2 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 2 adedi üretim aşamasındadır. 24 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde 10 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıdadır.

Erbaa Organize Sanayi Bölgesi:

- 163 hektar büyüklüğündedir.
- 2008 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 112 adet sanayi parselinin, 26 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 20 adedi üretim, 6 adedi proje aşamasındadır. 86 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 1.200 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; dokuma, gıda ve demir-çelik sanayidir.

Tokat-Turhal Organize Sanayi Bölgesi:

- 60 hektar büyüklüğündedir

- 2009 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgede bulunan 41 adet sanayi parselinin, 32 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 20 adedi üretim, 1 adedi inşaat, 11 adedi proje aşamasındadır. 9 adet parsel tahsis edilmemiştir.

- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 120 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda ve kağıt sanayidir.

Zile Organize Sanayi Bölgesi:

- 50 hektar büyüklüğündedir.
- 2012 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki; 70 adet sanayi parselinin, 10 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 2 adedi üretim, 8 adedi proje aşamasındadır. 60 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 20 kişi istihdam edilmektedir.

b.Sanayi Siteleri

Tokat ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	TOKAT ERBAA SS	395	392	3	99
2	TOKAT MERKEZ SS	298	298	0	100
3	TOKAT MERKEZ (YAZMACILAR) SS	21	7	14	33
4	TOKAT NİKSAR SS	354	298	56	84
5	TOKAT TURHAL SS	110	110	0	100
6	TOKAT ZİLE SS	154	154	0	100
7	TOKAT REŞADIYE ATA SS (YHGP)	88	69	19	78
TOPLAM		1.420	1.328	92	94

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- İşletmelerde yaşanan düşük kapasite ile üretimin nedeni finansman yetersizliğidir. Bu soruna çözüm olarak, düşük faizli ve uzun vadeli kredi temini sağlanmalıdır. Dış ticarete rekabet gücü yüksek, kaliteli ürün üreten KOBİ'lerin finansman yönüyle desteklenmesi, bu desteklerin sağlanmasında istenilen teminatların makul seviyeye çekilmesi ve ipotek işlemlerinin kolaylaştırılması gerekmektedir. KOBİ'lere kredi aşamasında kefalet desteği sağlayan Kredi Garanti Fonunun, Tokat ilinde şubesinin kurulması durumunda işletmeler finansman kaynaklarına daha kolay erişebileceklerdir.

- Karadeniz ekonomik işbirliğinin tabana yayılarak hayata geçirilmesi ve Tokat ilinin bu işbirliğinden, özellikle ihracat potansiyeli açısından, faydalandırılmasının sağlanmasında Orta Karadeniz Kalkınma Ajansının aktif rol oynaması sağlanmalıdır.

- Rekabet ve maliyetlerin düşürülmesi açısından, Organize Sanayi Bölgelerinde doğalgaz kullanımının sağlanması gerekmektedir.

- İlde değişik sektör gruplarında üretilen mamullerin pazar sorununun giderilmesi ve ihracat imkânlarının artırılmasına yönelik olarak, özellikle yaş sebze ve meyve pazarlanmasını teminen, sektörel dış ticaret ve pazarlama şirketlerinin kurulmasını ihtiyaç duyulmaktadır.

- Havaalanının aktif hale getirilmesi ve ulaşım seferlerinin düzenli yapılması sağlanmalıdır.

- İlde yaş sebze ve meyve paketleme, tasnif, dondurma ve şoklama tesisleri bulunmasına rağmen, akredite edilmiş analiz laboratuvarları olmadığından, ihracat yapamamakta ve

dolayısıyla yaş sebze ve meyve potansiyelini değerlendirememektedir. Laboratuvarların kurulması durumunda hem üretim artacak ve istihdam sağlanacak, hem de Karadeniz ülkelerine ihracat imkânı sağlanacaktır.

- İlde çeşitli nedenlerle tamamlanamamış veya darboğaza girmiş üretim, istihdam ve ihracat yatırımlarının tekrar ekonomiye kazandırılması için gerekli çalışmaların yapılması ve uzun vadeli kredi desteği sağlanması uygun olacaktır.

- Güney-Kuzey yol bağlantısının açılması ile il üzerinden Karadeniz'e ve oradan kuzey ülkelerine geçiş imkanı ile önemli bir ihracat avantajı sağlanacaktır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı

Vizyon:Bölgesinde yerel dinamikleri harekete geçirerek sağlıklı ve sürdürülebilir bir kalkınmanın gerçekleştirilmesinde öncü, ulusal ve uluslararası platformlarda saygın, tanınır ve etkin çalışan bir ajans olmaktır.

Misyon: Bölgesinde ekonomik ve sosyal alanlarda sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak amacıyla hazırladığı plan ve programlar doğrultusunda, etkin teknik ve mali destekler ile yatırım ve tanıtım mekanizmalarını kullanan; uluslararası, ulusal ve yerel aktörlerle işbirliği içinde bölgenin kapasitesini ve rekabet gücünü geliştiren bir ajans olmaktır.

Stratejik Amaçlar:

- Etkin bir mekansal organizasyon oluşturulması,
- İnsan kaynaklarının ve toplumsal yapının geliştirilmesi,
- İşletmelerin rekabet gücünün artırılması ve dışa açılmanın sağlanması,
- Ekolojik dengelerin, çevrenin korunması ve durumunun iyileştirilmesi,
- Kurumsal yapının güçlendirilmesi.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler ▪ SAN-TEZ projesi kapsamında Gaziosmanpaşa Üniversitesine ait 1 proje	▪ Proje tamamlanmıştır.
2.	İlde Devam Eden İşler -Tokat Teknoloji Geliştirme Bölgesi -SAN-TEZ projesi kapsamında Gaziosmanpaşa Üniversitesine ait 1 proje	-Çalışmalar sürdürülmektedir. 2008 yılında kurulmuştur. -Destek çalışmaları sürdürülmektedir.

61 TRABZON

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Trabzon sanayisi var olan potansiyeline rağmen yeterince gelişmemiştir. Türkiye genelindeki sanayileşme hareketinin gerisinde kalması nedeniyle, sanayi sektörünün istihdama katkısı düşüktür. Ekonomisi ağırlıklı olarak tarıma dayalıdır. İlde büyük ölçekli üretim tesisi yok denecek kadar azdır. Bunun en önemli nedeni, arazi yapısının büyük ölçekli sanayi tesisinin kurulmasına elverişli olmamasıdır. İl sanayisi, tarıma dayalı KOBİ sanayi profiline sahiptir.

İmalat sanayi içinde gıda sanayi yatırımları ilk sırada yer almaktadır. İlin sanayi ürünleri siyah çay, fındık, un ve kepek, süt ürünleri, balık yağı ve unu, hazır giyim, mefruşat, ayakkabı, kereste, beton direk, mobilya, lastik ve plastik ürünler, otomotiv yan sanayi ürünleri, çimento, sac olarak sıralanabilir.

Trabzon'da Karadeniz Teknik Üniversitesi yerleşkesi içerisindeki Trabzon Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nin toplam alanı 21.904 m², kapalı alanı ise 6000 m² dir. Bölgeye 2012 yılında 7 firma kabul edilmiş olup, 2012 yılı sonu itibariyle 31 firma faaliyet göstermektedir. Mevcut firmaların %32'si yazılım-bilişim, %16'sı elektronik-elektromekanik, %16'sı medikal-biyomedikal, %13'ü makine, %10'u biyoteknoloji, %10'u tıp, %3'ü kimya sektöründe faaliyet göstermektedir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İlde ihracatçı firma sayısı 210'u geçmiş bulunmaktadır. İhraç edilen ürünlerin %90'ı tarım, %3'ü sanayi, %1'i madencilik ürünlerinden oluşmaktadır. Tarım ürünleri içinde ilk sırayı fındık ve mamulleri, ikinci sırayı ise yaş meyve ve sebze almaktadır. İhracat yapılan ülkeler Rusya Federasyonu, İtalya, Almanya, Fransa ve Polonya'dır.

Fındık gerek işlenmiş olarak, gerekse kabuklu olarak iç ve dış ticarete Trabzon'un en önemli ürünüdür.

Ağırlıklı olarak kömür, tahıl, granit, mobilya ve PVC hammaddesi ithal edilmektedir. İthalatta öne çıkan ülkeler sırasıyla; Rusya, Ukrayna, Çin ve Azerbaycan'dır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Trabzon İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Trabzon ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 450'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0,6'lık bir oran ile sanayisi gelişmekte olan iller arasındadır.

Karadeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %19'luk bir oran ile Samsun ilk sırada yer almaktadır. Samsun ilini takip eden iller sırasıyla; Düzce(%10), Trabzon(%10), Çorum(%10), Bolu(%7), Kastamonu(%6), Ordu(% 5),

Rize(%5), Amasya(%4), Tokat(%4), Zonguldak(%4),Karabük(%4), Sinop(%3), Giresun(%3), Bartın(%3), Gümüşhane(%1), Artvin(%1), Bayburt(%1) olarak görülmektedir.

b.Trabzon İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Trabzon ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında; gıda ürünleri imalatı (%31), kauçuk ve plastik ürünleri imalatı(%10), diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı(%10) ilk sıralarda yer almaktadır.

Diğerleri sırasıyla;

% 7 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı,

% 7 Diğer madencilik ve taş ocakçılığı,

% 6 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),

% 4 Mobilya imalat,

% 3 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizatı hariç)

% 3 Giyim eşyası imalatı, kürkün işlenmesi ve boyanması,

% 3 Motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı,

% 2 Diğer ulaşım araçlarının imalatı,

% 2 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,

% 2 Tekstil ürünleri imalatı,

% 2 Ana metal sanayi,

% 2 Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması,

% 1 Elektrikli teçhizat imalatı,

% 5 Diğer (elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtım, metal cevherleri madenciliği, içecek imalatı, tütün ürünleri imalatı, temel eczacılık ürünleri ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı, bilgisayarlar için elektronik ve optik ürün imalatı)

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Trabzon ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 80.842'dir.

30 firmada Ar-Ge birimi, 104 firmada kalite kontrol birimi bulunmaktadır.

d.Genel Değerlendirme

Trabzon ilinde sanayide çalışanların %42'si gıda ürünleri imalatı, %9'u kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı sektöründe istihdam edilmektedir.

Sanayideki istihdamın %80'i işçi, %3'ü mühendistir.

Trabzon ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %28'i mikro ölçekli, %60'ı küçük ölçekli, %10'u orta ölçekli, %2'si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Oyman Makine Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
- Aşkale Çimento Sanayi A.Ş.
- Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü
- Trabzon Belediye Başkanlığı
- Gündoğdu Mobilya San. Tic.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

- Bilişim sektörü yatırımları,
- Maden sektörü yatırımları,
- Enerji sektörü yatırımları,
- Gıda, tarım ve hayvancılık sektörü yatırımları,
- Su ürünleri sektörü yatırımları,

- Ağaç ve ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı,
- Gemi inşa sektörü yatırımları,
- Silah üretim sektörüne yönelik yatırımlar
- Giyim eşyaları imalatı sektörü,
- Diğer sektörler: Geleneksel hasır bilezik yapımı, altın, bakır, bronz, pirinç, gümüş işlemeciliği, taş ve ahşap işçiliği, dokumacılık ve bıçakçılık.

İlde Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyel Sektörler

Tarım Sektörü: Yaş sebze ve meyveler, fındık ve işlenmiş fındık ürünleri, çay ve işlenmiş çay ürünleri, endemik ve tıbbi bitkiler, kuru gıda.

Hayvancılık Sektörü: Süt ve süt ürünleri, bal ve bal ürünleri, et ve et ürünleri, balık ve işlenmiş balık ürünleri.

Makine ve İnşaat Sektörü: Seramik yapıştırıcı ve çimento, medikal cihazlar, mobilya ve orman ürünleri, inşaat malzemeleri, tekstil ve giyim eşyaları, tabanca-silah üretim ve bütün işleme makineleri.

Madencilik Sektörü: Granit, mermercilik.

Metal Sanayi: Hafif metallerin dökümü, metal yapı ve yapı parçaları imalatı, metalden kapı ve pencere imalatı, merkezi ısıtma radyatörleri, buhar jeneratörü, merkezi ısıtma sıcak su kazanları, metallerin işlenmesi ve kaplanması, metallerin makinede işlenmesi ve şekil verilmesi, tel ürünleri, zincir ve yayların imalatı, bağlantı malzemelerinin ve vida makinesi ürünlerinin imalatı.

Motorlu Kara Taşıtı ve Diğer Ulaşım Araçlarının İmalatı Sektörü: Motorlu kara taşıtları için elektrik ve elektronik donanımların imalatı, motorlu kara taşıtları için diğer parça ve aksesuarların imalatı, gemilerin ve yüzen yapıların inşası, eğlence ve spor amaçlı teknelerin yapımı.

Diğer: Süs eşyaları ve el sanatları ürünleri, temel kimya ve eczacılık ürünleri, kauçuk ve plastik ürünler.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Trabzon İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	200	815.832
2010	206	1.011.085
2011	213	1.088.529
2012	204	1.099.796
2013(Ocak-Temmuz)	189	604.249

Trabzon İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	161	81.169
2010	151	89.094
2011	151	122.215
2012	130	157.722
2013(Ocak-Temmuz)	107	160.087

6.TRABZON İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Trabzon ilinin Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Trabzon ilinde 4 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %49'dur.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

- Trabzon Arsin OSB'de %100 indirimli,
- Trabzon Beşikdüzü OSB'de %100 indirimli,
- Vakfikebir(Trabzon) OSB'de %100 indirimli,
- Şinik(Akçaabat) OSB'de %100 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Trabzon-Arsin Organize Sanayi Bölgesi:

- 99 hektar büyüklüğündedir.
- 1997 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 86 adet sanayi parselinin tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 71 adedi üretim, 15 adedi inşaat aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde 3.500 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, orman ve plastik sanayidir.

Trabzon-Beşikdüzü Organize Sanayi Bölgesi:

- 76 hektar büyüklüğünde olup, 35 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 2007 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 37 adet sanayi parselinin 28 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 13 adedi üretim, 10 adedi inşaat, 5 adedi proje aşamasındadır. 9 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde 290 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, demir-çelik ve orman sanayidir.

b.Sanayi Siteleri

Trabzon ilinin Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	TRABZON MERKEZ SS	262	262	0	100
2	TRABZON MERKEZ (FATİH) SS	119	112	7	94
3	TRABZON MERKEZ (MARANGOZLAR) SS	176	167	9	95
4	TRABZON OF SS	111	106	5	95
5	TRABZON AKÇAABAT SS	60	60	0	100
6	TRABZON SÜRMENE SS	126	115	11	91
TOPLAM		854	822	32	96

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Gürcistan, Ermenistan ve İran ile demiryolu bağlantılarının sağlanması yönünde çalışmalar başlatılmalıdır.
- Üretimde, bölge için uzun vadede önemli bir kaynak olarak görülen, doğalgazın kullanımı süratle sağlanmalıdır. Bunun yanında alternatif enerji kaynakları arayışına gidilmelidir.
- Yöresel kaynakların değerlendirilmesi açısından, birim alandan daha fazla ve birden çok ürün alınmasına imkân veren ve tarımdan elde edilen gelirin artmasını sağlayan seracılık yatırımlarına ağırlık verilmesi gerekmektedir.
- Kaliteli kuru çay üretebilmek için, özellikle ham maddeyi oluşturan çay bitkisinin kalitesini iyileştiren tedbirlerin alınması gerekmektedir.
- Tarım alanında, fındık ve çaya alternatif ürünler yetiştirme çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Ekonomik değeri yüksek olan endemik bitkilerin yetiştirilebilmesine yönelik Ar-Ge çalışmaları desteklenmelidir.
- Fındık üretimine verilen desteklerin üreticileri koruyacak şekilde yeniden yapılandırılarak devam ettirilmesi , sağlanmalıdır.
- Sanayi ürünlerinin pazarlanmasında ortaya çıkan problemlerin aşılmasına yönelik olarak, sektörel bazda “Dış Ticaret ve Pazarlama Şirketleri”nin kurulması yönünde çalışmalar başlatılmalıdır.
- Mevcut genç nüfusun ihtiyaç duyulan alanlarda yetiştirilmesine yönelik projelerin geliştirilmesi sağlanmalıdır.
- Birçok işletmede yaşanan finansman yetersizliğine çözüm olarak; düşük faizli ve uzun vadeli kredi temin edilmelidir.
- İthalata yönelik rekabet gücü yüksek ürün üreten KOBİ’lerin finansman yönüyle desteklenmesinin sağlanması, istenilen teminatların makul seviyeye çekilmesi ve ipotek işlemlerinin kolaylaştırılması gerekmektedir.
- Üniversite-sanayi işbirliği ara yüz mekanizmaları, çift yönlü bir iletişim sağlayarak, bilimsel çalışmaların sanayinin ihtiyaçları ile örtüşür hale gelmesi ve doğru kanala yönlendirilmesine katkıda bulunacaktır.
- İlde, fikri ve sınai mülkiyet haklarının tanınması ve lisanslama hizmetleriyle birlikte, Ar-Ge’nin özendirilmesi, yeni buluşların korunması ve ödüllendirilmesi, teknoloji transferine imkan sağlanması gerekmektedir. Bunun yanında, kuluçka merkezleri ve teknokent kullanımları konularında bilinç oluşturmaya yönelik çalışmalar yürütülmelidir.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı

Vizyon: Ekonomisi güçlü, yenilikçi ve rekabetçi, sosyal yönden gelişmiş ve bütünleşmiş, altyapısı tamamlanmış, sürdürülebilir çevre ve yüksek yaşam kalitesine sahip bir Doğu Karadeniz Bölgesi.

Misyon: TR90 Bölgesi için belirlenmiş olan ulusal ve yerel kalkınma planlarında ve programlarında öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak kamu, özel sektör ve sivil toplum arasındaki işbirliğini geliştirerek, bölgede sürdürülebilir ekonomik, çevresel, sosyal kalkınmayı sağlamak ve bölgenin rekabet edebilirliğini ve uluslararası tanınırlığını artırmak.

Stratejiler: Bölge planında belirlenen güçlü ve rekabetçi ekonomi temel eksenini çerçevesinde il ekonomisinin rekabet gücünü artırmak, ilde sağlanan istihdamı artırmak, bölgede tarımsal çeşitliliği artırmak ve tarıma dayalı sanayiye güçlendirmek.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

S/N	Faaliyetin Adı	Açıklamalar
1.	İlde Yapılmış Olan İşler -SAN-TEZ projesi kapsamında -Karadeniz Teknik Üniversitesine ait toplam 6 proje -Trabzon Teknoloji Geliştirme Bölgesi -Teknogirişim Sermayesi Desteği	-Projeler tamamlanmıştır. -2008 yılında faaliyete geçmiştir. -23 işletmenin projesi desteklenmiştir.
2.	İlde Devam Eden İşler -SAN-TEZ projesi kapsamında Karadeniz Teknik Üniversitesine ait 4 proje	-Destek çalışmaları sürdürülmektedir.

62 TUNCELİ

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Tunceli ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayalı olup, sanayileşme düzeyi çok düşüktür. İlde sanayileşmeyi geliştirmek için altyapıyı oluşturan tarımı iyileştirmek, verimliliğini arttırmak gerekmektedir.

2. İLİN TİCARET YAPISI

Tunceli ekonomisinde ticaret; tarım, devlet hizmetleri, ulaştırma ve haberleşme sektöründen sonra gelmektedir.

Tunceli'den komşu ve komşu olmayan illere canlı hayvan, hayvansal ürünler ve tarım ürünleri satışı yapılmaktadır. Diğer illerden ise otomobil ve yedek parçaları, dayanıklı tüketim malları makine ve teçhizat manifatura inşaat malzemeleri mutfak eşyaları ve endüstriyel ürünlerle mevsimlik meyve sebze ve narenciye ürünleri alınmaktadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Tunceli İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Tunceli ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 37'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.02 lik bir oran ile sanayisi gelişmemiş iller arasında yer almaktadır.

Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %29'luk bir oran ile Malatya ilk sırada yer almaktadır. Malatya ilini takip eden iller sırasıyla Elazığ(%18), Erzurum(%13), Erzincan(%9), Van(%9), Ağrı(%5), Kars(%3), Bingöl(%3), Bitlis(%3), Ardahan(%2), Muş(%2), Iğdır(%2), Hakkari(%1), Tunceli(%1) olarak görülmektedir.

b.Tunceli ilinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Tunceli ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %44 ile gıda ürünleri imalatı, %22 ile diğer madencilik ve taşocakçılığı sektörlerinin ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

Diğerleri sırasıyla;

% 22 metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı;

%6 içecek imalatı

% 6 elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı.

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Tunceli ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 387'dir. 7 firmada kalite kontrol birimi bulunmaktadır.

d.Genel Değerlendirme

Tunceli ilinde sanayide çalışanların %34'ü diğer madencilik ve taşocakçılığı, %33'ü diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı sektöründe istihdam edilmektedir.

İstihdamın %84'ü işçi, %5'i mühendistir.

Tunceli ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %28'i mikro ölçekli, %66'sı küçük ölçekli, %6'sı orta ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Feniş Toprak ve İnşaat Sanayi ve Tic.Ltd.Şti.
- Limak İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Munzur Tarım ve Sanayi Ürünleri Tic.A.Ş.
- Tunceli Un ve Un Mamulleri Tanzim Satış A.Ş
- Özcihan Bakl. Ele. ve Pak.Feğir.Gıda ve Tük.Mad.Ltd.Şti.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Tarım sektöründe yapılabilecek yatırımlar:Bağcılık, sebze ve meyve yetiştiriciliği, yem bitkileri üretimi.
- Hayvancılık sektöründe yapılabilecek yatırımlar:Arıcılık, et besiciliği, süt sığırcılığı, et ve yumurta tavukçuluğu, alabalık yetiştiriciliği, küçük baş hayvan yetiştiriciliği.
- Orman ürünleri sektöründe yapılabilecek yatırımlar: Parke üretimi.
- Madencilik sektöründe yapılabilecek yatırımlar: Tuz paketleme, torbalanmış ve söndürülmüş toz kireç üretimi.
- Turizm sektöründe yapılabilecek yatırımlar: Kayak turizmi, dağcılık ve yayla turizmi, su sporları turizmi.

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Dokuma ve giyim sanayi: El halısı ve kilim üretimi, yünlü battaniye üretimi,hazır giyim üretimi.
- Diğer sektörlerde yapılacak yatırımlar: Bakliyat eleme ve paketleme tesisi, PVC tabanlı ayakkabı üretim tesisi.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Tunceli İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	1	19
2010	2	40
2011	0	0
2012	1	0
2013(Ocak-Temmuz)	1	6

Tunceli İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	1	0
2010	2	29
2011	0	0
2012	1	18
2013(Ocak-Temmuz)	0	0

6.TUNCELİ İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Tunceli ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Tunceli OSB'de %100 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Tunceli Organize Sanayi Bölgesi:

- 100 hektar büyüklüğündedir.
- 2003 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki; 36 adet sanayi parselinin 1 adedi tahsis edilmiş olup, proje aşamasındadır.

b.Sanayi Siteleri

Tunceli ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	TUNCELİ MERKEZ SS	44	44	0	100
TOPLAM		44	44	0	100

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- OSB yatırımlarının tamamlanması sonucunda ihtiyaç duyulacak olan nitelikli eleman yetiştirilmesi konusunda alt yapı hazırlanmalıdır.
- Sözleşmeli et ve süt besiciliği uygulamaları başlatılmalıdır.
- Hayvan ıslahı ve sayısını artırıcı yönde çalışmalar yapılmalıdır.

8. BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Fırat Kalkınma Ajansı

Vizyon: Girişimci ve yenilikçi yaklaşımlarla, kaynaklarını etkin ve çevreye duyarlı biçimde kullanan; istihdam imkanlarını geliştiren; eğitim, turizm, tarım gibi öncelikli sektörlerde ve sosyal yaşam alanlarında tercih edilen bir bölge olmak.

Misyon: Sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek için gereken plan, program ve araçları hazırlayarak paydaşlarıyla birlikte uygulamaktır.

Stratejik Amaçlar ve Temel Hedefler:

1. Sosyal yapının ve beşeri sermayenin güçlendirilmesi

- İstihdamın artırılması,
 - Dezavantajlı grupların yaşam kalitesinin artırılması,
 - Toplumsal dayanışmanın ve işbirliği kültürünün geliştirilmesi,
 - Eğitim düzeyinin yükseltilmesi.
2. Tarım ve gıda sektörlerinin geliştirilmesi
- Verimliliğin artırılması,
 - Ürün değerinin artırılması,
 - İşbirliğinin geliştirilmesi.
3. Sanayi ve hizmet sektörlerinin geliştirilmesi
- İşletmelerin pazarlama ve satış yeteneklerinin artırılması,
 - Sanayi bölgelerinin altyapılarının geliştirilmesi,
 - Verimliliğin ve katma değer artırılması,
 - Turizmin geliştirilmesi.
4. Teknik altyapının geliştirilmesi
- Ulaşım altyapısının geliştirilmesi,
 - Doğalgaz ve atık su arıtma altyapılarının geliştirilmesi.
5. Kırsal kesimde yaşam kalitesinin artırılması
- Kırsal alanda ekonomik gelişimin sağlanması,
 - Kırsal alanda teknik altyapının iyileştirilmesi,
 - Sosyal olanakların geliştirilmesi.
6. Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması
- Çevrenin korunması,
 - Bölgedeki doğal kaynakların verimli kullanılması,
 - Enerji üretim kaynaklarının çeşitlendirilmesi,
 - Afet yönetiminin güçlendirilmesi.

63 ŞANLIURFA

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Şanlıurfa ilinde bulunan sanayi işletmeleri; gıda, tekstil, ağaç, mantar, kağıt, kimya, seramik, cam ve taş, metal, metal eşya ve makina sanayi sektörlerinde faaliyet göstermektedir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Şanlıurfa ilinde; pamuk, buğday, mercimek, fıstık gibi tarım ürünleri ile birlikte tarıma dayalı sanayi ürünleri ve tekstil ürünleri ticareti yapılmaktadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Urfa İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Urfa ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 411'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.5'lik bir oran ile sanayisi orta gelişmiş illerimiz arasında yer almaktadır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, % 65'lik bir oran ile Gaziantep ili ilk sırada yer almaktadır. Gaziantep ilini takip eden iller sırasıyla; Şanlıurfa(%10), Diyarbakır(%9), Adıyaman(%6), Batman(%4), Mardin(%3), Kilis(%1), Siirt(%1), Şırnak(%1) olarak görülmektedir.

b.Urfa İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Urfa ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %40 ile gıda ürünleri ve % 29 ile tekstil ürünleri sektörlerinin ilk iki sırada olduğu görülmektedir.

Diğer sektörler sırasıyla;

% 6 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,

% 5 Diğer sektörler,

% 4 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,

% 4 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,

% 3 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,

% 3 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,

% 2 Elektrikli teçhizat İmalatı,

% 1 Ham petrol ve doğal gaz çıkarımı ve saha arama ve tetkiki hariç petrol ve gaz çıkarımı,

% 1 Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıt imalatı,

% 1 Ana metal sanayi,

% 1 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizatı hariç).

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Urfa ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 13.622'dir. Ar-Ge birimi olan firma sayısı 6, kalite kontrol birimi olan firma sayısı 31'dir.

d.Genel Değerlendirme

Sanayide çalışanların %32'si tekstil ürünleri sektöründe, %23'ü gıda ürünleri sektöründe, %14'ü diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. İstihdamın %80'i işçi, %4'ü mühendistir. Urfa ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %33'ü mikro ölçekli, %61'i küçük ölçekli, %5'i orta ölçekli, %1'i büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Gapsan Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Gürbağ İnşaat Mühendislik Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Limak Çimento Sanayi ve Ticaret
- Türkerler İnşaat Turizm Madencilik Tic.San.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Ön terbiye ve boya-baskı işletmesi,
- Bisküvi ve gofret üretim tesisi,
- Büro malzemeleri ve mobilya imalat tesisi.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Gıda sanayinde yapılabilir yatırımlar: sebze ve meyve konserveleri, kurutulmuş meyve-sebze, dondurulmuş gıda üretim tesisi, rafine pamuk yağı üretim tesisi, sebze ve meyve paketleme tesisi
- Tekstil sektöründe yapılabilir yatırımlar: yün iplik, örme eşya, çorap, hazır giyim üretim tesisleri.
- Diğer sektörlerde yapılabilir yatırımlar: karma yem, ambalaj makineleri, toprak işletmeye yönelik tarım aletleri, güneş kolektörü ve teneke kutu üretim tesisleri, antep fıstığı işletme tesisi ve soğuk hava deposu

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Şanlıurfa İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	123	128.893
2010	131	173.072
2011	149	148.312
2012	124	110.925
2013(Ocak-Temmuz)	128	83.195

Şanlıurfa İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	220	195.541
2010	241	247.412
2011	288	288.954
2012	243	202.967
2013(Ocak-Temmuz)	213	163.976

6.ŞANLIURFA İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Şanlıurfa ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Şanlıurfa ilinde 4 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, karma OSB'lerde doluluk oranı %43'tür.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

- Şanlıurfa OSB'de %100 indirimli,
- Şanlıurfa II OSB'de %100 indirimli,
- Viranşehir OSB'de %100 indirimli,
- Birecik OSB'de %100 indirimli, olarak yatırımcılara bedelsiz parcel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesi :

- 391 hektar büyüklüğünde olup, 286 büyüklüğündeki alan kredilendirilmiştir.
- 1999 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 263 adet sanayi parselin, tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 253 adedi üretim, 8 adedi inşaat, 2 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 8.500 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; dokuma-giyim, gıda ve çimento sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 4.000 m³/gün dür.

Şanlıurfa II. Organize Sanayi Bölgesi :

- 96 hektar büyüklüğündedir.
- 2010 yılında tamamlanmıştır.
- Avrupa Birliği ile Türkiye Hükümeti mali işbirliği çerçevesinde; “Şanlıurfa Sanayisinin Yeniden Yapılandırılması” projesi çerçevesinde bitirilmiştir.
- Bölgedeki 338 adet sanayi parselin, 83 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 5 adedi üretim, 37 adedi inşaat, 41 adedi proje aşamasındadır. 255 adet sanayi parseli tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 110 kişi istihdam edilmektedir.
- Atıksu arıtma tesisi 2012 yılında tamamlanmış olup, kapasitesi 4.000 m³/gün dür.

b.Sanayi S siteleri

Şanlıurfa ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi S siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	ŞANLIURFA MERKEZ II. BÖL.(EVREN) SS	500	377	123	75
2	ŞANLIURFA MERKEZ I.BÖL.(EVREN) SS	500	500	0	100
3	ŞANLIURFA BİRECİK FIRAT SS	202	120	82	59
4	ŞANLIURFA SİVEREK SS	100	100	0	100
5	ŞANLIURFA SURUÇ SS	105	65	40	62
TOPLAM		1.407	1.162	245	83

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- İlde demiryolu bağlantısının sağlanması gerekmektedir.
- Sanayicilerimizin kümelenme konusunda yönlendirilmesi ve bölgesel bazda teşviklerin sağlanması gerekmektedir.
- Sanayinin katma değeri yüksek ürünler üzerine yoğunlaşması ile ilgili olarak, Ar-Ge konusunda bilinçlendirme ve teşvik sağlanmalıdır. Ayrıca sanayicilere bu konuda KOSGEB gibi kurum ve kuruluşlar tarafından eğitimler verilmelidir.
- İlde faaliyet gösteren işletmelerde çalışacak nitelikli iş gücü ve ara eleman teminine yönelik olarak, iş garantili kursların açılması gerekmektedir.
- Üniversite-sanayi işbirliğinin geliştirilebilmesi için üniversite bünyesinde kurulmakta olan Teknopark'ın tamamlanarak aktif hale getirilmesi, kurumsal altyapının oluşturulması ve yasal mevzuatın düzenlenmesi gerekmektedir.
- İlde faaliyet gösteren işletmelerin kurumsal bir yapıya sahip olabilmesi için sanayiciler bilinçlendirilerek teşvik edilmeli ve yasal düzenlemelerle asgari gereklilikler belirlenmelidir.
- İşletmelerin iç ve dış pazarlarda rekabet gücünü artırmak için markalaşmaya odaklanması sağlanmalıdır.
- 2. OSB'nin sınır değişikliği ile ilgili işlemler tamamlanarak, müteşebbislerin talepleri karşılanmalıdır.
- Yasal mevzuatta düzenleme yapılarak sanayi siteleri ile OSB işyerlerinin arasındaki bir büyüklüğe sahip sanayi parselleri oluşturulmalıdır.
- Teşvik yasasında düzenleme yaparak, eski işletmeleri de kapsayacak şekilde genişletilmelidir.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Karacadağ Kalkınma Ajansı

Vizyon: Doğal ve kültürel mirasını koruyarak turizm potansiyelini değerlendiren, kaynaklarını üretim ve istihdama dönüştürerek yaşam kalitesini artıran, Ortadoğu'nun gelişen ticaret merkezi olmak.

Misyon: Sürdürülebilir sosyal ve ekonomik kalkınmayı hızlandırmak için; kamu kesimi, özel kesim ve STK'lar arasındaki işbirliğini geliştirerek bölgede ortak kalkınma bilincini yükseltmek, katılımcı ve stratejik bir yaklaşımla bölgesel kalkınma planlarını hazırlamak ve etkin bir şekilde uygulamak, yerel kapasiteyi güçlendirmek ve üretkenliği artırmak, yatırım ortamını iyileştirerek bölgenin çekiciliğini ve rekabet gücünü yükseltmektir.

Bölgenin sorunları, ihtiyaçları ve potansiyelleri doğrultusunda belirlenen “İstihdam Kapasitesi ve Rekabet Gücü” gelişme eksenini ile zengin doğal kaynaklara ve kültürel mirasa, yüksek tarımsal üretime, tarıma dayalı sanayi ve turizm potansiyeline sahip olan Diyarbakır Bölgesi'nde, üretim ve istihdam kapasitesinin artırılması, üretimde katma değer yaratılması ve insan kaynaklarının geliştirilmesi ile rekabet gücünün artırılması hedeflenmektedir.

Gelişme ekseninde dört amaç belirlenmiştir:

- 1- Kentsel ekonomilerden yararlanarak bölgenin hizmet sunum kapasitesini geliştirmek,
- 2- İstihdamı ve üretimde katma değeri artırmak,
- 3- Girişimcilik kültürünü geliştirerek bölgede yeni iş olanakları oluşturmak,
- 4- İş ve yatırım ortamını iyileştirmek.

İstihdam Kapasitesi ve Rekabet Gücü

- Kentsel ekonomilerden yararlanarak bölgenin hizmet sunum kapasitesini artırmak (hizmetler sektöründe uzmanlaşma ve kalitenin artırılması, sınır ötesi işbirliğinin geliştirilmesi ve dış ticaretin artırılması, turizm olanaklarının geliştirilmesi, çeşitlendirilmesi ve tanıtılması)

- İstihdamı ve üretimde katma değeri arttırmak (tarımsal üretimde verimin artırılması, sanayide üretim kapasitesinin ve katma değerinin artırılması, kobi'lerin geliştirilmesi ve kurumsallaşma kapasitelerinin artırılması)

- Girişimcilik kültürünü geliştirerek bölgede yeni iş olanakları oluşturmak (bölge dinamiklerini harekete geçirmek için girişimcilik araçlarının güçlendirilmesi, girişimciler için finansal araçların geliştirilmesi ve erişebilirliğinin artırılması)

- İş ve yatırım ortamını geliştirmek (organize çalışma alanlarının altyapılarının güçlendirerek kapasitelerinin artırılması, sanayide ihtisaslaşmanın ve kümelenmenin teşvik edilmesi, beşeri sermayenin işgücü talebine uyumlu olarak geliştirilmesi, bölge yerleşmelerinin yaşam kalitesinin artırılması, üniversite-sanayi işbirliğinin artırılması, bölgenin tanınırlık düzeyinin artırılması ve bölgeye yönelik olumsuz imajın ortadan kaldırılması)

Beşeri ve Sosyal Sermaye, Sosyal Dayanışma

- Eğitimde bölgesel gelişme politikalarıyla uyumu sağlamak (eğitim kalitesinin iyileştirilmesi, yaşam boyu öğrenme yaklaşımı ile nitelikli insan kaynaklarının geliştirilmesi)

- Kurumsal kapasiteyi geliştirmek (yerel yönetimler ve stk'ların kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesi, kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyon ve işbirliğinin güçlendirilmesi, yönetim ilkeleri çerçevesinde karar süreçlerine katılımın artırılması)

- Sosyal hizmet sunumunu yerinde ve etkin olarak sağlamak (sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi, sosyal hizmet sunumunun iyileştirilmesi, bölgede yoksulluk ve gelir dağılımı farklarının azaltmaya yönelik politikalarının geliştirilmesi)

Bölge Mekan Organizasyonu, Yaşam ve Mekan Kalitesi

- Alt bölgelerin konumsal ve beşeri potansiyellerini en üst düzeyde kullanmak (alt-bölgeler için uygun gelişme senaryolarının katılımcı yöntemlerle oluşturulması)

- Bölgesel ulaşımı ve altyapıyı geliştirmek (bölgesel ulaşım altyapısını geliştirmek ve farklı ulaşım türleri arasında bütünleşmeyi sağlamak, kentsel altyapının iyileştirilmesi ve geliştirilmesi)

- Kentsel ve kırsal yerleşmelerin yaşam ve mekan kalitesini yükseltmek (kentsel alanlarda yaşam kalitesi düzeyinin yükseltilmesi, kırsal kesimin yaşam ve mekan kalitesinin yükseltilmesi)

Doğal Kaynaklar ve Kültürel Miras

- Su ve toprak kaynaklarının sürdürülebilir kullanımını sağlamak (su havzalarının korunması ve su kullanımında verimliliğin sağlanması, toprak niteliğinin bozulmasının ve toprak kayıplarının önüne geçilmesi)

- Çevre kalitesini arttırmak ve yenilenebilir enerji kullanımını yaygınlaştırmak (kirliliğin önüne geçilerek çevre kalitesinin artırılması, yenilenebilir enerji potansiyelinin değerlendirilmesi ve çevre dostu teknolojilerin kullanımının yaygınlaştırılması)

- Kültürel mirası koruyarak geliştirmek (kültürel mirasın ortaya çıkarılması, belgelenmesi ve tanıtılması, koruma politikaları ve uygulamalarının etkin kılınmasıyla tarihi ve kültürel değerlerin iyileştirilmesi ve geliştirilmesi)

- İstihdam kapasitesi ve rekabet gücü ekseninde ele alınan sanayi stratejileriyle; sanayi altyapısının iyileştirilmesi, ulaştırma altyapısının geliştirilmesi, bölgede yoğunlaşma gösteren imalat sanayi sektörleri başta olmak üzere sanayide rekabet gücünün artırılması ve bölgede nitelikli işgücünün artırılması hedeflenmektedir.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Devam Eden İşler - Harran Üniversitesi TGB	-Çalışmalar sürdürülmektedir. 2010 yılında kurulmuştur.

64 UŞAK

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Uşak ili sanayisi, küçük ve orta ölçekli sanayi işletmelerinin yoğun olduğu bir yapıya sahiptir.

İlde gerçekleştirilen battaniye üretimi ile ülke kapasitesinin %95'i, hidrophil sargı bezi üretimi ile %97'si, strayhgarn iplik üretimi ile %65'i, seramik üretimi ile %15'i karşılanmaktadır.

Uşak ili, küçükbaş hayvan derisi işlemede ve elbiselik zig deri üretiminde ülkemizin merkezi durumundadır.

Eşme ilçesinde bulunan Kışladağ'daki altın madeni, ilin en önemli yer altı zenginlikleri arasında bulunmaktadır. Toplam cevher miktarı 210 milyon tonu bulan altın madeni, Kanada'lı El Dorado Gold grubuna bağlı TÜPRAG Şirketi tarafından 2006 yılında faaliyete geçirilmiş ve üretime başlamıştır. Madenden yaklaşık 240 ton altın üretimi beklenmektedir.

Uşak Ürünlerinin Ulusal Pazar Payları

Ürünler	%
Battaniye	95
Gazlı Bez	97
Strayhgarn İplik	65
Giysilik Deri	60
Seramik	15
Leblebik Nohut	5

2. İLİN TİCARET YAPISI

Uşak ekonomisinde ticaret sektörü, birinci sırada yer almaktadır. Uşak ili, özellikle sanayi mamulleri açısından zengin bir potansiyele sahiptir. Elbiselik zig deri, pamuklu dokuma mamulleri, fayans, mısır nişastası, pelüş battaniye, kilim, halı, şeker gibi sanayi ürünleri; İstanbul, İzmir, Konya, Gaziantep, Kayseri, Ankara illerine gönderilmektedir. Diğer illerden ise, sanayinin ihtiyacı olan hammadde, tarım ürünleri ve giyecek maddeleri ile sanayi ürünleri alınmaktadır.

İlde genellikle makine, yedek parça ve çeşitli hammaddeler dış ticarete konu olmaktadır. Tekstil makine ve yedek parçaları, ham deri, tekstil ve deri sanayinde kullanılan kimyevi maddeler ve sanayi maddeleri ithal edilmektedir.

Toplam ihracat değerinin % 67'sini battaniye ihracatı oluşturmaktadır. Toplam ithalat değerinin %41'ini ham deri, %41'ini tekstil makineleri oluşturmaktadır.

İlde üretimine devam eden Hitit Seramik ve Uşak Seramik Fabrikası, yurt dışına duvar ve yer karo fayansları ihraç etmektedir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a. Türkiye Sanayisi ve Uşak İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Uşak ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 861'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 1'lik bir oran ile, sanayisi gelişmiş illerimiz arasında yer almaktadır.

Ege Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirilmesi yapıldığında, %37' lik bir oran ile İzmir ili ilk sırada yer almaktadır. İzmir ilini takip eden iller sırasıyla; Denizli(%18), Manisa(%11), Uşak(%9), Afyonkarahisar(%7), Aydın(%7), Muğla(%6), Kütahya(%5) olarak görülmektedir.

b.Uşak İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Uşak ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %66 ile tekstil ürünleri imalatı, %10 ile gıda ürünleri imalatı sektörlerinin ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

Diğerleri sırasıyla;

% 5 Deri ve ilgili ürünlerin imalatı,

% 3 Diğer madencilik ve taş ocakçılığı,

%2 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,

% 2 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı, makine teçhizatı hariç,

%2 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,

%2 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,

%2 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı

% 1 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,

%1 Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,

% 1 Mobilya imalatı,

%1 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),

% 1 Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı,

% 1Metal cevherleri madenciliği.

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Uşak ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 20.083'tür. Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 10, kalite kontrol birimi bulunan firma sayısı 48'dir.

d.Genel Değerlendirme

Uşak ilinde sanayide çalışanların %57'si tekstil ürünleri imalatı, %14'ü gıda ürünleri imalatı, %10'u metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. Sanayideki istihdamın %87'si işçi, %1'i mühendistir. Uşak ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %61'i mikro ölçekli, %32'si küçük ölçekli, %7'si orta ölçekli, %1'i büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Hitit Seramik Sanayi ve Ticaret A.Ş
- Ağaoğlu Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş
- Kaynak İplik Sanayi ve Ticaret A.Ş
- Üçaltın Tekstil Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti.

4. İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar: Süt mamulleri üretim tesisi, bisküvi ve gofret üretim tesisi, meyve suyu üretim tesisi, pekmez, pastörize üzüm suyu ve sirke üretim tesisi, deri ayakkabı üretim tesisi, deri konfeksiyon üretim tesisi ve deri çanta ve kemer üretim tesisleri, örme iç ve dış giyim üretim tesisi, toprak işleme makineleri üretim tesisi.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar: Yem bitkileri üretimi, şaraplık üzüm üretimi, çilek ve kiraz üretimi, arıcılık, su ürünleri üretimi, et besiciliği, süt besiciliği, orman ürünleri üretimi.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İl ihracatında öne çıkan sektörler; tekstil elyafı ve mamülleri, tekstil lifleri, metal dışı mineral mamüller, mineral madde, gübre hammadde, hazır deriler ve mamülleri olarak sıralanabilir.

İhracatta rekabet gücü en yüksek sektörler ise; sentetik ve suni lif döküntüleri, yıkanmış yün, keten lif, kıtık ve döküntüleri, battaniyeler ve dokumaya elverişli diğer maddelerden mensucat olarak sıralanabilir.

İhracat yapılan ilk 5 ülke; Almanya, İtalya, İspanya, Çin, Irak; ithalat yapılan ilk 5 ülke ise ABD, Çin, Almanya, Hindistan, Suudi Arabistan'dır.

Uşak İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	131	96.903
2010	150	114.759
2011	156	145.379
2012	168	171.585
2013 (Ocak –Temmuz)	136	146.796

Uşak İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	165	85.611
2010	209	129.745
2011	228	184.480
2012	206	194.214
2013 (Ocak –Temmuz)	171	119.191

6.UŞAK İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Uşak İli Normal İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 3 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Uşak ilinde 3 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı; karma OSB'lerde %78, ihtisas OSB'lerde %10'dur.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

-Uşak OSB'de %70 indirimli,

-Uşak Deri (Karma) OSB'de %70 indirimli,

-Karahallı OSB'de %90 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Uşak Organize Sanayi Bölgesi :

- 659 hektar büyüklüğünde olup, 360 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 1994 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 354 adet sanayi parselinin, 345 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 268 adedi üretim, 19 adedi inşaat, 58 adedi proje aşamasındadır. 9 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 8.500 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; dokuma-giyim, kimya ve gıda sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 12.000 m³/gün dür.

Uşak-Deri (Karma) Organize Sanayi Bölgesi :

- 313 hektar büyüklüğünde olup, 260 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 2005 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 290 adet sanayi parselinin, tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 198 adedi üretim, 42 adedi inşaat, 50 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 3.500 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; deri, dokuma-giyim ve kimya sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 16.000 m³/gün dür.

Devam Eden Organize Sanayi Bölgeleri

Uşak-Karahallı Organize Sanayi Bölgesi :

- 2013 yılı Yatırım Programında “68 hektar+hizmet binası” olarak 1.000.000.-TL ödenekle yer almaktadır.
- Altyapı yapım işi tahmini keşif bedeli 2012 yılı BF ile 10.318.165.-TL olup, fiziki gerçekleşmesi %21’dir.
- Bölgedeki 87 adet sanayi parselinin, 12 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 4 adedi üretim, 5 adedi inşaat, 3 adedi proje aşamasındadır. 75 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 50 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; dokuma-giyim ve gıda sanayidir.

b. Sanayi Siteleri

Uşak ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %2’dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	UŞAK BANAZ SS	64	64	0	100
2	UŞAK SİVASLI SS	80	74	6	93
3	UŞAK MERKEZ (1 EYLÜL) SS	419	419	0	100
TOPLAM		563	557	6	99

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- İstanbul ve İzmir limanları kullanılarak yapılan ihracatın, Uşak il sınırları içinde gerçekleştirilmesi amacıyla; havaalanı kapasitesinin ve işlevselliğinin artırılması gerekir.

- Sanayi ürünlerinin pazarlanmasında ortaya çıkan problemlerin aşılmasına yönelik olarak, sektörel bazda “Dış Ticaret ve Pazarlama Şirketleri”nin kurulması yönünde çalışmalar başlatılmalıdır.
- Pazar konusunda elektronik ticaretin kullanımı arttırılmalıdır.
- Ar-Ge faaliyetlerini cazip hale getirmek üzere özendirici tedbirler alınmalıdır.
- Sanayicinin kalifiye ara eleman ihtiyacını karşılamak üzere, tekstil ve deri tabaklanması konularında eğitim veren meslek lisesi ve yüksek okul açılmalıdır.
- Tekstil ve deri sektörü için, pilot proje uygulamasına geçilmesi ve makine parklarının yenilenmesi sağlanmalıdır.
- Tekstil ve dericilik sektöründe, katma değeri yüksek ürünlerin (hazır giyime) üretilmesi gerekmektedir.
- Katma değeri daha yüksek ürünlere yönelmek için gerekli olan finansman, teknoloji, kalifiye eleman ve pazar sorununun çözülmesi gereklidir.
- Teşviklerinden yararlanılarak finansman darboğazları giderilmeli ve tesisler azami kapasitede çalıştırılmaya gayret edilmelidir.
- Deri imalatı ve deri mamulleri sektöründe faaliyetlerin yürütülmesi için ihraç edilen çeşitli madde ve malzemeler ile, makine tesisatı test ve analizi için, Uşak Gümrüğü yeterli donanımına kavuşturularak ihtisas gümrüğü haline getirilmelidir.

4. BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER :

Zafer Kalkınma Ajansı

Stratejik Amaç ve Hedefler:

Sanayide rekabet gücünün arttırılmasına yönelik olarak;

- İmalat sanayinde üretim kapasitesinin ve ürünlerinin katma değerinin arttırılması,
- İmalat sanayinde faaliyet gösteren işletmelerde Ar-Ge çalışmaları ve inovasyon kapasitesinin arttırılması,
- İmalat sanayinde ürünlerin tanınırlığının arttırılması,
- İşletmelerde kurumsal etkinlik ve işbirliği çalışmalarının arttırılması,
- Sanayi işletmelerinin teknik altyapılarının geliştirilmesi,
- Sanayi işletmelerinde yönetim kapasitesinin arttırılması, kurumsallaşmanın desteklenmesi,
- İşletmeler arasında işbirliği ve kümelenme çalışmalarının desteklenmesi,
- Üniversite ve sanayi işbirliğinin sağlanması,
- Bölgede teknoloji geliştirme ve tasarım merkezlerinin kurulması,
- Üniversiteler ve işletmeler arasında alternatif işbirliği kanallarının yaratılması,
- Bölgedeki enerji üretim kapasitesinin arttırılması,
- Bölgedeki mevcut tesisler modernize edilmesi, yeni tesis kurulmasının teşvik edilmesi,
- Bölgede jeotermal ve rüzgâr enerjisi kullanımlarının arttırılması.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

SIRA NO	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler -Teknogirişim Sermayesi Desteği	-1 işletmenin projesi desteklenmiştir.

65 VAN

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Van ili ekonomisi tarım, ticaret, turizm ve sanayi ağırlıklı bir yapıya sahiptir. İlde bulunan sanayi tesislerinin önemli bir bölümü tarım ürünlerine dayalı sanayi tesisleridir. Un, yem, süt fabrikaları, et kombinası, et entegre tesisi, ağaç sanayi tesisleri ilde faaliyet göstermektedir. Canlı hayvan, gıda, giyim ticareti, bazı sanayi ve el sanatları ürünlerinin imalatı ve pazarlaması, turizm ve inşaat işleri il ekonomisinin diğer önemli faaliyet dallarını teşkil etmektedir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İl ekonomisinde ticaret, tarımsal faaliyetlerden sonra ikinci sırada yer almaktadır. Van'da, tarımsal ve hayvansal ürünler, sanayi ürünleri, inşaat malzemeleri, ev araç ve gereçlerinin ticareti yapılmaktadır. İran ile sınır ticareti kapsamında, sebze ve meyve ithal edilirken; inşaat malzemeleri ve bazı sanayi ürünleri ihraç edilmektedir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Van İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Van ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 148'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.1' lik bir oran ile sanayisi az gelişmiş illerimizdendir.

Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %29'luk bir oran ile Malatya ilk sırada yer almaktadır. Malatya ilini takip eden iller sırasıyla Elazığ(%18), Erzurum(%13), Erzincan(%9), Van(%9), Ağrı(%5), Kars(%3), Bingöl(%3), Bitlis(%3), Ardahan(%2), Muş(%2), Iğdır(%2), Hakkari(%1), Tunceli(%1) olarak görülmektedir.

b.Van İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Van ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, gıda ürünleri imalatı(%40), diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı(%15) ve diğer madencilik taş ocakçılığı (%9) sektörlerinin ilk sıralarda olduğu görülmektedir.

Diğerleri sırasıyla;

% 7'si Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,

% 5'i Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,

% 5'i Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,

% 4'ü Elektrik,gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı,

% 3'ü Tekstil ürünleri imalatı,

% 3'ü Fabrikasyon metal ürünleri imalatı; makine ve teçhizatı hariç,

% 2'si Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı,

% 2'si Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,

% 1'i Ana metal sanayi,

% 1'i Motorlu kara taşıtı, treyler(römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı,

% 3'ü Diğer (içecek imalatı, ağaç ve mantar ürünleri, elektrikli teçhizat)

c.alışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Van ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 3.898'dir. 9 sanayi işletmesinde Ar-Ge birimi, 33 sanayi işletmesinde kalite kontrol birimi bulunmaktadır.

d.Genel Değerlendirme

Van ilinde sanayide çalışanların, %54' gıda ürünleri imalatı, %20'si diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. İstihdamın % 80'i işçi, % 3' mühendistir. Van ilinde bulunan sanayi işletmelerinin % 23' mikro ölçekli, % 73' küçük ölçekli, % 3' orta ölçekli ve % 1'i büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Türkiye şeker Fabrikaları A.ř. Erciş şeker Fabrikası
- Aşkale imento Sanayi T.A.ř. Van şubesi
- Et Ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğü Van Et Kombinasyonu Müdürlüğü
- Zeki Madencilik İnşaat Gıda Nakliye Taahhüt

4.İLDE NE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar: Büyükbaş süt sığırıcılığı, et ve süt işleme tesisi ile sebze ve meyvecilik yatırımları.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar: Et ve süt ürünleri üretimi, inci kefali işleme tesisi, turizm ve yenilenebilir enerji yatırımları.

5.İLİN DIş TİCARETİ

Sektörel Bazda İhracat Verileri

Sektörler	01.01.-31.12.2011 (1000 ABD Doları)	01.01.-31.12.2012 (1000 ABD Doları)
Van Toplam	18.973	21.443
Ağaç mamulleri ve orman ürünleri	3.247	3.587
elik	3.330	2.919
Çimento cam seramik ve toprak rnleri	687	828
Değerli maden ve mücevherat	10	4
Demir ve demir diş metaller	1.564	1.251
Deri ve deri mamulleri	343	128
Diğer sanayi rnleri	483	88
Elektrik – elektronik	441	586
Fındık ve mamulleri	19	9
Halı	195	116
Hazır giyim ve konfeksiyon	884	1.764
Hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri	33	121
İklimlendirme sanayii	210	222
Kimyevi maddeler ve mamulleri	2.879	3.643
Kuru meyve ve mamulleri	0	137
Maden ve metaller	9	314
Makine ve aksamları	1.288	1.896
Meyve sebze mamulleri	29	212
Savunma ve havacılık sanayii	441	1.083
Su rnleri ve hayvancılık mamulleri	649	37
Taşıt araçları ve yan sanayi	592	1.021
Tekstil ve hammaddeleri	1.496	1.192
Yaş meyve ve sebze	140	286
Zeytin ve zeytinyağı	3	1

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri: Patates cipsi, şekerli mamüller (helva, pekmez, reçel gibi), ceviz ahşap ürünleri (ahşap, ceviz ve dipçik ürünleri).

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli: Ponza ve perlit, süt ve süt ürünleri, et ve et ürünleri, geleneksel otantik ve organik ürünler, İnci Kefali ve Alabalık üretimi.

Van İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Yapan Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	45	17.341
2010	50	18.824
2011	51	20.127
2012	53	21.708
2013 (Ocak-Temmuz)	36	17.541

Van İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Yapan Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	65	12.715
2010	148	21.836
2011	476	38.566
2012	126	33.291
2013 (Ocak- Temmuz)	144	24.045

6.VAN İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Van ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık % 1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Van ilinde 1 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı % 67'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Van OSB'de %100 indirimli, olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Van Organize Sanayi Bölgesi :

- 127 hektar büyüklüğündedir.
- 2006 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 141 adet sanayi parselinin, 140 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 88 adedi üretim, 4 adedi inşaat, 48 adedi proje aşamasındadır. 1 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 1.100 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, çimento ve petrol ürünleri sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 200 m³/gün'dür.

b.Sanayi Siteleri

Van ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık % 1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	VAN ERCİŞ SS	184	184	0	100
2	VAN ERCİŞ 2 SS	100	-	100	0
3	VAN MERKEZ SS	75	75	0	100
4	VAN MERKEZ (YENİ) SS	380	380	0	100
5	VAN-KERESTECİLER HIZARCILAR SS	215	215	0	100
6	VAN MERKEZ (YENİ-II. BÖLÜM) SS	360	360	0	100
TOPLAM		1.314	1.214	100	92

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- İŞKUR ve Halk Eğitim Merkezleri vasıtasıyla mesleki eğitimlerin ve sanayi işletmelerinde işbaşı eğitimlerin verilmesi kalifiye personel ihtiyacını giderecektir.
- Kar marjı yüksek yatırımların tespit edilerek, çeşitli toplantı ve etkinlikler ile girişimcilere duyurulması sağlanmalıdır.
- Üniversite-sanayi işbirliğinin sağlanabilmesi için, üniversite bünyesinde kurulmuş olan Teknokent aktif hale getirilmelidir.
- Teşvik uygulamalarının, tüm firmaları kapsayan, bölge şartlarını dikkate alan ve yerel girişimciyi özendirilen bir yapıya dönüştürülmesi gerekmektedir.
- İldeki sanayi işletmelerinin Ar-Ge konusundaki bilgi eksikliği giderilmeli, Ar-Ge faaliyetlerine hız kazandırılmalı ve bu konuda KOSGEB gibi kurumlar tarafından verilen destekler artırılmalıdır. Firmalarda farkındalık oluşturulması için gerekli eğitimler verilmelidir.
- Şirketlerin rekabet gücünü artırmak için marka bir hedef haline getirmeli ve tanıtım noktasında markalaşmanın önemli olduğu bilincine varılmalıdır.
- Enerji maliyetlerinin azaltılması için, yenilenebilir enerjinin kullanılması yönünde teşvik uygulaması sağlanmalıdır.
- İlde faaliyet gösteren işletmelerin, ithalat ve ihracat konusundaki bilgi eksikliğini gidermek amacıyla, iç ve dış ticaret ofisleri kurulmalıdır. Ayrıca Ticaret ve Sanayi Odası, TÜMSİAD vb. sivil toplum örgütlerinin ithalat ve ihracat konusunda uzmanlaşmaya gitmesi sağlanmalıdır.
- Demiryolu, karayolu ve havayolunun etkin bir şekilde kullanılması ve Van Ferit Hava Meydanı'nın uluslararası uçuşlara açılarak hava limanına dönüştürülmesi sağlanmalıdır.
- Kapıköy-İran sınırına yakın olan Saray ilçesinde serbest ticaret bölgesi oluşturulmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı:

Vizyon: Yer altı ve yer üstü zenginlikleri ile beşeri sermayesini katılımcı bir anlayışla harekete geçirerek, 2023 yılında sosyal ve ekonomik refahını ülke ortalamasının üzerine çıkarmış ve bu refahtan her bireyin adil bir şekilde faydalandığı, doğayla barışık bir bölge olmaktadır.

Misyon: Bölgesinde yerel potansiyelleri, kaynakları ve imkânları katılımcı bir yaklaşımla harekete geçirerek sürdürülebilir bir kalkınmayı sağlamaktır.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

S.N.	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler SAN-TEZ projesi kapsamında Yüzüncü Yıl Üniversitesine ait toplam 1 proje	▪ Proje tamamlanmıştır.
2.	İlde Devam Eden İşler -SAN-TEZ projesi kapsamında Yüzüncü Yıl Üniversitesine ait toplam 1 proje -Yüzüncü Yıl Üniversitesi TGB	-Destek çalışmaları sürdürülmektedir. -Çalışmalar sürdürülmektedir. 2012 yılında kurulmuştur.

66 YOZGAT

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Yozgat ilinde ağırlıklı üretim gıda ve metal dışı ürünler sanayisidir. Gıda sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin çoğu un fabrikasıdır. Metal dışı ürünler sanayi Yozgat'ta rekabet üstünlüğü olan sektörlerin başında gelmektedir. Yozgat çevresindeki iller için bu sektör tedarik merkezi konumundadır.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Yozgat ticaret hayatına etki eden başlıca kuruluşlar; Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları ve Esnaf ve Sanatkarlar Odaları sayılabilir. Yozgat'ta bulunan Ticaret ve Sanayi Odalarına toplam 3.179 kayıtlı firma bulunmaktadır. Ticaret Borsalarına kayıtlı 300 kişi, 168 adet tüzel kişilik bulunmaktadır. İl genelinde 2.037 adet sermaye şirketi, 1.142 adet şahıs şirketi ve 41 adet banka şubesi bulunmaktadır.

İlde; 4 Almanya, 2 Avusturya, 1 Fransa yatırımı olmak üzere 7 yabancı sermayeli yatırım bulunmaktadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Yozgat İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Yozgat ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 190'dır. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.2'lik bir oran ile sanayisi gelişmekte olan bir ilimizdir.

İç Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %45 ile Ankara ilk sırada yer almaktadır. Ankara ilini takip eden iller sırasıyla; Konya(%24), Kayseri(%10), Eskişehir(%5), Sivas(%3), Karaman(%2), Kırıkkale(%2), Aksaray(%2), Nevşehir(%2), Yozgat(%2), Niğde(%1), Çankırı(%1) ve Kırşehir(%1) olarak görülmektedir.

b.Yozgat İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Yozgat ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında; %28 ile gıda ürünlerinin imalatı, %19 ile diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı sektörlerinin ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

Diğerleri sırasıyla;

% 10 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,

% 5 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,

% 5 Kimyasalları ve kimyasal ürünlerin imalatı,

%4 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,

% 4 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine teçhizatı hariç),

% 3 Mobilya imalatı,

% 3 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,

% 3 Tekstil ürünleri imalatı,

% 2 Metal cevherler madenciliği,

% 2 Kömür ve linyit çıkartılması,

- % 2 Ana metal sanayi,
- % 2 Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı,
- % 2 Diğer imalatlar,
- %1 İçecek imalatı,
- %1 Elektrikli teçhizat imalatı,
- % 1 Ham petrol ve doğalgaz çıkarımı,
- %1 Deri ile ilgili ürünlerin imalatı,
- % 1 Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,
- %1 Motorlu kara taşıtı, treyler(römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı.

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre Yozgat ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 6.308'dir. 10 sanayi işletmesinde Ar-Ge birimi bulunmaktadır. Ar-Ge'de çalışan personel sayısı 19'dur. 57 sanayi işletmesinde kalite kontrol birimi bulunmaktadır. Kalite kontrol biriminde çalışan personel sayısı 126'dır.

d.Genel Değerlendirme

Yozgat ilinde sanayi sektörlerinde çalışanların %28'i gıda ürünleri imalatı, %20'si diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı , %10'u giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması sektöründe istihdam edilmektedir. İstihdamın % 88'i işçi, %2'si mühendistir.

Yozgat ilinde bulunan sanayi işletmelerinin % 27'si mikro ölçekli, %59'u küçük ölçekli, %12'si orta ölçekli, %2'si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi-Boğazlıyan Şeker ve Mamülleri Entegre Tesisleri A.Ş
- Kayseri Şeker Fab. A.Ş. Boğazlıyan Şeker ve Mamulleri Entegre Tesisleri
- Artemis Giyim Sanayi İnşaat ve Nakliye Ticaret
- Ensar Plastik Sanayi ve Ticaret AŞ.
- Garanti Giyim Mobilya Makina İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya ve Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Tarım sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Organik tarım,
- Jeotermal seracılık,
- Kanola üretimi,
- Meyve ve sebze yetiştiriciliği,
- Baklagil yetiştiriciliği,
- Kültür mantarı yetiştiriciliği,
- Yem bitkileri üretimi,
- Mısır silajı.

Hayvancılık sektöründe yapılabilecek yatırımlar :

- Organik tarıma dayalı hayvancılık,
- Su ürünleri üretimi,
- Arıcılık,
- Damızlık et ve süt sığırcılığı,
- Et ve yumurta tavukçuluğu,
- Ankara tavşanı yetiştiriciliği.

Bitkisel ve hayvansal ürün artıklarına dayalı yapılabilecek yatırımlar:

- Buğday saplarından oluklu mukavva kutu üretimi,
- Kompozit malzeme yapımında buğday sapının kullanması,
- Buğday saplarından levha üretimi.

Orman ürünleri sanayinde yapılabilecek yatırımlar :

- Mobilya grupları üretim tesisi,
- Yonga levha (sunta) üretim tesisi,
- Ahşap kaplama ve profil üretim tesisi.

Jeotermal kaynaklara dayalı yapılabilecek yatırımlar:

- Elektrik enerjisi üretimi,
- Merkezi ısıtma, merkezi soğutma, sera ısıtması vb. ısıtma/soğutma uygulamaları,
- Proses ısısı temini, kurutma işlemleri gibi endüstriyel amaçlı kullanımlar,
- Karbondioksit, gübre, lityum, ağır su, hidrojen gibi kimyasal maddelerin ve minerallerin üretimi,
- Termal turizm,
- Düşük sıcaklıklarda (30 °C'ye kadar) kültür balıkçılığı.

Doğal kaynak suları ile yapılabilecek yatırımlar:

- Mineraller içeren içme suyu üretimi,
- Alabalık üretim tesisi.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

Yozgat ilinde; metal eşya, mineral ürünler, ana metal ve mobilya ihracatı yapılmaktadır. Ayrıca ilde yıllık 8 milyon Avro değerinde çorap ihracatı yapılmaktadır.

Yozgat ilinde ithal edilen ürünler ise; kok-rafine petrol, kimyasal ürünler, kağıt, makine ve teçhizat ve tekstil olarak sıralanabilir.

Yozgat ilinde metal eşya, mineral ürünler, tıbbi aletler ve mobilya, ihracat için rekabetçi sektörler olarak değerlendirilmektedir.

Yozgat İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	29	9.362
2010	28	6.357
2011	28	6.162
2012	35	9.611
2013 (Ocak-Temmuz)	15	10.050

Yozgat İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	25	14.041
2010	30	18.489
2011	34	24.380
2012	24	18.391
2013 (Ocak-Temmuz)	28	10.270

6. YOZGAT İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a. Organize Sanayi Bölgeleri

Yozgat ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Yozgat ilinde 2 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %71'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Yerköy ilçesi Yozgat OSB'de %90 indirimli,

-Yerköy İlçesi Kale Seramik OSB'de %90 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Yozgat Organize Sanayi Bölgesi :

- 150 hektar büyüklüğündedir.
- 1999 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 111 adet sanayi parselinin, 97 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 48 adedi üretim, 27 adedi inşaat, 22 adedi proje aşamasındadır. 14 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 1.430 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırıklı sektör grubu; dokuma-giyim ve demir-çelik sanayidir.

b. Sanayi Siteleri

Yozgat ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	YOZGAT AKDAĞMADENİ SS	146	146	0	100
2	YOZGAT BOĞAZLIYAN (BOĞAZKÖY) SS	198	198	0	100
3	YOZGAT MERKEZ SS	12	12	0	100
4	YOZGAT MERKEZ (100.YIL) SS	300	268	32	89
5	YOZGAT SORGUN YEŞİLOVA SS	243	243	0	100
6	YOZGAT ŞEFAATLİ SS	164	70	94	43
7	YOZGAT YERKÖY (I.BÖLÜM) SS	224	224	0	100
8	YOZGAT YERKÖY (II.BÖLÜM) SS	202	90	112	45
9	YOZGAT ÇEKEREK SS	70	70	0	100
10	YOZGAT SARIKAYA ATA SS	193	174	19	90
TOPLAM		1.752	1.495	257	85

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- 5084 sayılı kanunla tanımlanan teşviklerin yeniden yürürlüğe konulması sağlanmalıdır.

- Yan sanayinin (hırdavat malzemeleri, tamir, bakım, onarım gibi) geliştirilmesi gerekmektedir.
- Sac, boru, profil, plastik hammaddesi tedarik edilmesi sürecinde yaşanan güçlükler giderilmelidir.
- Navlun bedellerinin düşürülmesi sağlanmalıdır.
- Karayolu dışındaki taşımacılık yöntemlerinin kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı

Vizyon: Türkiye'nin merkezinde, çok boyutlu, planlı ve orantılı olarak kalkınan dinamik ve güçlü bir Orta Anadolu.

Temel Amaçlar:

- Rekabet edebilirliğin artırılması,
- İnsan kaynaklarının geliştirilmesi,
- Yatırım altyapısının iyileştirilmesi
- Kentsel altyapının iyileştirilmesi.

67 ZONGULDAK

1.İLİN SANAYİ YAPISI

İlde demir-çelik sanayi, tarıma dayalı sanayi, tersanecilik, makine ve makine yedekleri imalatı ile orman ürünleri ve mobilya sektörü gelişmiştir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Zonguldak ekonomisi yer altı kaynaklarının yönlendirdiği madencilik sanayine dayanmaktadır. Zengin kömür yatakları bölgede demir-çelik sektörünün gelişmesini ve buna bağlı olarak da yan sanayilerinin oluşmasını sağlamıştır. Ayrıca ilde orman ürünleri, taş ve toprağa sanayi, tekstil ve tersanecilik, makine ve yedek parçaları, kağıt gibi diğer sanayi kolları da gelişmiştir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Zonguldak İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Zonguldak ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 190'dır. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %0,2'lik bir oran ile sanayisi gelişmekte olan illerimiz arasında yer almaktadır.

Karadeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %19'luk bir oran ile Samsun ilk sırada yer almaktadır. Samsun ilini takip eden iller sırasıyla; Düzce(%10), Trabzon(%10), Çorum(%10), Bolu(%7), Kastamonu(%6), Ordu(%5), Rize(%5), Amasya(%4), Tokat(%4), Zonguldak(%4), Karabük(%4), Sinop(%3), Giresun(%3), Bartın(%3), Gümüşhane(%1), Artvin(%1), Bayburt(%1) olarak görülmektedir.

b.Zonguldak İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Zonguldak ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %16 ile kömür ve linyit çıkartılması, %12 ile gıda ürünlerinin imalatı, %9 ile diğer metalik olmayan mineral ürünleri imalatı sektörlerinin ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir.

Diğerleri sırasıyla;

- % 8 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı, makine teçhizatı hariç,
- % 7 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,
- % 7 Ana metal sanayi,
- % 7 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 5 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),
- % 4 Plastik ve kauçuk ürünleri imalatı,
- % 3 Diğer ulaşım araçlarının imalatı,
- % 3 Kimyasallarının ve kimyasal ürünlerinin imalatı,
- % 2 Mobilya imalatı,
- % 2 Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı,

- % 1 Diğer imalatlar,
- % 1 Motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı,
- % 1 Bilgisayarlarının, elektronik ve optik ürünlerinin imalatı,
- % 1 Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıt imalatı,
- % 1 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 1 Metal cevherler madenciliği,
- % 1 Motorlu kara taşıtı,
- % 1 Madeni yağ geri kazanım,
- % 1 Elektrik, gaz buhar ve havalandırma.

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Zonguldak ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 15.469'dur. 15 sanayi işletmesinde Ar-Ge birimi, 45 sanayi işletmesinde kalite kontrol birimi bulunmaktadır.

d.Genel Değerlendirme

Zonguldak ilinde sanayide çalışanların, %51'i kömür ve linyit çıkartılması, %28'i anametal sanayi ürünlerinin imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. Sanayideki istihdamın %84'ü işçi, %3'ü mühendistir.

Zonguldak ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %36'sı mikro ölçekli, %46'sı küçük ölçekli, %12'si orta ölçekli, %6'sı büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş
- Türkiye Taşkömürü Kurumu
- Emre Metal Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti.
- Eko Tekstil Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti Çaycuma Şubesi
- Dokap Gıda Sanayi ve Ticaret AŞ.

4. İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Gıda sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Reçel, marmelat, bal,
- Hazır çorba,
- Su şişeleme tesisi,
- Bisküvi ve çikolata üretimi,
- Puding ve hazır tatlılar,
- Peynir – yumurta,
- Yumurta işleme,

Orman ürünleri sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Kontrplak ve kaplama imali,
- Cila ve boya atölyeleri,
- Oyuncak üretimi,
- Mobilya iskeleti,
- Modüler mobilya,
- Hediye eşya.

Metal sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Gemi inşaatı,

Diğer sektörlerde yapılabilecek yatırımlar:

- Mermer işleme,
- Madencilik (katma değeri yüksek ürün elde edilmesinde),
- Makine ve yedek parça imalatı,
- Sanayi fittingleri ve boru bağlantı parçaları,

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

Plastik sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Plastik borular,
- Yoğurt, ayran kapları,
- Ayakkabı kalıbı.

Ambalaj sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Baskılı sargılık ambalaj kağıdı,
- Polietilen ve selefond torbalar,
- Hurda kağıt değerlendirilmesi,
- Karton ve mukavva kutu.

Makine imalat sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Hidrolik pompa ve vanalar,
- Sanayi fittingleri ve boru bağlantı parçaları,
- Hidrolik ve mekanik lift,
- Hasat harman makineleri,
- Diğer tarım makineleri,

Elektrik malzemeleri imalatı sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Busbar imalatı ve kablo taşıyıcı sistemleri,
- Paratoner ve topraklama malzeme imalatı,
- AG dağıtım panoları ve galvanizli levha ve pano imalatı.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

- Madencilik ürünleri,
- Gemi inşaatı,
- Demir-çelik,
- Toprak ve seramik,
- Makine ve yedek parça,
- Tekstil ürünleri,
- Metal ürünleri,
- Orman ürünleri,
- Mobilya,
- Kauçuk ve plastik ürünleri.

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli

- Metal eşya,
- Gemi inşaatı,
- Çelik mutfak eşyası,
- Sıhhi tesisat malzemeleri,
- Metal mobilya,
- Otomotiv ve oto parçaları,

- Hidrolik maden direkleri,
- Hasta karyoları ve hastaya hizmet ürünleri,
- Tekerlekli sandalye,
- İnşaat yan sanayi,
- PVC elektrik iç tesisat,
- Sert PVC içme suyu boruları,
- Plastik hortum,
- Aynalar, aydınlatma armatür camları üretimi,
- Mobilya ve mobilya aksesuarları,
- Seramik ve vitrifiye ürünleri,
- Sabun(defne yaprağından),
- Tıbbi eldiven ve torbalar.

Zonguldak İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	56	438.429
2010	55	288.034
2011	58	435.570
2012	61	321.158
2013(Ocak-Temmuz)	55	209.198

Zonguldak İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	67	1.391.055
2010	72	1.540.555
2011	93	1.538.101
2012	87	1.256.296
2013(Ocak-Temmuz)	62	758.454

6.ZONGULDAK İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Zonguldak ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık % 1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Zonguldak ilinde 3 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %29'dur.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

-Alaplı OSB'de %90 indirimli,

-Çaycuma OSB'de %90 indirimli,

-Ereğli OSB'de %90 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgesi

Zonguldak-Çaycuma Organize Sanayi Bölgesi :

- 126 hektar büyüklüğündedir.

- 2003 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 67 adet sanayi parselinin, 47 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 33 adedi üretim, 5 adedi inşaat, 9 adedi proje aşamasındadır. 20 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 2.300 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; orman ürünleri, dokuma-giyim ve demirdışı metal sanayidir.

Zonguldak-Ereğli Organize Sanayi Bölgesi :

- 211 hektar büyüklüğünde olup, 210 hektarı kredilendirilmiştir.
- 2008 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 56 adet sanayi parselinin, 45 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 20 adedi üretim, 17 adedi inşaat, 8 adedi proje aşamasındadır. 11 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 600 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; demir-çelik, çimento ve elektrikli makineler sanayidir.

b.Endüstri Bölgeleri

Filyos Endüstri Bölgesi:

- 2013 yılı yatırım programında “etüt-proje” olarak yer almaktadır.
- 607 hektar büyüklüğündeki, Filyos Endüstri Bölgesi (EB) Bakanlar Kurulunun 16.07.2012 tarihli ve 2012/3575 sayılı kararı ile 08.09.2012 tarih ve 28405 sayılı Resmî Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

c.Sanayi Siteleri

Zonguldak ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1’dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	ZONGULDAK MERKEZ ACILIK SS	75	75	0	100
2	ZONGULDAK ALAPLI SS	100	99	1	99
3	ZONGULDAK ÇAYCUMA SS	212	200	12	94
4	ZONGULDAK DEVREK SS	115	110	5	96
5	ZONGULDAK EREĞLİ SS	314	314	0	100
6	ZONGULDAK EREĞLİ (BELEN KÖYÜ) SS	152	150	2	99
7	ZONGULDAK KOZLU ESNAF VE SANATKARLARI SS	75	75	0	100
8	ZONGULDAK GÖKÇEBEY SS	98	92	6	94
9	ZONGULDAK KARAEKİMAS SS	187	158	29	84
TOPLAM		1.328	1.273	55	96

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- KOBİ’lerin bir araya gelerek kümelenmeleri ve katma değeri endüstriyel ürüne yönelmeleri için profesyonel bir küme yönetimi sistemini oluşturmaları gerekmektedir.
- Gemi inşaatı sektöründeki yatırımların korunması için finans ve iş desteği sağlanmalıdır.

- İlde yeni bir liman açılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.
- Sanayicilere ve KOBİ'lere yönelik, uzun vadeli ve düşük faizli kredi destekleri sağlanmalıdır.

8. BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı

Vizyon : Kalkınma sürecinde yenilikçi ve yerel dinamiklere öncülük etmek.

Misyon : İşbirliği kültürünün geliştirilmesini ve potansiyellerin akılcı değerlendirilmesini koordine ederek bölgesel kalkınmayı sağlamak.

Temel Değerler

- Öncülük ve yetkinlik,
- İnsan odaklılık,
- Kaynak kullanımında etkinlik ve kamu yararını gözetmek,
- Girişimcilik,
- Çözüm üretme ve sonuç odaklılık,
- Güvenilirlik ve saydamlık,
- Sürdürülebilir üretkenlik,
- Kültürel ve çevresel değerlere duyarlılık.

68 AKSARAY

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Aksaray ekonomisi genel olarak tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Başta buğday olmak üzere şeker pancarı, arpa, patates, soğan, üzüm, elma, mısır, fasulye ve burçak yetiştirilmektedir. Tarımsal üretim yanında bazı yörelerde halı, kilim dokumacılığı yapılmaktadır.

İlde otomotiv, otomotiv yan sanayi, tekstil, gıda, süt ve süt ürünleri, kimya ve plastik, metal ve makine sanayi ile toprak ve madene dayalı 268 işletme faaliyetini sürdürmektedir. İlin sanayi kuruluşlarında yaklaşık 6000 kişi istihdam edilmektedir.

Aksaray'da un, süt, yem gibi gıda sektörlerinin yanında madenlere dayalı sanayi ve metal eşya, makine imalatı gelişmiştir. İlin tek ağır sanayi kuruluşu Mercedes Türk A.Ş kamyon fabrikası olup Mercedes'e bağlı çalışan yan sanayi kuruluşları mevcuttur.

Seramik sanayinde kullanılan kaolin belli başlı madenidir.

İlde ilk sanayi kuruluşu Azmi Milli Türk A.Ş.'dir. Bu fabrika aynı zamanda kendi ihtiyacı olan elektrik enerjisini, kendi hidro elektrik santrali ile karşılamış ve şehrin elektrik ihtiyacına da cevap vermiştir. Yine bir kamu yatırımı olarak SEK'e bağlı Aksaray Süt Ürünleri Fabrikası kurulmuş, daha sonra bu fabrika özelleştirilmiştir.

Aksaray ili şehirleşme oranı, kişi başına düşen gayri safi yurtiçi hasıla ve sanayi iş kolunda çalışanların toplam istihdama oranı bakımından Türkiye ortalamasının altındadır. Nüfus artış hızı ve tarım kolunda çalışanların toplam istihdama oranı ise Türkiye ortalamasının çok üstündedir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İlde, değirmen makineleri, kalsit, konfeksiyon mamulleri, panel radyatör, karbondioksit gazı, fan, garaj kapısı, yedek parça, silo, kamyon, plastik boru, süt ürünleri, el arabası gibi ürünlerin ihracatı yapılmaktadır. İlde ithalatı yapılan ürünler ise yedek parça ve makine üretiminde kullanılan bazı girdiler olarak belirlenmiştir.

Aksaray ilinin teşvik kapsamında olması, OSB'nde ve diğer bölgelerde yatırımların artması ile birlikte ticaret potansiyeli genişlemiştir. İl merkezinde açılan büyük alışveriş merkezleri ticaret hayatını olumlu yönde etkilemiştir.

İlin sanayi sitesinde faaliyet gösteren ağır vasıta tamir atölyeleri, küçük el sanatları atölyeleri, yedek parçacılık, mobilyacılık, ağaç işçiliği ve doğramacılık atölyeleri ticari hayata katkı sağlamaktadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Aksaray İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Aksaray ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 237'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %0.3'lük bir oran ile sanayisi gelişmekte olan illerimiz arasında yer almaktadır.

İç Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %45 ile Ankara ilk sırada yer almaktadır. Ankara ilini takip eden iller sırasıyla; Konya(%24), Kayseri(%10), Eskişehir(%5), Sivas(%3), Karaman(%2), Kırıkkale(%2), Aksaray(%2), Nevşehir(%2), Yozgat(%2), Niğde(%1), Çankırı(%1) ve Kırşehir(%1) olarak görülmektedir.

b.İlde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Aksaray ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımı şöyledir:

- % 26 Gıda ürünleri imalatı,
- %15 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,
- % 11 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,
- % 8 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı(mak.ve tec.hariç),
- % 8 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,
- % 6 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 5 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,
- % 4 Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı,
- % 4 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 3 Ana metal sanayi,
- % 2 Giyim eşyası imalatı, kürkün işlenmesi ve boyanması,
- %2 Elektrikli teçhizat imalatı,
- % 2 Metal cevherler madenciliği
- % 4 Diğer (içecek imalatı, kağıt ve kağıt ürünleri imalatı, kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri)

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Aksaray ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı toplam 8.395'tir.

Ar-Ge birimi bulunan sanayi işletmesi sayısı 14, çalışan sayısı 71'dir. Kalite kontrol birimi bulunan sanayi işletmesi sayısı 36, çalışan sayısı 137'dir.

d.Genel Değerlendirme

Aksaray ilinde sanayide çalışanların %26'sı gıda ürünleri imalatı, %20'si motorlu kara taşıtı treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı sektörlerinde istihdam edilmektedir.

İstihdamın % 78'i işçi, % 4'ü mühendistir.

Aksaray ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %25'i mikro ölçekli, %68'i küçük ölçekli, %5'i orta ölçekli, %2'si büyük ölçekli işletmelerdir

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Ağaçalı Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Çift Kartal Tahıl Depolama Ltd.Şti.
- Süttaş Süt Ürünleri A.Ş.Aksaray Şb.
- Keskinlikç Gıda San.ve Tic.A.Ş. Aksaray Şb.
- Kaya Giyim Konfeksiyon İhr.San.ve Tic.Ltd.Şti.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Hayvancılık sektöründe, et ve süt ürünleri üretim tesisi; madencilik sektöründe, pomza taşı üretim tesisi ve mermer işleme tesisi; gıda ve kimya sektöründe, ayçiçeği yağı tesisi ve melastan etil alkol ve sitrik asit üretim tesisi, yapılabilecek yatırımlardır.

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

Muhtelif makine yedek parça imalatı, Ytong (gaz beton) ve çivi üretim tesisi, büro malzemeleri imalat tesisi, çocuk bezi ve hijyenik bez imalat tesisi, toz, sıvı, jel ve deterjan imalatı, yapılabilecek yatırımlardır.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Aksaray İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	63	56.620
2010	56	56.915
2011	69	83.658
2012	66	62.764
2013(Ocak-Temmuz)	54	41.380

Aksaray İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	39	31.484
2010	47	48.390
2011	79	66.850
2012	53	50.426
2013(Ocak-Temmuz)	47	27.249

İhracat Değerleri

İhraç Edilen Ürün Adı	2011	2012 \$
Kum kil ve taş ocakçılığı	5.306.	1.858.245
İşlenmiş sebze ve meyveler	377.2	249.708
Halı ve kilim	815.2	1.306.882
Taş	1.166.	307.810
Metal yapı malzemeleri	1.172.	108.733
Tank, sarnıç ve metal muhafazalar	18.90	13.985.30
Başka yerde sınıflandırılmamış metal eşya	1.145.	1.053.166
Diğer genel amaçlı makineler	1.684.	1.177.220
Gıda içecek ve tütün işleyen makineler	34.87	21.906.50
Motorlu kara taşıtları karasör ve römorkları	697.8	769.424
Motorlu kara taşıtlarının motorlarıyla ilgili parça ve	5.489.	5.005.381
Diğer ihracatlar	12.02	15.035.65
TOPLAM	83.65	62.764.03

İthalat Değerleri

İthal Edilen Ürün Adı	2011 \$	2012 \$
Tekstil elyafından iplik ve dokunmuş tekstil	888.772	792.932
Sığır,koyun,keçi,at	8.866.655	2.811.522
Giyim eşyası dışındaki hazır tekstil	1.999.702	2.334.405
Halı ve kilim	1.851.922	2.000.596
Rafine edilmiş petrol ürünleri	1.874.039	6.633.550
Plastik ürünler	4.748.955	4.056.922
Çatal bıçak el aletleri hırdavat	82.378	163.424
Başka yede sınıflandırılmamış metal eşya	2.927.258	4.603.026
Demir çelik ana sanayi	19.110.773	12.659.666
Diğer ithalatlar	24.499.659	14.369.606
TOPLAM	66.850.113	50.425.649

6.AKSARAY İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Aksaray ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık % 1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır. Aksaray ilinde 1 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı % 60'tır. Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin; Aksaray OSB'de %70 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

b.Sanayi Siteleri

Aksaray ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI(%)
1	AKSARAY MERKEZ SS	255	255	0	100
2	AKSARAY MERKEZ (ÖRNEK) SS	301	260	41	86
3	AKSARAY ORTAKÖY SS	250	180	70	72
TOPLAM		806	695	111	86

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

•2. OSB'nin alt yapısının bir an önce tamamlanarak yeni yatırım yapacak firmaların kullanımına sunulması gerekmektedir.

•Nitelikli işgücü yetiştirilmesi için, İl İstihdam Kurulu tarafından ihtiyaca göre kurslar düzenlenmektedir. Ancak istihdam garantili kursların artırılması, firma bazında elemanların yetiştirilmesinin sağlanması ve yetişmiş elemanların özlük haklarını iyileştirerek nitelikli iş gücünün kalıcı hale getirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

•Üniversite-sanayi işbirliğinin sağlanabilmesi için, üniversite bünyesinde kurulmuş olan Tekmer, Teknokent ve ÜSAKMER birimlerinin aktif hale getirilmesi ve işbirliğinin artırılması için kurumsal yapının artırılması gerekmektedir.

•İlde ve OSB'de faaliyet gösteren işletmelerin kurumsal bir yapıya sahip olabilmesi için çalışmalar yapılmalıdır. Ayrıca işletmeler, devlet kurumları tarafından teşvik ile desteklenmelidir.

•İşletmelerin ulusal ve uluslararası pazarlarda rekabet edebilmeleri için Ar-Ge faaliyetlerine hız kazandırılmalı ve bu konuda KOSGEB gibi kurumlar tarafından verilen destekler artırılmalıdır. Firmalara bilinç oluşturulması için gerekli eğitimler verilmelidir.

•Şirketlerin rekabet gücünü artırmak için marka bir hedef haline getirmeli ve tanıtım noktasında markalaşmanın önemli olduğu bilinci arttırılmalıdır.

•Halkın eğitim düzeyinin artırılması konusunda vizyon oluşturulmalıdır. Bilginin önemli bir sermaye olduğu bilinci oluşturulmalıdır

•İç ve dış ticaret ofislerin kurulması, AĞİAD, Ticaret ve Sanayi Odası, TÜMSİAD vb. sivil toplum örgütlerinin desteğiyle, ilde faaliyet gösteren işletmelerin ithalat ve ihracat konusundaki bilgi eksikliği giderilmelidir.

- İşletmelerin üretim aşamasında iyileştirme yapabilmeleri için üniversitelerin sahaya inerek firmalara yardımcı olması gerekmektedir.
- OSB'ne ulaşım sorunu giderilmelidir.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Ahiler Kalkınma Ajansı

Vizyon: Stratejik konumu ile ticaret ve sanayide sürdürülebilir kalkınmayı sağlamış, bereketli toprakları ile tarım ve hayvancılıkta gelişmiş, sevgi ve hoşgörü ikliminde kendini yetiştirmiş insanları, büyüleyici Kapadokya'sı, kültürel ve tarihi zenginlikleri ve termal kaynakları ile farklılaşmış, dünya markası bir bölge olmak.

Bu vizyona ulaşmak için dört ana gelişme eksenini belirlenmiştir. Bu eksenler;

- İnsan kaynakları
- Dünya çapında turizm
- Rekabet edebilirlik
- Yaşam kalitesi

İnsan kaynakları gelişme eksenini kapsamında şu amaçlar belirlenmiştir:

- İstihdamın artırılması,
- Bölgede yaşam boyu öğrenme politikasının tanıtılması ve yaygınlaştırılması,
- Bilgi toplumu stratejilerinin geliştirilmesi.

Dünya çapında turizm gelişme eksenini kapsamında şu amaçlar belirlenmiştir:

- Turizm gelirlerinin artması için bölgede turizm çeşitliliğinin sağlanması,
- Bölgenin önemli bir turizm merkezi olmasının sağlanması,
- Bölgenin tanınırlığını artırmak için alternatif tanıtım faaliyetlerini geliştirilmesi,
- Turizm faaliyetlerinin bölgede geniş bir tabana yayılmasının sağlanması.

Rekabet edebilirlik gelişme eksenini kapsamında şu amaçlar belirlenmiştir:

- Katma değeri yüksek bitkisel ürünlerle sürdürülebilir üretim yapılması,
- Hayvansal üretimde verim artışının sağlanması,
- Tarımda gelir artışını sağlayacak markalaşma faaliyetlerinin desteklenmesi,
- Pazarlama stratejilerinin öğretilmesi ve geliştirilmesi,
- Ar-ge çalışmalarına destek verilmesi,
- Sanayi ve ticarete bölgenin rekabet edebilirlik gücünün artırılması.

Yaşam kalitesi gelişme eksenini kapsamında şu amaçlar belirlenmiştir:

- Sosyal bütünleşmenin sağlanması,
- Eğitim ve sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi,
- Çevresel sorunların sürdürülebilir bir yaklaşımla çözülmesi,
- Ulaşım ve altyapısının geliştirilmesi.

69 BAYBURT

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Bayburt ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayalıdır. Sanayisi gelişmekte olan bir ilimizdir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İlin ticari faaliyetleri, mikro ölçekli ve küçük ölçekli sanayi işletmeleri tarafından üretilen ürünler ile tarımsal ve hayvansal ürünlerin pazarlanmasıyla gerçekleşmektedir

İl dışına tarımsal ve hayvansal ürünler ile araç lastikleri gönderilmekte; il dışından ise sanayi ürünleri ile teknolojik haberleşme cihazları, tarım aletleri, tarım ürünleri, temel gıda maddeleri ve tekstil ürünleri alınmaktadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Bayburt İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Bayburt ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 37'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.05'lik bir oran ile sanayisi az gelişmiş iller arasında yer almaktadır.

Karadeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %19'luk bir oran ile Samsun ilk sırada yer almaktadır. Samsun ilini takip eden iller sırasıyla; Düzce(%10), Trabzon(%10), Çorum(%10), Bolu(%7), Kastamonu(%6), Ordu(%5), Rize(%5), Amasya(%4), Tokat(%4), Zonguldak(%4), Karabük(%4), Sinop(%3), Giresun(%3), Bartın(%3), Gümüşhane(%1), Artvin(%1), Bayburt(%1) olarak görülmektedir.

b.Bayburt İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Bayburt ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %52 ile gıda ürünleri imalatı ve %17 ile diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatının ilk sıralarda olduğu görülmektedir.

Bunları sırasıyla aşağıdaki sektörler takip etmektedir:

- % 14 Kauçuk plastik ve ürünleri imalatı,
- % 4 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,
- % 4 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),
- % 3 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 3 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,
- % 3 Metal cevherler madenciliği.

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Bayburt ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 784'tür. Ar-Ge birimi olan işletme sayısı 2, çalışan sayısı 2'dir.

d.Genel Değerlendirme

Bayburt ilinde sanayide çalışanların %32'si metal cevherler madenciliği malatı, %29'u diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. Sanayideki istihdamın %84'ü işçi, %3'ü mühendistir.

Bayburt ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %52'si mikro ölçekli, %35'i küçük ölçekli, %13'ü orta ölçeklidir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler

- Baykes İnşaat Gıda Tekstil Turizm Hayvancılık Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti.
- Kavi Metal ve Plastik Profil Sanayi Ticaret
- Şetat Madencilik Gıda Sanayi Ticaret A.Ş Kop-Bayburt Şubesi
- Eren Birlik Unlu Gıda Mamülleri Hayvancılık Gıda İnşaat Malzemeleri İletişim İthalat İhracat Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti.
- Tekinler Hazır Beton Hayvancılık Nakliyat İthalat İhracat Ticaret Ltd.Şti.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Tarım sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Tıbbi ve aromatik bitkiler üretimi,
- Meyve yetiştiriciliği,
- Damızlık (hibrit) tohum üretim tesisi,
- Yem bitkileri üretimi,
- Organik tarım ürünleri üretimi.

Hayvancılık sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Su ürünleri üretimi,
- Arıcılık,
- Damızlık et ve süt sığırcılığı,
- Et ve yumurta tavukçuluğu.
- Gıda sanayinde yapılabilecek yatırımlar:
- Pastörize süt ve süt ürünleri üretim tesisi,
- İşlenmiş su ürünleri üretim tesisi,
- Et ve et ürünleri tesisi,
- Meyve paketlenme tesisi.

Dokuma ve giyim sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Yün iplik üretimi,
- Yünlü dokuma üretimi,
- Çorap üretimi,
- Örme eşya üretimi,
- Hazır giyim üretimi.

Plastik sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Plastik eşya ve ambalaj malzemesi üretimi,
- Yer döşemeleri üretimi,
- Polivinilklorürden (PVC) kaplama ürünleri,
- PVC'den yapılmış mutfak eşyaları üretimi,
- Polietilenden (PE)oyuncak üretimi,
- PE'den elektronik eşya parçaları üretimi.

Diğer sektörlerde yapılabilecek yatırımlar:

- Bilgisayar sarf malzemeleri üretimi,
- Buğday saplarından kompozit malzeme üretimi,
- Buğday saplarından levha üretimi,

- Bitkisel esaslı dizel yakıt (Biodizel) üretimi,
- Karma yem üretimi.

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Doğal taş maden ocakçılığı yatırımları,
- Tarıma dayalı sanayi yatırımları,
- Çay kurutma ve işletme tesisi yatırımları,
- Plastik ürünler, demir/çelik/ bakır civata, somun, tavan halkası, vida vb. üretimi.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri:Doğal taşlar, lastik ve jant, tarıma dayalı sanayi.

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli

- Ham ve işlenmiş doğal taş,
- Ham ve işlenmiş ehram ürünleri,
- İşlenmiş et ve süt ürünleri,
- Un ve unlu mamuller,
- Su ürünleri,
- Patates, seracılık ürünleri,
- Kauçuk ve mamulleri,
- Giyim eşyası ve aksesuarları,
- Seyahat eşyası, el çantaları,
- Metal dışı, mineral mamulleri.

Bayburt İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	2	177
2010	1	2.761
2011	1	3.240
2012	1	348
2013(Ocak-Temmuz)	2	176

Bayburt İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	3	894
2010	2	1.891
2011	5	3.505
2012	1	5.145
2013(Ocak-Temmuz)	2	2.603

6.BAYBURT İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Bayburt ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Bayburt ilinde adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %6'dır. Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Bayburt OSB' de %100 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Bayburt Organize Sanayi Bölgesi:

- 220 hektar büyüklüğünde olup, 100 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 2005 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 127 adet sanayi parselinin 15 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 5 adedi üretim, 2 adedi inşaat, 8 adedi proje aşamasındadır. 112 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 80 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; dokuma, plastik ve madeni eşya sanayidir.

b.Sanayi Siteleri

Bayburt ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	BAYBURT MERKEZ KSS	180	150	30	83
TOPLAM		180	150	30	83

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- OSB'nin ve KSS'lerin yatırım altyapısının hızla ve sürdürülebilir bir şekilde iyileştirilmesi gerekmektedir.
- İlde, kümelenme ve ortaklık kültürünün oluşturulması için gerekli altyapının kurulması sağlanmalıdır.
- İldeki mevcut işletmelerin/firmaların kurumsal kapasitesinin, insan kaynakları niteliğinin ve hizmet kalitesinin iyileştirilmesi sağlanmalıdır.
- Markalaşma bilincini oluşturacak çalışmalar yapılmalıdır.
- Kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasında işbirliği ve istişare ortamı oluşturulmalıdır.
- Mevcut üretimin ulusal ve uluslararası standartlara uygun hale getirilmesi için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.
- Mevcut ve potansiyel girişimcilerin ve yatırımcıların, ulusal/uluslararası destek ve teşvik sistemlerinden daha fazla ve etkin bir şekilde yararlanması sağlanmalıdır.
- İşletmelerin/firmaların; araştırma-geliştirme, finansman ve pazarlama altyapıları güçlendirilmelidir.

- Üniversite ve sanayi arasındaki eşgüdüm artırılarak, sanayinin ihtiyaç duyduğu kalifiye personel ihtiyacına göre eğitim verilmesi sağlanmalıdır.
- Kamu kurumlarında inovasyona dayalı stratejiler belirlenmesi ve girişimcilik kültürünün artırılması gerekmektedir.
- İlde yeterli hammadde bulunan sektörlerde yatırımlar teşvik edilmelidir.
- Erzincan'dan Karadeniz'e bağlanacak olan hızlı tren hattının geçiş güzergahına Bayburt ilinin de dahil edilmesi sağlanmalıdır.
- Bayburt iline hava limanı yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN BELİRLENEN VİZYON,MİSYON VE STRATEJİLER

Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı

Vizyon: Bölgede sürdürülebilir büyüme ve rekabeti amaçlayan, toplumsal kalkınmaya katma değer katan, özgün ve kaliteli hizmetleri ile fark yaratan bir kurum olmak.

Misyon: Kaynakları en etkin şekilde kullanarak, bölgenin yapısına ve ihtiyaçlarına uygun sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak.

Genel stratejiler:

- Orta ve yüksek teknolojiye dayalı sanayi üretiminin yaygınlaştırılması,
- Bitkisel ve hayvansal üretimin verimliliğinin artırılması,
- Bölge piyasasının iç ve dış piyasalarla eklemlenmesi,
- İş piyasasının etkin şekilde çalışmasının sağlanması,
- Orman varlığının korunması, geliştirilmesi ve ekonomik potansiyelinin etkin biçimde değerlendirilmesi,
- Bilişim ve teknoloji altyapısının geliştirilmesi,
- Sermayenin yatırıma dönüşümünün kolaylaştırılması,
- Maden potansiyelinin daha etkin değerlendirilmesi,
- Ulaşım altyapısının bölgenin ihtiyaçlarına göre iyileştirilmesi ve daha etkin kullanılmasının sağlanması,
- Bölgenin enerji kapasitesinin etkin biçimde kullanılması.

70 KARAMAN

1. İLİN SANAYİ YAPISI

Karaman ekonomisi ağırlıklı olarak tarıma dayalı olup, sanayileşme gün geçtikçe artmaktadır. Tarıma dayalı imalat sanayinin toplam imalat sanayi içindeki payı %51,98'dir.

Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı dışındaki tüm sektörler hammaddesini ilden sağlamaktadır.

Karaman ilinde, tarıma dayalı imalat sanayinde 32.956 kişi istihdam edilmektedir. Söz konusu istihdamın %97,9'u gıda ürünleri imalatında çalışmaktadır. İlde en önemli gıda imalat sektörleri; bisküvi, kek, gofret, çikolata ve şekerleme üretimidir.

Karaman ilinde büyük ve modern kuruluşlar ile orta büyüklükteki yöresel tesislerin bir arada faaliyet gösterdiği ikili yapı mevcuttur.

Karaman ili, maden kaynakları ve tesisleri bakımından önemli bir potansiyel taşımaktadır. İlin en önemli maden kaynağı, Ermenek'te bulunan kömür rezervleridir. Bu rezervler kapalı sistem işletmecilik ile çalışmaktadır. Ayrancı'da bulunan mermer sahaları ve Karapınar linyit yataklarının bir kısmı bölgede yer almaktadır. Ayrıca ilde alüminyum, manganez rezervleri bulunmakta ve manyezit yatakları işletilmektedir.

2. İLİN TİCARET YAPISI

Karaman'da ticaret, ilin tarihi ipek yollarının üzerinde bulunması ve mevcut ekonomik potansiyeli nedeniyle, tarımsal ürünler ve imalat sanayi ürünlerde yoğunlaşmıştır. İlde buğday, arpa, haşhaş, vb. tarım ürünleri ile bulgur, un, helva, pekmez vb. gıda ürünlerinin ülke çapında ticareti yapılmaktadır. Ayrıca çeşitli imalat sanayi ürünlerinin de ticareti yapılmaktadır.

Karaman'dan diğer illere; hububat, bakliyat, un, bulgur, bisküvi, gofret, çikolata, yem, canlı hayvan, taze et, sucuk, yün ve tiftik, sebze, meyve, kuru üzüm, peynir, yumurta, deri, iplik, konfeksiyon, halı, kömür, zirai aletler ve çeşitli makineler satılmaktadır. Diğer illerden; tuhafiyeye, konfeksiyon, kösele, inşaat malzemesi, sigara, çay, alkollü içkiler, ilaç, gıda maddeleri, akaryakıt, oto ve oto yedek parçaları, sanayi hammaddesi ürünleri satın alınmaktadır.

İstanbul Sanayi Odası'nın ilk ve ikinci 500 sanayi kuruluşu anketinde 2011 yılında Karaman ilinden 5 firma yer almıştır.

Karaman ilinde ülke bisküvi üretiminin %33'ü gerçekleştirilmektedir. 2010 yılı TİM verilerine göre, Karaman ilinden gerçekleştirilen ihracatın %94,44'ünü; bisküvi-kek, çikolata ve yan ürünlerinin de içinde olduğu, tarım ve işlenmiş tarım ürünleri oluşturmaktadır.

Karaman ilinde un ve bulgur imalatı sektöründe 1.339 kişi istihdam edilmektedir. Türkiye'de bulgur üretiminin %29'u ilde gerçekleştirilmektedir. Buğday unu üretiminde ilin kurulu kapasitesi 217.123 ton olup; ülkedeki kurulu kapasitenin %0,76'sına karşılık gelmektedir.

Karaman'da 2011 yılında 5.841.849 adet meyve veren ağaç sayısı, ağaç başına ortalama 31 kg. verimiyle 190.291 bin ton elma üretim kapasitesine ulaşmış ve ülke üretiminde 4. Sırada yer almıştır.

İllerin ihraç ettiği ürünlerin sıradanlığı analiz edildiğinde Karaman 24. sırada yer almaktadır. İlde özgün ürünler ihraç edilmesine rağmen, ürün yelpazesinde çeşitliliği sağlama konusunda sıkıntılar yaşanmaktadır.

Karaman sofistikasyon bakımından, Türkiye ortalamasının üzerinde ve 81 il arasında 34. sırada yer almaktadır. Ancak ihracatta nitelikli sıçrama yapısı bakımından, Türkiye ortalamasının altında kalarak, 81 il içinde 63. sırada yer almaktadır. Bu Karaman'da yeni nesil

yatırım teşviklerinin yerine daha çok mevcut sektörlerin rekabet gücünü artıracak devlet yardımlarının gerekliliğini ortaya koymaktadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Karaman İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Karaman ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 218'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.3'lük bir oran ile sanayisi gelişmekte olan iller arasında yer almaktadır.

İç Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %45 ile Ankara ilk sırada yer almaktadır. Ankara ilini takip eden iller sırasıyla; Konya(%24), Kayseri(%10), Eskişehir(%5), Sivas(%3), Karaman(%2), Kırıkkale(%2), Aksaray(%2), Nevşehir(%2), Yozgat(%2), Niğde(%1), Çankırı(%1) ve Kırşehir(%1) olarak görülmektedir.

b.Karaman İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Karaman ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında;

% 31 Gıda ürünlerinin imalatı,

% 15 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,

%11 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,

% 9 Ağaç ve kantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),

% 6 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,

% 5 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç),

% 5 Kömür ve linyit çıkartılması,

% 4 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı,

% 4 Mobilya imalatı,

% 3 Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı,

% 2 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,

% 2 Elektrikli teçhizat imalatı,

% 3 Diğer (tekstil ürünleri imalatı, ana metal sanayi, kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı, diğer ulaşım araçlarının imalatı, metal cevherleri madenciliği, giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması, motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı, diğer imalatlar, elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı)

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre Karaman ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 13.936'dır. Kalite kontrol birimi olan firma sayısı 39, çalışan sayısı 134'tür. Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 14, çalışan sayısı 22'dir.

d.Genel Değerlendirme

Karaman ilinde sanayi sektörlerinde çalışanların %72'si gıda ürünleri imalatı, %9'u kömür ve linyit çıkartılması sektörlerinde istihdam edilmektedir. İstihdamın %82'si işçi, %2'si mühendistir.

Karaman ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %32'si mikro ölçekli, %56'sı küçük ölçekli, %9'u orta ölçekli, %3'ü büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Biskot Bisküvi Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş
- Bifa Bisküvi ve Gıda Sanayi A.Ş
- Saray Bisküvi ve Gıda Sanayi A.Ş
- Şimşek Bisküvi ve Gıda Sanayi Ticaret A.Ş
- Anı Bisküvi Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş

4. İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Güneş enerjisi yatırımları,
- Ayçiçek yağı üretim ve ambalajlama tesisleri,
- Soğuk hava deposu,
- Elma tasnif, etiket ve ambalajlama tesisleri.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Güneş enerjisi yatırımları,
- Elma üretimini değerlendirmek üzere yeni ürünler (elma cipsi vb.) üretimi
- Mobilya sanayinde yonga levha ve odun briketi üretimi,
- Hayvancılık sektöründe; kültür ve tatlı su balıkçılığı, arıcılık, et besiciliği, süt besiciliği, et tavukçuluğu, deve kuşu yetiştiriciliği.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

Karaman İli Yıllara Göre İhracat Tutarları (\$)

	2011	2012
Bisküvi,Gofret	125.576.967	280.545.666
Makarna	8.129.436	15.749.064
Bulgur	1.981990	1.981990
Makine,Metal	1.496.390	8.749.589
Mobilya	312.000	-

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli

•Gıda sektörü, mobilya ve makine imalat sektörü ile elma üretimi dış ticarete konu olabilecek potansiyele sahiptir.

•Karaman'ın ihracatında ilk sıralarda yer alan ülkeler; Nijerya, Cezayir, Slovenya, Suudi Arabistan ve Mısır'dır. Bu ülkeler arasında Cezayir ve Suudi Arabistan, Karaman'ın hem ihracat yaptığı hem de tamamlayıcı ülke konumundadır. İlde bu iki ülkeye yönelik ihracat stratejilerine öncelik verilmesi gerekmektedir.

Karaman İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	86	145.701
2010	83	176.694
2011	78	231.719
2012	85	278.649
2013(Ocak-Temmuz)	78	169.428

Karaman İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	41	43.297
2010	37	92.033
2011	42	120.882
2012	46	123.461
2013(Ocak-Temmuz)	32	77.088

6.KARAMAN İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Karaman ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Karaman ilinde 1 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı; karma OSB'lerde % 58'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Karaman OSB'de %70 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Karaman Organize Sanayi Bölgesi:

- 561 hektar büyüklüğünde olup, 400 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 2003 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 232 adet sanayi parselinin, 206 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 111 adedi üretim, 25 adedi inşaat, 70 adedi proje aşamasındadır. 26 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 10.000 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, pişmiş kil ve elektrikli makineler sanayidir.

b.Sanayi Siteleri

Karaman ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	KARAMAN MERKEZ SS	360	360	0	100
2	KARAMAN MERKEZ (II. BÖLÜM) SS	368	351	17	95
TOPLAM		728	711	17	98

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Karaman ilinde mevcut sanayi işletmelerinin çoğunda nitelikli ara eleman ihtiyacı bulunmaktadır. Mesleki eğitime yönelik projelerin geliştirilmesi ve eğitimlerin düzenlenmesi, halkın mesleki eğitim konusunda bilinçlendirilmesi, nitelikli eleman yetiştirilmesi konusunda kurum ve kuruluşlar arasında etkin bir koordinasyon sağlanmalıdır. Sanayi ve üniversite arasında koordinasyon ve işbirliğinin artırılması, meslek liselerinden üniversiteye giriş sorununun çözülmesi ve işletmelerin nitelikli elemana yönelik etkin bir ücret politikası belirlemesine ihtiyaç duyulmaktadır.
- Sanayi sektöründeki çalışma şartlarının ağır olması ve ücretlerin bunun paralelinde olmaması nedeniyle, mevcut işgücü hizmet sektörüne yönelmektedir. Sanayi sektöründeki çalışma şartları ve ücretlendirmede iyileştirme yapılmalıdır.
- Denizyolu taşımacılığının etkin bir şekilde kullanılabilmesi için, Karaman'dan sonra Taşucu limanına bağlanan yeni bir demiryolu yapılması gerekmektedir. Ayrıca Karaman-Konya illerinin ortak kullanabileceği çok amaçlı bir bölge havaalanının kurulmasına ihtiyaç duyulmaktadır.
- Kümelenme modeli benimsenmeli ve uygulamaya yönelik faaliyetlerde bulunulmalıdır. Şirketler arasında işbirliğine dayalı rekabet anlayışı benimsenmeli, gerektiğinde şirket evlilikleri ve ortak çalışma özendirilerek teşvik edilmelidir.
- Ar-Ge kültürünün ve bilincinin oluşturulması amacıyla verilen teşvikler ile ilgili sanayici bilgilendirilmeli, mikro işletmeler açısından verilen teşviklerin yeterliliği ve uygunluğu değerlendirilmelidir.
- İşletmeler, markalaşma için pazarlama ve tanıtım faaliyetlerine ağırlık vermeli, bu amaçla da bu alanda teşvik ve projelerin oluşturulması sağlanmalıdır.
- Kültür ve inanç turizm yönelik yatırımlar arttırılmalıdır.
- Üniversitede sanayinin ihtiyaçlarına yönelik bölüm ve ders planlaması yapılmalıdır. İşletmelerde rekabet edebilirliği arttırmak için üniversite ile iş birliği sağlanmalıdır.
- İlerdeki sosyal ortamların çoğaltılması için çalışmalar yapılmalıdır.

8. BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Mevlana Kalkınma Ajansı

Vizyon: Bölgesinde sürdürülebilir kalkınmaya öncülük ederek ulusal kalkınmaya katkı sağlayan, bölgesel kalkınmada ulusal ve uluslararası alanda tanınan, saygın ve etkin bir kurum olmak.

Misyon: Bölgesinde sürdürülebilir kalkınmayı hızlandırmak ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak amacıyla, yerel düzeyde işbirlikleri geliştirip koordinasyon sağlayarak bölgesel kalkınmayı planlamak, yönlendirmek ve desteklemek.

Amaç : Sanayi sektörlerinde verimliliği arttırmak; Ar-Ge, yenilikçilik, girişimcilik ve markalaşma faaliyetlerini geliştirmek ve bölge sanayisini, yüksek katma değeri olan ürünlere yönlendirmek.

71 KIRIKKALE

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Kırıkkale il merkezinin ekonomik yapısı kamu ağırlıklı sanayiye; ilçe merkezleri ve kırsal kesimin ekonomik yapısı ise tarıma dayalıdır. Kırıkkale’de imalat sanayi kamuya ait büyük işletmelerin yanında, özel sektöre ait küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluşmaktadır. MKEK Fabrikaları ve TÜPRAŞ Rafinerisi ilin ekonomik yapısında önemli bir yer tutmaktadır.

Kamu yatırımlarına bağlı olarak gelişen Kırıkkale imalat sanayinde; savunma, metal ve petro-kimya sektörlerinde üretim yapılmaktadır. Özel sektör ise genellikle bu sanayi kollarına bağlı olarak gelişmenin yanı sıra, tarım makinaları, gıda ve yem sanayi, toprak, tekstil, ağaç ve mobilya işleri sanayinde de gelişme göstermiştir.

Ülkemiz savunma sanayisinin bel kemiğini oluşturan ve stratejik öneme haiz olan Makine Kimya Endüstrisi Kurumu’nun (MKEK) 11 fabrikasından 5’i ile MKEK Destek İşletmeleri Müdürlüğü ve Hurda İşletme Müdürlüğü ilde bulunmaktadır. MKEK’nin toplam 5.794 personelinin 2.978’i ilde yer almaktadır. Ayrıca MKEK’nin 3.548 işçi personelinin 2.121’i Kırıkkale’de çalışmaktadır.

Başta Ankara olmak üzere Orta Anadolu Bölgesindeki birçok ilin petrol ürünleri ihtiyacını karşılamak amacıyla kurulan TÜPRAŞ Orta Anadolu Rafinerisi, 2005 yılında özelleştirilmiştir. TÜPRAŞ tesisinde yaklaşık 980 kişi istihdam edilmektedir.

2. İLİN TİCARET YAPISI

İlde ticari faaliyetler çoğunlukla gıda ve ihtiyaç maddeleri ile konut sektöründe hızlı gelişmeler göstermektedir.

Ticaret ve Sanayi Odasına Kayıtlı Kooperatifler

Kooperatif	Adet
Konut Yapı Kooperatifi	35
Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	11
Küçük Sanayi Sitesi Kooperatifi	5
Tarım Satış Kooperatifi	2
Toplu İşyeri Kooperatifi	1
Turizm Geliştirme Kooperatifi	1
Toplam	55

Ticaret ve Sanayi Odasına Kayıtlı Üyelerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı (31.12.2012)

Meslek Grubu	Üye Sayısı (Şahıs)	Üye Sayısı (Tüzel)
Gıda	20	142
Tarım ve Hayvancılık ve Tar. Kal. Koop.	11	136
Tekstil	16	53
Madencilik ve imalat	23	153
Ev Eşyası, Mobilya ve Züccaciye	16	72
Otomotiv ve Mot.Taş.Koop.	24	157
İnşaat Malzemeleri	20	62
Sigorta Finans, Gayrimenkul ve Sarraflar	40	80
Mühendisler	38	90
Eğitim ve Sağlık	13	88
Hizmetler, Otel, Lokanta, Kırtasiye, Matbaa, Basın, Yayım Bilgisayar	31	122
Akaryakıt ve Ulaşım	24	178
İnşaat Mütahhitleri ve Konut Yapı Koop.	62	146
TOPLAM	338	1479

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Kırıkkale İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Kırıkkale ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 214'tür. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %0.3'lük bir oran ile sanayisi gelişmekte olan bir ildir

İç Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %45 ile Ankara ilk sırada yer almaktadır. Ankara ilini takip eden iller sırasıyla; Konya(%24), Kayseri(%10), Eskişehir(%5), Sivas(%3), Karaman(%2), Kırıkkale(%2), Aksaray(%2), Nevşehir(%2), Yozgat(%2), Niğde(%1), Çankırı(%1) ve Kırşehir(%1) olarak görülmektedir.

b.Kırıkkale İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Kırıkkale ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında;

% 27 Gıda ürünleri imalatı,

% 8 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine teçhizatı hariç),

% 8 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,

% 7 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,

% 7 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı ,

% 7 Tekstil ürünleri imalatı,

% 6 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,

% 5 Mobilya imalatı,

% 5 Plastik ve kauçuk ürünleri imalatı,

% 4 Ana metal sanayi,

% 4 Kok kömürü, rafine edilmiş pet ürünleri ve nükleer yakıt imalatı,

% 2 Motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı,

% 2 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı(mobilya hariç),

% 2 Ham petrol ve doğalgaz çıkarımı, saha arama ve tetkiki hariç, petrol ve gaz çıkarımı ile ilgili hizmet faaliyetleri,

% 1 Giyim eşyası imalatı,

% 1 Bilgisayarların elektronik ve optik ürünlerin imalatı,

% 1 Elektrikli teçhizat imalatı,

%1 İçecek imalatı,

% 1 Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı,

% 1 Kağıt hamuru, kağıt ve kağıt ürünleri imalatı.

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Kırıkkale ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 8.906'dır.

23 sanayi işletmesinde Ar-Ge birimi bulunmaktadır. Ar-Ge birimlerinde çalışan personel sayısı 102'dir.

Kalite kontrol birimi 42 işletmede bulunmaktadır. Kalite kontrol birimlerinde çalışan personel sayısı 219'dur.

d.Genel Değerlendirme

Sanayide çalışanların %27'si fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine teçhizatı hariç), %15'i mobilya imalatı, %13'ü ana metal sanayi sektöründe istihdam edilmektedir.

İstihdamın %72'si işçi, %5'i mühendistir.

Kırıkkale ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %67'si mikro ölçekli, %24'ü küçük ölçekli, %5'i orta ölçekli, %4'ü büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Makine Kimya Endüstrisi Kurumu Muhimmat Fab. Müdürlüğü
- Tüpraş T.P.Rafineleri Kırıkkale Rafinesi
- MKEK Silah Fabrikası Müdürlüğü
- MKEK-Ağır Silah ve Çelik Fab. Müdürlüğü

4. İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

İlde petrol ve dolun tesisi, makine ve mobilya sanayi, yapı kimyasalları, yapı yalıtım malzemeleri ve gaz beton üretimi talebi karşılamaya yönelik yatırımlardır.

İlde Silah Sanayi İhtisas OSB kuruluş çalışmaları başlatılmıştır. Proje tamamlandığında ilin savunma sanayi alanında önemli katma değer ve personel istihdamı yaratacağı düşünülmektedir.

Kırıkkale Üniversitesi bünyesinde Teknopark kurulması çalışmaları başlatılmıştır.

Ayrıca Kırıkkale Organize Sanayi Bölgesinde, Endüstri Meslek Lisesi'nin yapımı devam etmektedir.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

MKEK fabrikalarının modernizasyonu ile, atıl ünitelerin ülke ekonomisine kazandırılması planlanmaktadır. Bu kapsamda Ağır Silah ve Çelik Fabrikası Ar-Ge ve Mühendislik Binası, Muhimmat Fabrikası Çevre Ekipmanları Test Tesisi ile CNC Atölyesi ve MKEK Kırıkkale Barut Fabrikası Küresel Üretim Tesisleri kurulmuştur.

TCDD Genel Müdürlüğü ile MKEK arasında imzalanan protokol ile monoblok tren tekeri üretimi gerçekleştirilecektir.

MKE Kurumunun ilde istihdamı artırma, bulunduğu sektörde rekabet gücünü koruma ve tesislerin yeni ihtiyaçlara uygun modernizasyonuna yönelik olarak; 120 mm Tank Topu Muhimmat Üretimi Projesi, ağır silahların yerine tamamen yanabilen organik maddelerden yanar kovanların üretimi için Yanar Kovan Tesisi Projesi, hafif silahlarda kullanılan küresel barut üretimi için Küresel Barut Üretimi Tesisi Projesi, il için önemli yatırım proje ve çalışmalarıdır.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Kırıkkale Sektör Bazında İthalat İhracat Verileri (2012)

Sektör	İhracat (\$)	İthalat (\$)
Canlı hayvanlar	314.268	846.000
Diğer hayvansal menşeli ürünler (kıl, kemik, boynuz, fildişi, mercan, bağırsak, vb.)		30.275
Hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar; yemeklik katı yağlar; hayvansal ve bitkisel mumlar	34.730	
Sebzeler, meyvalar, sert kabuklu meyvalar ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	231.791	
Yenilen çeşitli gıda müstahzarları (kahve hülusalari, çay hülusalari, mayalar, soslar, diyet mamaları, vb.)	4.241	
Gıda sanayiinin kalıntı ve döküntüleri; hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler	24.580	
Organik kimyasal ürünler		68.363
Eczacılık ürünleri		4.919
Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülusalari; tanenler; boyalar, pigmentler,vb; vernikler, vb; macunlar; mürekkepler	775	97.752

Sektör	İhracat (\$)	İthalat (\$)
Sabunlar, yüzey-aktif organik maddeler, yıkama-yağlama müstahzarları, mumlar,bakım müstahzarları, dişçilik müstahzarları	324	
Albuminoid maddeler; değişikliğe uğramış nişasta esaslı ürünler; tutkallar; enzimler	5.342	492
Plastikler ve mamulleri	2.320	1.292.595
Deri-saraciye eşyası, eyer-koşum takımları; seyahat eşyası, el çantaları vb mahfazalar; hayvan bağırsağından mamul eşya	3.437	4.107
Ağaç ve ahşap eşya; odun kömürü	894.815	267
Kağıt ve karton; kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya	2.154	24.451
Basılı kitaplar, gazeteler, resimler ve baskı sanayinin diğer mamulleri; el ve makina yazısı metinler ve planlar	132	
Sentetik ve suni filamentler, şeritler ve benzeri sentetik ve suni dokumaya elverişli maddeler	9.675	336.610
Sentetik ve suni devamsız lifler		288.438
Vatka, keçe ve dokunmamış mensucat; özel iplikler; sicim, kordon, ip, halat ve bunlardan mamul eşya		277
Halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları	3.130	
Özel dokunmuş mensucat; tuftedilmiş dokunabilir mensucat; dantela; duvar halıları; şeritçi ve kaytancı eşyası; işlemler		981
Emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya lamine edilmiş dokunabilir mensucat; dokunabilir maddelerden teknik eşya	997	288
Örme giyim eşyası ve aksesuarı	344.095	
Dokunabilir maddelerden hazır eşya; takımlar; kullanılmış giyim ve dokunmuş diğer eşya; paçavralar	10.140	
Ayakkabılar, getrler, tozluklar ve benzeri eşya; bunların aksamı	75.451	
Hazırlanmış ince ve kalın kuş tüyleri ve bunlardan eşya; yapma çiçekler; insan saçından eşya		30.939
Taş, alçı, çimento, amyant, mika veya benzeri maddelerden eşya	8.809	
Cam ve cam eşya	5.700	24.208
İnciler, kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller; taklit mücevherci eşyası; metal paralar	500.095	361.437
Demir ve çelik	6.737	1.020
Demir veya çelikten eşya	47.607	116.261
Alüminyum ve alüminyumdan eşya	250	
Adi metallerden aletler, bıçakçı eşyası ve sofrta takımları; adi metallerden bunların aksam ve parçaları	340	705
Adi metallerden çeşitli eşya (kilit, kasa, mobilya tertibatı, vb.)	12.983	471
Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler; bunların aksam ve parçaları	917.020	675.509
Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları; aksam – parça - aksesuarı	679.344	173.705
Demiryolu vb hatlara ait taşıtlar ve malzemeler, bunların aksam-parçaları; mekanik trafik sinyalizasyon cihazları		600
Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları; bunların aksam, parça, aksesuarı	933.667	2.038
Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar; bunların aksam, parça ve aksesuarı	3.430	215.092
Saatler ve bunların aksam ve parçaları	1.625	
Mobilyalar, yatak takımları; aydınlatma cihazları; reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb; prefabrik yapılar	523.169	13.473
Çeşitli mamul eşya (hijyenik havlu, bebek bezi, kalem, çakmak, fermuar, fırça vb.)		95.902
TOPLAM	5.603.173	4.707.175

Kırıkkale İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	16	6.060
2010	19	46.897
2011	20	5.910
2012	17	5.603
2013(Ocak-Temmuz)	11	4.109

Kırıkkale İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	24	2.376
2010	22	13.998
2011	31	14.974
2012	26	4.707
2013(Ocak-Temmuz)	20	2.140

6.KIRIKKALE İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a. Organize Sanayi Bölgeleri

Kırıkkale ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Kırıkkale ilinde 2 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %44'dür.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Keskin OSB'de %90 indirimli,

-Kırıkkale I OSB'de %90 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Kırıkkale I Organize Sanayi Bölgesi :

- 150 hektar büyüklüğündedir.
- 2000 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 69 adet sanayi parselinin, tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 48 adedi üretim, 12 adedi inşaat, 9 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 1.790 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; elektriksiz makineler, orman ürünleri ve demir-çelik sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 2.200 m³/gün dür.

Keskin Organize Sanayi Bölgesi :

- Bölge 149 hektar büyüklüğünde olup, 66 hektarı kredilendirilmiştir.
- 2009 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 84 adet sanayi parselinin, 12 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 2 adedi üretim aşamasında, 5 adedi inşaat aşamasında, 5 adedi proje aşamasındadır. 72 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 20 kişi istihdam edilmektedir.

b.Sanayi Siteleri

Kırıkkale ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	KIRIKKALE MERKEZ (YENİ) SS	376	365	11	97
2	KIRIKKALE KESKİN SS	78	55	23	71
TOPLAM		454	420	34	93

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Kırıkkale ve Keskin OSB'de doğal gaz alt yapı çalışmaları yapılmalıdır.
- Rekabet şartlarının ve girdi maliyetlerinin avantaj haline dönüştürülebilmesi için gerekli önlemler alınmalıdır.
- Özel sektöre ait işletmelerin ihracat yapabilmesi için gerekli teşvikler sağlanmalıdır.
- Sermaye birikimi olan kişilerin sanayi yatırımlarına yönelmesi için gerekli teşvikler sağlanmalıdır.
- Organize Sanayi Bölgesindeki ilave parsellerin Bakanlık yatırım programlarında alınarak alt yapı hizmetleri yerine getirilmelidir.
- MKEK'nin yüksek teknolojiye sahip yoğun üretim modeline geçişi için yatırım çalışmaları yapılması, aynı zamanda MKEK'nin yeni düzenlemeyle uluslararası kuruluşların sahip olduğu bir hukuki ve idari yapıya kavuşturulması gerekmektedir.
- Üniversite-sanayi işbirliği ile bilgi ve teknolojik gelişmelerin sanayi sektörüne sürekli aktarılması sağlanmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Ahiler Kalkınma Ajansı

Vizyon: Stratejik konumu ile ticaret ve sanayide sürdürülebilir kalkınmayı sağlamış, bereketli toprakları ile tarım ve hayvancılıkta gelişmiş, sevgi ve hoşgörü ikliminde kendini yetiştirmiş insanları, büyüleyici Kapadokya'sı, kültürel ve tarihi zenginlikleri ve termal kaynakları ile farklılaşmış, dünya markası bir bölge olmak.

Bu vizyona ulaşmak için dört ana gelişme eksenini belirlenmiştir. Bu eksenler;

- İnsan kaynakları
- Dünya çapında turizm
- Rekabet edebilirlik
- Yaşam kalitesi

İnsan kaynakları gelişme eksenini kapsamında şu amaçlar belirlenmiştir:

- İstihdamın artırılması,
- Bölgede yaşam boyu öğrenme politikasının tanıtılması ve yaygınlaştırılması,
- Bilgi toplumu stratejilerinin geliştirilmesi.

Dünya çapında turizm gelişme eksenini kapsamında şu amaçlar belirlenmiştir:

- Turizm gelirlerinin artması için bölgede turizm çeşitliliğinin sağlanması,

- Bölgenin önemli bir turizm merkezi olmasının sağlanması,
 - Bölgenin tanınırlığını artırmak için alternatif tanıtım faaliyetlerini geliştirilmesi,
 - Turizm faaliyetlerinin bölgede geniş bir tabana yayılmasının sağlanması.
- Rekabet edebilirlik gelişme ekseninde şu amaçlar belirlenmiştir:
- Katma değeri yüksek bitkisel ürünlerle sürdürülebilir üretim yapılması,
 - Hayvansal üretimde verim artışının sağlanması,
 - Tarımda gelir artışını sağlayacak markalaşma faaliyetlerinin desteklenmesi,
 - Pazarlama stratejilerinin öğretilmesi ve geliştirilmesi,
 - Ar-ge çalışmalarına destek verilmesi,
 - Sanayi ve ticarete bölgenin rekabet edebilirlik gücünün artırılması.
- Yaşam kalitesi gelişme ekseninde şu amaçlar belirlenmiştir:
- Sosyal bütünleşmenin sağlanması,
 - Eğitim ve sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi,
 - Çevresel sorunların sürdürülebilir bir yaklaşımla çözülmesi,
 - Ulaşım ve altyapının geliştirilmesi.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

S/N	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler -SAN-TEZ projesi kapsamında Kırıkkale Üniversitesine ait 5 proje	-Projeler tamamlanmıştır.
2.	İlde Devam Eden İşler -SAN-TEZ projesi kapsamında Kırıkkale Üniversitesine ait 3 proje	-Destek çalışmaları sürdürülmektedir.

72 BATMAN

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Batman ekonomisi genel olarak tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Başta buğday olmak üzere mısır, arpa, pamuk, mercimek yetiştirilmektedir. Tarımsal üretim yanında bazı yörelerde arıcılık ve balık yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Batman'ın sanayi gelişiminde merkez ilçede bulunan Tüpraş ve Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı tesislerinin büyük payı bulunmaktadır.

İlde gıda sanayi(un, süt, yem,vb.), madenlere dayalı sanayi, tekstil sanayi ve inşaat ürünleri (alçı, tuğla vb.) üretimi gelişmiştir. İlin petrol üretimi yönünden gelişmesi, son yıllarda gıda maddeleri, inşaat malzemeleri ve kimyevi madde üretim sektörlerinin gelişmesinde etkili olmuştur.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Batman ilinin teşvik kapsamında olması sebebiyle, OSB'de ve diğer bölgelerde yatırımlar artmış; ticaret potansiyeli genişlemiştir.

İlin sanayi sitesinde faaliyet gösteren tamir, yedek parça ve mobilya atölyeleri ticari hayata katkı sağlamaktadır.

Batman ili Türkiye petrollerinin en yüksek rezervine sahip il olmasına rağmen, iç ticarete istenilen başarıyı elde edememiştir.

İl Gümrük Müdürlüğü verilerine göre; 2011-2012 yıllarında ihracat yapılan ülkeler, ihracı yapılan ürünler ve ihracat miktarları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

**Batman İli İhracat Verileri
(Ülkeler Bazında)**

Ülke	2011 (USD)	2012 (USD)
Irak	20.144.000	35.746.000
Ukrayna	1.855.000	1.636.000
Rusya	69.000	1.357.000
Suudi Arabistan	1.511.000	1.166.000
Macaristan	94.000	1.100.000
KKTC	1.593.000	642.000

**Batman İli İhracat Verileri
(Sektörler Bazında)**

Sektör	2011 (USD)	2012 (USD)
Maden ve metaller	8.643.000	13.153.000
Hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri	7.369.000	10.741.000
Makine ve aksamları	217.000	5.358.000
Kimyevi maddeler ve mamulleri	4.084.000	4.028.000
Halı	979.000	2.186.000
Demir ve demir dışı metaller	621.000	1.928.000
Ağaç mamülleri ve orman ürünleri	484.000	1.186.000
Çimento, cam, seramik ve diğer toprak ürünleri	1.152.000	1.035.000
Zeytin ve zeytinyağı	480.000	983.000
Hazır giyim ve konfeksiyon	0	960.000
İklimlendirme sanayi	1.270.000	849.000

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a. Türkiye Sanayisi ve Batman İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Batman ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 126'dır. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %0.2'lik bir oran ile sanayisi az gelişmiş iller arasında yer almaktadır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %65'lik bir oran ile Gaziantep ili ilk sırada yer almaktadır. Gaziantep ilini takip eden iller sırasıyla; Şanlıurfa(%10), Diyarbakır(%9), Adıyaman(%6), Batman(%4), Mardin(%3), Kilis(%1), Siirt(%1), Şırnak(%1) olarak görülmektedir.

b.Batman İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Batman ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %25'lik bir oran ile gıda ürünleri imalatı, %19'luk bir oran ile kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı, %14'lük bir oran ile diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatının ilk üç sırada olduğu görülmektedir.

Diğer sektörler sırasıyla;

%9 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,

%6 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi boyanması,

%5 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizatı hariç),

%4 Tekstil ürünleri imalatı,

%4 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,

%3 Ham petrol ve doğal gaz çıkarımı; saha arama ve tetkiki hariç petrol ve gaz çıkarımı,

%2 Kok kömürü rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı,

%2 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,

%1 İçecek imalatı,

%1 Deri ile ilgili ürünler imalatı,

%1 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),

%1 Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı,

%1 Elektrikli teçhizat imalatı,

%1 Diğer ulaşım araçlarının imalatı,

%1 Mobilya imalatı.

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Batman ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı toplam 16.748'dir. Batman ilinde 8 firmada Ar-Ge birimi, 39 firmada kalite kontrol birimi bulunmaktadır. Toplam personelin %0,4'ü Ar-Ge biriminde, %2'si kalite kontrol biriminde çalışmaktadır.

d.Genel Değerlendirme

Batman ilinde sanayide çalışanların, %31'i ham petrol ve doğal gaz çıkarımı, %13'ü tekstil ürünleri imalatı sektörlerinde istihdam edilmektedir. İstihdamın %77'si işçi, %4'ü mühendistir. Batman ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %21'i mikro ölçekli, %64'ü küçük ölçekli, %13'ü orta ölçekli, %2'si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Büyüklüğüne Göre Firmalar

- Türkiye Petrolleri A.O. Bölge Müdürlüğü
- Tüpraş-Türkiye Petrol Rafineleri A.Ş.
- Hey- Güneştekin Tekstil Turizm Sanayi ve Ticaret
- Pek- Er İnşaat Sanayi ve Ticaret

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Hayvancılık sektöründe yapılabilecek yatırımlar: Et ve süt ürünleri üretim tesisi.
- Madencilik sektöründe yapılabilecek yatırımlar: Alçıtaşı ve çimento hammadde kaynakları işleme tesisi.
- Gıda ve petro-kimya sektöründe yapılacak yatırımlar: Un ürünleri (makarna, bisküvi, vb.), petrol ürünleri ve kimya ürünleri üretim tesisleri.

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

İlde inşaat ve temizlik malzemeleri ile gıda maddeleri üretimi ve tekstil sektörlerinde yeni yatırımlar yapılmış olup; bazı işletmeler faaliyete başlamıştır.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Batman İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	29	16.198
2010	39	26.914
2011	36	52.291
2012	45	83.544
2013(Ocak-Temmuz)	41	56.857

Batman İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	47	15.590
2010	46	26.900
2011	56	51.611
2012	59	26.754
2013(Ocak-Temmuz)	44	14.991

6.BATMAN İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Batman ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık % 1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullandığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Batman İli Organize Sanayi Bölgesi :

- 113,30 hektar büyüklüğündedir.
- 2007 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 59 adet sanayi parselinin 55 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 28 adedi üretim, 20 adedi inşaat, 7 adedi proje aşamasındadır. 4 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 790 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, orman ürünleri ve plastik sanayidir.

b.Sanayi Siteleri

Batman ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık % 1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullandığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Küçük Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	BATMAN MERKEZ KSS	250	250	0	100
2	BATMAN EK KSS	150	70	80	47
TOPLAM		400	320	80	80

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- İlin cazibe merkezi haline getirilmesi için bölgesel ve sektörel bazda etkin teşvik düzenlemelerine ihtiyaç vardır. Bu kapsamda mevcut 5084 sayılı yasa kapsamının genişletilerek süresinin uzatılması ve destek oranlarının yükseltilmesi faydalı olacaktır.
- Yeni sanayi alanlarının tespiti, yeni OSB'lerin kurulması, düşük faizli veya faizsiz uzun vadeli kredilerin sağlanması, ücretsiz arsa tahsisleri ve altyapı desteklerinin sağlanması yatırımı ve istihdamı artıracaktır.
- Sanayicilere yönelik tanıtım ve bilgilendirme faaliyetlerinin sıklıkla yapılması ve ihtiyaç duyulan yatırım konularının tespiti için yeni bir sanayi profilinin çıkarılması gerekmektedir.
- İşletmelerin ulusal ve uluslararası pazarlarda rekabet edebilmeleri için Ar-Ge faaliyetlerine hız kazandırılmalı ve bu konuda KOSGEB gibi kurumlar tarafından verilen destekler artırılmalıdır. Ar-Ge konusunda firmalara bilinç oluşturulması için gerekli eğitimler verilmelidir.
- Şirketlerin rekabet gücünü artırmak için marka bir hedef haline getirmeli ve tanıtım noktasında markalaşmanın önemli olduğu bilincine varılmalıdır.
- İlde faaliyet gösteren işletmelerin ithalat ve ihracat konusundaki bilgi eksikliği, üniversite ve sivil toplum örgütlerinin destekleri ile giderilmelidir. Ayrıca iç ve dış ticaret ofislerin kurulması sağlanmalıdır.
- OSB'ye ulaşım konusundaki aksaklıklar, Belediye ve OSB Müdürlüğü katkıları ile çözümlenmelidir.

8. BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Dicle Kalkınma Ajansı

Vizyon :Zengin tarihi ve kültürel mirasını, doğal sermayesini ve jeo-stratejik konumunu akılcı, yenilikçi ve katılımcı bir yaklaşımla etkin ve sürdürülebilir bir şekilde değerlendirerek, yeniden üretim, ticaret ve medeniyet merkezi olmayı başarmış, istikrar içinde gelişen, herkesin güven ve umutla yaşamak istediği bir bölge olmaktır.

Misyon :

- İlin sanayisinin rekabet gücünü ve verimliliğini, artırarak dünya ihracatından daha fazla pay alınmasını sağlamak
- Yüksek katma değerli ve ileri teknolojiye dayalı ürünlerin üretimini sağlamak,
- Nitelikli iş gücüne ulaşarak istihdam sorununu çözmek,
- Toplum ve çevreye duyarlı bir sanayi yapısına ulaşmak,
- Doğal, kültürel ve tarihi değerlerin korunarak, turizm alternatiflerinin geliştirilerek turizmden alınan payın artırılmasını sağlamak,
- Bilgi toplumuna dönüşüm sürecinde üniversite- sanayi işbirliğini sağlamak.

Stratejiler :

- Bölge yatırımcı ve girişimcilerine yönelik finansman kaynaklarının danışmanlık, kurumsal ve teknik destek hizmetlerinin geliştirilmesi,

- Ulaştırma ve sanayi bölgeleri alt yapısının iyileştirilmesi,
- Bölgenin dış ticari ilişkilerinin geliştirilmesi,
- Bölgedeki emek piyasası ihtiyaçları ve mevcut işgücü nitelikleri arasındaki uyumsuzlukların azaltılması,
- İşletmelerde enerji verimliliği uygulamalarının yaygınlaştırılması,
- İşletmelerin tanıtım, markalaşma ve pazarlama kapasitesinin geliştirilmesi,
- Bölge sanayisinde kümelenme potansiyelinin değerlendirilmesi, yan sanayinin geliştirilmesi ve katma değeri yüksek ürünlerin üretiminin artırılması yoluyla iş ve üretim alımlarının çeşitlendirilmesi,
- Bölge turizminin kapasite, alt yapı ve hizmet niteliklerinin geliştirilerek ve çeşitlendirilerek rekabet edebilirliğin artırılması,
- Lojistik sektörü alt yapısının geliştirilmesi,
- Bölgenin yenilebilir enerji potansiyelinin ortaya çıkarılması ve değerlendirilmesi,
- Tarımda yenilikçi uygulamaların yaygınlaştırılması ve tarımsal potansiyelin etkin ve sürdürülebilir şekilde değerlendirilmesi,
- Bölgede üniversite, özel sektör, sivil toplum ve kamu kuruluşları arasında koordinasyon ve işbirliğinin artırılması.

73 ŞIRNAK

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Şırnak ilinde toplam istihdamın %20'si tarım sektöründe, %18'i sanayi ve inşaat sektöründe %62'si ise hizmetler sektöründe istihdam edilmektedir.

Sanayi sektöründe kömür, enerji, un ve çırçır üretimi gerçekleştirilmektedir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Şırnak ekonomisinde ticaret; tarım, ulaştırma, haberleşme ve sanayi sektöründen sonra gelmektedir.

İlde tarımsal ve hayvansal ürünler, inşaat malzemeleri ve ev araç-gereçlerinin ticareti ilk sıralarda yer almaktadır.

Bir sınır şehri olan Şırnak'ın ticari hayatında dış ticaretin payı giderek artmaktadır. Dış ticarete Irak'tan temin edilen yakıt ticareti ilk sırayı almaktadır. İlde sınır ticareti Habur Sınır Kapısı üzerinden gerçekleştirilmektedir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Şırnak İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Şırnak ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 41'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.03'lük bir oran ile sanayisi gelişmemiş illerimiz arasında yer almaktadır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, % 65'lik bir oran ile Gaziantep ili ilk sırada yer almaktadır. Gaziantep ilini takip eden iller sırasıyla; Şanlıurfa(%10), Diyarbakır(%9), Adıyaman(%6), Batman(%4), Mardin(%3), Kilis(%1), Siirt(%1), Şırnak(%1) olarak görülmektedir.

b.Şırnak İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Şırnak ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %26'luk bir oran ile kömür madenciliği ve %21'lik bir oran ile elektrik gaz buhar ve havalandırma imalatı sektörünün ilk iki sırada olduğu görülmektedir.

Diğer sektörler sırasıyla;

% 16 Gıda ürünleri imalatı,

% 16 Diğer madencilik ve taş ocakçılığı,

% 11 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,

% 5 Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri,

% 5 Süzme bal üretimi.

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Şırnak ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 1.132'dir. 3 firmada Ar-Ge birimi, 4 firmada kalite kontrol birimi bulunmaktadır.

d.Genel Değerlendirme

Şırnak ilinde sanayide çalışanların %41'i elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı, %27'si kömür ve linyit çıkartılması, %18'i diğer madencilik ve taşocakçılığı sektöründe istihdam edilmektedir.İstihdamın %70'i işçi, %4'ü mühendistir.

Şırnak ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %15'i mikro ölçekli, %53'ü küçük ölçekli, %32'si orta ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Silopi Elektrik Üretim A.Ş.
- Karkey Karadeniz Elektrik Üretim
- Geliş Madencilik Enerji İnş.
- Acar İnşaat Nakl.Paz.San.ve Tic.
- Acar Madencilik Turizm Sanayi ve Ticaret

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılama ve Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar: Termik santraller, çimento fabrikaları, tuğla fabrikaları.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Şırnak İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	221	607.255
2010	220	624.800
2011	226	910.482
2012	212	1.018.370
2013(Ocak-Temmuz)	194	635.421

Şırnak İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	22	7.214
2010	31	9.493
2011	30	9.835
2012	53	40.733
2013(Ocak-Temmuz)	29	88.995

6.ŞIRNAK İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Şırnak ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Şırnak ilinde 2 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %3'dür.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsisi yapılmamış parsellerin;

-Şırnak OSB'de %100 indirimli,

-Cizre OSB'de %100 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsisi yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Şırnak Organize Sanayi Bölgesi :

- 76 hektar büyüklüğünde olup, 50 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 2008 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgede 17 adet sanayi parselinin 3 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 1 adedi üretim, 2 adedi proje aşamasındadır. 14 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parselde yaklaşık 20 kişi istihdam edilmektedir.

Cizre Organize Sanayi Bölgesi :

- 40 Hektar büyüklüğündedir.
- Bölgede 62 adet sanayi parselinin 32 adedi tahsis edilmiştir.

b.Sanayi Siteleri

Şırnak ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	ŞIRNAK 73 SS	100	100	0	100
2	ŞIRNAK CİZRE SS	100	-	100	0
TOPLAM		200	100	0	50

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Organize Sanayi Bölgelerinin tamamlanması sağlanmalıdır.
- Mesleki eğitime önem verilmelidir.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Dicle Kalkınma Ajansı

Vizyon :Zengin tarihi ve kültürel mirasını, doğal sermayesini ve jeo-stratejik konumunu akılcı, yenilikçi ve katılımcı bir yaklaşımla etkin ve sürdürülebilir bir şekilde değerlendirerek, yeniden üretim, ticaret ve medeniyet merkezi olmayı başarmış, istikrar içinde gelişen, herkesin güven ve umutla yaşamak istediği bir bölge olmaktır.

Misyon :

- İlin sanayisinin rekabet gücünü ve verimliliğini, artırarak dünya ihracatından daha fazla pay alınmasını sağlamak
- Yüksek katma değerli ve ileri teknolojiye dayalı ürünlerin üretimini sağlamak,
- Nitelikli iş gücüne ulaşarak istihdam sorununu çözmek,
- Toplum ve çevreye duyarlı bir sanayi yapısına ulaşmak,
- Doğal, kültürel ve tarihi değerlerin korunarak, turizm alternatiflerinin geliştirilerek turizmden alınan payın artırılmasını sağlamak,
- Bilgi toplumuna dönüşüm sürecinde üniversite- sanayi işbirliğini sağlamak.

Stratejiler :

- Bölge yatırımcı ve girişimcilerine yönelik finansman kaynaklarının danışmanlık, kurumsal ve teknik destek hizmetlerinin geliştirilmesi,
- Ulaştırma ve sanayi bölgeleri alt yapısının iyileştirilmesi,
- Bölgenin dış ticari ilişkilerinin geliştirilmesi,
- Bölgedeki emek piyasası ihtiyaçları ve mevcut işgücü nitelikleri arasındaki uyumsuzlukların azaltılması,
- İşletmelerde enerji verimliliği uygulamalarının yaygınlaştırılması,
- İşletmelerin tanıtım, markalaşma ve pazarlama kapasitesinin geliştirilmesi,
- Bölge sanayisinde kümelenme potansiyelinin değerlendirilmesi, yan sanayinin geliştirilmesi ve katma değeri yüksek ürünlerin üretiminin artırılması yoluyla iş ve üretim alımlarının çeşitlendirilmesi,
- Bölge turizminin kapasite, alt yapı ve hizmet niteliklerinin geliştirilerek ve çeşitlendirilerek rekabet edebilirliğin artırılması,
- Lojistik sektörü alt yapısının geliştirilmesi,
- Bölgenin yenilebilir enerji potansiyelinin ortaya çıkarılması ve değerlendirilmesi,
- Tarımda yenilikçi uygulamaların yaygınlaştırılması ve tarımsal potansiyelin etkin ve sürdürülebilir şekilde değerlendirilmesi,
- Bölgede üniversite, özel sektör, sivil toplum ve kamu kuruluşları arasında koordinasyon ve işbirliğinin artırılması.

74 BARTIN

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Bartın ili sanayisinde, taş ve toprak, plastik, orman ürünleri ve mobilya, tekstil ve konfeksiyon, gıda (konserve, süt ve süt ürünleri, helva, doğal kaynak suyu) ve madencilik sektörleri faaliyet göstermektedir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

İlin ekonomik yapısını belirleyen sektörler; madencilik, sanayi, tarım, ticaret, turizm ve ormancılık olarak sıralanabilir. İlde; el işlemleri, tel kırma, dokumacılık, ağaç oymacılığı (çekicilik), gemi yapımıcılığı, taş sac yapımı gibi el sanatları da gelişmiş durumdadır.

İl merkezinde yeni açılan alışveriş merkezleri ile büyük marketler ticaretin sürekli aktif kalmasında önemli rol oynamaktadır.

İlin ticari hayatına turizm, küçük el sanatları (tel kırma), kerestecilik ve ağaç oymacılığı da katkı sağlamaktadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Bartın İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Bartın ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 123'tür. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0,1'lik bir oran ile sanayisi az gelişmiş ildir.

Karadeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %19'luk bir oran ile Samsun ilk sırada yer almaktadır. Samsun ilini takip eden iller sırasıyla; Düzce(%10), Trabzon(%10), Çorum(%10), Bolu(%7), Kastamonu(%6), Ordu(%5), Rize(%5), Amasya(%4), Tokat(%4), Zonguldak(%4), Karabük(%4), Sinop(%3), Giresun(%3), Bartın(%3), Gümüşhane(%1), Artvin(%1), Bayburt(%1) olarak görülmektedir.

b.Bartın İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel

Bartın ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, % 15'lik bir oran ile gıda ürünleri imalatı ve %14'lük bir oran ile diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı sektörünün ilk iki sırada olduğu görülmektedir.

Diğer sektörler sırasıyla;

% 13 Giyim eşyası imalatı, kürkün işlenmesi ve boyanması,

% 9 Mobilya imalatı,

% 9 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,

% 8 Diğer madencilik ve taş ocakçılığı

% 6 Deri ve ilgili ürünlerin imalatı,

% 5 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizatı hariç),

% 5 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),

% 5 Tekstil ürünleri imalatı,

% 4 Ana metal sanayi,

% 4 Diğer (kömür ve linyit çıkartılması motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı, elektrik,gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağtım, kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı, diğer ulaşım araçlarının imalatı),
% 3 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı.

c.alışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Bartın ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 8.087'dir. 10 sanayi işletmesinde Ar-Ge birimi, 30 sanayi işletmesinde kalite kontrol birimi bulunmaktadır. Ar-Ge'de çalışan personel sayısı 8, kalite kontrol biriminde çalışan personel sayısı 45'dir.

d.Genel Değerlendirme

Bartın ilinde sanayide çalışanların %29'u Giyim eşyası imalatı, kürkün işlenmesi ve boyanması, %14' kömür ve linyit çıkartılması, %12'si diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı, %12'si tekstil ürünleri imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. Sanayideki istihdamın %90'ı işçi, %2'si mühendistir.

Bartın ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %20'si mikro ölçekli, %54' küçük ölçekli, %22'si orta ölçekli, %4' büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- T.T.K.Amasra Taş Kömürü İşletme Müessesesi Müdürlüğü
- Rimaks Tekstil rnleri Sanayi ve Ticaret A.ř. -Bartın Şubesi
- Pinaldı Tekstil Konfeksiyon Sanayi ve Ticaret A.ř. -Bartın Şubesi
- Teklas Kauçuk ve Sanayi ve Ticaret A.ř. -Bartın Şubesi
- Yonca-Tim Tekstil Tarım ve Sanayi Ticaret A.ř.

4.İLDE NE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya ve Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar: Ahşap tekne yapımcılığı.

5.İLİN DIş TİCARETİ

Bartın İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	29	14.659
2010	22	15.694
2011	17	20.625
2012	17	14.116
2013(Ocak-Temmuz)	17	18.339

Bartın İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	21	8.950
2010	22	9.316
2011	20	14.850
2012	28	15.211
2013(Ocak-Temmuz)	21	8.389

6.BARTIN İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Bartın ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık % 1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Bartın ilinde 1 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %97'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Bartın Merkez I OSB'de %70 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Bartın Merkez I Organize Sanayi Bölgesi :

- 71 hektar büyüklüğünde olup, 50 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 1999 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 29 adet sanayi parselinin, 28 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 28 adedi üretim aşamasındadır. 1 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 2.800 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; dokuma-giyim, orman ve gıda sanayidir.

b.Sanayi Siteleri

Bartın ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	BARTIN ABDİPAŞA SS (ZBK)	32	30	2	94
2	BARTIN ATILIM SS	178	150	28	84
TOPLAM		210	180	30	86

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

• Sanayi sektörünün kayıt altına alınabilmesi için vergi oranları düşürülmeli, denetimler yoğunlaştırılmalı ve kapsamlı bir vergi reformu yapılmalıdır.

• Nitelikli eleman eksikliğini gidermek üzere önlemler alınmalıdır.

• Kısa, orta ve uzun vadeli hedefler belirlenmeli, vizyon oluşturulmalı ve dünyadaki gelişmelere göre stratejiler tespit edilmeli, belirlenen hedef ve stratejiler sektör bünyesindeki firmalara anlatılmalıdır.

• Ar-Ge ve eğitim çalışmalarına ağırlık verilmelidir.

• Öz kaynak yetersizliği ve Uzakdoğu rekabeti göz önüne alındığında, sanayi sektörüne devlet tarafından uygun şartlarda kredi desteği sağlanmalıdır.

8. BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı

Vizyon : Kalkınma sürecinde yenilikçi ve yerel dinamiklere öncülük etmek.

Misyon : İşbirliği kültürünün geliştirilmesini ve potansiyellerin akılcı değerlendirilmesini koordine ederek bölgesel kalkınmayı sağlamak.

Temel Değerler

- Öncülük ve yetkinlik,
- İnsan odaklılık,
- Kaynak kullanımında etkinlik ve kamu yararını gözetmek,
- Girişimcilik,
- Çözüm üretme ve sonuç odaklılık,
- Güvenilirlik ve saydamlık,
- Sürdürülebilir üretkenlik,
- Kültürel ve çevresel değerlere duyarlılık.

75 ARDAHAN

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Ardahan'da imalat sanayi profili küçük ölçekli imalat sanayi tesisleri niteliğindedir. Ardahan ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayalı bir yapıya sahiptir.

İlde hayvancılık ağırlıklı olarak çayır ve mera hayvancılığı şeklinde yapılmaktadır. Ağırlıklı olarak büyük baş hayvan yetiştiriciliği yapılmaktadır.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Ardahan'da tarımsal ve hayvansal ürünler (süt ve süt ürünleri, et ve et ürünleri ile organik bal), gıda, giyim, ev araç ve gereçleri, inşaat malzemeleri ile diğer tüketim malları ticarete konu olmaktadır. Büyükbaş hayvancılık, arıcılık ve kaşar peyniri üretimi ildeki temel geçim kaynağıdır.

İlin dış ticaret potansiyeli oldukça yüksektir. Gürcistan'a iki sınır kapısı olan Ardahan, Kafkaslara ve Türki Cumhuriyetlere açılan bir kapı konumundadır. Bu kapılardan Türkgözü sınır kapısı halihazırda faaliyettedir. Aktaş Sınır kapısının ise en kısa zamanda faaliyete geçmesi için gerekli çalışmalar yapılmaktadır.

Ülkemiz ile Gürcistan arasında Pasaport kullanmadan giriş ve çıkışlar yapılmaktadır. Bu bakımdan Ardahan İle Gürcistan arasında sınır ticareti kapsamında yapılacak dış ticaret Aktaş sınır kapısının açılmasıyla artış gösterecek ve Ardahan ekonomisine olumlu katkı sağlayacaktır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Ardahan İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Ardahan ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 28'dir. Toplam sanayi işletmesi sayısı dikkate alındığında % 0,03'lük bir oran ile sanayisi gelişmemiş iller arasında yer almaktadır.

Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %29'lük bir oran ile Malatya ilk sırada yer almaktadır. Malatya ilini takip eden iller sırasıyla Elazığ(%18), Erzurum(%13), Erzincan(%9), Van(%9), Ağrı(%5), Kars(%3), Bingöl(%3), Bitlis(%3), Ardahan(%2), Muş(%2), Iğdır(%2), Hakkari(%1), Tunceli(%1) olarak görülmektedir

b.Ardahan İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Ardahan ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %85'lik bir oran ile gıda ürünleri imalatı ilk sırada, %11'lik bir oran ile diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı ikinci ve %4'lük bir oran ile ana metal sanayi üçüncü sırada yer almaktadır.

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Ardahan ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 224'tür. Bir sanayi işletmesinde Ar-Ge bölümü bulunmaktadır.

d.Genel Değerlendirme

Ardahan ilinde sanayide çalışanların %74'ü gıda ürünleri imalatı, %25'i diğer metalik olmayan mineral ürünleri imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. İstihdamın %75'i işçi, %8'i mühendistir. Ardahan ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %75'i mikro ölçekli, %25'i küçük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Salduz Hazır Beton Nakliye İnşaat Sanayi Ticaret Ltd.Şti. Ardahan Şubesi
- Nejdet Kanbir
- Alibey Süt Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti.
- Kaşkar Süt Mamülleri Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Gıda sanayi (süt ve süt ürünleri ile et ve et ürünleri),
- Orman ürünleri ve mobilya sanayi,
- Lastik ve plastik sanayi,
- Makina imalatı sanayi,
- Tekstil ve konfeksiyon sanayi,
- Metal ve metal eşya sanayi,
- Taş ve toprağa dayalı sanayi,
- Madencilik sanayi (alçı- linyit- briket kömür üretimi),
- Tarım sektörü (sera-ayçiçeği-yem bitkileri),
- Hayvancılık sektörü (besicilik- su ürünleri),
- Gıda sanayi (süt ve süt ürünleri),
- Eğitim sektörü,
- Turizm sektörü.

Talebi Karşılama Yönelik Yatırımlar

- Arıcılık ve bal üretimi,
- Kültür ırkı süt sığırı, koyun, keçi, tavuk, hindi, kaz ve ördek yetiştiriciliği,
- Ahşap işleme (mutfak ve süs eşyası),
- Bakır, bronz, altın, gümüş ve pirinç işleme (ev ve süs eşyası),
- Küçük tezgâhlarda dokumacılık (çorap, geleneksel ürünler vb.),
- El sanatları,
- El halısı ve kilim dokumacılığı.
- Seracılık,
- Bodur elma, bodur kiraz yetiştiriliciliği,
- Ceviz, kestane ve badem yetiştiriciliği,
- Yağlık ve silajlık mısır üretimi,
- Kültür mantarı üretimi,
- Yem bitkileri (silajlık bitkiler) üretimi,
- Hayvan pancarı üretimi,
- Ekolojik (organik) tarım,
- Et ve süt besiciliği,
- Et ve yumurta tavukçuluğu,
- Angora tavşanı yetiştiriciliği,
- Kaz ve ördek yetiştiriciliği,

- Beyaz hindi yetiştiriciliği,
- Alabalık üretimi,
- Tatlı su balıkçılığı,
- Organik gübre üretim tesisi,
- Odun briketi üretim tesisi.
- Hazır mutfak üretim tesisi,
- Modüler mobilya üretim tesisi,
- Perlit madeni işletmeciliği,
- Linyit kömürü işletmeciliği,
- Süt sağım sistemleri (makinaları) imalatı tesisi,
- Polipropilen esaslı dokumasız (non-woven) kumaştan tek kullanımlık tıbbi tekstil ürünleri (önlük, bone, kep ve maske) üretim tesisi,
- Hazır beton üretimi,
- Turizm tesisleri.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Ardahan'ın dış ticaret potansiyeli bulunan başlıca sektörleri şöyle sıralanabilir:

- Et ve et ürünleri,
- Süt ve süt ürünleri,
- Et, balık, kabuklu hayvanlar,
- Yün, yapağı (kırkma, yıkanmış),
- Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları,
- Buğday ve arpa,
- Hane halkı tarafından yapılan el sanatları (damal bebeği ve gümüş ve pirinçten yapılan süs eşyaları),
- Kaz eti ve tüyü,
- Bal,
- Endemik şifalı bitkiler,
- Turizm (kış, doğa, kırsal, yayla ve spor merkezli).

Ardahan İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Yapan Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	3	1.882
2010	3	3.306
2011	3	1.595
2012	3	1.881
2013(Ocak-Temmuz)	3	660

Ardahan İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Yapan Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	1	3
2010	0	358
2011	0	248
2012	2	10
2013(Ocak-Temmuz)	3	71

6.ARDAHAN İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Ardahan ilinin Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Ardahan ilinde 1 adet sicil almış OSB bulunmaktadır.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Ardahan OSB'de %100 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Ardahan Organize Sanayi Bölgesi:

- 52 hektar büyüklüğündedir.
- 2012 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgede 31 adet sanayi parseli bulunmaktadır.

b.Sanayi Siteleri

Ardahan ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	ARDAHAN MERKEZ SS	132	97	35	73
TOPLAM		132	97	35	73

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Çalışmaları devam eden Göle KSS'nin bitirilmesi sağlanmalıdır.
- Çıldır-Aktaş sınır kapısı aktif hale getirilmelidir.
- Kalkınma Ajansı tarafından Ardahan iline yönelik projeler hayata geçirilmelidir.
- Ulaşım imkanlarının iyileştirilmelidir. Havaalanı ve Kars/Çıldır-Gürcistan demiryolunun yapılmalıdır.
- Belediye- TOKİ işbirliği ile şehirleşme sorunun çözülmesi için çalışma başlatılmalıdır.
- Ardahan Üniversitesi kampüsü tamamlanmalıdır.
- OSB bir an önce tamamlanarak faaliyete geçirilmelidir.
- Ardahan Merkez KSS'nin alt yapı eksiklikleri giderilmelidir.
- İlde KOSGEB şubesinin kurulması sağlanmalıdır.
- Yalnızçam Kayak Tesisleri Projesi başlatılmalı ve hayata geçirilmelidir.
- Ardahan şehir merkezine doğalgaz getirilmelidir.
- Karadeniz sınır iller ile Gürcistan arasındaki Serbest Ticaret Antlaşmasına Ardahan ilinin de dahil edilmesi sağlanmalıdır.

- Ardahan iline sağlanan teŖvikler konusunda yatırımcılar bilgilendirilmeli ve yatırım yapmaları konusunda teŖvik edilmelidir.
- Çıldır Gölünün Turizme kazandırılması ve ilde yayla turizmi çalışmaları başlatılmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Serhat Kalkınma Ajansı

Vizyon: Bölgesindeki aktörlerle güçlü bir etkileşime sahip, güven inşa etmiş, bilgi merkezi olmuş, yetişmiş insan kaynakları ile öngörü gücü yüksek, kalkınmada lider bir ajans olmak.

Misyon: Bölgenin vizyonuna ulaşma hedefi ve katılımcılık ilkesi doğrutusunda, bölgenin sosyo-ekonomik yapısının gelişmesi için gerekli plan, program ve faaliyetleri başarıyla uygulamak.

76 IĞDIR

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Iğdır ilinde; un, süt ve süt ürünleri, plastik imalatı, meyve püresi ve konsantresi, tekstil, soğuk lastik kaplama, briket ve tuğla üretimi yapan küçük ölçekli sanayi tesisleri bulunmaktadır.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Iğdır ilinin Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti ile Dilucu sınır kapısı, İran ile Boralan sınır kapısı ve Ermenistan ile Alican sınır kapısı bulunmaktadır. Söz konusu sınır kapılarının tümünün açılması ve ilde sınır ticaret merkezinin kurulması ile il ekonomisi çok önemli kazanımlar sağlayacaktır.

Iğdır ili, açık bulunan Dilucu sınır kapısı ile Türk dünyasına açılan pencere konumundadır. Iğdır'da ticaret yeterince organize olamamış ve ferdi işletme bazında kalmıştır. Ticari işletmecilik yeterince gelişmemiş, ticari işletmeler şahıs şirketi olmaktan öteye gidememiştir.

Komşu ülkelerden, özellikle Nahçıvan'dan, gıda maddelerine oldukça fazla talep bulunmaktadır. Iğdır'ın komşuları olan Azerbaycan ve İran, ev tekstili ve hazır giyim ürünleri için büyük ve hazır bir Pazar olarak değerlendirilmektedir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Iğdır İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Iğdır ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 32'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.03'lük bir oran ile sanayisi gelişmemiş iller arasında yer almaktadır.

Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %29'luk bir oran ile Malatya ilk sırada yer almaktadır. Malatya ilini takip eden iller sırasıyla Elazığ(%18), Erzurum(%13), Erzincan(%9), Van(%9), Ağrı(%5), Kars(%3), Bingöl(%3), Bitlis(%3), Ardahan(%2), Muş(%2), Iğdır(%2), Hakkari(%1), Tunceli(%1) olarak görülmektedir

b.Iğdır İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Iğdır ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %61'lik bir oran ile gıda ürünleri imalatının ilk sırada olduğu görülmektedir.

Diğerleri sırasıyla;

% 18 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,

% 11 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı,

% 7 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,

% 3 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine teçhizatı hariç).

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Iğdır ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 677'dir. İki sanayi işletmesinde kalite kontrol birimi bulunmaktadır.

d.Genel Değerlendirme

Iğdır ilinde sanayide çalışanların %40'ı gıda ürünleri imalatı, %22'si kauçuk ve plastik ürünleri imalatı, %21'i diğer madencilik ve taşımacılığı sektörlerinde istihdam edilmektedir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler

- Kosi Tekstil Hayvancılık Tarım Mobilya İnşaat Medikal Nakliye Sanayi ve Tic.Ltd.Şti.
- Iğdırli Ekmek Unlu Mamuller Gıda San. ve Tic.Ltd.Şti.
- Kaya Kale Otomotiv Tic.San.Ltd.Şti.
- Unıt Biyoteknoloji Tarım Hayvancılığı ve San. A.Ş.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye ve Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Kaya tuzundan rafine ve sıvı tuz üretimi,
- Polipropilen esaslı dokumasız (non-women) kumaştan tek kullanımlık tıbbi tekstil ürünleri (örnük, bone, keş ve maske) imalatı,
- Plastik ürünleri üretimi(meyve kasaları, su deposu, pvc, şırınga, poşet ve ambalaj),
- Strafor, lisanslı maden yağı imalatı,
- Damlama sulama sistemleri imalatı,
- Hazır beton santrali, pomza taşı üretimi,
- Güneş enerjisi kolektörü,
- Rüzgar enerjisintrali,
- Et ve et ürünleri ve et entegre tesisi yem üretimi,
- Süt ve süt ürünleri imalatı,
- Bal paketleme tesisi,
- Ayçiçeği veya kanola yağı üretim tesisi,
- Meyve suyu ve konsantresi tesisi,
- Tarım alet ve makineleri imalatı,
- Yem üretimi,
- Plastik poşet üretimi,
- Plastik boru üretimi,
- Plastik ev gereçleri ve oyuncak üretimi,
- Styropordan ambalaj ve yalıtım malzemeleri üretimi.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Iğdır İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Yapan Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 Usd)
2009	86	79.642
2010	102	101.692
2011	108	98.080
2012	106	84.662
2013(Ocak-Temmuz)	103	83.282

Iğdır İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Yapan Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 Usd)
2009	17	2.485
2010	13	5.631
2011	30	8.329
2012	37	8.115
2013(Ocak-Temmuz)	41	6.170

6.İĞDIR İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Iğdır ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Iğdır ilinde 1 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %18'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin

-Iğdır OSB'de %100 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Iğdır Organize Sanayi Bölgesi(DAP) :

- Bölge 200 hektar büyüklüğünde olup (I.Etap 67 hektar) 67 hektarı kredilendirilmiştir.
- 2011 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 105 adet sanayi parselinin 22 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin 7 adedi üretim, 8 adedi inşaat, 7 adedi proje aşamasındadır. 83 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 60 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, demir dışı metaller ve kimya sanayidir.

b.Sanayi Siteleri

Iğdır ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	İĞDIR MERKEZ SS	317	280	37	88
2	TOPLAM	317	280	37	88

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- İlde işsizliği azaltmak, istihdamı artırmak amacıyla iş gücüne beceri kazandırma faaliyetlerine ağırlık verilmesi sağlanmalıdır.

- Bölgeye yatırım yapacak olan yerli ve yabancı müteşebbislere teşvik ve kredi desteği sağlanmalıdır.
- Iğdır Organize Sanayi Bölgesi ikinci kısmının alt yapısı tamamlanmalıdır.
- Bölgede yatırım yapacak olanlara bedelsiz arsa tahsis edilmesi ve enerji desteğinden yararlandırılması gerekmektedir.
- Mikro klima özelliği taşıyan Iğdır ilinde, seracılık projesinin geliştirilip yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.
- İlde tarım ve hayvancılık sektöründe üretim yapan üreticiler arasında birlik ve dayanışmayı sağlayacak üretim ve pazarlama kooperatifleri kurulmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Serhat Kalkınma Ajansı

Vizyon: Bölgesindeki aktörlerle güçlü bir etkileşime sahip, güven inşa etmiş, bilgi merkezi olmuş, yetişmiş insan kaynakları ile öngörü gücü yüksek, kalkınmada lider bir ajans olmak.

Misyon: Bölgenin vizyonuna ulaşma hedefi ve katılımcılık ilkesi doğrultusunda, bölgenin sosyo-ekonomik yapısının gelişmesi için gerekli plan, program ve faaliyetleri başarıyla uygulamak.

77 YALOVA

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Yalova ilinde; ulaşım araçları imalatı, kağıt imalatı, basım ve yayım ile plastik ve kauçuk ürünleri imalatı sektörleri ön plana çıkmaktadır. İlde bu sanayi sektörlerini gıda ürünleri içecek ve tütün imalatı, kimyasal madde ve ürünler ile suni elyaf imalatı sektörü takip etmektedir.

Sanayi sektörleri arasında, gemi sanayini kapsayan ulaşım araçları imalatı sektörü, Yalova ilinde gerek üretilen bilanço rakamında, gerekse bu sektörde faaliyet gösteren işletme sayısı ve bu sektördeki kayıtlı istihdamda birinci sırada gelmektedir. Orta ve büyük ölçekli işletmelerin faaliyet gösterdiği sektörde, il sanayi işgücünün %34'ü istihdam edilmektedir.

Yalova ilinde gıda ürünleri, içecek ve tütün imalatı sektörü işletme sayısı açısından il sanayi sektörleri arasında ikinci sıradadır. İlde ön plana çıkan bir diğer sanayi sektörü, kağıt hamuru, kağıt ve kağıt ürünleri imalatı; basım ve yayım sektörüdür.

2. İLİN TİCARET YAPISI

Yalova Ticaret ve Sanayi Odası verilerine göre ilde toplam 5415 iş yeri mevcut olup buralarda yaklaşık 58.000 kişi çalışmaktadır. Esnaf odasının üye sayısı 6754 olup, 17 esnaf odası bulunmaktadır. Ticaret ve Sanayi Odasının yaklaşık 4000 üyesi bulunmaktadır.

Ticaret sektörü, gerek sanayi ve kentleşme olgularıyla iki yönlü bağlantısı ve gerekse yarattığı gelir ve istihdam nedeniyle Yalova ili için önemli sektörlerden birisi konumundadır. İlde, 2560 sermaye şirketi 227 anonim şirket ve 1440 şahıs şirketi bulunmaktadır.

Yalova ili ekonomisinde ticaret, sanayiden sonra ikinci sırada yer almaktadır. Ticaretin il GSYİH'sı içindeki payı % 27,9'dur. Ticari hayat içerisinde ilde üretimi yapılan sanayi mallarının yanında diğer illerden gelen her türlü tüketim ve dayanıklı tüketim malları da yer almaktadır.

Ülkemizin kesme çiçek üretiminin yaklaşık %25'i Yalova tarafından gerçekleştirilmektedir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Yalova İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesi'nde, %17'si İç Anadolu Bölgesi'nde, %14'ü Ege Bölgesi'nde, %8'i Akdeniz Bölgesi'nde, %6'sı Karadeniz Bölgesi'nde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesi'ndedir.

Yalova ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 161'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %0.2'lik bir oran ile sanayisi az gelişmiş illerimiz arasında yer almaktadır.

Marmara Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, % 65 ile İstanbul ilk sırada yer almaktadır. İstanbul ilini takip eden iller sırasıyla Bursa(%17), Kocaeli(%5), Tekirdağ(% 3), Balıkesir(% 3), Sakarya(% 2), Çanakkale(%1), Kırklareli(% 1), Edirne(% 1), Bilecik(% 1), Yalova(% 1) olarak görülmektedir.

b.Yalova İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Yalova ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında; %17'lik bir oran ile diğer ulaşım araçlarının imalatı, %13'lük bir oran ile gıda ürünleri imalatı, %9'luk bir

oran ile fabrikasyon metal ürünleri imalatı, %7'lik bir oran ile giyim eşyası imalatı, kürkün işlenmesi ve boyanması sektörlerinin ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir.

Diğerleri sırasıyla;

- %7 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),
- %7 Diğer madencilik ve taş ocakçılığı,
- %6 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı,
- %6 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı
- %5 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- %5 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,
- %4 Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı,
- %3 Tekstil ürünleri imalatı,
- %3 Mobilya imalatı,
- %2 Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı,
- %2 Elektrikli teçhizat imalatı,
- %2 Diğer imalatlar,
- %1 Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı,
- %1 Ana metal sanayi.

c.Çalışan Sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Yalova ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 6.751'dir. 12 sanayi işletmesinde Ar-Ge birimi, 33 sanayi işletmesinde kalite kontrol birimi bulunmaktadır.

d.Genel Değerlendirme

Yalova ilinde çalışanların, %30'u diğer ulaşım araçlarının imalatı, %21'i tekstil ürünleri imalatı sektörlerinde istihdam edilmektedir. Sanayideki istihdamın %76'sı işçi, %6'sı mühendistir.

Yalova ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %41'i mikro ölçekli, %43'ü küçük ölçekli, %12'si orta ölçekli, %4'ü büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler

- Aksa Akrilik Kimya Sanayi A.Ş.
- Beşiktaş Gemi İnşa A.Ş.
- İpek Kâğıt Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Ak-Tops Tekstil Sanayi
- Ak-Kim Kimya Sanayi ve Tic. A.Ş.-Yalova Şubesi

4. İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Yalova Bilişim OSB Projesi,
- Yalova Gemi İhtisas Organize Sanayi Bölgesi,
- Yalova Çiçekçilik Organize Sanayi Bölgesi,
- Yalova Akrilik Bazlı Elyaf ve Kompozit Ürünler İleri Teknoloji Malzemeleri İslah Organize Sanayi Bölgesi,
- Taşıt Araçları Yan Sanayi İhtisas Organize Sanayi Bölgesi,
- Yalova Tersaneler Bölgesi Projesi.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Karbon elyaf yan sanayi,
- Sağlık ve kongre turizmi,
- Süt besiciliği, et ve yumurta tavukçuluğu, mandıra işletmeciliği, yem üretim tesisleri, bal üretimi ve dondurulmuş gıda üretim tesisleri,
- Örtü altı seracılığı ve süs bitkileri üretimi.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

Kemikler, kabuk, boynuz ve dişler, mercanlar, kabuklu hayvanlar ve yumuşakçaların konserveleri, çiçek soğanları, yumrular, kökler, canlı bitkiler, diğer et ve sakatat (taze, soğutulmuş, dondurulmuş); yolcu, gezi, balıkçı ve yük gemileri, feribotlar, mavnalar ihracatta rekabet gücü yüksek olan sektörlerdir.

Yalova İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	76	33.623
2010	70	46.479
2011	76	46.720
2012	82	50.639
2013(Ocak-Temmuz)	93	27.623

Yalova İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	84	37.305
2010	88	47.049
2011	107	50.726
2012	103	63.357
2013(Ocak-Temmuz)	85	27.894

6.YALOVA İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Yalova İli Normal İller kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 3 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Yalova ilinde 2 adet sicil almış OSB bulunmaktadır.

b.Sanayi Siteleri

Yalova ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	YALOVA KONFEKSİYONCULAR SS	26	0	26	0
TOPLAM		26	0	26	0

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Sanayi alanları genişletilmeli, belirlenen sanayi alanlarının sınırları netleştirilmeli ve ilin ihtiyacına cevap verebilecek bir büyüklüğe getirilmelidir.
- Sicil numarası almış ve yakın zamanda tescil edilerek sicil numarası alacak olan ihtisas OSB'lerin kamulaştırmaları tamamlanmalıdır.
- İlde bulunan Tersane Bölgesinin tam kapasite ile çalışabilmesi için, sektörün rekabet gücünün artırılması amacıyla gerekli yasal düzenlemelerin yapılarak desteklerin sağlanması gerekmektedir.
- İlde sivil toplum örgütleri ve ilgili kurumlarla ortak bir çalışma yapılması, sanayi alanı olacak yerlerin belirlenmesi ve bunlarla ilgili yasal prosedürlerin tamamlanması sağlanmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Doğu Marmara Kalkınma Ajansı

Vizyon: Stratejik konumu ve işbirliği ağlarından güç alan, çok yönlü ekonomik yapısı ile değer üreten, zengin beşeri potansiyeliyle geleceğe yön veren yaşam kalitesi ile fark yaratan, insan ve bilgi odaklı, yeniliklere açık, küresel rekabette lider ve sürdürülebilirlik kalkınmada marka bölge olmak.

Amaçlar:

- 1.Rekabet gücünün artırılması;
 - Kümelenme stratejilerinin belirlenerek, yatırımların kümelenme stratejilerine göre yönlendirilmesi,
 - Yenilikçilik, ileri teknoloji kullanımı ve kalitenin geliştirilmesiyle işletmelerin rekabet gücünün artırılması,
 - Marka ürünlerin geliştirilmesi, yerel markalaşmanın sağlanması ve tanıtımı,
 - Girişimciliğin ve ortaklık kültürünün desteklenmesi,
 - Bölge dışı ilişkilerin güçlendirilmesi,
 - Turizm stratejisi oluşturulması, çeşitlendirme yoluyla turizmin geliştirilmesi,
- 2.Beşeri zenginliklerin geliştirilmesi ;
 - Bölge beşeri kaynaklarına ilişkin analizlerin desteklenmesi,
 - İşgücüne,ekonominin ihtiyaç duyduğu niteliklerin kazandırılması,
 - Projecilik kültürünün geliştirilmesi, ulusal ve uluslararası desteklerden faydalanma konusunda farkındalığın artırılması,
 - Bilişim teknolojilerinin kullanımının toplumun her kesiminde yaygınlaştırılması,
 - Bilimsel araştırma, kültürel etkinlik ve eğitim olanaklarının zenginleştirilmesi,
 - Kentlilik kültürünün geliştirilmesi, sosyal içermenin ve bütünleşmenin sağlanması.
- 3.Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması ve teknik altyapının güçlendirilmesi;

- Çevresel koşulların iyileştirilmesi,
 - Çevresel kirliliği önleyici projelerin desteklenmesi,
 - Bölgenin ulusal ve uluslararası çevre mevzuatı konusunda bilinçlendirilmesi,
 - Yenilebilir ve temiz enerji üretimi ile enerji verimliliğinin desteklenmesi,enerji maliyetlerinin düşürülmesi,
 - Atık bertarafı ve geri dönüşüm uygulamalarının desteklenmesi,
 - Bölgesel hedefler kapsamında gerçekleşen yatırımlarda altyapı ihtiyaçlarının karşılanması,
 - Nitelikli şehirleşmenin sağlanması,
 - Bölgenin ulaşılabilirliğinin güçlendirilmesi ve ulaşım çeşitliliğinin sağlanması,
 - Afete hazırlık ve afet koordinasyon çalışmalarının yürütülmesine destek verilmesi.
- 4.Tarımsal kalkınmanın sağlanması;
- Bölgesel ürünlerin yetiştirilmesi, örtü altı tarım, ekolojik tarım, süs bitkileri, sertifikalı fidancılık ve su ürünleri dallarında üretimin ve verimliliğinin sağlanması,
 - Verimli tarım alanlarının ve su kaynaklarının korunması ve tarımda Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi,
 - Tarım-sanayi,tarım-turizm entegrasyonunun sağlanması ve tarımda Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi,
 - Hayvancılık, kanatlı hayvancılık sektörü ve diğer katma değeri yüksek üretim dallarında üretim ve pazarlama altyapısının geliştirilmesi ve ürün borsalarının yaygınlaştırılması,
 - Tarımda örgütlenmenin ve arazi toplulaştırmanın sağlanması.

9. İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

S/N	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler -Ar-Ge Merkezi kapsamında -Teknogirişim Sermayesi Desteği -SAN-TEZ projesi kapsamında Yalova Üniversitesi'ne ait 1 proje	-2 işletmeye Ar-Ge Merkezi Belgesi verildi. -1 işletmenin projesi desteklenmiştir. -Proje tamamlanmıştır.

78 KARABÜK

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Karabük ili sanayinde en önemli yatırım olan Entegre Demir Çelik tesislerinin yanı sıra, konfeksiyon, orman ürünleri , gıda, kimya, makine, çelik konstrüksiyon, madencilik, döküm, çimento, hazır beton ve beton elemanları, dolum tesisleri ve diğer imalata dayalı sektörlerde üretim yapılmaktadır.

Yenice ve Eskipazar ilçelerinde bulunan 2 adet ORÜS(Orman Ürünleri Sanayi) 1997 yılında özelleştirme idaresi tarafından özelleştirilen sanayi kuruluşlarıdır.

İlin sanayi alanında gelişme göstermesiyle birlikte; ihtiyaç maddeleri, dayanıklı tüketim malları ve sanayi ürünleriyle uğraşan çeşitli ticari kuruluşlar faaliyet göstermeye başlamıştır.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Karabük'te ticari faaliyetler genellikle demir çelik sektöründeki işletmeler tarafından üretilen sanayi ürünleri ile metal eşya ve makine ekipmanları, orman ürünleri, hazır giyim, çimento, hayvancılık ve tarım ürünleri üzerinde yoğunlaşmış durumdadır. Sahip olduğu tarihi zenginliklere bağlı olarak turizmde yaşanan canlanma Karabük ticaretini olumlu yönde etkilemektedir.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Karabük İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Karabük ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 189'dur. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %0.2'lik bir oran ile sanayisi gelişmekte olan illerimiz arasında yer almaktadır.

Karadeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %19'luk bir oran ile Samsun ilk sırada yer almaktadır. Samsun ilini takip eden iller sırasıyla; Düzce(%10), Trabzon(%10), Çorum(%10), Bolu(%7), Kastamonu(%6), Ordu(%5), Rize(%5), Amasya(%4), Tokat(%4), Zonguldak(%4), Karabük(%4), Sinop(%3), Giresun(%3), Bartın(%3), Gümüşhane(%1), Artvin(%1), Bayburt(%1) olarak görülmektedir.

b.Karabük İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Karabük ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %21'lik bir oran ile ana metal sanayi imalatı ve %21'lik bir oran ile gıda ürünleri imalatının ilk sıralarda olduğu görülmektedir.

Bunları sırasıyla aşağıdaki sektörle takip etmektedir:

- % 9 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 8 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç),
- % 7 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı,
- % 7 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,
- % 5 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipmanları imalatı,
- % 4 Diğer metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı,

- % 4 Mobilya imalatı,
- % 4 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 2 Elektrikli teçhizat imalatı ,
- % 1 Kömür ve linyit çıkartılması,
- %1 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,
- % 1 Motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı,
- % 1 Diğer imalatlar,
- % 1 İçecek imalatı,
- % 1 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 1 Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması,
- % 1 Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı.

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Karabük ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 8.999'dur. Ar-Ge birimi olan firma sayısı 9, çalışan personel sayısı 32'dir.

d.Genel Değerlendirme

Karabük ilinde sanayide çalışanların, %64'ü ana metal sanayi, %10'u giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması sektöründe istihdam edilmektedir. İstihdamın %86'sı işçi, %4'ü mühendistir.

Karabük ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %44'ü mikro ölçekli, %41'i küçük ölçekli, %13'ü orta ölçekli, %2'si büyük ölçekli işletmelerdir

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Kardemir Karabük Demir Çelik Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Yavuz Tekstil Sanayi Sanayi ve Ticaret A.Ş. Safranbolu şubesi
- Çağ Çelik Demir ve Çelik Endüstri A.Ş
- Kardökmak Kardemir Döküm Makine Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Kargisan Karabük Giyim Sanayi ve Ticaret A.Ş.

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Tarım sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Kültür mantarı,
- Seracılık,
- Yem bitkileri üretimi,
- Kesme çiçekçilik, saksı çiçekçiliği,
- Organik tarım ürünleri.

Hayvancılık sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Kültür ve tatlı su balıkçılığı,
- Arıcılık,
- Et besiciliği,
- Süt besiciliği,
- Yumurta tavukçuluğu,
- Et tavukçuluğu,
- Pastörize süt ve süt mamulleri üretim tesisi.

Orman ürünleri sanayi sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Odun biriketi üretim tesisi,
- Kontrplak ve sunta üretim tesisi,

- Mobilya sanayi (ev-büro-okul),
- Kereste ve parke sanayi,
- Kapı- pencere üretimi,
- Bahçe mobilyası üretimi,
- Ahşap ambalaj üretimi,
- Prefabrik ahşap ev yapımı.

Madencilik sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Mermer işleme tesisi.

Enerji sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- HES,
- Demir çelik(demir çelik ihtisas OSB),
- Ark ocağı yatırımı.

Turizm sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Tarihi değer taşıyan köylerin turizme açılması.

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

Gıda sanayide yapılabilecek yatırımlar:

- Bisküvi ve gofret üretim tesisi,
- Küp seker üretim tesisi,
- Su şişeleme tesisi,
- Makarna üretim tesisi,
- Patates nişastası üretim tesisi,
- Ketçap imalathanesi,
- Ihlamur-kuşburnu-böğütlen-yeşil çay paketleme tesisi,
- Hazır çorba tesisi,
- Sakız imalat tesisi,
- Reçel, marmelat, konserve v.s gibi üretim tesisi,
- Bal ambalajlama tesisi.

Diğer sektörlerde yapılabilecek yatırımlar:

- Toprak işleme makineleri yapım tesisi,
- Styropor'dan ambalajlama ve yalıtım malzemesi üretim tesisi,
- PVC boru ve elemanları üretim tesisi,
- Teneke kutu üretim tesisi,
- Viol üretim tesisi,
- Beton kiremit üretim tesisi,
- Emaye soba üretim tesisi,
- Deri işleme tesisi,
- Çimentolu sunta ve prefabrik yapı elamanları üretim tesisi,
- Ayakkabı üretim tesisi,
- Galvanizli oluklu ve düz sac üretim tesisi,
- Mermer üretim tesisi,
- Çuval üretim tesisi,
- Havlu imalatı,
- Deri çanta imalatı,
- Ağaç vidası imalat atölyesi,
- Yer döşeme parkesi imalatı,
- Tuvalet kağıdı imalatı,
- Kibrit ve kurdan üretimi,

- Metal eşya sanayi,
- Her türlü bıçak, anahtar, pense ve hırdavat sanayi ,
- Ayakkabı sanayi,
- Turizm yatırımları,
- Her türlü ambalaj üretimi (kağıt, teneke, ahşap,vb.).

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

Karabük İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracatçı Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	22	58.064
2010	23	139.790
2011	26	224.082
2012	26	167.424
2013(Ocak-Temmuz)	25	130.440

Karabük İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalatçı Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	22	214.035
2010	21	343.929
2011	26	417.967
2012	25	482.827
2013(Ocak-Temmuz)	26	293.436

Sektörel Bazda İthalat Bilgileri

Sektör	İthalat(\$)
Demir-çelik ana sanayi	168.132.998
Maden kömürü	139.782.789
Demir cevheri	54.586.460
Kok fırını ürünleri	38.502.345
Ateşe dayanıklı seramik ürünleri	12.161.178
Pompa, kompresör, musluk ve vana	10.588.767
Gizli veri	9.937.260
Diğer genel amaçlı makineler	6.873.154
Buhar kazanı (merkezi kalorifer kazanları hariç)	6.324.938
İçten yanmalı motor ve türbin; (uçak, motorlu taşıt ve motosiklet motorları hariç)	6.122.500
Elektrik mororu, jeneratör, trasformatörler	5.145.526
Büro, muhasebe ve bilgi işleme makinaları	3.295.622
Metalurji makineleri	3.102.680
Ölçme, kontrol, test, seyrüsefer vb. amaçlı alet ve cihazlar	2.378.254
Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli teçhizat	2.020.005
Tekstil elyafından iplik ve dokunmuş tekstil	1.824.503
Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi	1.712.065
Takım tezgahları	1.513.344
Elektrik dağıtım ve kontrol cihazları	1.512.350
Mezbahacılık	1.312.136

Sektörel Bazda İhracat Bilgileri

Sektör	İhracat (\$)
Demir-çelik ana sanayi	155.926.999
Metalurji makineleri	3.776.554
Kaldırma ve taşıma teçhizatı	2.551.053
Başka yerde sınıflandırılmamış ev aletleri	1.042.263

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli

İlin dış ticaret potansiyeli olan ürünlerini; orman ürünleri, mermer, demir çelik ürünleri ve tekstil ürünleri olarak sıralayabiliriz.

6. KARABÜK İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a. Organize Sanayi Bölgeleri

Karabük ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Karabük ilinde 1 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %13'dür.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Karabük OSB'de %70 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Karabük Organize Sanayi Bölgesi :

- 115 hektar büyüklüğünde olup, 100 hektarlık alan kredilendirilmiştir.
- 2003 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 28 adet sanayi parselinin, tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 16 adedi üretim, 7 adet inşaat, 5 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 700 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; demir çelik, dokuma-giyim ve gıda sanayidir.

b. Sanayi Siteleri

Karabük ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S.N.	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	KARABÜK MERKEZ SS	188	92	96	49
2	KARABÜK SAFRANBOLU SS	324	227	97	70
3	KARABÜK YENİCE SS	73	58	15	79
TOPLAM		585	377	208	64

7. İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Batı Karadeniz Bölgesi'nin en büyük yatırımı olan ve Zonguldak, Bartın ve Karabük illerini kapsayan Filyos Projesi'nin hayata geçirilerek tamamlanması, Karabük demir çelik

sanayinin uluslararası pazarlara açılmasını kolaylaştıracak ve hammadde temin maliyetlerini önemli ölçüde düşürecektir. Bu itibarla Filyos Projesinin hayata geçirilmesi bölgesel kalkınmanın sağlanması açısından önem arz etmektedir.

- İlde Demir Çelik İhtisas Organize Sanayi Bölgesi kurulması sağlanmalıdır.
- Enerji sorununun giderilmesi için TEİAŞ'ın yatırım programında yer alan "Karabük-Kurşunlu 154 kV Enerji İletim Hattı Projesi"nin tamamlanması önem arz etmektedir.

8. BÖLGESEL KALKINMA AJANLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı

Vizyon : Kalkınma sürecinde yenilikçi ve yerel dinamiklere öncülük etmek.

Misyon : İşbirliği kültürünün geliştirilmesini ve potansiyellerin akılcı değerlendirilmesini koordine ederek bölgesel kalkınmayı sağlamak.

Temel Değerler

- Öncülük ve yetkinlik,
- İnsan odaklılık,
- Kaynak kullanımında etkinlik ve kamu yararını gözetmek,
- Girişimcilik,
- Çözüm üretme ve sonuç odaklılık,
- Güvenilirlik ve saydamlık,
- Sürdürülebilir üretkenlik,
- Kültürel ve çevresel değerlere duyarlılık.

9. İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

S/N	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler -SAN-TEZ projesi kapsamında Karabük Üniversitesine ait toplam 3 proje	-Projeler tamamlanmıştır.
2.	İlde Devam Eden İşler -SAN-TEZ projesi kapsamında Karabük Üniversitesine ait toplam 2 proje için	-Destek çalışmaları sürdürülmektedir.

79 KİLİS

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Kilis ili sanayisi tarıma dayalı bir gelişme göstermiştir. Sanayinin en belirgin özelliği tarımsal ve hayvansal kaynak potansiyeline yönelik olmasıdır. İl tarımında önemli bir yeri olan zeytin, üzüm, buğday ve biber; aynı zamanda imalat sanayinde (pekmez, suma, zeytinyağı, biber, un ve bulgur üretimi) girdi olarak kullanılmaktadır. Bu tarım ürünlerinden özellikle üzüm ve zeytin, imalat sanayine katma değer kazandıran en önemli iki üründür.

İlde; pekmez, cevizli sucuk, helva ve reçel, baharat, şekerleme ve çikolata, zeytinyağı ve ambalajlama, plastik ambalaj, fense teli ve çit teli, asma tavan panelleri, kumaş, pamuk ipliği, halı ipliği, ayçiçek yağı, cam suyu, sentetik çuval, hayvansal yem ürünleri, perlit imalatı, meyan çayı ve bahçe mobilyaları imalatı yapılmaktadır.

2. İLİN TİCARET YAPISI

İlin ticari ilişkilerinin en yoğun olduğu ülke olan Suriye'deki siyasi kriz nedeniyle önemli bir kayıp yaşamaktadır.

Bunun yanında, Suriye'deki kriz dolayısıyla Türkiye'ye yönelen yabancı yatırımcıların ilk adreslerinden birisi Kilis olmaktadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Kilis İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmeleri; başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Kilis ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 56'dır. Toplam sanayi işletmesi içerisinde % 0.06'lık bir oran ile sanayisi gelişmemiş iller arasında yer almaktadır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, % 65'lik bir oran ile Gaziantep ili ilk sırada yer almaktadır. Gaziantep ilini takip eden iller sırasıyla; Şanlıurfa(%10), Diyarbakır(%9), Adıyaman(%6), Batman(%4), Mardin(%3), Kilis(%1), Siirt(%1), Şırnak(%1) olarak görülmektedir.

b.Kilis İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Kilis ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %60'lık bir oran ile gıda ürünleri imalatı, %9'luk bir oran ile kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı sektörlerinin ilk iki sırada olduğu görülmektedir.

Diğer sektörler sırasıyla;

% 9 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,

% 7 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,

% 7 Tekstil ürünleri imalatı,

% 2 Ham petrol ve doğal gaz çıkarımı; saha arama ve tetkiki hariç, petrol ve gaz çıkarımı,

% 2 Metal cevherleri madenciliği,

% 2 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,

% 2 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı.

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Kilis ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 790'dır. Kilis ilinde 3 firmanın Ar-Ge birimi, 11 firmanın kalite kontrol birimi bulunmaktadır. Toplam personelin %1,1'i Ar-Ge biriminde, %1,4' ü kalite kontrol biriminde istihdam edilmektedir.

d.Genel Değerlendirme

Kilis ilinde, sanayide çalışanların %35'i tekstil ürünleri imalatı, %27'si gıda ürünlerinin imalatı, %10'u diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı sektörlerinde istihdam edilmektedir. İstihdamın %82'si işçi, %4'ü mühendistir. Kilis ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %62'si mikro ölçekli, %30'u küçük ölçekli, %8'i orta ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Kartürk Tekstil Gıda Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş
- İpek Plastik Kimya Boya ve Sağlık Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. Kilis Şb.
- Mutaş Halı İmalatı Sanayi Ticaret Ltd. Şti. Kilis Şb.
- Tuğçe Medikal Temizlik İnşaat Gıda Taahhüt Sanayi ve Ticaret
- Mey Alkollü İçkiler Sanayi ve Ticaret A.Ş. Kilis Suma Fabrikası Müdürlüğü

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya ve Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Gıda sektörü (pekmez, suma, zeytinyağı, biber, un, bulgur, süt ve süt ürünleri),
- Tekstil sektörü.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

Kilis ilinde, 2011 yılında 37 Milyon Dolar olarak gerçekleşen ihracat değeri, 2012 yılında ancak 22,5 Milyon Dolara gerilemiştir. Başlıca ihracat kalemleri; ağaç mamulleri, çimento, toprak ürünleri, hububat ve baharattır. Yaş meyve ve sebze gibi bazı kalemlerde 2012 yılında ihracat yapılamamış olmasında, sınır komşumuz olan Suriye ile ticari ilişkilerimizin askıya alınmış olmasının önemli bir etkisi vardır.

Sektörel Bazda İhracat Durumu

Sektör	2011	2012	% Değişim
Ağaç mamulleri ve orman ürünleri	8.747	10.403	19
Çimento cam seramik ve toprak ürünleri	17.288	6.162	-64
Hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri	5.995	1.901	-68
Kimyevi maddeler ve mamulleri	645	1.163	80
Hazır giyim ve konfeksiyon	112	843	653
Demir ve demir dışı metaller	789	805	2
Tekstil ve hammaddeleri	1.577	447	-72
Çelik	96	406	323
Maden ve metaller	266	130	-51
Makine ve aksamları	373	74	-80
Kuru meyve ve mamulleri	0	50	-
Değerli maden ve mücevherat	380	43	-89
İklimlendirme sanayii	251	36	-86
Elektrik - elektronik	28	24	-14
Halı	71	17	-76

Deri ve deri mamulleri	99	7	-93
Taşıt araçları ve yan sanayi	443	2	-100
Meyve sebze mamulleri	0	1	-
Diğer sanayi ürünleri	0	0	-
Yaş meyve ve sebze	223	0	-100

Kilis İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	33	16.456
2010	29	23.296
2011	26	30.546
2012	27	11.671
2013(Ocak-Temmuz)	29	13.290

Kilis İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	36	25.840
2010	31	49.700
2011	30	42.423
2012	23	16.539
2013(Ocak-Temmuz)	20	14.265

6.KİLİS İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Kilis ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Kilis ilinde 1 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, karma OSB'lerde doluluk oranı %12'dir.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Kilis OSB'de %70 indirimli, olarak yatırımcılara bedelsiz parsel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Kilis Organize Sanayi Bölgesi : (Sicil No:184)

- 90 hektar büyüklüğündedir.
- 2000 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgenin elektrik işleri 2004 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 37 adet sanayi parselinin, 36 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 20 adedi üretim, 6 adedi inşaat, 10 adedi proje aşamasındadır. 1 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 550 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; dokuma-giyim, gıda ve plastik sanayidir.

b.Sanayi Siteleri

Kilis ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	MERKEZ YENİ SS	250	250	--	100
TOPLAM		250	250	--	100

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Sınır ticaretine gereken önem verilmeli ve devlet tarafından istihdam sağlayıcı ve ekonomiyi canlandırıcı teşvikler arttırılmalıdır.
- Sınır ticareti yapmak için Valilikler tarafından verilen sınır ticaret belgeleri, bazı gerçek ve tüzel kişilerin tekelinde toplanmakta ve haksız kazanç sağlanmaktadır. Devlet bu konuda ağır ve caydırıcı müeyyideler getirmeli ve gerçek müteşebbisleri korumalıdır.
- Sınır kapılarında ve gümrüklerde analiz ve denetim yapmak için gerekli şartlar sağlanmalıdır. Bu konuda yetiştirilmiş personel ve teçhizat takviyesi yapılmalıdır.
- İthal edilen malların sınır ticareti yapmaya yetkili iller dışına çıkmamasına özen gösterilmeli ve haksız rekabete yol açılmamalıdır.
- İthal edilen mal grubu çeşitlenmeli ve sınır ticareti gerçek anlamda dış ticaret şekline dönüşmelidir.
- Sınır ticareti kapsamında ithal edilmesine izin verilen malların sağlık ve gümrük kontrolleri yapılmalı ve müteakiben ithaline izin verilmelidir.
- Sınır ticaretinde ticarete konu malların kıymet takdirinin sınır kapılarında yapılarak vergilendirilmesi konusunda sınır ticaretini teşvik edici önlemler geliştirilmelidir.

8. BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

İpekyolu Kalkınma Ajansı:

Vizyon: Bölgenin üretken faktörlerini ve dinamiklerini bir araya getirerek; üretim ve istihdamı artırmak, sahip olduğu kültürel miras ile turizm zenginliği yaratmak, geçmişten gelen ticaret birikimiyle Ortadoğu'da lojistik merkezi haline gelmek, tarımdaki çeşitliliği ve sanayideki rekabet gücünü geliştirerek sürdürülebilir kalkınmanın öncüsü olmak.

Misyon: Etkin insan kaynakları politikası ile nitelikli beşeri sermayesini verimli şekilde kullanarak; bölgesel potansiyeli, dinamikleri ve özgünlükleri ortaya çıkaracak politika ve stratejiler üretmek, kurumlar arası koordinasyon ve işbirliği kültürünü yaygınlaştırmak, yenilikçi ve rekabete dayalı destek mekanizması ile bölge plan ve programlarını hedeflerine ulaştıracak projelere destek olmak, uygulama süreçlerini izlemek, değerlendirmek ve uygulama kapasitesini geliştirmek, yatırım ortamının iyileştirilmesi ve yatırım imkanlarının tanıtılması yoluyla bölgenin rekabet gücünü artırmak, tüm kesimlerde kalkınma bilinci ve ivmesi oluşturmaktır.

STRATEJİLER:

Lojistik sektöründe "Ortadoğu'da lojistik merkez haline gelmek" amacına yönelik olarak;

- Lojistik bölge potansiyelinin değerlendirmesi,
- Lojistik sektöründe bilgi iletişim teknolojilerinin geliştirilmesi,
- Lojistik bölgelerde ulaşım, ticaret ve taşımacılık sektörlerine ilişkin istihdam politikası geliştirilmesi,

• TRC1 Bölgesi'nin 'acil durum planlaması'nın yapılması planlanmaktadır.

Tarım sektöründe "tarımsal işletmeleri rekabetçi ve etkin bir yapıya kavuşturmak" amacına yönelik;

- Üretim kapasitesinin artırılması ve bilgi ağının geliştirilmesi,
- Sulama altyapısının geliştirilmesi,
- Tarımsal faaliyetlerin geliştirilmesi,
- Tarımsal ürünlerin işlenmesine ve pazarlanmasına yönelik yapıların güçlendirilmesi,
- Tarıma dayalı imalat sanayinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Turizm sektöründe "turizm sektöründe destinasyon merkezi olmak" amacıyla;

- Bölge'de yer alan kültürel, tarihi ve doğal varlıkların turizme kazandırılması,
- Bölgede geceleme sayısının artırılması,
- Bölgede turizmcilik bilincinin artırılması,
- Alternatif turizm çeşitlerinin geliştirilmesi planlanmaktadır.

Sanayi sektöründe ise "sanayi rekabet gücünü artırmak" amacıyla;

- Sanayi sektöründe istihdamın artırılması,
- İşletmelerin üretim ve teknoloji altyapısının güçlendirilmesi,
- İhracata dönük sanayileşmenin geliştirilmesi,
- Ar-Ge altyapısının ve üniversite-sanayi işbirliğinin geliştirilmesi planlanmaktadır.

80 OSMANİYE

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Osmaniye ilinde Merkez Toprakkale ve Kadırlı olmak üzere iki adet organize sanayi bölgesi bulunmaktadır. Özellikle demir-çelik ve yarfıstığı işleme sektörlerinde ülkemizin önde gelen illerinden biridir.

Demir-çelik ve metal sektöründe faaliyet gösteren firmalar, il sanayisinin gelişimine önemli katkılar sağlamaktadır.

İlde yarfıstığı tarımının yoğun olması nedeniyle küçük ve orta ölçekli yarfıstığı işleme tesisleri yoğun olarak bulunmaktadır. 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki Kanunu ve diğer teşvikler ile tekstil sektöründe de ilerleme kaydedilmiştir.

İlde demir-çelik, tekstil, yarfıstığı, zeytinyağı ve kuruyemiş, süt ürünleri ile hububat işleme sektörlerinde üretim yapılmaktadır. 25'ten fazla işçi çalıştıran tesis sayısı 95; 500'den fazla işçi çalıştıran tesis sayısı 3'tür.

2. İLİN TİCARET YAPISI

İlde; Osmaniye Ticaret ve Sanayi Odası ve Kadırlı Ticaret Odası, Osmaniye Ticaret Borsası, Kadırlı Ticaret Borsası bulunmaktadır. İl genelinde 309 anonim şirket, 1.877 limitet şirket bulunmaktadır. İlde; esnaf sanatkarlar ve odaları birliğine bağlı 30 adet oda bulunmakta olup; toplam 16.102 üyesi mevcuttur.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Osmaniye İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71'i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48'i Marmara Bölgesinde, %17'si İç Anadolu Bölgesinde, %14'ü Ege Bölgesinde, %8'i Akdeniz Bölgesinde, %6'sı Karadeniz Bölgesinde, %5'i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2'si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Osmaniye ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 253'tür. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %0.3'lük bir oran ile sanayisi gelişmekte olan illerimiz arasında yer almaktadır.

Akdeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %25 lik bir oran ile Adana ilk sırada yer almaktadır. Adana ilini takip eden iller sırasıyla; Mersin(%19), Antalya(%16), Hatay(%13), Kahramanmaraş(%11), Burdur(%6), Isparta(%6) ve Osmaniye(%4) olarak görülmektedir.

b.Osmaniye İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Osmaniye ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %32'lik bir oran ile gıda ürünlerinin imalatı sektörünün ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

Diğer sektörler de sırasıyla;

% 8 Tekstil ürünleri imalatı,

% 8 Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine teçhizatı hariç),

% 7 Ana metal sanayi,

- % 7 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,
- % 5 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,
- % 5 Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı,
- % 3 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- %3 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,
- % 3 Kok kömürü ve rafine edilmiş ürünleri imalatı,
- % 3 Motorlu kara taşıtı treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı,
- % 2 Mobilya imalatı,
- %2 Elektrikli teçhizat imalatı,
- % 2 Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı,
- %2 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,
- %2 Ağaç ve mantar ürünleri imalatı, (mobilya hariç) saz, saman vb. malzemelerle örülerek yapılan eşyaların imalatı,
- %1 İçecek imalatı,
- % 1 Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı,
- % 1 Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı,
- % 1 Metal cevherleri madenciliği,
- % 1 Deri ve ilgili ürünlerin imalatı,
- % 1 Diğer ulaşım araçlarının imalatı.

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Osmaniye ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 11.368'dir. Ar-Ge birimi bulunana firma sayısı 8, kalite kontrol birimi bulunan firma sayısı 42'dir.

d.Genel Değerlendirme

Osmaniye ilinde sanayide çalışanların, %25'i tekstil ürünleri imalatı, %20'si ana metal sanayi imalatı sektöründe istihdam edilmektedir. Sanayi istihdamının %85'i işçi, %2'si mühendistir.

Osmaniye ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %22'si mikro ölçekli, %63'ü küçük ölçekli, %13'ü orta ölçekli %2'si büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler

- Baykal Kireç Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti.
- Osis Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Gülyüzler Makina Elektrik İnşaat Taahhüt İşleri Nakliye Tic. Ve San. İth. İhr.
- Yolbulan Baştuğ Metalurji Sanayi A.Ş
- Bakırlar İplik Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti.

4. İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Profil ve sac endüstrisi,
- Metalurji sanayi,
- Deterjan sanayi,
- Tekstil sanayi,
- Haddecilik boru profil,
- İplik sanayi,
- Terlik-ayakkabı imalatı,
- Süt mamülleri sanayi,

- Ambalaj sanayi,
- Kablo sanayi.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

- Profil ve sac endüstrisi,
- Zeytincilik-gıda,
- Turizm,
- İnşaat,
- Süt mamülleri.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

- Demir - çelik üretimi,
- Yerfıstığı ve ham zeytinyağı üretimi,
- Pamuk ipliği, sentetik iplik,
- Süt mamülleri üretimi,
- Hazır ambalajlı su paketleme.

İlin Dış Ticarete konu olabilecek Potansiyeli

- Otomotiv ve yan sanayi,
- Demir -çelik ürünleri,
- Yerfıstığı ürünleri.

Osmaniye İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	31	9.753
2010	36	75.120
2011	39	131.537
2012	47	117.916
2013(Ocak- Temmuz)	41	100.432

Osmaniye İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	29	28.154
2010	38	326.765
2011	50	836.774
2012	49	839.994
2013(Ocak- Temmuz)	43	387.486

6.OSMANİYE İLİNDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Osmaniye ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 5 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Osmaniye ilinde 2 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %83'dür.

Buna göre en az 10 kişilik istihdam sağlanması ve üretime geçilmesi halinde tahsis yapılmamış parsellerin;

-Kadirli OSB'de %90 indirimli,

-Toprakkale ilçesinde Osmaniye OSB'de %90 indirimli olarak yatırımcılara bedelsiz parcel tahsis yapılabilecektir.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Osmaniye Organize Sanayi Bölgesi :

- 683 hektar (I. ,II., III., IV. ve V. etap dahil) büyüklüğündedir.
- I etap (100 hektar) 2001 yılında, II etap (283 hektar) 2009 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 134 adet sanayi parselinin, 130 tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 113 adedi üretim, 10 adedi inşaat, 7 adedi proje aşamasındadır. 4 adet parcel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 8.540 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; demir-çelik, dokuma-giyim ve gıda sanayidir.
- Atıksu arıtma tesisi kapasitesi 3.600 m³/gün dür.

Kadirli Organize Sanayi Bölgesi :

- 100 hektar büyüklüğündedir.
- 2009 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 39 adet sanayi parselinin 23 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 16 adedi üretim, 3 adedi inşaat, 4 adedi proje aşamasındadır. 16 adedi tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 650 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; gıda, demirdışı metaller ve dokuma-giyim sanayidir.

b.Sanayi Siteleri

Osmaniye ili Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %1'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 15 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	OSMANİYE MERKEZ (I.BÖLÜM)	190	190	0	100
2	OSMANİYE MERKEZ (II. BÖLÜM)	250	250	0	100
3	OSMANİYE BAHÇE KSS	79	78	1	99
4	OSMANİYE KADIRLI (I.BÖLÜM)	89	89	0	100
TOPLAM		608	607	1	99

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Ara eleman temini için üniversite-sanayi işbirliği artırılmalıdır.
- Enerji temindeki aksaklıkların ortadan kaldırılması ve enerji fiyatlarında istikrar sağlanması gerekmektedir.
- Ar-Ge çalışmalarına daha fazla destek sağlanmalıdır.

- Yerel sermayenin sanayi yatırımlarına yönlendirilmesi sağlanmalıdır.
- İl dışından gelecek yatırımlar desteklenmelidir.
- Tarım sektöründe istihdamı artırıcı önlemler alınmalıdır.
- Sanayi, tarım ve hizmet sektörlerindeki altyapı eksikliklerinin giderilmesi sağlanmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı

Vizyon:Ekonomik, sosyal ve demokratik birikimi geliştirerek; doğal ve kültürel çevreyi koruyarak; tarım, teknoloji, ticaret, taşımacılık, turizm alanlarında Türkiye'nin ve Ortadoğu'nun lider bölgesi olmak.

Misyon:Yenilikçilik ve girişimcilik kültürü ile yerel potansiyelleri harekete geçirerek, ulusal ve uluslararası düzeyde kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasında köprüler oluşturarak ekonomik ve sosyal kalkınmaya giden yolu inşa etmektir.

İlkeler: Katılımcılık, yenilikçilik, şeffaflık, erişilebilirlik, verimlilik, tarafsızlık, esneklik, çevreye duyarlılık, çözüm odaklılık, pozitif ayrımcılık.

81 DÜZCE

1.İLİN SANAYİ YAPISI

Düzce ilinde; otomobil yan sanayi, tarım makinaları, inşaat malzemeleri, ambalaj ve mobilya, tarım ilaçları, çeltik, fındık kırma, tarım ilaçları ve av tüfeği üretiminde faaliyet gösteren çok sayıda firma bulunmaktadır.

Yeni yatırım alanları; makine ve teçhizat imalatı, otomotiv yan sanayi, gıda sanayi, mobilya ağaç sanayi, tekstil ve tekstil ürünleri imalatı, organik tarım, beyaz ve kırmızı et işleme işletmeciliği, elektrik aksamı işletmeciliği olarak sıralanabilir.

İlde üniversite-sanayi işbirliği sağlanmıştır. Düzce Üniversitesi Yerleşkesi sınırları içinde Teknoloji Geliştirme Bölgesi (Teknopark) kurulmuştur. Yapılan yatırımlara başta Ar-Ge ve inovasyon çalışmaları olmak üzere gerekli destekler verilmektedir.

İlde, katma değeri yüksek ve ileri teknolojiye sahip yatırımların desteklenmesi planlanmaktadır. Bu bağlamda yüksek teknolojili hafif sanayi ve montaj sanayi , tekstil, otomotiv, elektronik, işlenmiş gıda, mobilya, organik tarım, hayvancılık ve turizm gibi sektörlere ağırlık verilecektir.

2.İLİN TİCARET YAPISI

Düzce’de ticari faaliyetler Merkez ve Akçakoca ilçesinde yoğunlaşmıştır. Ticaretin önemli bir bölümünü orman ürünleri, tekstil, otomotiv, av tüfekleri, turizm, gıda, tarım ve hayvancılık ürünleri oluşturmaktadır. Yaklaşık 15.000 adet küçük ve orta ölçekli işletme ile sanayi kuruluşlarının ürünleri ve büyük illerden getirilen ürünlerin pazarlanması yapılmaktadır. Özellikle sahil kenti olan Akçakoca’da turizm sektörü ön plana çıkmaktadır. İl ticaret hasılasını, toptan ve perakende ticaret ile otel ve lokanta hizmetleri oluşturmaktadır.

3.SANAYİ SİCİL KAYITLARINA GÖRE İL SANAYİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

a.Türkiye Sanayisi ve Düzce İli Sanayisi

Kayıtlara göre sanayi işletmelerinin, başta İstanbul(%31) olmak üzere, Bursa(%8), Ankara(%7), İzmir(%5), Konya(%4), Gaziantep(%3), Denizli(%3), Kocaeli(%2), Adana(%2), Tekirdağ(%2), Kayseri(%2), Mersin(%2) olmak üzere; toplam % 71’i oniki ilimizdedir.

Bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %48’i Marmara Bölgesinde, %17’si İç Anadolu Bölgesinde, %14’ü Ege Bölgesinde, %8’i Akdeniz Bölgesinde, %6’sı Karadeniz Bölgesinde, %5’i Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 2’si Doğu Anadolu Bölgesindedir.

Düzce ilinde sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 424’tür. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %0.6’lık bir oran ile sanayisi gelişmekte olan iller arasında yer almaktadır.

Karadeniz Bölgesi’ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirmesi yapıldığında, %19’luk bir oran ile Samsun ilk sırada yer almaktadır. Samsun ilini takip eden iller sırasıyla; Düzce(%10), Trabzon(%10), Çorum(%10), Bolu(%7), Kastamonu(%6), Ordu(%5), Rize(%5), Amasya(%4), Tokat(%4), Zonguldak(%4), Karabük(%4), Sinop(%3), Giresun(%3), Bartın(%3), Gümüşhane(%1), Artvin(%1), Bayburt(%1) olarak görülmektedir.

b.Düzce İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

Düzce ilinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına bakıldığında, %13’lük bir oran ile gıda ürünlerinin imalatı, %13’lük bir oran ile ağaç ve mantar ürünleri imalatı

(mobilya hariç), %12'lik bir oran ile fabrikasyon metal ürünleri imalatı(makine teçhizatı hariç) sektörlerinin ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir.

Diğer sektörler sırasıyla;

- % 11 Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması,
- % 11 Tekstil ürünleri imalatı,
- % 7 Kauçuk ve plastik ürünleri imalatı,
- % 6 Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı,
- % 4 Mobilya imalatı;
- % 4 Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı,
- % 4 Diğer madencilik ve taşocakçılığı,
- % 4 Ana metal sanayi,
- % 3 Elektrikli teçhizat imalatı,
- % 3 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- % 1 Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı,
- % 1 Temel eczacılık ürünlerinin ve eczalığa ilişkin malzemelerin imalatı,
- % 1 Deri ile ilgili ürünlerin imalatı ,
- % 1 Diğer ulaşım araçlarının imalatı,
- % 1 Makine ve ekipmanlarının kurulumu ve onarımı.

c.Çalışan sayısı ve Ar-Ge

Sanayi sicil kayıtlarına göre, Düzce ilinde kayıtlı işletmelerde çalışan personel sayısı 29.248'dir. Kalite kontrol birimi olan firma sayısı 109, çalışan sayısı 301'dir. Ar-Ge birimi bulunan firma sayısı 40, çalışan sayısı 234'tür.

d.Genel Değerlendirme

Düzce ilinde sanayide çalışanların, %30'u giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması, %11'i kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı, %10'u fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine teçhizatı hariç)sektöründe istihdam edilmektedir. İstihdamın %85'i işçi, %2'si mühendistir

Düzce ilinde bulunan sanayi işletmelerinin %25'i mikro ölçekli, %47'si küçük ölçekli, %24'ü orta ölçekli, %4'ü büyük ölçekli işletmelerdir.

Personel Sayısına Göre Büyük İşletmeler:

- Standard Profil Otomotiv Sanayi ve Ticaret
- İmteks Giyim Sanayi ve Ticaret A.Ş. Düzce Şubesi
- Teknorot Otomotiv Ürünleri San. ve Tic. Düzce Şubesi
- Venüs Giyim San. ve Tic. A.Ş. Düzce Şubesi
- Desa Deri Sanayi ve Ticaret A.Ş. Düzce Şubesi

4.İLDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

- Tarımsal sanayi yatırımları,
- Gıda sanayi yatırımları,
- İleri teknoloji ürünleri imalat sanayi yatırımları,
- Turizm sektör yatırımları,
- Sağlık turizmi (yeraltı kaplıcaları),
- Ağaç ürünleri ve mobilya imalat sanayi yatırımları,
- Kayak merkezi (Kardüz Yaylası) projesi,
- Yayla turizmi,

- Doğa turizmi, dağcılık ve rafting sporları.

Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar :

- I.OSB alanının genişletilmesi,
- Gümüşova ilçesinde Islah OSB kurulması,
- Çilimli ilçesinde III.OSB kurulması,
- Akçakoca ilçesinde Demir-Çelik İhtisas OSB kurulması,
- Tarım İhtisas OSB kurulması,
- Akçakoca hariç tüm ilçelerde Küçük Sanayi Sitelerinin kurulması ve alt yapı tesislerinin yapılması.

5.İLİN DIŞ TİCARETİ

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

- Otomotiv yan sanayi sektörü,
- Lastik ve kauçuk sanayi,
- Metal aksamli yedek parça sanayi,
- Tekstil sanayi sektörü,
- Çelik boru sanayi sektörü,
- Gıda sektörü (findık ve findık ürünleri),
- Deri sanayi sektörü,
- Cam sanayi sektörü,
- Ağaç ürünleri imalat sanayi sektörü,
- Makine ve teçhizat imalat sanayi sektörü.

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli

- Tarım ürünleri,
- İlaç sanayi ürünleri,
- İnşaat sektörü,
- Gıda sektörü.

Düzce İline Ait İhracat Bilgileri

Yıl	İhracat Firma Sayısı	İhracat Değeri (1.000 USD)
2009	86	64.342
2010	95	65.919
2011	104	76.708
2012	111	86.258
2013(Ocak-Temmuz)	86	60.707

Düzce İline Ait İthalat Bilgileri

Yıl	İthalat Firma Sayısı	İthalat Değeri (1.000 USD)
2009	96	49.604
2010	113	80.297
2011	130	102.518
2012	130	85.588
2013(Ocak-Temmuz)	107	52.352

6.İLDEKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ VE SANAYİ SİTELERİ İLE İLGİLİ ÖZET BİLGİLER

a.Organize Sanayi Bölgeleri

Düzce İli Normal İller Kapsamında olması nedeniyle, OSB'lerin yapımı için kullanılan kredinin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 3 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Düzce ilinde 2 adet sicil almış OSB bulunmakta olup, doluluk oranı %93'dür.

Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Düzce Organize Sanayi Bölgesi :

- 173 hektar büyüklüğündedir.
- 2005 yılında tamamlanmıştır.
- Bölgedeki 60 adet sanayi parselinin, 59 adedi tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 47 adedi üretim, 9 adedi inşaat, 3 adedi proje aşamasındadır. 1 adet parsel tahsis edilmemiştir.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 5.950 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; dokuma-giyim, demirdışı metal ve karayolu taşıt araçları sanayidir.

Düzce II Organize Sanayi Bölgesi:

- 81 hektar büyüklüğündedir.
- 2010 yılında tamamlanmıştır.
- Altyapı proje aşamasındadır.
- Bölgedeki 11 adet sanayi parselinin tamamı tahsis edilmiştir. Tahsis edilen parsellerin; 6 adedi üretim, 1 adedi inşaat, 4 adedi proje aşamasındadır.
- Üretime geçen parsellerde yaklaşık 530 kişi istihdam edilmektedir.
- Ağırlıklı sektör grubu; cam ve karayolu sanayidir.

b.Sanayi Siteleri

Düzce ili Normal İller kapsamında olması nedeniyle, sanayi sitelerinin yapımı için kullanılan kredilerin faiz oranı yıllık %2'dir. Kredinin vadesi; kredinin kullanıldığı tarihten itibaren 2 yılı ödemesiz olmak üzere, toplam 13 yıldır.

Tamamlanan Sanayi Siteleri

S/N	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	DÜZCE AKÇAKOCA SS	50	50	0	100
2	DÜZCE SS	423	200	223	47
3	DÜZCE AKÇAKOCA YENİ	65	54	11	83
TOPLAM		538	304	234	57

7.İLDE SANAYİ SEKTÖRÜNE YÖNELİK GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- İSKİ tarafından arıtma tesisleri kurulması ve tehlikeli atıkların toplanması sağlanmalıdır.
- Özellikle Çin'den ithal edilen ürünlere kota konulması, piyasa gözetim ve denetiminin artırılması ile sağlıksız ve standart dışı ürünlerin ülkemize girmesinin engellenmesi sağlanmalıdır.

- KOBİ'ler sermaye konusunda KOSGEB tarafından desteklenmelidir.
- Uygun alanı olan I.OSB'nin genişleme talebinin karşılanması, talep edilen Gümüşova Islah OSB'nin ve Çilimli OSB'nin kurulması, Akçakoca İhtisas OSB için girişimlerde bulunulması gerekmektedir. Bu konularda gereken devlet desteği sağlanmalıdır.
- Mevcut 2 adet OSB'nin TEM otoyoluna bağlantısının yapılması gerekmektedir.
- Kümelenme konusunda sanayiciye devlet teşviği sağlanmalıdır.
- Girdi maliyetleri(özellikle enerji, işçilik, hammadde ve nakliye ücretleri) ile ilgili devlet desteği verilmelidir.
- Sanayicinin talep ettiği vasıflı ve kalifiye işçi sıkıntısını karşılamak için teknik liselerin daha verimli hale getirilmesi gerekmektedir.
- Gümüşova Islah OSB ve Çilimli III.OSB'nin alt yapı eksikliği giderilmelidir.
- İlde, Ar-Ge merkezi olan ve inovasyon yapan firma sayısı arttırılmalıdır.

8.BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN İL İÇİN BELİRLENEN VİZYON, MİSYON VE STRATEJİLER

Doğu Marmara Kalkınma Ajansı

Vizyon: Stratejik konumu ve işbirliği ağlarından güç alan, çok yönlü ekonomik yapısı ile değer üreten, zengin beşeri potansiyeliyle geleceğe yön veren yaşam kalitesi ile fark yaratan, insan ve bilgi odaklı, yeniliklere açık, küresel rekabette lider ve sürdürülebilirlik kalkınmada marka bölge olmak.

Amaçlar:

1.Rekabet gücünün artırılması;

• Kümelenme stratejilerinin belirlenerek, yatırımların kümelenme stratejilerine göre yönlendirilmesi,

• Yenilikçilik, ileri teknoloji kullanımı ve kalitenin geliştirilmesiyle işletmelerin rekabet gücünün artırılması,

• Marka ürünlerin geliştirilmesi, yerel markalaşmanın sağlanması ve tanıtımı,

• Girişimciliğin ve ortaklık kültürünün desteklenmesi,

• Bölge dışı ilişkilerin güçlendirilmesi,

• Turizm stratejisi oluşturulması, çeşitlendirme yoluyla turizmin geliştirilmesi,

2.Beşeri zenginliklerin geliştirilmesi ;

• Bölge beşeri kaynaklarına ilişkin analizlerin desteklenmesi,

• İşgücüne,ekonominin ihtiyaç duyduğu niteliklerin kazandırılması,

• Projecilik kültürünün geliştirilmesi, ulusal ve uluslararası desteklerden faydalanma konusunda farkındalığın arttırılması,

• Bilişim teknolojilerinin kullanımının toplumun her kesiminde yaygınlaştırılması,

• Bilimsel araştırma, kültürel etkinlik ve eğitim olanaklarının zenginleştirilmesi,

• Kentlilik kültürünün geliştirilmesi, sosyal içermenin ve bütünleşmenin sağlanması.

3.Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması ve teknik altyapının güçlendirilmesi;

• Çevresel koşulların iyileştirilmesi,

• Çevresel kirliliği önleyici projelerin desteklenmesi,

• Bölgenin ulusal ve uluslararası çevre mevzuatı konusunda bilinçlendirilmesi,

• Yenilebilir ve temiz enerji üretimi ile enerji verimliliğinin desteklenmesi,enerji maliyetlerinin düşürülmesi,

• Atık bertarafı ve geri dönüşüm uygulamalarının desteklenmesi,

• Bölgesel hedefler kapsamında gerçekleşen yatırımlarda altyapı ihtiyaçlarının karşılanması,

• Nitelikli şehirleşmenin sağlanması,

- Bölgenin ulaşılabilirliğinin güçlendirilmesi ve ulaşımda çeşitliliğin sağlanması,
 - Afete hazırlık ve afet koordinasyon çalışmalarının yürütülmesine destek verilmesi.
4. Tarımsal kalkınmanın sağlanması;
- Bölgesel ürünlerin yetiştirilmesi, örtü altı tarım, ekolojik tarım, süs bitkileri, sertifikalı fidancılık ve su ürünleri dallarında üretimin ve verimliliğin sağlanması,
 - Verimli tarım alanlarının ve su kaynaklarının korunması ve tarımda Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi,
 - Tarım-sanayi, tarım-turizm entegrasyonunun sağlanması ve tarımda Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi,
 - Hayvancılık, kanatlı hayvancılık sektörü ve diğer katma değeri yüksek üretim dallarında üretim ve pazarlama altyapısının geliştirilmesi ve ürün borsalarının yaygınlaştırılması,
 - Tarımda örgütlenmenin ve arazi toplulaştırmanın sağlanması.

9.İLDE BİLİM VE TEKNOLOJİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

S/N	FAALİYETİN ADI	AÇIKLAMALAR
1.	İlde Yapılmış Olan İşler -Düzce Teknopark TGB -Teknogirişim Sermayesi Desteği	-2011 yılında faaliyete geçmiştir. -1 işletmenin projesi desteklenmiştir
2.	İlde Devam Eden İşler -SAN-TEZ projesi kapsamında Düzce Üniversitesinden 3 proje için -Ar-Ge Merkezi kapsamında 1 işletme	-Destek çalışmaları sürdürülmektedir. -Ar-Ge Merkezi Belgesi verildi